

W 283.59
u 8.4

BX
9835

48

A4

1900.07

A MAGYARORSZÁGI

UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1900. ÉVI OKTÓBER 28—30-ÁN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:

NAGY LAJOS

egyházi főjegyző.

KOLOZSVÁROTT,
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNél

1900.

3 2400 00338 9651

GTU (Hungary)

A MAGYARORSZÁGI

UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1900. ÉVI OKTÓBER 28—30-ÁN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:

NAGY LAJOS

egyházi főjegyző.

KOLOZSVÁROTT,
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNÉL

1900.

Sajtóhibák.

55 lapon	13. sorban	41 kr.	helyett olvasd	80 kr.
71	15.	8 krral	" "	80 krval.
74	13.	7270 frt	" "	7370 frt.
77	8.	3456 frt	" "	3457 frt.
—	12.	2665 frt	" "	2765 frt.
78	1.	03 kr.	" "	90 kr.
83	10.	79 kr.	" "	76 kr.
89	6.	155586 kor.	" "	155580 kor.
94	25.	3050 kor.	" "	3040 kor.
99	1.	240 frt	" "	280 frt.
108	3.	32980 kor.	" "	32688 kor.
110	12.	2540 kor.	" "	25400 kor.
—	18.	74 fill.	" "	57 fill.
159	1.	4344 kor.	" "	4244 kor.

Első ülés.

Tartatott Kolozsvárt 1900. évi október hó 28-án, mlgs és főtisztelendő *Ferencz József* püspök és *br. Petrichevich-Horváth Kálmán* főgondnok elnökségök alatt.

Előadó: *Csifó Salamon*, egyh. és püspöki titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos*, egyh. főjegyző.

1. Jelen vannak:

I. Tisztviselők:

a) *esperesek*: Csegezi László aranyostorda-köri, Kelemen Albert marostorda-köri, Gvidó Béla küküllő-köri, Rafay Domokos keresztur-köri, Kisgyörgy Sándor udvarhely-köri, Osváth Gábor f-fehér-köri esperesek; Lőfi Áron helyett Kis Sándor s.-szentkirályi lelkész jelent meg;

b) *egyh. köri f. ü. gondnokok*: Szentiványi Gyula kolozs-doboka-, Mikó Dezső aranyostorda-köri gondnokok;

c) *isk. f. ü. gondnokok*: Fekete Gábor, Kozma Ferencz;

d) *tanárok*: Sándor János, László József, Derzsi Károly, Varga Dénes, Kovács János, Ulár Pál, Kanyaró Ferencz, Nagy Gyula, dr. Nyiredi Géza, dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrincz, Pálfi Márton, Boros György, Kádár József, dr. Veres Vilmos. Boér Gergely;

e) *jogtanácsos*: Molnár Sándor;

f) *pénztárnok*: Benczédi Gergely;

g) *sámvevők*: Gyulai Árpád, Mózes András;

II. Egyházi tanácsosok :

Egyháziak : Ajtay János, Adorján Domokos, Barabás Lajos, Boér Lajos, Dézsi Mihály, Fazakas Lajos, Gál Lajos, Gálfalvi János, Győrfi Ferencz, Iszlai Márton, Létai Domokos, Lőrinczi István, Molnár János, Nagy János, Német István, Péterfi Dénes, Ürmösi Sándor, Végh Mihály.

Világiak : Albert Dénes, Ambrus Gergely, Czakó József, Egyed József, Fekete Gyula, Ferencz Gyula, Gál Jenő, Gyöngyösi Béla, Hosszú Ferencz, Keresztély Lajos, Kővári Endre, Kővári Mihály, Létai Lajos, Lőrinczi Sándor, Lakatos Ferencz, Mikó Imre, Nagy György, Orbok Ferencz, Pákei Lajos, dr. Pálfi Gyula, Ürmösi Miklós, Ürmösi Jenő, Zsakó István, dr. Veres Lajos.

III. Képviselők :

- a) *kolozsvári egyh. községből* : Gyulai László, Benkő Mihály;
- b) *tordai egyh. községből* : dr. Borbély Sámuel;
- c) *budapesti egyh. községből* : dr. Bedő Albert, Jozan Miklós;
- d) *kolozsdoboka-körből* : Szentiványi István, Fülöp Mózes;
- e) *aranyostorda-körből* : Lőrinczi Dénes, Benezédi Domokos, Borbély Máté;
- f) *küküllő-körből* : Kis Sámuel, Vajda Ákos;
- g) *maros-körből* : Májai Gábor;
- h) *sz.-kereszturi-körből* : Ferenczi Áron, Péterfi Mihály, Pálfi György, Papp Mózes;
- i) *udvarhelyi-körből* : Pál Ferencz, Vári Albert, Tarcsafalvi Albert;
- k) *felső-fejéri körből* : Kis Aladár, Lőrinczi Dezső;
- l) *háromszéki-körből* : dr. Ferenczi Géza, József Lajos.

2. Püspök a főtanácsot a következő beszéddel nyitja meg:

Mlg. és főt. Egyházi Főtanács!

Először gyűltünk ma egybe a múlt évben megállapított szervezeti törvény alapján. Jelen főt. gyűlésünkkel tehát egy új korszaka nyílik meg egyházi életünknek, a mennyiben a

képviselési rendszer egyh. főtanácsunk jelen szervezetében kiterjesztést nyert. Mert teljesen eddig sem hiányzott a képviselő főtanácsunkból. Esperes és egyházköri felügyelő gondnok afiait ugyanis, mint az illető egyházkörök választott tisztségviselőit, részben legalább eddig is úgy tekinthettük s tényleg úgy is tekintettük, mint azon egyházkörök képviselőit. E mellett kolozsvári és tordai, újabban pedig budapesti egyházközségeink eddig is jogosítva voltak szoros értelemben vett képviselőket küldeni főtanácsi gyűléseinkre. A múlt évben megállapított szervezeti törvény azonban e jogot egyházköreinkre is kiterjesztvén, jelen főtanácsi gyűlésünk már ez alapon lett egybehíva.

Mint általában minden újításnál, úgy főtanácsunk szervezetében történt e módosításnál is önkénytelenül az a kérdés merülhet fel, hogy mi célja van e módosításnak s vajjon nem hiába bolygattuk e meg az írások szerint a régi gyepűt; azaz: elérjük-e szervezetünk módosításával a kitűzött célt.

A célra nézve, azt hiszem, mindnyájan tisztában vagyunk, mindnyájan egyet értünk. Mert az nem lehet más és nem más, mint ez által is fokozni egyházunkban az egyház ügyei iránt az érdekeltséget, a mire soha több szükségünk nem volt, mint most, ha drága örökségünket, a Jelenések könyvének írója szerint a nálunk letett koronát, megakarjuk tartani. Avagy ki nem veszi észre, hogy mily tevékenységet fejtenek ki a különböző egyházak körülöttünk a saját egyházuk érdekében. Egy részök odáig megy, hogy az egész kereszténységet, más részök az evangéliumot hajlandó magának teljesen lefoglalni, a mi tulajdonképen egyre megy, mert az evangélium nélkül nincs kereszténység.

Valóban, mintha a 16-ik évszáz küzdelmei újulnának meg, annyira kezdenek kiélesedni a felekezeti érdekek. Ily viszonyok között mi természetesebb, minthogy nekünk is kétszeres buzgalmat kell kifejtenünk szent vallásunk mellett. S a nélkül, hogy a farizeus módjára így imádkoznánk: »Isten, hálákat adok neked, hogy nem vagyok olyan, minemű im e publikánus«; tehát mindenkinek hitét és vallását tiszteletben tartva és a lelkiismeret szabadságát nemcsak

szóval, hanem cselekedeteinkben is a magunk teljes ahoz alkalmazásával elismerve, egyházunk érdekében nekünk is résen kell állanunk. Tartozunk ezzel hitelődeinknek, kik e szent örökséget reánk hagyták. De tartozunk az általunk megismert igazságnak is, a melynek hirdetésére vagyunk hivatva. E tekintetben részemről teljesen a magamévá teszem s tehetjük mindnyájan egy kiváló tekintélyű hazánkfiának, Ritook Zsigmondnak a M. Prot. Irod. Társaság f. évi közgyűlésén elhangzott eme szavait: »Nem vagyok barátja a felekezeti harcznak; de a ki azt kívánja tőlünk, hogy mondjunk le, hogy ne tegyünk semmit; mert különben a haza polgárai között növeljük az ellentéteket, szítjuk a szenvedélyeket, az erkölcsi öngyilkosságot követel tőlünk.« Igen; a felekezeti harczban mi sem gyönyörködünk, sőt azt mint a kereszténység eszméjével, mint az evangelium szellemével ellenkezőt, határozottan elítéljük; de, valóban, erkölcsi öngyilkosságot követnénk el magunkon mi is, ha akár kishitűségből és a küzdelemtől való félelemből, akár valláserkölcsei és hazafiúi álláspontunk iránti kételyből feladnók magunkat s nem igyekeznénk egyházunknak anyagi és szellemi érdekeit tőlünk kitelhető módon előmozdítani, gyarapítani.

A mi már a kérdés másik ágát illeti, hogy vajjon nem hiába bolygattuk-e meg a régi gyepűt; azaz: elérjük-e szervezetünk módosításával a kívánt czélt? erre nézve a feleletet igen természetesen csak a jövő fogja megadni. Részemről azonban teljes jó reménnyel vagyok. Mert igaz ugyan, hogy a régi gyepűt megbolygattuk, de nem bontottuk el, nem hánytuk szét. Ellenkezőleg kiépítettük. Az egyházi képviselő tanácsosok, a kiken eddigi főtanácsai szervezetünk uyugodott, megszerzett jogaik élvezetében maradtak. Csak a jövőre lesz korlátozva számuk 120-ra. De tekintettel arra, hogy tisztviselői állásuknál fogva még mintegy 60-an lesznek a főtanács tagjai, az új szervezettel megállapított 32 egyházköri és egyházközségi képviselővel a tagok száma a 200-at így is meghaladja. A különbség főtanácsunk eddigi s jelen szervezete között idővel mégis mintegy 100 tag lesz. Mindenestre jelentékeny szám. De hát valljuk meg az igazat, hogy

az egyházi tanácsosok választása az újabb időben meglehetősen túltengésbe is ment volt. S tisztelet a kivételeknek; de vannak egyházi tanácsosaink, a kiket én 24 évi püspökségem alatt egyszer sem láttam főtanácsai gyűléseinken részt venni. Hát én nem vonom kétségbe ezeknek se hithűségét s egyházunk iránti szeretét; de azt talán mégis méltán el lehet várni, hogy a ki egyházi főtanácsunknak tagja lesz, az buzgóságban, az áldozatkészségben, egyházunk ügyeinek felkarolásában, érdekeink előmozdításában előljárjon, például szolgáljon s arra buzdítson másokat is. És e tekintetben megvallom, nem csekély sulyt helyezek a képviseleti rendszernek főtanácsunk szervzetében történt kiszélesítésére.

Épen azért Önöket üdvözlöm először egyházköreink képviselői, kik az új szervezet alapján vesznek részt jelen főtanácsai gyűlésünkben. Önöktől függ bebizonyítani azt, hogy szervezetünk módosítása egyházunknak nem hátrányára, hanem előnyére történt. S arra kérem, hogy ne véljék megbízatásukat kimerítettnek azzal, hogy itt koronkint megjelennek, hanem vegyék szívékre egyházunk ügyeit s legyenek annak egyházköreikben is lelkes védői, megannyi apostolai. És a mit még figyelmökbe ajánlok, ez az: hogy ne gondolják, hogy működésök áldásos lesz, ha képviselt egyházköreiknek esetleg talán külön érdekeiért sikra szállnak, a nélkül, hogy az egyház egyetemének érdekeit szem előtt tartanák. Mert nem a test van a tagokért, hanem a tagok a testért.

De legyenek atyafiságos szeretettel üdvözölve főtanácsunknak itt megjelent összes tagjai. Egyházi életünkben az új szervezettel megnyílt ez új korszak újítsa meg mindnyájunkban a buzgóságot egyházunk iránt. Azt a közmondássá vált szólamot, hogy az unitáriusok összetartók, ne hagyjuk elveszni. Mert így ha kevesen vagyunk is, sokat megtehetünk. Pedig sokat is kell tennünk, hogy ebben a nagy versenyfutásban, a melynek akarva nem akarva egyházunkkal, iskoláinkkal s minden intézményünkkel mi is kivagyunk téve, el ne maradjunk. Egyéni és családi, polgári és társadalmi, hazafiui és nemzeti kötelességünk mellett ne sajnál-

juk kellő gondot fordítani egyházunk és szt. vallásunk érdekeire is. Karoljunk fel minden jó gondolatot s hozzunk meg minden áldozatot, a mi ezeknek előmenetelére szolgál. A vélemények harcától ne féljünk, mert az kikerülhetetlen; sőt sokszor éppen szükséges a tanácskozásoknál, mert az ellentételeket egymással szembeállítva ismerhetjük fel jobban az igazságot. De egymást nem legyőzni, hanem meggyőzni igyekezzünk s fegyverünknek még éle is legyen a szeretet, mely nem sebez.

Ismételten üdvözölve az atyafiakat, jelen főtanácsi gyűlésünket megnyitottnak nyilvánítom.

Megnyitó beszéd után esperes Kelemen Albert köszönök Isten áldását kéri Főtanács munkásságára és határozataira

3. E. K. Tanács 1087-ikt sz. alatt beterjeszti, miszerint az egyházi törv. 2-ik §. 3-ik pontja alapján az egyházkörök és az illető egyházközségek az 1900—1902. évre az egyh. főtanácsi gyűlésekre szabályszerű eljárás útján a következőket választották meg képviselőiknek:

1. A kolozs-doboka körből: egyházi részről *Fülöp* Mózes kidei lelkész, világi részről *Szentiványi* István cigányi birtokost.

2. Aranyos-Torda körből: egyházi részről *Lőrinczi* Dénes tordai, *Benczédi* Domokos csegezi lelkészeket; világi részről *Borbély* Mátét és *Csipkés* Viktort.

3. Maroskörből: egyházi részről *Szász* András vadadi lelkészt, *Májai* Gábor szentgericzei énekvezért; világi részről *Gyulai* Rikárd lovag nagy-idei birtokost és *Hajdu* Elek maros-tordamegyei főjegyzőt.

4. Küküllőkörből: egyházi részről *Kiss* Sámuel széplaki lelkészt és világi részről *Vajda* Ákost.

5. Kereszturkörből: egyházi részről *Ferenczi* Áron medeséri, *Péterfi* Mihály szentábrahámi lelkészt és *Nagy* Ferencz énlaki kántortanítót; világi részről *Pálfi* Mihály, gagy, *Pálfi* György tarcsafalvi birtokost és *Pap* Mózes gymn. tanárt.

6. Az udvarhelykörből: egyházi részről *Pál* Ferencz

oklándi, *Vári* Albert kénos-udvarhelyi lelkészt: világi részről *Tarcsafalvi* Albert vargyasi tanítót és *Némethi* Albert sz.-udvarhelyi megyei főszámvevőt.

7. A felső-fejérkörből: egyházi részről *Kiss* Aladár hévizi lelkészt és világi részről *Lőrinczi* Dezső fogarasi áll. polg. isk. tanárt.

8. A háromszékkörből: egyházi részről *József* Lajos kilyén-sepsiszentgyörgyi lelkészt és világi részről Dr. *Ferenczi* Géza nagy-ajtai ügyvédet.

9. A kolozsvári egyházközség: *Gyulai* László és *Benkő* Mihály egyh. tanácsos afiait.

10. A budapesti egyházközség: Dr. *Bedő* Albert országgyűlési képviselőt és *Jozan* Miklós lelkészt.

11. A tordai egyházközség: *Czakó* László és Dr. *Borbély* Sámuel afiait.

Kéri az E. K. Tanács a jelentés tudomásul vételét.

Erre indítványoztatván azoknak a képviselőknek felesketeése, kik nem egyh. tanácsosok közül választatván esküt nem tettek, hogy az egyformaság kedvéért eskettesse nek fel.

Az előre megirt, Főtanácsban felolvasott és elfogadott eskü következő szövegü:

„Én N. N. esküszöm az egy élő igaz Istenre, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak Szent Atyjára, hogy a tanácskozásoknál egyedül szent vallásunk és egyházunk érdekeit tartva szemem előtt, szólok és szavazok. Ezen kívül is szóval és cselekedettel azoknak előmenetelét igyekszem teljes tehetségem szerint munkálni. Az unitárius vallás törvényes jogait védem. Egyházunk törvényeit tiszteletben tartom; hatóságaihoz és előljáróihoz engedelmességgel leszek. A határozatokat idő előtt senkinek ki nem beszélem Isten engem úgy segéljen s úgy adja lelkemnek üdvösségét.

Ez esküt letették a következő Főtanácsban megjelent képviselők: Fülöp Mózes, Szentiványi István, Lőrinczi Dénes, Ben-
czédi Domokos, Borbély Máté, Májai Gábor,

Vajda Ákos, Ferenczi Áron, Péterfi Mihály, Pálfi György, Pap Mózes, Pál Ferencz, Vári Albert, Kis Aladár, József Lajos, Dr. Ferenczi Géza ügyv., Jozan Miklós, dr. Borbély Sámuel, Kis Sámuel.

Nem köteleztettek eskütételre, mint egyh. tanácsosok: Lőrinczi Dezső, Gyulai László, Benkő Mihály, Bedő Albert képviselők.

Nem jelentek meg a Főtanácsban Csipkés Viktor, Szász András, Gyulai Richárd lovag. Pálfi Mihály, Német Albert, Czakó László, Hajdu Elek.

Püspök bejelenti, hogy az esperesek közül Lőfi Áron igazolván meg nem jelenését, őt Kis Sándor egyh. körü jegyző helyettesíti.

Elnök ezek után a főt. ülést megnyitott-nak nyilvánítja.

4. Püspök bejelentvén, hogy a Főgondnok Mlt. Daniel Gábor ur a családját ért gyász miatt nem jelenhetett meg, indítványozza: Főtanács elnökség útján Mlt. Daniel Gábor urhoz a következő táviratot küldje el.

Méltóságos Daniel Gábor főgondnok urnak

Budapest, Erzsébet-körut 56.

Főtanács mély részvétellel osztozik Méltóságodnak Elek fia halála feletti fájdalmában. Isten adjon erőt elhordani a súlyos csapást s örködjék szeretettel a Méltóságod élete felett.

Az elnökség.

Egyhangulag elfogadtatott.

5. A kinyomatott és szétosztott tárgysorozat felolvasott-nak vétetvén.

Főtanács egyebekben elfogadja, de a 20-ik p. alattit, t. i. b. e. nyugdíj intézet szabályzatát, mert nincs előkészítve teljesen és a 31 pontjában d) alpontot hasonló okból azí e. pedig, mert már 1899-ben elintéztettek,

leveszi napirendről, ellenben beveszi a tárgysorozatba: egy új tanári állás beállítását a theológián és Benczédi Gergely pénztárnok lemondását.

6. Olvastatik a püspök évi jelentése következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Midőn Isten kegyelméből immár 24-ik évi jelentésemet megteendő vagyok, mindenek előtt örömmel jelenthetem, hogy egyházi közigazgatásunkban a múlt évben megállított s. f. évi jan. 1-én életbe lépett új szervezettel semminemű fennakadás nem volt. Az átmenet a régi rendszerről az újra minden nagyobb nehézség nélkül megtörtént. Az új szervezeti törvényben kétségen kívül lesznek — már is merültek fel egyes rendelkezések, a melyek módosítást, vagy világosabb és határozottabb körülírást fognak igényelni. De tökéletes művet csak Isten alkothat. A mit emberi kéz vagy emberi ész alkot, az folytonos javításra és tökélyesbítésre szorul. Csak az alap legyen jó és a keretek megadva, rendről-rendre a hiányok kipótolhatók. S én részemről e tekintetben teljes megnyugvással vagyok egyházi új szervezetünk iránt. Természetesen, hogy nekünk magunknak kell abba lelket lehelni. E nélkül a legtökéletesebb szervezet sem sokat ér.

Jól tudom Méltóságos és Főtiszt. Egyh. Főtanács, hogy e tekintetben első sorban engem terhel a felelősség, miután az elnökök közül csak én vagyok állandóan helyt s a közigazgatás vezetése leginkább az én kezeimben öszpontosul. Érzem is e felelősség súlyát most inkább, mint valaha, egyfelől azért, mert az új szervezet jelentékenyen tágitotta az elnöki hatáskört; sok dolgot oda utalván, a mi eddig mind az E. K. Tanácson ment keresztül s ha tisztán irodai és ügykezelési teendőim az eddigihez képest nagy mértékben kevesbedtek is, a közigazgatással járó gond és fáradtság kevesebb nem lett.

De érzem e felelősség súlyát más felől most azért is, mert erőim hanyatlását is kénytelen vagyok érezni. Az em-

ber sok mindennel megbirkózhatik, de az idővel nem. Ezért megvallom, hogy sokszor aggodalom szállja meg lelkemet, hogy kötelességeimet úgy teljesíteni, a mint azt tiszttem megkivánná s magam is óhajtanám, nem tudom. Fogyatkozásaimért minden esetre szives elnézést kérek.

Különben, az új szervezet beindítása, alkatrészeinek összehangzatos működése körül minden lehető megtettem. A mint említém, az ügyek egy jelentékeny részének az elnökség hatáskörébe lett utalásával, eddig legalább beértük havonként egy Képviselői Tanácsi ülés tartásával; de a melyek néha két napra is kiterjedtek. Egyik főgondnokunk B. B. Horváth Kálmán ur ő méltósága mindenik ülésben jelen volt s a tanácskozásokban szokott buzgóságával vett részt mindannyiszor. Mltgs. ids. Daniel Gábor ur főgondnokunk szintén csak azért lejött egyszer Budapestről, hogy az új szervezet szerinti képviselő Tanács működéséről magának személyes meggyőződést szerezzen s e mellett minden ülésben elintézett fontosabb ügyről magát általam tájékoztatta. Vidéki egyházi tanácsos afiai közül is némelyek többször is megjelentek a Képviselő Tanácsi gyűléseken. Csak egyetlen egy ülésünk volt, a melyben ezek közül senki sem vett részt. Ha é. k. tanácsi üléseinkre az igazság kedvéért megjegyzem még azt, hogy vidéki egyházi tanácsosaink közül néhányan eddig még nem vettek azokban részt, ez úgy hiszem, sem a szervezet, sem illető egyh. tanácsos afiai buzgósága, közügy szeretete rovására nem eshetik, hanem oly körülményeiknek tulajdonítandó, a melyek miatt a legjobb akarat mellett sem tudtak eddig még e. k. tanácsi üléseinkben megjelenni.

A különböző bizottságok a hozzájuk utalt tárgyak megvizsgálásában és véleményük adásában gondos utánjárással igyekeztek mindannyiszor eljárni. Az újonnan szervezett gazdasági bizottság, bár buzgóbb elnöke és több szakismerettel bíró tagjai soha se lehetnek, mint a mostaniak, ez ideig alig telietett egyebet, minthogy megalakult s a gazdasági ügyek intézése körüli eljárásról magának némi tájékozást szerzett. Négyen négy felé lakván. egyáltalán nem tudom, hogy ez a bizottság a legjobb akarat mellett is hogy fog valamely na-

gyobb tevékenységet kifejteni tudni? Megfelelhet-e annak a rendeltetésnek, a mely végből szerveztetett; de a mely szabatosan meghatározva nincs is? Ezt tehát szükséges lesz meghatározni, hogy tudja a bizottság és tudja az E. K. Tanács is, hogy mihez tartsák magokat. A mint mondtam, e bizottság működését nagyon megnehezíti a tagok szétszortósága; de miután e bizottság van hivatva a Berde Mózsa alapítványa kezelése felett is az ő végrendelete értelmében felügyelni, arra elkerülhetetlen szükség van.

A legnagyobb újítás az új szervezetben a titkári állás. Nem csekély aggodalmat okozott nekem is ez újítás. Nem mintha a titkári állást, a mint az terveztetett, közigazgatásunkra nézve nem tartottam volna előnyösnek és szükségesnek, hanem mivel attól tartottam, hogy nehezen találunk rá megfelelő embert, tekintettel különösen az ahoz kötött fizetésnek a mai viszonyokhoz képest nem nagyon csábító voltára, a mi előre is kizárta azt, hogy erre az állásra egy kész jogász vállalkozzék, a mint ez óhajként az állás szervezésével többek részéről nyilatkozott. És a pályázat csakugyan eredménytelen is maradt.

Mult évben tartott zsinati Főtanácsunk ennélfogva nem tölthetvén be a titkári állást, a szervezeti törvény értelmében az ideiglenes intézkedésekre az E. K. Tanácsot bízta meg. Nem terjeszkedem ki az ennek folytán szükségessé vált eljárás részleteire. Elég az, hogy f. évi jan. 1-re, tehát az új szervezeti törvény életbe léptetésére meghatározott időre a titkári állást sikerült betöltenünk s arra Csifó Salamon, volt árkosi lelkész afia személyében egy oly tisztviselőt kaptunk, a ki eddigi működésével e tiszt betöltésére nemcsak készségét, hanem hivatottságát is bebizonyította, a mint erről az új szervezetnek megfelelő ügykezelési könyvek, irományjegyzék, levéltár stb. megvizsgálására kiküldendő bizottságaak is alkalma lesz meggyőződni. Részemről nem mulaszthatom el nevezett titkár afiának e helyen is elismerésemet nyilvánítni.

Egyházunknak fontosabb ügyeiről az E. K. Tanács évi jelentéséből tudomást fog magának szerezní a Méltóságos és

Főt. Egyh. Főtanács. Nem tehetem azonban, hogy ezek közül egy párról én is meg ne emlékezzem.

A mi közel két évtized óta egyik fő és állandó tárgya gondjainknak, hogy főiskolánk helyett újat építtessünk, immár testet kezd magára öltetni. Az új főiskola építése tolyamatban van, sőt a fedélzet is már fel van téve. Jövő évi Főtanácsunkat, ha Isten megsegít, annak disztermében fogjuk megtartani. Szép és hatalmas épület fog az lenni; de époly hatalmas érvágás is lesz pénztárunkon, mind a mellett, hogy annak költségeihez az állam is 240 ezer koronával járul hozzája. Ideig-óráig talán még ellehetett volna odázni az építkezést s lehetnek, a kik inkább azt látták volna helyesnek. De a ki az állami s más egyházak hasonló intézeteit a mi mostani főiskolai helyiségünkkel összehasonlítja, kénytelen belátni, hogy ez elől az építkezés elől lehetetlen volt kitérnünk.

Adjunk hálát Istennek, hogy ezt lehetővé tette nekünk. A jó Isten majd csak megsegít arra is, hogy az építkezéssel reánk nehezedő terhek alól kibontakozzunk. Nehezebb viszonyok között is nem egyszer éreztük mi a Gondviselésnek áldott kezét egyházunk felett. Bizzunk hát és reménykedjünk ebbe ezután is. De a bizalomhoz és reményhez kapcsoljuk hozzá buzgóságunkat és áldozatkészségünket is. Mert ezekre ma ép oly szükségünk van és lesz ezután is, mint volt hitelődeinknek, ha az ők d csőségükben osztozni s egyházunkat fenntartani akarjuk. Ne csak aratni, hanem vetni is készek legyünk.

A másik dolog, a miről megemlékezni kívánok; a Kongrua ügye, a mely rövid időn talán már rendezve lesz. Mert teljesen rendezve még ma sincs. Még a múlt 1899. évi Kongruájokat sem kapták meg lelkészeink mindnyájan; a f. 1900. évre pedig csak 15 lelkészünknek van eddig kiútalva. Mondhatom, hogy alig okozott valami a közelebbi időben több gondot és fáradságot, mint ez az ügy. Miután a Kongrua megállításának alapjául szolgáló bevallások, némelyik kétszer is visszaküldetett a Miniszteriumtól kiegészítésre, le és fel is annyit kellett ez ügyben írni, hogy ez iromány-jegyzék már is halomra megy, s még most

sincs minden bevégezve. Egyes lelkészi állomások Kongruájára nézve még most is folyamatban van az ügykezelés. A miniszterium által megállított jövedelmi és levonási tételek ellen az egyes lelkészek jogosítva lévén két hónap alatt felfolyamodással élni, ez ismét újabb munkát fog adni. Mert különösen a fuvardíjakat meglehetősen szűk-markulag állította meg a miniszterium, nem véve tekintetbe azt, hogy csekély számú egyházközségeink miatt, a mi lelkészeink közül némelyeknek mily utakat kell meg tenniök, hogy lelkészi gondozásuk alá tartozó hiveink ne maradjanak egészen lelkipásztor nélkül. Sajnos, hogy e tekintetben egyházi főhatóságunk által igazolt tételek is részben kifogás alá estek s ezzel egyes lelkészeink rövidséget is szenvedtek. Mindamellettt általában véve, a késedelmet kivéve és kivéve azt, hogy sz.-udvarhelyi egyházközségünk nem ismertetett el anyaegyháznak, illetőleg azon egyházközségünk lelkészi állása részére a fizetés kiegészítés nem állíttatott meg, nem lehet okunk panaszra. Lelkészeink kongruájának megállítása körül a miniszterium vezető osztálya részéről tapasztalt törvényes eljárás ellen; sőt nagy elismeréssel és hálával tartozunk különösen Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur Ő Nagyméltóságának, ez ügy körül is tanusított jó indulatáért és hazafiságáért. Mert első sorban neki köszönhetjük az elért eredményt is. S hiszem, hogy a függő kérdéseket is sikerülend megnyugtatólag megoldani. Lelkészeinket pedig arra kérem, hogy helyzetüknek a Kongruával történt enyhítését; mert teljes szánálásnak nem mondhatom, vegyék szívékre s legyenek rajta minden erejükből, hogy úgy egyházi, mint hazafiúi kötelességeiknek fokozott mértékben eleget tegyenek. A mi különösen egyházunk iránti kötelességeiket illeti, fordítsanak kellő gondot nemcsak saját gyülekezetükre s abban élő hiveikre, hanem a szétszortan lakókra is. Ne sajnálják azokat személyesen is, levélben is minél többször meglátogatni, felkeresni, a mint erre különben már utasítottam is. Legyen mindnyájunk jelszava, a mi a nagy mesterünké, az az ur Jézusé volt: »Az én eledelem ez, hogy annak akaratját cselekedjem, a ki engemet elbocsátott és elvégezzem az ő dolgát Jan. ev. 4 : 34.

Az E. K. Tanács évi jelentésébe tartozó dolgok közül nem hagyhatom még részemről is megemlítés nélkül. Boros György theol. tanár afiának Amerikába történt küldetését Mult évi zsin. főtanácsunkon voltam bátor indítványozni, hogy az Amerikai Unitárius Társulat megalapításának 75 ik évfordulója alkalmából amerikai testvéreink által f. évi május 25-én Bostonban megtartani szándékolt jubiláris ünnepélyen, a melyre a társulat engem személyesen is nem csak meghívni, hanem az egész úti költséget is felajánlani sziveskedett, miután én ez utra egyáltalán nem vállalkozhattam, legalább egy küldötte által egyházunk is képviseltesse magát. Lelkemből örvendek, hogy ez indítványom elfogadtatott s Boros György theol. tanár afia személyében egy oly képviselőt küldhettünk Amerikába, a ki e küldetésével magának szintugy, mint egyházunknak dicsőséget szerzett. Boros György afiának ez utjáról szóló hivatalos jelentése már nyomtatásban is közkézen forogván, arra itt nem terjeszkedem ki. Csak két tanúságot kívánok abból lehozni. Egyik az, hogy ne szűnjünk meg ápolni és fejleszteni azt az összeköttetést, a melyet Angol és Amerikai testvéreink rokonszenvében birunk. Reánk nézve, a kik hazánk más nagy felekezetei között, mondhatni csak egy kis szigetet alkotunk, ez az összeköttetés kétszeres becscsel bír s büszkén mutathatunk rá nemcsak pusztán felekezeti, hanem hazafiui szempontból is, a mennyiben kétséget nem szenved, hogy ezzel az összeköttetéssel hazánknek és nemzetünknek is hasznos szolgálatot teszünk. A másik tanulság az, hogy ha igazán szeretjük egyházunkat, nem elég a multa hivatkoznunk, hanem példát véve Angol és Amerikai testvéreinktől hitelveink terjesztésében, egyházunk felvirágoztatásában munkásoknak kell lennünk s azért egyen-egyen mindnyájunknak lelkesülnünk kell.

Ezek után áttérek szorosabb értelemben vett püspöki jelentésemre.

1. Belső embereink változása a mult évi zsin. főtanács óta:

a) Lelkészeknek rendeltettek: Németh István. Alsó-

siménfalvi lelkész Toroczokra; Nagy Lajos s.-kőrispataki lelkész Árkosra; Lőrinczi Dénes kökösi lelkész Tordára, Vaska Béla s. szt.-királyi lelkész Kőkösre, Varga Dénes hódmezővásárhelyi l. Alsó-Siménfalvára, Kiss Sándor laborfalvi l. Sepsí-Szt.-Királyra, Göncz Mihály lókodi l. Laborfalva-Szentiványra; lelkész jelöltek: Szabó Albert Szőkefalvára; Bölöni Vilmos S.-Kőrispatakra, Gálffi Zsigmond Hódmező-Vásárhelyre, Sándor Géza Bözöd-Kőrispatakra.

b) Kántor-tanítóknak: Benedek Mihály Mező-Berényre, Zoltán Ferencz Dévaványára; Máthé Pál Iszlóba; József Domokos Kis-Adorjánba, mindnyájan okleveles tanító-jelöltek; Tóth József 4 ed éves képezdei tanító ideiglenes minőségben Szindre.

c) Kántoroknak: Ütő Gábor Kálnokra; Ütő Lajos Árkosra, Komjátszegi Lajos kántor tanító Kadácsba (szerződésviszony), Lőrinczi Béla községi tanító H.-Keménfalvára (szerződésviszony), Andrási Gyula T.-Szt.-Györgyre.

d) Elhunytak: Simó János tordai l.; Molnos István és Ferenczi József nyug. lelkészek és Árkosi János, alsójárai kántor afiai.

e) Ürességben vannak: a bordosi; iklandi; szt.-benedeki; b.-újfalvi, lókodi lelkészi, bágyoni, kilyéni kántori állomások.

Kapcsolatban a fennebbiekkel megjegyzem, hogy lelkészi szigorlatot, illetőleg szakvizsgát ez évben hárman tettek: u. m. Gálffi Zsigmond, Bölöni Vilmos és Szabó Albert, a két előbbi jó, utóbbi elégséges eredménnyel s mind hárman már lelkészi állást is foglaltak el. Lelkészjelölt egy sincs. Következően az ürességben lévő lelkészi állomások ez idő szerint be sem tölthetők, legfennebb csak más egyházközségekből. Ez esetben azonban ismét azok maradnak ürességben. Sőt ez évben csak 2 lelkészjelöltünk lehet; a következő évben ismét csak egy; úgy, hogy 3-4 év előtt minden lelkészi állás betölthető egyáltalán nem lesz. Ezen idő után, remélem, rendbe jövünk, mert a lelkész növendékek száma ez isk. évben 13-ra emelkedett s tekintettel a lelkészi állásoknak a Kongruával történt kedvezőbb voltára is, jövőre

nézve talán ismét keresettebb lesz a lelkeszi pálya egyházunkban.

2. Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint egyházunkban 1899-ben:

A) Kereszteltetett:	a) fiu	1046
	b) leány	957

Együtt 2003 új szülött.

Több 77-el, mint 1898-ban. Ezekből házasságon kívül született 220.

B) Konfirmáltatott:	a) fiu	590
	b) leány	578

Együtt 1168 növendék

Kevesebb 187-el, mint 1898-an.

C) Összeeskettetett:	a) tisztán unitárius	364
	b) vegyes vallásu	187

Együtt 551 pár.

Több 185 párral, mint 1898-ban.

D) Eltemtetett:	a) a férfi nemből	685
	b) a nőnemből	666

Együtt 1351

Kevesebb 123-al, mint 1898-ban.

E) Átállott egyházunkba	310
Kilépett egyházunkból	87

E szerint 223-al többen jöttek

át egyházunkba, mint a hányan abból kilétek.

F) A lélekszám 1899 év végén volt	70427
1898 » » »	68312

Mutatkozik évi gyarapodás 2115

A szülöttek és meghaltak közti különbség az előbbiekre javára 652-öt, az átállásokkal javunkra eső többlet 223-at tévén, az évi gyarapodás ezekben csak 875 lélekre tehető. De a mint a múlt évben megjegyeztem volt, a kimutatásnál lelkesz afiai több mint 200 lelket elejtettek volt azokból, a kiknek ugyancsak ez összehasonlítás alapján meg kellett lenni egyházunkban. E mellett, úgy látszik, hogy most szét-

szórtan lakó hiveinket is pontosabban összeirták s innen lehet az évi jelentékeny gyarapodás. A jövő évi népszámlálás rendjén fogjuk azonban a lélekszámot a legnagyobb bizonyossággal megtudni, a miért erre is felhivom lelkész afiai figyelmét.

A kimutatásokból azonban megnyugvással vettem tudomásul, hogy az egyházpolitikai törvények következtében hiveinkben a vallásunk és egyházunk iránti buzgóság és ragaszkodás nincs megingatva. A lelkészi szolgálatok a keresztelek és temetéseknel kivétel nélkül mindenütt igénybe vétettek, a házasság kötéseknél azonban Szt.-Keresztur körből 3, Udvarhely körből 1 s Felső Fejér körből 3 pár csakugyan nem vette igénybe. Jóllehet illető esperes afiai ennek okát nem a közönyösségben, hanem valami más egyébben, a házasfelek sajátságos helyzetében találják, nem mulaszthatom el lelkész afiait figyelmeztetni, hogy mielőtt a betegség tovább harapoznék, igyekezzenek a lehetőleg annak ellentállani s ha utólagosan is, rábírní az illetőket, hogy házasságukat egyháziilag is kössék meg. A házasság kötéseknél a születendő gyermekek vallására nézve csak kolozsvári egyházközségünk lelkészi hivatalától kaptam részletes kimutatást. E szerint kolozsvári egyházközségünkben egyháziilag is megkötött 26 vegyes házasságnál 11 esetben kötöttett egyezés. Ebből unitárius részre esik 4 (nyereség a róm. kath. egyháztól 1, a ref. egyháztól 3). A fennmaradó 7 esetből 4 esik a róm. kath., 3 a ref. egyház javára. E szerint a róm. kath. egyházzal szemben veszteség 3, a ref. egyházzal szemben nyereség és veszteség egyenlő, tehát semmi. A 26 vegyes házasságból 19 nek a megáldása unitárius részen történt. E kimutatást jövőre összes lelkész afiainak figyelmébe ajánlom, mert csak így tudjuk tisztán felálítani a nyereség és veszteség mérlegét, a gyermekek vallására nézve a házasság kötésekkel törvényesen engedélyezett szerződések következtében, a mi nézetem szerint egyedül képezi az egyházpolitikai törvények által a szabadelvűségen ejtett azt a sebet, mely méltán sajoghat. Mert ez nem egyéb, mint a reversalisoknak törvényesítése, a mi ellen századokig küzdött a szabadelvű-

ség. Csudálatos, hogy mégis a róm. kath. egyház kívánja a revidiót; holott az egyházpolitikai törvényekben egyedül ő a nyertes s mi vagyunk a vesztesek. De a mi veszteség azokból a gyermekek vallására nézve köthető szerződésen kívül egyházunkra háramlik, azt a liberalismusnak hoztuk s ennek érdekében azt szívesen el is hordozzuk. Mert mi a liberalismustól nem féltjük vallásunkat. Egyházunk bölcsőjét ez ringatta, annak karjai között nevedett, abban van élete, vagy ha megszűnik lehelletével táplálni — halála.

3. A közvetlen püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségek múlt évi számadásai alapján évi pénzforgalmukról, valamint a f. 1900. évre áthozott vagyonállagáról a kimutatást az E. K. Tanácsnak beadván, annak évi jelentésében fel lesz tüntetve. Vizsgálatot ez évben személyesen seholsem tartottam. De tordai és budapesti egyházközségeinkbe kirendelt új lelkészeink beiktatása alkalmából nevezett egyházközségeinket meglátogattam.

4. A báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottainak f. évi május 21-én Budapesten tartott közgyűlésében meghatalmazott társammal, Bedő Albert afiával együtt részt vettem. A közgyűlés az alapítványi birtokok jövedelméből ez évre egyházkerületenként 4000 frtot szavazott meg. Legyen ez uttal is áldva mindnyájunktól a nagy alapító emléke.

5. A Dávid Ferencz-alap kezelésem alatt álló részének állása f. évi okt. 6-án, a mikor vonatkozó számodásomat számvevőségünkkel is megvizsgáltattam, készpénzben, takarékpénztárba elhelyezve 5173 kor. 62 fillért; négy egyházközségünknek adott kölcsönökben kötvények mellett 5800 kor; együtt 10973 kor. 62 fillért tett. A mi a múlt évi jelentésemben foglalt 10218 kor 08 fillérrel szemben 755 kor. 54 fillér gyarapodást mutat. A közpénztárba beadott 23038 koronával együtt pedig az alapítványi összeg már most 34011 kor. 62 fillért tesz. Legyen nekem megbocsátva, ha ez alapítványra, mintegy szerencsés gondolatom szüleményére mindig jóleső érzéssel tekintek.

Sajnos, hogy ugyanezt nem mondhatom el a szintén általam gyűjtött s kezelésem alatt álló »Ezredéves Emlék-

alapról, a mely ugyancsak a fenn jelzett időben 5530 kor. 04 fillért és így csak 868 kor. 46 fillérrel tett többet, mint múlt évi jelentésemben kimutattam volt. És ha ez a 863 kor. gyarapodás mind adomány lenne! Csakhogy ennek nagyobb része takarékpénztári kamat és a »Ker. Hittudomány özszege« című mű tiszta jövedelméből kérésemre az E. K. Tanács által ide útalt pénz. Az évi adomány alig több 300 koronánál, a melynek egyharmada most is báró Petrichevich Horváth Kálmán ur ő méltósága, áldozatkész főgondnokunk adománya. Mind a mellett ez alapttvány iránt táplált reményemről sem mondok le. Sőt e reménytől indítatva újlag felhivom rá egyházunk tagjainak figyelmét.

6. A Britt és külföldi unitárius Társulat budapesti s annak kapcsolatában lévő egyházközségeink számára ez évben is megküldötte a szokásos 50 font sterlinget. Amerikai testvéreink, kik e segílyt egy pár év óta már megszüntették, Boros György theol. tanár afiától nyert értesítés szerint szintén megfogják újítani a segíly nyujtást. Vajha ugy lenne! Sem Oxfordban a Manchester Collegeban, sem Londonban a Channing House Schoolban ez idő szerint nincs pap — s illetőleg leány növendékünk. Alig hiszem, hogy egyhamar küldhessünk is. De remélem, hogy ez nem fogja lazítani a testvéri viszonyt. Mihelyt lehetséges lesz, gondoskodni fogok újlag élő kapsokról is.

7. Anglián és Amerikán kívül nevünket viselő egyházzal nem igen dicsekedhetünk; de velünk érző és gondolkozó egyénekkel annál többel találkozunk mindenfelé. Nem lesz minden érdek nélküli e tekintetben egy levélre hivatkoznom, melyet a múlt őszön kaptam egy lengyel férfitól Tarnopolból. E levél írója Socinus Faustusnak 1604-ben történt halálára hivatkozva, kérdésbe teszi, hogy tekintettel e férfi halálának közelgő 300 éves évfordulójára, nem volna-e helyes tetemeit a Luelavic-i temetőből, hol sirját egy egyszerű kő jelzi, az amerikaiak segílyével Kolozsvárra szállíttatni s munkáit esetleg az ő és az unitáriusok dicsőségére különböző nyelven kiadni. Válaszomban megköszönve az unitarismus iránti érdekeltségét, mert egyébként nem tulajdonithatom e

levelét — s kifejtve azt, hogy miért nem tartom lehetségesnek sem egyik sem másik ajánlatának teljesítését, egy-szersmind további barátságát és rokonszenvét kértem. Erre egy más levélben arra kért, hogyha német nyelven hittani könyveink vannak, küldjek azokból neki. Küldöttem is néhány példányt az általam irt »Unitárius Káté«-ból, a mely szintén egy külföldi barátunk felkérésére és költségére lett német nyelven kiadva.

És itt legyen szabad az eszmerokonságnál fogva, melyet a Socinus sirhantja támaszt lelkemben, a mi Brassaink sirjáról emlékezni meg. Egyházunk e szellem-óriásának sirjához országos adakozásból emlékoszlopot állítani, egy bizottság vette kezébe Kolozsvárt. E célra eddig közel 6000 korona begyűlt ugyan, de ezzel még nem lehet Brassainak a tervezett siremléket elkészíttetni és felállítani. Minket e siremlék felállítása kétszeresen is érdekelvén, indítatva érzem magamat egyházunk tagjainak figyelmét arra e helyen is felhívni. Ne maradjon el senki közülünk e cél megvalósításához adományával hozzájárulni.

Ezzel halottainkhoz érkeztem.

Mult évi zsin. Főtanácsunk óta egyházi tanácsos afiai közül elhunytak: Agh Ferencz, Sikó Miklós, Nagy Dénes, Nagy Olivér, Végh Mátyás, id. Csongvai Károly, Gruber József, Boros Sándor afiai. A midőn mindnyájoknak kegyeletes érzéssel jegyzem fel neveiket, nem mulaszthatom el Boros Sándor afiáról külön is megemlékezni, a ki mint kolozsvári főgymnasiumunknak r. tanára s 7 éven át igazgatója is, ez állásában, valóban elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. A tan- és nevelés ügye körül tanusított buzgalma, odaadó munkássága és ügyszeretete méltán a tisztelet és nagyrabecsülés tárgyává tette őt mindazok előtt, a kik ismerték s korai halála reánk nézve annyival fájdalmasabb; mert építés alatt álló új főiskolánk berendezésénél, a minek oly örömmel és lelkesedéssel nézett elébe és készült, benne egy valóban szakismerő tervelőt és a végrehajtásra hivatott munka erőt veszítettünk el. S fájdalom, ezzel még nem ért véget a halál ez évi aratása. Alig két héttel ezelőtt veszi-

tettük el szintén a férfikor teljében Daniel Elek felső fejköri buzgó és tevékeny felügyelő gondnokunkat, a kiben főgondnokunk Méltóságos Daniel Gábor ur az édes apai szív fájdalmával siratja egyik kedves fiát. Nekünk pedig önkéntelenül ily sóhajtás tör fel keblünkéből: »Uram, légy kegyelmes a te kicsiny seregedhez s ne vedd el idő nap előtt annak diszeit, a kiknek nevéhez is a mult századoknak nagy emlékei s a jövőnek még több reménye fűződik.« Elhunyt belső embereinkről fennebb már megemlékeztem. Kísérje mindnyájokat fájó részvétünk. Nyugodjanak csendesen!

Tisztelettel kérem a Méltóságos és Főt. Egyh. Főtanácsot méltóztassék évi jelentésemet tudásul venni és elfogadni.

Kolozsvárt, 1900. október hó 25-én

Ferencz József,

unitárius püspök.

Főtanács a Főtiszt. püspök urnak évi odaadó működéséért elismerését fejezi ki s egyuttal bizalmát benne a jövőre is. A kongrua ügyben, tekintettel a püspöki évi jelentésre a vallás és közoktatásügyi ministerhez felirat határoztatik s ennek megszerkesztésére püspök, Boros György, Kis György afiait kéri fel a Főtanács.

Ezzel a templomozás ideje elérkezvén, Főtanács tagjai a templomba mentek isteni tiszteletre, hol Vári Albert kénosudvarhelyi lelkész tartott egyh. beszédet.

7. Isteni tisztelet után olvastatik az Egyh. Képv. Tanács évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

Az E. K. Tanács 14 havi munkálkodásáról kell ez alkalommai beszámolnunk. E 14 hónapból négy még azon régi alapon nyugvó E. K. Tanácsnak esik a munka idejébe, a melynek sok, sok éven át áldást adó

munkálkodása, a szenvedések közötti kitartása, a megpróbáltatások között önerejére való támaszkodása, önbizalmának és egy szebb jövő reményének szünet nélküli megőrzése, példa lehet mindig előttünk és utódaink előtt; ama régi alapon nyugovó E. K. Tanácsnak, a melynek idejében hiveink tekintet nélkül világi vagy egyházi foglalkozásukra, mindig és mindenütt mélyen érezték, hogy ők unitáriusok; mikor az iskolára és Egyházra, mint iker gyermekére nézett mindenki s mikor az Unitarismusnak megszentelt lobogója alatt szegény és gazdag, férfi és nő, ifju és öreg együtt érezte, hogy élni vagy halni azaz, hogy élni és halni kell. Tíz hónap pedig annak az E. K. Tanácsnak esik munka idejébe, a mely tanulva, okulva a mult példáin, lelkesítve őseinek, sőt csak közvetlen elődeinek is nemes és buzgó példáján, erőt meritve annyi jelesünk sirhantján, szép reményekkel s mégis a korszellem miatt némi kétséggel néz a jövő elébe; annak az E. K. Tanácsnak a mely szintén lobogójára írta, hogy vallásunkat nem félti, mert főpásztorunk szavaival élve, ha minden egyebet elveszítene is, a hagyományos, tiszta, szeplőtlen unitárius becsületet, mely nem kételkedéssel, hanem bizalommal tekint egymásra, megőrizni, fentartani igyekszik.

A mult már a történelemé. A jelen és jövő a munkáé s ha kell a küzdelemé és szenvedésé.

E rövid — talán e jelentés keretében — alig is megengedhető vissza- és előrepillantás után, a mult 1899. szept. 1-től a folyó évi 1900. október 10-ig, van szerencsénk jelentésünket az E. K. Tanács munkálkodásáról a következőkben terjeszteni be.

Tisztelettel jelentjük, hogy a mult évi zsinati Főtanács azon határozatai, melyek végrehajtásra az E. K. Tanács hatáskörébe tartoztak vagy adattak, elintéztetést nyertek. Néhai Berde Mózsza végrendelete és a vagyon felhasználási Tervezet tanulmányozás végett E. Tanácsos afiainak kiküldettek s az újabb előkészí-

tést igénylő ügyekre az intézkedések megtétettek. Ugy szintén előkészület tétetett arra is, hogy 1900. jan 1 én, a már megalkotott szervezeti törvényünk életbeléptetésével, az új testületek és tisztviselők, a mennyire lehetséges, zökkenés avagy legalább is megakadás nélkül kezdhessék meg, illetve folytathassák munkálkodásukat. Igyekezett e végből a régi E. K. Tanács a mennyire tehetette, minden hozzá beérkezett ügyet elintézni. És e törekvésének csaknem teljesen meg is felelt. 1899. decz. 31 én a régi E. K. Tanács s annak buzgó tisztviselői bevégezték munkájukat s ezt tovább folytatni az új E. K. Tanácsnak és ennek tisztviselőinek adták át.

Számoljunk azonban a végzett munkáról részletesen.

A tarcsafalvi egyházközség már régebb idő óta pert folytat Murád nevű havasért a Pálffy családdal. A Pálffy család hajlandóságot mutatván most az ügy lehető békés megoldására, E. K. Tanácsunk annak teljes lebonyolításával Molnár Sándor jogtanácsos afiát bizta meg.

A kiegészítésre visszaküldött Kongrua bevallási iveket lelkész afiaival kiegészítettván, újabb megvizsgálás után felterjesztettük a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz.

Csehétfalvi egyházközségünk azon szerződését, hogy a községi tanító végezze az énekvezéri teendőket megfelelő javadalmazásért, jóváhagytuk.

Iszlóban, Kis-adorjánban a tanítói fizetés állami kiegészítésének az igénybe vételére engedélyt adtunk.

Dicső-szentmártonnak, Medesérnek földbirtok és a kolozsvári egyházközségnek leányiskola helyiség vásárlási szerződéseit jóváhagytuk.

Szőkefalvának a torony építésére vonatkozó költségvetését és szerződését elintéztük. E torony értesülésünk szerint már készen van.

Az E. K. Tanács új hivatalos pecsétje megkészített.

Az E. Főtanács az egyházi és püspöki titkár ki-nevezését az E. K. Tanácsra bízván, E. K. Tanácsunk erre az állásra Csifó Salamon árkosi lelkész afiát nevezte ki, a kit a szükséges előkészületek megtétele végett már 1899. decz. 1-ére berendelt Kolozsvárra. Ki-nevezett titkár afia decz. 1-ére bejövén, E. K. Tanácsi ülésben a hivatalos esküt letette, s hivatalos működését f. évi január 1-én megkezdette. Az E. K. Tanácsi iroda leltár mellett adatott át neki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur tudatván, hogy lelkészeink Kongruáját minő feltételek és módzatok között kívánja kiútalni és lelkész afiai kezéhez juttatni, ezen iratra E. K. Tanácsunk kifejezte óhaját, hogy utaltassék lelkészeink kongruája évnegyedes előleges részletekben s az elszámolás történetjék mindig két hónap alatt, mert a miniszter ur által kívánt 1 havi idő nem mindig elég a nyugták begyűjtésére, a számadás elkészítésére és felülvizsgálására.

Várfalván a Barla Bénéám-féle hagyományozott 30 frtos kötvény egy újabb 50 frtossal cseréltetett be. A h.-karácsonfalvi egyházközségünkben minden év jul. 2-án kirakodó vásár tartatott, a mely alkalommal szedett vám eddig az odavaló róm. kath. és unitárius egyházközségek között osztatott meg; a mult évben azonban e vásárvámot a róm. katolikusok maguknak foglalván le, ez ügyben feliratot terjesztettünk a kereskedelemügyi miniszter urhoz. A felterjesztésünkre a kereskedelmi miniszter ur a vásár jogot a polgári községnek engedte át, de a vásárvám jövedelme egyenlő arányban adandó ki a h.-karácsonfalvi róm. kath. és unitárius ekklesiáknak. Ugyancsak h.-karácsonfalvi egyházközségünk taxás helyeire, jogtanácsos afia közreműködésével, sikerült új szerződéseket állíttatnunk ki, s így azon helyekre nézve az egyházközség tulajdonjogát megtartani.

1899. decz 31-iki E. K. Tanácsi ülésben a Méltóságos és főtisztelendő püspök ur szép beszéddel mon-

dott bucsut a régi, E. K. Tanácsnak s köszönte meg lelkes és buzgó munkálkodásait a tisztviselőknek. Ezzel e téren a multat lezártuk, átadván azt az igazságos ítéletnek és bírálatnak s helyet engedünk az új munkálkodásnak. Az új szervezeti törvényen alakult E. K. Tanács első ülését f. évi jan. 24-én tartotta; a mikor ismét csak főpásztorunké volt az első szó, a ki megállván annak bölcsőjénél, üdvözölte, biztatta, lelkesítette a tagokat s egy szép történelmi fejtegetés után kifejezte, hogy remény nyel néz az új E. K. Tanács munkálkodása elé is.

Az új E. K. Tanács felvette a közügyek vezetését és intézését; megállíttatott az E. K. Tanács jegyzőkönyveinek a vezetési módja, az ügyek kezelésének és kiadványozásának rendje és módja, a levéltár kezelése s később, hogy a rendes ülések minden hónapban a második szerda napon tartassanak. Rendes ülés 1900. évben tartatott 10. Rendes irlnoknak felfogadtatott Berde Károly; a dijnok helyett ez ideig még mind papnövendékeket lehetett alkalmazni. Az egyházi irodát a Méltóságos és főtisztelendő Püspök ur megvizsgálta többször. Méltóságos id. Daniel Gábor főgondnok ur egyszer, és az E. K. Tanács is elnökiintézkedés folytán, megvizsgáltatta egyszer. Mindég rendben találtatott.

Egyházi szervezeti törvényünk kiegészítése tárgyában, az egyházkörök és egyházközségek tisztviselőire, valamint a gymnásiumi tanárok és tisztviselőkre vonatkozólag, a törvényjavaslat kidolgozásával dr. Gál Kelemen és Boros Sándor afiai bizattak meg. Dr. Gál Kelemen az egyházkörök és községek tisztviselőire vonatkozó törvényjavaslatot be is adta E. K. Tanácsunkhoz, de Boros Sándor afiát korai halála meggátolta az elvállalt munka teljesítésében.

Az egyházi nyomtatványokat, melyeket eddig a főiskolai könyvtárnok kezelt, további kezelésre az E. K. Tanács irodának adtuk át leltár mellett, elszámolás kötelezettségével.

Amerikai testvéreink meghíván Egyházunkat a f. évi május 22-én Bostonban Társulatuk fennállásának 75. évi évfordulati emlékünnepére, még a mult Zsinati Főtanács kimondotta volt, hogy arra az ünnepélyre Egyházunk részéről képviselőt küldjünk. Ehez képest E. K. Tanácsunk a nevezett ünnepen magyarországi Unitárius Egyházunkat képviselni Boros György theologiai tanár afiát bizta meg, a kit a képviselés ügyében utasításokkal is ellátott. Boros afia május 2-án indult el amerikai útjára s augusztus 1-én érkezett fáradságos és felelősségteljes útjáról szerencsésen vissza körünkbe. Amerikai testvéreink szívesen és nagy örömmel fogadták s a harvardi egyetem a hittudori czimmal tisztelte meg és tüntette ki. Boros afia, a mint amerikai testvéreink értesítéseiből és E. K. Tanácsunkhoz beadott jelentéséből látható, Egyházunkat méltóan képviselte a távol idegenben. Jelentését E. K. Tanácsunk kinyomatni és hiveink között kiosztatni határozta, ezenkívül Boros afiának amerikai fáradozásaiért az uti költségen kívül 1000 kor. tiszteletdíjat szavazott meg. Meg kell említenünk e helyen, hogy Boros György amerikai küldetése Egyházunkra nézve anyagilag se volt hátrányos, a mennyiben a Channing tanári székre 5486 kor. 80 fillért kapott, Richmond Károlina pedig annak emlékére, hogy őt a házánál meglátogatta, a Richmond tanszékre 497 kor. 75 fillért küldött.

Dr. Martineau a londoni Manchester New College sok időn át volt tanára és igazgatója halála felett E. K. Tanács valamint a család, ugy a „Britt- és külföldi unitárius társulat“ előtt is kifejezte mély részvétét; mindkét részről köszönetüket nyilvánították.

Szentmihályfalvi egyházközségünknek megengedtük, hogy a polyáni határon lévő 6 hold birtokát eladja és a saját, vagy közeli szomszéd határán mást vehessen helyette. Az ákosfalvi leány egyházközségnek egy belső telek iránti vásárszerződését jóváhagytuk. Szentgericzén birtokeladást engedélyeztünk. Jóváha-

gyattak a következő szerződések: Vargyason az iskolára vonatkozólag az egyházközség és az állam között kötött szerződés, H.-Keményszőlő és H.-Szentmártonban a polgári község és az egyházközség között az énekvezéri állásra, illetve az iskolára vonatkozólag kötött szerződések. Derzshen az énekvezéri fizetésre, Városfalván a torony építésre. Korondon a templom újra fedésére; Abásfalván, Székely-Kereszturon és Aranyos-Rákoson birtokvásárlásra vonatkozó szerződések. Függőben van egy birtok-vásári szerződés ügye Pipén. Énlakán a történelmi műemlék-beccsel bíró templomnak kijavításáért felterjesztést tettünk a vallás- és közoktatásügyi miniszternek. A templom kijavítását a miniszter ur ő Nagyméltósága nemcsak hogy engedte, hanem arra a célra 300 kor. segélyt is utalt. Sinfalván az egyházközségnek az odavaló hitelszövetkezettel építésre vonatkozólag kötött szerződését jóváhagytuk, ugyszintén a tordai iskolai igazgatóságának a szindi birtok haszonbéri szerződését is. Dombón földbirtok cserét engedélyeztünk. Papi lakás építését engedélyeztük Medeséren, tanterem építését Iszlóban és M.-Sároson; rendelkezünk a szentháromsági templom megvizsgálása és építkezése ügyében; templom és papi lakás kijavítást engedélyeztünk Sárdon énekvezéri lakás építését Szováthon; csürepítést Várfalván és Haranglábon templomépitést.

Az egyházközségek ingó és ingatlan vagyonainak az 1900. évi állapot szerinti leltározása ügyében, a leltár mintaívek megküldésével intézkedtünk. A családi törzskönyvek pontos és egyöntetű vezetésére íveket nyomtattunk és azok elkészítését lelkész fiaink megrendeltük.

Jóváhagytuk a keresztesi lelkész-kör, az aranyos-torda-köri belső emberi-, özvegyi- és árvai gyámolda, és a recsenyédi dalegylet alapszabályait.

Erdő eladást engedélyeztünk Felső-Rákoson, Aranyos-Rákoson, Bözöd-Körispatakon, Korondon. Kölcsön

felvételt F.-Rákosnak, Iszlónak és Szováthnak építkezésekre.

Lemásoltattuk az alapító-, hagyomány-leveleket és végrendeleteket s azokat esetleges használás végett az E. K. Tanácssterem asztalára helyeztük.

Tábori papi állás szervezése iránt tétetvén E. K. Tanácsunkhoz javaslat, beszereztük az adatokat, hogy az erdélyi katonai állomásokon hány unitárius ifju van tényleges szolgálatban? Az eddig beszerzett adatok szerint 238 tényleges unitárius katonánk van; a legtöbb Brassóban és Nagy-Szebenben.

Esperes és igazgató afiai ügyszeretettel, buzgósággal és példás gyorsasággal végezték kötelességeiket. Összesen csupán 9 ügyet kellett megsürgetnünk; azonban ez alkalmakkal is a késedelem nem az esperes afiai mulasztásából történt. Ügymenetünk semmiben meg nem akadott, sőt a gyors, tiszta és tárgyilagos felterjesztések, felvilágosítás és tájékozások folytán, ügyeink elintézésében kellő gyorsaságot tanusithattunk.

Az esperesi vizsgálatokat az egyházkörökben esperes afiai mindenütt személyesen vezették, a vizsgálatokat mindenütt kellő szigorral végezték. Az egyházközségek számadásai felett, a mennyire a vizsgálati jegyzőkönyvekből megállapítani lehetett, nemcsak esperes, hanem lelkesz afiai is szigorú felügyeletet gyakoroltak. Az esperesi vizsgálószerk egyes utasításai nemcsak megadattak, hanem a mennyiben E. K. Tanácsunkhoz beadott jelentésekből megállithatjuk, be is tartattak. Nehány kivételt megemlitenünk nem érdemes.

Egyházköreinkben a vallás-erkölcsi élet élénk, a buzgóság s a vallásunkhoz való ragaszkodás teljesen jó; az áldozatkészség érzete néhány egyházközségünkben szép tettekben nyilatkozott meg. Ugy tetszik, hogy egyházi és világi vezető afiai karöltve, élénk érdeklődéssel munkálnak Egyházunk javára és előmenetelére. Lelkeszeink egyenkénti és testületi tevékenységük és munkálkodásuk bizalomra és reményre jogosít a jelen

és jövőre. Unitárius hitvallásu tanítóink és énekvezőreink is kiveszik részüket az Egyházunk ügyei terén való munkálkodásból.

Sajnos, a hűség kedvéért azt is jelentenünk kell, hogy pár egyházkörünkben és pár egyházközségünkben lelkészeink ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatról is kellett értesülnünk, valamint arról is, hogy pár egyházközségünkben a hiveknek a belső emberekkel, vagy a hiveknek egymás közötti torzsalkodása bénítja a nemes és buzgó munkálkodást.

Egyházközségeinknek az 1899. évi számadások szerinti ingóvagyonáról a következő kimutatást van szerencsénk előterjeszteni.

I. *A püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségekben az 1899. év folyamán*

összes bevétel volt	61626 frt 77 kr.,
„ kiadás „	59056 „ 19 „

átvitelnek az 1900. évre marad	2570 frt 58 kr.
--	-----------------

Ez egyházközségek összes vagyona az 1900. évre

162167 frt 15 kr., Kor. érték 324334 K. 30 fil.,
adósága 14213 „ 06 „ „ „ 28426 „ 12 „

II. *Kolozsdobokai egyházkörben : az egyházközségekben volt az 1899. évben*

összes bevétel	2575 frt 46 kr.,
„ kiadás	2263 „ 92 „

átvitelnek marad az 1900. évre	311 frt 54 kr.
--	----------------

Kepe alapon	1392 „ 06 „
-----------------------	-------------

Regale kötvény	150 „ — „
--------------------------	-----------

Orgona alap	5 „ 38 „
-----------------------	----------

Összes vagyon	1558 frt 98 kr.
-------------------------	-----------------

Korona értékben	3716 K. 96 fil.
---------------------------	-----------------

Gabona vagyon összesen	101 Hl. 20 lit.
----------------------------------	-----------------

Adósság 250 frt, korona értékben	500 K. — fil.
--	---------------

III. *A küüllő-köri egyházkörben*: az egyházközségekben az 1899. évben

összes bevétel volt	5033 frt 88 kr ,
„ kiadás „	3773 „ 14 „
átvitelnek marad az 1900. évre	1260 frt 74 kr.
Közalap	1994 „ 19 „
Magtár alap	29 „ 54 „
Kepe alap	4328 „ 63 „
Regálé kötvény	400 „ — „
Orgona alap	34 „ 56 „
Templom alap	1545 „ 12 „
Vegyes alapok	1651 „ 45 „
Összes vagyon	11244 frt 22 kr.
Korona értékben	22488 K. 44 fil.
Adósság	5196 frt 17 kr.
Korona értékben	10392 K. 34 fil.
Jótevény adakozásból bejött	735 „ 40 „
Gabona vagyon	159 Hl. 09 lit.

IV. *A macros-köri egyházkörben*: az egyházközségekben az 1899. évben

összes bevétel volt	19610 frt 29 kr.,
„ kiadás „	17384 „ 08 $\frac{1}{2}$ „
átvitelnek marad az 1900 évre	2226 frt 20 $\frac{1}{2}$ kr.
Közalap vagyona	22965 „ 42 „
Magtár pénzalap	4 „ 10 „
Kepe alap	15205 „ 75 „
Építkezési alap	2593 „ 53 „
Regale kötvény	2300 „ — „
Iskola alap	309 „ 50 „
Vegyes alapok	7461 „ 74 „
Összes vagyon	53066 frt 24 $\frac{1}{2}$ kr.
Korona értékben	106132 K. 49 fil.
Ezen kívül gabonában van	469 Hl. 05 lit.
Adományozás czimen bekerült	16195 K. 24 fil.

V. *Az aranyos-tordai egyházkör.* Az egyházközségekben az 1899. évben

összes bevétel volt 11167 frt 67 kr.,

„ kiadás „ 9774 „ 07 „

átvitelnek az 1900. évre marad 1393 frt 60 kr.

Közalap 26527 „ 47 „

Magtár alap 205 „ — „

Kepe alap 41897 „ 37 „

Épitkezési alap 526 „ 94 „

Regale kötvény 3030 „ — „

Torony alap 54 „ 60 „

Vegyes alap 6085 „ 08 „

Összes vagyon 79990 frt 06 kr.

Korona értékben 159980 K. 12 fil.

Gabona vagyon 308 Hl. 60 lit.

Adósság kitüntetve nincs.

VI. *A kereszturi egyházkör.* Az egyházközségekben az 1899. évben

összes vagyon volt 13462 frt 21 $\frac{1}{2}$ kr.,

„ kiadás „ 11083 „ 55 $\frac{1}{2}$ „

Marad átvitelnek 1900. évre 2378 frt 66 kr.

Ehez még jön 42 „ 31 $\frac{1}{2}$ „

Átvitel egyenleg összeg 2420 frt 97 $\frac{1}{2}$ kr.

Közalap 8165 „ 85 „

Magtár alap 517 „ 41 „

Kepe alap 26785 „ 25 $\frac{1}{2}$ „

Épitkezési alap 848 „ 53 „

Regale kötvény 6950 „ — „

Orgona alap 1642 „ 66 „

Torony alap 1544 „ 55 „

Iskola alap 5551 „ 96 „

Vegyes alapok 3715 „ 99 „

Összeg 58143 frt 18 kr.

Korona értékben 116286 K. 36 fil.

Magtár vagyon	525 Hl. 60 lit.
Adósság a vagyonnal szemben	5765 frt 94 kr.
Korona értékben	11531 K. 88 fil.
Ájándékozás korona értékben	1649 „ 60 „

VII. *Udvarhelyi egyházkör.* Az egyházközségekben az 1899. évben

összes bevétel volt	14570 frt 49 kr.,
„ kiadás „	13853 „ 80 „
átvitelnek az 1900. évre marad	716 frt 69 kr.
Közalap vagyona	12513 „ 49 „
Magtár alap	257 „ 18 „
Kepe alap	18717 „ 46 „
Épitkezési alap	418 „ 40 „
Regale kötvény	1108 „ 10 „
Orgona alap	5 „ 37 „
Torony alap	3276 „ 40 „
Iskola alap	1887 „ 75 „
Vegyes alap	2324 „ 83 „
Összeg	41225 frt 67 kr.
Korona értékben	82451 K. 34 fil.
Adósság 4826 frt 10 kr., kor. ért.	9652 „ 20 „
Gabona vagyon van	1729 Hl. 35 lit.
Adomány czimen befolyt	4330 K. 60 fil.

VIII. *A felsőfejéri egyházkör.* Az egyházközségekben az 1899. évben

összes bevétel volt	2566 frt 37 kr.,
„ kiadás „	2301 „ 75 „
átvitelnek az 1900. évre marad	264 frt 62 kr.
Közalap	1318 „ 23 „
Magtár alap	553 „ 45 „
Kepe alap	2562 „ 44 „
Épitkezési alap	42 „ 64 „
Orgona alap	82 „ 04 „
Vegyes alap	190 „ 34 „
Összeg	5013 frt 76 kr.
Korona értékben	10027 K. 52 fil.

Adósság	3420 frt 13 kr.
Korona értékben	6840 K. 26 fil.
Gabona vagyona	293 Hl. 93 lit.
Ajándékozás történt 59 frt, kor. ért.	118 K. — fil.

IX. <i>A háromszéki egyházkör.</i> Az egyházközségekben az 1899. évben	
összes bevétel volt	16649 frt 26 kr.,
„ kiadás „	11864 „ 58 „
átvitelnek az 1900. évre marad	4784 frt 68 kr.
Közalap	45265 „ 73 „
Magtár alap	1660 „ 29 „
Kepe alap	25954 „ 70 „
Építkezési alap	8358 „ 66 „
Regale kötvény	4750 „ — „
Orgona alap	202 „ 22 „
Torony alap	28 „ 10 „
Iskola alap	16 „ 12 „
Vegyes alapok	4088 „ 77 „
Összeg	95109 frt 27 kr.
Korona értékben	190218 K. 54 fil.
Ezzel szemben adósság van	2054 frt 18 kr.
Korona értékben	4108 K. 36 fil.
Gabona vagyon	2094 Hl. 29 lit.
Adományozás történt	1645 frt 45 kr.
Korona értékben	3290 K. 90 fil.

Az összes Egyházközségeknek az 1899 évi ingó vagyon kimutatása a következő:

1. Összes bevétel volt	294524 K. 81 fil.
2. Összes kiadás volt	262710 „ 18 „
3. Pénztári maradék és az összes alapok vagyona 1899 év végén	1015637 „ 07 „
4. Összes adósság	71451 „ 16 „
5. Összes tiszta vagyon	944185 K. 91 fil.

6. Ajándékozás czimen befolyt	
összesen	26319 K. 74 fl.
7. Összes gabona vagyon	5681 Hl. 13 lit.

Néhai boldog emlékü Berde Mózsa hagyománya felhasználása Tervezetét az E. Főtanács mult évben ideiglenesen egy évre elfogadván, minden ágában beindítottatott. Iskoláinkban Berde ösztöndíjak és segélyek megkezdették áldásos hatásukat. Mindenik iskolánkban a cipó ösztöndíjak életbe léptettek. Kolozsvári főgymnasiumban az első Berde cipót a régiségárba helyeztük el. Hogy a néhainak rokonsága alapján, mely leszármazottak részesülhetnek a Berde ösztöndíjból az megállíttatott.

Kolozsvári főgymnasiumunkhoz a mult iskolai évben óraadó torna-tanítónak alkalmaztatott Lassel Gyula okl. torna-tanár, a kit E. K. Tanácsunk már a jelen tanévre helyettes minőségben tornatanárnak nevezett ki; Márkos Albertet pedig a magyar-latin szakra óraadó tanárnak az 1899—1900. tanévre.

Az új Collegium helyéről a régi épületek a mult év őszén lebontattak, az építés különböző ágak szerint egyes vállalkozóknak adatott ki, az építési engedélyt kieszközöltük s az 1900. év tavaszán megkezdettük új főiskolánknak az építését, a mely a mint a Főtanács minden egyes tagja megsejmelheti, meglehetősen előre haladott. Reményünk van Isten után, hogy a jövő E. Főtanácsai gyűlésünket mi is az új épületben tarthatjuk meg, a mennyiben az eddigi terv szerint a jövő 1901—1902. tanév elején iskolai célra azt már használatba akarjuk venni.

Sz.-kereszturi gymnasiumunkban a VI. oszt. felállítására érdekében államsegélyért folyamodtunk a válás- és közoktatásügyi miniszter urhoz; sajnos eredménytelenül; mert bár felemelte a gymnasiumunknak eddig adott 2000 K. segélyt 4000 Kra, mégis szerződésileg az államsegélyt biztosítani nem hajlandó és az

építkezésre segélyt nem helyezett kilátásba, ha csak fokozatosan végleg ki nem fejlesztjük. Erre a vonatkozó országos törvénynek megfelelőleg sem módunk, sem erőnk nem lévén, az ügy további tárgyalásába nem bocsátkozhattunk. A 4000 K. államsegély felhasználására intézkedtünk. A kereszturi 5. és 6-ik tanári székre be nem fizetett ígérek teljesítésére az egyesek felszólítottak.

Dr. Bedő Albert országgyűlési képviselő egyházi tanácsos a fia szives adománya folytán a „Summa universae theologiae“ című munkát Derzsi Károly és Albert János fiait eléggé nem méltányolható fordítói buzgó munkálkodásuk alapján „A ker. hittudomány összege“ cím alatt kiadtuk. A könyv ára 3 koronában állíttatott meg, lelkész és tanár fiainak 2 k. kedvezményes árban; több tisztelet példányon kívül a Méltóságos és Főtiszt. püspök ur fáradozása útján a könyv árából 270 k. 12 f. tiszta jövedelem is volt, a melyet E. K. Tanácsunk az „Ezredévi Emlék“-alaphoz csatolt.

E helyen is köszönet illeti dr. Bedő Albert afiát, a nevezett munkának magyar nyelven való kiadhatása elősegítéséért, Derzsi Károly és Albert János fiait a szép fordításért és a Mlts. és Főtisztelendő püspök urat a kiadás és elárusítás körüli szives fáradságáért.

Iklandi iskolánknak a kipadolására 140 k. rendkívüli segélyt adtunk.

Boros György tanár afiának a Dr. Brassai Sámuel életrajzának a megírására 1901. szept. 1-ig saját kérésére időhaladékat adtunk.

A hittani intézet IV. évfolyamra kiegészítettén, a tantárgyak annak megfelelően osztattak ki s a IV-ik évfolyamot a folyó tanévben beindítottuk. Egyszersmind folyamodtunk a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz, hogy az egyetemi kedvezményt a IV-ik éves papnövendékeinkre is kiterjeszteni méltóztassék.

Kolozsvári főgymnasiumunk tanáraitra nézve fizetési osztályok és fokozatok és sorrend a f. évi jan.

1-től kezdve megállítottak s a megfelelő fizetések, — miután azokat a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta — utalványoztattak. Hasonlólag f. évi jan. 1-től a theol. tanárok fizetése is rendeztetett és a rendezésnek megfelelően fizetésük folyósított.

Magyar-sárosi iskolánknál egy új tanterem építése és egy új tanítói állás szervezése vált szükségessé; jóváhagytuk a tervrajzot és költségvetést. Az építkezés költségei fedezésére az Emkétől 1000 k. egyszersmindkori segílyt voltunk szerencsések nyerni.

Egyházi énekes könyvünk 4-ik kiadására intézkedtünk. Intézkedtünk továbbá, hogy az Iszlai Márton ének-gyűjteménye tankönyv gyanánt elfogadtatván iskoláinkban, 1 k. 20 f.-ért megkapható legyen.

Parajdon az unitárius növendékek vallás tanításával Orbók Gyula, Erzsébetvároson Patakfalvi Domo-kos tanító bizattak meg. A pécsi tannitézetekben odavaló ev. ref. lelkész Horváth Antal volt szives elvállalni a vallástanítást.

Tanítóink fizetése államilag 800 kra kiegészített Bőlonben, Mezőberényben, Iszlóban s Köröspatakon és Iklandon.

A collegiumunk története megíratásáról gondoskodni felhivatott az igazgatóság.

Iskolaáll-amosítások ügye folyamatban van Medeséren, H.-Szentpálon és Szabédon. Dévaványai fiókegyházközségünk egy iskolai helyiség és tanítói lakás iránti vásár-szerződését jóváhagytuk, sőt a vételár kifizethetésére 1600 k. kölcsönt adtunk.

Összes tanintézeteink az illetékes hatóságok utján felhivattak a hazai ipar pártolására.

Csikfalván a tanítói lakás szükséges kibővítése iránt rendeletet kellett kiadni.

A Koncz János toroczkai alapítványára egy papi árva fölvétele iránt a szabályzatot az E. Főtanács megbízása alapján kidolgoztuk s életbe léptettük. A nevezett alapítványra f. évi szept. 1-től Elekes Mózes papi

árva van fölvéve. Ez árvának a taneszközökkel való ellátására fordittatik a Berde Mózes toroczkói alapítványa kamata is, melyre szintén szabályzatot dolgoztunk ki.

A Kovács Dénes 1000 frtos értékpapir kamatának fele része, mely idáig a végrendelet szerint lefoglalva állott, ez évben átadatott rendeltetésének a collegiumi kórház alapnak.

Mártonfi Gergelyné, Koncz Juliánna alapítványából azon résznek kamata, a mely 1900. jan. 1-ig kamathalmazással volt növelendő, a f. évben rendelkezés alá került. E. K. Tanácsunk a kamatból a tőkét 6000 frtra határozta kiegészítettetni, mely összeg jövedelme a papnövendékek egyetemi tandíjának részbeni fedezésére használandó fel.

A tanárok és egyházi tisztviselők szálláspénz illetményét évnegyedes előleges részletekben határoztuk kiadni, f. évi okt. 1-től kezdve.

A sz.-kereszturi gymn tanárok felemelt fizetése után a nyugdíjilleték kiróvása ügyében felterjesztést tettünk a vall. és közokt. minister urhoz s miután a kirovás megtörtént, közöltük azt illető tanár afaival.

Özv. Boros Sándorné özvegyi, illetve árvai segély iránti folyamodását elintézésre felterjesztettük a vall. és közokt. miniszter urhoz. Az ügy elintézését nyert.

Városfalvi Bedő Sándorné 300 frtos alapítványát kezelés végett átadtuk a sz.-kereszturi gymn. igazgatóságának s a hagyomány levél értelmében intézkedtünk a kamatok felhasználását illetőleg.

A vall. és közokt. minister felhívása alapján megtettük az intézkedést, hogy gymnasiumainkban a játékdélutánok berendeztessenek és szakszerű vezetésben részesüljenek. Valamint a ministeri felhívás következtében kolozsvári főgymnasiumunkban 80 K. és a kereszturi gymnasiumban 50 K. tornaverseny jutalomdíjat utalványoztunk a tornaversenyek előmozdítására.

Barabás Lajos s.-kereszturi tanár ötödéves korpótléka utaltatott.

Adorján Domokos tordai kántor-tanítónk korpótlék ügye, valamint az aranyostorda-köri felekezeti tanítóink díjlevél-ügye rendeztetett.

Az évváró vizsgálatokra mindkét gymnasiumunkba és a tordai iskolákba is a vizsga biztosokat kiküldöttük, a kik a vizsgálatok eredményéről megtették jelentésüket. Nem hagyhatjuk e helyen említés nélkül, hogy éppen a mely napon kolozsvári főgymnasiumunkban az évváró ünnep kellett volna, hogy megtartassék, akkor kellett főgymnasiumunk igazgatóját, Boros Sándor afiát, rövid szenvedés utáni elhunytával örök nyugalomra kísérnünk. Helyette az igazgatói teendőkkel dr. Nyiredi Géza afia bízott meg s tanárnak a természettan — mennyiségtani szakra f. évi szept. 1-től egy évig rendes tanári czimmal és illetményekkel Hidegh Mihályt alkalmaztuk. Helyettes tanároknak a főgymnasiumhoz alkalmaztattak: Márkos Albert a latin — magyar és Major Sándor a mennyiség — természettani tanszakra. Gyakorló tanároknak felvételtek: Toth Ernő, Kelemen Lajos és Demeter Dezső. Ugyancsak főiskolánkhoz az állammal kötött szerződés szerint a f. tanévre a 12-ik rendes tanárt is be kellvén állítanunk, arra a vall. és közokt. minister úr Pálfi Mártont nevezte ki a magyar — latin tanszakra. Perédi Józsefnek betegsége okán 1901. márcz. 1-ig szabadságot adtunk.

Sz.-Kereszturi gymnasiumunkhoz a rajz és szabadkézi tanszakra egy évig kineveztetett h.-tanárnak Csiki István és ugyancsak h.-tanárnak a magyar — német tanszakra, az eltávozott Felméri István helyébe Hackmüller Oszkár.

Az iskolai tandíjak beszédésével Sz.-Kereszturon és Tordán az iskolai pénztárnok afiai bizattak meg. A Murányi Farkas Sándor-féle alapítvány 1898. és 1899. évi kamatait 100 — 100 K. összegben E. K. Tanácsunk Pálfi Ferencz polgárdi és Gálfi Zsigmond hód-

mezővásárhelyi lelkész afiainak adta ki, nyilvánosan kihirdetett pályázat alapján.

Iszlóban tanterem építésére engedély adatott.

A Berde-czipó ösztöndíj szabályzatát E. K. Tanácsunk a f. tanévre ideiglenesen fenntartani határozta. Sz.-Keresztúron a helyi viszonyok okán megengedettett, hogy ez ösztöndíj *kenyérpénz* czímen pénzül adassék ki.

Nagy Lajos főgymnasiumi tanár nyugdíjaztatása iránti folyamodását felterjesztettük a vallás és közoktatásügyi minster urhoz.

A Berde-alap mikénti beindításáról a kir. közalapítványügyi igazgatósághoz jelentést tettünk. A Berde-alaphoz 2 parcella föld tulajdonjoga a n.-buni határon nem lévén tisztázva, ennek az Erdélyi Gazdasági Egylettel, mint érdekelt féllel leendő tisztázására E. K. Tanácsunk Benkő Mihály jószágfelügyelő afiát kérte fel. A b. e. néhai Berde Mózsa azon ingóságai, a melyek Berde Bélát és Berde Áronnét illették, kiadattak; a könyvek pedig a főiskolai könyvtárban helyeztetek el. A Berde-vagyon utáni illeték kirovását E. K. Tanácsunk igen magasnak találván, jogtanácsos afiával megfellebbeztette, s bár a kolozsvári pénzügyigazgatóság azt 1052 frttal alább szállította, jogtanácsos jogosnak találta tovább fellebbezni az ügyet a közigazgatási pénzügyi bizottsághoz. A kolozsvári Berde-féle ház átírásáért Kolozsvár városa 513 k. 20 f. illetéket rótt volt ki; megfellebbeztük s az illeték leiratott. Berde Béla a korpádi birtok és regale tulajdonjoga, valamint ezeknek 1893—1896. szept. 22-ig járó jövedelmei iránt pert indított Egyházunk ellen. A per folyamatban van. Berde Bélának a korpádi birtok az 1896. szept. 15-től járó törvényesen megállított jövedelmével 4926 f. 87 kr. együtt haszonélvezetre átadatott.

A buni gazdaság volt bérlőjétől Benedek Józseftől a birtok elszámolás után átvétetvén, 1899. november 15-től kezdve házi kezelés alá vétetett. A gazdaság berendezésére az 1896-ban kapott beruházási összeg for-

dittatott kamataival együtt 6724 frt összegben. Gazdatisztnek Péter Pál alkalmaztatott.

A Berde-alap pénzvagyonát a vidéki pénzügyintézetknél tekintettel, hogy a pénzre az új Collegium építésénél szükség van, felmondottuk, s részben fel is vettük.

Erdőink tekintettel arra, hogy szakértő erdőszt tartunk fenn, nem adattak állami kezelés alá.

Egyházi birtokainkra nézve a tagosítás folyamatban van Bágyonban, Pusztá-Szentmiklóson, Bányabükkön.

A mult E. Főtanács által ideiglenesen elfogadott pénztárkezelési utasítás szerint, a pénztári kezelést beindítottuk. Ulár Pál ellenőr afia letevén az esküt, hivatali működését f. évi jan. 1-én megkezdette, a szabályszerű biztosítékot letette.

Számvevőknek E. K. Tanácsunk a Főtanácstól nyert meghatalmazás alapján megválasztotta Mózes András és Gyulai Árpád fiait, s részükre a megállított fizetést, illetve tiszteletdíjat utalta.

A kolozsvári épületek kezelése, a bérházak bérbeadása, egyes kisebb javítások és átalakítások ügye a jószágfelügyelőségre bízott.

Alapítványt tettek az 1888 — 89. tanévben főgymnasiumunkban végzett ifjak, a főgymnasium javára 400 kt. Kilyéni Ferencz Albertné, szül. Cs. Sebes Lujza férje emlékére 150 frtot, egy marosvásárhelyi születésű, főgymnasiumunkban tanuló, ipari pályára készülő, unitárius tanuló részére. Szász Ádám emlékére, örökösei 4000 frtot a kolozsvári egyházközségnek. A muzsnai egyházközség javára Dénes Péter 200 kt. Dr. Ferenczi Géza ügyvéd, neje emlékére 150 kt. és Répa Mihály 50 frtos takarékpénztári részvényt és egy teleknek $\frac{1}{4}$ részét, mindketten a n.-ajtai eklézsiának. Zsakó István a toroczkó-szentgyörgyi ekkla javára 644 k. 40 ft.

Az új collegium költségvetése elkészítettetett, előirányzat 520,873 frt., mely összegből fedezetlen 233,281

frt 59 kr. a kolozsvári ekklától a belmagyar-utca 14. sz. alatti telket, ugyszintén a leányiskola helyiségét is a collegium számára megvettük s azokat együtt 24000 frttal ki is fizettük. Az építésre a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a már korábban útalt 30,000 koronával 240,000 kor. államsegélyt útalt ki, illetve vett fel 50 évi törlesztéses kölcsönkép a Berde-alapból. Ez után az országos törvény értelmében Egyházunknak 7200 kt kell évenként 15 évig fizetnie az országos tanári nyugdíj-intézet javára. Építkezési költségek fedezésére a 10,000 k. államsegély terhére 200,000 kt vetünk fel kölcsön, szintén a Berde-alapból 52 évi törlesztéses kölcsönkép. Építkezési költségekre idáig mintegy 324,232 korona 56 fillért fizettünk ki. A kifizetett adósságokról szóló kötvények az illetőknek mind kiadattak. Nehány új kölcsön adatott Némely tartozás kellő biztosítására a lépések megtétettek.

A ny.-gálfalvi egyházközségnek megengedtetett, hogy egy 300 korona regale kártalanítási kötvényét az építkezései miatt eladhassa. A n.-buni erdő üzemtervének az elkészítésére Tóthi Szabó Sándor erdőszszel a szerződés megkötötetett. Bányabükkön az istálló fedélzete leégvén, a helyett új építettetett. Alamoron egy nagy új istálló építése munkálat alatt van. Ennek, a gazdaság jövedelméből, a költségei fedezésére jószágfelügyelőségnek engedély adatott. A debreczeni Szabó József-féle birtok tőszomszédságában 8 hold birtoknak a megvételére a jószág-felügyelőség felhatalmaztatott. Bányabükkön mintegy 100 hold erdő elégett. Ez ügyben a további intézkedések megtételét E. K. Tanácsunk arra az időre halasztotta, a mikor a részletes jelentés mellett a jószágfelügyelőség terve beadatik. Annyit azonban jelenthetünk, hogy az elégett erdőterület egy része a mult tavaszon befásított. A jószágfelügyelőség a birtokokat megvizsgálta s arról a jelentését E. K. Tanácsunknak beadta.

Sz.-kereszturi gymnasiumunknál az alsó-simén-

falvi Elekes József-féle hagyomány ügy tisztáztatott s az értékek az igazgatóság kezelése és felelőssége alatt állanak. Néhai Orbán Balázs hagyaték ügye a szejké fürdőt illetőleg még mind függőben van.

A Br. Baldácsi-alápitványból Egyházunk a f. évben 6000 k. rendes és 2000 k. rendkívüli osztalékban részesült.

Főgymnasiumunknak 12,600 k. rendkívüli s Egyházunknak 20,000 k. évi államsegély utaltatott.

A belső emberi nyugdíj- és a kongrua pénztárnoksággal E. K. Tanácsunk ideiglenesen Usifó Salamont bizta meg. Az ellenőrséget a méltóságos és főtiszt püspök úr volt szíves önként magára vállalni. E pénztár számára 440 k.-val egy vasszekrény vásároltatott. A belső emberi nyugdíj-intézetbe hátralékosokat felszólítottuk tartozásaik befizetésére; ugyszintén az ujonnan kinevezett lelkészeket is az intézetbe való belépésre.

Tóth Ferenczné, Győrfi Sándorné, Molnár István és Ferenczi József nyugdíjai elhalálozás és Dombi Géza árva segélye nagykorúvá lével folytán beszüntettettek. Özv. illetve árva segélyek utaltattak özv. Serester Sándorné, Serester Árpád, özv. Simó Jánosné és Simó Anna, özv. Árkosi Jánosné és Árkosi Sára részére, nyugdíj Budai István volt kolozsi énekvezér számára. A nyugdíj-intézetbe tagoknak fölvetettek Lőfi Ödön, Ürmösi Károly, Ekárt Andor lelkészek.

A vallás és közoktatásügyi minister ur lelkészeink kongruája kiutalását a múlt év végén megkezdette. A bevallási iver alapján megállapított lelkészi jövedelem kiegészítési összege azonban csak f. évi szept. és okt. hónapban közöltetett E. K. Tanácsunkkal s így papságunkkal is. Lelkészeink 1899. évre fizetés kiegészítésüket nagy részben már felvették, de az 1900 évre csupán 15-nek utaltatván ki illetősége csak e 15 részesült fizetés kiegészítésben; a hol lelkész-helyettes vagy lévita van alkalmazva, oda fizetés kiegészítést a vall. és közok. minister ur nem utalt. Ez ügyben felterjesztést fogunk

tenni, kérve a kiigazítást. Az 1899. évre 79190 K. 67 fl. készpénz küldetett E. K. Tanácsunkhoz. Az 1900. évre kaptunk évnegyedes részletekben 11693 K. 21 flt, mely összeget az a 15 lelkészünk, a kiknek számára a kiutalás történt, fel is vette mind. Nagyon óhajtjuk már, hogy az országos törvény alapján lelkészeink kongruája teljesen rendezve legyen, hogy aztán a vall. és közokt. minister ur intézkedése folytán, illetményét mindenki évnegyedenként előlegesen kivehesse. Sürgető folyamodással több mint négy ízben éltünk, sőt a méltóságos és főtisztelendő püspök ur személyesen is közbenjárt ennek rendezése ügyében, mindazonáltal még maig sem vagyunk a kongruával tisztában.

Lelkész afiai meglehetősen nagy nyugdíj hátralékokat és tartozásukat fizetésük állami kiegészítéséből fogják rendezni.

Végül pedig jelentjük, hogy a tanügyek és gazdaságügyekről külön részletes jelentések fognak még az E. K. Főtanács elé terjeszteni.

Ezek után alázattal kérjük a méltóságos és főtisztelendő E. Főtanácsot méltóztassék e jelentésünket jóváhagyó tudomásul venni.

A magyarországi unitárius Egyház képviselő Tanácsának, Kolozsvárt 1900. okt. 10-én tartott üléséből,

alázatos szolgálai:

Csifó Salamon,
titkár.

Ferencz József,
unitárius püspök.

Főtanács a jelentést átadja az E. K. tanácsai jegyzőkönyvek s illetve az ügymenet megvizsgálására kiküldendő bizottságnak lehető észrevételeinek megtételére.

8. Olvастatik a jószág-felügyelőségnek az E. K. Tanács által beterjesztett évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és főtisztelendő Főtanács!

Az 1899. évre vonatkozó összes gazdasági számadások bizottságunk által felülvizsgálva, az E. K. Tanácshoz beadva vannak; ezen számadások külön pont alatt a mélt. és főtiszt. Főtanács elé lesznek terjesztve s ott annak minden egyes ágával részletesen foglalkozhatik, ennélfogva annak számtételeit itt mellőzzük, egyedül arra a tényre szoritkozunk, hogy daczára annak a nagy gazdasági pangásnak, mely Magyarországon uralkodik, s daczára a buza s más gazdasági czikkek nagy árhanyatlásának — még eddig a házi kezelés alatti mezőgazdasági birtokaink — csekély külömbözettel az előirányzott jövedelmet administralni képesek voltak; azonban, ha ezen árhanyatlások még tovább tartanak s a gazdaságba termelt s előállított értékek készpénzbeli értékesítésére oly nyomasztó körülmények lesznek tartósabban, mint jelenleg; gazdaságunkból a legnagyobb erőmegfeszítés és berendezkedés mellett sem fogjuk tudni a kívánt összeget administralhatni. Midőn erre reá mutatunk, egyuttal jelezni kívánjuk azt, hogy ezen folyó gazdasági év valószínűleg már nem fogja tudni azon jövedelmet adni, mint a mult év; mindazonáltal nem csüggedünk, törekedni fogunk arra, hogy a nagy árkülobözetek daczára is a vallás közönség közpénztára, illetve az alapítványok a kellő jövedelmet megkaphassák.

Bizottságunk megvizsgálta a folyó évben az Augusztinovics alapítványi uradalmat Ladamos—Alamoron, a Derzsi János alapítványi gazdaságot a pusztaszent-miklósi tanyán; a Kovács Dénes alapítványi gazdaságot Bágyonban; a Berde Mózes alapítványi gazdaságot Nagybunban; a Jobbágy-téle alapítványi gazdaságot Szinden és a közalap tulajdonát tevő bányabükki gazdaságot; minden egyes gazdaságról a részletes jelentést bizottságunk a méltóságos és főtisztelendő E. K. Tanácshoz beadta, s így az, azokban foglaltakat fel nem soroljuk, hanem útalunk azokra.

A gazdaságokba nagyobb s lényegesebb változás az év folyama alatt nem történt; a ladámos-alamori uradalomba kellett egy nagy 88 méter hosszú ökör istálót építeni, a melynek építését az E. K. Tanács, már egy pár évvel ezelőtt engedélyezte volt, de a melynek megépítését bizottságunk, éppen a rossz gazdasági viszonyok miatt halaszgatta, de most már tovább halasztani nem lehetett, félve attól, hogy a régi ócska ökör-istáló akkor talál összeomlani, mikor a marha állomány benne van.

A gazdasági kezelésbe két helyt történt változás: a Berde Mózes nagybuni és a Kovács Dénes bágyoni alapítványi birtokon; mindkét birtokon a haszonbérletet a rossz gazdasági viszonyok s több más különböző okok miatt, a bérlők felmondása folytán meg kellett szüntetni s házi kezelés alá venni; az előbbi birtok a néhai életében megbecsült fundus instruktussal, a mely kezelésünk alatt értékesítve s tőkésítve lett, újabban felszereltetett és a szakszerű házi kezelés — az ottani viszonyok szerint — megindíttatott; az utóbbi birtok pedig tekintettel arra, hogy a tagosítás befejezését ez év végére vártuk, részes művelésbe adatott ki, mi jobban bevált, mintha a megígért bizonytalan bérösszegért, egy avagy két évre haszonbérbe adtuk volna ki.

Tagosítás két helyt van folyamatban a már említett bágyoni és a bányabükki birtokon, minkettő az elhelyezkedés stádiumában, de az elhelyezkedés kérdését egyezséggel egyik határon sem tudtuk megoldani s így szakértői szemle és vélemény alapján a bíróságnak kell határozatilag a differenciális kérdéseket megoldania; itt sajnasan kell konstatálnunk azt, hogy daczára annak, miszerint a bágyoni tagosítási ügyben a leendő új tagok elhelyezése kérdésében a bíróság még 1899. év szeptember havában a helyszini szemlét a szakértőkkel megtartotta s azok szakvéleményét jegyzőkönyvbe vette, egy év leforgása alatt még e kérdésben a bíróság nem határozott s így egy évünk teljesen elveszett s egy évvel később jutunk birtokba.

A bányabükki s a hozzátartozó szentmártoni birtokok részen az elhelyezkedés kérdésébe szakértőkkel a tárgyalás f. évi augusztus havában tartatott meg, ez szintén birói elintézésre vár.

Ez utóbbi tagok mikénti elhelyezése végett bizottságunk, a birói tárgyalást megelőzőleg mélt br. Petricshevich Horváth Kálmán főgondnok s gazda bizottsági elnök urral a helyszínére kiszállott, a megtartott helyszini szemle alapján szerzett tapasztalatok alapján, egyetértően állapittatott meg azon vonal, a hová a leendő új tagokat elhelyezni óhajtanók s ezen megállapodás alapján lett jogtanácsosunk által kérve a tárgyaláson a tagok elhelyezése.

A „*gazda bizottság*“ felügyelő bizottságunk üléséről vezetett jegyzőkönyveinket megvizsgálta s midőn az általunk teljesített munkát ezen jegyzőkönyvekből teljesen megösmerte, bizottságunkat f. évi jul. 30-án ülésre hívta meg s ezen ülésen lettek a gazdaság vezetése s kezelése kérdésében felmerült egyes kérdések megvitatva s részben irányítva.

A méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács folyó évi január 24-én 70—1900. számú határozatával bizottságunk munkakörét az 1896. évi 71. főtanácsi szám alatt megállapított gazdasági szabályzat és hatáskörtől eltérőleg nagyon kiszélesítette, akkor, midőn a kolozsvári összes házaink kezelésének ellenőrzését bizottságunkra ruházta, midőn ezt konstatáljuk, egyszersmind a mélt és Főtiszt. Főtanács figyelmét kívántuk ezen körülményre felhívni s ezzel felvetni azon kérdést, vajon bizottságunk munka és hatásköre nem lett-e ezzel igen kiszélesítve? Bizottságunk a kapott megbízást készséggel teljesítette s teljesíti s minden egyes felmerült esetben a pénztári hivatalnak a kívántató utasítást avagy meghatalmazást megadta.

Működésünkről felvett jegyzőkönyveinket midőn ezen jelentésünkkel együtt megvizsgálás végett beadjuk, egyuttal jelezni kívánjuk, hogy bizottságunk a mult

évi Zsinati Főtanács óta 23 érdemleges ülést tartott s így a 12 hónap közül csakis egy hónapra nem esett két ülés.

Tisztelettel kérjük a mélt. és főtiszt. Főtanácsot: méltóztat jelentésünket tárgyalás alá venni s a netalán szükséges további utasítást bizottságunknak megadni.

A jószágfelügyelő bizottságnak 1900. év okt. 5-én tartott üléséből.

Kolozsvárt, 1900. okt. 7-én.

Tisztelettel:

*Molnár Sándor, Benczédi Gergely,
Benkő Mihály.*

Kiadatik a gazdasági számadások megvizsgálására kiküldendő bizottságnak lehető észrevételeinek megtételére.

9. Elnöki előterjesztésre Főtanács a következő bizottságokat küldi ki:

1. Az 1899. évi összes jegyzőkönyvek megvizsgálása: Raffaj Domokos esperes atia elnöklete alatt, Pál Ferencz, Ürmösi Kálmán, Kis Sándor, Péterfi Mihály, Gál Lajos, Benczédi Domokos, Fülöp Mózes, Nagy János, Gálfalvi János e. Tanácsosokat.

2. Az 1900 évben életbelépett új szervezet alapján beindított ügykezelés (jegyzőkönyv, irományjegyzék stb.) megvizsgálására: Fekete Gábor isk. f. ü. gondnok atia elnöklete alatt, Gyöngyösi Béla, Csegezi László, Lőrinczi Dénes, Májai Gábor, Lőrinczi Sándor, Ferencz Gyula egyh. Tanácsosokat.

3. A közpénztár s ebben kezelt alapok, valamint a főiskola számadásainak és költségvetéseinek megvizsgálására: Gál Jenő egyh. tanácsos atia elnöklete alatt, Kisgyörgy Sándor, Veres György, Jozan Miklós, Lakatos Ferencz, Derzsi Károly, Győrfi Ferencz, Vajda Ákos, Orbok Ferencz, Czakó József egyh. Tanácsosokat.

4. A Berde-alap számadásának és költségvetésének megvizsgálására: Szentiványi Gyula egyh. köri f. ü. gondnok elnöklete alatt, Koncz Gyula, Mikó Dezső, Ajtai János, dr. Ferenczi Géza, József Lajos, dr. Borbély Sámuel, Pap Mózes, Ürmösi Miklós, egyh. tanácsosokat.

5. A gazdasági számadások (buni-, alamor-ladamosi-, bányabükki- és Derzsi János-féle birtok) megvizsgálására: br. P. Horváth Kálmán főgondnok ur elnöklete alatt Zsakó István, Szentiványi István, Pálfi György, Egyed József, Hosszu Ferencz, Végh Mihály, Létai Domokos, Borbély Máté, Kiss Sámuel, Nagy György, László József, Ürmösi Jenő, egyh. tanácsosokat.

6. A tordai és sz.-kereszturi iskolák számadásainak és költségvetéseinek megvizsgálására: Mikó Imre egyh. tanácsos afia elnöklete alatt: Varga Dénes, Sándor János, Lőrinczi Dezső, Tarcsafalvi Albert, Kádár József, Vári Albert, egyh. tanácsosokat.

7. A belső-emberi nyugdíjalap számadásainak és költségvetésének megvizsgálására: Kelemen Albert esp. afia elnöklete alatt, Gvidó Béla, Németh István, Ferenczi Áron, Molnár János, Kis Aladár, Barabás Lajos, dr. Veres Vilmos, egyh. tanácsosokat.

8. A segélyek kiosztása iránti javaslat megvizsgálására: Kozma Ferencz isk. f. ü. gondnok afia elnöklete alatt, esperes és egyh. köri gondnok fiait.

9. A kijelöléssel járó választásokra kijelölő bizottság: az elnökök mellett Fekete Gábor, Szentiványi Gyula, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Benczédi Gergely.

10. Szavazatszedő bizottságba: Gyulai László elnöklete alatt Németh Istvánt és Orbok Ferenczet.

10. Az E. K. Tanács előterjeszti 820--1900. szám alatt, hogy az Aranyos-Torda körben a f. évi egyházköri közgyűlés szabályszerű választás útján egyházköri felügyelő gondnoknak megválasztotta Mikó Dezsőt; ajánlja az E. K. Tanács, hogy Mikó Dezső a körü felügyelő gondnoki állásában erősítessék meg és tőle a hivatalos eskü vétessék be.

Főtanács Mikó Dezső afiát egyh. köri gondnoki állásában megerősíti s tőle a hivatalos esküt beveszi, miről a illető egyh. kör értesíttessék.

11. Előterjesztetik 820 —1900. Tan. sz. alatt, hogy az aranyos-tordai egyházkör a f. évi közgyűlésében Németh István toroczkói lelkészt szabályszerű választás útján, egyházköri jegyzőnek választotta meg; ajánlja az E. K. Tanács, hogy Németh István az egyházköri jegyzőségben erősíttessék meg s tőle a hivatalos eskü vétessék be.

Főtanács Németh István lelkészt egyh. jegyzői hivatalában megerősíti s felhivja az illető egyházkört, hogy tőle a hiv. esküt vegye be.

12. Előterjesztetik 926 —T900. Tan. sz. alatt, hogy a küüllői egyházkör a f. évi közgyűlése alkalmával Nagy Béla bethlen-szentmiklósi lelkészt szabályszerű választás útján egyházköri jegyzővé választotta meg; ajánlja az E. K. Tanács, hogy Nagy Béla az egyházköri jegyzőségben erősíttessék meg s tőle a hivatalos eskü vétessék be.

Főtanács Nagy Béla bethlen-szentmiklósi lelkészt jegyzői állásában megerősíti s utasítja a küüllői egyházkört, hogy tőle a hivatalos esküt vegye be.

13. Előterjesztetik 16—1899 ny. d. sz. alatt hogy az E. K. Tanács Budai István kolozsi volt énekvezért saját folyamodására, hajlott korára való tekintettel az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1899. okt. 1-től kezdődőleg, a belső emberi vonatkozó nyugdíj szabályok betartásával, nyugdalomba bocsátotta, nyugdíját azonban csak akkor fogja folyóvá tenni, a mikor 186 frt 62 kr. nyugdíj-intézeti hátralékos évi díjait kifizeti. Ajánlja az E. K. Tanács, hogy Budai István nyugdíjaztatása vétessék jóváhagyó tudomásul.

Főtanács Budai István kolozsi énekvezér nyugdíjaztatását szavazattöbbséggel jóváhagyó tudomásul veszi.

14. Az E. K. Tanács 733.—1900. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnasium igazgatója Boros Sándor f. évi június 28-án elhalálozván, a főgymnasiumi igazgatói teendők végezésével Dr. Nyiredy Géza főgymnasiumi tanárt bízta meg. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése vétessék jóváhagyó tudomásul és a nevezett igazgatói állásra 4 évre terjedőleg a választást az E. Főtanács rendelje el.

Főtanács az előterjesztést tudomásul vevén a választást 4 évre terjedőleg elrendeli.

15. Az E. K. Tanács 733.—1900. szám alatt jelenti, hogy a belső emberi nyugdíj-intézeti és kongrua pénztárnoka Boros Sándor f. évi június 28. án elhalálozván, a nevezett pénztárnoki teendők végezésével, az értékek és pénzek kezelésével ideiglenesen Csifó Salamon titkárt bízta meg. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése vétessék jóváhagyó tudomásul és a nevezett pénztárnoki állásra 2 évre terjedőleg a választást az E. Főtanács rendelje el.

Ajánlja egyszersmind az E. K. Tanács, hogy tekintettel arra, hogy a kongrua pénzek és ügyek kezelése 1900. január 1-től a belső emberi nyugdíj-intézeti pénztárnokra bízott, a mivel munkája tetemesen szaporodott, állapítson meg az E. Főtanács ez együttes pénztárnoki fizetésbe az eddigi 200 k helyett évi 400 kt. 1900. jan. 1-től kezdődőleg a belső emberi nyugdíj-intézet pénztára terhére.

Főtanács az előterjesztést és ajánlatot elfogadván, egy évre b.-emberi ny. int. pénztárát illető ez intézkedést jóváhagyja. Egyszersmind utasítja az E. K. Tanácsot, hogy a b. e. ny. int. pénztárának a közpénztárral leendő együttes kezelésére tegyen javaslatot a jövő Főtanácsnak.

16. Az E. K. Tanács 571.—1900. szám alatt jelenti, hogy a Br. Boldácsy-alap közgyűlési meghatalmazottainak u. m. Ferencz József püspök, Dr. Bedő Albert egyh. tanácsos, rendes- és Gál Jenő egyh. tanácsos póttagoknak a 3 évre szóló megbízatásuk a folyó év végével lejár. Ajánlja az E. K. Tanács, hogy a következő 3 évre 1901—1903. vé-

géig 2 rendes és 1 póttag választását az E. Főtanács rendelje el.

Közfelkiáltással 3 évre újra megválasztatnak az előbbiek. Miről az illetők és a Br. alap-kezelő bizottságának elnöke Tisza Kálmán értesitessenek.

17. Olvastatik Szent Iványi Gyula afiának f. évi okt. 21-től e. Mltgs. és Főt. püspök urhoz intézett levele, a melyben előadja, hogy az egyházi tanácsosságról mult évi aug. 1-től történt lemondása következtében megszűnt egyh. tanácsos lenni, tehát egyh. k. tanácsosnak sem volt választható; megválasztatását a szervezeti törvény 25. §. b) pontjával meg nem egyezőnek tartja, minél fogva azt el sem fogadhatta s az E. K. Tanács üléseiben részt nem vehetett. Ehez képest felkéri a Főt. püspök urat, hogy miután az ürességben levő E. K. Tanácsi tagság felett ezen Főtanács joga határozni, az iránt az előterjesztést tegye meg.

Az egyh. Főtanács a főtisztelendő püspök urnak afénnforgó kérdésre tett felvilágosító észrevételeiből sajnálattal veszi tudomásul ez ügy körül felmerült félreértéseket; a maga részéről azonban Szent-Iványi Gyula afiának a mult évi zsin. főtanácson az E. K. Tanács tagjává történt megválasztását nem tartván a szervezeti törvénnyel meg nem egyezőnek, az ő tagsági helyét sem tekinti ürességben levőnek; egyszersmind megbizza az elnökséget, hogy Szt.-Iványi Gyula afiát kérje fel személyesen az egyh. k. tanácsosságról mult évi okt. 1-ről történt lemondása visszavételére s közhasznu tevékenységének értékesítésére e minőségében is továbbra is egyházunk javára.

18. A főt. püspök hivatkozással évi jelentésére, mely szerint a mult évi zsin. főtanács óta, illetőleg 1900. évi jan. 1-től 10 egyházi tanácsos afia halt el, a szervezeti szabály 2. §. értelmében, 3 egyházi tanácsos választását hozza ja-

vaslatba, még pedig oly módon, hogy a 3 egyházi tanácsosi helyre 1 egyházi és 2 világi atyánkfia választassék.

A jelölésekre kiküldött bizottság ez értelembe leendő eljárásra hivatik fel.

Idő előre haladván elnök az ülést bezárja.

Második ülés.

Tartatott 1900. évi okt. 29-én d. e. 10 órakor, ugyanazon elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint előbb.

Az első ülésről szerkesztett jegyzőkönyv felolvastatván, elfogadtatott.

19. Püspök bejelenti, hogy mélt. Daniel Gábor főgondnok a Főtanács részvéttáviratára a következő táviratban felelt: „Budapest, okt. 28. A Főtanács részvétkifejezéséért kérem hálás köszönetemet közölni.”

Tudomásul vétetik.

20. Püspök bejelenti, hogy Szentiványi Gyula afia a 16. pont alatt tárgyalt lemondását visszavonta.

Örvendetes tudomásul vétetik.

21. Az E. K. Tanács T232—1900. szám alatt a néhai Raffaj Károly hagyatéki ügyében a következő jelentést terjeszti be:

Néhai újszékelyi Raffaj Károly az 1894. év aug. 13-án kelt végrendeletével Egyházunkat tette általános örökösévé. A végrendeletet azonban perrel támadták meg. A pert Egyházunk megnyerte és az ítélet jogerőre emelkedett. Sándor János sz.-kereszturi gymn. igazgató és Barabás Lajos sz.-kereszturi lelkész, mint végrendeleti végrehajtók f. évi ápril 9-én kelt beadványukkal beadták E. K. Tanácsunkhoz összes, a ha-

gyatékra vonatkozó irományokat, okmányokat értékeket és számadásukat. Az E. K. Tanács ezeket a számvevőség által megvizsgáltatta, a számvevőség és a pénzügyi bizottság együttes ülésében tárgyalta. Ezeknek a bizottságoknak a jelentése, illetve javaslata alapján az E. K. Tanács számba vette a hagyaték tömeg értékét és megtette a szükséges intézkedéseket.

A hagyaték számadása főbb vonásokban a következő:

1. A hagyatéki leltár szerint az
összes ingók és ingatlanok
értéke felvétellett 37320 frt 21 kr.
2. A szenvedőleges állapot felvé-
tetett 1961 „ 41 „

Tiszta hagyatékra vétetett . . . 35358 frt 41 kr.

Az összes hagyatékból azonban a
jelentés és számadás szerint
bekerült pénzértékben 29909 frt 64 kr.

Ebből legatutnok kifizetésére, per-
költségre, adóba és vegyesekre
összesen 14561 „ 91 „

Megmaradt tiszta pénzkészlet . . 15347 frt 73 kr.
és ezenkívül az ingatlan földbirtok.

A hagyatéki vagyon jelenleg a következőkből áll:

1. Pénzkészlet 2 drb. takarékpénztári könyvön elhelyezve . . 15347 frt 73 kr.
2. Vásárolt földbirtok értékben . . . 118 „ 86 „
3. Egy vasszekrény értéke 62 „ 50 „
4. Egy drb. erdőkárt fedező kötvény értéke 63 „ 01 „
5. Borbáth Dániel ügyvédnél elszámolandólag 82 „ 62 „
6. Az összes birtok becsértéke . . . 10000 „ — „
7. Muszka Jánosnál követelés . . . 32 „ — „

8. Peralatti követelésből bejövendőknek számittatik 600 frt — kr.

Együtt 26306 frt 72 kr.

Korona értékben 52613 K. 44 fl.

A hagyatéki tömeg tisztázott ingó és ingatlan vagyonyának a további felelőssége alól a végrendeleti végrehajtók felmentettek és a kezeléssel a sz.-kereszturi gymnasiumunk igazgatósága bízott meg. E végből a 2 drb. takarékpénztári könyvet is 15347 frt 72 kr. értékben a szabályszerű pénztári kezelés betartásának a felelőssége mellett kiadtuk a nevezett igazgatóságnak. Sándor János és Barabás Lajos végrendeleti végrehajtóafiait azonban az E. K. Tanács megbízásuk alól nem mentette fel egészen, hanem a maga részéről is megkérte, hogy

1. a Borbáth Dániel ügyvéd kezénél levő peres ügyeket teljesen bonyolítsák le és azokkal számoljanak el;

2. azon birtoktestek tulajdonjogát, a melyek a hagyatéki tömegben benne foglaltatnak, de nem voltak, vagy nincsenek még a néhai végrendelkező nevére írva, telekönyvileg tisztáztassák.

Továbbá a néhai végrendelkező birtokára vonatkozó adásvevési szerződéseket, a végzések jegyzékeit, az át nem ruházott ingatlanok telekjegyzőkönyvi számain kitüntető iratjegyzékkel és nyugtákkal együtt, átadtuk jogtanácsos afiának azzal, hogy azokat megvizsgálván, adjon útast a végrendeleti végrehajtók további teendőire nézve.

Az épület tüzkárr elleni biztosítási kötvényeit az iratcsomagból kivévn, megküldöttük további eljárás végett a sz.-kereszturi gymnasiumi igazgatóságnak, a hagyatékban talált régi pénzeket a főgymnasiumi régiségtárnak. A székykereszturi Dávid Ferencz-fiók egyletet illető irománycsomagot kereszturkőri esperesafia útján megküldöttük a fiók-egyletnek. A hagyatéki perre vonatkozó iratcsomagot, mint a melyben van a

végrendelet és a hagyatéki léltár másolata, átadtuk vasszekrényben leendő megőrzés végett Benczédi Gergely pénztárnok áfjának. Ugyancsak az ő gondozása és felelőssége alatti levéltárban leendő elhelyezés végett átadtuk neki a többi felterjesztett és a hagyatékra vonatkozó, vagy a hagyatékban talált irományokat.

További intézkedés végett értesítettük mind a végrendeleti végrehajtókat, mind sz.-kereszturi gymnasiumunk igazgatóságát, hogy

1. a Muszka Jánostól még a végrendelkező által 32 irrtal megvásárolt földbirtok haszonélvezete a néhai özvegyét illeti;

2. hogy a haszonélvezett ingatlanok után az adót és minden más közterhet a haszonélvező özvegy köteles hordozni;

3. hogyha a tagosítás befejeztetett, a földbirtok területe biztosítása céljából, a határjegyeket állítsák fel.

A végrendelet vonatkozó részeinek életbe léptetése céljából felhívtuk a sz.-kereszturi gymnasium igazgatóságát:

1. hogy 1901 január 1-től kezdve, úgy, hogy e célra az 1900. évi s folytatólagosan mindig a megelőző évi kamat jövedelmek használtassanak fel, 4 tanuló részére az évi 160 K. (80 frt) ösztöndíját indítsa be, ez teszen együtt 640 K.;

2. új ösztöndíj-alapra tőkésítendő a jövedelemből 160 „

3. az özvegy életjáradékába kiadandó évenként 500 „

Együtt 1300 K.

4. Ez összesen felülmaradó kamat jövedelmet a végrendelet 8. pontja értelmében fordítsa az igazgatóság a sz.-kereszturi gymnasium közszükségleteire.

Együttal felhívta E. K. Tanácsunk az igazgatóságot, hogy a fent nevezett ösztöndíjakat 1901. január

1-től leendő élvezetére hozzon az E. K. Tanácsnál tanulókat javaslatba.

Végül pedig tisztelettel jelentjük, hogy tekintettel Sándor János és Barabás Lajos végrendeleti végrehajtó atyáinak a hagyaték tisztázása érdekében 6 éven át tanusított buzgó és lelkiismeretes munkálkodására, egyfelől saját kérésükre, másfelől azonban a számvevő és pénzügyi bizottság együttes ajánlatára E. K. Tanácsunk részükre, a hagyaték terhére egyszer s mindenkorra 600 — 600 K. tiszteletdíjat szavazott meg.

Kérjük a méltóságos és főtisztelendő E. Főtanácsot, méltóztat e jelentésünket jóváhagyó tudomásul venni s ezáltal az E. K. Tanácsnak ez ügyben tett intézkedéseit megerősíteni.

Főtanács a jelentést s a jelentésben foglalt intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul veszi.

22. Az E. K. Tanács 1237—1900. szám alatt jelenti, hogy kolozsvári főgymnasiumunkra vonatkozólag az állammal 1898-ban kötött szerződés értelmében — mivel ez iskolánkhoz a f. 1900—1901. tanévre a 12 ik rendes tanárt be kellett állítani, — nyilvános pályázati hirdetés után, az E. K. Tanács felterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 66274—1900. szám alatt kinevezte a magyar-latin szakra rendes tanárnak Pálfi Mártont, a ki e kinevezését közvetlenül megelőzőleg ugyancsak a kolozsvári főgymnasiumunknál 3 évet szolgált helyettes tanári minőségben. Az E. K. Tanács Pálfi Márton részére rendes tanári javadalmát 2 000 k. évi fizetés és 560 k. szálláspénzben a főgymnasiumi pénztárból folyóvá tette az 1900—1901. tanév kezdetétől. Egyszersmind tőle a hivatalos esküt bevévén az igazgatóságot felhívta, hogy rendes tanári beiktatásáról gondoskodjék.

Kéri az E. K. Tanács, hogy e jelentése vétessék jóváhagyólag tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetik azzal, hogy a szervezeti törvény 2. §. 1. p. értel-

mében a Főtanácsnak tagjává lévén, az esküvésre felhivatott s azt le is tette.

23. A mlgs és Főtisztelendő Zsinati Főtanács mult 1899. évi 24. főtanácsi számu határozatával E. K. Tanács jelentésére, hogy az egyházi és püspöki titkári állásra, a törvény 27. §-a értelmében, az 1899. évi aug. hó 20-ig terjedő határidővel kitüzött pályázat eredménytelenül maradt — megbizta E. K. Tanácsot az ideiglenes intézkedéssel — azon kikötéssel, hogy jelen Egyh. Főtanácshoz eljárásáról illetve intézkedéséről tegyen jelentést.

Ez E. K. Tanács a megbízatásban eljár, a mlgs és főtisztelendő püspök ur az E. K. Tanács 245—1899. köz. sz. alá bejelentette, hogy ő a titkári állás ügyköréről többeket informált, Csifó Salamon árkosi lelkész nyilatkozott is, hogy ő a titkári állást, *papi jellegének fennhagyása, a lelkészi pályán töltött éveinek nyugdíj-igényébe leendő betudása és az ötödéves korváltékoknak a lelkészi pályán töltött 10 évre leendő kiterjesztésével* — hajlandó elvállalni — illetve elfoglalni — kinek nyilatkozatát a mlts és főtisztelendő püspök ur be is terjesztette.

A folyamodvány a mlts és főt. püspök ur elnöklete alatt egy e célra kiküldött bizottságnak adatott ki, Fekete Gábor, Kozma Ferencz, Benkő Mihály. Mózes András, Boros György és Dr. Gál Kelemen személyökben, a szükséges vélemény megadása végett — és a kiküldött bizottság 1899. évi szept. 28-ról véleményét be is adta, melyben folyamodót az egyh. és püspöki titkári állásra ideiglenesen alkalmazhatónak jelezte, kiterjeszkedve véleményében a folyamos tárgyat képező feltételekre is.

Ennek alapján E. K. Tanács ezen ülésben kimondotta és Csifó Salamon lelkész aát értesítendőnek határozta arról, hogy a titkári állás elfoglalása esetére lelkészi jellege fenn fog tartatni, a lelkészi pályán töltött évei a nyugdíj igényébe, illetve a titkári 40 évi szolgálatba be fognak tudatni, s titkári szolgálata idejétől kezdődőleg a kórpótlék is megadatik 5 — 5 évenként, köteleztetvén a tanári nyugdíj-intézetbe a lelkészi pályán töltött évekre nézve is a meg-

felelő illetéket fizetése után a 40 évre arányosan beosztva visszamenőleg is kamatjával megfizetni, de azon kérése, hogy a lelkészi pályán töltött szolgálata (10 év) után kért ötödéves korpótlék is megadassék, nem teljesíthető, mivel nem teljesített szolgálatért jutalom vagy pótlék nem adható, különben is a pályázatban az nem foglaltatott benne s attól eltérni nem lehet.

A határozat a jelzett értelemben közöltetett Csifó Salamon lelkész aával 254—1899. közig. sz. alatt — felhivatván a szükséges nyilatkozattételre — s elfogadás esetén olyatén intézkedésre, hogy 1899. évi decz. 1-én az állást elfoglalhassa s a szükséges előkészületek megtehetése szempontjából, a mely időre a megillető fizetés és szálláspénz részére kilátásba helyeztetett.

Csifó Salamon lelkész aafia a határozatot, úgy a mint vele közöltetett, elfogadta — decz. 1-én Kolozsvárra bejött s titkári működését — ideiglenesen — s az eskü letétele mellett. 1900. év jan hó 1-től mint alkalmazott folytatja. (Lásd 317. közig. sz.)

Ajánlja tehát E. K. Tanács, nevezett titkár aának véglegesítése érdekében Egyházi Főtanácshoz intézett 1202 ik sz. folyamodása alapján, mivel Csifó Salamon, ideiglenes egyházi és püspöki titkári hivatásában ahhoz értőleg buzgón, lelkiismeretesen és hiven eljár — részére a *véglegesítés kimondását*.

S mivel E. K. Tanácshoz beadott s Egyházi Főtanácshoz intézett, s idézett 1202-iki sz. folyamodásában Csifó Salamon aa, azon korábbi kérését is megújította, hogy részre a korpótlék a lelkészi pályán töltött évekre visszamenőleg is megadassék, indokolva kérését azzal, hogy ő bár a titkári állást a fennebb érintett kedvezmény és járandóságok mellett fogadta el, mert azon tudatban élt, hogy a korpótlékok bizonyosan, s kizárólag csak egy vagy más állásban eltöltött évek után adatnak meg mindenkinek, s magára nézve kivételes mértéket nem követelhet s csak azután jött tudomására, hogy hasonló esetekben — egyes egyéneknek — mint Mózes András lelkész tanárnak a lel-

készí s Nagy Gyula tanár aának a tordai polg. fiuiskolánál eltöltött évei és betudattak nyugdíj igényeik mellett az ötöd-éves korpótlékok alapjául is az országos törvény szem előtt tartásával $\frac{3}{4}$ részben, a mit magára nézve is alkalmazandónak tart a méltányosság szempontjából, kéri is ennek reá vonatkozó alkalmazását.

Egyházi K. Tanács bekérve e részben 1325--1900. sz. alatt a pénzügyi bizottság véleményét is, mely vélemény csak a fedezet hiányára való utalással tér ki a kérés teljesíthetése elöl de a méltányosságot s szintugy a jogosságot is fennforgónak látja, miután a lelkészí pálya évei a nyugdíj igénybe betudatik, eltekintve korábbi megállapodásától s szem előtt tartva a méltányosságot az egyházi és püspöki titkári állással járó széles munkakört s kérelmes aának az ezen állásba való beválásút s tisztének teljes odaadás-sal és igyekezettel való felölelését, ajánlja hogy Csifó Salamon egyh. és püspöki titkár aa részére a korpótléka számításába a lelkészí pályán töltött évei is tudassanak be, illetve a korpótlék azokra nézve is adassék meg, a lelkészí pálya éveit $\frac{3}{4}$ -ben számítva be az orsz. törvények értelmében és a megfelelő összegek után a nyugdíj illetéknek befizetése kötelezettségével, miután az amugy is csekély szükséglet a fedezetet illetőleg a helyzeten nem sokat változtat.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztése és javaslata alapján Csifó Salamon afiát az egyházi és püspöki titkári állásban az állással járó fizetéssel megerősíti s miután az E. K. Tanács töle a következő hivatali esküt bevette.

„Én N. N. esküszöm az egyetlen egy Istenre, a Urunk Jézus Krisztusnak szent Atyjára, hogy egyházi és püspöki titkári tisztembeni teljes tehetségem szerint hiven és igazán eljárók. A vonatkozó egyházi törvényben előírt s általam ismert kötelességemet lelkiismeretesen teljesítem. A püspök urnak s más előljáróimnak valamint Egyházunk Fő- és Képviselő Tanácsának

Isten dicsőségére s egyházunk épületére néző minden dologban engedelmeskedem. A határozakat és végzéseket, a hova szükséges, hiven és pontosan kiadom, idő előtt ki nem nyilatkoztatom. A kezem alá adandó jegyzőkönyvekre, levelekre és ügyiratokra jó gondot viselek, azoknak titkait senkivel nem közlöm. Isten engem úgy segéljen s úgy adja lelkem üdvességét.“

Csifó Salamon afiát a titkári hivatalba föleskettettnek tekinti, korpótlékja alapjául a rendes lelkészi minőségben eltöltött 10 és fél szolgálati évet $\frac{3}{4}$ részben alapul elfogadja s annak megfelelőleg 1900. évi jan. 1-től korpótlékát öt évenkénti 200 Korona összegben megadja; a tanári nyugdíj intézetbe beveszi, a lelkészi szolgálatban töltött idejének teljes betudásával azzal a kötelezettséggel, hogy a fizetése után esedékes nyugdíjilletéket kamatjával együtt visszamenőleg befizetni tartozik a tanári nyugdíj intézetbe.

24 Az E. K. Tanács 1319. szám alatt Benczédi Gergely afiának a pénztárnokságról szóló lemondását azzal a javaslattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy kéressék fel pénztárnok afia lemondásának a visszavételére és arra, hogy hivatalát Egyházunk érdekében és javára a tőle megszokott egyszerűséggel, buzgósággal és pontossággal legalább addig, amíg megválasztatása ideje kitelik 1901. decz. 31-ig megtartani sziveskedjék. Ezzel kapcsolatban püspök előterjeszti, miszerint Benczédi Gergely pénztárnok aát elnökileg felhívta lemondásának visszavételére s pénztárnoki állásában 1901. decz. 31-ig megmaradásra és ő késznek is nyilatkozott azzal a kéréssel, hogy az E. K. Tanács vizsgálta meg a pénztári kezeléssel felmerült nehézségeket s a netán szükséges intézkedéseket tegye meg.

Főtanács Benczédi Gergely aát 1901. december 31-ig pénztárnoki állásában köz-

értelemmel megtartja, útasítván az E. K. Tanácsot kérésének lehető teljesítésére.

25. Főtanács fennebb 13. és 17. pont alatt kolozsvári főiskolánkhoz igazgató választását rendelve el, másfelől az egyháztanácsosi és egyh. k.-tanácsosi állások betöltésére a kijelölő bizottság is a kijelölést megtevéen és pedig jelölte:

1. Két világi részről betöltendő egyh.-tanácsosi állásra dr. br. Horváth Arthur, dr. Gothárd Zsigmond, Hajdu Elek, Hatházi Sándor afiait.

2. Egy egyh. részről betöltendő egyh. tanácsosi állásra Jozan Miklós, Lőrinczi Dénes és Vári Albert lelkész afiait.

3. Egy egyh. képviselő tanácsosi állásra Csongvai Lajos és Szentiványi Miklós afiait.

A választás megejtésére Gyulai László elnök mellé kiküldetnek Orbok Ferencz és Németh István, azzal az értesítéssel, hogy dr. Nyiredi Géza tanár afia kijelentette, miszerint az igazgatóságra választást nem fogadhatná el. Szavazatjegyek beadására 10 percznyi szünet.

26. A zsinati Főtanács 60 — 1899. szám alatt a ladámos-alamori uradalomnak az E. K. Tanács által 336 — 1899. szám alatt felterjesztett 1898. évi számadását elfogadta ugyan, de a számadókat a számadás terhe alól nem mentette fel. Ezt ahoz kötötte, ha Albert Dénes jószágigazgató a 240 frt 44 kr., Barra Mózes gazdatiszt 39 frt 39 kr. és Rámf Nikuláj a 94 frt 26 kr. tartozásukat befizetik. Felhívta a zsinati Főtanács az E. K. Tanácsot, hogy ez ügyről a t. évi E. Főtanácsnak tegyen jelentést.

Ehez képest az E. K. Tanács jelenti, hogy Albert Dénes és Barra Mózes a nevezett tartozásukat az 1899. évi számadás rendén befizették. Arról azonban, hogy Rámf Nikuláj a 94 frt 26 krt befizette volna, sem az 1899. évi számadás rendén nincsen említés téve, sem az E. K. Tanácshoz a jelentés még be nem érkezett.

Ajánlja az E. K. Tanács, hogy számadók mentessenek fel ugyan az 1898. évi számadás alól a fennhagyandók fenntartásával, úgy azonban, hogy útasítandók, hogy a Rámf Nikuláj 94 frt 26 kr. tartozását, mint saját felelősségük terhe alatti beveendőt az 1900. évi számadáson vezessék elő s arról számoljanak el. Értesíttessék egyszersmind a számvevőség is, hogy az 1900. évi számadások megvizsgálásánál e tartozás bevételeire legyen figyelemmel.

Főtanács Albert Dénes jószágigazgatót és Barra Mózes gazdatisztet e számadás terhe alól, fennhagyva a fennhagyandókat, feloldozza ugyan, de meghagyja másfelől, hogy a Rámf Nikuláj 94 frt 26 kr. tartozást, mint saját felelősségük terhe alatti beveendőt az 1900. évi számadásba vezessék be s arról számoljanak. Értesíttessék számvevőség is, hogy az 1900. évi számadás vizsgálásánál e tartozásra legyen figyelemmel.

27. Előterjesztetik 1260 – 1900. tan. az alamor-ladamosi uradalom 1899. évi számadása, a mely szerint a számvevőség helyesbítésével

összes bevétel	38538 frt 01 kr.
kiadás	38454 frt 81 kr.

marad az 1900. évre áthozatalnak 83 frt 20 kr.

A kiadási összegben benne foglaltatik az az 5200 frt, a mely mint az alamor-ladamosi uradalom 1899. évi tiszta jövedelmének részlete a közpénztárba befizettetett és a melyen kívül, a számadás és a jószágfelügyelőség becslése szerint mintegy 13900 frt érték jött át az 1900. évre, az 1899. évben termett, de el nem adott különböző nemű terményekben.

A marha állomány volt 1898. év végén .	1919 drb.
1899. év végén .	2042 drb.

szaporodás . . 123 drb.

A számolás rendén számadó gazdatiszt, Barra Mózes 20 frt 34 kr. liquidumban marasztaltatott el, a minek az

1900. évi számadáson leendő elővezetése és bevételezése elrendelitetett. Ezenkívül terhére iratott 6·76 Hl. ucsu Az E. K. Tanács a számadás rendén felmerült számvevősségi észrevételek alapján megtette az egyes kívánt intézkedéseket. A számadás különben rendben találtatván, ajánlja az E. K. Tanács, hogy számadó, Barra Mózes, a fenntartandók fennhagyásával mentessék fel az 1899. évi további számadás kötelezettsége alól.

Főtanácsból kiküldött bizottság szintén elfogadásra ajánlja azzal az ajánlattal, hogy a juh gazdaság czélszerűbb és előnyösebbé tételére a szükséges aklok építtessenek meg, miután ezeknek hiányában sok bárány pusztul el.

Főtanács számadó Barra Mózeset az E. K. T. ajánlása értelmében 1899. évi számadásának további terhe alól f. f. feloldozza s erről ötlet jószágfelügyelőség útján értesíteni határozta.

A főtanácsbi bizottság ajánlatára a juh és szarvasmarhák tenyésztése érdekében a jószág-felügyelőség figyelmét felhívja.

28. Az E. K. Tanács 579—1900. szám alatt jelentvén, hogy 1899. nov. 15-től kezdve a Berde-alap n. buni birtoka házi kezelés alá vétetett, beterjeszti 1899. nov. 15-től 1899. decz. 31-ig a nevezett birtok számadását a következőkben.

A számadás szerint pénz bevétel volt	3749 frt 94 kr.
kiadás	3570 frt 05 kr.

1900. évre átvienő maradék 179 frt 89 kr.

Állatlétszám 33 dbr.

Gépek és gazdasági eszközök száma 75 drb.

Az E. K. Tanács a számadást rendben találván azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy a számadást elfogadni s a számadókat a nagybuni gazdaság 1899. évi számadási terhe alól a fenntartandók fennhagyásával felmenteni méltóztassék.

Főtanács az E. K. T. ajánlatának elfogadásával a számadást elfogadta s száma-

dókat a nagybuni gazdaság 1899. évi számadás további terhe alatt ff. felmenti, miről jószágfelügyelőség útján értesítenek.

Jószágfelügyelőségnek figyelmébe ajánlja Főt. a Főtanácsból kiküldött bizottság ajánlatait.

29. Az E. K. Tanács 1279—1900. szám alatt betejeszti a puszta-szentmiklósi gazdaság 1899. évi számadását a következőkben:

A puszta-szentmiklósi gazdaság 1899. évi számadásán a helyesbitések szerint volt

Bevétel	10070 frt 30 kr.
Kiadás	9543 frt 16 kr.

Pénztármaradék 1900-ra 527 frt 14 kr.

A pénzkezelésnél a tiszta jövedelemből 2000 frt adattott be egyházunk pénztárába.

Számadó a számvevőség helyesbitése alapján a pénzkezelésnél 2 frt 27 kr. liquidumban marasztaltatik el, ezen kívül a postai átalányban kiadásba tett 9 frt 40 kr. szintén megtérítendő, együtt tehát számadó terhére az 1900. évi számadás rendén 11 frt 67 kr. jegyzendő elő.

A marha állomány tett az 1898. évben 352 drbot. 1899. év végén tett 486 drbot, szaporodás 134 drb. A hizott sertéseknél a számadó számadása szerint 1900. évre a 2 drb. áthozatalt a számvevőség 4 drbra helyesbitette, mivel számadó az eladott 18 drbot nem irta kiadásba; a helyesbités szerint itt megmaradott 2 drb, a melyhez hozzáadandó az a két (2) drb. a melyeket számadó az 1898. év végén tekintettel arra, hogy azok leölendőek voltak, a bevételből kihagyott, vagyis 8 drb. áthozatal helyett csak 6 drbot hozott át, a számvevőség pedig ezt helyesbitve előjegyezte. Utasítandó azért a számadó, hogy az 1900. évi számadáson jegyezzen elő hizott sertésekben áthozatalnak 1898. évről hátralékképen 2 drbot és 1899. évi hátralékképen 2 drbot, együtt 4 drb, sertést.

A számadás egyebekben rendben találtatván az E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Fő-

tanács elé, hogy számadó Pálfi Dénes gazdatiszt a fentartandók fenhagyásával mentessék fel a puszta-szentmiklósi 1899. évi további számadás kötelezettsége alól.

A számadás megvizsgálására kiküldött bizottság az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánlja, azzal a megjegyzéssel, hogy ezen birtok 584 hold, 72,384 frt értékben, melynek 1899. évi jövedelme 7550 frt, a mely 10%, holdanként pedig 12 frt 58 kr. jövedelmezőségnek felel meg. A mi, ha számitás alapjául vett adatok realis értékének mondható, igen szép eredmény.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatára, ez levén a főtanácsi bizottság nézete is, Pálfi Dénes gazdatisztet az 1899. évi számadás további terhe alól, a fenntartandók fenhagyásával, feloldozza s erről ötet ajószágfelügyelőség útján értesíteni határozza.

30. A zsin. Főtanács 61—1899. szám alatt a pusztaszentmiklósi 1898. évi számadásra vonatkozó határozatával Pálfi Dénes gazdatisztet 88 kr. liquidumban marasztalta el. Ezenkívül felhivta az E. K. Tanácsot, hogy a sertés állománynál 2 drb. sertés különbözet merülvén fel, a számadás megvizsgálása rendén, azt tisztáztassa.

Az E. K. Tanács jelenti, hogy Pálfi Dénes a 88 kr. liquidumot az 1899. évi számadás rendén befizette A 2 drb. hizott sertés különbözetet azonban, a mi abból eredett, hogy számadó az 1898. évről 8 helyett csak 6 drbot jegyzett áthozatalba 1899-re, tekintettel arra, hogy 2 drb. nem-sokára leölendő volt, ez ideig tisztáztatni még nem sikerült, mert a számvevőség helyesbitése szerint a számadás szerint tényleg 8 és nem 6 drb. volt az 1899-re az áthozatal. Ezt azonban a jelentés szerint gazdatiszt elismerni nem hajlandó.

Ájánlja azért az E. K. Tanács, hogy Pálfi Dénes gazdatiszt utasíttassék, hogy az 1900. évi számadás rendén a nevezett 2 drb. hizott sertést, mint az 1898. évi hátralékot

beveendőnek jegyezze elő s azokról számoljon el Hivassék fel egyszersmind a számvevőség, hogy e tételre a pusztaszentmiklósi 1900. évi számadás megvizsgálásánál legyen figyelemmel.

E. K. Tanács javaslata elfogadtatván, jószágfelügyelőség útján Pálfi Dénes gazdasztisztet utasítja, hogy 1900. évi számadás rendén a kérdéses 2 drb. hizott sertést, mint az 1898. évi hátrálékot jegyezze beveendőnek s azokról számoljon el.

Felhívja egyszersmind a számvevőséget is, hogy a pusztaszentmiklósi 1900. évi számadás megvizsgálásánál legyen e tételre figyelemmel.

31. Az E. K. Tanács 661—1900. számalatt beterjeszti a bányabükki gazdaság 1899. évi számadását a következőkben:

A bányabükki gazdaságban 1899. évi számadása szerint:

I. Pénzbevétel volt	8305 frt 28 kr.,
kiadás	8174 „ 42 „
átmegy az 1900. évre pénztármaradék	130 frt 86 kr.,
e gazdaság tiszta jövedelméből 2800 frt adatott be a közpénztárba,	

II. Gabona bevétel volt	1277 Hl. 28 lit.,
kiadás	784 „ 13 „
marad	493 Hl. 15 lit.,

mivel azonban az átadás alkalmával 1 Hl. 40 lit. rozs hiányzott s ezt jelenlegi számadó nem vette elő, a rozs vagyon mennyisége 44 Hl. 63 literről 43 Hl. 23 literre száll le. És e szerint az 1900. évre ájtjövő gabona vagyon is apad 1 Hl. 40 literről s marad 491 Hl. 75 lit.

III. Marhaállomány az 1898. év végén volt .

összesen	68 drb.,
1899. év végén	71 „
szaporodás	3 drb.

A pénzbevételnél megjegyzi az E. K. Tanács, hogy a számvevőség 8 frt 70 krral az 1898. évi áthozatalt helyesbítette, mivel számadó 147 frt 49 kr. helyett 138 frt 79 krt hozott át. E 8 frt 70 kr. teher, bár a jelenlegi számadó terhére iratott a számadáson, nem őt terheli, hanem Lőfi Endre volt gazdatisztet, mint a ki az összeggel kevesebbet adott át utódjának.

E. K. Tanácsunk 85—1900. szám alatt, Lőfi Endre azon kijelentésére, hogy minden az egyházzal szemben állítólag fennálló követelményeiről lemond; meghatározta, hogy egyházunk is lemond vele, mint gazdatisztel fennálló követeléseiről, utasítandó azért számadó, hogy midőn a terhére irt 8 frt 70 kr. az 1900. évi számadáson előírja, tegye azt egyuttal leírásba is.

A számadás különben minden tekintetben rendben találtatott, E. K. Tanácsunk azt elfogadásra az E. Főtanácsnak azzal ajánlja, hogy a fenntartandók fennhagyásával a számadó gazdatiszt mentessék fel az 1899. évi további számadások terhe alól.

Főtanácsból kiküldött bizottság jelentése szerint:

Ezen birtok területe 1400 hold, melynek vétel és felszerelés értéke 80000 frtra tehető. Évi tiszta jövedelme 4149 frt volt, mely 5%, holdankint pedig 2 frt 90 kr.-nak felelne meg.

A bizottság ajánlja, hogy ezen birtoknál az erdőgazdaság mellett a tejgazdaság fejlesztésére helyeztesék a főgond.

Ajánlja továbbá, hogy ezen gazdaság és az alamorladamosi gazdaság haszonmarhái a körülmények tekintetbe vételével, jövedelmezőségi szempontból a kellő értékeléssel osztassanak be, illetve cseréltessenek ki.

Főtanács a gazdatisztet ezen számadás további terhe alól a f. f. felhagyásával feloldja s erről ötlet jószágfelügyelőség útján értesíteni határozza. A Főtanácsi bizottság észrevételeit ajánlja a jószágfelügyelőség figyelmébe.

32. Az E. K. Tanács 1280—1900. szám alatt visszaterjeszti és elfogadásra ajánlja a jószágfelügyelő bizottság évi jelentését.

Elfogadtatik azzal, hogy Főtanács az E. K. Tanács amaz intézkedését, mely szerint a kolozsvári házak felügyelete a jószágfelügyelőségre bízott, megnyugvással veszi tudomásul.

33. Fekete Gábor afia, kapcsolatban az előbbi számadásokkal s ezekre hozott jelentésekre, indítványozza, hogy az egyes számadások eredményét, könnyebb áttekintés és időkimélés tekintetéből czélszerűbb egy jelentésbe összesítve belefoglalni.

Főtanács az indítványt helyeselvén átadja megfontolásra s esetleg gyakorlati alkalmazásba vételre az E. K. Tanácsnak.

34. Az E. K. Tanács 425 és 424 -1899. p. ü., 435, 985, 987, 987—1900. számok alatt jelenti, hogy a pénztárvizsgáló-bizottság a múlt évi zsinatóta a szabályszerű pénztárvizsgálatokat megtartotta. Még pedig a közpénztárt megvizsgálta 1899. okt. 16., május 4. és aug. 27-én. A közpénztári értékeket megvizsgálta 1899. okt. 17 és 18. napjain. A közpénztár, valamint annak értékei mind rendben találtattak.

A belső emberi nyugdíjintézet pénztára megvizsgáltott 1899. okt. 22-én, 1900. május 6. és aug. 27-én. Az ér-

tékek számbavétettek 1900. okt. 22-én és 1900. okt. 22-én és 1900. aug. 27-én. Rendben találtatott minden.

A belső emberi nyugdíjintézettel kapcsolatos kongrua pénztár és értékei megvizsgáltattak 1900. aug. 27-én. Minden rendben találtatott.

Ajánlja az E. K. Tanács, hogy e jelentés vétessék tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetett.

35. Az E. K. Tanács 601—1900. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnasiumhoz 1900. szept. 1-től kezdve az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, helyettes tanári minőségben 1200 korona évi rendes fizetés mellett kinevezte torna-tanárnak Lassel Gyula okleveles torna-tanárt, megbizván őt a játék délutánok vezetésével is, a miért részére egy játékdélutánt 80 krral díjazva külön fizetés állapítottatott meg. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése a E. Főtanács jóváhagyó tudomásul vételével, hagyassék helyben.

Elfogadtatott.

36. Az E. K. Tanács 738 —1900. szám alatt jelenti, hogy az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a kolozsvári főgymnasiumhoz az 1900—1901. tanévtől kezdve két helyettes tanári állásra, nyilvános pályázati hirdetés után, ideiglenes minőségben a latin-magyar tanszakra Márkus Albert és a mennyiségtan-természettani tanszakra Major Sándor végzett tanárjelölteket nevezte ki és részükre a rendes 1600. K. fizetést a f. tanév szept. 1.; illetve Major Sándor részére okt. 1. től folyóvá tette. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése az E. Főtanács jóváhagyó tudomásul vételével, hagyassék jóvá.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

37. Az E. K. Tanács 850 1900. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnasiumhoz a Boros Sándor halálá-

val megüresedett mennyiség-természettani tanszakra nyilvános pályázatot hirdetett s az ez úton beérkezett pályázati folyamodás alapján, bárha a beérkezett egy drb. pályázati kérés a feltételeknek egészen nem is felel meg, de tekintettel hogy 1900. szept. 1-ig újabb pályázat hirdetésére elég idő rendelkezésre nem állott, az E. K. Tanács az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, főgymnasiumunkhoz a nevezett tanszakra ideiglenes minőségben rendes tanári czimmal és illetményekkel az 1900—1901. tanévre alkalmazta Hidegh Mihályt és számára 1900. szeptember 1-től kezdve a 2400 K. évi fizetést s 560 K. szálláspénzt kiútalta. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedését az E. Főtanács jóváhagyó tudomásul venni méltóztassék.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

38. Az E. K. Tanács 707—1900. szám alatt jelenti, hogy a sz.-kereszturi gymnasiumhoz a szabadkézi és mér-tanirajz tanítására az 1900—1901. tanévre 1600 K. fizetés mellett az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, kinevezte helyettes tanárnak Csiki Istvánt, a ki nevezett gymnasiumunknál már évek óta szolgál. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése vétessék jóváhagyólag tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

39. Az E. K. Tanács 765—1900 szám alatt jelenti, hogy az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a sz.-kereszturi gymnasiumhoz az eltávozott Felméri István h.-tanár helyébe ideiglenes minőségben a német-magyar tanszakra kinevezte helyettes tanárnak f. évl szept. 1-től kezdve Hackmüller Oszkár végzett tanárjelöltet s részére az 1600 K. évi fizetés folyóvá is tétetett. Tekintettel arra, hogy nevezett helyettes tanár az iskola főnöki teendőket is köteles végezni, ezért az évi 200 K., továbbá a tornatanításért járó külön díj is részére folyósított. Kéri az E. K. Tanács,

hogy ez intézkedést az E. Főtanács méltóztat jóváhagyólag venni tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

40. Az E. K. Tanács 640 —1900. szám alatt betejeszti a közalap 1899. évi számadását a következőkben:

Számadás szerint 1899. évben volt az összes	
tényleges bevétel	57708 frt 41 kr.
összes tényleges kiadás . . .	59658 frt 49 kr.

Többslet kiadás 1950frt 08 kr.

A mi azonban fedezetet nyer abban, hogy az Augusztinovich elkülönített alaphól a költségelölirányzat szerint beveendő 8750 frtból tényleg csak 2329 frt 17 kr. vétetett bes bevételi hátrálék az 1900. évre maradott 6420 frt 83 kr. Ez összeg az alamori uradalomnak az 1899. évben termett, de el nem adott gabona készletében talál fedezetet.

A közalap vagyona:

1898. év végén tett összesen . .	105.886 frt 50 kr.
1899 év végén	149.154 frt 40 kr.

Évi gyarapodás 43247 frt 90 kr.

A gyarapodást okozta a Berde Mózsa által collégium építésére hagyott alap és ugyancsak a Berde Mózsa többi alapokat illető 1899. évi jövedelem,

előbbi	40.210 frt 26 kr.
utóbbiak együtt	3057 frt 64 kr.

együtt . 43.267 frt 90 kr.

A közalap adóssága 11.700 frt.

Útasítandó pénztárnok afia, hogy az 1899. évi 1950 frt 08 kr. hiány fedezésére kölcsön vett összeget fizesse vissza az 1900. évi jövedelemből.

A számadás különben rendben találtatván, azt a számvevőség helyesbítésével elfogadásra az E Főtanácsnak azzal ajánlja az E. K. Tanács, hogy Benczédi Gergely pénztárnok

afia a fenntartandók fennhagyásával az 1899. évi további számadás terhe alól mentessék fel.

Főtanács Beniczédi Gergely közpénztárnokot utasítja, miszerint az 1899. évi 1950 frt 8 kr. fedezésére kölcsön vett összeget fizesse vissza az 1900. évi jövedelemből. Egyebekben számadása rendben találtatván számadásának további terhe alól ff. feloldoztatik.

41. Az E. K. Tanács 641—1900. szám alatt beterjeszti a Koncz-alapok 1899. évi számadásait a következőkben:

I. *A kolozsvári Koncz-alap* 1899. évi .

összes bevétele volt	7270 frt 45 kr.,
„ kiadása „	6050 „ 30 „
pénztári maradvány	1312 frt 15 kr.,
átjött vagyon 1898. évről	1382 „ 53 „
1899. év végén tett	2453 „ 13 „
szaporodás	1070 frt 60 kr.

Ez alap 1900. évre átmenő pénztári vagyona 2453 frt 13 kr., adóssága 86141 frt 07 kr.

II. *A tordai Koncz-alap* 1899. évi .

összes bevétele volt	630 frt — kr.,
„ kiadása „	630 „ — „
pénztári maradvány	— frt — kr.,
átjött vagyon 1898. évről	11567 „ 19 „
1899. év végén tett	11568 „ 31 „
évi gyarapodás	1 frt 12 kr.,
1900. évre átmenő vagyon	11568 „ 31 „

III. *A sz.-keresztúri Koncz-alap* 1899.

évi összes bevétele volt	467 frt 50 kr.,
„ kiadása „	467 „ 50 „
pénztári maradvány	— frt — kr.,

1898. évről átjött vagyon	10167 frt 72 kr.,
1899. év végén tett	10260 „ 60 „
évi gyarapodás	92 frt 88 kr.

Ez alap összes 1900. évre átmenő vagyona 10260 frt 60 kr.

IV. <i>A toroczkói Koncz-alap</i> 1899. évi	
összes bevétele volt	450 frt — kr.,
„ kiadása „	450 „ — „
pénztári maradvány	— frt — kr.,
1898. évről átjött vagyon	6767 „ 31 „
1899. év végén tett	7062 „ 14 „
évi gyarapodás	294 frt 83 kr.

Ez alap 1900. évre átmenő vagyona 7062 frt 14 kr.

A számadás különben rendben találtatott, E. K. Tanácsunk azt elfogadásra az E. Főtanácsnak azzal ajánlja, hogy Benczédi Gergely pénztárnok a fia a Koncz-alapok 1899. évi további számadási terhe alól a fenntartandók fennhagyásával mentessék fel.

Elfogadtatott.

42. Az E. K. Tanács 641 —1900. szám alatt bejelenti az Augusztinovics alap 1899. évi számadását a következőkben:

I. <i>Az elkülönített alapnak</i> 1899. évi összes	
bevétele volt	4895 frt
kiadása	4895 frt
pénztár maradvány	— —
Ez alap 1898. évi	
vagyona volt	4543 frt 79 kr.
1899. év végén tesz	3545 frt 96 kr.
apadás	997 frt 83 kr.

Ez apadás azért van, mert az alamori jószág jövedelméből előirányzott 12,700 frtból csak 3895 frt vétetett be

1899. év folyamán; 8805 frt pedig el nem adott gabona értékben, mint beveendő hátrálék iratott elő az 1900. évre és a szükséges kiadásokat 1000 frt kölcsönrel kellett fedezni.

Ez alap adóssága az alamori birtok vételárért = 16,000 frt.

Ez alap 1900. évre átmenő vagyona = 3545 frt 96 kr

II. *Az adminisztratori alap:*

1899. évi bevétele volt	2133 frt 95 kr.
kiadása	2134 frt 75 kr.

Többslet kiadás — frt 80 kr.

1898. év végén a vagyon tett . 542 frt 37 krt.

1899. év végén a vagyon tesz 198 frt 54 krt.

apadás 343 frt 83 kr.

1900. évre átmenő vagyon = 198 frt 54 kr.

Ez alapnak kiadandója van az elkülönített alap részére 3500 frt.

III. *A könyvtár és természettani szertár alap:*

1899. évi bevétele	2963 frt 60 kr.
kiadása	2963 frt 60 kr.

pénztári maradvék — frt — kr.

Átjött vagyon 1898. évről . . 8367 frt 64 kr.

1899. év végén tesz 8231 frt 50 kr.

apadás . 136 frt 14 kr.

Átmenő vagyon 1900. évre . . 8231 frt 50 kr.

Kiadandója van 125 frt — kr.

A számvevőség egyes helyesbítései után mivel pénztárnok afa 1899. évre, 1898. évről az áthozatali összeget 150 frt 50 kr. helyett 151 frt 30 krban írta elő s ennél fogva az adminisztratori alapnál a helyesbítés után 80 kr. tulkiadás keletkezett, utasítandó pénztárnok afa, hogy e 80 kr. tulkiadást az adminisztratori alap terhére az 1900. évi számadás rendén írja elő.

A számadás különben rendben találtatván E. K. Tanácsunk azt elfogadásra az E. Főtanácsnak azzal ajánlja,

hogy Benczédi Gergely pénztárnok afiának az Augusztinovics-alap 1899. évi további számadására vonatkozólag a felmentés adassék meg a fentartandók fennhagyásával.

Elfogadtatott.

43 Az E. K. Tanács 641—1900 szám alatt beterjeszti a kollegiumi kórház-alap 1899. évi számadását.

A kórház-alapnak számadás szerint

1899. évben összes bevétele volt . . .	3456 frt 40 kr.,
„ kiadása „ . . .	3444 „ 42 „
1900.-ra átmenő pénztári maradvány . .	12 frt 98 kr.
Az 1898. évrel ájtott pénztári vagyon összesen	2665 frt 26 kr.,
1899. év végén tett pénztári vagyon ösz- szesen	802 „ 84 „
apadás	1962 frt 42 kr

Ez azonban igazolást nyer abban, hogy a kórház alap 4000 frt adóságából pénztárnok afia 2500 frtot kifizetett, a mi okon 1900. évre csak 1500 frt, korona értékben 3000 K. adossága van.

Ez alap 1900 évre ájtóvő pénztári vagyon 802 frt 84 kr., korona értékben *1605 K. 68 fillér.*

A számvevőség beterjesztett helyesbítéseivel E. K. Tanácsunk a kórház-alap 1899. évi számadását elfogadásra az E. Főtanács elé azzal az ajánlattal terjeszti, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia a fenntartandók fennhagyásával az 1899. évi további számadások terhe alól mentesék fel.

Elfogadtatott.

44. Az E. K. Tanács 641—1900. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1899. évi számadását a következőkben:

A kisebb alapok 1899. évi számadása szerint 1899. év folya-

mán összes tényleges bevétele volt . . .	26380 frt 01 kr.,
„ kiadás „ . . .	23795 „ 98 „
pénztári maradvány	2584 frt 03 kr.,
korona értékben	5168 K. 06 fl.

Ez alapok vagyona 1898. évben tett	265701 frt 03 kr.,
1899i év végén volt	267630 „ 35 „
évi gyarapodás	1928 frt 45 kr.
Átrnenő vagyon 1900. évre	267630 frt 35 kr.,
korona értékben	535260 K. 70 fil.
Adósága ez alapnak	29238 frt 27 kr.,
korona értékben	58476 K. 54 fil.

A Brassai-alap számadásánál 5-ik czim 40. naplótétel alatt Szántó János adóstól bevételképen 20 frt van elkönyvelve, az ellennyugta azonban csak 10 frtról szól s pénztárnok afiának a számvevőség előtt történt elismerése szerint is Szántó János csak 10 frtot fizetett be, ezért E. K. Tanácsunk utasítja pénztárnok afiát, hogy a 10 frt különbözetet az 190. évi számadásban a saját javára és Szántó János terhére írja elő.

A számadás 22 czim- 239. tételszám szerint a Kelemen Benő czipó-alap 100 frttal tartozik a br. Baldácsy-alapnak. De a 22. czim, 232/b. tétel és a br. Baldácsy-alap 21. tételszáma b) betű alatti beírások azt igazolják, hogy a Kelemen Benő czipó-alap nem 100 frttal, hanem csak 20 frttal tartozik a Baldácsy-alapnak. Utasítandó azért pénztárnok afia, hogy az 1900. évi számadás rendén e tételeket a fennebbi helyesbitésekkel írja elő.

A számadás különben rendben találtatván, E. K. Tanácsunk azt elfogadásra azzal ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy pénztárnok afia a fentartandók fennhagyásával mentessék fel a kisebb alapok 1899. évi további számadása terhe alól.

Elfogadtatott.

45. Szavazó bizottság megteszi jelentését a szavazás eredményéről.

Beadatott 57 szavazat.

Megválasztattak e szerint egyházi tanácsosoknak Dr. Gotthárd Zsigmond 41, Dr. Br. Horváth Arthur 40 és Jozan Miklós 34 szavazattal.

Egyházi K. Tanácsosnak Szentiványi Miklós, főiskolai igazgatónak Dr. Gál Kelemen 46 szavazattal.

Miről az illetők értesitessenek.

Harmadik ülés.

Tartatott Kolozsvárt okt. 29-én d u. 5 órakor, megnevezett elnökök elnöklése és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint fennebb.

46. Az E. K. Tanács beterjeszti 1323—1900. szám alatt a Berde Mózsa-alap 1899. évi számadását a következőkben

A Berde Mózsa alap 1899. évi számadása szerint a végrendeleti végrehajtók által az 1899. évi rendkívüli E. Főtanácshoz benyújtott kimutatás szerint, leltári tőkében és időközi kamatokban

1898. évről átjött összes vagyon	692,145 frt 89 kr.
----------------------------------	--------------------

szaporodott 1899. évben	36,409 frt 07 kr.
-------------------------	-------------------

tett a vagyon 1899. év végén	728,554 frt 96 kr.
------------------------------	--------------------

Azonban az 1899. évi kamatok a végrendelet szerint felhasználtattak és az 1899. évi rendkívüli E. Főtanács által útalt hagyományok és kiadások kifizettetésén

összesen	130,669 frt 66 kr.
----------	--------------------

maradt 1900-ra átjövő vagyon	597,885 frt 30 kr.
------------------------------	--------------------

mutatkozik tőke apadás	94,260 frt 59 kr.
------------------------	-------------------

Tőke apadás azonban tényleg nincsen, mert az apadás nem az 1899. évre átjött 533,690 frt 45 kr. tőke vagyon rovására, ha nem az ugyanazon évre átjött 158,455 frt 44 kr. kimutatott időközi kamat-jövedelmek terhére esik.

A számvevő bizottság jelentése szerint pénztárnok a fia a *Berde Mózsa közalap* 1 czim alatt a *beveendő és maradbeveendő* tételeknel 10 frttal többet írván elő, mint a mi a számadás adatainak megfelel, a számvevőség által helyesbítettett, a minek megfelelően állítottak meg a végösszegek.

E. K. Tanácsunk ajánlja jóváhagyólag venni tudomásul, hogy pénztárnok a fia a 229—1899. p. ü. szám alatt nyert meghatalmazása alapján a Kovács Dénes-féle alapbányoni birtokához a vásárlásra kiutalt 9400 frtnak 1200 frt szükséges kölcsön kiegészítésére a 2600 frtot is a Berde-alapból vette kölcsön.

A Berde vagyont kezelő és a számvevő bizottság előtt azonban a Berde-alap számadása megvizsgálásánál a derült ki — a mit a jelentés szerint pénztárnok a fia is elismert, hogy a *közalapnál* a leltári kimutatás

szerinti tőke 296115 frt 99 kr.

és ennek 1899. évi gyarapodása 5330 frt 89 kr.

együtt 301,446 frt 79 kr.

helyett, az 1899. évi lezárt számadás szerint

a vagyon 334 618 frt 04 kr.

a miből különbözet a 33,171 frt 85 kr.

nem az alapot illeti, hanem illeti a végrendeleti végrehajtóknak az 1899. évi E. Főtanácshoz benyújtott kimutatásában szerepelt időközi kamat jövedelmeket a 158,455 frt 44 kron felül.

Csakhogy ez összegből 33,171 frt 25 krból, mint helyrephótlandó tőke és tőkésített kamat átteendő.

a) a korpádi vitás regálé alaphoz 1646 frt 23 kr.

b) a kezelési alaphoz nem tőkésített

kamatba 1315 frt 65 kr.

c) a Berde siremlék alaphoz 270 frt — kr.

d) az örökösödési illeték alaphoz 1666 frt 91 kr.

Együtt 4898 frt 79 kr.

A mit levonva a jelzett különbözet

összegeből marad 28272 frt 46 kr.

Ehez, mivel a kolozsvári tanári alapból, mint a meny-nyivel ez alapnál több tőkésítettetett, kiszakítva

adandó 2146 frt 02 kr.

együtt tehát 30418 frt 48 kr.

az az összeg, a mely csatolandó azon 52371 frt 90¹/₂ krhoz,

a mely az összes legatumok és alapok kielégítése után *kezelési költség* czimen külön tétetni terveztetett.

Útasittatik azért pénztárnok afia, hogy a fennebbi tételeket és összegeket az 1900. évi számadásba vegye be, illetve a helyesbítéseket tegye meg s a Berde közalaphból a nevezett 30418 frt 48 krt kivévén, további intézkedésig csatolja az 52371 frt 90¹/₂ kr. kezelési alaphoz, a mi így együtt 82790 frt 38¹/₂ krt fog tenni ez idő szerint. A számadás különben rendben találtatván, E. K. Tanácsunk azt az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja azzal, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia a Berde Mózsa-alap 1899. évi további számadása kötelezettsége alól mentessék fel.

Főtanácsból kiküldött bizottság az előterjesztést helyeslén, jövőre kívánatosnak jelzi, hogy az egyes rész alapoknak évenkénti feleslege ugyanazon alapnál mutattassék ki, annak az alapnak javára használtassék fel s e szerint más alapok költségeinek és kiadásainak fedezésére ne fordítottassék; óhajtja, hogy a Berde alapokból maga az egyház, valamint az állam által vett kölcsönökről szabályszerű adóslevelek állitassanak ki és mutattassanak be, végül, hogy a Berde alapítványok áldásaiból a belső emberi nyugdíjintézet is segélyeztessék.

A bizottság ez észrevételére megadatván a kellő felvilágosítások, nevezetesen, hogy a Berde alapnál a könyvelés 1900 évről a bizottság óhajtása szerint történik; hogy az állam által a gymn. építésére segélyképen adott, de a Berde alaphból kölcsön vett összeg, kellően biztosítva van, és hogy a b. e. nyugdíj intézet segélyezése más pont alatt tárgyalás alá kerül.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának s részben a bizottság óhajtásának elfogadásával Benczédi Gergely pénztárnok aának a Berde alapot illető 1899. évi számadását elfogadja s miután abban hiba nem találtatott, ötlet e számadás további terhe alól f. f. feloldozza és meghatározza, hogy a Berde alapból a gymn. építésére kölcsön vett 200,000

korona összegről a Berde-alap javára adóslévél állíttassék ki.

47. Az E. K. Tanács 78—1900. szám alatt beterjeszti az 1899. évi egyházi államsegélyről szóló számadást, a mely szerint összes bevétel volt 10,000 frt, kiadás 10,000 frt, maradvány 0. A számadás rendben találtatván az E. K. Tanács azt felterjesztette egy példányban az összes vonatkozó okmányokkal a vallás és közokt. miniszter urhoz, a ki azt elfogadván, a nyilvántartásból törölte. Az E. K. Tanács ajánlja, hogy 1899. évi egyházi államsegélyről szóló számadást az E. Főtanács is elfogadván, pénztárnok Benczédi Gergely afia, a fenntartandók fennhagyásával, a nevezett számadás további kötelezettsége alól mentessék fel.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával Benczédi Gergely pénztárnok afiát az 1899. évi államsegélyre vonatkozó számadásának további terhe alól, a fenntartandók fennhagyásával, feloldozza s erről ötlet értesíteni határozza.

48. Az E. K. Tanács 205—1900. szám alatt beterjeszti a tanári nyugdij-intézet és özvegy-árvai segély-alap számadását.

A számadás szerint a tanári nyugdij és özvegy-árvai segély-alap vagyona 1899. elején volt . . . 47701 frt 75 kr.,
 1899. évi összes szaporodás . . . 1511 „ 45 „
 1899. év végén összes vagyon . . . 49213 frt 20 kr.

E számadás rendén kezelt Incze Mihály-alapnak az 1898. évi vagyonáthozatala volt 1608 frt 69 kr., 1899. év végén a vagyona tesz *1690 frt 16 krt*; növekedett tehát 81 frt 50 krral.

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanácsunk az E. Főtanácsnak azzal ajánlja, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia, a fenntartandók fennhagyásával, e számadás (1899. évi) terhe alól mentessék fel.

Főtanács Benczédi Gergely pénztárnok afiát a tanári nyugdij-intézet és özvegy-árvai

segély-alapot illető 1899. évi számadásának további terhe alól, a fenntartandók fennhagyásával, feloldozza s erről ötet értesíteni határozza.

49. Az E. K. Tanács 182. és 386 — 1900. szám alatt beterjeszti a kolozsvári főgymnasium 1899 évi számadását a következőkben:

A számadás szerint az építkezési

alap bevétele volt	23443 frt 76 kr.,
kiadás „	23443 „ 79 „

Készpénz a pénztárnok kezén az alap javára nem maradt.

A főgymnasium szükségletére tény-

leg bevétetett	29467 frt 32 kr.,
tényleg kiadatott	29462 „ 35 „

marad pénztári maradék	4 frt 97 kr.
----------------------------------	--------------

A számadás helyesnek találtatván, egy példányban felterjesztetett a vall. és közokt. minister urhoz, a ki azt jóvá hagyta 17031. számú leiratával. E. K. Tanácsunk ajánlja, hogy a számadás elfogadtatván, Benczédi Gergely pénztárnok a fia a kolozsvári főgymnasium 1899. évi további számadása terhe alól, a fenntartandók fennhagyásával, mentessék fel.

Főtanács Benczédi Gergely pénztárnok a fiát a kolozsvári főgymnasium 1899. évi számadásának további terhe alól, a fenntartandók fennhagyásával, feloldozza s erről ötet értesíteni határozza.

50. Az E. K. Tanács 204. és 671 — 1900. számok alatt beterjeszti a sz.-kereszturi gymnasium 1899. évi pénztárnoki, 1899—1900. iskola-főnöki számadásokat, azzal a megjegyzéssel, hogy a gymnasiumi államsegélyről szóló számadás a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz felterjesztetvén, ott helyben hagyatott és a nyilvántartásból töröltetett.

I. Az iskola főnöki számadás szerint

1898—1899. tanévben volt bevétel . . .	2553 frt 90 kr.,
a pénztárba való átadáskép kiadás . . .	2542 „ 80 „
marad hátralék . . .	11 frt 10 kr.

II. A gymnasiumi pénztárnok számadása:

a) az alapítványok bevétele . . .	2664 frt 31 kr.,
kiadás . . .	2664 „ 31 „
maradék . . .	— frt — kr.,
b) az államsegély bevétele . . .	1002 frt 60 kr.,
kiadása . . .	1002 „ 60 „
maradék . . .	— „ — „
c) az iskolai alapok bevétele . . .	2530 frt 55 kr.,
kiadása . . .	2504 „ 56 „
maradék . . .	25 frt 99 kr.

Mind az iskola-főnöki, mind a gymnasiumi pénztárnoki számadás különben helyesnek találtatván, azokat E. K. Tanács azzal ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra, hogy számadók az 1899., illetve 1898—1899. tanévre a számadások alól, a fenntartandók fenntartásával, mentessenek fel.

A Ferenczi Gyula-féle 202. számú gyűjtőiv, a melyben a sz.-kereszturi gymnasium 6-ik tanári szék javára vonatkozó gyűjtés volt kimutatva, 194—1897. p. ü. szám alatt azzal küldetett volt le a sz.-kereszturi gymnasium igazgatóságának, hogy a mit abból fel tud szedni, azt gyűjtse fel s használja iskolai célokra. A felterjesztett számadás szerint a jelzett gyűjtő-iven álló 116 frt 20 kr.-ból 23 frt bejött, míg a többi 93 frt 20 krt az igazgatóság bevehetetlennek jelzi, ajánlja az E. K. Tanács, hogy a jelzett 93 frt 20 kr. törültesseék.*

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával, a 6-ik tanári szék felállítása érdekében kibocsátott 202. számú gyűjtő-iven jegyzett, de fel nem hajtható 93 frt 20 krt törli; különben mind a pénztárnoki, mind

az isk. főnöki számadások rendben találtatván, pénztárnok Gombos Ferencz afiát 1899. évi számadásának további terhe alól, a fenn tartandók fennhagyásával, feloldozza.

Erről a sz.-kereszturi iskolai igazgatóság értesitessék, további értesítés végett.

51. A zsinati Főtanács 53 – 1900. szám alatt elfogadta ugyan a tordai iskola 1898. évi számadását, de tekintettel arra, hogy a számadás tévedésből Kolozsváron maradt és így a főtanácsi bizottság által felülvizsgálható nem volt, pénztárnok Derzsi Károly afiának a számadás terhe alól a felmentést nem adta meg.

Jelentia az E. K. Tanács, hogy a tordai iskolánk 1898. évi számadása most az E. Főtanács elé hozatott s kéri az E. Főtanácsot, hogy azt megvizsgáljatni és Derzsi Károly afiának a számadás terhe alól a felmentést megadni méltóztassék. Erre a főtanácsi bizottság is jelenti, hogy a számadást megvizsgálván, helyesnek találta.

Főtanács az előterjesztés alapján Derzsi Károly pénztárnok afiát a tordai iskolát illető 1898. évi számadásának terhe alól, a fenn tartandók fennhagyásával, feloldozza s erről ötet s az isk. igazgatóságot értesíteni határozta.

52. Az E. K. Tanács 582 -- 1900. szám alatt felterjeszti a tordai iskola 1899. évi és az ottani iskolafőnök 1899 — 1900. tanévi számadását a következőkben:

I. Az iskola-főnöki számadás :

bevétel volt	766 frt 60 kr.,
kiadás „	769 „ 01 „
a kiadási többlet	2 frt 41 kr.,

mely összeg az iskolai pénztárból fedeztetett.

II. A pénztárnoki számadás:

bevétel volt a számadás szerint	2304 frt 50 kr.,
kiadás „ „ „ „ „ „	2302 „ 17 „
1900. évi pénztári maradvány	2 frt 33 kr.
1898. évre ájtött vagyon . . .	4558 frt 56 kr.,
1899.-ben a vagyon szaporodás	238 „ 47 „
átjő 1900. évre összes vagyon	4797 frt 03 kr.

A számadások különben rendben találtatván, helyben hagyás és elfogadás végett, azzal az ajánlattal terjesztetnek az E. Főtanács elé, hogy a pénztárnok afiának a fenntartandók fennhagyásával, adassék felmentés az 1899. évi további számadás terhe alól.

Főtanács Derzsi Károly tordai gymn. pénztárnok afiát az 1899. évi számadásának terhe alól, a fenntartandók fennhagyásával, feloldozza és erről értesíteni határozza.

53. Az E. K. Tanács 203—1900. szám alatt beterjeszti a debreczeni Szabó József-alap 1899. évi számadását, a

mely szerint beveendő volt 1404 frt 33 kr.

tényleg bevétetett 1359 frt 33 kr.

marad beveendő 45 frt — kr.

összes kiadás volt 1350 frt 11 kr.

ebből tényleges kiadás 638 frt 20 kr.

a maradvány 711 frt 20 kr.

az a tiszta jövedelmi összeg, a mely az alap vagyonához leendő csatolás végett Benczédi Gergely pénztárnok kezéhez küldetett.

Az összes bevételből 1359 frt 33 krból

levonva a kiadásokat 1350 frt 11 krt.

a számadó kezén marad 9 frt 22 kr.

Útasítandó számadó Lukács Géza, hogy az 1900. évi számadáson e 9 frt 22 kr. pénzmaradványt, valamint a 45 frt bevételi hátralékot a megfelelő rovatokban írja elő. To-

vábbbá, hogy mivel az 1899. évi számadás kiadási rovat 1. tételszám alatt az 1898. évi kiadási hátrálék fedezésére 16 frt 68 kr. helyett 16 frt 67 kr van elszámolva, az 01 kr. különbséget az 1900. évi számadáson a saját javára jegyezze kiadásba.

A számadás különben rendben találtatván, az E. K. Tanács azt elfogadásra ajánlja azzal, hogy a fenntartandók fennhagyásával számadó Lukács Géza mentessék fel az 1899. évi további számadás kötelezettsége alól.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatainak elfogadása mellett Lukács Géza számadót jószágfelügyelőség útján értesíteni határozza, hogy az 1900. évi számadáson 9 frt 22 kr. pénztármaradványt, valamint a 45 frt bevéendőt írja elő és az 1898. évi számadás szerint őt illető 1 krt írja saját javára kiadásba.

Egyebekben számadásba hiba nem találtatván, Főt. Lukács Gézát 1899. évi számadásának további terhe alól ff. feloldozza s erről ötöt jószágfelügyelőség útján értesíteni határozza.

54. Az E. K. Tanács 1358—1900. 1. alatt az E. Főtanácsnak a Berde Mózsa alap vagyona felhasználására nézve ajánlja a következőket, hogy

1. A Berde Mózsa alaptőkéi és időközi kamatai felhasználására a végrendeleti végrehajtók által benyújtott s a rendkívüli Főtanács 3—1899. száma alatt egy évre ideiglenesen elfogadott Tervezete még egy évig ugyancsak ideiglenesen és a IV. szakasz kivételével a nevezett határozatban jelzett feltételek mellett fogadtassék el.

2. A nevezett Tervezet IV. szakaszára vonatkozólag elfogadván az E. Főtanács a Berde Mózsa 1888. szept. 10-én kelt végrendelete 2. §., 4. §. f. pontja és 12. §-ára a jogügyi bizottság által adott s az E. K. Tanács által elfogadott és felterjesztett jogügyi véleményt mondja ki, hogy a

számadás helyesbitése folytán, most már 82790 frt 38 $\frac{1}{2}$ kr, 165580 K. 77 flt tevő tőke évi összes jövedelme a végrendeletben említett jutalmazás czimen nem illeti a Berde vagyont kezelőket; hanem ez összegből külön szakítva a végrendelet 4. §. f. pontja értelmében kezelési alap czimen, egy tőke alapittatik a Berde vagyont kezelő 3. administrator jutalmazására, mondja ki továbbá az E. Főtanács azt, hogy meg bizza az E. K. Tanácsot, hogy számot vetvén a jelen és a mennyire lehet, tekintetbe vévén a jövő viszonyokat és esetleges körülményeket is, terjeszssen a jövő évi E. Főtanács elé javaslatot.

a) hogy mekkora összeg szakítassék ki a fent jelzett tőkéből kezelési alapnak?

b) mily összegben állitassék meg a vagyont kezelő biztosok évi javadalmazása?

c) a 165,580 K. 77 fillérből a kezelési alap kiszakítása után fennmaradó rész a végrendelet szellemének a szem előtt tartásával mikép használtassék fel?

3. Mondja ki az E. Főtanács, hogy a 165,580 K. 77 ft. tevő jelenben kezelési alap czimen kezelt összeg f. évi összes kamatai beadandók a közalapba és ott számolandók el.

Végül az egyházkörök azon javaslatát, hogy a Berde vagyomból, mint tőkéből, bizonyos rész a belső emberi nyugdíj intézet javaihoz csatoltassék az E. K. Tanács nem ajánlhatja elfogadásra, mert ez ellenkezik a végrendelettel.

Ez ügynek bővebb megtontolása és a körülmények latba vetése után.

Főtanács a következőkben határozott:

1. Kimondja, hogy az 1899. évi rendkívüli Főtanácsban ideiglenesen elfogadott tervezetet még egy évig fentartja.

2. A tervezet IV. szakaszában foglalt, 6 év alatt begyűlt kamat összegre nézve kijelenti, hogy az nem illeti kizárólag a jószágfelügyelőség díjazására kiszakítandó tőke alapot.

3. Tekintettel a végrendelet szellemére és a szükségre a 165,580 Kóróna 77 fillérből álló kamat összegből 10,000 Kórónát kiszakít a b. e. nyugdíj intézet tőkéjéhez leendő csatolásra.

4. A többi összegnek 155,586 Kor. 77 fillérnek mi czélokra és miként leendő felhasználása bővebb megfontolást kívánván E. K. T.-ot útasítja jövő évi Főtanács elébe tüzetes előterjesztés tételére.

55. Az 1899. évi Zsin. Főtanács 29. szám alatt útasította az E. K. Tanácsot, hogy a püspöki fizetésnek fel-emeléséről gondoskodjék s e végből terjesztszen az E. Főtanács elé javaslatot.

Az E. K. Tanács ez ügyben 1264—1900. sz. a. a következő javaslatot terjeszti be. A püspöki fizetés évi 4000 Kval emeltessék, a mi végre az E. K. Tanács a közalapot, a Berde-, Baldácsy alapokat és az államsegélyt jelöli meg, úgy, hogy ez alapokból, illetve, az államsegélyből, a segélyek kiosztása előtt, kiszámítandó a püspöki fizetéshez az alábbi kimutatás szerint megkívántató, illetve kijelölendő összeg. Mivel pedig e javaslat a vonatkozó alapok, illetve az államsegély kiosztására irányuló szabályzat megváltoztatását vonja maga után, az E. K. Tanács ajánlja a nevezett szabályzatoknak is az értelemben leendő megváltoztatását. A javaslat részleteiben a következő.

1. rendes fizetés	4000 Kor.
2. Baldácsi alapból $\frac{1}{4}$ rész	1880 Kor.
	<hr/>
összeg	5880 Kor.
A mi a javasolt	4000 K.
emelkedéssel teszen	9880 Kt,
mely összeg kiegészítendő lenne	120 kval.
	<hr/>
	10,000 kra.

Ez összeg lenne a püspöki tiszta fizetés. a melyet havi előleges egyenlő részletekben a közpénztárból venne fel a püspök.

Ennek fedezésére szolgál:

1. A közpénztárból eddig kapott	4000 K.
2. A közpénztárból újabb teherkép. . . .	1500 K.
3. A Br. Baldácsy-alap az 1880 K. helyett fizessen	3000 K.
4. Az állam segélyből adassék	1500 K.

Együtt . 10,000 K.

Mind ezek az összegek a közpénztárban kezelendők olykép, hogy a Baldácsy alaphól és az államsegélyből az illető összegek bevételtetnek. Meghagyatik a jelzett összegben kívül a püspöknek a Kelemen Benő alapítványból 500 K. és canonia portió jövedelme mintegy 200 K.

Ezek alapján ajánlja az E. K. Tanács, első sorban, hogy az állam-segélyből a belső emberi nyugdíj alapnak felvett 1200 korona tétessék át a Baldácsy-alap terhére és azután, hogy a Br. Baldácsy-alap évi jövedelmének a felhasználásáról 1886-ban 26. E. Főt. sz. alatt alkotott szabályzat módosíttassék a következőképpen.

1. Az összes jövedelem 6%-ka kiszállíttatik időközi segélyekre rendelkezési alap czímen.

2. A 6% levonása után fennmaradó összegből 3000 K. püspöki fizetésre beadatik a közpénztárba.

3. Az ezután fennmaradó összeg két egyenlő részre osztatik és fordíttatik.

a) felerészben az ekklesiák és belső emberek segélyezésére,

b) más felerészben az özvegyek és árvák segélyezésére. A mi e pont alatt jelzett segélyezés után fennmarad az adassék mindig a belső emberi nyugdíj intézeti alap javára.

Az államsegélyről 23—1869. E. Főtanácsi szám alatt hozott szabályzat pedig kiegészítendő azzal, hogy ez alaphól 1500 Kor. minden évben püspöki fizetésre beadatik a közpénztárba, s a mi ezután fennmarad az használtatik fel a jelzett szám alatt megnevezett célokra.

Püspök az ülésből távozván kapcsolatban felolvastatik az egyh. Főtanácshoz intézett következő betérjesztése:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

A mult 1899. évben Sz.-Keresztúron tartott Zsin. Főtanács 29. számú határozatával méltóztatott volt útasítani az E. K. Tanácsot, hogy az egyház rendelkezése alatt álló vagyonnak számbavételével, a lehető jövedelmi források kimutatásával tegyen előterjesztést a püspöki fizetés lehető emelése iránt.

Ehez képest az E. K. Tanács 1264. sz. alatt, a mint ezt az ügyiratokból tudom — mert nem szükséges mondanom, hogy ez úgy tárgyalásánál, mint érdekelt fél nem vettem részt — a következő javaslatot teszi az Egyh. Főtanácsnak, hogy az eddigi püspöki fizetéshez, mely tesz évi 4000 K.-t, adassék:

a) a br. Baldácsy-alapítvány jövedelméből	3000 „
b) az egyházi államsegélyből	1500 „
c) a közpénztárból a 4000 K.-n felül még	1500 „

és így évi 10000 K.-

ban állíttassék meg a püspöki fizetés; megmaradván ezen felül a Kelemen Benő alapból járó 500 K. s mintegy 200 K.-t tevő canonica porció élvezete.

A midőn úgy a mult évi Zsin. Főtanácsnak a püspöki fizetés emelése iránti határozatáért, valamint az E. K. Tanácsnak ez alapon tett javaslatáért a legmelegebb köszönetemet nyilvánítanám, kénytelen vagyok kijelenteni, a mint ez a mult évi Zsin. Főtanácsn is megtettem, mikor a fizetés emelés iránti határozat meghozatott, hogy én legalább a magam részére csak olyan fizetés emelést fogadok el, a mely fedezhető s nem jár nyomába deficit. Míután pedig a jövő 1901-re előirányzott költségvetés szerint — sajnos — de 5691 K. 98 fl. hiány mutatkozik a püspöki fizetésnek emelésére az E. K. Tanács által javaslatba hozott azon 1500 K. nélkül is, a mit a közpénztár lenne hordozandó:

Tisztelettel kérem a mélt és főt. E. Főtanácsot, hogy a püspöki fizetés emelése iránt hozandó határo-

zatánál méltóztassék ezt az 1500 K.-t, a mi a különben is jelentékeny hiányt még növelné, figyelmen kívül hagyni s a püspöki fizetést az így fennmaradó s fedezettel bíró évi 8500 K.-ban állítani meg, mindaddig a amíg a 10,000 K.-ra leendő emelés deficit nélkül eszközölhető lesz. Esetleg, ha jónak látja, méltóztassék kimondani még azt, hogy a mennyiben valamely nem remélt szerencse következtében nemcsak hogy a mutatózó 5691 K. 98 fl. hiány tőkeköltség nélkül fedezetet nyerne, hanem az 1900. évi számadás oly átvitelrel záródna be 1901-re, hogy abban ez az 1500 K. is fedezetet nyerne, ez esetben ez az összeg nekem vagy törvényes utódaimnak, mint személyi pótlék annak idejében kiadandó lesz.

Mélt. és főt. Egyh. Főtanács! Én még azon korból való szolgálja vagyok az egyháznak, a mikor szinte inkább éreztük annak, mint a magunk szükségét. S megvallom, hogy ma is azt hiszem, hogy nem az egyház van érettünk, hanem mi vagyunk azért; mi tartozunk az egyháznak s nem az nekünk. Legalább is többet nem követelhetünk attól, mint a mennyit megadhat; éppen úgy, mint ahogy a szegényebb szülők gyermeke sem kívánhat magának olyan ellátást, mint a minőben a gazdagabb szülők gyermekeiket részesíthetik. Más szóval, sohasem hasonlítottam össze s most sem hasonlítom össze fizetésemet más egyházak hasonló állásban levő tisztviselőinek fizetésével. Örvendek, hogy szolgálhattam egyháznak gyenge erőm és tehetségem mértéke szerint s örvendeni fogok, ha még egy-két évig szolgálhatok, ha ugyan szolgálni képes leszek, tekintet nélkül arra, hogy mi fizetésem van vagy lesz. Mert én megtanultam az apostóltól megelégedni azzal, a miben vagyok; tudok benne bővelkedni és szűkölködni. Ily szellemben növekedvén fel, e gondolkodás mód és érzület lelkemhez tapadván, nem tudnám elhordozni azt a gondolatot, hogy fizetésemért az alapvagyon lesz megtámadva s ezzel egyházunk jövőjét kockáztathatjuk.

Mindezeknek alapján ismételten kérem a mélt. és főt. Egyh. Főtanácsot: méltóztassék kérésemet meghallgatni s a püspöki fizetésnek szándékolt felemelése iránt hozandó határozatot annak figyelembe vételével állítani meg.

Melylyel vagyok a mélt. és főt. Egyh. Főtanácsnak atyafi szolgálja:

Kolozsvárt, 1900. október hó.

Ferencz József,

unitárius püspök.

Főtanács az E. K. Tanácsnak fennebiekben tett javaslatát elfogadja s meghatározza.

1. A püspöki fizetésnek a jelen évre eső felemelt, része 6000 korona, egy nyugtán és egy összegben már most kiadandó; az 1901. évtől kezdve pedig az egész 10,000 korona fizetés előleges havi egyenlő részletekben a közpénztárból lesz kiadandó.

A püspöki fizetésnek fedezésére szolgálnak:

- a) Közpénztárból eddig kapott 4000 K.
- b) A közpénztárból újabb részben 1500 K.
- c) A Br. Baldácsy-alapból az eddigi összegek helyett 3000 K.
- d) Az egyh. államsegélyből 1500 K.

Összes fedezet tehát . 10,000 K.

Ezenkívül a természetbeni püspöki lakás mellett meghagyandó a püspöknek a Kelemen Benő-féle alapítványból évi 500 Kor. és a canonica-portio jövedelme, mintegy 200 K.

Főtanács méltányolja ugyan a püspök aggályait, de ezek jelen határozatának hozatalánál nem ingathatták meg, mert a püspöki fizetésnek felemelését a m. évi Zsinati Főtanács határozta el 29. főt. sz. alatt, s

jelen Főtanács csak ama határozatot hajtja végre jelen határozatával s épen ezért az 1901. évi költségvetésbe felveendő lesz. Különben is nagy ideje volt a püspöki fizetést, ha csak ennyiben is javítani, tekintettel az élet viszonyaira és az állás tekintélyére.

Elfogadja Főtanács az E. K. Tanács további kapcsolatos javaslatait az államsegélyből való részesedés és a Br. Baldácsy-féle alap szabályozására vonatkozólag is, melynek javaslat szerinti végrehajtásával E. K. Tanácsot bizza meg.

56. Az E. K. Tanács 524—1899 p. ü. és 414—1900. szám alatt beterjeszti a kolozsvári főgymnasium tanárainak a fizetése rendezését és a tanároknak a fizetési fokozatok, illetve osztályokba való beosztását a következőkben:

A zsin. E. Főtanács 46—1899. szám alatt utasította az E. K. Tanácsot, hogy a tanároknál 1900. jan. 1-től kettőnek az 1400, kettőnek az 1300 frtos fizetési-fokozatot indítsa be. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur pedig 53149—1900. szám alatt, tekintettel a főgymnasiumra vonatkozólag 1898-ban az állammal kötött szerződésünkre, felhívta az E. K. Tanácsot, hogy a tanárok fizetését annak értelmében rendezze. Tekintettel arra, hogy azon időre, a mikor 1902-ben a 16000 frt főgymnasiumi segély teljesen kiutaltatik, valamint a szerződésben kikötött tanári létszámnak, úgy a fizetésnek is beállítva kell hogy legyen, az E. K. Tanács megtette a szükséges intézkedést.

A fizetési fokozatokat 1900. évre jan. 1-től beállította

1 tanárra	3600 K. évi fizetéssel,	700 K. szálláspénzzel,
2	„ 3200 „ „ „	700 „ „
2	„ 2800 „ „ „	700 „ „
2	„ 2600 „ „ „	560 „ „
a többire	2400 „ „ „	560 „ „

és egyenkint 40 „ személyi pótlékkal.

Az ötödéves korpótlékok az E. K. Főtanács 1900. jan. 1-től a zsin Főtanács 46—1899. számú határozata alapján mindenik tanár részére 200—200 K. összegben utaltattak ki.

A 40 K. személyi pótlék onnan származott, hogy tanárainknak eddigi szálláspénze 600 K. levén, az E. K. Tanács kimondotta, hogy a szerződés szerint tanár atiait 2800 K. fizetésig csak 560 K. szálláspénz illetvén meg, az azon felüli 40 K. nak, mint személyi pótléknak élvezetében hagynak meg. De e 40 K. személyi pótlék, a mint az illetők magasabb fizetés vagy korpótlék élvezetébe lépnek, be fog szüntettetni.

Az 1901. évre jan. 1-től az E. K. Tanács a fizetési fokozatoknak a következő beállítását mondotta ki:

2 tanárra	3600 K. évi fizetéssel,	700 K. szálláspénzzel,
2 " "	3200 " " "	700 " "
2 " "	2800 " " "	700 " "
2 " "	2600 " " "	560 " "
3 " "	2400 " " "	560 " "

és egynél 40 K. személyi pótlék.

Egy uj tanárra nézve, mivel a 12-ik rendes tanárt is be kellett állítani, 2400 K. évi fizetés és 560 K. szálláspénz.

Továbbá egy tornatanárnak egyelőre helyettes minőségben való beállításával évi fizetésbe 1600 K.

Ily módon rendezése a főgymnasiumi tanárok fizetésének, Egyházunk pénztárára az 1900. évre a költségvetésen felül 1520 frt. azaz 3050 K. többlet terhet ró. Az 1901. évre pedig 2210 frt. azaz 4420 K.-t.

Ennek fedezetére az E. K. Tanács fordítandónak tartja a Berde Mózsza kolozsvári tanári-alap kamatját négyötöd részben 3600 K. összegben. A hiányzó összeg fedezhetéseért felterjesztést tett a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz, a 16000 frt államsegélynek már az 1901. évre leendő utalványozásáért. Egyszersmind azt is kimondotta, hogy tekintettel a szükségletre, a szerződésben az unitárius válású növendékekre is megállapított 40 K. évi tandíj már az 1900—1901. tanévben életbe léptetendő.

Az E. K. Tanács az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a fent nevezett fizetési fokozatok szerint az egyes tanárokat illető illetményeket 1900. jan. 1-től kezdve kiutalta.

Az egyes tanároknak a fizetési fokozatokba, illetve osztályokba való beosztásánál az E. K. Tanács irányadónak tartotta az E. Főtanács 46 — 1899. évi azon határozatát, a mely szerint az egyes „*tanárok előléptetésénél nem a rangsorozat, hanem az a szolgálati idő vétetik tekintetbe, a melyet az illető tanár iskoláinknál eltöltött és az állammal kötött szerződés IV. pontja, a mely szerint a fizetési fokozatokba való előléptetésnél az 1893. évi IV. t.-cz. rendelkezései az irányadók.*

A beosztás a következő:

1. *Nagy Lajos*, 43 évi rendes szolgálattal; 3600 K. fizetés, 1000 K. ötödéves korpótlék, 700 K. szálláspénz.

2. *Benczédi Gergely*, 34 évi rendes tanári szolgálattal; 3200 K. fizetés, 1000 K. ötödéves korpótlék, 700 K. szálláspénz, illetve természetbeni lakás.

3. *Kovács János*, 28 évi rendes tanári szolgálattal, 3200 K. fizetéssel, 1000 K. ötödéves korpótlék, 700 K. szálláspénz, illetve természetbeni lakás.

4. *Ulár Pál*, 27 évi rendes tanári szolgálattal, 2800 K. fizetés, 1000 K. korpótlék, 700 K. szálláspénz.

5. *Kanyaró Ferencz*, 9 évi rendes (két évi ideiglenes) tanári szolgálattal; 2800 K. fizetés, 400 K. korpótlék, 700 K. szálláspénz, illetve természetbeni lakás.

6. *Boros Sándor*, 9 évi rendes (2 évi ideiglenes) tanári szolgálattal; 2600 K. fizetés; 400 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz, illetve mint igazgatónak természetbeni lakás.

7. *Nagy Gyula*, 9 évi rendes tanári szolgálattal; 2600 K. fizetés, 600 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz.

8. *Dr. Nyiredi Géza*, 8 évi rendes tanári szolgálattal, 2400 K. fizetés, 200 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz és 40 K. személyi pótlék.

9. *Dr. Gál Kelemen*, 8 évi rendes tanári szolgálattal; 2400 K. fizetés, 200 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz és 40 K. személyi pótlék.

10. *Perédi József*, 7 évi rendes tanári szolgálattal; 2400 K. fizetés, 400 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz és 40 K. személyi pótlék.

11. *Gálfi Lőrincz*, 3 évi rendes (3 évi helyettes) tanári szolgálattal; 2400 K. fizetés, 200 K. korpótlék, 560 K. szálláspénz és 40 K. személyi pótlék.

Főgymnasiumunkhoz ezután jövő tanárok a fizetési osztályokba a fennebbiek után fognak következni.

Jelenti továbbá az E. K. Tanács, hogy a megállapított sorrendet és fizetési beosztást felterjesztvén a vall. és közokt. miniszter urhoz, azt a miniszter ur ő nagyméltósága helyben hagyván; a tanárokra, valamint egyházunkra, mint iskola fenntartóra az országos tanári nyugdíjilletéket kiróttá.

Kapcsolatosan beterjesztette az E. K. Tanács 695—1900. szám alatt a tanároknak a fizetési fokozatokban, illetve a fizetési osztályokban leendő előmenetelére nézve a következő javaslatát:

a) hogy az előlépés csakis az E. K. Tanács koronkénti, az eseteknek megfelelően hozott határozatával történik;

b) bármily fizetési osztály vagy fokozat, ha megüresedik, halálozás, nyugdíjazás, eltávozás vagy egyéb okok következtében teljes két hónapig betöltetlen marad s az előlépések csak a következő harmadik hónap első napján történhetnek meg, a szerint a sorrend szerint, a mint az a 414—1900 E. K. Tanácsi számú határozatban megállapítva van.

Végül pedig a szállások és szálláspénzekre vonatkozólag összes intézeteink tanárai és egyházi tisztviselőinkre nézve a következőket ajánlja az E. K. Tanács:

1. A szálláspénzek összes tanárainknak és az egyházi tisztviselőknek a polgári év szerinti évnegyedes előleges részletekben fizettetnek a f. évi okt. 1-től kezdve.

2. A természetbeni szállásokra nézve, a kik most természetbeni szállások birtokában vannak, nyugdíjaztatásuk, eltávozásuk, esetleg elhalálozásuk előtt, azok élvezetében nem háboríttatnak. De ez esélyek bármelyikének a bekövetkezése

esetében a megüresedett szállások feletti intézkedést az E. K. Tanács fenntartja magának.

3. Az illető tanárok vagy tisztviselők szállásilletménye az elhalálozásuk vagy nyugdíjaztatásuk után következő legközelebbi polgári évnegyed kezdetével megszűnik, valamint azon elhaltak utódainak is, a kik természetben kapnak szállást jelenben, az ahhoz való jogosultsága ugyancsak az elhalálozást követő évnegyed kezdetével szűnik meg.

Kéri az E. K. Tanács, hogy fennebbi intézkedéseit, illetve javaslatait az Egyházi Főtanács elfogadni méltóztassék.

Elfogadtatott.

57. A hittani intézet vizsgáló és fegyelmi bizottsága az 1899. évi Zsin. Főtanács elé a hittan intézeti tanárok fizetése rendezése ügyében egy javaslatot terjesztett be. E javaslatot a Zs. Főtanács tárgyalásra 47—1899. szám alatt visszaadta az E. K. Tanácshoz azzal az utasítással, hogy a theologiai tanárok fizetését a főgymnasiumi tanárok fizetése arányában rendezze és azt ideiglenesen 1900. jan. 1-től kezdve útálja is ki az illető tanárok részére. Az E. K. Tanács ez ügyet a kapott utasítás szerint rendezte és az illető fizetéseket a tanároknak 1900. jan. 1-től kezdve ki is útalta. Midőn kéri az E. K. Tanács, hogy e tekintetben tett intézkedését az E. Főtanács jóváhagyni méltóztassék, beterjeszti egyszersmind a theologiai tanárok fizetése rendezése ügyében 525—1899 p. ü. sz. a. a következő javaslatot:

a) A hittani intézet tanárai fizetési fokozata a gymnasiumi tanároknál szerződésileg megállapított fizetési fokozatok szerint, 1200, 1300, 1400, 1600 és 1800 forintban állítatik meg.

b) A fizetési fokozatokba való előlépés 5—5 évenként történik, vagyis minden tanár egy-egy fizetési fokozatban 5 évet tölt s azután a következő magasabb fizetési fokozat élvezetébe lépik és 25 évi szolgálattal az 1800 forint fokozatba.

g) A korpótlékok 5—5 évi szolgálat után 100—100 forintban állapíttatnak meg.

d) A szálláspénz az 1400 frton aluli fizetés után 240 frt, az 1400 frt és az azon felüli fizetés után 350 frt, nem értetnek ide a paptanárok, kiknek mint papoknak természetben van szállásuk.

A hittani intézetnél a dekani állás tiszteletbeli s ez állást a theologiai tanárok ide értve a paptanárokat is évről-évre sorra viselik fizetés nélkül. A sorrendet megállapítani s tanévről-tanévre a dekant felmenteni, illetve kinévezni az E. K. Tanácsra bizatik. Ehez képest módosítandó a papnevelő intézet szervezetének 4. pontja. A folyó évre a dekani állás javadalmazására adott 200 frt, 1900. decz végével beszüntetetik.

Tekintettel a mélt. és főt Zs. Főtanácsnak azon meghagyására, hogy a hittani intézet tanárai már az 1900. évben a főgymnasiumi tanárok fizetésének arányában megkapják fizetésüket és tekintettel jelenlegi tanárainak szolgálati éveire, kik közül Boros György 1879. évi szept. 1-től szolgálva 20 évi, Péterfi Dénes 1876. szept. 1-től szolgálva 23, Mózes András 1881. évi szept. 1-től szolgálva 18 évi s utóbbi paptanárnak papi szolgálati éveiből is az állami törvények alapján háromnegyed részben 12 év éveibe és így nyugdíj éveibe is betudatván, már 30 évi szolgálatba van, E. K. Tanács jelenlegi tanár afiaira nézve javasolja, hogy szolgálati éveikre való tekintettel mindhárman az 1900. év jan. 1-től kezdődőleg 1400 frt fizetési fokozatba lépjenek és részükre a megfelelő fizetés és szálláspénz 1900. jan. 1-től utaltatik, illetve Mózes András és Péterfi Dénes afiainak, kik mint paptanárok félfizetést élveznek, az 1400 frtnak megfelelő 700 - 700 frt. Ehez képest a nyugdíjba befizetendő összeg reájuk kirovatik s pénztárnok és illető tanár afiai értesíttetnek, hogy a szabályzat értelmében a fizetendő összeget vegye be, illetve tanár afiai fizessék be.

A fizetési fokozatba való előlépés módosztatára nézve a további éveket illetőleg, míg tanár afiai legmagasabb 1800 frt fizetési fokozatot elérik, ajánlja E. K. Tanács, hogy Mózes András paptanár afia 1901 évben már 31 évi, Péterfi Dénes paptanár afia 1901. évben már 23 évi szolgálattal

lépjenek az 1600 frt fizetési fokozatba, illetve annak megfelelő 800 frt élvezetébe.

Az 1902. évben pedig Mózes András afia 32 évi, Péterfi Dénes afia 25 évi szolgálattal az 1800 frt fizetésbe, illetve 900 frt élvezetébe.

Boros György tanár afia pedig 1900. évben 20 évi, 1901. évben 21 évi és 1902. évben 22 évi szolgálattal, azaz 3 évig maradjon az 1400 frt fizetés élvezetében; az 1903. évben 23 évi és 1904. évben 24 évi szolgálattal, azaz két évig maradjon az 1600 frt fizetés élvezetében.

E. K. Tanács a hittani intézeti tanároknak a fizetési fokozatokba való előléptetésére vonatkozó s fennebbiekben előadott javaslatát azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy e tervbe vett fizetési fokozatok csak a kellő fedezetnek kimutatásával léptettetnek életbe, előre tehát kötelezőleg nem mondandó ki.

A mi végül tanár afiai korpótlék ügyét illeti: Boros György tanár afiát jelenleg 20 évi szolgálat után 400 frt, Péterfi Dénes paptanárt jelenleg 23 évi szolgálat után 200 frt, Mózes András paptanárt jelenleg 30 évi szolgálat után 250 frt illetvén meg, a korpótléknak 5—5 évi szolgálat után 100—100 frt, illetve 50—50 frtos kulccsal való számításával, ezek 1900. évi január 1-től kezdve útaltatnak.

S tekintettel, hogy a fennebbiek nyomán Boros György tanár afia eddigi 1200 frtban megadott fizetésének 1400 frtra emelkedésével a vallásközönség pénztárára 200 frt többlet nehezül; a két paptanár afiai fizetésének 600 frtról 700—700 frtra emelkedésével hasonlólag 200 frt. Boros György tanár eddigi 300 frt szálláspénzének 350 frtra emelkedésével 50 frt többlet nehezül, tehát együtt 450 frt s mivel a korpótléki emelkedések fedezése az 1900. évre megállapított költség előirányzatbau már számításba vétetett; ajánlja az E. K. Tanács, hogy e 450 frt fedezetére fordítsák a Berde Mózsa tanári alap kamatjából 300 frt s a hiányzó 150 frt fedeztessék a közpénztárból.

Főtanács az E. K. Tanács fennebbi javaslatát mindenekben elfogadja s teljességbe vétetni határozza.

58. Püspök az ülésben megjelenvén, megköszöni a Főtanács figyelmét és jó akaratát melylyel a püspöki fizetés ügyét tárgyalta s az E. K. Tanács javaslatait elfogadta — ő azonban kénytelen az elfogadás iránti nyilatkozatot az időre fenntartani, mikor a költségvetés megállítatott.

Főtanács ezzel szemben is kijelenti a 55. sz. a. határozatának fentartását.

59. Egyházköri esperesek folyamodtak, hogy részükre rendes évi fizetés állíttassék meg Egyházunk valamelyik alapja terhére. E folyamodást az E. K. Tanács 1330—1900. szám alatt a következő javaslattal terjeszti az E. Főtanács elé.

Tekintettel, hogy esperesi fizetések rendszeresítésére Egyházunknak egyetlen alapja is ez idő szerint rendelkezésre nem áll, az E. K. Tanács fedezet hiányában nem ajánlhatja az E. Főtanácsnak, hogy köri esperes afiai részére rendes évi fizetések rendszeresíttessenek, hanem javasolja, hogy mindaddig, a míg e célra valamelyik egyházi alapunk fordítható lenne, *tiszteletdíj* czímen az egyh. állam segély terhére évről évre adassék esperes afiainak együtt 2400 K. És ez összeg tekintetbe véve az esperesi vizsgálatok alkalmával az egyesek vizsgáló díjait, évről-évre osztassák ki közöttük a következőképen:

1. Kolozs-dobokai esperesnek vizsgáló díja lévén 28 K. adassék 270 K.
2. Aranyos-tordaköri esperesnek vizsgálódíja 100 K. adassék 310 K.
3. Küküllőköri esperesnek vizsgáló díja lévén 77 K., adassék 290 K.
4. A marosköri esperesnek vizsgáló széki díja lévén 118 K., 10 frt adassék 310 K.
5. A keresztköri esperesnek vizsgáló díja lévén 204 K. 76 fill., adassék 350 K.
6. Udvarhelyköri esperesnek vizsgáló díja lévén 119 K. 62 fill., adassék 310 K.

7. Felső-fejérköri esperesnek a vizsgáló-
dija lévén 40 K., adassék 270 K.
8. Háromszékköri esperesnek a vizsgáló-
dija lévén 72 K., adassék 290 K.
nygyütt 2400 K.

Főtanács az E. K. Tanács javaslatát
mindezekben elfogadja.

60. Az 1899. évi rendkívüli E. Főtanács 9. szám alatt a pénztár kezelésére egy „*szolgálati utasítást*“ fogadott el ideiglenesen az 1900. évre, útasítván az E. K. Tanácsot, hogy ez ügyben az egyházkörök meghallgatása után a végleges megállapítás iránt tegyen a f. évben tartandó E. Főtanács elé előterjesztést.

Az E. K. Tanács az egyházkörök meghallgatása után az ideiglenesen elfogadott pénztárkezelési szolgálati utasítást 930 --1900. sz. alatt a következő módosítással ajánlja elfogadásra.

1. A 16. §. második bekezdése módosíttassék így: „a 2-od és 3-ad kulcs példányok megosztva, a pénztáros és ellenőr pecsétjével lezárt külön-külön borítékban a püspök-nél és az egyik főgondnoknál, vagy ha ez nem lakik Kolozsvárt, az egyházi főjegyzőnél őriztetik.“

2. A 8. §. első mondata után iktattassék be a következő módosítás: „A pénztár hivatalos bélyegzőt használ a következő felirattal: A magyarországi Unitárius Egyház pénztári hivatala.“

Az erre vonatkozó intézkedések megtételével bizassék meg az E. K. Tanács.

Elfogadtatik.

61. Az E. K. Tanács 257—1900. szám alatt jelenti, hogy Egyházunk pénztári kezelésénél a f. évben használatba vett új könyveléshez szükséges, az új könyvek beosztásának megfelelő költségvetési, zárszámadási, bevételi és kiadási továbbá az *összesített vagyon kimutatási és leltári* mintaiveket elkészíttette s azokat jóváhagyás, illetve egyházunk pénz-

tára által leendő használatra elfogadás végett A. B. C. D. E. jegyek alatt csatolva az E. Főtanácsnak ajánlja.

Ajánlja egyuttal, hogy a gazdaságokról a költségvetések, zárszámadások és leltárak a közpénztárétól elkülönítve készítessenek. A közpénztár költségvetésénél, zárszámadásainál és leltárainál a gazdaságok csak annyiban vétessenek tekintetbe, a mennyiben azok külön költségvetése, zárszámadása a közpénztárt, illetve a közalapot illetik.

Elfogadtatik.

62. A Berde Mózsa nagy alapítónk különböző célokra hagyományozott alapjainak a jövőben leendő kezelésére az E. K. Tanács 448—1899. p. ü. sz. alatt a következő javaslatot terjeszti az E. Főtanács elé.

1. A hagyatéki vagyon a néhai hagyományozó nevén, a mint azt a végrendelet is megszabja, örökre külön kezeltessék.

2. A különböző célokra rendelt tőkék a megfelelő czimeken ugyan, de egységesen kezeltessenek s csak jövedelmeik osztassanak meg e hagyományi tőkék arányában és fordíttassanak rendelt céljokra vagy czimökre.

3. A kolozsvári széchenyitéri 20. sz. ház évi jövedelme az egységes kezelésből vonassék ki és kezeltessék külön czimen, mert annak külön megszabott rendeltetése van, ugymint adóknak, fenntartási költségeknek hordozása s az levonásával fennmaradó jövedelemből $\frac{1}{5}$ -öd rész tőkésítendő $\frac{2}{5}$ -öd elkülönítendő, mint tőke a telek beépítésére, $\frac{2}{5}$ -öd ösztöndíjakra fordítandó s e mellett a jövedelem is évenként változik.

Elfogadtatik.

63. Az E. K. Tanács 534—1900. szám alatt felterjesztést teszen a Berde-czipó ösztöndíj szabályzata ügyében. Ugyanis az E. Főtanács 80—1900. szám alatt a nevezett ösztöndíjra vonatkozólag a kolozsvári, kereszturni gymnasiumunkban és a tordai iskolában egy szabályzatot léptet-

tett ideiglenesen életbe. Tekintettel arra, hogy Kolozsváron az 1901—1902. tanév az új collegiumban terveztetik megnyitni, s akkor az új viszonyok a szabályzat módosítását fogják követelni, ajánlja az E. K. Tanács, hogy az E. Főtanács a 80—1900. főt. szám határozatával ideiglenesen életbe léptetett szabályzatot még a folyó tanévre ideiglenesen hagyja meg

Elfogadtatik.

64. Az E. K. Tanács 342—1900. sz. alatt előterjeszti, hogy Mártonfi Gergelyné Koncz Juliánna 1873 évi szept. 10-én tett alapítványából 3000 frt az alapítólevél szerint kamathalmazással növelendő volt 1900. év jan. 1-ig; a mely időn tul a tőke és szaporulatai együttes kamatai az alapító levél szerint a kolozsvári collegium tanulóinak adandók ki ösztöndíjul. A nevezett 3000 frt kamathalmazással 1900. jan. 1-ig 5947 frt 83 kra növekedett. Ajánlja az E. K. Tanács, hogy ez összeg az 1900. évi kamatokból egészítették ki 6000 frtra és a 6000 frtnak, mint tőkének aztán az évi kamatjövedelméből a pénztárnoki kezelésre az alapító levélben megjelölt 1% évről-évre levonatván, hagyassék a közpénztárban; a többi pedig évről-évre adassék ösztöndíjul a papnövendékeknek együttesen, úgy azonban, hogy ez összeg fordítottassék a papnövendékek egyetemi tandíjának részbeni fedezésére.

Elfogadtatik.

65. A jószágfelügyelőség javaslatot terjeszt be a n. buni Berde Mózsa-féle alapítványi birtok eladására vonatkozólag. Az E. K. Tanács 1136—1900. sz. a. tekintettel a néhai nagy alapítványozó végrendelete 10. §-ában kifejezett intentiójára, a mely szerint adandó alkalommal összes vagyona egy czélszerű, jövedelmező birtokba fektetessék, a mi végből a buni birtok is eladható; és tekintettel arra, hogy egy adandó alkalommal aligha lehet a nevezett birtokot azonnal értékesíteni; és végül, hogy a birtok értéke a

fennt jelzett cél megvalósíthatására rendelkezésre álljon, ajánlja, hogy a n.-buni Berde Mózsa-féle alapítványi birtok adassék el s a birtok esetleges eladására és a vételárnak pénzül leendő kezelésére az E. Főtanács az E. K. Tanácsnak adjon meghatalmazást.

Főtanács az esetleges eladásra E. K. Tanácsot felhatalmazza.

Az idő előre haladván elnök az ülést bezárja és a jövő ülést következő napon d. e. 9 órára kitüzi.

Negyedik ülés.

Tartatott Kolozsvárt 1900. évi október 30-án d. e. 9 órakor. Elnökök, egyh. tanácsosok, mint elébb, előadó és jegyző szintén.

66. A congrua ügyben kiküldött bizottság a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez küldendő felirat szövegét elkészítvén és beadván.

Főtanács azt elfogadja és a miniszterhez felterjeszteni határozza.

67. Elnöki előterjesztésre:

Főtanács a gyűlés idején meg nem írható jegyzőkönyvek hitelesítésére a két elnökön kívül kiküldi Zsakó István, Orbók Ferencz, Mozes András és Csifó Salamon egyh. tanácsos fiait.

68. Előterjesztetik 1258 - 1900. tan. sz. a. a belső emberi nyugdíj intézet 1899. évi számadása, a mely szerint az év folytán az összes tényleges

bevétel volt	3646 frt 01 kr.
kiadás	3924 frt 50 kr.

kiadási többlet 278 frt 49 kr.

Az intézet vagyona 1898. év végén tett 43804 frt 77 kr.

év folytán vagyon apadás 278 frt 49 kr.

1900. évre átmenő vagyon 43526 frt 28 kr

A vagyon-apadás onnan származik, hogy az 1899. évi díjak lelkész afiai legnagyobb részéről hátralékban maradtak.

Az 1900. évre átmenő vagyon el van helyezve:

a) értékpapirokban 28700 frt — kr.

b) takarékpénztári betétben 14826 frt 28 kr.

együtt 43526 frt 28 kr.

A számvevőség kisebb helyesbitésével a számadás rendben találtatván az E. K. Tanács azt azzal ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra, hogy néhai Boros Sándor volt pénztárnok utódai mentessenek föl az 1899. évi további számadás kötelezettsége alól a fenntartandók fennhagyásával.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával néhai Boros Sándor volt pénztárnok utódait az 1899. évi n. e. nyugdíj-intézeti alapot illető számadásának terhe alól ff. feloldozza s erről őket értesíteni határozza.

69. Előterjesztí az E. K. Tanács 1259—1900. sz. alatt a belső emberi nyugdíj-intézet 1900. év I. feléről, Boros Sándor volt pénztárnok haláláig, beadott számadást, a mely szerint a félévi tényleges

bevétel volt	3746 K. 22 fill.
kiadás	4210 K. 05 fill.

kiadási többlet 463 K. 83 fill.

1899. évről átjött vagyon 43526 frt 28 kr.

korona értékben	87052 K. 56 fill.
1900. június 30-ig apadás	463 K. 83 fill.
átmenő vagyon 1900. II. felére	86588 K. 73 fill.

A számvevőség egyes helyesbítéseivel a számadás rendben találtatván az E. K. Tanács azt elfogadásra ajánlja azzal, hogy néhai Boros Sándor utódai az 1900. év I. felére vonatkozó további számadás kötelezettsége alól mentessenek fel a fenntartandók fennhagyásával.

Jelenti egyuttal az E. K. Tanács, hogy a számvevőség vizsgálata alapján a számadás rendén megkívánt egyes kiegészítésekre az intézkedést megtette s kéri az E. Főtanácsot, ezeknek tudomásul vételére

Főtanács az E. K. T. és a kiküldött bizottság javaslatainak elfogadásával utasítja az E. K. Tanácsot:

a) A vagyon kimutatással vétesse leltárba a kamathátrálékokat is és azokat hajtassa is fel, miután azok is a vagyon kiegészítő részei:

b) A nyugdíj törv. 25. §. e pontja értelmében az 5% jövedelem 1901. évi jan. 1-től tőkésítessék pontosan — önként értetvén, hogy a fennmaradó felesleg is tőkésítendő.

c) Néhai Boros Sándor ny.-intézeti pénztárnok utódait az 1900. év első felére eső b. e. ny. int. alap számadásnak további terhe alól ff. feloldozza s erről őket értesíteni határozza.

d) A számadást lebonyolító bizottság-
nak és számvevőségnek köszönetet mond.

70. Az E. K. Tanács 1331 – 1900. sz. alatt beterjeszti a közalap 1901. évi költségvetését, mely szerint az 1901. évi költségvetésben elő van irányozva

bevétele	104872 K. 56 fl.,
kiadásra	110564 „ 54 „

mutatkozik hiány 5691 K. 98 fl.

Ajánlja az E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, a költségvetés elfogadását azzal, hogy a mutakozó 5691 K. 91 fl. hiány leendő fedezetéről gondoskodni bizassék meg az E. K. Tanács. Ezt ajánlja a kiküldött bizottság is.

Főtanács a már előzetesen nyomtatásban kiküldött költségvetést a mellékleteivel együtt megvizsgálván és tárgyalván, a költségvetést elfogadja azzal, hogy az előírányzott bevételhez 104872 K. 56 fl.-hez adott a Berde-alapból a 91—1900. Főtan. számu határozat alapján 2000 „ 56 „

tehát így az összes bevételi előírányzat 106872 K. — fl.

Az előírányzott kiadásból 110564 K. 54 fl.-ből levonta a beszüntett dekani fizetést 400 „ — „

marad 110164 K. 54 fl.

Ehez adta a püspöki fizetés emelése czimén 1500 K. — fl.,

titkári ötödéves korpótlékára 200 „ — „

Az 57. Főt. sz. határozata szerint 300 „ — „

112174 K. 54 fl.

Mutatkozik hiánylat 5291 K. 98 fl.

71. Az E. K. Tanács 1368 —1900. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1901. évi költségvetését a következőkben:

I. *A kolozsvári iskolai alapoknál:*

bevétel	31215 K. 42 fil.,
kiadás	32988 „ 81 „
hiány	1743 K. 39 fil.

E hiánylat nagyrészt onnan ered, hogy a Kovács Dénes féle bágyoni birtok, mivel a tagosítás folyamatban van, csak feles művelés szerint kezelhető s nem hozza be a szükségletnek megfelelő jövedelmet.

II. *Vegyes alapoknál;*

bevétel	4158 K. 13 fil.
kiadás	4158 „ 13 „
pénztári maradvány	— K. — fil.

III. *Egyházközségek alapjainál:*

bevétel	3426 K. 89 fil.
kiadás	3426 „ 89 „
pénztári maradvány	— K. — fil.

IV. *Sz.-kereszturi isk. alapnál:*

bevétel	7212 K. 26 fil
kiadás	7212 „ 26 „
pénztári maradvány	— K. — fil

V. *Tordai isk. alapjainál:*

bevétel	1454 K. 06 fil.
kiadás	1454 „ 07 „
pénztári maradvány	— K. — fil.

VI. *A toroczkói iskola alapjainál:*

bevétel	22 K. 27 fil.
kiadás	22 „ 27 „
pénztári maradvány	— K. — fil.

A kisebb alapok kiadásai rendén tényleges kiadásra előirányoztatik 28642 K. 89 fil., tőkésítés czimen kiadásra 20319 K. 53 fil.

Ajánlja az E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, hogy a kisebb alapok 1901. évi költségvetését elfogadni méltóztassék.

Elfogadtatik.

72. Az E. K. Tanács 1349—1900. szám alatt betervezi az Augusztinovics-alapok 1901. évi költségvetését a következőkben:

Az Augusztinovics-alapok 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva:

I. Az elküthönített alapnál:

bevétel	25404 K. 60 fl.,
tényleges kiadásra 2540 K. — fl.,	} 25404 „ 60 „
tőkésítésre 4 „ 60 „	
pénztári maradvány	— K. — fl.

II. Az adminisztratori alapnál:

bevétel	6561 K. 57 fl.,
tényleges kiadásra 3011 K. 57 fl.,	} 6561 „ 74 „
tőkésítésre 3550 „ — „	
pénztári maradvány	— K. — fl.

III. A könyvtár és tanszer alapnál:

bevételre	763 K. 74 fl.,
tényleges kiadásra	763 „ 74 „
pénztári maradvány	— K. — fl.

E. K. Tanácsunk a fennebbi előirányzatot tekintettel arra, hogy azok helyes alapokra vannak helyezve, elfogadásra az E. Főtanácsnak ajánlja.

Elfogadtatik.

73. Az E. K. Tanács 1346—1900. szám alatt betervezi a tanári nyugdíj- és özvegy-árvai segély-alap 1901. évi költségvetését a következőkben:

Tanári nyugdíj-alap 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva

bevételre	5323 K. 57 fil.,
tényleges kiadásra 2166 K. — fil.	}
tőkésítésre . . . 3157 „ 57 „	
	5323 „ 57 „
pénztári maradvány	— K. — fil.

A nagy-ajtai Incze Mihály által tett kolozsvári özvegy-
árvai segély-alap előirányzata 1901. évre

bevételben	169 K. — fil.,
kiadás tőkésítésre	169 „ — „
pénztári maradvány	— K. — fil.

Tekintettel, hogy az előirányzott összegek helyes
alapokra vannak fektetve, E. K. Tanács a költségvetést az
E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Elfogadtatik.

74. Az E. K. Tanács 1347—1900. sz. alatt beterjeszti
a kórház alap 1901. évi költségvetését a következőkben:

A kórház-alap 1901. évi költségvetése szerint elő van
irányozva

bevételre	2338 K. 98 fil.,
tényleges kiadásra 1201 K. — fil.	}
tőkésítésre 1137 „ 98 „	
	2338 „ — „
pénztári maradvány	— K. — fil.

Tekintettel, hogy az előirányzatok helyes alapokra,
illetve számbavehető szükségletekre vannak fektetve, E. K.
Tanácsunk az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Elfogadtatik.

75. Az E. K. Tanács 1348 1900. szám alatt beter-
jeszti a Koncz-alapok 1901. évi költségvetését a követke-
zőkben:

A Koncz-alapok 1901. évi költségvetése szerint elővan
irányozva.

I. Kolozsvári Koncz-alapnál

Bevétel	6128 K. 41 fill.
Kiadás tényleg	10,205 K. — fill.

Hiány . 4076 K. 59 fill.

A hiány a bányabükki birtok vételárban törlesztéses kölcsönének szükségképi fedezése okán áll elő.

II. *A tordai Koncz-alapnál.*

Bevétel	1110 K. 47 fill.
kiadás tényleges	1060 K. — fill.
Tőkésítésre	50 K. 47 fill. 1110 K. 47 fill.
pénztári maradvány	— K. — fill.

III. *A sz.-kereszturi Koncz-alapnál.*

Bevétel	944 K. 06 fill.
Kiadás	— K. — fill.
Tényleges szükségletre	760 K. — fill.
Tőkésítésre	184 K. 06 fill. 944 K. 06 fill.
pénztármaradvány	— K. — fill.

IV. *A torozskói Koncz-alapnál.*

Bevétel	636 K. 21 fill.
Tényleges kiadás	260 K. — fill.
Tőkésítésre	376 K. 21 fill. 636 K. 21 fill.
pénztári maradvány	— K. — fill.

A költségvetések a valóságnak megfelelően lévén összeállítva E. K. Tanácsunk azt az E. Főtanács elé elfogadásra azzal terjeszti, hogy a kolozsvári Koncz-alap 4076 K. 59 fill. hiánylata fedezésére a szükséges kölcsön felvételét engedélyezni méltóztassék.

Főtanács a költségvetést elfogadja azzal, hogy a kolozsvári Koncz-alap szükségleténél mutatkozó 4076 Kor. 59 fillér hiánynak kölcsön útján fedezésére az E. K. Tanácsot felhatalmazza.

76. Az E. K. Tanács 1326—1900. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíj-intézet pénztárának 1901. évi költségvetését a következőkben:

A belső emberi nyugdíj-intézet 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva

Bevételre	24539 K. 71 fill.
Kiadásra	9839 K. 69 fill.
pénztári maradványra	14700 K. 02 fill.

Az E. K. Tanács a fennebbi költségvetést az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Az 1901. évre előirányzott bevételi összeg 15150 K. 71 fillérrel több az 1900 évi előirányzatnál, a mi a belső emberek és egyházközségek hátralékos díjaiból befolyó összegre alapittatik. A kiadási előirányzat 1285 K. 89 fill.-rel több az 1900. évi előirányzatnál, a mi az esetleg nyugdíjazandók és segélyezendők száma emelkedésére és a pénztárnoki fizetés javítására alapittatik.

Költségvetést Főtanács az E. K. Tanács javaslatára — ez lévén a bizottság ajánlata is — elfogadja oly hozzáadással, hogy a jelen Főt. 54. sz. határozat értelmében, a Berde féle vagyonnál időközileg begyűlt kamat összegből 10,000 Korona vétessék át b. e. nyugdíj-intézet tőkéjéhez, ennek kamatja pedig a b. e. nyugdíj-intézeti jövedelemhez. Ennek elintézésével az E. K. T. biztatván meg.

77. Az E. K. Tanács 1322 1900. szám alatt beterjeszti a Berde Mózsa alap 1901. évi költségvetését, a mely szerint 1901. évre elő van irányozva:

I. A közalapról:

bevételre	28944 K. 20 fill.,
kiadásra tőkésítéssel	28944 „ 20 „
pénztári maradvány	— K. — fill.

II. A kezelési alapról:

bevétel	7314 K. 40 fill.,
kiadás	7314 „ 40 „
pénztári maradvány .	— K. — fill.

III. *Kolozsvári főiskolai tanári alapnál:*

bevétel	4540 K. 50 fil.,
kiadás	4540 „ 50 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

IV. *Sz.-Kereszturi gymn. alap:*

bevétel	10058 K. 15 fil.,
kiadás	10058 „ 15 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

V. *Berde családi-alap:*

bevétel	2400 K. — fil.,
kiadás	2400 „ — „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

VI. *Berde czipó-alap:*

bevétel	5300 K. — fil.,
kiadás	5300 „ — „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

VII. *Korpadi regale-alap:*

bevétel	634 K. 79 fil.,
kiadás	634 „ 79 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

VIII. *Berde siremlék-alap:*

bevétel	1128 K. 60 fil.,
kiadás	1128 „ 60 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

IX. *Örökösödési illeték-alap:*

bevétel	3500 K. 98 fil.,
kiadás	3500 „ 98 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

X. *Toroczói egyházközség alapja:*

bevétel	34 K. 80 fil.,
kiadás	34 „ 80 „
pénztári maradvány .	— K. — fil.

A fennebbi előirányzatokat az E. K. Tanács a következő észrevételekkel ajánlja az E. Főtanácsnak helybenhagyásra és elfogadásra.

1. Az egyes alapok, 1900. évi előre nem tudható, tőkésítendő kamatai, a költségvetés megkészítésénél figyelmen kívül hagyatván, útasítandó pénztárnok afia, hogy jövőben legalább is az előző évi tőkésített kamatok jövedelméhez viszonyítva, a tőkésítendő kamatok jövedelmét vegye figyelembe a költségvetés összeállításánál.

2. Jelölje meg a kiadásoknál, hogy mennyi irányoztatik elő tőkésítésre és mennyi a szükséglet fedezése okán tényleges kiadásra?

Főtanács a költségelőirányzatot az E. K. Tanács javaslata szerint elfogadja. Minek következtében pénztárnok utasittatik, hogy jövőben — az előző évi tőkésített kamatok jövedelméhez viszonyítva — a tőkésítendő kamatok jövedelmét is vegye figyelembe a költségvetés összeállításánál; tovább jelölje meg a kiadásoknál, hogy mennyi irányoztatik elő a tényleges szükségletek fedezésére és mennyi összeg tőkésítésre.

78 Az E. K. Tanács 1320—1900. szám alatt beterjeszti a kolozsvári főgymnasium 1901. évi költségvetését a következőkben:

A kolozsvári főgymnasium 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva

bevételekre	67900 K. — fil.,
kiadásra	67538 „ 82 „
pénztári maradvány	361 K. 18 fil.

Tekintettel, hogy a költségvetés a valóságnak megfelelően van előirányozva, E. K. Tanácsunk azt az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Főtanács az előirányzott költségvetést oly hozzáadással fogadja el, hogy a mennyi-

ben az új főtanodába leendő átköltözéssel személyi és dologi kiadások állanak elő, azoknak fedezéséről az E. K. Tanács gondoskodik.

79. Az E. K. Tanács 1350—1900. szám alatt beterjeszti a sz.-kereszturi gymnasium 1901. évi költségvetését a következőkben:

A sz.-kereszturi gymnasium 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva

bevételekre	24306 K. 76 fil.,
kiadásra	24171 „ 34 „

pénztári maradványra 135 K. 42 fil.

A költségvetés tételei között a pénztárnok eddigi 120 K. fizetése 200 K.-ra; az igazgatósági jegyző eddigi 20 K. fizetése 36 K.-ra és az iskolaszolga eddigi 250 K. fizetése 310 K.-ra van felvéve. E tételek az előző évi hasonló kiadásokkal szemben 150 K. több előirányzatot mutatnak. Tekintettel azonban az igazgatóságnak e tételek támogatására felhozott indokaira és tekintettel, hogy ezek fedezete után is 134 K. 42 fil. pénztári maradvány mutatkozik, E. K. Tanácsunk valamint e tételeket, úgy az egész költségvetést elfogadja s az E. Főtanácsnak is elfogadásra ajánlja.

Elfogadtatik.

80. Az E. K. Tanács 581 – 1900. szám alatt beterjeszti a tordai iskola 1901. évi költségvetését a következőkben.

A tordai iskola 1901. évi költségvetése szerint elő van irányozva

bevételeknek	4672 K. 36 fill.
kiadásnak	4672 K. 36 fill.

pénztármaradvány — K. — fill.

Az E. K. Tanács a költségvetést helyesnek találván, az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Elfogadtatik.

81. Az E. K. Tanács 588 – 1900. szám alatt jelenti, hogy f. évi január 24-én tartott ülésében 3-ik jegyzőkönyvi pont alatt, a mikor az E. K. Tanácsi jegyzőkönyvnek az új szervezet szerint, a miképpí vezetéséről intézkedett, kimondotta, *hogy az E. K. Tanácsi ülések kiadványait az elnökön kívül a titkár is mint előadó aláírja.* Kelemen Albert esperes közügyigazgató ez ellen folyamodott az E. K. Tanácshoz. Az E. K. Tanács az ügyet a jogügyi bizottsággal is megvizsgáltatta és 588 – 1900. szám alatt kimondotta, hogy az 1900. január 24-én 3. jegyzőkönyvi szám 4 pontja alatt hozott azon határozatát, hogy „*az e. k. tanácsi kiadványokat a titkár is aláírja, mint előadó*“, fenntartja a jelen Főtanácsig. a mikor valamint Kelemen Albert felterjesztését, úgy a jogügyi bizottság véleményét és az E. K. Tanács hozott határozatát felterjeszti az E. Főtanács elé, kérvén az E. K. Tanács határozatának a jóváhagyását.

Főtanács ez alkaloinmal a szervezeti törvény magyarázatába nem bocsátkozván a bevett gyakorlatot ideiglenesen fenntartja.

Ötödik ülés.

Tartatott Kolozsvárt 1900. évi okt. 30-án d. u. 3 órakor.

Elnök, egyházi tanácsosok, előadó, jegyző, mint előbb.

82. A 2-ik ülésről szerkesztett jegyzőkönyv felolvasatván.

Megállíttatott.

83. Az E. K. Tanács 734 – 1900. szám alatt beterjeszti Kelemen Albert esperes afia felterjesztését a belső emberi nyugdíj tartozások után járó késedelmi kamatok számítása tárgyában. Ugyanis Kelemen esperes afia kifogá-

solja, hogy a nevezett hátralékok után a késedelmi kamatok nem a befizetés napjáig, hanem csakis évről-évre róvatnak ki, és szedetnek be. Kéri felterjesztésében, hogy a késedelmi kamatok számittassanak és szedessenek mindig a befizetés napjáig.

Az E. K. Tanács elismervén, hogy a felterjesztés jogos alapon áll, ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy a belső emberi nyugdíj-intézet alkotandó új szabályzatában mondassék ki egész határozottan, hogy a nyugdíj-intézeti járulékok után a késedelmi kamatok a befizetés napjáig számítandók. Egyezsersmind, addig is, a míg e szabályzat elkészülne, utasítsa az E. Főtanács a belső emberi nyugdíj-intézet-pénztárnokát, hogy 1901. jan. 1-től kezdve a késedelmi kamatokat a fennebiek szerint számítsa és szedje.

Elfogadtatik.

84. A marosi egyházkör a múlt 1899. évben javaslatot terjesztett volt be az E. Főtanács elé a belső emberek változása alkalmával a kepe megosztásának a módozataira. Az E. Főtanács a javaslatra nézve az egyházkörök véleményét meghallgatandónak határozta. Miután ez ügyben az az egyházkörök véleménye beérkezett és azokat az E. K. Tanács a javaslatokkal együtt tárgyalta, azt 1086 1900. szám alatt az alábbi szabályzat szerint ajánlja elfogadásra.

Elfogadtatott a következő szabályzat:
„A lelkészek, kántorok, kántortanítók és tanítók állomásaik változásával, lemondásukkal, nyugdíjba menetelükkel, vagy halálukkal bekövetkező változások eseteiben az évi javadalomnak egymás között, illetőleg az özvegy és örökösök között való megosztása a következőkben állapittatik meg:

1. A tisztviselők választása és kirendelése, illetőleg költözése rendesen úgy eszközöltessék, hogy

a) a lelkészek és kántorok ápr. 1-én

b) a kántortanítók és tanítók szept. 1-én állomásaikat elfoglalhassák.

A tisztviselők változása időközben azonban csak szükség szerint történhetik.

2. Év kezdetének vétetik január 1 sője minden egyházi javadalom, lelkészi fizetés állami kiegészítése, kántortanítói és tanítói államsegély és korpótlék tekintetéből.

3. A tisztviselőt mind az egyházi fizetésből, legyen az pénz vagy terménybeli fizetés, mind az állami kiegészítés -- segély -- korpótlékból csak annyi rész illeti meg, a mennyire megszolgál

4. A földbirtok haszna, a termény s a munkabeli szolgáltatások, a jövedelem állami kiegészítése, illetőleg segélye tekintetéből eszközölt bevallásban felvett s a vallás- és közoktatási miniszterium által elfogadott pénzértékben számíttatnak.

5. Ha az elköltöző, lemondó, nyugdíjba menő vagy elhalálozó tisztviselő a természetbeli javadalmat szolgálata tartama idején túlra is elvette, ő, illetve özvegye vagy örökösei e többlet javadalomnak csak a bevallás szerint való értékét kötelesek az új tisztviselőnek, illetőleg az egyházközségnek visszatéríteni és nem többlet.

6. Minden egyházi javadalom, állami kiegészítés, segély egy évi összege tesz egy egész évi fizetést s ennek egy tizenkettedrésze képezi a tisztviselőnek egy havi fizetését.

Ha azonban az elköltöző, lemondó, nyugalomba menő vagy elhalálozó tisztviselő a helyi gyakorlatnak megfelelőleg bármi czimemen nem csak egy havi, hanem talán évnegyedre vagy több időre is fölvette volna fizetését, elköltözése előtt köteles ő, illetve öz-

vegye vagy örököse a szolgálat ideje tartamán túl terjedő időre fel vett fizetést a gondnok kezéhez visszatéríteni.

7. Az elköltöző tisztviselőt illeti a fizetés azon egész óra, a mely őt habár csak egy napra is szolgálatban találta. De új állomásán csak a következő hónappal kap fizetést.

8. Az új tisztviselőt hivatalába beiktatására következő hó 1-ső napjától illeti meg a fizetés.

9. Az őszvetésnek aratás-haszna a jan. 1-ig lejárt megelőző egyházi évi javadalom kiegészítő részit képezi, minél fogva azt a tisztviselőt illeti, a ki azt vetette, de csak annyi részben, a mennyiben rá szolgált. A bevetett föld területe azonban az illető által haszonélvezett szántóföldeknek, ha tagosítva vannak egy harmadrészét, ha tagosítatlanok az ugar határban levő földek mennyiségét meg nem haladhatja.

10. A volt tisztviselő által vetett ez őszvetésen kívül eső minden egyéb földbirtok haszna, termény és munka szolgáltatás, kivéve a kert elhasználását, a január 1-ével beálló egyházi egész év javára esik, azaz az új tisztviselőt illeti.

11. Ha azonban szükség szerint következik be a tisztviselő más állomásra átmenetele és emiatt a tavaszvetésnek, többlet őszvetésnek is hasznát jogosan el nem vehetné, köteles az új tisztviselő, illetőleg az egyház-község neki a vetőmag árát és ráfordított munkabecsértéket megtéríteni.

12. Luczerna és lóher vetéseknél a távozó tisztviselő csak a vetőmag és munka megtérítésre tarthat igényt, de ha azokról egy termést elvett, erre sem. Valamint akkor

sem, ha a vetés oly silányul ütött ki, hogy haszon nem várható belőle. A trágya becsértéke és kihordási díja megtérítésére is igényt tarthat, ha a trágyázott földről még terményt nem vett be.

13. A másfél hold területig terjedő kert haszna a művelőt, illetve gondozót illeti. Állomás üressége esetén pedig a kert e félévi haszna az egyházközséget illeti, de csak az állomás üressége idejének arányában.

14. Az ősszel vagy télen esedékessé váló tűzifa vagy pénz az illető ősze vagy télre a december 31-vel letelő egyházi év javadalmába számíttatik.

15. Az akár terményben, akár pénzben kapott tűzifának megosztása esetén egy harmada illeti a nyári (április—szeptember), két harmada a téli (október—márczius) félévben szolgáló tisztviselőt. Pontos megosztás céljából a fentebbiekre való tekintettel ez is havi részletekre felosztható.

Ez a határozat irányadó az oly esetre is, a midőn valahol sem terményben, sem pénzben nem szolgáltatnak tűzifa, mint ilyen, hanem a tisztviselő évi összes fizetését a tűzifára való tekintet nélkül általában csak pénzben és egyéb terményben kapja. Ez esetben az egész évi javadalomnak nyolcz százaléka vétetik tűzifa illetmény gyanánt.

16. Az állás ürességben léte alatt oly esetekben, a mikor a tisztviselő más állomásra költözött, lemondott vagy nyugdíjba ment, az egész egyházi fizetésnek fele a helyettes vagy segéd-tisztviselőt, az egyházi fizetésnek fele pedig az egyházközség pénztárát illeti.

17. A nyugdíjaztatásért folyamodó lel-

kész és kántor köteles folyamodását a január hó 1-ével kezdődő év előtt legalább négy hónappal beadni, hogy nyugdíjaztatása esetén az állomásnak az év kezdetére való betöltéséről lehessen gondoskodni.

18. A tisztviselő özvegye, férje elhalálása napjától számítandó félévig marad a lakás, az egyházi félfizetés vagy fél korpót-lék élvezetében, mivel az özvegy és árvák a férj, illetve atya elhalálása napjától számítandó fél év elteltével részesülnek özvegyi segély és gyámpénzben.

19. Arról a féléről, a melyben az özvegy félfizetést élvez, (18 — kp.) a fennmaradó egyházi fizetés részlet a beszolgáló lelkész és adminisztrátorok után felmerülő költségek levonása után, az egyházközségét illeti.

20. Az elhalt tisztviselőnek anyja nélkül maradó árvái élvezik mind a lakást, mind az egyházi fizetést, ép úgy, mint az özvegy.

21. A 9. pontban említett őszvetés haszna a tisztviselő özvegyét, esetleg más örököseit is megilleti oly arányban, a milyen arányban szolgált férje a megelőző évben.

22. Az elhalt tisztviselőnek életében teljesített szolgálata idejére föl nem vett bármi javadalma özvegyét esetleg más jogos örököseit teljesen megilleti.

Valamint igényt tarthatnak a 11 és 12 pont értelmében a vetőmagvak ára, trágya becsértéke és munka-díjak megtérítésére is.

23. E szabályok szerint a javadalmat az érdekeltek, a kebli gondnok s a kebli tanács egy megbízottja jelenlétében osztják meg; arról jegyzőkönyvet vesznek fel s a jegyzőkönyv egy-egy példányát érdekelt feleknek miheztartás, az egyházközségnek megőrzés végett kiadják.

Felebbezni ez ügyben a körü espereshez és azután az E. K. Tanácshoz lehet, a mely az ily kérdéses ügyekben végérvényesen dönt. (Belső emberek vál. törv. 16 §).

E szabályzat 1901. január 1-én lépik életbe.

85. A mult évi Zsin. Főtanács 47. 1899. számú határozatával, az E. K. Tanács felhivatott, hogy a papnevelő-intézetnél egy új tanár beállítására terjesszen az E. Főtanács elé javaslatot. E. K. Tanács miután e tárgyban a nevelés és a pénzügyi bizottságot meghallgatta, valamint a papnevelő-intézet, ugy Egyházunk pénzvisszonyaival is számot vetett, 1328—1900. szám alatt az E. Főtanácsnak kimondásra ajánlja, hogy:

tekintettel arra, hogy papnövendékeink a tantárgyak egy részét a kolozsvári tudomány-egyetemen hallgatják, tekintettel, hogy még egy ideig óraadó tanárok alkalmazásával, a tanárok esetleges tulterheltesén enyhíteni lehet, de tekintettel főkép, hogy egy új tanár fizetésére ez idő szerint fedezet nincsen, a nevezett új tanár beállítása a papnevelő-intézethez ez idő szerint elhalasztatik.

Főtanács maga is sajnálatát fejezi ki, hogy ez idő szerint a theologián egy új tanári állást nem szervezhetett fedezet hiányában, habár annak szükséges voltát látja és érzi. Meghagyja az E. K. Tanácsnak, hogy ez ügyben a lehető lépéseket tegye meg, s mihelyt útját és módját találja, a Főtanácshoz tegyen erre tüzetes javaslatot.

86. a. Az E. K. Tanács beterjeszti 942—1900. szám alatt a háromszéki egyházkör azon javaslatát, a mely azon indokolással, hogy az államsegély nem használtatik az újabb időben a maga rendeltetésére; kéri hogy az államsegély ne vonassék el rendeltetésétől. E javaslatra az E. K. Tanács a következő véleményt terjeszti be elfogadásra:

Tekintettel, hogy az államsegély felhasználására E. K. Tanácsunk 23 - 1896. szám alatt szabályzatot alkotott, a melyet minden adott alkalommal szem előtt tartott. Tekintettel arra, hogy ha a jelzett szabályzattól a koronkénti kívánalmak és szükségletek alapján volt is némi eltérés, az mindig az E. Főtanács, mint kormányzó és törvényalkotó főhatóság határozatával történt; ajánlja E. K. Tanácsunk, hogy mondja ki az E. Főtanács, hogy háromszéki Egyházkörünk azon állítását, mintha az államsegély nem a meghatározott céljára használtatnók fel, el nem ismerheti s ennél fogva beterjesztett vonatkozó indítvány felett napirendre tér.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatát kel-
lően indokoltnak találván, a háromszéki egy-
házkörnek az államsegély felhasználására
vonatkozó felterjesztése felett napirendre tér.

86. b. Az E. K. Tanács 1264—1900. szám alatt elő-
terjeszti az az államsegély felhasználására javaslatát.

Főtanács, a kiküldött bizottság javas-
lata is egyező lévén, az 1900. évi 20.000 K.
állami segélyt a következőkre használja fel:

1. A főgymnasiumi építkezésre felvett kölcsön törlesztésére	10000 K.	—	fil.
2. Püspöki fizetéshez	1500	"	— "
3. Eklézsiák tartozásaira	4380	"	94 "
4. Tanári nyugdíj alapba	200	"	— "
5. Esperesek tiszteletdíja			
a) kolozsdobokai	270	"	— "
b) aranyös-tordai	310	"	— "
c) küküllői	290	"	— "
d) marosi	310	"	— "
e) keresztkörösi	350	"	— "
f) udvarhelyköri	310	"	— "
g) felsőfejérvári	270	"	— "
h) háromszéki	290	"	— "

6. Nyolcz egyházköri jegyzőnek à. 40 K.	320 K. — fil.
7. Berde Károly egyházi írnok- nak	100 „ — „
8. Szentpáli papság tőketarto- zása törlesztésére	420 „ — „

Eklézsiák 1868. előtti ka-
mattartozásába:

9. Mészköi egyházközség	189 „ — „
10. Szindi „	168 „ — „
11. Járai „	231 „ — „
12. Komjátszegi „	44 „ 10 „
13. Turi „	46 „ 96 „

Összeg: 20000 K. — fil.

§7. Az E. K. Tanács 1264—1900. szám alatt előter-
jeszti a Br. Baldácsy-alap felhasználására javaslatát.

Főtanács a bizottság javaslatát is tekin-
tetbe vévén, a rendelkezésre álló 8000 ko-
rona összeget következőleg használja fel:

1. Rendezési alapba segélyekre az
 összeg 6^{0/0} 480 K.
2. Püspöki fizetésre beadatik a pénz-
 tárba 3000 K.

3. A megmaradó 4520 K. felerésze u. m. 2260 K. ki-
osztatik az eklézsiák és belső emberek között, a mint kö-
vetkezik:

- a) iklandi egyházközségnek . . 140 K.
- b) iszlói egyházközségnek . . 200 „
- c) bethlen-szentmiklósinak . . 100 „
- d) H.-Keménfalvának . . . 150 „
- e) Budapesti eklézsiának . . 200 „
- f) Sárdi eklézsiának . . . 80 „

g) Széplakinak építkezésre . . .	60 K.
h) Kis Adorján	60 "
i) Gálfalva	80 "
j) Nyárad-Szentlászló	100 "
k) Muzsnainak építkezésre . . .	100 "
l) Szőkefalvainak építkezésre . .	50 "
m) Sándor Géza	100 "
n) Máté Lajos	100 "
o) Gábor Albert	50 "
p) Hódmezővásárhelyi papságnak	140 "
q) Polgárdi papság	140 "
r) Dévaványai tanító	150 "
s) Mezőberényi tanító	80 "
t) Hódmezővásárhelyi tanító . . .	60 "
u) Lőrinczi Dezső vallástanító . .	120 "

4. Özvegyek és árvák segélyére és a belső emberi nyugdíj-intézet javára fordítatik 2260 K.

a) László Domokosné	40 K.
b) Győrfi Józsefné	40 "
c) Árkosi Jánosné s árvái	20 "
d) Gál Kata	40 "
e) Pap Sándorné	40 "
f) Sárdi Imréné	20 "
g) Szederjesi Ferenczné	40 "
h) Gvidó Mózesné	40 "
i) Egyed Mózesné	40 "
j) Kovács Ferenczné	40 "
k) Simén Jánosné	30 "
l) Bartalis Sándorné	40 "
m) Kozma Elekné	40 "
n) Bombér Mózesné	20 "
o) Székely Mózes árvái	40 "
p) Jakab Sándorné	30 "
q) Péterfi Miklós né	40 "
r) Deák Izsáknő	20 "
s) Sükei Rózália	20 "
t) Barabás Jánosné	40 "

u) Máté Sándorné	40	„
v) Máté Róza	40	„
z) Albert Miklósné	20	„
x) Orbán Mikályné	20	„

A belső emberi nyugdij-inté-
zetnek megmaradt . . . 1460 „

Összeg . . 8000 K.

88. Az E. K. Tanács 1264 — 1900. szám alatt előterjeszti a Dávid Ferencz-alap felhasználására javaslatát.

Főtanács a javaslat elfogadásával — ez lévén a bizottság javaslata is — a Dávid Ferencz-alapot a következőkben használja fel:

1. Albert János nyugdíjában	360 K.	—	fil.
2. Patakfalvi Domokos	100	„	— „
3. Orbok Gyula	30	„	— „
4. Vári Albert	80	„	— „
5. Lőrinczi Dénes	80	„	— „
6. Gvidó Béla	60	„	— „
7. Kászoni Árpád	60	„	— „
8. Siménfalvi György	60	„	— „
9. Lőrinczi István	50	„	— „
10. Kézdivásárhelyi vallás- tanításért	80	„	— „
11. Kolozsvári vallástani- tásért	40	„	— „
12. Boros György amerikai utjáról szóló jelentés ki- nyomatására	97	„	— „
13. Iszlai Márton énekgyűj- teménye költségeire	100	„	— „
14. Jövőre a tőkéhez csa- toltatik	123	„	30 „

Összesen: 1320 K. 30 fil.

89. Az E. K. Tanács 1264—1900 szám alatt betervezteti javaslatát a Kovács Dénes segély-alap használására nézve.

Főtanács a javaslat elfogadásával, ezt ajánlván a bizottság is, nevezett segélyt következőleg adja ki:

1. Dézsfalvi pap és mesternek . . .	200 K.
2. Székely András járai pap . . .	200 „
3. Kovács Imre keményfalvi pap . . .	200 „
4. Szabó Albert szőkefalvi pap . . .	200 „
5. József Dénes domboi tanító . . .	100 „
6. Bartalits József csikfalvi tanító . . .	100 „
<hr/>	
Összesen:	1000 K.

90 Az E. K. Tanács 1264—1900 szám alatt megteszi javaslatát a Berde-alapból azon 2000 K felhasználására nézve, a mely szegény és alakuló egyházközségeknek adatik.

Főtanács, tekintettel a bizottság javaslatára, a 2000 K. segélyt a következőkben adja meg:

1 Szőkefalvi egyh.-k -nek	100 K
2 M -Szentbenedeki . . .	100 „
3 Szentháromsági . . .	300 „
4 Buzaházai . . .	100 „
5 Tarcsafalvai . . .	200 „
6 Medeséri . . .	200 „
7 Ujszékelyi . . .	50 „
8. Gagyai . . .	200 „
9 Karácsonyfalvai . . .	100 „
10. Jobbágyfalvai . . .	50 „
11 Nagy Ajtai . . .	150 „
12. Kilyéni . . .	100 „
13 Sz -Udvarhelyi . . .	150 „
14. Déványai . . .	100 „
15. Kidei . . .	100 „

Összeg 2000 K.

91. Az E. K. Tanács 1264—1900. szám alatt a Berde-alapból évenként kiadandó azon 2000 K. segély kiosztására nézve, a mely azon egyházi tanítók jutalmazására fordítottik, a kik a tanításon kívül a méhészetet és gyümölcsészetet is sikerrel művelik, a következő javaslatot terjeszti az E. Főtanács elé:

Tekintettel arra, hogy a beérkezett és megvizsgált folyamodások közül a végrendeletben foglalt feltételeknek egy se felel meg; mondja ki az E. Főtanács, hogy a 2000 K.-t ez évben a közpénztárba teszi át a közszükségletek fedezésére. Egyszersmind tudatja körlevélben egyházunk összes lelkészeivel és tanítóival, hogy a Berde Mózsa végrendelete 4 §. a pontjában tett alapra csakis egyházunk felekezeti tanítói és lelkészeink pályázhatnak s az okmányokkal felszerelt folyamodásokban mindig kifejezendő, hogy a Berde-alapra pályáznak és az ok, a miért részesítésüket kérik.

Főtanács az E. K. Tanács javaslatát elfogadja, azzal az útasítással, hogy miután a Berde féle végrendelet ide vonatkozó pontjának értelmezésinél nézeteltérések állottak elő, hallgassa ki az értelmezésre nézve a jogügyi bizottságot s ennek jelentése mellett terjessze az ügyet az E. Főtanács elébe.

92. Az E. K. Tanács 6—1900. szám alatt, tekintettel középiskoláinkban az évváró vizsgálatok tartásának módozataira, beterjeszti középiskoláink évváró vizsgálatai eddigi módozatainak a megváltoztatására irányuló javaslatait s azokat a következőkben ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Az évváró vizsgák megtartására annyi napot kell szánni, a hány gymnasiális osztály van az egyes középiskolákban. Minden gymnasiális osztály legalább két külön fél nap vizsgázik, a mi a vizsgai sorrendben az illető tantárgyak felsorolásával tudtul adandó.

A vizsgálatokon, az illető szaktanár előzetes kijegy-

zése szerint feltétlen kikérdezendők a kétes és elégtelen előmenetelű tanulók, ezenkívül a nem kétes előmenetelűek közül minden tanuló legalább is két tárgyból; a kikérdezés több tárgyból az időtől és a vizsgáló biztos akaratától tétetik függővé, a ki felhívja egyuttal az osztály növendékeit, hogy kinek van kedve felelni s a jelentkezőket kiszólítja vizsgázni.

Az összes vizsgálatok után zárt tanácskozásban a vizsgálati elnökök jelenlétében az érdemjegyek véglegesen megállíttatnak.

A zárünnepélyen csak a jeles előmenetelű s a jutalomban részesülő tanulók nevei olvastatnak fel. Ezután a tanulók megkapják az évi isk. bizonyítványt és az értesítőt.

E határozat életbe léptetésére megkivántató egyes módoszatok megállapításával az illető iskolai igazgatóságok bizatnak meg.

Jelenti egyszersmind az E. K. Tanács, hogy az évváró vizsgálatoknak a fennebbi módoszatok szerinti megtartását a múlt 1899- 100. tanévre középiskoláinkban ideiglenesen életbe léptette, kéri erre a Főtanács utólagos jóváhagyását.

Főtanács a jelentésben foglalt intézkedéseket jóváhagyó tudomásul veszi.

93. Olvastatik az E. K. Tanács jelentése a theologiai intézetről: „A theologiai intézet az 1899—900. tanévre 1899. szeptember 14-én nyitattott meg ünnepélyességgel és tartott junius végéig. Működött 6 tanerő. Beiratkozott 8 első, 1 második, 2 harmadéves, 3 szigorló, együtt 14 papnövendék. A beiratkozottak közül rendes tanuló volt 11, rendkívüli 3. A tantárgyak beosztásánál szem előtt tartatott az, hogy a jövő 1900—901. tanévben a rendes IV. év beállíttatik. A helybeli kir. egyetemre ez évben mind a három évi hallgatók jártak s valamint ott, úgy a papnevelő intézetben is a rendes colloquiumokat elvégezték szorgalommal és sikerrel.

Alapvizsgálatot tett 3 növendék jeles eredménnyel. Szakvizsgát tettek 1899. július 7-én Pálfi Ferencz és Varga

Dénes teljes eredménnyel; 1900. ápril 25-én Bölöni Vilmos, Gálfi Zsigmond jó, Szabó Albert elégséges eredménnyel.

Az oxfordi Manchester Collegeból Simonfi Márton papjelölt betegsége okán haza jöven, helyébe más nem küldetett.

A papnövendékek közül Bölöni Vilmos Tordán és Szabó Albert Szőkefalván lelkészhelyettesül voltak alkalmazva. A többiek beunlaktak az intézetben s ünnepek alkalmával legatusoknak küldettek.

A theologiai tanárok fizetése ez évben rendeztetett s a fizetési fokozatok beállítottak. Boros György afiát a Zsin. Főtanács újból megválasztotta dekánnak az 1899—900. tanévre is, ő azonban május 2-án Amerikába menván, helyette a dekáni teendők végzésével Mózes András lelkész-tanár fia bízott meg. Ugyancsak az Amerikába menetel okán Boros György a tanítást, E. K. Tanácsunk intézkedése folytán, beszüntette

Az önképzőkör Boros György afia védnöksége alatt szép sikerrel dolgozott Tartott 21 rendes és 1 rendkívüli gyűlést. Tartatott 4 felolvasás és 1 szabad előadás, három nagy vitatkozás, a melyek közül egy rögtönzött volt. Irodalmi pályázat volt három, a jutalomdíj mindannyiszor kiadatott. Az egylet 1899. nov. 14-én Dávid Ferencz első püspökünk halálának 320 éves fordulóján diszgyűlést tartott. Murányi Farkas Sándor alapítványa 1898. és 1899. évi kamataira 100 —100 K.-ra a pályázat kihirdettetett s a pályázatok elintézés végett az E. K. Tanácshoz beadattak.

Az 1900 —901. tanévben tartandó szakvizsgára házi dolgozatul kitűzetett két tétel. Egyik: „*Máté evangéliuma*“, bibliai tanulmány irodalmi történelmi szempontból A másik: „*A vallás szabad gyakorlatáról alkotott 1895 évi XLIII. t.-cz. méltatása*“ tekintettel a vallás szabadságra vonatkozó korábbi végzésekre és azon előnyökre, a melyeket ez a törvény biztosít.

Jelentés jóváhagyó tudomásul vétetik.

94. Olvastatik az E. K. Tanács jelentése a középiskolákról.

I. A kolozsvári főgymnasium.

A kolozsvári főgymnasiumba az 1899—900. tanévre 1899. szept. 1-én kezdődtek meg a felvételek. Felvétetett 307 rendes és 12 magán tanuló, együtt 319. Bennlakott az intézetben 145. Vizsgát tett az év végén 300 rendes és 10 magán tanuló. Ezek közül unitárius 177, más vallású 133, magyar nyelvet beszélő 306, más nyelvet beszélő 4. A tanulók magaviselete jó. Elégtelen osztályzatot kapott 56, a kik közül osztály ismétlésre utasított 28. Az elégtelen osztályzatot kapottak közül unitárius 26.

A pót- és javító érettségi vizsgálatok 1899. szeptember 12-én tartattak meg; pót érettségit tett 3, javító vizsgálatra állott 12 tanuló ezenkívül 1 másodszori javító vizsgára utasított s 11 egyszerűen érettnak nyilvánított.

A VIII. gymn. oszt. évváró vizsgái május 10 és 11 napjain tartottak; az írásbeli érettségi vizsgálatok május 21, 22, 23, 25 és 26 napjain. A szóbeli érettségi vizsgálat jun. 15, 16. napjain tartatott. Mindannyiszor Egyházunk részéről Fekete Gábor isk. felügyelő-gondnok elnökkölt, a kormány részéről Kuncz Elek tankerületi főigazgató volt jelen.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 20 tanuló. Írásbelin elbukott 2; szóbelire állott 18. Érettnak nyilvánított 16 és egész évre visszavettett 2 tanuló.

A tanári karban Hidégh Mihály helyettes és Márkos Albert kisegítő tanároknak alkalmaztattak.

Nevezetes a kolozsvári főgymnasiumunk életében, hogy e tanévben kezdették építeni az új intézetet. Az építkezésre az állam 240,000 koronát adott. A tanárok korpótléka kiegészítettett 200 kra, a fizetési osztályok és fokozatok beállítottak. A Berde Mózsa czipó alapítvány életbe lépett. Az 1888—89. és az 1880-ban érettségi vizsgát tett ifjaknak 1899. szept. 2-án, illetve 1900. márcz. 15-én találkozások volt intézetünkben.

A középiskolai új tanterv az I. gymnásiumban életbe lépett.

Nagyobb fegyelmi ügy nem fordult elő. Az egészségi állapot, az influenza járványt nem tekintve, elég kedvező volt. E járvány miatt azonban szünetet kellett tartani. Rövid ideig tartó betegség miatt több tanárt kellett helyettesíteni. Elhalt egy tanuló a szülői háznál. A tanulók hetenként egyszer fürdeni jártak a Diána fürdőbe, s kedvező idő alkalmával játszani a Kismezőre, hol a torna-tanár vezetése alatt rendeztek játékokat.

A főgymnasiumot többször meglátogatta Méltóságos és Főtiszt. Ferencz József püspök ur. Kuncz Elek tankerületi főigazgató látogatást tett jan. 15—18. napjain, kifejezván elismerését a tanári kar előtt az intézet fokozatos haladásáért.

Okt. 6-án gyászünnepély rendeztetett az intézetben, febr. 26-án *disz-torna estély* volt, a melynek jövedelméből egy „*kirándulási alap*“ létesítettett. A márczius 15-iki ünnepély az influenza járvány miatt nem volt megtartható. Márcz. 17-én az ifjuság az igazgatót névnapja alkalmából rögtönzött ünnepélylyel lepte meg. Május 1-én az ifjuság a tanári karral kirándulást rendezett a monostori erdőre. Később dr. Nyiredi Géza tanár vezetése alatt több tanuló tett kirándulást a város környékére és a tordai hasadékhöz.

Május 31-én az ifjuság májális-tartott a lövöldében. A tiszta jövedelem, mely az ifj. egyletek és a kórház javára fordított 160 K. volt. Az Önképző-körök zárünnepélye jun. 10-én volt.

A collegiumi nagykönyvtár szaporodott 140 művel 285 kötet és 773 füzetber. Könyvek vásárlására fordított 512 K. 14 fill. és több mű ajándékoztatott. A könyvtár állomány 35584 db. Az oklevél gyűjtemény, régiségtár és érem gyűjtemény mind szaporodtak, ugyszintén a természettani és természetrajzi szertárak is.

Az ifjuság önképzőköre dr. Gál Kelemen védnöksége alatt állott. A gyűléseken az ifjuság szavalatok, felolvasások, bírálatok és a kör ügyeivel foglalkozott. Vita tétel meg-

vitatására volt egy gyűlés. Diszgyűlés tartatott febr. 3-án Petőfi emlékére. „Remény“ czimű lapját a tagok látták el művekkel. Május 15-re 5 tétel volt kitűzve irodalmi pályázatra. 3 tételre pályamű nem érkezett, 2-ért a jutalom kiadatott. Az *önképzőkör* vagyona 308 K. 16 fill. Volt *két olvasó-egylet*. Egyik a VI. VII. VIII. osztályúaké, a másik az I—V. gymnásiális osztályúaké. Könyvtára mindkettőnek gyarapodott. A felosztályúak olvasó-egyletének vagyona 965 K. 02 fill. az alosztályúaké 1111 K. 94 fill.

Volt egy *Dalkör*, mely szép sikerrel működött egyes ünnepélyeken, a templomban és temetéseken. Vagyona 258 K. 16 fill.

Az *Apollókör* (zenetársulat) vagyona 2005 K. 48 fill. Az intézetnek következő alapjai vannak:

1. Jóltevők arczképezésére	990 K. 34 fill.
2. Kriza János-alap	773 K. 44 fill.
3. Kemény-alap	1270 K. 56 fill.
4. Kirándulási alap	151 K. 60 fill.

A kórházban kezeltetett 14 tanuló. kórházon kívül 82. Az intézet orvosát betegsége alatt dr. Malom Dezső helyettesítette elismerésre méltó buzgósággal. Ösztöndíjak czimén kiosztatott a tanulók között 4709 Kor. A nyert javadalmak összes értéke 12315 K. A segélyezések értéke becsülhető legkevesebb 500 Koronára.

Jutalmak czimén kiosztatott év végén 1003 K.

A főgymnasiumnál működött összesen 19 tanerő. Ezek közül rendes tanár volt 10, helyettes 2, kisegítő 3, unitárius hitoktató 2, szaktanító 2, másfelekezetű hitoktató volt 9.

Az évváró vizsgálatok június 12—23 napjain történtek meg az E. K. Tanács által engedélyezett új rendszer szerint. Vizsgáló-biztosok voltak Fekete Gébor és Kozma Ferencz isk. felügyelő gondnokok mellett Benkő Mihály, Gál Jenő, Gyöngyösi Béla, Gyulai Árpád, Gyulai László, Keresztély Lajos, Mikó Imre, Molnár Sándor, dr. Veres Vilmos és Zsakó István egyházi tanácsos afiai. kik a vizsgálatokat maguk között felosztva, azokon személyesen résztvettek és vezették. Szerzett tapasztalataikat a tanév bezárása alkalmával

a tanári kar jelenlétében tartott utóértekezleten személyesen előadták. Az észrevételekből azaz örvendetes eredmény tünt ki, hogy a tanári kar hiven és buzgón teljesítette kötelességét, a minek következménye az lett, hogy az elért eredmény teljesen megfelelőnek találtatott. Az utóértekezlet a biztosok észrevételeit a tanári karral közösen alaposan megvitatta, s vizsgáló biztosok hiszik a jelentés szerint, hogy ez eszmecsere a főgymnásiumi oktatásnak jövőre hasznára válik.

Az értekezlet az új vizsga rendszert és a vizsga-biztosok kiküldését czélszerűnek találta s annak fentartását jövőre ajánlja.

Főgymnasiumunkat az 1899–900. tanév végén nagy veszteség érte, június 29-én kellett volna megtartani az évvégő ünnepélyt s akkor temettük el a főiskola érdemes igazgatóját Boros Sándor afiát, a ki rövid életének minden erejét és idejét főiskolánk előhaladására szentelte. Érdemének méltó elismeréssel adózunk. Nyugodjék csendesen s legyen könnyű a hant sirja fölött!

Az igazgató halálesete miatt az évvégő ünnepély június 30-án tartatott meg.

A főgymnasiummal kapcsolatos elemi iskolában működött 2 tanerő. Ezek közül Nagy József 1899—900. tanév elején neveztetett ki iskolánkhoz tanítónak.

A tanév 1899. szept. 1-én kezdődött, beiratkozott a 4. elemi osztályba 53 rendes és 1 magántanuló, együtt 54. Unitárius 34, más vallású 20. A tanulók előmenetele jó.

E. K. Tanácsunk a gymnasiumra nézve elfogadván a vizsgáló bizottság javaslatát, utasította főgymnasiumi igazgatóságot, hogy

1. A vizsgálati szolító iven jövőre nézve mutassa ki az egyes tanulók mindhárom időszakai érdemjegyét,
2. Egy tanárnak egy alkalomra egy tárgynál több a vizsgára ki ne tűzessék.

II A sz.-kereszturi gymnasium.

Sz.-kereszturi gymnasiumunkban az 1899—900. tan-

év 1899. szept. 1-én vette kezdetét és tartott 1900. június 28-ig.

A javító vizsgálatokat augusztus 31-én tartották meg. Javító vizsgálatra állott 24 tanuló, javított 17., osztály ismételésre utasított 7, nem állott vizsgára 4 tanuló.

A tanévet szept. 4-én nyitották meg istentisztelettel és más ünnepélyességgel. Beiratkozott az I—V. gymnasiumba 157 rendes tanuló, évközben egy rendes és egy magántanuló, összes létszám volt 159. Évközben kilépett egy tanuló Magyar volt 149, más nemzetiségű 10. Unitárius 95, más vallású 64. A tanulásbeli előmenetel és magaviselet teljesen jó. Vizsgát tett 157 rendes tanuló, nem vizsgázott 2 Elégtelen osztályzatot kapott 28 tanuló, ezek közül 12 unitárius vallású. Javító vizsgára utasított 17, osztályismételésre 11. A tanévek száma 9.

Valamint a gymnasiumi, úgy az ifjúsági könyvtárt is nemcsak az ifjúság, hanem a városi és vidéki közönségből is többen használták. Az ifjúsági könyvtár áll 1439 drbból 998 műből. Az ifjúsági olvasó-egylet pénzvagyona 1056 K. 12 fill. Az olvasó és szavalókör a két helyettes tanár vezetése alatt nagyon szép sikerrel működött. Ünnepeyt rendezett márczius 15-én. Tagok voltak a IV. és V. gymn. oszt. tanulók.

Az ifjúság összes pénzbeli segedelmezése és jutalmazása volt 2259 K. 12 fill. A julalomkönyvek értéke 11 k.

A tornavizsgálat jun. 24-én versenyenyl volt összekötve. *Elismerő oklevelet* kapott, mint a versenyeken győztes 45 tanuló. Ebből láthatólag a tornászat szép sikerrel vezettetett és gyakoroltatott.

Az intézet életében a következő fontosabb események történtek. Nagy Árpád tanítójelölt Csekefalvára távozván községi tanítónak, az iskolafőnöki teendőket Felméri István kinevezett helyettes tanár végezte, Csiky Istvánt és Felméri Istvánt E. K. Tanácsunk az 1899 – 900. tanévre helyettes tanároknak kinevezte. Az iskolafőnöki állás, a melyet 1813. óta 1899-ig összesen 34-en mindig papjelöltek vagy papnövendékek töltöttek be, a helyettes tanárra ruháztatott.

Az előkészítő osztály beszüntettetett. A Berde Mózsa alapítvány életbe léptettetett. A tanulók ez alapból cipő helyett „kenyérpénzt” kaptak. A tanárok fizetése felemeltetett.

Sándor János igazgató az E. Főtanács által igazgatónak újból megválasztatott.

Kuncz Elek tankerületi főigazgató meglátogatta az iskolánkat nov. 23. és 24. napjain. Nemcsak teljes megelégedését fejezte ki a látottak és hallottak felett, hanem azon reményét is, hogy mivel nemcsak egyházi, hanem állami érdekek is kívánatossá, sőt szükségessé teszik kereszturi gymnasiumunk előhaladását, boldogulását és fejlődését, ezeknek el is kell rövid idő alatt következniök.

Sz.-kereszturi gymnasiumunk a f. évre 4000 K. államségélyt kapott. Sajnos azonban, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur kijelentette, hogy e gymnasiumunk segélyezését szerződésileg nem biztosíthatja, mert csonka gymnasiumot a törvény csak kivételesen enged meg.

A középiskolai új tanterv az I. gymnasiumban életbe léptettetett.

Az igazgatóság testületileg tisztelgett Hollaky Arthur főispánnál beigtatása alkalmával.

Ünnepélyek tartattak a gymnasiumban okt. 4-én Királyunk Ö Felsége neve napján. Okt. 6-án az aradi vértanúk emlékére. Márczius 15-én a szabadság, ápril 11-én az 1848. évi törvények szentesítése, jun. 8-án felséges királyunk megkoronáztatása emlékére.

A Raffaj Károly hagyatéka elleni per bevégeztetett. A hagyomány átment a gymnasium birtokába. Elekes József hagyaték ügye tisztáztatott, s a hagyomány szintén az intézet birtokában van. Az Orbán Balázs hagyománya ellen indított per még folyamatban van.

Az ifjuság jun. 24-én megkoszoruzta Schusztter János jóltevő és Koronka József s Marosi Gergely volt igazgatótanárok sirjait. Május 26-án tánczvigalmat rendezett 47 K. 82 fill. tiszta jövedelemmel. Adakoztak az agyagfalvi székely emlékre 11 K. 52 fillért, vettek réztrombitát 11 Koro-

nával. Május 1—2 napjain a IV. és V. oszt. növendékei Pap Mózes és Csiky István tanárok vezetése alatt kirándultak Szentkeresztbányára s a homorod almási barlanghoz.

A rendes tanszüneteken kívül az igazgató engedélyezett két és félnapi, az igazgatóság három napi szünetet.

A Brassai Sámuel siremlékére adott a gymn. pénztára 10 Koronát.

Betegség okán helyettesíteni kellett Gombos Sámuel 30, Barabás Józsefet 20 és Felméri Istvánt 4 nap.

Betegségi eset előfordult 54, ezek közül súlyos volt 5, járványos 12. A növendékek teljesen ingyen ápolattak a a gymn. kórházban.

Gvidó Béla esperes afia és neje 100 K. alapítványt tettek a gymn. számára

Az évváró vizsgálatok jun. 21—27. napjain tartattak meg az E. K. Tanács által engedélyezett újabb rendszer szerint. Vizsgáló biztosok voltak a körüli esperes, iskolai és egyházköri felügyelő gondnok afiai mellett Lőfi Áron, Os-váth Gábor, Kisgyörgy Sándor, Kelemen Albert, Gvidó Béla esperes afiai; Győrfi Ferencz, Végh Mihály, Deák Miklós lelkészek, Bedő Dénes, Jakabházi Gábor egyházi tanácsos afiai. A vizsgáló biztosok jelentése szerint a tanári kar elismerésre méltóan teljesítette azt a kötelességet, a melyet nemcsak az iskola, hanem jelesen anyaszentegyházunk érdeke is megkíván. S valóban örömmel kell feljegyezni, hogy sz.-kereszturi gymnasiumunkban él a tiszta, tántoríthatlan és önzetlen unitárius szellem a miért a vezető személyiségek megérdemlik Egyházunk méltó elismerését.

III A szamosújvári állami főgymnásium.

A szamosújvári állami főgymnásiumban az 1899—1900. tanévben tanult két unitárius növendék. Egyik az I. másik a IV. gymn. osztályban. Tananyag volt az I. gymnasiumban az „ó szövetségi történetek“ Nagy Péter könyve után; a IV. gymnasiumban Ferencz József „Unitárius káté“ című munkája. A tanterv és tananyag feldolgozása a jelentés szerint megfelel egyházi főhatóságunk rendelkezésének. A

tanulók előmenetele jeles. Hitoktató volt Fülöp Mózes kidei unitárius lelkész. Az évváró vizsga június 23-án tartatott meg, a melyen azonban Székely Gábor kiuevezett vizsgabiztos afia súlyos betegsége miatt nem jelenhetett meg.

Mivel hitoktató afia az érdemjegyek adásánál nem tartotta be az állami törvényt, utasittatik, hogy jövőre nézve azt tartsa meg, a mennyiben az állami törvény szerint a középiskolákban *kitűnő* érdemjegy nincs.

Főtanács a jelentést tudomásul veszi azzal, hogy jövőre E. K. Tanács a főiskola nyomtatásban kiadott évi értesítőjét mellékelten terjessze Főtanács eleibe.

95. Olvastatik az E. K. Tanács jelentése a népoktatásról.

A kolozsvári tanítóképző intézet.

A kolozsvári tanítóképző intézetbe az 1899–1900. tanévre felvétellett a négy évre 18 unitárius vallásu növendék; évközben eltávozott 1, évvégén maradt 17. Ezek közül tankepesítőt tett 2, a kik közül az egyik az egyházi énekből is letette a tanképesítőt. Az I—III évesek heti 2 órán részesültek hitoktatásban, a IV évesek heti 1 órán. Hitoktató volt Mózes András lelkész-tanár. Tantárgy volt az I–III osztályban: *az Egyháztörténelem új korszaka*; a IV. osztályban: *a vallástanítás módszertana*. A IV. osztály évváró vizsgája május 21-én tartatott meg. Jelen volt Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő, egyh. tanácsos afia. A tanképesítő vizsgán, jun. 27-én jelen volt mélt. és főtiszt. Ferencz József püspök úr. A növendékek előmenetele általában jó.

A kolozsvári állami tanítónő-képző intézet.

A kolozsvári állami tanítónő-képzőintézetbe az 1899—1900. tanév elején felvétellett összesen 21 növendék. Az I—III. éves növendékek hitoktatásban részesültek heti 2 órán. Tananyag: *az Unitárius Egyház története*. A IV. évesek tanítottak heti 1 órán. Tananyag: *a vallástanítás módszertana*.

Hitoktató: Péterfi Dénes lelkész-tanár A IV. évesek osztályvizsgája május 16-án tartatott meg. Jelen volt Csifó Salamon afia. Az I--III. éves növendékek vizsgája megtartatott jun. 6 án. Jelen volt mélt. és főtiszt. Ferencz József püspök úr. Tanképesítőt tett 4 növendék. A hittani tanképesítő vizsgán jelen volt Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő, egyházi tanácsos afia.

III. Székelykereszturi fiu állami tanítóképző intézet

A sz -kereszturi állami tanítóképző intézetbe az 1899—1900. tanévre felvétetett összesen 36 unitárius növendék. Az I - III. osztály hitoktatásban részesült heti 2 órán. Tantárgya volt az *Unitárius Egyháztörténet*. A IV. osztály heti 1 órán, tantárgya volt a *vallás tanítás módszertana*. Hitoktató volt Gombos Sámuel tanár. Az évi vallásvizsgán vizsgabiztos volt Geréb Zsigmond fiatfalvi lelkész afia. A növendékek közül tanképesítőt tett 8. Ezek vallásvizsgáján vizsgabiztos volt Raffaj Domokos esperes és Geréb Zsigmond lelkésza fia. A hitoktatás eredménye jó.

IV. A tordai polgári fiuiskoláról.

A tordai polgári fiuiskolában az 1899—1900. tanév kezdetét vette 1899. szept. 1-én és tartott 1900. jun. 27-ig.

Beiratkozott év elején 204 rendes, 11 magán, együtt 215 tanuló. Ezek közül latint tanult 97.

A tanulók közül magyar volt 192 és más nemzetiségű 23. Unitárius 55, más vallásu 160. Évközben eltávozott 8 és a szülői háznál meghalt 1 tanuló, maradt év végén 206 tanuló. Vizsgálatra állott 193 rendes és 10 magántanuló, együtt 203, nem vizsgázott 3. Felsőbb osztályba bocsáttatott 130, javító vizsgára utasított 50 és osztályismétlésre 23.

A tanulók közül kitűnő osztályzatot kapott 13, jelest 32, jót 68, elégségest 16, elégtelent 73.

A magaviselet kifogástalan, az egészségi állapot jó volt. Párhuzamos osztály volt az I. polgáriban.

A tanerők száma 5. A tanító személyzetben az a vál-

tozás történt, hogy Miklós Jenő isk. főnök kineveztetvén Nyárád-Gálfalvára, helyébe Simó János m.-berényi tanító neveztetett ki.

Simó János lelkész afia f. évi jan. 15-én elhalálozván, helyette a hitoktatást Bölöni Vilmos segéd-lelkész végezte.

Az iskolát évközben csakis a kir. tanfelügyelő látogatta meg. Az évváró vizsgálatok június 9, 20, 21, 22-ik napjain tartattak meg. Egyházunk részéről vizsgáló biztosok voltak Pap Mózes Barla Domokos és Nagy Balázs afiai.

V. *Tordai polgári elemi iskola.*

A polgári iskolával kapcsolatos elemiiskolába beiratott év elején 118 rendes tanuló, évközben kimaradt 3, év végére maradt 115 tanuló, Ezek közül magyar volt 100, más nemzetiségű 18. Unitárius 48, más vallású 70. Vizsgázott év végén 109, nem vizsgázott 6. Előmenetel és magaviselet jó. Javító-vizsgára utasítottatott 13, osztály ismétlésre utasított 22 tanuló.

Tanerők száma 2. Vizsga volt jnn. 21 és 22-én. A polgári és elemi iskolai tanulók a következő javadalomban részesültek:

Bennlakást élvezett 41 tanuló. Mindennap ebédet kapott 27 tanuló.

Tandij elengedtetett a miniszter és az E. K. Tanács által 143 tanulónak 844 K. összegben. Ösztöndíj kiosztatott a Berde-czipót is ideértve, a melyből 36 tanuló részesült, 1660 K.; jutalomúl kiosztatott 190 K. Még az egyes kisebb javadalmakat is számítva, a tanuló ifjuság mintegy 3000 K. segélyt élvezett.

VI. *Tordai polgári leányiskolában*

s az ezzel kapcsolatos elemi iskolában tanult összesen 45 unitárius növendék

Ez iskolák is Varga Dénes afia igazgatása alatt állottak. Rendes hitoktatásban a növendékek részesültek.

A könyvtár szaporodott 18 drb. művel, a melyekért évfolytán 138 K. 18 fil. adatott ki s az év végén állott 3510 drb. műből.

VII. *Kolozsдобokai egyházkör.*

a) *A kolozsvári egyházközségben* a tankötelesek száma volt 139, a kik közül iskolába járt 138. Iskolába nem járt egy növendék. Külvárosi iskolában tanult 55. Vallástanító volt Szabó Albert és eltávozása után Biró Pál papnövendék és Gálfi Zsigmond. A vallástanítás eredménye teljesen jó. Az elemi fiúiskolában tanító volt Régeni Áron és Nagy József, a kik buzgósággal feleltek meg kötelességeiknek.

A 138 növendék közül állami felsőbb leányiskolába járt 15, polgári iskolába 9, ipariskolába 21, a siketnéma intézetbe 1, az árvaházba 1, más felekezetű iskolába 12, községi iskolába 13, a női képezdei gyakorló iskolába 1 növendék. A kolozsvári leányiskolában tanult összesen 84 növendék. Új iskolai helyiség vásárlása és berendezése okán a tanév okt. 3-án kezdetett meg, de azért a rendesnél rövidebb szünetekkel a tananyag teljesen feldolgoztatott. Ez iskolát meglátogatta és a vizsgálatokon is jelen volt a mélt. és főtiszt. püspök úr. A tanítás eredménye teljesen jó. A növendékek a tanító és tanítónő nevenapján, valamint április 11-én iskolai ünnepélyt rendeztek. A női kézimunkákat a tanév végén kiállításban mutatták be. E kézimunka tanítás is teljesen jó. A tanév végén a tanulók között jutalmak osztattak ki. A jutalmazásra egyes buzgó hitfeleink is adományoztak az iskolai jutalom-alapon kívül.

b) *Budapesten* a különböző iskolákban tanult összesen 54 fiú, 28 leány, együtt 82 növendék. Ezek közül középiskolában tanult 20 fiú, kereskedelmi és polgári iskolákban 7 fiú, felsőbb leány és polgári leányiskolában 12 leány. Elemi leányiskolában 17 fiú, 12 leány, együtt 29. Vasuti műhelyben 10 fiú. Magántanuló volt 4 leány. A vallástanítást a tantervnek megfelelően Jozan Miklós lelkész végezte. A vizsgálat eredményéről jelentés nincsen.

c) *Hódmező-Vásárhelyen* mindennapi tanköteles 32 fiú, 42 leány, együtt 74. Elemi iskolába járt 18 fiú, 14 leány, együtt 32. Felsőbb iskolába 16 fiú, 12 leány, együtt 28. Nem járt felmentés okán 7 fiú, 5 leány, együtt 12. Évköz-

ben eltávozott 3 fiu, 5 leány, együtt 8. Ismétlő tanköteles volt 14 fiu, 26 leány, együtt 40. Ezek iskolába járásáról kimutatás nincsen, valamint a vizsgálat eredményéről sincs jelentés.

d) *Mező-Berényben* a mindennapi tankötelesek száma 7 fiu, 6 leány, együtt 13. Iskolába járt 7 fiu, 3 leány, együtt 10. Felmentetett 3 leány. Ismétlő tankötelesek 5 fiu, 6 leány, együtt 11. Iskolába járt 4 fiu, 3 leány, együtt 7. Felmentetett 1 fiu, 3 leány, együtt 4. A tanítás és a vizsga eredményéről jelentés nincsen.

e) *Dévaúgyán* a mindennapi tankötelesek száma 3 fiu, 1 leány, együtt 4. Iskolába jártak mind. Ismétlő tanköteles nincsen. Itteni iskolánkba más felekezetű növendék tanult 18. Vizsga eredményéről jelentés nincsen.

f) Az esperesi vizsgálat alatt álló 3 egyházközségünkben *Kide*, *Szováth* és *Kolozson* a mindennapi tankötelesek száma 127, iskolába járt 105, azaz 82·8%. Az előző évihez képest haladás mutatkozik, mert akkor csak 72·01% járt iskolába. Ismétlő tankötelesek száma 41. Iskolába járt 25, nem járt 16 növendék.

Ez egyházközségekben mindenütt állami iskola lévén, növendékeink ott részesültek oktatásban. A vallástanítást, sőt Kolozson és Kideben az egyházi énekeket is lelkész afiai végezték. A tanítás és vizsgálatok eredménye a jelentés szerint jó.

Azonban a jelentés több részében hiányos. Fehivandó az egyházkör, hogy jövőre részletesebb kimutatást és jelentést terjesszen be.

Továbbá felhivatnak a Királyhágón túli egyházközségeink lelkészei, hogy a jövőre a tanügyi kimutatásokat és jelentéseket a kolozs-dobokaköri esperes afiához küldjék be. A kolozs-dobokaköri egyházkör közgyűlése pedig arra hivatik fel, hogy ne csak az esperesi vizsgálat alatt álló egyházközségek iskoláiról és tanulóiról adjon be jelentést, hanem fel dolgozván a Királyhágón túli egyházközségek tanügyi jelentését is, azokat együttesen egy jelentés keretében terjessze E. K. Tanácsunk elé.

VIII. *Aranyos-Torda kör.*

Aranyos-tordai egyházkörünkben az unitárius növendékek 14 állami és 3 felekezeti iskolában nyertek oktatást. Felekezeti iskolánk van Tordán, Mészkon és Szinden. Ez utóbbi egyházközségben tanító nem léte okán vizsga nem tartatott. Felekezeti iskoláinkban az állami tanterv betartatott. A vallást mindenütt a lelkészek tanították, az éneket a legtöbb helyen az énekvezérek.

A mindennapi tankötelesek száma: 612 fiu, 612 leány, együtt 1224. Ezek közül iskolába járt 584 fiu és 534 leány, együtt 1118, a mi 91·42%. A múlt évben iskolába járt 85·24%. A javulás tetemes. Nem járt iskolába 8·58%, azaz 106 növendék, a kiknek legnagyobb része a községekből vagy eltávozott, vagy ipari pályán, szolgálatban volt, vagy felmentetett.

Ismétlő tanköteles volt 330 fiu, 256 leány, együtt 586. Iskolába járt 212 fiu, 153 leány, együtt 365, a mi 64%. Az előző évben iskolába járt 65·39%, tehát visszaesés van.

A tankötelesek közé oda vannak számítva a tordai fiu- és leány-iskolákban, valamint a nagy-enyedi különböző iskolákban tanuló növendékek is.

Szentmihályfalváról és Mészkről a vizsgáló biztosok jelentést nem terjesztettek be.

Az egyházköri közgyűlés, tekintettel 40 évet meghaladó buzgó tanítói és énekvezéri működésére, Csegezi Elek aranyos-rákosi kántortanítót a tiszteletes czimmel leendő kitüntetésére ajánlván fel, E. K. Tanácsunk e czimnek Csegezi Elek részére való megadását hosszas és hiv kántortanítói szolgálata elismerése képen E. Főtanácsunknak javaslatba hozza.

Vasárnapi iskolázás csupán Torockó-Szt.-Györgyön és Aranyos-Rákoson tartatott s az egyházközségekben is nem sok eredménnyel.

A vallásvizsgálatok a beérkezett jelentés szerint általában jók voltak s az eredmény is jó; énekvezér afiai közül többen jó sikerrel tanították egyházi énekeinket. Nagy-Enye-

den és Toroczkó-Szt.-Györgyön énekvezér hiányában az éneket is lelkészek tanították. Várfalván énekvezér buzgósága elismeréssel emelendő ki. Bágyonban lelkész betegeskedése alatt a vallást is az énekvezér tanította. Toroczkón az éneket is lelkész tanította.

IX. Küküllői egyházkör.

Küküllői egyházkörünkben az unitárius tankötelesek 3 felekezeti, 1 Emke, 9 állami elemi és egy polgári leányiskolában nyertek az 1899—900. tanév folyamán oktatást. Ezenkívül hitoktatásban részesültek növendékeink két főgymnasiumban, Medgyesen és Erzsébetvároson. Előbbiben hitoktató volt Gvidó Béla esperes afia, utóbbiban a vallás és közokt. miniszter ur engedélyével Patakfalvi Domokos somogyomi állami elemi iskolai tanító. Mindkét középiskolában 1—1 növendékünk tanult.

Felekezeti iskolánk van Dombon, M.-Sároson és Haranglábban. Nincs sem felekezeti, sem községi vagy állami iskola Szőkefalván, ezért tanköteleseink közül az ottani róm. kat. iskolába csupán 5 növendék iskoláztatott. Felekezeti iskoláinknál mind okleveles tanítók működnek, még egy-egy tanerő beállítása vált szükségessé s ez iránt a lépések meg is tétettek Dombon és M.-Sároson.

Mindennapi tankötelesek száma 335 fiu, 276 leány, együtt 611. Ezek közül iskolába járt 257 fiu, 211 leány, együtt 468, azaz 77%, az előző évben 73 11%; nem járt iskolába 143 növendék, azaz 23%, az előző évben 27%, ami még mindig elég nagy szám arra, hogy a küküllői egyházközségeink lelkészei és elöljárói felhivassanak, hogy tanköteleseink beiskoláztatására a lehető legnagyobb gondot fordítsák.

Ismétlő tanköteles volt 117 fiu, 90 leány, együtt 207; iskolába járt 66 fiu, 46 leány, együtt 112, azaz 54%; nem járt iskolába 95, azaz 46%. Sajnálattal tapasztalja E. K. Tanácsunk, hogy az ismétlő iskolások iskoláztatásával nem igen lehet boldogulni.

Iskoláinkban a tanítás és vizsga eredménye a vizsgáló

biztosok jelentése szerint jó, különösen dombói felekezeti iskoláknál, a hol egy tanító 102 növendéket tanított, a vizsgáló bizottság elismeréssel emeli ki József Dénes tanító afiát. A vallást, sajnos, éppen a felekezeti iskoláknál nem tanítják a lelkészek, más iskolákban pedig mindenütt ők, még pedig elismerésre méltó buzgósággal, lelkesedéssel és kitűnő eredménnyel. Az énekvezérek is lelkes buzgósággal működnek a vallásos ének tanítása terén.

A multhoz képest nagy haladás van külföldi egyházkörünkben a tanítás terén; mindazonáltal, hogy teljes rend legyen, felhivatik az egyházkör a további lelkes munkálkodásra. Szőkefalván ha felekezeti iskolát állítani nem lehet, intézkedjék esperes afia, hogy egy községi vagy állami iskola létesítésére lépések tétessenek.

Felhivatk dombói, haranglábi és magyar-Sárosi egyházközségeink lelkészei, hogy mint a körbeli többi lelkészek, ők is igyekezzenek közreműködni a vallástanításban az iskolában.

Végül elismeréssel emeli ki E. K. Tanácsunk Gvidó Béla esperes, Gábor József maros-szentbenedeki és Patakfalvi Domokos erzsébetvárosi hitoktató afiát a hitoktatás terén tett buzgó fáradozásaikért.

X. Marosi egyházkör.

Marosi egyházkörünkben növendékeink 12 felekezeti, 2 állami és 1 községi iskolában nyertek oktatást. A mindennapi tankötelesek létszáma: 448 fiu, 471 leány, együtt 919, Ismétlő tanköteles fiu 176, leány 173, együtt 349. A felterjesztett jelentésből sem a mindennapi, sem az ismétlő tanköteles gyermekeinkre nézve megállítani, hogy hány járt iskolába, nem lehet s e szerint a százalékot sem. Be van ugyan jelentve, hogy az összes iskolákba, ide értve a marosvásárhelyi különböző felekezeti jellegű iskolákat is, beiratkozott 6 osztályba 1035 tanuló és év végén vizsgázott 963, de mivel ez több a mindennapi tankötelesek létszámánál, a melyből mégha a 172 iskoláinkba járó növendékek számát

le is üjtük, oly létszám jön ki, a mely tekintettel arra, hogy felmentettek, kimaradottak mindig vannak. iskolába járók létszámának el nem fogadható.

A 6 elemi osztály néhány iskolánkban be van állítva, azonban Iszlóban, Kis-Adorjánban csak 3, és Nyárad-Gálfalván csak 2 osztályban vannak a növendékek beosztva. Felhivandók, hogy az E. K. Tanács már korábbi rendelete értelmében fokozatosan a 6 osztályt állítsák be. Iszlóban még a legszükségesebb taneszközök is hiányzanak.

A tanítás eredménye a jelentés szerint mindenütt jó, sőt némely iskolánkban kitűnőnek jeleztetik. A rendes tantárgyakon kívül főkép az ismétlő iskolások a gyümölcsészet, méhészet és gazdaságtanban is oktattattak. A legtöbb iskolánk mellett szép faiskolák állanak, különösen a szabédit emeli ki a jelentés.

Iskoláinkban ünnepélyek is tartattak márczius 15-én és Erzsébet királynénk halála évfordulója alkalmával. Több helyen a növendékek a vasárnap délelőtti istentiszteletre egész rendszeresen jártak az illető tanítók vezetése alatt.

A vallástanítást a lelkészek vagy tanítók végezték. Az énektanítást énekvezéreink.

Jutalomra ajánlja a köri közgyűlés Szabó Lajost a méhészet, Lőrinczi Zsigmondot kitűnő tanításért és a faiskola kitűnő kezeléséért, mindketten szabédi tanítók; továbbá Boros György kaáli tanítót a faiskola kezeléséért, Bartalis József csikfalvi és Szentmártoni Bálint búzaházi tanítókat a jó tanításért.

Midőn nevezett tanítóknak a méltányló elismerés kifejeztetik buzgó és sikeres munkálkodásukért, egyuttal felhivandó a marosi egyházkör közgyűlése, hogy jövőre a mindennapi tankötelesekről és ismétlők, valamint az iskolába járók létszámáról is terjesszen be külön-külön teljes és tiszta kimutatást.

XI. *Kereszturi egyházkör.*

A kereszturi egyházkörünkben 10 községi, 10 állami

és 10 felekezeti s ezenkívül Segesváron több különböző jellegű iskolában nyertek növendékeink oktatást. A mindennapi tankötelesek létszáma 19 4. a kik közül iskolába járt 1709, azaz 89%, a múlt évben 84-49%; nem járt iskolába 225 növendék, a tankötelesek 11%-a. A haladás tehát tetemes. Általában ez egyházkör tanügyi állapotában az utóbbi időben nagy haladás tapasztalható. a mi egyfelől a köri nevelésügyi bizottság buzgó munkálkodásának tulajdoníthatik.

Az ismétlő iskoláknak sem a létszámát, sem az iskolába járók százalékát a hiányos kimutatások miatt megállapítani nem lehet. Maga a köri nevelésügyi bizottság is rámutat arra, hogy úgy látszik ez egyházkörünkben az ismétlő tankötelesek kimutatását és oktatását feleslegesnek tartják, szóval, hogy e téren bizonyos mérvű pangás van s e bajon leendő segítségére nézve az E. Főhatóság figyelmét is felhívja.

A mindennapi iskoláztatás eredménye a kitűnő, jeles és jó között oszlik meg. A vallástanítást csaknem mindenütt lelkészek végezték.

Énekvezéreink az énektanításban buzgólkodtak. A vallás és énektanítás a jelentés szerint teljesen megfelel mindenütt a kívánalynak. Az iskolák felszerelése jó. A teljes 6 elemi osztály fokozatosan, pár év alatt mindenütt be lesz állítva. Indokolatlan mulasztás kevés fordult elő. Járványos betegség miatt 10--15 napig a tanítás sok helyen szünetelt. Csehétfalván meg éppen 3 teljes hónapig.

Sárdon az iskoláztatás sok kívánni valót hagy fenn, e bajt orvosolni, az egyházköri közgyűlés felhívja E. Főhatóságunk figyelmét.

E. K. Tanácsunk örömmel jegyezvén föl a keresztsuri egyházkörben a tanügyi állapotoknak évről-évre történt javulását, felhívja lelkész afiai figyelmét arra, hogy jövőre az ismétlő tankötelesek létszámát, valamint az iskolába járók százalékát is feltétlen mutassák ki a kimutatásokban és jelentésekben; egyszersmind pedig az ismétlők oktatására is igyekezzenek oly gondot fordítani, mint a mindennapi tankötelesekre.

E. K. Tanácsunk a maga részéről is kifejezi a köri nevelésügyi bizottságnak buzgó munkálkodásáért méltányoló elismerését.

Sárdon a hiányokra nézve adjon az egyházkör felvilágosítást.

XII. Udvarhelyi egyházkör.

Az udvarhelyi egyházkör közgyűléséből felterjesztett tiszta, világos tanügyi jelentéséből örömmel győződött meg E. K. Tanácsunk arról, hogy ez egyházkörünkben a nevelésügyi állapotok teljesen jók. Növendékeink 11 községi, 6 állami iskolában és a székelyudvarhelyi különböző jellegű iskolákban részesültek oktatásban.

Mindennapi tankötelesek száma 1517, ebből fiu 783, leány 734. Iskolába járt 700 fiu, 653 leány, együtt 1353, ami 89·2%-ot teszen. A múlt évben iskolába járt 186 fiu, 133 leány, együtt 319, azaz 58%. Felsőbb iskolában tanult 55 növendék, felmentetett 272 és nem járt iskolába a mindennapi tankötelesek közül 62 növendék.

A vallást lelkész és énekvezér afiai tanították, az éneket az énekvezérek.

A tanítás eredménye a legtöbb helyen kitűnő, a többi helyen jeles. H.-Alnáson a járványos betegség miatt vizsgát tartani nem lehetett. A faiskolák jó állapotban, kitűnő művelés és gondozás alatt állanak. A növendékek mindenütt, kivéven h.-karácsonyfalvi egyházközségünket, a tanítók vezetése alatt rendszeren járnak a vasárnapi istentiszteletre. H.-Karácsonyfalván is megtették egyházi előjáróink az intézkedést, de az iskolai gondnok felekezetiessége miatt, mert a jelentés szerint a róm. katolikusoknak kíván a kezére játszani, tanköteleseinket a tanítók vezetése alatt rendszeren járatni idáig még nem sikerült. Felhivatik azért az egyházkör előjárósága, hogy ez ügyben a megyei kir. tanfelügyelőségnél tegyen jelentést és a bajt orvosolni igyekezzék.

Székelyudvarhelyen ez évben beszolgáló lelkész afia az iparos tanoncok vallástanítását is megkezdette.

Az egyházköri közgyűlés felterjesztése alapján E. K. Tanácsunk méltó elismerését fejezi ki Kisgyörgy Berta és Lőrinczi Berta vargyasi állami, Kis Jakabné Liptay Matild és Szathmári Miklós derzsi állami, Kriza Sándor és Tary Irén almási állami, Lőrinczi Béla h.-keményfalvi állami tanítók, illetve tanítónőknek a vallásos ének tanítása körül végzett buzgó fáradozásaikért.

XIII *Felső-fejéri egyházkör.*

A felső-fejéri egyházkör gondosan összeállított tanügyi jelentéséből örömmel látja E. K. Tanácsunk a tanügy terén a kör buzgóságát és előhaladását.

A mindennapi tankötelesek létszáma 226 fiu, 258 leány, együtt 484; iskolába jár 197 fiu, 234 leány, együtt 431; felsőbb iskolában tanult 9 fiu, 4 leány, együtt 13; iskolába járt összesen 91·13%, a múlt évben 83·63%; nem járt iskolába 25 fiu, 18 leány, együtt 43, azaz 8·87%.

Ismétlő tanköteles volt: 91 fiu, 122 leány, együtt 213; iskolába járt 64 fiu, 52 leány, együtt 116, azaz 54·45%.

Tanköteleseink 5 állami iskolában részesültek tanításban, ezenkívül Baróthon és Fogarasban különböző jellegű iskolákban. A vallást, kivéve Datki egyházközségünket, mindenütt a lelkészek tanították. Baróthon Lőrinczi István beszolgáló lelkész és Fogarasban Lőrinczi Dezső tanár afiai voltak a hitoktatók. Énekvezéreink mind kiváló szorgalommal tanították az egyházi énekeket. Ferenczi Lajos felső-rákosi és Péterfi Gyula hévizi állami tanítók nemcsak a vallásos ének, hanem az egyháziasság előmozdításán is elismerésre méltóan munkáltak. Alsó-Rákoson az egyházi énekeket is Ütő Béla lelkész tanította.

A tanítás eredménye, valamint a vizsga eredménye is jeles.

XIV. *Háromszéki egyházkör.*

A háromszéki egyházkörben tanköteleseink 9 állami, 2 felekezeti iskolában, ezenkívül Baassóban, Sepsiszentgyör-

gyön és Kézdivásárhelyen különböző jellegű tanintézetekben nyertek oktatást.

A rendes tankötelesek száma 374 fiu, 376 leány, együtt 720. Iskolába járt 302 fiu, 308 leány, együtt 610, azaz 84·86%, a múlt évben 85·65%. Tehát visszaesés mutatkozik.

A vallást Laborfalva kivételével minden egyházközségünkben a lelkészek tanították. Brassóban a beszoigáló lelkész, Kézdivásárhelyen Kiss Jenő polg iskolai tanár Brassóban a különböző iskolákban 92 növendékünk tanult, Kézdivásárhelyen 8, Sepsiszentgyörgyről a különböző iskolákban tanuló növendékeinkről a kimutatás nincsen beterveztve. E körből az ismétlő tankötelesek iskolába járásáról, valamint az ottani tanulásról és annak eredményéről a jelentés nagyon hiányos.

A vallástanítás Sepsiszentgyörgyön kitűnő, Brassóban, Árkoson, Szentkirályban jeles; Laborfalván, Nagy-Ajtán, Kálnokon dicséretes; Bölönből nincs jelentés, hogy ki tanította a vallást. Az egyházi énektanítás sok helyen jó, de néhány helyen még kívánni valót hagy tenn, azonban reményét fejezi ki a köri közgyűlés, hogy nemsokára a hiányok pótolva lesznek.

Bölöni iskolánkban a női kézimunkát Kisgyörgy Tamásné tanítónő tanította szép sikerrel. S. Köröspatakon Kádár Sándorné tanítónő szintén igen szép sikerrel, már két éven át ingyen. A közgyűlés Kádár Sándornét 100 K. tiszteletdíjra ajánlja fel. E két felekezeti iskolánkban a jelentés szerint a tanterv nem volt betartva s a tanítás és vizsga eredménye csak kielégítő. A mivel szemben azonban meglepő, hogy a jelentés szerint Bölönben egy községi iskola is állíttatott volt fel, de a versenyt felekezeti iskolánkkal ki nem állhatván, megszűnt. Köröspatakon a tanítónő női kézimunka tanításának a fizetéséről gondoskodni az egyházközség kötelessége.

Felhivatkak a bölöni és s.-köröspataki egyházközségeink előjárói és iskolaszékei, hogy az iskolázásra fordítsanak és fordíttassanak az iskolát és a tanügyet megillető gondos-

kodást s e végből, mind a tanterv beosztására, mind a tananyag feldolgozására és a rendes tanításra tanítóinkat szigoruan ellenőrizték.

Van szerencsénk továbbá a tankötelesekről és az iskolába járókról a következő táblázatos kimutatást terjeszteni be:

Egyházkör neve	6—12 éves			12—15 éves			Az összes tankötelesek létszáma	Az iskolába járók létszáma	Az iskolába járók összesen "okban	Fellekezei iskolák száma	Jegyzés
	tankötelesek létszáma	iskolába járók létszáma	iskolába járók %-ok-ban	tankötelesek létszáma	iskolába járók létszáma	iskolába járók %-ok-ban					
Kölozsdobokai .	439	399	90.88	51	32	62.95	490	431	87.97	5	
Aranyostordai .	1224	1118	85.24	586	365	64	2110	1483	70.26	3	
Küküllői .	611	468	76.59	207	112	54	818	580	70.90	—	
Marosi .	919	791	86.08	349	—	—	1264	791	62.38	12	Az ismétlők nincsenek pontosan kimutatva
Sz. Kereszturi .	1934	1709	88.36	—	—	—	1934	1709	83.10	10	Az ismétlők nincsenek pontosan kimutatva
Udvarhelyi .	1517	1353	89.19	554	319	57.58	2071	1672	80.73	—	
Felsőfejéri .	484	431	91.13	213	116	54.45	697	547	78.48	—	
Háromszéki .	720	610	84.86	241	85	36	961	695	72.32	2	
Összeg	8848	6879	77.75	2201	1029	46.75	11349	8308	73.20	32	

Jelentést egyebekben Főtanács tudomásul vevén:

a) Általában meghagyja az E. K. Tanácsnak, hogy a mulasztások és jelentésbeli hiányok felett, a mennyiben nem intézkedett, a maga hatáskörében intézkedjék.

b) Főtanács Királyhágontúli egyházközségeink lelkészeit felhívja, hogy jövőre a tanügyi kimutatásokat és jelentéseket a központi és Kolozsdoboka egyházköri espereshez küldjék be; a kolozsdobokai egyházköri közgyűlést pedig arra hívja fel, hogy ne csak az esperesi vizsgálat alatt álló egyházközségek iskoláiról és tanulóiról adjon bejelentést, hanem feldolgozván a Királyhágon túli egyházközségek tanügyi jelentését is, azokat együttesen, egy jelentés keretében terjessze be E. K. T. elébe.

c) Csegezi Elek aranyosrákosi kántortanítót Főtanács a „Tiszteletes“ czimmel tünteti ki, elismerésképen 40 évet meghaladó buzgó és lelkiismeretes kántortanítói működésért, miről esperesi úton külön leiratban értesitessék.

96. E. K. Tanács 1240 – 1900. szám alatt a következő jelentést terjeszti be a nyári vasárnapi tanításokról.

A nyári vasárnapi tanításokról nincsen jelentésünk a kolozs-dobokai, felső-fehéri és háromszéki egyházkörökből. Az Aranyos-Tordakörből csak annyit jelenthetünk, hogy nyári vasárnapi tanítás volt Toroczko-Szt-Györgyön és Aranyos-Rákoson.

I. *A küllői körben.* Széplak M.-Szentbenedek és Szőkefalva kivételével, a hol vagy a lelkész, vagy a növendékek hiánya miatt a jelentés szerint nem volt tartható, minden egyházközségünkben a vasárnapi tanítás szép sikerrel és buzgósággal folyt június első vasárnapjától Szentmihály

vasárnapjáig. Tanításban részesült 172 fiu, 136 leány, együtt 308. A tananyag különböző volt. Tanítottak szent-történetek, vallás-erkölcsi történetek, bibliai ismertetések, egyháztörténelmi részletek, egészségtani kérdések és tájékozások, továbbá az unitárius kátéból részletek és egyházi énekek. A tanítást a lelkészek, illetve az énekvezérek végezték.

II. *A marosi egyházköreiből.* Nyomát, Gálfalva, Iszlóbból nincsen jelentés. Maros-Vásárhelyen nem tartatott rendes vasárnapi tanítás, hanem a helyett minden vasárnap d. e. 11—12 óráig az iparos tanoncok részesítették hitoktatásban.

A többi egyházközségekben a nyári vasárnapi tanítás a legtöbb helyen még május elején kezdetét vette és tartott Szentmihály vasárnapjáig.

A tanítást a lelkészek, az énektanítást az énekvezérek végezték, a legtöbb helyen nemcsak a növendékek, hanem a szülők és az egész gyülekezet jelenlétében. A tantárgyak különbözők. Bibliai történetek, az unitárius egyháztörténetéből részletek, egészségtani szabályok, vallás-erkölcsi elbeszélések, felolvasások tartattak a bibliából, tanítottak hitünk főbb elvei, a magyarországi és külföldi unitárius egyházak életéből egyes mozzanatok Az Isten, emberek és önmagunk iránti kötelességek. Szentháromságon, mivel a templomban tanítani nem lehetett, a téli estéken a papi lakáson tartatott tanítás. Hogy mintegy hány növendék részesült vasárnapi tanításban, arról adatunk nincs.

III. *A sz.-kereszturi egyházkörben* Körispatakon, Bordoson lelkészhiánya, Medeséren az ifjak részvétlensége miatt vasárnapi tanítás nem tartatott. Cehétfalván pedig a téli hónapokban hetenként 2-szer Dávid Ferencz egyleti összejöveteink helyettesítették a jelentés szerint a vasárnapi tanítást. A többi egyházközségekben május, illetve június elejétől szeptember 3-ik vasárnapjáig tartatott tanítás. Az énektanítást az énekvezérek, a többi a lelkészek végezték nemcsak az ifjak, hanem több helyen a szülők és érdeklődő egyház tagok jelenlétében.

A tanyanyag itt is különböző. Tanítottak: „Unitárius Kistükör“ Szenttérténetek, bibliai ismertetések, imák, erkölcsi szabályok, vallás-erkölcsi elbeszélések, egyháztörténet, jótévtörkről; Benke István „Isten országa“ című műből egyes elbeszélések. A növendékek egy vasárnapj átlagos száma 33.

IG. *Az udvarhelyi egyházkörben.* Abásfalva, Gyepes, Szentpál, Városfalva és Karácsonfalváról hiányoznak a jelentések a nyári vasárnapj tanításról. Városfalván nem is tartatott, lelkész hiánya miatt; Karácsonfalván pedig tanítás az őszi és téli estéken tartatott. A többi egyházközségekben rendesen folyt. Átlag 38 növendék esik egy egyházközségre egy tanításra. Együtt 494 növendék nyert vasárnapj oktatást. A tanítást a lelkészek, az énektanítást az énekvezérek végezték, néhol a szülők és a gyülekezet jelenlétében. A tananyag: vallás-erkölcsi elbeszélések, egyházi történelmi részletek, szenttérténetek, egészségtani szabályok, imák, bibliai ismertetés, hitelveink, a kötelességek ismertetése, énektanítás.

A vasárnapj iskolákról szóló jelentéseket E. K. Tanácsunk tudomásul vevén, az E. Főtanács elé terjeszteni határozza azzal, hogy hivassanak fel az egyházközségek előljárói, hogy a vasárnapj tanításra nagyobb gondot fordítsanak. A jelentést be nem küldött egyházkörök felhivatnak, hogy jelentéseiket utólagosan terjesszék be. Valamint arról is értesíttetnek az egyházkörök, hogy a Dávid Ferencz egyleti munkálkodások a vasárnapj tanításokat nem helyettesítik.

Főtanács E. K. T. javaslatának elfogadásával felhívja az egyházközségek előljáróit, hogy a vasárnapj tanításra nagyobb gondot fordítsanak; a jelentést be nem küldött egyházkörök jelentéseiket utólagosan is terjesszék fel E. K. Tanácshoz, értesítetvén őket arról is, hogy a Dávid Ferencz-féle egyleti munkálkodások a vasárnapj tanításokat nem helyettesítik.

Egyebekben jelentés tudomásul vétetik.

97. Az E. K. Tanács 398—1900. szám alatt előterjeszti a csegezi egyházközségnek az énekvezéri kepeváltási tervezetét, a mely szerint az évi vékás képét 200 K értékben tervezték megváltani, a melyet évnegyedes előleges részletekben fizetnének ki. Ennek fedezetére szolgálna, a míg tisztán 4000 K. tőkepénzük lesz, az egyházközség tulajdonát képező azon iskolának évi haszonbére fele részben, a melyet az állam 1898-ban 10 évre évi 400 Koronával vett ki haszonbérbe iskola helyiségnek. A tőkepénz létesülése után pedig fedezetül szolgálna a takarékpénztárilag kezelt tőke évi kamatja. A 4000 K. tőkepénz következőkből állittatik elő.

1. Kamathalmazással növeltetik
a most takarékpénztárban
levő tőkepénzük 2648 K. 62 fill.
2. A fennebbi összeghez, a nevezett iskolai helyiség évi haszonbéréből csatolnak, a míg az a 4000 Koronát
eléri, évenként 200 K — fill.

Ezek szerint az énekvezéri fizetés lenne évenként:

- a) Kepeváltás czimén 200 K. — fill.
- b) Párbér 16 K. — fill.
- c) 6 hold tagositott szántó haszonélvezete — K — fill.
- d) $1\frac{1}{2}$ hold kaszáló haszonélvezete — K. — fill.
- e) $1\frac{1}{2}$ hosszú hasogatott őlfa — K. — fill.
- f) Házbérbe 40 K. — fill.
- g) Munkabér megváltásért 20 K. — fill.

Az E. K. Tanács a csegezi egyházközség ez énekvezéri kepeváltási tervezetét ideiglenesen azzal hagyta helyben, hogy a 4000 K. tőke helyett az egyházközség legalább is 5000 Koronát gyűjtsön a kamatlábak esetleges változása esetén is a szükségletnek megfelelően, kéri most, hogy ez intézkedését az E. Főtanács jóváhagyni s ez által a Csegezi

énekvezéri kepeváltást a fennebbiekbea megerősíteni méltóztassék.

Főtanács az E. K. Tanácsnak tett intézkedéseit jóváhagyja s a Csegezi kepeváltást fennebbiek szerint megerősíti,

98. Az E. K. Tanács 625 — 1900. szám alatt beterjeszti a szentgericzei egyházközségnek a lelkészi kepeváltásra vonatkozó tervezetét. Az egyházközség a következő módon tervezte a kepe megváltást.

1. Buza kepe értékét	184 K. — fill.
2. Zab kepe értékét	80 K. — fill.
3. Törökbüza kepe értékét	235 K. — fill.
4. A must kepe értékét	174 K. 20 fill.
5. A szántás munka értékét	40 K. — fill.
6. A búza szalma értékét	20 K. — fill.

Együtt 733 K. 20 fill.

Ez összeg fedezetére szolgálna az egyházközség kepe váltási 20,000 K. pénzalapjának évi kamatja. A fennebbi összeget az egyházközség f. évi máj. 1-től kezdve évnegyedes utólagos részletekben tervezte a lelkésznek kiadni.

A fennebbi pénzjövedelmen kívül megmaradna még a lelkésznek a papi földbirtok haszonélvezete, 6 öl fa és 24 K. 64 fillér alapítványi kamat és az ákosfalvi l.-egyházközségbe való beszolgáltatásért évi 80 K. fizetés.

Az E. K. Tanács a szentgericzei egyházközség lelkészi kepeváltását ideiglenesen az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a következőkben hagyta helybe, s ezekben ajánlja azt elfogadásra.

1. Mivel a lelkészi fizetés kiegészítés czimen az államtól 456 K. 73 fillért kap, ezt köteles az egyházközség 1200 Kra kiegészíteni, tehát 733 K. 20 fillér helyett 743 K. 27 fillért tartozik fizetni.

2. A kepe megváltás 1900. ápril 1-én lépett életbe, s ez időtől kezdve lelkész afia az esedékes fizetéseket évnegyedes előleges részletekben kapja, mert a pénz bevételét,

ugyanarra az időre kell tenni, a mikor az állam is a kiegészítést adja, az állam pedig előleges évnegyedes részletekben utalja ki.

3. A lelkészi földek, a takepe, az alapítványi kamat és végül a leányegyházköztségbe való beszolgáltatásért járó 80 K. fizetés, mint külön szolgálat díjazása, meghagyatnak a lelkész élvezetében.

4. Utasítandó a szentgericzei egyházközség, hogy a 20,000 K. kepeváltási alapot a többi tőke alapoktól elkülönítve e célra külön kezelje és gyümölcsöztesse; az esetleg fel nem használt évi kamatokat évről-évre csatolja a tőkéhez mindaddig, a míg az legalább is 30,000 Kra felszaporodik, hogy így a kepemegváltási alap a pénz kamatlábak bármely bekövetkező hullámozata alkalmával is a kívánt szükségletre fedezetet nyújtson, esetleg a lelkészi fizetés javítására is igénybevehető legyen.

Kéri az E. K. Tanács, hogy a szentgericzei egyházközség kepeváltási tervezete a fennebbi ajánlatával fogadtassék el és erősíttessék meg

Főtanács a szentgericzei egyházközség lelkészi kepe váltságát a fennebbi tervezet szerint elfogadja és megerősíti azzal, hogy a kepeváltást 733 Kor. 20 fillérben állapítja meg.

99. E. K. Tanács 1175 — 1900. szám alatt előterjeszti, a sz. kereszturi egyházközség kepeváltási tervezetét, a mely szerint a nevezett egyházközségünkben a következőkép terveztetett a kepe megváltatni.

1. Lelkeszi kepe értéke	505 K. 08 fill.
2. Lelkeszi útiátalány	60 K. — fill.
3. Énekvezéri kepe	138 K. — fill.

Együtt 603 K. 08 fill.

A mire fedezetül szolgálna:

1. A földbirtok haszonbér jövedelme	800 K. — fill.
---	----------------

2. A kepeváltási pénzalap 4344

Korona 5°/_o-a 212 K. 20 fill.

Együtt 1012 K. 20 fill.

Az E. K. Tanács a kepeváltási tervezetet a következőkben ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Tekintettel a vall. és közoktatásügyi miniszter ur 62423—1900. sz. leiratára, a melyben a sz. kereszturi lelkészi jövedelem meg van állítva s abban az egyházközség által fizetendő s az állam által kiegészítendő összeg 570 K. 08 fillérben van megállítva, az egyházközségnek ez összeget kell a lelkész fizetéséül megadnia. Ez alapon adnia kell

a) lelkésznek:

1. A lelkészi földbirtokot a megállított haszonbér értékben, vagy az ennek megfelelő összeget 13 K. 08 fill.

2. Kepeváltságul 557 K. — fill.

Összeg 570 K. 08 fill.

3. Az úti átalány czimen felszámított összeg elfogadtatik . . . 60 K. — fill.

Együtt tehát 630 K. 08 fill.

b) énekvezérnek:

1. Kepeváltás czimen, mivel kölcsönös megállapodáson alapszik, elfogadandó az egyházközség által felajánlt összeg 138 K. — fill.

E szerint az összes szükséglet teszen 768 K. 08 fill.

Ennek fedezeteül megállittatik:

1. A földbirtok évi haszonbéréből 800 K. — fill.

2. A kepemegváltási tőkepénz 4244 K. évi 5°/_o-os kamata 212 K. 20 fill. 1012 K. 20 fill.

A fenmaradó 244 K. 12 fill.

első sorban mindig a kepe-alap tőkéje vagy jövedelme esetleges veszteségei helyreépítlésére fordítandó s csak azután használható fel az egyházközség által kért más czélokra. Az egyházközségi jegyző, mint tisztviselő és a harangozó, mint egyházi szolga fizetésének a rendezését az E. K. Tanács az egyházközség oly kebli ügyének tartván, mint a melyeket nem a kepeváltás keretében kell megoldani. azokat e helyen a számításból kihagyandónak véleményezi

Ajánlja az E. K. Tanács, hogy fennebbi javaslatát az E. Főtanács elfogadni méltóztassék azzal, hogy a kepemegváltás 1901. jan. 1-én léptetessék életbe

Elfogadtatott.

100. Az E. K. Tanács 339 — 1899. k. i. szám alatt be-terjeszti a bordosi egyházközség folyamodását, hogy a pap nemléte alatt gyűjtött 1000 irtnyi tőkéből a kepet váltsa meg, miután a kepe értéke 33 frt 32 kr. vagy az $\frac{1}{6}$ rész levonásával 27 frt 67 kr., a kamatjövedelem pedig $4\frac{1}{2}\%$ -al is 48 frt 62 kr. Egyszersmind kéri, hogy a papi összes jövedelemből, a mely 145 frt 10 kr., 105 frt fordíttassék a most beszolgáló belső emberek díjazására, $\frac{2}{3}$ és $\frac{1}{3}$ rész arányában A tervezetet az E. K. Tanács helyesli és azt előzőleg elfogadván az E. Főtanácsnak is elfogadásra ajánlja azzal, hogy utasíttassék az egyházközség, hogy a tervezet alapján állítson ki egy kepemegváltási okmányt s azt 2 példányban terjessze fel.

Elfogadtatott.

101. Az E. K. Tanács 306 — 1899. k. i. szám alatt elő-terjeszti a szováthi egyházközségnek a papi és mesteri kepe-ének buza és zab helyett a megfelelő pénzértékben leendő fizetése iránt beadott engedélyre vonatkozó kérését. Van az egész és fél béreseket együttvéve, összesen 116 egész bér. Egy bér 3 frt 60 krban számíttatván 418 frt 60 kr bér lenne fizetendő A papikepe 270 frt A mesteri 135 frt összegben számíttatnék és még fennmaradna 13 frt. A bér féléves előleges részletekben lenne fizetendő 1899-től kezdve A bért

a gondnok hajtánár be. Azok a kik a magtárba 5 frtot már tényleg befizettek 3 frt 60 kr helyett csak 3 frtot fizetnének s a 60 kr. pótoltatnék a magtár jövedelméből. A gondnoknak a fizetése a behajtásért javíttatni fog.

E. K. Tanács a szováthi gabonakepe helyett pénzkepe fizetését az E. Főtanács jóváhagyása reményében megengedte oly módon, hogy az már az 1899. évre is pénzül fizetessék. Az egyházközség útasíttatott, hogy a pénzkepe befizetésére készítsen részletes szabályzatot, melyben az egyháztagokat kötelezze félévi fizetésre úgy t. i. hogy az első félévi illeték befizetendő január 15 napjáig, a második félévi július 15 napjáig.

Az egyháztagok a jelzett hónapok 10-ik napjáig kötelesek bevinni tartozásukat a gondnokhoz, ki arról nyugtát adni köteles, a mi a kezelés könnyebbsége és tisztasága okáért ellennyugtás bárczákkal eszközözlendő. Arra az esetre, ha az egyháztag nem fizet pontosan, a behajtás módozatairól az egyházközség gondoskodik a szabályzatban, melyet esperesi úton terjesszen be. Hogy E. K. Tanács ezen fizetési rendszer sikeréről meggyőződést szerezhessen, útasíttatott az egyházközség, hogy az 1899. egész évről, meg az 1900. év első feléről adjon be egy részletes névszerinti kimutatást az összes kepe fizetőkről, jelezvén, hogy ki mily összeggel tartozott és azt mennyiben rőtta le az 1899. és 1900. évben.

E. K. Tanács főlhatalmazást adott arra, hogy az oly tagok helyett a kik a magtár alaphoz 5 frtot már tényleg befizettek, az alap fizessen meg 60 krt, azonban arra figyelmeztette az egyházközséget, hogy a magtár alappal a kepe pénzt semmiesetre ne zavarja össze, hanem a kepe illetéket belső ember afiainak fizesse a kepe bevételekből.

Elfogadtatott.

102. A kendői leány-egyházközség engedélyt kért az E. K. Tanácstól arra, hogy 193 frt 91 krt tevő pénz alapját a kepe megváltására fordíthassa, illetve, hogy e tőke évi kamatjából a belső emberek kepejét, a lelkészét 20 Koronában, az énekvezérét 10 Koronában megválthassa.

Az E. K. Tanács 257--1900. szám alatt az E. Főta-

nács utólagos jóváhagyása reményében ideiglenesen megengedte a kendői leány-egyházközségnek, hogy a nevezett tőkepenze évi kamatjából a lelkészi képét 15 K és az énekevezérit 10 K.-ban megválthassa. A lelkész fizetését azért kellett 15 K.-ban állítani meg, mert a lelkészi jövedelem kiegészítéseért a miniszteriumba beadott bevallási ívben e tétel 15 K.-val volt felvéve. Felhivatott egyuttal a leány-egyházközség, hogy kepeváltási alapja gyarapításáról gondoskodjék, mert e tőke 8%-os jövedelmére állandóan számítani nem lehet.

Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedését az E. Főtanács jóváhagyni, s a kendői leány-egyházközség kepeváltását az E. K. Tanács javaslata szerint megerősíteni méltóztassék.

Elfogadtatott.

103. Özv. Nappendruck Károlyné az iránt folyamodik, hogy a folyamodásában felhozott indokok alapján, engedjék el neki az Egyházunk pénztáránál fennálló 52 frt 50 kr. conferens tartozása.

Az E. K. Tanács tekintettel arra, hogy özv. Nappendruch Károlyné teljesen elszegényedett s magát szükös özvegyi segélyből tartja fenn; tekintettel, hogy egy esetleges perrel is aligha lehetne tőle a tartozását felvenni és tekintettel végül arra, hogy nevezett özvegy, míg jó anyagi helyzetben volt, több éven keresztül pontosan fizette tartozása kamatait, — ajánlja, hogy özv. Nappendruch Károlynénak az 52 frt 50 kr. conferens tartozása engedjék el s erről pénztárnok a fia az összeg leírása és a kötvény kiadása tekintetéből értesítették.

Elfogadtatott.

104. Az E. K. Tanács 16—1900. szám alatt id. Lászlóczy Sámuel kolozsvári lakós azon folyamodását, hogy 42 frt conferens tartozása engedjék el, a következő javaslattal terjeszti az E. Főtanács elé.

Tekintve id. Lászlóczy Sámuel, kolozsvári lakós elöregedését, munkaképtelenségét, tekintve, hogy a száma-

dások igazolása szerint ő a jelzett 42 frt conferens tartozásának a kamatját 1896-ig minden évben pontosan lefizette, tekintve, hogy elszegényedése köztudomású s ez okon eltartása végett gyermekeire van szorulva, és tekintve végül, hogy gyermekei az ő állítása szerint, eltartása mellett nem hajlandók e tartozás kifizetését magukra vállalni, vagy annak békés kiegyezés szerint bár bizonyos részletét az Egyháznak megfizetni, az E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy id. Lászlóczky Sámuel 42 frt conferens tartozása irassék le és a nyilvántartásból töröltessék; s a határozatról id. Lászlóczky Sámuel és pénztárnok afia értesítsenek.

Elfogadtatott.

105. Az E. K. Tanács jelenti 407—1899. p. ü. szám alatt, hogy Egyházunk a 300 frt követelését Schuster Gyulán felhajtatni nem lehetett, egyfelől mert nevezett adós tartózkodási helyét kitudakolni korábban nem sikerült, másfelől, mert jogtanácsos afiához a miniszteriumból jött értesítés szerint, nevezett adós nem sok idővel ezelőtt, miután hivatalából fegyelmi uton elmozdított, Pozsonyban vagyontalanul meghalt. Ajánlja azért az E. K. Tanács, hogy Egyházunk jelzett 300 frt követelése irassék le és a nyilvántartásból töröltessék, a miről pénztárnok afia értesíttessék.

Elfogadtatott.

106. Az E. K. Tanács 79—1900. szám alatt jelenti, hogy a Dálnoki Incze József 105 frt értékű conferens kötelezvénye a néhai Filep István egyházi pénztárnok kezén elévedett. Ezért azonban ő s később örökösei felelőssé tették és az Egyházunk javára bekeblezett pénztárnoki biztosíték, a néhainak kolozsvári torony-utcai házában továbbra is fenntartatott. Filep István leánya Ferenczy Józsefné a nevezett 105 frt conferens tőke tartozást a f. évben befizetvén, folyamodott, hogy a 151 frt 20 kra felszaporodott kamat engedtsék el, tekintettel néhai édes apjának az Egyházunknak tett hosszas és hű szolgálatára és a

fennálló pénztárnoki biztosíték törlesztésére adassék ki a nyilatkozat. Az E. K. Tanács a folyamodásban felhozott indokokra való tekintettel, miután a 105 frt tők tartozás befizettetett, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása, reményében a 151 frt 20 kr. kamatot elengedte és a kért szükséges törlési nyilatkozatot kiadta. Kéri azért, hogy az E. Főtanács ez intézkedését jóváhagyó tudomásul venni s ez által megerősíteni méltóztassék.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

107. Az E. K. Tanács 364—1899. k i szám alatt jelenti, hogy a theologiai vizsgáló és fegyelmi bizottság javaslatot adott be, hogy a hittani intézet újjászervezése következtében szükségesnek és kívánatosnak tartja a legatio kezelését, a mire nézve a főgymnasiumi igazgató is megkérdezettvén, úgy nyilatkozott, hogy ez ügyet egy vezetés alá kellene adni. Ajánlja azért a bizottság, hogy a legatiók rendezése és a legatusok rendelése bizassék a dékánra annál inkább, mivel a legatióban elmondandó beszédek szakszerű felülvizsgálása is azt indokolja. Ajánlja egyszersmind a bizottság, hogy az esetben ha a papnövendékekkel az összes legatiók be nem tölthetők, a dékán a gymnasiumi igazgatóval egyetértően járjon el.

Az E. K. Tanács a maga részéről is helyesnek és indokoltnak találja, hogy a papnövendékeknek a legatioba küldetése ügye a dékánra bizassék. De mivel ennek kimondása egy régi rendszer megváltoztatását vonja maga után, a javaslatot a maga ajánlatával, végleges elintézés végett az E. Főtanács elő terjeszti.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatára és felhozott indokokból, a papnövendékeknek legatioba való küldésével s az ezzel kapcsolatos teendők elintézésével a theol. dékánt bizza meg; ha legatus küldése a gymn. tanulókból is szükségeltetnék, ez esetben a gymn. igazgatóval egyetértően járjon el a dékán.

108. Az E. K. Tanács 394—1900. szám alatt jelenti, hogy Iszlai Márton énekgyűjteményét iskoláinkban tan-

könyvnek elfogadta s Iszlai Márton, hogy a tankönyv könynyebben megszerezhető legyen. az E. K. Tanács felhívására annak árát 2 K. ról 1 K. 20 fillérre szállította le. Kéri az E. K. Tanács, hogy ez intézkedése jóváhagyó tudomásul vétetvén, az Iszlai Márton énekgyűjteménye iskoláinkban tankönyv gyanánt fogadtassék el.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

109. Az E. K. Tanács 489—1900 szám alatt jelenti, hogy a küüllői egyházkörben, Vámos-Udvarhelyen, ottani hiveink f. évi május 8 án tartott közgyűlésükben leány-egyházközséggé alakultak s mint ilyen a széplaki anya-egyházközséghez való csatlakozásukat kimondották. Az E. K. Tanács a vámos-udvarhelyi leány-egyházközség megalakulását és a széplaki anya-egyházközséghez való csatlakozását az E. Főtanács jóváhagyása reményében ideiglenesen helybenhagyta; kéri most az E. Főtanácsot, hogy intézkedését jóváhagyó tudomásul venni s nevezett leány-egyházközség megalakulását és a Széplakhoz való csatlakozását végérvényesen kimondani s erről a vámos udvarhelyi leány-egyházközséget értesíteni méltóztassék.

Főtanács az E. K. Tanács intézkedéseit jóváhagyó tudomásul vevén, a vámos-udvarhelyi leány-egyházközséget e minőségében megerősíti és a széplaki anya-egyházhoz csatolja. Erről érdekelt egyházközségek esperesi úton értesitessenek.

110. Az E. K. Tanács 247—1900 szám alatt jelenti, hogy a Medgyesen és vidékén lakó unitárius hiveink f. évi márcz. 3-án tartott közgyűlésükben Medgyes központtal leány-egyházközséggé alakultak és a szőkefalvi anya-egyházközséghez csatlakoztak

Az egyházi adót kivetették s annak felhajtásáról gondoskodtak. A begyűlt jövedelem fele részét a lelkész javadalmazására fordítják

Az E. K. Tanács a megalakulásról beterjesztett jegyzőkönyvet, valamint az egyházi adózásra vonatkozó szabályzatot is ideiglenesen jóváhagyta és a medgyesi leány-egyház-

község megalakulását és a szőkefálvi anya-egyházközséghez való csatlakozását az E. Főtanács jóváhagyása reményében szintén ideiglenesen kimondotta. Kéri azért, hogy a medgyesi leány-egyházközség megalakulását, a széplaki anya-egyházközséghez való csatlakozását az E. Főtanács végérvényesen kimondani és egyházi adózási szabályzatát megerősíteni s erről az egyházközséget a további miheztartás és intézkedések megtétele végett értesíteni méltóztassék.

Főtanács a medgyesi leány-egyházközség megalakulását és a szőkefálvi anyaegyházhoz csatlakozását jóváhagyó tudomásul veszi, e minőségben megerősíti; valamint helybenhagyja az egyh. adózási szabályzatot

Erről esperesi úton az érdekelt egyházközségek a további miheztartás és intézkedések megtétele tekintetéből értesitessenek.

III. Az udvarhelyi egyházkör 831—1900. szám alatt mintaívet terjeszt be az egyházközségek költségvetései készítésére nézve. Az E. K. Tanács ajánlja, hogy ez indítvány véleményezésre adassék ki az egyházköröknek.

E K. Tanács javaslata elfogadtatott.

II2. A kereszturi és kükküllői egyházkörök közgyűlései javaslatot terjesztettek be a sz.-kereszturi gymnasiumban a IV. osztály mihamarábbi felállítására érdekében, a beadott indítványt az E. K. Tanács 931—1900. szám alatt azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy e kérdés mindaddig, a míg kolozsvári kollegiumunk felépítése teljesen bevégezve nincsen, a napirendről vétessék le.

Elfogadtatott.

II3. A háromszéki egyházkör 945—1900. szám alatt javaslatot tesz, hogy a kolozsvári főgymnasiumban a tandíj szállíttassék alább, illetve hagyassék meg az unitárius növendékekre vonatkozólag úgy, a mint az idáig volt 20 K. összegben. Az E. K. Tanács e javaslatot azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy tekintettel arra, hogy kolozsvári főgymnasiumunkban a tandíj összegét, a vallás és közoktatásügyi miniszter ural a főgymnasiumunkra vonatkozólag 1898-ban

kötött és az E. Főtanács által jóváhagyott szerződést szabályozza, azt a szerződés értelmében ez idő szerint alábbszállítani nem lehet. Megjegyzi azonban E. K. Tanács, hogy gymnasiumainkban a tandíjak 25 százalékat elengedni joga van és e jogát mindig az unitárius vallású tanulók javára gyakorolja.

E. K. Tanács javaslata elfogadtatott.

114. Előterjesztetik az udvarhelyi egyházkör közgyűlésének az az indítványa, a mely szerint házasság kötések alkalmával, a mikor a házasságra lépettek két külön egyházközsegnek a tagjai, az egyházi áldásban való részesülésnek a nyilvántarthatása szempontjából, az egyházi áldást kiszolgáltató lelkész értesítse hivatalosan a másik iél lelkészét s ez utóbbi is hirdesse ki a házasságra lépetteket és ez eljárás tétessék lelkészcinkre nézve kötelezővé. Az E. K. Tanács ez indítványt azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy erre vonatkozólag kéressék ki az egyházkörök véleménye s javaslata, a mi végből közöltessék ez indítvány az egyházkörökkel.

Küldessék ki az egyházköröknek véleményadásra.

115. Előterjesztetik 271—1899. K i sz. a., hogy Szentkirályi Árpád volt egyházi tanácsos az unitárius egyház kebeléből kilépett, s az E. K. Tanács vele a kilépése után azonnal megszüntetett minden hivatalos összeköttetést. Ajánlja az E. K. Tanács, hogy Szentkirályi Árpád az egyházi tanácsosok sorából töröltessék.

Elfogadtatott.

116 Olvastatik az új szervezet alapján 1900. évben beindított ügykezelés megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, mely szerint az ügykezelés helyesnek és e. ismérésre méltóan pontosnak találtatott.

Örvendetes tudásul vétetik.

117. Ugyancsak a fennebbi bizottság jelenti, hogy az E. K. Tanács évi jelentéseit egybevetvén az E. K. Tanács okmányokkal, azt mindenekben helyesnek találta és az eredményes működése elismerésre méltónak találta.

Főtanács az E. K. Tanácsnak sikeres működéseért méltányló elismerését jegyzőkönyvileg kifejezi.

118. Tárgysorozat rendén a jövő évi Főtanács helye és ideje kitűzendő lévén.

Főtanács ezzel az E. K. Tanácsot bizza meg.

Több tárgy nem lévén, püspök megköszöni elnöktársának, egyh. tanácsosoknak megjelenését, kitartását és részvételét a tanácskozásokban, az ülést bezárja, közügyigazgató Isten áldását kéri továbbra is hazánkra, a királyra és Anyaszentegyházunkra — ezzel a főtanácsi gyűlés bevégeződött.

Br Petrichevich Horváth Kálmán, **Ferencz József,**
főgondnok. püspök.

Nagy Lajos,
egyházi főjegyző.

Csifó Salamon, Mózes András, Orbók Ferencz,
Zsakó István,

Főtanácsból kiküldött hitelesítő biztosok.

TÁRGYMUTATÓ

	Jkvi pont szám.
Alamor-ladamosi uradalomnak 1898. és 1899. évi szá- madása	26—27
Augusztinovics alap számadása 1899. évről	42
Államsegély (egyh.) számadása 1899. évről	47
Augusztunovics alapok 1901. évi költségvetése	72
Államsegély felhasználására javaslat	86
Baldácsi-alap közgyűlésére meghatalmazottak választása . .	16
Baldácsi-alap felhasználására javaslat	87
Bányabükkii gazdaság 1899. számadása	31
Belső e. ny. int. pénzt. és kongrua pénztárosság	15
Belső emberi nyugdij-intézet 1899-iki számadása	68
Belső emberi nyugdij-intézet 1900 év I. feléről	69
Belső emberi nyugdij-intézet 1901. évi költségvetése . . .	76
Belső emb. nyugdij tartozások késedelmi kamatainak szá- mitása	83
Benczédi Gergely közpénztáros lemondása és megmaradása .	24
Berde-alap n.-buni birtokáról 1899. számadás	28
Berde-alap számadása 1899. évről	46
Berde-alap, vagyona felhasználására javaslat	54
Berde Mózsa különböző célú alapjainak kezelésére nézve javaslat	62
Berde czipó ösztöndíjra nézve szabályzat	63
Berde M. n.-buni birtoka eladása fránt javaslat	65
Berde M. alap 1901. költségvetése	77
Berde-alap felhasználására javaslat	90
Bizottságok kiküldése	9
Bordoson kepeváltás	100
Budai István kolozsi énekvezér nyugdíjaztatása	13
Csiki István kereszturi helyettes tanársága	38
Csifó Salamon b. e. nyugd. intéz. és kongrua pénztárnok- ságával megbizatik	15

Csifó Salamon titkári állásában megerősítették és felesket-	23
ettek	
Csegezben kepeváltság	97
Daniel Gábor főgondnokhoz részvétávirat	4
Daniel Gábor főgondnok felelete a főtanács részvétiratára .	19
Dávid Ferencz alap felhasználására javaslat	88
Egyh. k. Tanács évi jelentése	7
E. K. Tanács jelentése a pénztárhoz szükséges iratokról .	61
E. K. Tanács jelentése a theológiáról	93
E. K. Tanács jelentése a középiskolákról	94
E. K. Tanács jelentése a népoktatásról	95
E. K. Tanács jelentése a nyári tanításról	96
E. K. Tanácsi kiadványok aláírása	81
Egyházköri képviselők 1900 - 1902. évre és felesketésök	3
Egyházi államsegély számadása 1899.	47
Egyh. Tanácsosok választandók	18
Egyh. Tanácsosok állásokra a kijelölő bizottság bejelenti	
jelöltjeit	25
Egyh. Tanácsosok választottak	45
Egyh. K. Tanácsba egy tag választása	45
Esperesek tiszteletdíja	59
Évzáró vizsgák	92
Évi jelentések okmányoknak megfelelők	117
Felirat a vallás és közoktatásügyi miniszterhez	66
Fizetésemelés a püspököknek	55
Fizetés rendezése a kolozsvári főgymnasiumi tanároknak .	56
Fizetés rendezése a hittani-intézeti tanároknak	57
Főtanácsi jegyzőkönyv hitelesítésére tagok kiküldése . . .	67
Főtanácsban képviselők	3
Főtanácsi képviselők az esküt leteszik	3
Gál Kelemen dr. főisk. igazgatónak választatik	45
Gothárd Zsigmond dr. egyh. tanácsosnak választatik . . .	45
Hackmüller Oszkár helyettes tanársága	39
Házasságkötések kihirdetése	114
Helyettes tanári állások betöltése	36
Hidegh Mihály tanársága	37
Hittani-intézeti tanárok fizetés rendezése	57
Horváth Arthur báró egyházi tanácsosnak választatik . .	45
Igazgató választás elrendeltetik a főgymnasiumnál . . .	14
Incze József-féle kamat töröltetik	106
Indítvány a számadások összegezésére	33
Iszlai Márton ének-gyűjteménye	108
Javaslat a Berde Mózsá különböző czélu alapjai kezelésére	62

Javaslat a Berde Mózsza n.-buni birtoka eladása iránt . . .	65
Javaslat egy új theol. tanári szék beállítására . . .	85
Javaslat az államsegélyek felhasználására . . .	86
Javaslat a br. Baldácsy-alap felhasználására . . .	87
Javaslat a Dávid Ferencz-alap felhasználására . . .	88
Javaslat a Kovács Dénes-alap felhasználására . . .	89
Javaslat a Berde-alap felhasználására . . .	90
Jelentés a theológiáról . . .	93
Jelentés a középiskolákról . . .	94
Jelentés a népoktatásról . . .	95
Jelentés a nyári tanításról . . .	96
Jelentés a pénztár vizsgálatról . . .	34
Jelentés a 14. és 18. pontok alatt kiküldött szavazó bizottságtól . . .	45
Jelentés a pénztári iratokról . . .	61
Jelentés a Raffaj Károly hagyaték ügyéről . . .	21
Jegyzőkönyv hitelesítése (a második ülési) . . .	82
Jozan Miklós egyházi tanácsosnak választatik . . .	45
Jószágfelügyelőség évi jelentése . . .	8
Jószágfelügyelőség évi jelentésének elfogadása . . .	32
Kepe megosztási szabályzat . . .	84
Kereszturi gymnasium 1901. évi költségvetése . . .	79
Késedelmi kamatok számítása a b. e, nyugdíj tartozásnál . . .	83
Kisebb alapok számadása 1899. évről . . .	44
Kolozsvári főgymnasium 1899. évi számadása . . .	49
Kolozsvári főgymnasiumi tanároknak fizetés rendezése . . .	56
Kolozsvári főgymnasium 1901. évi költségvetése . . .	78
Koncz alapok számadása 1899. évről . . .	41
Koncz alapok költségvetése . . .	75
Közalap számadása 1899. évről . . .	40
Közalap 1901. évi költségvetése . . .	70
Kórházalap számadása 1899. évről . . .	43
Kórház alap 1901. évi költségvetése . . .	74
Kisebb alapok 1901. évi költségvetése . . .	71
Kovács Dénes alap felhasználására javaslat . . .	89
Kepeváltság Csegezen . . .	97
Kepeváltság Szt.-Gericzén . . .	98
Kepeváltság Székely-Kereszturon . . .	99
Kepeváltság Bordoson . . .	100
Kepeváltság Szováthon . . .	101
Kepeváltság kendői I ekklában . . .	102
Költségvetés Augusztinovics alaphoz 1901. évre . . .	72
Költségvetés a b. cmb. nyug. int pénztáránál 1901 évre . . .	76

Költségvetés, Berde alap 1901. évre	77
Költségvetés, közalap 1901. évre	70
Költségvetés, kisebb alapok 1901. évre	71
Költségvetés, kórház-alap 1901. évre	74
Költségvetés, Koncz alapok	75
Költségvetés, kolozsvári főgymnasium 1901. évre	78
Költségvetés, kereszturi gymnasium 1901. évre	79
Költségvetés, tanári ny. díj özv. és árvai segély alapról 1901. évre	73
Költségvetés, tordai iskolánál 1901. évre	80
Költségvetések készítésére egyházközségekben indítvány	111
Kereszturi gymnasiumban 6-ik osztály felállítása	112
Ladamos-alamori uradalom 1898. évi számadása	26
Lassel Gyula helyettes tanársága	35
Lemondása Benczédi Gergely közpénztárosnak	24
Lászlóczky Sámuel (idősb) tartozása leiratik	103
Legatusok kiküldése	107
Leányegyházközség alakulása Vámos-udvarhelyen	109
Leányegyházközség Medgyesen	110
Major Sándor helyettes tanársága	36
Márkos Albert helyettes tanársága	36
Mártonfi Gergelyné alapítványának ügye	64
Mikó Dezső egyházköri gondnoksága Aranyoskörben	10
Nappendruckné tartozása elengedtetik	103
Nagy Béla egyházköri jegyzősége Küküllőörben	12
Németh István egyházköri jegyzősége Aranyos-torda körben	11
Nyiredi Géza dr. helyettes igazgatósága a főgymnasiumnál	14
Nyugdíjaztatása Budai Istvánnak	13
Papnövendékek egyetemi díjainak fedezése	64
Pálfi Dénes pusztaszentmiklósi gazdatiszt 1898 számadási elmarasztaltatásának tisztázása	30
Pálfi Márton rendes tanár	22
Pénztár kezelési utasítás	60
Pénztáros választása a b. e. nyugdíj intézet és kongruához	15
Pénztári iratokról jelentés	61
Pénztár vizsgálatokról jelentés	34
Püspök megnyitó beszéde	2
Püspök évi jelentése	6
Püspöki fizetés emelés	55
Püspök nyilatkozata a főt. 55. alatti határozatára	58
Pusztaszentmiklósi gazdaság 1899 évi számadása	29
Raffaj Károly hagyaték ügyéről jelentés	21
Szabályzat a Berde-czipó ösztöndíjra	63

Szabályzat a kepe megosztásra	84
Szabó József-alap 1899 évi számadása	53
Székelykereszturi gymnasium pénztárnoki, isk. főnöki számadása 1899 900 évről	50
Székely Kereszturon kepeváltság	99
Szentiványi Miklós egyh. k. tanácsosnak választatik	45
Szentiványi Gyula egyh. tanácsos lemondása	17
Szentiványi Gyula lemondásának visszavonása	20
Szent-Gericzén kepeváltság	98
Szováthon kepeváltság	101
Szentkirályi Árpád az egyh. tanácsosok sorából töröltetik	115
Számadás, tanári ny. díj és özv. árvai segélyalap 1899. évi	48
Számadás, alamor-ladamosi birtokról 1899. évi	27
Számadás, Augusztinovics alapról 1899 évi	42
Számadás, egyházi államsegélyről 1899 évi	47
Számadás, a Berde-alap n.-buni birtokáról 1899. évi	28
Számadás, bányabükkí gazdaságról 1899. évi	31
Számadás, Berde-alap 1899. évi	46
Számadás, tordai iskolai 1899. évi	52
Számadás, b. e nyug. intézet 1899. évről	68
Számadás, b. e nyug. intézet 1900. év I. feléről	69
Számadás, egyházi államsegélyről 1899. évről	47
Számadás, közalapról 1899 évről	40
Számadás, Koncz-alapról 1899 évről	41
Számadás, kórház-alapról 1899. évről	43
Számadás, kisebb alapokról 1899. évről	44
Számadás, kolozsvári főgymnasiumról 1899. évről	49
Számadás, pusztaszentmiklósi jószágból 1899. évről	29
Számadás, székely-kereszturi pénztárnoki és isk. főnökségről 1899. évről	50
Számadás, Szabó József-alap 1899 évről	53
Számadás, tordai isk 1898. évről	51
Schuster Gyula tartozása töröltetik	105
Szervezeti törvény bevált	116
Tagok kiküldése a főtanácsi jegyzőkönyv hitelesítésére	67
Tanári nyugdíj, özv. árvai segélyalap számadása 1899 ről	48
Tanári nyugdíj és özv. árvai segélyalap 1901 költségvetése	73
Tanulók jutalmazása	91
Tárgysorozat elfogadtatik	5
Távirat Daniel Gábor főgondnokhoz	4
Titkári állásban megerősítése Csifó Salamonnak	23
Theológián egy új tanári szék beállítása iránt javaslat	85
Tordai iskola 1898, 1899. évi számadása	51

Tordai iskola 1899. évi számadása	52
Tordai iskola 1901. évi költségvetése	80
Tandij felemelése ellen indítvány	118
Utasítás a pénztár kezeléséhez	60
Vallás- és közokt. miniszterhez felirat	66
Választása a b. e ny. int. és kongrua pénztárosnak	15
Választatnak meghatalmazottak a Baldácsi A közgyűlésére	16
Választása egyh tanácsosoknak	18
Választása a főgymnasiumi igazgatónak ,	14, 18, 45
Vizsgák az év végén	92
Választások	45

A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ
ZSINATI FŐTANÁCSÁNAK

1903. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23—24-ÉN

VARGYASON TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :

N A G Y L A J O S,
EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁRT,
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNÉL.
1903.

A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ
ZSINATI FŐTANÁCSÁNAK

1903. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23—24-ÉN

VARGYASON TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:

N A G Y L A J O S,
EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁRT,
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNÉL.
1903.

ELSŐ ÜLES.

Tartatott Vargyason, 1903. évi augusztus hó 23-án délelőtt 8¹/₂ órakor kezdődőleg, főgondnok mélt. id *Daniel Gábor* és püspök főtisztelendő *Ferencz József* urak elnöksége alatt.

Előadó: *Csifó Salamon*, egyh. és püsp. titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos*, egyh. főjegyző.

1. Elnök mélt. id. Daniel Gábor úr a Zsinati Főtanácsot a következő beszéddel nyitja meg:

Méltóságos és főt. Zsinati Egyh. Főtanács!

Isten segedelméből főgondnokságom alatt másodszor tartjuk zsinatunkat ezen egyházi körben, és épp itt Vargyason. Remélem és ohajtom, hogy valamint ezelőtt 20 évvel, egyetemes egyházunk előmenetelét eszközölte, úgy jelen tanácskozásunkat szokott higgadság kísérje és csakis egyházunk közjava irányítsa.

Az 1899-ben Sz.-Kereszturon tartott zsinatunk egyházközönségünk szervezetéről szóló törvényjavaslatokat elfogadván, azoknak életbe léptetése iránt az előleges lépéseket megtette. Ezen reform az 1900-dik év óta gyakorlatban is van. Azt hiszem be is vált, legalább azok módosítása iránt nem merült fel indítvány. Ezen szervezet kiegészítő részei a mult évben tartott Egyházi Főtanács által megerősített azon szabályok, illetőleg törvények, melyek a gazdasági bizottságról, az egyházi hatóságaink és tisztviselőink teendőiről és hatásköréről, a belső emberek és azok özvegyei nyugdíjáról,

a kolozsvári papnevelő intézetről, a konviktus és internátusról szólnak. Ezeket csak röviden említem fel, főképp azon okból, hogy rá mutassak azon tevékenységre, amelyet egyházunk ügyeit vezető és közreműködő hitfeleink kifejtettek, amely buzgóságokért mind azok, akik ezen fáradságos munkában részt vettek, a Zsinati Főtanács elismerésére méltók, amelyet én azon hő ohajtással fejezek ki, hogy ezen vallásos buzgóságból eredő önzetlen munkásság örökre tartson hitfeleim között.

A múlt évi Egyh. Főtanácsnak még egy üdvös határozatáról kell megemlékeznem, és ez a számadásoknak egy főtanácsi bizottság általi előleges megvizsgálása, mely vizsgálatot eddig a folyamatba levő főtanácsi ülésből kiküldött bizottság végzett. Ezen eljárás nagyon megkönnyíti a felyül vizsgálatot, anélkül, hogy eddig gyakorlott felügyeleti jogából bármit is feladott volna.

A pénztári hivatal szervezésére és a kisegítő személyzet beállítására nagy súlyt fektettek. A pénztárnoki teendő a közelebbi időkbe nagyon megnevekedett, nemcsak a különböző alapok elkülönítenlen kezelése, de az újabb szervezet által is

Pár év óta sürgettem egyházunk vagyoni leltárának összeállítását azon elvből indulva ki, hogy rossz gazda, a ki nem tudja mi a vagyona és annak értéke. Ez már elkészült.

Ez az érdeklődők által ugyan megtekinthető, de mind a mellett néhány tételt a múlt évi alapon felemlitendőnek tartok.

A kolozsvári épületeink némely ingatlanokkal összesen 1.782,850 k. becsértéket képviselnek, ezek közül az új kollegium építési költsége 1.091.670 koronát tesz a végleszámolás szerint, azon telkek árát beszámítva, a melyek helyein a diszes épület fekszik, a melyekért az új kollegium közalapunknak tehát nekünk — 254.226 koronával tartozik, ezen kívül a régi kollegiumot ugy a Sala - Gálfalvy telken levő épületeket mintegy 90.000 K. törlesztési kölcsön terheli.

Nagy összeget vett igénybe az új kollegium, a melynek berendezése egészen modern, épp azért évi fentartása: világítás, fűtés, vízvezetéki díj nem csekély kiadást igényel.

Hő ohajtásom és azt hiszem mindnyájunké. hogy azon nagy anyagi erőnket mélyen érintő áldozat, a melyet egyházunk ezen kollegium építéssel tett, meghozza egyházunknak gyümölcsét fiatal nemzedékünknek hazafias, unitárius vallásos szellemben nevelése által. Nem kétlem, hogy tanáraink igyekezete oda irányul, hogy ez megvalósuljon.

Konviktusi alapunk a mult évi kimutatás szerint 42.999 korona. Rendkívül csekély összeg, tekintve a tanulók, helyesebben a tanulni vágyók számát, pedig valamely módon, lehetővé kellene tennünk a szegény, de tehetséges fiaink tanulhatását.

Az új kollegium felavatási magasztos ünnepélyekor a régi kollegium volt tanulói közül sokan összegyűltek. Engemet ért ez alkalommal, koromnál fogva, azon megtiszteltetés, a melynél fogva a régi diákok elnökévé választattam, még pedig azon megbizással, hogy tisztársaimmal felhívást intézzünk a konviktusi alap gyarapítására. Ezt lehető széles körbe telyesítettük is. Eddigélé azonban az adományok összegének kamatja csak egy fél konviktusi dijt fedez. Ennél fogva közölni kívánom, hogy az adományozás határideje még nem járt le, sőt nagyon ohajtandó, ha azok, akik nevelésügyünket adományaikkal előmozdítani ohajtják, azt a konviktus alapjára adják.

Birtokaink összes becsértéke az épületekkel együtt a mult év végével 1.262.754 koronára tétetett, de ezen birtokok a közalapnak 40.600 koronával tartoznak, ezen kívül 108.242 k. törlesztési kölcsön terheli.

A Baldácsy protestáns alap birtokai is nem csekély értékűek. A jövedelem a 11. egyházkerület között oszlik fel, a melyből egyházunk a mult évben is 8000 koronát vett be.

Megjegyzem miszerént birtokaink, valamint a különböző alapok rendeltetési célja a hagyományozók által megélvén határozva, igen csekély oly jövedelmünk van, amely más rendkívüli egyházi szükségleteinkre lenne fordítható.

Mindezeket csakis azért említettem, mert ez nagyonunk gyarapodását feltünteti.

A székhelyegyleti első takarékpénztár bukása érzéke-

nyen érintvén egyházunkat, főkép a sz.-kereszturi egyház-körünket, ez ösztönzött engemet a kolozsvári pénzüzetekbe akkor nagy összegű betéteinknek részbeli felmondása iránt az Egyh. Képv. Tanácshoz előterjesztést tenni. Aggodalmam viszhangra talált és az E. K. T. a körülményekhez képest az intézkedését megtette, amennyiben még további intézkedés lenne szükséges, felhivom a Zsinati Főtanácsnak eziránt becses figyelmét. Különben azt hiszem most is osztják azon nézetemet, mely szerint legbiztosabb a tőkepénzeinknek birtokba való befektetése, részben pedig biztos állami értékpapirokba.

Sz.-Keresztúron a VI. osztály beállítása érdekében már évekkel ezelőtt közreműködtem. Azonban törekvésemet eddigelé siker nem követte a Vallás- és Közoktatásügyi minisztérium ellenkező felfogása miatt, most is fenn van az ügy, de tudtomra elláttatlan. Nézetemet ezen osztály beállítása iránt nem változtattam, úgy tekintvén azon tanodánkat, mint a kolozsvárinak kiegészítőjét, azonban annak VIII. osztályra való kiegészítése nevelés és vallásunk érdekében is megfontolandó, eltekintve azon pénz áldozattól, a mellyel jelenleg nem rendelkezünk.

Tordai iskolánk még az állammal kötött szerződés alapján áll. A tantermekért fizetett összeg a gymnásium javára tőkésítetvén, ez a múlt év végéig 66.146 koronára emelkedett.

Évtizedekkel ezelőtt kezdeményeztem a Sz.-Udvarhelyt építendő templomunk ügyét. Ottani hitfeleim pártolván az eszmét, tehetségök szerint adományaikkal az első lépést megtették. Később a főtisztelendő püspök ural szélesebb körben terjesztettük az adakozás iránti felhívásunkat, amelynek annyi eredményc lett, hogy egy épületes telek megszereztetett, amelyen egy diszes templom elhelyezhető; azonban a hitközség tőkéje annak építési költségét csak csekély, alig figyelemre méltó részben fedezhetné. Minek utánna többen velem együtt úgy gondolkoznak, hogy a Sz.-Udvarhely önálló hitközség létesítése, nemcsak a sz.-udvarhelyi hitfeleink; hanem az egyetemes egyházunk érdeke, nemcsak

azért, mert a megye központja; hanem azért is, mert a megyei két egyházi körünk lélekszáma csaknem megközelíti az összes magyarországi unitáriusok számának felét, tehát méltó, hogy ott jelét adjuk azon jelentékeny lélekszámunknak, mely a megye területén él.

Ezek folytán az Egyh. Képv. Tanács elkészíttette az építendő templom tervét és költségvetését és újabb felhívást intéztünk az adakozásra.

Azonban ennek eddigelé — hinni akarom — nem a közönbösség, hanem a közelebbi évek szűk termései által bekövetkezett kedvezőtlen gazdasági és pénzügyi viszonyok miatt kedvező eredménye nem lett. De bizom hitfeleim buzgóságában, mikép a helyzet javulásával ezen ügyet felkarolják, az eszmét napirenden tartva annak létrejöttét elősegítik.

Felemlitendőnek tartom a Duna—Tiszamenti elnevezés alatt alakult új egyházi körünket. Ezen terjeszkedés mindnyájunkat örömmel tölthet el. Ennek létesíthetése nagyrészen azon szeretett hitfeleinknek köszönhető, akih daczára a távolságnak, nemcsak forró érzéssel viseltetnek irántunk, hanem ennek adományaikkal is kifejezést adnak. Legyenek ez alkalommal is az amerikai és angol unitáriusok legmelegebben üdvözölve, azon sajnálatunk kifejezésével, hogy ezen zsinati összejövetelünkön küldötteiket nélkülöznünk kell, és így személyesen nem fejezhetjük ki irántuk viseltető őszinte szeretetünket.

Talán a jövő hóban Amsterdámban tartandó szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi tanácsa tartotta őket távol.

Ezen örvendetes mozgalom, amely a mi rokonszenvűnket nemcsak felkelti, de a mi érzelmeinket a lelkiismereti szabadság elvén csaknem azonosítja, alkalmat fog adni küldöttünk által az amerikai és angol hitfeleink iránti forró érzelmeink kifejezésére.

Sajnálom, hogy koromnál fogva hatáskörömben nem fejthettem ki oly tevékenységet, a milyent ohajtottam volna, de e tekintetben kipótolt kartársam báró P. Horváth Kálmán, akinek buzgó fáradozásáért hálás köszönetet mondok. Meggyőződésem, hogy ezt a Zsinat tagjai egyhangulag ma-

gukévá teszik, hasonlólag a főtisztelendő püspökünk iránt is, aki nemcsak a szorosán vett lelki gondozást teljesíti, de egyházunk anyagi és gazdasági ügyeink vezetésénél nagy tevékenységet fejt ki. Ily elnöktársak mellett állásom megkönnyítve van, mert vállaimról a teher nagyrésztét leveszik.

Korommal járó gyengeségemért elnézést kérve, útalok egy félszázadot felyül muló egyházi szolgálatomra, mely idő alatt különböző minőségben csekély tehetséggel ugyan de annál több jóakarattal igyekeztem egyházunk javát önzetlenül előmozdítani, kívánom még hátralévő éveimben is hasonlólag folytatni.

A tárgysorozatban foglalt ügyekre részletesen nem terjeszkedem ki, ámbár azok között sok fontos van, e tekintetben telyesen megbízom a Zsinati Főtanács tagjainak bölcsességében, hogy azokat egyházunk Javára oldják meg.

Fogadják kérem mindnyájan lelkem mélyéből eredő szívélyes üdvözetemet és ezzel ezen Zsinati Egyh. Főtanács ülését megnyitottnak nyilvánítom.

Köszönök Kelemen Albert esperes Isten áldását kéri imájában Zs. gyülekezetünkre.

2. Mélt. br. Petrichevich-Horváth Kálmán II. főgondnok indítványozza az elnöki megnyitó beszédnek szószerinti jegyzőkönyvre vételét.

Megnyitó beszédet Zsinati Főtanács köszönettel fogadja és az indítvány elfogadásával jegyzőkönyvre vétetni határozza.

3. Az E. K. T. 880—1903. ikt. sz. alatt jelenti, hogy az egyházkörök és az illető egyházközségek az 1903. és 1904. évekre Főtanácsai Képviselőknek megválasztották a következőket:

1. Küküllő kör: egyh. részről megválasztotta Hadházy József décsfalvi lelkészt és világi részről Vajda Ákos d.-szt.-mártoni királyi erdészt.

2. Maroskör: egyh. részről Szász András vadadi lel-

készít és Májai Gábor szent-gericzei énekvezért, világi részről Hajdu Elek nyugalmazott főjegyzőt és Álgya János vasúti mérnököt.

3. A Felsőfehér kör: egyh. részről: Ütő Béla alsó-rákosi lelkész, világi részről Szentpály Gyula fogarasi községi főjegyzőt.

4. Udvarhely kör: egyh. részről Pál Ferencz oklándi lelkész és Győrfi István h-szt.-mártoni énekvezért, világi részről Deák Lajos sz.-udvarhelyi kir. aljbíró és Tarcsafalvi Albert vargasi tanítót.

5. Aranyostorda kör: egyh. részről Biró Lajos várfalvi és Benczédi Domokos mészáros lelkészeket, világi részről Borbély Máté megyei pénztárnokot és Imre József nagyenyedi főszolgabíró.

6. A Duna-Tisza-menti egyh. kör: egyh. részről Ürmösi József polgári lelkész és világi részről dr. Ormos Jenő hódmezővásárhelyi ügyvéd.

7. Keresztur kör: egyh. részről Ferenczi Áron, Péterfi Mihály lelkészeket és Toth Vilmos tanítót, világi részről Pálfi Jenő, Osváth Áron és Végh Gyula fiait.

8. Kolozsdobokai kör: egyh. részről Fülöp Mózes kidei lelkész és világi részről Szász Ferencz borsai gazdatisztet.

9. Háromszék kör: egyh. részről József Lajos kilyéni lelkész, világi részről dr. Ferenczi Géza n.-ajtai ügyvéd aait.

10. A tordai egyh. község egyh. részről Lőrinczi Dénes lelkész és világi részről Czakó László ügyvéd.

11. A budapesti egyházközség: egyházi részről Józán Miklós lelkész, világi részről dr. Bedő Albert országgyűlési képviselőt.

12. Kolozsvári egyházközség: Fekete Gyula és dr. Ferencz József fiait.

Méltóztassék az E. Főtanács e jelentést jóváhagyó tudomásul venni s a képviselőktől az esküt bevenni.

Zsinati Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi s a képviselőktől az eskü bevételét meghatározza.

4. A Zsinati Főtanács tagjai számba vétetvén, kitünt, hogy a következők jelentek meg:

I. Hivatalból:

a) *II. főgondnok*: br. Petrichevich-Horváth Kálmán ; *egyh. főjegyző*: Nagy Lajos ; *egyh. közigazgató*: Kelemen Albert esperes; *egyh. és püspöki titkár*: Csifó Salamon; *gazdasági bizottság tagjai közül*: Benkő Mihály, Gyöngyösi Béla, Daniel Lajos; *pénztárnok*: Benczédi Gergely.

b) *Esperesek*: Csegezi László, Lőfi Áron, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Osváth Gábor, Jozan Miklós.

c) *Egyházköri felügyelő gondnokok*: Szentiványi Miklós, ifj. Daniel Gábor, Daniel Lajos, Gálffy Kálmán.

d) *Iskolai felügyelő gondnokok*: Fekete Gábor, Pálffi Dénes, dr. Jankovics Pál, Székely Miklós.

e) *Tanárok*: Péterffi Dénes, Kovács János, dr. Boros György, dr. Nyiredi Géza, dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrincz, Sándor János, Barabás Lajos, Pap Mózes, Szolga Ferencz.

II. Egyházi tanácsosok:

a) *Egyházi részről*: Ajtai János, Dombi János, Fazakas Lajos, Lőrinczi István, Sándor Gergely abásfalvi lelkész, Sándor Gergely derzsi lelkész, Ürmösi Sándor, Vaska Béla, Végh Mihály, Vári Albert.

b) *Világi részről*: Albert Dénes, dr. Demeter Lőrincz, Fekete Gyula, Kovács Sándor, Máté Sándor, Mikó Imre, Hadházi Sándor, Nagy Balázs, Pálffi Mihály, Pálffi György, id. Tana Sámuel, ifj. Tana Sámuel, dr. Nagy Zoltán.

III. Képviselők:

Hadházi József, Algya János, Ütő Béla, Pál Ferencz, Deák Lajos, Tarcsafalvi Albert, Biró Lajos, Imre József, Ürmösi József, Péterfi Mihály, Toth Vilmos, Pálffi Jenő, Osváth Áron, Fülöp Mózes, Szász Ferencz, József Lajos, dr. Ferenczi Géza, Lőrinczi Dénes, Fekete Gyula, Végh Gyula, Szentpáli Gyula.

Meg nem jelenésöket kimentették: Szentiványi Gyula egyházköri felügyelő gondnok, dr. Bedő Albert, Forenczi

Áron, dr. Ferencz Ákos, dr. Ferencz József, Ferencz Gyula, Hoszu Ferencz.

Zsinati Főtanács mindezt tudomásul vevén, Főtanács megalakultnak nyilvánította.

5. Az egyházi képviselők az eskü letételére felhivatván, az esküt letették: Hadházi József, Algya János, Ütő Béla, Szentpáli Gyula, Deák Lajos, Imre József, Ürmösi József, Péterfi Mihály, Pálffy Jenő, Osváth Áron, Fülöp Mózes, Szász Ferencz, Végh Gyula.

Zsinati Főtanács, kik esküt tettek, azokat megéljenzi.

6. Titkár a tárgysorozatot felolvassván.

Zsinati Főtanács azt megállította.

7. Olvastatik a főt. Püspök úr 409—1903. sz. a. évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

Midőn Isten kegyelméből ezúttal már 27-ik évi jelentésemet megteendő vagyok, mindenekelőtt hódoló érzéssel jelentem a Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanácsnak, hogy Ő cs. és kir. apostoli Felsége Sz.-Udvarhelyt építendő templomunk költségeire 200 koronát méltóztatott a legkegyelmesebben adományozni. Ezt a jelentést annál nagyobb örömmel teszem, mert egyházunk ritkán részesül ilyen szerencsében, hasonló kéréseink ritkán jutván Ő Felsége legmagasabb színe elé; másfelől ezzel alkalmat is kívántam keresni arra, hogy Sz.-Udvarhelyt építendő templomunk ügyét e helyen is becses figyelmükbe ajánljam zsinati Főtanácsunk tagjainak. Sajnos, hogy a mint mindnyájan óhajtottuk volna s egy ideig még reméltük is, jelen Főtanács Zsinatunkat éppen templom nem léte miatt nem tudtuk sz.-udvarhelyi egyházközségünkben tartani meg. Ideje már, hogy a mire oly régóta készülünk, egyházunknak ugyyszólva szívében ezt

a templomot felépítsük s én nem hiszem, hogyha mindnyájan lelkünkre vesszük ezt az ügyet s egy kicsit fellelkesülünk mellette, rövid időn, talán már a jövő évben, a mai Zsinat helyett templomszentelési ünnepélyt ne tarthassunk Székely-Udvarhelyt. Ezért ismételten bátor vagyok figyelmöket ez ügyre felhívni.

1. Belső emberek változása a mult évi egyházi Főtanács óta :

n) Lelkészeknek rendeltettek : Varga Dénes alsósímenfalvi l. Felső-Rákosra. Kelemen György datki l. Csókfalvára, Sándor Géza körispataki l. Alsó-Símenfalvára, Ádamosy Gábor hódmezővásárhelyi l. Szentmihályfalvára, Kovács Imre h.-keményfalvi l. Kis-Solymosra, Fekete József iszlói l. Nagy-Solymosra ; Antonya Mihály lelkészjelölt Szováthra, Katona Ferencz lelkészjelölt Martonosra, Gál Miklós lelkészjelölt Datkra, Balázs András lelkészjelölt Hódmezővásárhelyre, Sándor Gergely lelkészjelölt Magyar-Sárosra, Pálffy Ferencz polgárdii l. Lokódra, Ürmösi József lelkészjelölt Polgárdiba.

b) Kántortanítóknak rendeltettek : Török Elek okl. tanítójelölt Ny.-Gálfalvára, Máthé Lajos okl. tanítójelölt Kisadorjánba, Lőfi Béla okl. tanítójelölt Mészkőre.

c) Kántoroknak neveztettek ki a szerződési viszony alapján : Péterfi Gyula áll. isk. tanító Toroczkóra, Fazakas Dénes községi tanító Gagyba, Szathmári Lajos áll. isk. tanító Muzsnára, Bedő József áll. isk. tanító H.-Oklándra.

d) Tanítónak rendeltetett ki a Jobbágyfalván ujonnan szervezett iskolához ideiglenes minőségben Kálmán Miklós okl. tanítójelölt.

e) Tanítónőnek rendeltetett ki a Magyar-Sároson államségelylyel szervezett tanítónői állásra Szabó Margit okl. óvónő.

f) Ürességben vannak a bordosi, iszlói, köröspataki, h.-keményfalvi, tehát 4 lelkészi állás. A mult évben 7 volt ürességben. Hárommal tehát apadott ; mivel ez évben 6 lelkészjelöltünk volt, a kiket kirendelhettem. A jövő évben ugyan ismét lesz 4 lelkészjelöltünk. De, hogy mi változás lesz? azt nem tudjuk. És így nem remélem, hogy még a jövő évben is mindenik lelkészi állás betölthető legyen.

Ürességben van még kolozsvári egyházközségünkben is az egyik lelkészi állás. De erre az egyházközség már megválasztotta Csifó Salamon egyházi és püspöki titkár afiát. Mivel azonban ezen lelkészi állás tanársággal van összekötve, a lelkész kirendelését nem egyedül a püspök eszközli, hanem vele egyetértőleg az egyházi Főtanács, ennek a lelkésztanári állásnak betöltése jelen Zsinati Főtanácsunkon nyer végmegoldást.

g) Nyugalomba léptek Sándor Márton oklándi kántor és Dézsi Mihály szováthi lelkész afia.

Elhunyt belső embereinkről jelentésem végén fogok kegyelettel megemlékezni.

2. Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint 1902-ben

<i>A)</i> Kereszteltetett: <i>a)</i> fiu	1017
<i>b)</i> leány	982
Együtt	1999 ujszülött.

Több 57-el, mint 1901-ben. Ezekből házasságon kívül született 248.

<i>B)</i> Konfirmáltatott: <i>a)</i> fiu	714
<i>b)</i> leány	702
Együtt	1416 növendék.

Több 164-el, mint 1901-ben.

<i>C)</i> Összeeskettetett: <i>a)</i> tiszta unitárius	339
<i>b)</i> vegyes vallású	195
Együtt	534 pár.

Több 24 párral, mint 1901-ben.

<i>D)</i> Eltemettetett: <i>a)</i> férfi nemből	861
<i>b)</i> nő nemből	826
Együtt	1687

Több 102-vel, mint 1901-ben.

<i>E)</i> Átállott egyházunkba: <i>a)</i> férfi	152	} = 326
<i>b)</i> nő	174	
Kilépett egyházunkból <i>a)</i> férfi	30	} = 89
<i>b)</i> nő	59	

E szerint . . . 237-el

többen jöttek át egyházunkba, mint ahányan abból kiléptek.

F) A lélekszám 1902. év végén volt 71315

» » » 1901. » » » 70348

Évi gyarapodás . 967 lélek.

A szülöttek és halottak közötti különbség a kimutatások szerint az előbbieket javára 312; az átállásoknál mutatózó különbség egyházunk javára 237 lévén, ezek szerint az évi gyarapodás csak 549 lélek lenne; tehát 418-al kevesebb, mint a mennyiben fel van tüntetve. Ehez képest a statisztikai adatok pontosabb egybeállítására nézve még mindig figyelmeztetnem kell lelkész fiait.

A lelkési szolgálatok igénybe vételére nézve minden egyházközből elég megnyugtató jelentést kaptam. Ezek szerint csupán 2 esetben nem vétetett igénybe a lelkési szolgálat a házasság-kötéseknél. Remélem, hogy utólagosan ezeknél is megtörtént az egyházi áldás. A kura pastoralist ezúttal is figyelmökre ajánlom lelkész fiainak.

3. Püspöki vizsgálatot ez évben nem tartottam, de a püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségek 1902. évi számadásait feljülvizsgálva, azok vagyoni állásáról a kimutatást E. K. Tanácsnak beterjesztettem s mivel annak évi jelentésében az egyházkörök vagyonkimutatásaival együtt a vonatkozó adatok szintén megtalálhatók, azokat itt nem ismételtem.

Folyó évi július hó 5-én résztvettem Lőfi Áron, bölöni lelkész és háromszékköri esperes afának 50 éves lelkészkedése alkalmával az egyházközség és egyházkör által Bölönbén rendezett jubiláris ünnepélyen, mely alkalommal szerencsés voltam nagy-ajtai egyházközségünk hivatott üdvözölhetni s az általok nagy buzgalommal és áldozatkészséggel újonnan épített lelkési lakot megnézni. Sajnálom, hogy Hadházi József deésfalvi lelkész afának szintén 41 éves lelkési jubileumára személyesen nem mehettam el Deésfalvára s csak egy üdvözlő levelet küldhettem részemről is számára.

4. A múlt évi Főtanács határozatával alakított Duna-Tisza-menti egyházkört ugyancsak a múlt év november havában személyesen szerveztem. A szervező közgyűlés budapesti egyházközségünkben tartatott meg, melyen az illető egyházközségek megjelent képviselői a legnagyobb örömet

fejezték ki az egyházi Főtanács e határozata iránt s megvagyok győződve, hogy ez újonnan alakított egyházkör Királyhágón-túli egyházközségeink és hiveink egyházi életére nézve emelőleg fog hatni.

5. A báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottainak évi közgyűlése f. évi junius hó 5-én tartatott meg Budapesten. Azon mint rendesen ezuttal is részt vettem. E közgyűlésen igazgatósági elnöknek néhai Tisza Kálmán ur helyébe 6 évre megválasztatott báró Bánffy Dezső ur, ugyancsak elhunyt jegyző, dr. Győry Elek helyébe Perlaky Elek ur választatott meg. A szabályzat értelmében az igazgatósági tagok egy része, s ezek között dr. Bedő Albert afiának is megbízatások ideje kitelvén, az új választással ismét mindnyájan megválasztattak igazgatósági tagoknak. Az igazgatóság évi jelentése mindenekben egyhangulag tudásul vétetett, az 1902. évi számadásokra nézve a felmentés megadatott, az 1903. évi költségelőirányzat annál nagyobb örömmel fogadtatott el; mert ez évre az eddigi 8000 korona osztalék helyett 9000 korona állítatott meg egyházkerületenként. Legyen áldott a nagy alapító emléke.

Ugyancsak ez év végével lejárandó levén az egyházkerületek meghatalmazottainak megbízatása is, jelen Zsinati Főtanácsunkon megválasztandók lesznek egyházunk részére a meghatalmazottak 2 rendes és 1 póttag, amint ez a tárgysorozatban is fel van véve.

6. A Dávid F. alapítványnak kezelése alatt álló részletéből a f. évben 8095 k. 90 ft. a közpénztárba beadván, a f. évi juniusi zárlattal kezelése alatt maradt készpénz 1345 k. 62 f., kölcsön kötvényekben 3680 k. együtt 5025 k. 62 f. Az alapítványnak a közpénztárban kezelt állaga ez évben beadott 8095 k. 90 fillérrel 37.375 k. 17 ft. tevén, az alapítvány teljes összege 42.400 k. 79 f. Sajnos azonban, hogy ez év folytán a közpénztárba beadott 8095 kor. 90 f. tőke gyarapodással is, a kamatláb csökkenése miatt ez alapítványból most is csak 1200 kor. kamat áll rendelkezésünkre évenkénti felhasználásra. Pedig azt reméltem, hogy legalább 200 koronával ez évben már többet fordíthatunk e czimen sokoldalu közszükségeinkre.

Az »Ezredéves alap« ugyancsak f. évi junius 30-ki zárlattal 7726 kor. 66 f. tehát több 459 kor. 15 fillérrel mult évi jelentésemben kimutatott összegnél. Ez a többlet azonban kivéve báró Petrichevich Horváth Kálmán főgondnok urnak 100 korona újabbi adományát, tisztán csak a takarékpénztárba elhelyezett tőke utáni kamatból van.

7. A mult évi Egyh. Főtanács 93 és 143 számu határozatai értelmében kiküldött Főtanácsi bizottságot folyó évi évi augusztus 13-ára egybe hívtam. Megjelentek azon Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Gvidó Béla esperes, dr. Ferenczy Géza ügyvéd, Végh Mihály, Lőrinczi Dénes, Lőrinczi István lelkész és Pap Mózes tanár afiai. Megbízatásukban való eljárásuk 3 napot vett igénybe. A vizsgálat eredményét a bizottság jelentései tüntetik fel. Én részemről itt csak azon meggyőződésemennek adok kifejezést, hogy egyházunkra nézve ez az új intézmény, illetőleg a Főtanácsi bizottságnak ilyen módon előzetes kiküldése nagyon helyes gondolat volt; czélszerűsége és hasznos volta jelen Zsinati Főtanácsunk alkalmából is minden bizonnyal észrevehető és látható lesz a tárgysorozat vonatkozó pontjai tárgyalásánál.

Örömmel jegyzem fel itt még azt, hogy a Főtanácsi bizottság tagjai, emlékezetessé kívánják tenni ez új intézmény kezdetét, egy Unitárius nyomda felállítására, annak alapkövéül 122 koronát adományoztak. Az eszme is szép, az adomány is elismerést érdemel. Természetesen, hogy a ezél egyszerre meg nem valósítható. De vetés nélkül nincs aratás. S én hiszem, hogy ez az elhintett mag sem fog csira nélkül maradni egyházunk termő földjében. Az adományozott 122 koronát beúttaltam a közpénztárba a megnevezett czimen leendő kezelésre.

8. A brit- és külföldi Unitárius Társulat ez évben különböző czimeken több rendbeli segélyben részesítette egyházunkat, amelyek ugyan közpénztárunk gyarapítására nem fojtnak be, de jelentékenyen hozza járulnak egyházi életünk emeléséhez s ez irányban tevékenységünk fokozásához. Kilátásom van reá, hogy most ez év őszén egy papnövendéket is küldhetünk Oxfordbn az eddigi módon a Társulat és a

Manchester College segélyével s ez által ezt a négy év óta megszakadt kapcsolatot ismét összeforrasztgatjuk. Szerettem volna, ha a Channing House-School londoni leánynevelő intézetben Bóér Lenke kisasszony hazajöttével üresen maradt helyet is sikerült volna egyházunkból egy más leánynyal betölteni, annyival inkább; mert ez intézet igazgatónője Sharpe Emilia kisasszony eziránt többször megkeresett levelével, mindannyiszor a legnagyobb elismeréssel nyilatkozva Bóér Lenke kisasszonyról, aki 2 évét töltött azon intézetben. De legnagyobb igyekezettel sem tudtam a nemes lelkű Sharpe kisasszony ez ohajtásának eleget tenni. A legközelebbi tanévben tehát ezen intézetben nem lesz leánynövendékünk.

Jelen Zsinati gyűlésünk alkalmából úgy angol, valamint amerikai testvéreinket e gyűlésünkre meghívni kedves kötelességemnek ismertem, amit mindkét részről nagyon szívesen vettek. De tekintettel különösen az unitáriusok és más szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi Tanácsának f. évi szept. 1-én Amsterdamban tartandó évi gyűlésére, a melyben úgy Angliából mint Amerikából hitsorsosaink közül többen részt vesznek, sajnálatukat fejezték ki, hogy Zsinati gyűlésünkön nem képviseltethetik magukat.

Kapcsolatban ezzel megemlítem, hogy e nemzetközi tanácsnak nemcsak titkára Wenete ur Amerikából még a múlt évben, hanem a gyűlés hollandiai rendező bizottságának elnöke Erdmanns ur is Leidenből ez év folytán, hivatkozva magyar unitárius egyházunk és a hollandiai protestáns egyházak között a múlt századokban fennállott barátságos viszonyra, a legmelegebben meghívták egyházunkat is a Tanácsnak szept. 1-én tartandó évi gyűlésére. S örömmel jelentem, hogy Józan Miklós, budapesti esperes-lelkész afiát sikerült megnyernem arra, hogy szept. 1-re Amsterdámba menjen. És így nem marad képviseletlen magyarországi unitárius egyházunk e nagy jelentőségű Nemzetközi Tanács évi gyűlésén ez alkalommal se.

9. Jelentésemnek utolsó s egyszersmind szomorú pontjához jutottam. Múlt évi Főtanácsunk óta elhunyt belső

embereink közül első helyen Mózes András, kolozsvári lelkész-tanár, egyházi tanácsos és számvevő afiának sirjára teszem le a kegyeletes megemlékezés gyászkoszoruját. Amily váratlan volt, époly fájdalmas mingnyájunkra nézve halála.

Mert benne ugy is mint lelkészben, ugy is mint tanárban s ezek mellett egyházunk, ügyeink körül évek hosszú során munkás férfiuban és lelkiismeretes tisztviselőben egy kiváló erőt veszítettünk el. Elhunytak még belső embereink közül Nagy Mózes, nagy-solymosi; Nagy Sándor, kis-solymosi lelkész és Pálfi Sándor ny.-szt.-mártoni kántor tanító afiai. Egyházi tanácsosaink közül, a belső emberek között fennebb említett Mózes Andráson kívül Ulár Pál szintén kolozsvári főgymnásiumunk érdemes tanára; Szigethi Sándor ar.-tordaköri egyházkörünknek és a tordai egyházközségnek huzamos időn át buzgó felügyelő, illetőleg kebli gondnoka. Dimény Domokos, dr. Iszlay József, Kaali Nagy Zsigmond, Nagy Gyula, Szolga Gábor és Bartha Sándor afiai hunytak el. Tíz hónap alatt ez nagy pusztítása sorainkban a halálnak. Szálljon enyhület az elhunytak után kesergők szívébe. Áz isteni gondviselés pótolja ki helyöket egyházunkban. Az elköltözötteknek pedig legyen csendes siri nyugalomuk!

Tisztelettel kérem a Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanácsot méltóztassék ez évi jelentésemet tudásul venni és elfogadni.

Kolozsvárt, 1903. augusztus hó 2.

Ferencz József s. k.,
unitárius püspök.

Évi jelentés elismeréssel tudomásul vétet-
vén, egész terjedelmében jegyzőkönyvben ki-
adása meghatároztatik.

8. Titkár 978—1903. ikt. sz. a. felolvassa az E. K. T. évi jelentését s ennek végeztével a Főtanácsi bizottság jelentését.

Méltóságos és főtisztelendő E. Zsinati Főtanács!

Tíz hónapra terjed az az idő, mely a mult évi E. Főtanácsi gyűlésünk óta eltelt. Az E. K. Tanácsnak e tíz havi

munkálkodásáról van szerencsénk a jelentést teljes tisztelettel a következőkben terjeszteni be.

A múlt év október havi Főtanácsi gyűlés után az E. K. Tanács 10 rendes és egy rendkívüli ülést tartott. A főtanácsi határozatok közül azok, melyek az E. K. Tanács hatáskörébe tartoztak, vagy oda úaltattak, mind elintéztettek. Az intézkedések és a határozatok végrehajtása körül nehézségünk nem volt. Az egyes bizottságok és tisztviselők, valamint az esperesek, iskoláink igazgatóságai és igazgatói lelkiismeretes pontossággal teljesítették kötelességeiket. Sürgetésre szükség nem volt. Késedelem miatt fenn nem akadtunk semmiben.

Az évi esperesi vizsgálatokat esperes afiai személyesen végezték és pedig a legtöbb helyen a f. év elején életbe lépett szervezeti törvényeinknek megfelelően. Eljárásaik és intézkedéseik körül kellő erélylyel és tapintattal jártak el. Az egyházközségekben, valamint a belső emberek között nagyobb mérvű egyenetlenség nem fordult elő. Az egyházközségek vagyonkezelése körül évről-évre több takarékoság, rend és lelkiismeretesség nyilvánul. A hol ez vagy más tekintetben intézkedés tételre volt szükség, ott mind esperes afiai, mind az E. K. Tanács megtette kötelességét.

Világi hiveink élénk érdeklődést tanusítanak egyházunk ügyei iránt. Lelkészeink tulnyomó része lelkiismeretes buzgósággal és szép sikerrel működik. Tanítóink és énekvezőreink szintén ki kívánják venni részüket az egyházi munkálkodásból. A vallás-erkölcsi élet mindenütt megnyugtató. A hivek áldozatkészsége nem csökkent, a vallásos buzgóság nem hanyatlott. A legnagyobb baj csak az, hogy hiveink nagyrésze a hazai nyomasztó gazdasági viszonyok miatt, szegénységgel küzd, a mi okon egyházközseink sem emelkedhetnek vagyoniilag.

Az egyházközségek 1902. évi számadásainak adatai szerint van szerencsénk az ingó vagyonról a következő jelentést terjeszteni be.

I. A *püspöki vizsgálat* alatt álló egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	45298 kor. 85 fill.
» kiadás »	43138 » — »
Pénzmaradvány	2160 kor. 85 fill.
Összes vagyon év végén	320888 » 78 »
Az előző évinél kevesebb	33359 » 42 »*
Teher	35949 » 92 »
Kevesebb az előző évinél	17216 » 97 »

II. A *kolozsдобokai egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	4518 kor. 82 fill.
» kiadás »	4335 » 55 »
Pénzmaradvány	183 kor. 27 fill.
Közalap vagyona	1484 » 56 »
Magtár-alap	3700 » 96 »
Kepe-alap	110 » — »
Összesen	5478 kor. 79 fill.
Előző évinél több	459 » 88 frel
Adóssága	4130 » — »
Előző évinél kevesebb	416 kor.-val.
Gabona-vagyon	695 Hl. 15 lit.
Előző évinél több	233 „ — ltrel
Ajándékozások értéke	20 kor. — fill.

III. Az *aranyós-tordai egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	41676 kor. 51 fill.
» kiadás »	37655 » 40 »
Pénzmaradvány	4011 kor. 11 fill.
Közalap	78735 » 58 »
Kepe-alap	89919 » 23 »
Orgona-alap	10 » — »
Torony-alap	1396 » 04 »
Vegyes alapok	19078 » 60 »
Összesen	193159 kor. 56 fill.

* E jelentékeny apadás azért mutatkozik, hogy az abrudbányai, verespataki, hódmezővásárhelyi és polgárdii egyházközségek esperesi vizsgálat alá adatván, az ezekre vonatkozó adatok az esperesi vizsgálatról betérjesztett vagyon-kimutatásban fordulnak elő.

Az előző évinél több	27708	kor. 22	frel*
Adósság	1307	»	— fill.
Az előző évinél kevesebb	501	»	78 frel
Gabona-vagyon	196	Hl.	60 lit.
Az előző évinél kevesebb	112	»	93 ltrel
Csős tengeriben	120	Hl.	— lit.
Ajándékozások értéke	2595	kor.	92 fill.

IV. A *küküllői egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	8328	kor. 17	fill.
» kiadás »	7525	» 15	»
Pénzmaradvány	803	kor. 02	fill.
Közalap vagyona	3957	» 34	»
Magtár-alap	95	» 01	»
Kepe-alap	11275	» 74	»
Építési alap	422	» 42	»
Regale-kötvény	800	» —	»
Orgona-alap	266	» 02	»
Templom- és torony-alap	2431	» 83	»
Iskola-alap	36	» 76	»
Vegyes alapok	15808	» 79	»
Összesen	35896	kor. 93	fill.
Az előző évinél több	1215	» 18	»
Adósság	10715	» 50	»
Az előző évinél kevesebb	175	» 54	»
Gabona-vagyon	155	Hl	01 lit.
Az előző évinél több	29	» 75	»
Adományok értéke	1713	kor. 65	fill.

V. A *marosi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	40222	kor. 91	fill.
» kiadás »	34012	» 61	»
Pénzmaradvány	6210	kor. 30	fill.

* Annak tulajdonítandó, hogy a fennebbi összegben az abrudbányai és verespataki egyházközségek vagyona is bele van számítva.

Áthozat	6210 kor. 30 fill.
Közalap vagyóna	41191 » 78 »
Magtár-alap	255 » 74 »
Kepe-alap	36031 » 79 »
Építési alap	8885 » 43 »
Regalé-kötvény	1300 » — »
Iskola-alap	661 » 30 »
Vegyes alapok	23523 » 03 »
Összesen	118059 kor. 37 fill.
Az előző évinél több	13518 » 65 »
Adósság	4552 » 52 »
Az előző évinél több	249 » 58 »
A teher levonása után tesz a vagyon	113506 » 85 »
Gabona-vagyon	533 Hl. 28 lit.
Az előző évinél több	37 » 14 »
Az évi adományok és közmunkák értéke	2324 kor. 53 fill

VI. A *kereszturi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	25596 kor. 59 fill.
» kiadás »	21452 » 95 »
Maradvány	4143 kor. 64 fill.
Közalap	23823 » 90 »
Magtár-alap	2934 » 84 »
Kepe-alap	48666 » 47 »
Építkezési alap	1218 » 99 »
Regalé-alap	2065 » 80 »
Torony-alap	1795 » 83 »
Iskolai alap	10078 » 64 »
Vegyes alapok	6381 » 23 »
Összesen	101109 kor. 34 fill.
Az előző évinél kevesebb	33956 » 38 »*
Adósság	14035 » 59 »
Az előző évinél több	2195 » 51 »

* Annak tulajdonítandó, hogy a kereszturi egyházközségeknek a székhelyegyleti takarékpénztár csődtömegében koczkan álló vagyona a kimutatásban nem vétetett fel tényleges vagyonnak.

Gabona-vagyon	1337	Hl.	51 $\frac{1}{2}$	l.
Az előző évinél több	54	»	13 $\frac{1}{2}$	»
Az adományok értéke	1724	kor.	59	fill.

VII. *Udvarhelyi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1802. évben:

Összes bevétel volt	19697	kor.	87	fill.
» kiadás »	16593	»	80	»
Pénzmaradvány	3104	kor.	07	fill.
Közalap vagyona	31019	»	35	»
Magtár-alap	3297	»	87	»
Kepe-alap	35240	»	71	»
Építkezési alap	1172	»	09	»
Orgona alap	136	»	26	»
Torony-alap	1833	»	88	»
Iskola-alap	3711	»	—	»
Vegyes alapok	23664	»	05	»
Összesen	103179	kor.	28	fill.
Az előző évinél több	15492	»	36	»
Adósság	10702	»	86	»
Az előző évinél kevesebb	2727	»	36	»
Tiszta vagyon	92476	»	42	»
Gabona-vagyon	1889	Hl.	37	lit.
Az előző évinél több	392	»	86	»
Ajándékozások értéke	2648	kor.	80	fill.
Közmunkák értéke	1043	»	90	»

VIII. A *felső-fehéri egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	5326	kor.	54	fill.
» kiadás »	3822	»	14	»
Pénzmaradvány	1504	kor.	40	fill.
Közalap vagyona	1312	»	87	»
Magtár-alap	4539	»	27	»
Kepe-alap	6596	»	48	»
Építkezési alap	278	»	05	»
Vegyes alapok	522	»	94	»
Összesen	14754	kor.	01	fill.
Az előző évinél több	2311	»	83	»

Adósság	7294 kor. 96 fill.
Az előző évinél több	281 » 83 »
Tiszta vagyon a teher levonása után	7459 » 05 »
Gabona-vagyon	241 Hl. 66 lit.
Az előző évinél kevesebb	19 » 72 »
Az évi adományok és közmunkák értéke	1147 kor. 20 fill.

IX. A *háromszéki egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	32937 kor. 44 fill.
» kiadás »	28295 » 79 »
Pénzmaradvány	4641 kor. 65 fill.
Közalap	92797 » 62 »
Magtár-alap	1090 » 91 »
Kepe-alap	69783 » 77 »
Építési alap	396 » 90 »
Orgona-alap	429 » 98 »
Iskola alap	187 „ 65 »
Vegyes alapok	17030 » 33 »
Összesen	186358 kor. 81 fill.
Az előző évinél több	2206 » 19 »
Adóssága	14406 » 47 »
Az előző évinél több	6687 » 43 »
Tiszta vagyon	171952 » 34 »
Gabona-vagyon	2046 Hl. — lit.
Az előző évinél több	44 » 50 »
Az évi adományok és közmunkák értéke	1263 kor. 90 fill.

X. A *Duna—Tisza-menti egyházkörben*, az egyházközségekben az 1902. évben:

Összes bevétel volt	10411 kor. 73 fill.
» kiadás »	9387 » 40 »
Pénzmaradvány	1024 kor. 33 fill.
Közalap	9141 » 64 »
Magtár-alap	4427 » 41 »
Iskola-alap	79 » 04 »
Vegyes-alap	114 » 68 »
Összesen	23787 kor. 10 fill.
Ezzel szemben teher	14249 » — »

Az egyházkörök rendes és rendkívüli közgyűléseiről felvett jegyzőkönyvek a szükséges észrevételek és intézkedések megtétele mellett jóváhagyattak.

A belső emberi nyugdíjintézet tagjai közé felvételre Katona Mihály.

Építkezésre engedélyt adtunk Laborfalvának csürépítésre, Kaálnak tanterem, Vadadnak iskola, Buzaházának, Kis-Adorjának tanítói lakás, Nyomátnak tanterem, Füzes-Gyarmatnak templomépítésre, Tordán és Derzsben templom, Kolozsváron torony, A.-Boldogasszonyfalván templom és torony, Maros-Szent-Benedeken templomjavításra, Hévízen csűr és istállóépítésre, Ladamoson a jószágigazgatói lakás kijavítására.

A vallásitanítóknak vallásitanításért az államtól vagy községekől kapott díjait összeirattuk s tisztelettel jelentjük, hogy belső embereink e czímen 10536 koronát kapnak évenként.

A volt jószágfelügyelőség működése és fizetése 1902. decz. 31-ével beszünttetett. A jószágfelügyelőségi 10 évi iratok beadattak egyházunk levéltárába. E. K. Tanács kifejezte a jószágfelügyelőknek, Molnár Sándor, Benczédi Gergely és Benkő Mihály afiainak és Albert Dénes volt jószágigazgatónak több évi sikeres működésükért a maga elismerő köszönetét s ennek kifejezését az E. Főtanácsnak is ajánlja.

A gazdasági bizottság működését f. évi január 1-ével megkezdette.

Néhai S.-Köröspataki Téglás Mihály és Szentgericzei Iszlai József már régebben Egyházunknak hagyományozták volt birtokaikat, megterhelve mindkettő özvegyeiknek holtig tartó haszonélvezetével. Mindkét hagyományozónak neje elhalván, E. K. Tanács tekintettel, hogy egyik birtokot se lehetett volna Egyházunknak nagyobb haszonnal kezelteni, mivel tagosítatlanok és kisebb terjedelműek s ezen kívül az Iszlai-féle hagyaték a szentgericzei egyházközséggel egyenlő arányban közös, eladóvá tette s az ingatlanok legnagyobb részét már el is adta. Ez és az E. Főtanács múlt évi határozata alapján a Téglás-féle alapítvány az 1903/4. tanév elején egy egész konviktusi kedvezményes helylyel életbe lép-

tettetik. Ugyancsak életbe léptettetik a Koncz Judith-féle alapítvány is.

Néhai Raffaj Károly özvegye az alapítványi birtokot, melynek haszonélvezője volt, a f. évben egyházunknak szabad rendelkezésére bocsátotta. A fennebbi okok alapján E. K. Tanács e birtokot is eladóvá tette.

Erdőeladásra engedély adatott Alsó-Járának és H.-Karácsanfalvának.

Birtokvásár iránti szerződések hagyattak helyben Kálnoknak és Alsó-Járának.

Birtokeladás engedélyeztetett Abásfalvának, Medesérnek. Birtokcsere Firtos-Váraljának.

Tagosítás még folyamatban van Bányabükkön, Bágyonban és Kolozsváron.

A Debreczeni Szabó József féle alapítványi ház újraépítettett, s az építkezésre az alapítványnak kölcsön felvétele engedélyeztetett.

Jogtanácsos afának a peres ügyek állásáról beadott jelentéseire E. K. Tanács a szükséges intézkedéseket mindig megtette.

Sajnálattal kell jelentenünk, hogy a petrozsényi leányegyházközség részére az E. Főtanács múlt évi határozata alapján tett folyamodásukra, a pénzügyminiszter úr semmi államsegélyt nem helyezett kilátásba.

Vas István lelkésznek a h.-jánosfalvi egyházközség javára tett alapító-levele megerősítettett. Szabó Eleknek azon szerződését, melylyel a bőzöd-körispataki egyházközségnek egy darab földet ajándékozott, jóváhagytuk.

Jóváhagytuk a papnevelő-intézet önképzőkörének alapszabályait és kollégium jó karban tartása feletti felügyeletről szóló szabályzatot.

Egyházunk neve »Magyarországi Unitárius Egyház« névre változtattatván, a telekkönyvekben is a névkiiigazítás szükségessé vált. Jogtanácsos afia a megbizáshoz képest a kiiigazításokat mindenütt keresztül vitette.

Lőfi Áron, bölöni lelkész papságának 50-ik és Hadházy József 41-ik évét ünnepelvén meg a f. évben, E. K. Tanácsunk mindkettőt üdvözölte.

Egyházunk javára a mult október óta tett alapítványokról, adományokról, valamint egyes, a Főtanács elé tartozó jelentésekről és ügyekről a tárgysorozat rendjén fogunk beszámolni.

Ez évben az E. K. Tanácsi irodát megvizsgáltatta az E. K. Tanács egyszer, a Főtisztelendő püspök úr megvizsgálta többször. Mindig minden rendben találtatott.

A főgymnásiumi tanárok Benczédi Gergely nyugalmaztatása és Ulár Pál elhalálózása után kétszer léptettettek elő a fizetési fokozatban.

Öt éves korpótlék útaltatott Dr. Gál Kelemen, Dr. Nyiredi Géza, Gálffy Lőrincz főgymn. tanároknak és Régeni Áron elemi isk. tanítónak.

Rendkívüli segély útaltatott a szabédi egyházközségnek a 2-ik tanítói állás javára, továbbá özv. Nagy Mózesnének és Fodor Ferencznek.

Kölcsön felvételre engedélyt adtunk a laborfalvi, iklandi, derzsi, pipei, kidei, tordai, vadadi, alsó-boldogasszonyfalvi és füzesgyarmati egyházközségnek. A kölcsön-ügyeket elintéztük.

Néhai Bartalis Sándornénak a mult évi Főtanács 40 K. segélyt állapított meg. Nevezett özvegy a pénz felvétele előtt elhalálózván, a segély leánya, Bartalis Ilona részére útaltatott ki temetési költségekre.

A sz.-udvarhelyi egyházközségnek engedély adatott arra, hogy templomépítési célra saját hiveink között gyűjtést indithasson.

Egyes kisebb számadások, melyek nem tartoznak az E. Főtanács elé, mint iskolafőnöki, egyházi és iskolai nyomtatványokról, tanulók kórházdíjairól szóló számadások jóváhagyattak.

Egyházunk különböző alapjainak több alkalommal értékpapírok vásároltattak s a vásárlás még folyamatban van.

Vásároltatott a mult Főtanács óta

a közpénztár részére 167.400 K. és

a belső emberi nyugdíj-alap részére " 10.000 »

Együtt . . . 177.400 K. értékű
állampapír.

A Főtisztelendő Püspök úrnak a kezelése alatti Dávid Ferencz és az ezredéves alapok 1902. év végi állapotáról beadott számadásos jelentései tudomásul vétettek. Előbbi alapra nézve külön előterjesztésünk is lesz.

Nagyajtai Incze Mihály-alap 1902. évi kamatának $\frac{2}{3}$ -a egyenlő arányban osztatott meg özv. Boros Sándorné és Perédi Józsefné és árváik között.

Özvegyi és árvai segélyek útaltattak a belső emberi nyugdíj alapból Gábor Albertné és árvái, Kis Lászlóné, Dali Ádámné, Nagy Mózes árvái részére.

81.640 K. egyh. közigazgatási államsegély iránt folyamodást adtunk be a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz.

A gazdaságok 1903. évi költségvetései jóváhagyattak. A Be-ke kezelési alapnak, mivel a bányabükki birtokot a kolozsvári Koncz-alaptól megvásárolta, a birtok árának kifizethetése végett 48.000 K. kölcsön-felvétel iránt adatott engedély. A ladamosi uradalomnak pedig cséplőgép vásárlásáért 8000 K. kölcsön felvételére.

A Bárány Orbán Balázs hagyatékát az örökösök perrel támadták volt meg, a per befejezést nyert, még pedig a kereszturi gymnasiumunk javára. A hagyatéki további eljárás lebonyolításával megbiztuk jogtanácsos afiát.

A kolozsvári iparosok hitelszövetkezete felszámolás alá került. Egyházunk érdekelve van itt mintegy 98.000 K.-ig, mivel biztosítékot kaptunk, hogy pénzünk a felszámolás folytán 4%-al kamatozva kifizettetik, semminemű lépést nem tettünk a hitelszövetkezet ellen, Azonban megbizta E. K. Tanácsunk jogtanácsos afiát, hogy az ügy fejleményét kísérje kellő figyelemmel s ha kell, a szükséges lépéseket egyházunk nevében tegye meg. Eddig ott elhelyezett pénzünknek 20%-át kifizették.

Egyházunk pénzeinek jövőre leendő elhelyezésére kijelöltettek az egyes pénzintézetek.

Péterfi Zsigmond vasúti nyug. igazgató a f. évben a Főtisztelendő Püspök úr nevénapja alkalmából 50 kor.-al gyarapította korábbi alapítványát. E. K. Tanácsunk kifejezte köszönetét a nemes adományozónak.

Kamatcsökkenés okán a közpénztárban kezelt dézma kárpótlási tőkéjüket kérték ki az egyes egyházközségek további kezelésre. E vagyona kiadatott a toroczkói, s.-szentgyörgyi, désfalvi egyházközségeknek.

Az udvarhelyi egyházkör kérésére, a jogügyi bizottság meghallgatása után E. K. Tanács kimondta, hogy a Berde-alapból évenként a főtanácsi ebédekre fordítandó 600 K. t kiadja zsinatok alkalmával is a zsinatot tartó egyházköröknek. Ez összeget f. évre az udvarhelyi egyházkörnek ki is útalta.

A Berde-alapból egy kollegiumi tanár megjutalmazására rendelt évi 1000 K. az 1902/3. tanév végével Mózes Andrásnak ítéltetvén oda, jelzett összeg a néhai gyermekeinek kiutaltatott.

Kongrua útaltatott 1903. év I. fe-

lében 95 lelkészünknek . . 42.768 K. 57 f.

Kongrua útaltatott 1903. év II.

felében 94 lelkészünknek . . 42.251 K. 16 f.

Együtt . . 85.019 K. 73 f.

Iskolaügyben szerződéseket hagyunk jóvá H. Jánosfalvának iskolája községivé, Szabédnak államivá változtatására, Csehétfalvának engedély adatott iskolájának államivá változtatása iránt.

Papnevelő-intézetünk és középiskoláink tanterveit és tantárgy felosztási tervezetét jóváhagytuk.

Sz.-Kereszturon a 6-ik osztály beállítására vonatkozólag az E. K. Tanács a maga hatáskörében megtette a szükséges intézkedéseket. Építkezés céljából az iskola meglévő telkéhez még újabb területet vásároltunk, a tervrajz is készen és felterjesztést tettünk a vall. és közoktatásügyi miniszter úrhoz államségélyért és az erre vonatkozó szerződés megkötéséért. Sajnos, mivel az államtól ez ügyben választ még mind nem nyertünk, nem lehetett elkészülni arra, hogy a 6 gymn. osztályt már az 1903/4. tanévben megnyissuk.

A kolozsvári kollégiumban 8930 K. konviktusi kedvezményre vétettek fel tanulók.

A tankerületi főigazgató meglátogatván a mult tanévben Kolozsvári és sz.-kereszturi gymnasiumainkat, egyes észre-

vételeit felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, melyek közöltettek E. K. Tanácsunkkal s E. K. Tanács megadta azokra vonatkozólag felvilágosításait, nevezetesen, hogy miért kellett h. tanároknak oly egyéneket alkalmaznunk, a kik tanári vizsgával nem bírtak.

Balázs András papnövendéknek engedély adatott indokolt folyamodása alapján arra, hogy a 3 évi tanfolyam elvégzése után lelkészi szakvizsgálatot tehessen.

Középiskoláinkban a vizsgálatok sorrendjét megállapítottuk s a vizsgálatokra biztosok küldettek ki.

A Murányi Farkas Sándor alapból, az alapító óhajához képest az 1902/3. tanév végén kiadandó 100 K. pályadíj Ürmösi József polgári lelkésznek utaltatott ki.

Végül, tisztelettel jelentjük, hogy a tanügyi és gazdasági állapotokról külön jelentést fogunk az E. Főtanács elé terjeszteni.

Ezekben volt szerencsénk a jelentést teljes tisztelettel megtenni. Kérjük a Méltóságos és Főtisztelendő Zsin. Főtanácsot, méltóztassék azt jóváhagyólag tudomásul venni.

A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1903. aug. 12-én tartott üléséből.

Ferencs József,
unitárius püspök.

Csifó Salamon,
titkár.

Méltóságos és főtisztelendő Zsinati Főtanács!

Főtanácsai bizottság a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 978—1903. sz. összesített jelentését azzal terjeszti a mélt. és főtiszt. Zsinati Főtanács elé, hogy azt méltányló elismeréssel, jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Ezzel kapcsolatosan főtanácsai bizottság megvizsgálta a múlt évi Főtanács óta az E. K. Tanács üléseiről felvett összes jegyzőkönyveket, valamint a képviselő tanácsai iroda ügykezelését. Helyeslőleg jegyzi fel, hogy E. K. Tanács a jobb igyekezetű, szegény sorsu hitsorsos ifjainkat kölcsönök adásával segílteti tanulmányaik folytatásában; szegényebb egyházi embereinket, egyházainkat időközben, a körülmények

szigorú megbírálása szemelőtt tartásával segélyezi; jóltevőinknek esetleg nehéz viszonyok közé jutott hátramaradottait istápolja. Jól esett látnunk a jegyzőkönyv, illetve iktató feljegyzéseiben, mint tiszta tükörben az egyházi élet mozgalmasságát, a mely az egyházközségek és belső emberek hivatalos ügyei, hitrokonaink érdeklődése, kedves áldozatokban, alapítványokban való szereplései képében nyer kifejezést. Jegyzőkönyv tömör, világos; iktató rendes, általában az egész iroda és ügykezelés elismerésre méltóan dicséretes s egyháztörténelmünk jelen idejének hű és megbízható forrása. Jól esett látnunk, hogy E. K. Tanácsunk hű embereink munkásságát, övéikkel szemben is megjutalmazza, a mint igen helyesen tette néhai kedves emlékü Mózes András afia gyermekeivel is. Ezek mellett szomorúan látjuk, hogy vidéki képviselő tanácsosaink közül feltűnő kevesen vettek részt. Ohajtandó, hogy jövőre az E. K. T. vidéki tagjainak megjelenése lehetőleg megkönnyíttessék. Ezért Főtanácsbi bizottság ajánlja a mélt. és főtit. Zsinati Főtanácsnak, hogy útasítsa az E. K. Tanácsot, hogy a mennyiben ez lehetséges, vasúti kedvezményes jegyek kieszközléséről esetleg az útiköltség megtérítéséről gondoskodják.

A fennebb elmondottak alapján az elnökségnek, főjegyző és titkár afiainak teljes elismerését fejezi ki a bizottság és kéri a mélt. és főtit. Főtanácsot, hogy ezt a maga részéről is kifejezni s egyben jelentésünket elfogadni méltóztassék.

Kolozsvárt, 1903. aug. 14.

Kelemen Albert s. k.,
biz. jegyző.

Dr. Ferencz József s. k.,
biz. elnök.

Zsinati Főtanács az évi jelentést tudomásul vevén, a bizottság javaslatára útasítja az E. K. Tanácsot, hogy az E. K. Tanács vidéki tagjai számára igyekezzék vasúti kedvezményes jegyeket szerezni. Ugyancsak bizottság javaslatának elfogadásával az elnökségnek, főjegyzőnek és titkárnak a maga részéről is elismerését kifejezi évi munkásságuk felett.

9. A már megalakított főtanácsi bizottság működési körén kívül eső, de még szükséges bizottságok kiküldése tárgyában elnökség javaslatát megteszi, mire

Főtanács a következő bizottságokat küldi ki:

a) A Főtanácsban kiadandó segélyek kiosztása iránti javaslat felülvizsgálására: köri felügyelő gondnok és esperesek és köri felügyelő gondnokok Kozma F. elnöklete alatt.

b) A kijelöléssel járó választásokra kijelölő bizottságba: püspök Ferencz József, két főgondnok, Fekete Gábor, Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Benkő Mihály.

c) Szavazatszedő bizottságba: elnök: Gvidó Béla, tagjai: Pap Mózes, Lőrinczi Dénes.

10. Az E. K. Tanács jelenti 1385—1902. sz. alatt, hogy az E. Főtanács 103—1902. számú határozata alapján a Duna—Tisza-menti egyházkört 1902. november 23-án Budapestre összehívott köri közgyűlésen megalakította. Esperesnek megválasztatott Jozan Miklós bpesti lelkész, köri felügyelő gondnoknak dr. Daniel Gábor országgyűlési alelnök és Kovács József hódmezővásárhelyi gyáros.

A választás szabályszerű lévén, E. K. Tanács ajánlja, hogy Jozan Miklós lelkészt esperesi, Daniel Gábor és Kovács József egyházi tanácsos afiait köri felügyelő gondnoki állásukban az E. Főtanács megerősíteni és tőlük a hivatali esküt bevenni méltóztassék.

Zs. Főtanács a Tisza—Duna-menti egyházkörü közgyűlés által Budapesten 1902. nov. 23-án tett választásokat jóváhagyólag tudomásul vevén, Jozan Miklós budapesti lelkészt esperesi, ifj. Daniel Gábor képviselőházi alelnököt felügyelő-gondnoki és Kovács József egyh. tanácsost szintén f. ü. gondnoki állásukban megerősíti és tőlük a hivatali eskü bevételét meghatározza

11. Az E. K. Tanács 487—1903. szám alatt jelenti, hogy az E. Főtanács 10—1902. számú határozata alapján az udvarhelyi egyházkörben megüresedett köri felügyelő-gondnoki állásra a választást elrendelte. A választást nevezett egyházkör f. évi ápril 18-iki rendkívüli közgyűlésében megejtette s köri felügyelő-gondnoknak megválasztotta Vargyasi Daniel Lajos egyh. tanácsos afiát.

A választás szabályszerű lévén, ajánlja E. K. Tanács, hogy Daniel Lajos afiát köri felügyelő-gondnoki állásában Zsinati Főtanács megerősíteni, tőle a hivatali esküt bevenni méltóztassék.

Zsinati Főtanács Daniel Lajos egyházi tanácsos afiát udvarhelyi egyházköri felügyelő-gondnoki állásában megerősíti s tőle a hivatali eskü bevételét meghatározza.

12. Jozan Miklós esperesi, íjf. Daniel Gábor és Daniel Lajos a felügyelő-gondnoki eskü letételére felhivatván, az esküt leteszik.

Zsinati Főtanács az eskü letétele után nevezetteket megéljenzi, a főtiszt. püspök ur pedig az alkalom felhasználásával maga és az egyház nevében örömét fejezi ki főgondnok id. Daniel Gábor őméltóságának, hogy ime két jeles fia egyszerre lépik szolgálatában az ősök, az édes atya nyomdokaiba, immár biztos táplálhatja lelkében azt a boldogító hitet, hogy utodai az unitárius egyház tanácsában és kormányzásában nem fognak hiányozni.

13. E. K. Tanács jelenti 23—1903. szám alatt, hogy Gyöngyösi Béla egyh. tanácsos afia, tekintettel arra, hogy a gazdasági bizottságba tagnak választatott, a számvevő-ségi elnöki és a pénzügyi bizottsági alelnöki állásáról beadta lemondását. E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy méltóztassék a lemondást 1903. decz. 31-től számi-

tandólag elfogadni azzal, hogy fejezze ki E. Főtanács Gyen-
gyösi Béla afiának jelzett állásokban teljesített buzgó mun-
kálkodásáért a maga elismerését. A lemondás elfogadásával
méltóztassék jelzett állásokra a választást elrendelni.

Zsinati Főtanács a lemondást elfogadja
1903. decz. 31-től számitandólag; jelzett
állásokban teljesített buzgó munkálkodásá-
ért a maga elismerését Gyöngyösi Béla afiá-
nak kifejezi s helyébe a választást elrendeli.

14. Az E. K. Tanács 163 — 1903. sz. alatt jelenti,
hogy Szentiványi Gyula egyh. tanácsos afia, tekintettel,
hogy Szentiványi István jószágigazgató afiával oly rokon-
sági viszonyban van, mely arra nézve akadályt képez, hogy
ő a gazdasági bizottságnak tagja lehessen, e bizottsági tag-
ságáról lemondott.

E. K. Tanács ajánlja a lemondás elfogadását s az üre-
sedésbe jött állásnak egy vidéki taggal leendő betöltését.

Zsinati Főtanács a lemondást — tekin-
tetten az összeférhetlenség esetére — elfogadja
s az üresedésbe jött állásnak egy vidéki taggal
leendő betöltését elrendeli. Együttal a Zsinati
Főtanács Szentiványi Gyula afiának buzgó
közreműködéséért elismerését nyilvánítja.

15. Az E. K. Tanács jelenti 1302 — 1902. szám alatt,
hogy Benczédi Gergely afia a gazdasági bizottsági tagságról
lemondott s ajánlja, hogy a lemondást az E. Főtanács el-
fogadni s az üresedésben levő helyet egyházi törvényeink-
nek megfelelően egy Kolozsvárt lakó taggal betölteni méltóztassék.

Zsinati Főtanács a lemondást nem haj-
landó elfogadni s Benczédi Gergely afiát az
állás megtartására felhívni határozza.

16. Szervezeti törvény 2. §. 2. p. értelmében három

egyh. tanácsosi állás jelen Főtanácson betöltendő lévén, elnök ez iránti előterjesztésére

Zsinati Főtanács felhívja a kijelölő bizottságot, hogy a délutáni ülésre 3 egyh. tanácsosi tagságra jelölést a világiak közül tegye meg.

Ezzel az idő az isteni tisztelet megtartására elérkezvén, a gyűlés tagjai, püspök, főgondnokok, lelkészek és világiak ünnepélyesen a templomba vonultak Isten tiszteletére. A szép és tágas templom a helybeli és vidéki mintegy 3000 főre tehető sokaságot nem fogadhatta be egészen, s előfordult az az emlékeztetre méltó jelenség, hogy részben a szabadban is egyidejűleg párhuzamos istenitisztelet tartatott. Benn a templomban az egyházi beszédet Lőfi Ödön nagyajtai lelkész afia tartotta „Lélek az, a mi megelevenít“ alapigének szép eszmékben gazdag fejtegetésével. Utána a püspök remekelt ünnepi beszédében az unitárius vallástételek egyes részeinek megvilágításával. Pál Ferencz lelkész urvacsorai beszéde után pedig, a kik hozzá férhettek, az urvacsorában részesültek. Közben-közben az udvarhely-egyházközi dalárda szép énekeiben talált lelki élvezetet a templomi közönség. Kivül a templomon is fel-fel hangzott a sokaság ájtatos éneklése, kiknek ünnepi beszédet Demeter Dénes h.-karácsonfalvi lelkész afia tartott.

MÁSODIK ÜLÉS.

Tartatott Vargyason, 1903. évi augusztus 23-án délután, ugyanazon elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó: jegyző, mint az első ülésben.

17. A kijelölő bizottság jelentését beadja, mely szerint az egyh. tanácsosi állásra kijelöli a) Perczel Ferencz

orsz. hitelszövetk. igazgató, b) dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró, c) Pataki Sándor főszolgabíró, Szentiványi István jószágigazgató, Csiki Elek orsz. állattenyésztési felügyelő és Kovács Lajos törvényszéki bíró fiait.

Zsinati Főtanács a választást elrendeli.

18. Az E. K. Tánács 703--1903. szám alatt jelenti, hogy Hadházy József deésfalvi lelkész gyermekei, vejei és unokái nevezett lelkész afia 41-ik lelkészi működésének és házasságának 40-ik évfordulója alkalmából „Hadházy József és neje Kele Ida alap“ czimen egyházunk részére a papnevelő intézet javára 400 K. alapítványt tettek, 1905. január 1-én befizetendőleg a következő alapító-levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Neveinket ez alapító-levél alá irt gyermekek, vők, menyek és unokák a szülői szeretet hálás érzelmeitől indítatva, abból av alkalomból, hogy a mi drága, édes jó atyánk, Hadházy József deésfalvi unitárius lelkész, lelkészi működésének 41-ik évfordulóját, s a mi drága, édes jó anyánkkal, Kele Idával ugyanakkor házasesetüknek 40-ik évfordulóját a jelen évvel Isten kegyelméből megérhették, a Magyarországi Unitáriusok Kolozsvári Papnevelő Intézete (theologia akademia) részére 400 kor., azaz négyszáz korona alapítványt teszünk, melyhez járultunk:

Hadházy Ida, Sebestyén Józsefné leányuk, állami	
iskolai tanítónő Beszterczén	20 K.
Sebestyén József vejük, áll. isk. igazgató Beszterczén	10 »
Sebestyén Iduska unokájuk, polg. isk. tanuló Beszterczén	10 »
Hadházy Juliska Gvidó Béláné, leányuk, áll. iskolai tanítónő Dicső-Szent-Mártonban	10 »
Id. Gvidó Béla vejük, unit esperes Dicső-Szt.-Mártonban	10 »
Ifj. Gvidó Béla unokájuk, elemi isk. tanuló Dicső-Szt.-Mártonban	10 »
Átvitel	70 K

	Áthozat .	70 K.
Gvidó Juliska unokájuk, elemi isk. tanuló Dicső-Szt.-Mártonban	10 »	
Gvidó Károly unokájuk, Dicső-Szt.-Mártonban . .	10 »	
Id. Hadházy Sándor fiuk vármegyei gyámpénrtárnok Kolozsvárt	40 »	
Hadházy Sándorné, Nagy Teréz menyük, Kolozsvárt	40 »	
Ifj. Hadházy Sándor unokájuk, elemi iskolai tanuló Kolozsvárt	10 »	
Ifj. Hadházy József unokájuk, elemi iskolai tanuló Kolozsvárt	10 »	
Hadházy Janka, Szinte Sándorné, leányuk, Deésfalva	20 »	
Szinte Sándor vejük, áll. isk. tanító Deésfalva . .	20 »	
Hadházy Ilka, Nagy Albertné, leányuk, Mocs . .	20 »	
Nagy Albert vejük, ev. ref. lelkész Mocs	20 »	
Nagy Lajos unokájuk. Mocs	10 »	
Hadházy Béla fiuk, kir. járásbirósági íroda-kezelő Balázsfalva	50 »	
Hadházy Béláné, Szentpéteri Katalin menyük, Balázsfalva	50 »	
Hadházy Jenő fiuk, okl. állatorvos Alsó-Szombatfalva	20 »	
Összesen .		400 K.

Feltételeink :

I. Az alapiteány neve : »Hadházy József és Kele Ida alap«.

II. Az alapítvány évi kamata csakis a papi pályára készülő ifjunak (theologusnak) adható ki és pedig:

a) első helyen az alapítványt tevők törvényes leszármazóinak, kik ha többen lennének, köztük egyenlő arányban megosztandó.

b) Ha ilyen leszármazók a papi pályán nem lennének, akkor, ha a küllői unitárius egyházkörben tényleg működő lelkészeknek ily fiai lennének, azoknak adandó ki és pedig ha ilyen papnövendék több lenne, mindig csak egynek ; nem lévén, ilyen esetben az évi kamat két, vagy több növendék közt elosztható ;

c) Ha az alapítványt tevők leszármazói, vagy a Küküllő körben működő lelkészek gyeamekei közül egy sem lenne a fennebb jelölt pályán, kikötjük, hogy az ilyen években az évi kamat mindig a tőke-alap gyarapítására fordítandó.

III. Az alapítvány szíves kezelésével a papnevelő-intézet mindenkori nagyérdemű igazgatóságát biztuk meg s illetőleg azzal a kérelemmel járulunk a nagyérdemű igazgatóság elé, hogy az alap állásáról minden évben a Főtanács elébe rendes számadást adjon be s az alapról a tanév végén az »Értesítőben« is szíveskedjék évről-évre megemlékezni.

IV. Kötelezzük magunkat, hogy ezen alapítványunkat 1905 ; Egyezerkilencszázöt év január 1-re hiány nélkül befizetjük ; a befizetéssel Hadházy Sándor kolozs megyei gyámpénztárnokot és Gvidó Béla küküllőköri unitárius esperest bizzuk meg.

V. Kikötjük, hogy a kamat folyósítása 1909—1910 ; Egyezerkilencszázkilencz-tíz iskolai év végén kezdődjék, addig az alap az évi kamatok csatolásával növeltessék.

VI. Beleegyezünk abba, hogy a jelen alapítványt tevők közül bármelyikünk, vagy bármelyikünk utóda az alap növeléséhez bármikor hozzájárulhasson, de ohajtjuk, hogy alapunk minden más alaptól elkülönítve s kizárólag csakis a megjelölt cél szolgálatában kezeltessék.

A mindenható Isten áldása és szeretete legyen és maradjon ez intézettel és mivelünk!

Kelt Deésfalván, 1903. évi május hó 25-én.

Nagy Albert ev. ref. lelkész s. k., Nagy Lajos s. k., Hadházy Béla s. k., Hadházy Béláné, Szentpéteri Katinka s. k., Hadházy Jenő s. k., ifj. Hadházy Sándor s. k., ifj. Hadházy József s. k., Hadházy Janka, Szinte Sándorné s. k., Szinte Sándor s. k., Hadházy Ilka, Nagy Albertné s. k., ifj. Gvidó Béla s. k., Gvidó Juliska s. k., Gvidó Kárely s. k., id. Hadházy Sándor s. k., Hadházy Sándorné, Nagy Teréz s. k., Sebestyén Józsefné, Hadházy Ida s. k., Sebestyén József s. k., Sebestyén Iduska s. k., Hadházy Juliska, Gvidó Béláné s. k., id. Gvidó Béla s. k.

E. K. Tanács az alapítványt elfogadta, azzal a kikötéssel, hogy annak kezelésével szabályainknak megfelelően nem a papnevelő intézet igazgatóságát, hanem egyházunk pénztárnokát bízta meg.

Az alapítóknak kifejezte a maga köszönetét.

Az alapító levél eredeti példányát vasszekrénybe helyezte.

Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul venni méltóztassék.

Zsinati Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel fogadván, E. K. Tanácsnak az alapítvány ügyében tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

19. Az E. K. Tanács jelenti 61 — 1903l sz. alatt, hogy a Székelykereszturi Önszegélyző Népbank néhai László József tanár emlékére „László József emlékalap“ czimen a székelykereszturi gymn. javára 100 K. alapítványt tett s ez összeget a sz.-kereszturi gym. igazgatóságához le is fizette.

E. K. Tanács kifejezte nevezett intézetnek a maga köszönetét s az alapító-levél eredeti példányát vasszekrénybe helyeztette.

Kéri az E. K. Tanács, hogy e jelentése vétessék jóváhagyó tudomásul a kövérkező alapító-levéllel együtt:

71—1902.

Sz. K. Ö. N.

Tekintetes Igazgató Úr!

»A Székelykereszturi Önszegélyző Népbank« igazgatósága és felügyelő bizottsága f. évi október 22-én tartott együttes gyűlésén úgy határozott, hogy a »Népbank« rendelkezési alapjából a közgyűlés jóváhagyása reményében boldogult László József tanár kegyeletes megörökítésére, aki 31 éven át volt nevezett pénzügyintézetnek közszeretetlen álló könyvvezetője, »László József emlékalap« czim alatt 100 korona, azaz száz korona összegben alapítványt létesít a helybeli unitárius gymnasiumban, melynek évi kamatja

felekezeti különbség nélkül, jó magaviseletű, szegény és szorgalmas tanulónak adandó ki.

A 100 korona összegről kiállított 1526. számú betéti könyvet ezen értesítés átadójától van szerencsém tisztelettel megküldeni.

A betéti könyv átvételéről egy rövidke elismervényt kérek.

Kiváló tisztelettel

Széekelykeresztúron, 1902. december 29-én.

Bedő Dénes s. k.,

(P. H.)

ig. elnök.

Zsinati Főtanács az alapítványt maga részről is köszönettel elfogadván, az E. K. Tanács intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi.

20. Titkár felolvassa a Zsinati Főtanácsához intézett, f. évi augusztus 22-ről kelt következő jelentést, illetve alapító-levelet:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

1901. őszén, midőn kolozsvári diszes kollegiumunkat ünnepélyesen megnyitottuk, a régi kollegium volt növendékei, ifjak és öregek, egy rendkívül népes gyűlést tartottak és elhatározták, hogy a szegény tanulók segélyezésére alapítványt fognak gyűjteni. Az ügy elintézésével megbizottak eljárak, a felhívást kibocsátották, az adományozás megkezdődött. Már ismeretes a Mélt. Főt. Zsinati Főtanács előtt, hogy hiveink közül többen tettek önálló alapítványt, a volt osztályok közül némelyek a saját nevökben tettek alapítványt. A közös alaphoz is megkezdődött az adakozás. Reménységünk nem valósult meg a maga teljességében, de nem is csalódtunk meg. Sőt ha a közgazdasági pangást számos elemi csapást figyelembe vesszük, azt mondhatjuk, hogy az eredmény elég szép, miután f. évi június 30-ig az összegyűlt pénz 2758 koronát tett.

Miután a segítésre égető szükség van, az intéző bizottság elhatározta hogy az alapnak 1902 második, és 1903. évi első félévi kamatjából egy félsegélynek megfelelő 100, azaz száz korona összeget beadunk a konviktusi alaphoz. Hogy ezt éppen a Mélt. Főt. Zsinati Főtanács gyűlésére kívántuk benyújtani, főoka az, hogy újból is és minél hatásosabban kívántuk fölhívni rá a Mélt. és Főt. Zsinati Főtanács tagjainak s általában egész közönségünknek a figyelmét.

Mi volt a célunk Mélt. és Főt. Zsinati Főtanács!?

A szegénysorsu szülők jó igyekezetű és tehetséges gyermekeinek mindnyájunk filléreiből, egymás kölcsönös támogatásával leendő segélyezése. Azt jól tudtuk, hogy nem mindenkinek, sőt nagyon keveseknek áll módjában egy teljes, sőt még egy félalapítvány tétele is. Azt is jól tudtuk, hogy mindazok a kik a kolozsvári kollegiumunkban tanultunk, több vagy kevesebb összegig, egy vagy más úton élvezték az iskolai segélyezés áldásait, mert ha pénzbeli segélyre nem is voltunk ráítálva, de mégis tényleg élveztünk pénzbeli segélyt annyiban, hogy az iskolai díjak rendkívül mérsékeltek voltak. Bármekkora összeget is tudnánk adni, csak a kamatját, vagy annak is csak parányi részét tudnók visszafizetni az intézetnek és az intézet nagy jóltevőinek.

Nagyalapítóink bámulatos önmegtágadást fejtettek ki, hogy alapítványaika összegyűjtsék, mert egyik sem adott örökségből. Ki gondolna közülünk arra, hogy ők azért adtak, hogy mi már ne adjunk!?

Hiszen ők nemcsak segélyalapot, hanem lelkesítő példát is adtak. Ha elfogadtuk az elsőt, kövessük a másikat és ne legyen közöttünk senki olyan szegény, hogy ne tudjon adni erejéhez mért összeget. Ne adjunk egyszerre sokat, hanem adjunk sokszor egy-egy kis összeget, s meglátjuk, hogy aránylag kevés idő alatt nagy alapítványt fogunk teremteni.

Kérjük a Mélt. Zsinati Főtanácsot, méltóztassék a begyűlt összegnek egyelőre a följánlott 100 korona kamatját elfogadni. Kijelentjük, hogy mihelyt a tőke 4000 koronára felgyűl, az első alapítvány tőkét azonnal befogjuk nyújtani, de a gyűjtést tovább is folytatjuk, mert reméljük, hogy az

unitárius kollegium jóltevőinek aranykönyvébe befogjuk vezethetnl a nevét mindazoknak, a kik kollegiumunkban tanultak, de azoknak is, a kiknek gyermekek, unokájok, testvérük vagy rokonuk ott tanult, vagy ott tanulni szándékozik.

A jótékonyság szelleme szállja meg a nevelésügynek minden barátját.

Maradtunk a Méltóságos Zsinati Főtanácsnak Vargyason, 1903. augusztus 22-én az unitárius kollegium volt tanulói nevében

alázatos szolgálai:

Dr. Boros György s. k.,

biz. titkár:

Id. Daniel Gábor s. k.,

elnök.

Zsinati Főtanács a jelentést örömmel, a beadott 100 koronát a konviktusi alaphoz köszönettel elfogadja s rendelkezési céljára fordítani határozza. Erről az adakozókat a gyűjtő bizottság: mélt. id. Daniel Gábor fő gondnok és dr. Boros György urak útján, valamint a kollégiumi pénztárnokot és igazgatóságot is értesíteni határozza.

21. Az E. K. Tanács jelenti 619—1903. szám alatt, hogy Bulyovszky Gyuláné szül. Szilágyi Lilla urnő a „kolozsvári Mária Valéria árvaleány-intézet“ javára 70 éves születésnapja alkalmából 12000 K. alapítványt tett s alapítólevele szerint, melynek eredetije nevezett intézet igazgatóságánál, egy másolati példánya pedig az egyházi pénztárnok kezén van vasszekrénybe zárva; az alapítványi helyek közül kettőre két unitárius árva veendő fel az E. K. Tanács által.

E. K. Tanács kifejezte a maga hálás köszönetét nevezett művésznőnek tett kegyes alapítványáért, valamint Nagy Lajos egyh. főjegyzőnek is ez alapítvány körül tanúsított lelkes közreműködéseért és a szükséges további intézkedéseket is megtette, kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni s jelzett alapítólevelet a Főtanácsi jegyzőkönyben a következőkben megörökíteni méltóztassék:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Ez év márczius hó 21-én lesz 25 éve, a midőn szeretett hazánk határán túl, a német színipályára léptem. Nem vétkes rokonszenv a külömben tiszteletreméltó nagy nemzet és kifejlődött művészete iránt, — még kevésbbé kicsinylése a szerényebb itthonnak, mely iránt szívem melegen dobogni a távolban sem szünt meg soha, hanem a művészetnek, mely lelkemhez nőtt amaz olthatatlan szomja vitt e lépésre, melyet érezni, méltányolni csak az képes, ki e művész aspirációit ismeri.

Nehéz volt az elhatározás, mert tudnom kellett, hogy némely oldalról kárhoztatást von fejemre; nehéz a kivitel, mert künn az idegenek között mint növendék jelentem meg, a kiképeztetésemre szükséges anyagi segély nélkül. S im Kolozsvár, szülővárosom lelkes közönsége megértette és méltányolta a művész vágyait, előadásaim tömeges látogatásával buzdított, bátorított a merész tervben, bőkezűleg segélyezett a kivitelben és lehetővé tette, hogy külföldre utazhattam és kiképezhettem magamat a német színi pályára, melyen egy évet tanulással, három évet Drezdában, egy évet vendégszerepléssel különböző városokban és tíz évet a müncheni kir. udvari színháznál, összesen tehát 15 évet töltöttem.

Hála érzetével gondolok ma is e város műértő közönségére s jól esik kötelességtudó lelkemnek, ha tartozásaimat iránta némi részben leróhatom és ugyanez okból a Budapestén, 1884. évi február hó 24 én kelt, s Ökrös Bálint budapesti kir. közjegyzőnél letétbe helyezett végrendeletem 13-ik pontjának 2-ik s 3-ik bekezdése értelmében a kolozsvári »Mária Valéria« árvalány nevelő s tanítóintézet részére 6 ágyra egyenkint 1000 frt.-tal, összesen (6000) hatezer forinttal, s hat ágy felszerelési díja fejében összesen (180) egyszáznyolczvan forinttal a következő rendelkezés mellett alapítványt teszek, ugymint:

I. Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a mennyiben ezen alapítványokra befizetéseket már életemben teljesítettem s

még ezen túl is teljesítendek, halálom után ezen alapítványra hagyatékomból csak még annyi lesz fizetendő, a mennyi a már befizetett összegén kívül ezen alapítványi összeg, vagyis 6180 frt. kiegészítéséhez még hiányozni fog.

II. Az alapítvány élvezetére felerészben erdélyi születésű polgárok, felerészben pedig szintén erdélyi születésű szegény színészek és színésznők árvái vétessenek fel és pedig egy-egy a róm. katolikusok, egy-egy a protestánsok és egy-egy az unitáriusok sorából.

III. Alapítói jogomnál fogva rendelem, hogy ezen alapítvány »özvegy Gyulafalvi Bulyóvszki Gyuláné, született szilágysomlyói Szilágyi Lilla« név alatt kezeltessek, illetőleg, hogy mindenik ágy ezen nevet viselje.

Budapesten, 1884. évi márczius hó 6-án.

Aláírás előtt megjegyeztetik, hogy a 2-ik oldalon a 25-ik sorban alatt ezen szavak : »világosan kikötöm azonban, miszerint a szegény színészek és színésznők árvái részére fenntartott alapítványi rész élvezetére elsősorban testvérem, Szilágyi Béla gyermekei lesznek jogosítva« felvétetnek.

Kelt mint fent.

*Özv. gyulafalvi Bulyóvszki Gyuláné,
született szilágysomlyói Szilágyi Lilla s. k*

*Kiss József s. k.,
mint tanu.*

*Waktor Armin s. k.,
mint tanu.*

Alólírt midőn alapítványomat Isten jóvóltából az 1884. évben kézbesített 1000 frt, vagyis 2000 korona, azaz Kétezer koronával, mai napon pedig 10000 K., azaz tízezer koronával együtt 12000 K., azaz Tizenkétezer koronával befizettem, alapító levelem szemben levő. vagyis második oldalán II. számmal jelzett részét következőleg változtatom meg :

»Az alapítvány élvezetére erdélyi születésű polgárok árvái vétessenek fel és pedig két árva a róm. katolikusok, egy az ev. reformátusok, egy az ágostai evangélikusok és kettő az unitáriusok sorából. Az unitáriusoknak megadom azt a jogot, hogy az unitáriusok sorából felveendő két árvalány gyermeket mindannyiszor, valamikor az ágyhely üre-

sedésbe jó, az E. K. Tanács, vagy igazgató tanácsa útján ő jelölje meg és nevezze ki. Ugyanezt a jogot megadom a kolozsvári ág. evang. egyházközségnek is egy vallásabeli árva növendékre nézve.

Kolozsvárt, máj. 25. 1903.

*Ösv. gyulafalvi Bulyovsski Gyuláné,
született szilágysomlyói Szilágyi Lilla s. k.,*

Nagy Lajos s. k.,
tanu.

Antónia Mihály s. k.,
tanu.

Zsinati Főtanács a bejelentett alapítványt maga részéről is hálás köszönettel s az E. K. T. intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi.

22. E. K. Tanács jelenti 559—1903. sz. alatt, hogy Bulyovszky Gyuláné szül. Szilágyi Lilla urnő f. évi május 25-én 70-ik születésnapja alkalmával kollégiumunkat meglátogatván, 200 koronát adományozott az 1884 ben tett 800 K. alapítványa gyarapítására oly módon, hogy az korábbi alapítványával együtt egy célra és egy feltételek alatt kezeltessek.

A 200 K. megfelelő további kezelésre beúttaltatott a közpénztárba s nevezett művésznőnek E. K. Tanács kifejezte a maga köszönetét.

Kéri, hogy ez intézkedése jóváhagyólag tudomásul vétessek.

Zsinati Főtanács a jelentést örömmel tudomásul vevén, az E. K. T. tett intézkedéseit helybenhagyja.

23. Olvastatik a mult évi Főtanácsból 143. sz. alatt kiküldött bizottság következő átalános jelentése:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

A Főtanácsi bizottság a feladatává tett vizsgálatot befejezte. Minden kezdet nehéz. Bizottságunknak is a kezdet nehézségeivel kellett küzdenie. Vizsgálati irányelveket a bi-

zottságnak kellett felállítani, gyakorlat nem volt. Ha tehát vizsgálásunk bármely tekintetben kívánni valót hagyna fel, úgy ez a nehézségek terhére írható.

A bizottság eljárásában nem annyira a számbeli adatok helyességének ellenőrzését vizsgálta — melyeken csak számtani próbákat végzett — hanem a leltárban felvett értékek meglételet, s a meglevő vagyon gyümölcsöző voltát tette vizsgálatá tárgyává. Kiterjeszkedett arra, vajjon a költségvetés betartatott-e? a kezelés maga a célnak megfelel-e? s a vagyon gyümölcsözése megfelelő-e?

Észlelt tapasztalatait a tárgysorozat egyes pontjaiban tett jelentésében fejtette ki, itt csak általánosságban jegyzi meg, hogy :

A pénztár kezelése, valamint a számadások megszerkesztése nehézkes ; az ugynevezett vasszekrénybe helyezés és kivétel, átmeneti bevétel és kiadás czim nemcsak felesleges, de a vizsgálatot, s a gyors áttekintést nehezíti, sőt a forgalom nagy emelkedésével üz délibáb játékot. Ohajtandó lenne a kezelés egyszerűsítése, s e célra szabályzat, vagy utasítás kidolgozása, mire egyházi pénztáros felkérendő, esetleg útasítandó.

Az egyes gazdaságok megnevezésénél az illető község neve használatával együtt az ajándékozó nevének felemlítését is czélszerűnek tartja a bizottság. (Péld ul : »buni Berde birtok«.)

Általánosságban a bizottság a kezelésben rendet, a tisztviselőkben lelkiismeretességet tapasztalt. A végzett munka elismerést érdemel ; szól különösen ez elismerés a pénztáros és számvevőségnek is, mely ily nehézkes kezelés mellett is feladatát óriás munkával ugyan, de legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal végezte.

Kolozsvárt, 1903. augusztus 14-én.

A kiküldött bizottság :

Kelemen Albert s. k. b. elnök, Dr. Ferenczi Géza s. k. b. jegyző; Raffaj Domokos s. k., Gvidó Béla s. k., Lőrincsi Dénes s. k., Pap Mózes s. k., Lőrincsi István s. k., Végh Mihály s. k. biz. tagok.

Zsinati Főtanács a jelentésnek általánossággban tett részét örömmel veszi tudomásul s készséggel hozzájárul a bizottság javaslatához, hogy a pénztárnoknak és számvevőségnek jegyzőkönyvi elismerés fejeztessék ki munkásságukért.

Helyesli és elfogadja, hogy az egyes gazdaságok megnevezésénél az illető község neve használatával együtt az ajándékozó neve is felemlítettessék.

A pénztár kezelésére vonatkozó észrevételek további intézkedésre kiadatnak az E. K. Tanácsnak.

23. a) Az E. K. Tanács 974 — 1903. szám alatt be-
terjeszti a gazdasági bizottságnak az egyház gazdasági állapota-
ról szóló évi jelentését a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács !

Az 1902. évi Főtanács által ujonnan szervezett gazdasági bizottságunk működését a f. év január 1-én kezdette meg ténylegesen, azonban ezt megelőzőleg az E. K. Tanácsnak, mint bizottság, a törvényben adott jogánál fogva, a jószágigazgatói állás betöltésére nézve véleményes javaslatát megtette, melynek alapján Szentiványi István az E. K. Tanács által a törvényben megállapított feltételek mellett jószágigazgatónak megválasztatott ; állását f. évi január 1-én foglalta el és kezdette meg működését ; azonban a gazdaságok tényleges átvételét és átadását volt jószágigazgató Albert Dénestől, bizottságunk által kiküldött biztosaink, a kemény téli idő miatt csak később eszközölhették ; az átvétel és átadásról felvett jegyzőkönyvek tanúsítása szerint a leltárakban feltüntetett értékeknél hiány nem találtatott.

Bizottságunk a volt jószágfelügyelő bizottságtól semmi iratot át nem vett ; a jószágfelügyelő bizottság december végére összes ügyeit ellátta s levéltárát s jegyzőkönyveit az E. K. Tanácshoz terjesztette be levéltárra helyezés végéig ;

ennélfogva bizottságunk működésére vonatkozó iratok és jegyzőkönyvek 1903. év január 1-től kezdődnek. Bizottságunknak két tagja, mielőtt működésüket tényleg megkezdték volna, állásukról lemondottak, ezen állások a Zsinati Főtanács által töltendő be; ezen hiányzó két tag nélkül is bizottságunk határozatképes volt, tartott 10 ülést s azon elintézt 183 drb. érdemleges ügyet.

Elintézte és az E. K. Tanácshoz a számtételek megvizsgálása végett beterjesztette az 1902. évről beérkezett gazdasági számadásokat, a melyek már megvizsgálva s jóváhagyva lettek az E. K. Tanács által; továbbá megvizsgálta a Berde Mózsza és az Augusztinovich alapokról készített 1902. évi számadásokat, de ezek elfogadásáról az E. K. Tanácstól még értesítést nem kapott.

A gazdaságok 1902. évi jövedelmezőségét a megvizsgált számadások következőkben tüntetik ki:

Ladamos-Alamorról adminisztráltatott	35.353 K.	8%	jövedelemnek felel meg.
Pusztaszentmiklósról	»	»	
N.-Bunról	»	»	
Bányabükkről	»	»	
Bágyonból	»	»	
	12.400	9.6%	
	7.000	4.5%	
	4.300	2%	
	2.000	2%	

Adminisztráltatott összesen . 61.053 K. a mi átlagban 5% jövedelemnek felel meg.

Ezen átlagos jövedelem kielégithetőnek volna tekinthető, de a ladamos-alamori, valamint a pusztaszentmiklósi jövedelmeket 8 9.6%-kal nem nevezhetjük normálisnak, mivel az előbbinél oly leltári marhaállomány lett értékesítve, a melynek pótlásáról gondoskodás nem történt; az utóbbinál pedig az 1901. évben el nem adott disznóállomány értékesítésével adminisztráltatott a 12.400 korona, a melyből egy tekintélyes összeg az 1901. év javára esik.

A bányabükki és bágyoni gazdaságok után 2% tisz a jövedelem nagyon kevés; ez következőkben leli indoklását: Egyfelől abban, hogy mindkét községben a tagosítás évek óta folyamatban van, az okszerű gazdaságról különösen Bágyonban szó sem lehet. a teméntelen porcellás birtokon csak részes művelési gazdaságot lehet folytatni, a mi termé-

szetesen nem adhat jövedelmet; a bányabükki gazdaságnál a tagosításon kívül további baj a birtoknak magas becslése, mely becslést a bizottság óhajtáná leszállítani, mivel becslésünk szerint ezen gazdaságnak értékét — tekintetbe véve a vételárt is --- 160 ezer koronánál magasabbra becsülni nem lehet. Mindezen nehézségek daczára, ha sikerül a tagosítási munkálatot befejeztetni, ezen gazdaságok után is az 5 %-ot tiszta jövedelem képpen, ha az okszerű berendezkedésre nézve sikerül a kellő módozatokat megtalálnunk, adminisztráltatni reméljük.

A f. évben az időjárás a növényzet fejlődésére nem volt kedvező, a késő tavaszi huzamosan tartó nagy fagy és később a folytonos hideg eső, mely által ritkult és későre fejlődött a növényzet; a buza virágzása alkalmával volt esős idő pedig a szem fejlődésére volt hátrányos, s így a kalász részben hézagos, üres maradt; az alamori uradalomban 20 hold őszi buza vetést kellett kipusztult gyenge volta miatt kiszántani; terméshozam átlagban közepesnek ígérkezik az őszielnél. A tavaszi kalászosokat átlagban jónak jelezhetjük, a tengerit kezepeknek; ezek sokat szenvedtek előbb a sok hideg esőtől, jelenben a nagy szárazság miatt

A n.-buni gazdaságban kísérleti vetés tétetett egy pár holdon a *fonalos iennel*, ha beválik, a nagybani termelésre fog bizottsagunk a jószágigazgatónak engedélyt adni.

A takarmány készlet gazdaságok szerint különböző, az időjárási viszonyok azok betakarítását nagyban befolyásolták, különösen ladamosi és alamori rétek a kétszeri nagy felhőszakadás miatt sokat szenvedtek s az anyaszéna teljesen megsemmisült, a mesterséges takarmánnyal reméljük a veszteséget pótolni.

Az állatállomány: szarvasmarha, ló, juh és sertés az összes gazdaságokban egészséges, járványos betegség nem pusztított közöttük, volt ugyan a szentmiklósi gazdaságban száj- és körömfájás, de elhullással nem járt.

Örömmel jelezhetjük hogy a ladamos-alamori uradalom sertés-állományát a vész még eddig megkimélte, s reméljük, hogy kellő szakszerű óvatosság mellett jövőre is

az uradalom a vésztől tavol lesz tartható ; ugyanezen uradalom birka – juh állományánál is javulást észlelünk, a mennyiben kevesebb a meddőség és kisebb % az elhullás; a gyapju hozam a múlt évivel szemben 5 m. mázsa emelkedést tüntet ki.

Az erdősítésre is a kellő gond fordított.

Elültetett tölgy csemete . 22 ezer drb.

» akác » . 25 » »

» kőrisfa » . 4 » »

Összesen . 51 ezer drb.

Az épületek jó karba tartására a költségvetés keretében a szükséges munkálatok folyamatban vannak.

A f. évi gazdasági állapotokat röviden ezekben kívántuk jelezni, minthogy a cséplési munkálatok csak most kezdődnek meg; a tényleges eredményről ezuttal nem számolhatunk be, az a számadások lezárása után, a jövő évi jelentésünkben részletes számtételekben lesz kitéve.

Tisztelettel kérjük a Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanácsot : Méltóztassék ezen jelentésünket a Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanácshoz beterjeszteni, holott is ennek jóváhagyó tudomásul vételét kérjük

A gazdasági bizottság 1903. év augusztus hó 11 én tartott üléséből.

Kolozsvárt, 1903. év augusztus hó 12-én.

Tisztelettel :

Benkő Mihály s. k.,

b. jegyző.

Molnár Sándor s. k.,

b. elnök.

Kéri az E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsot, hogy e jelentést tudomásul venni méltóztassék

Kapcsolatosan felolvastatik a Főtanácsi bizottság következő jelentése:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

Főtanácsi bizottság a Gazdasági bizottság jelentését és ezzel kapcsolatosan működéséről szóló jegyzőkönyveket átvizsgálta. Ugy a jelentés, mint a jegyzőkönyvekből örömmel győződött meg arról, hogy a Gazdasági bizottság a leg-

nagyobb pontossággal, szakértelemmel vezeti a gazdaságok ügyeit s remélni lehet, hogy ilyen kiváló vezetés mellett a gazdaságok fellendülnek s bizonyára behozzák a kívánt és megfelelő jövedelmet.

Kolozsvárt, 1903. augusztus hó 14-én.

Dr. Ferencsi Géza s. k.,

biz. jegyző.

Kelemen Albert s. k.,

biz. elnök.

Zsinati Főtanács mindkét jelentést tudomásul veszi.

24. Az E. K. Tanács 491—522., 652. és 653—1903. számok alatt jelenti, hogy a pénztárvizsgáló-bizottság a pénztárvizsgálatokat a f. évben szabályszerűen megejtette. Még pedig a közpénztárnál vizsgálatot tartott f. évi május 6. és június 18-án; a belsőemberi nyugdíj- és kongrua pénztárnál f. évi április 28-án és június 19-én; előbbi vizsgálatot az értékekre is kiterjesztette s mindannyiszor mindenütt mindent rendben talált.

Tudomásul vétetett.

25. E. K. Tanács 162—1903. sz. a. a következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 62—1902. sz. határozatával kiadta E. K. Tanácsnak elbírálás és intézkedéstétel végett a Főtanácsbi bizottságnak a kisebb alapok 1903. évi költségvetésére tett észrevételeit. Ehez képest E. K. Tanács következő intézkedéseket tette:

1. A főtanácsbi bizottságnak a Brassai-alapnál mutatózó pénztármaradványi összegre tett észrevételére E. K. Tanács nem intézkedett, mert az egész alap a kollégium építésére volt hagyva s oda is fordított.

2. A Bulyovszki Gyuláné, Szilágyi Lilla alapítványánál tőkésítésre 45 K. 33 fill. jutalomra 20 K. lévén előirányozva, E. K. Tanács felhivta pénztárnok afiát, hogy jutalomra a f. évre adjon ki 60 K., s tőkésítésre 5 K. 33 fillért.

3. Dr. Demjén Farkas alapnál 90 K. 27 fill. pénzma-

radvány mutatkozott. Ezt a kiadandók közé azért nem lehetett felvenni, mert ez összeg a Lőrinczi Géza tartozása utáni kamatkép lévén bevételben is előirányozva, bizonytalan a bevételezésre. Ez adósság ügye még ezután kerül elintézésre.

4. A Kovács Dénes és Bencze Anna alapnál a pénzmadarvány ez alap adósságának törlesztésére fordittatik.

5. Az 1897-ben végzett osztálytársak alapjánál a kiadásnál tévesen volt előirányozva 45 K. 83 fill. A miért felhivatott pénztárnok afia, hogy a tételt igazítsa ki úgy, hogy

bevételnek előirányoztatik	41 K. 67 fill.
kiadásnak jutalomra 9 ⁰ / ₁₀	37 „ 51 „
tőkésítésre ¹ / ₁₀	4 „ 16 „
összesen	41 K. 67 fill.

6. A Pap Mózes tanár jutalom-alap évi jövedelme még nagyon kevés lévén, E. K. Tanács azt nem tartotta ez idő szerint kiadhatónak.

7. Péterfi Zsigmond alapítványa új lévén, ennek csak 1902. év végével áll oly kamata rendelkezésre, mely az alapító levél szerint jutalmazásra kiadandó Felhivta azért E. K. Tanács pénztárnok afiát, hogy ez alap egy évi kamattát a f. tanév végével jutalmazásra adja ki a kollegium igazgatóságának s ezután évről évre irányozza azt elő

8. A Sala Gálfalvi-alapnál az 5227 K. bevételi előirányzat a pénzügyi bizottság által helyesbitve állott elő, melylyel szemben azonban az 5242 K. kiadási előirányzatot a pénzügyi bizottság azért nem helyesbitette, mert nem tudta, mely kiadási tételnél tegye meg a visszavonást.

Ez tehát csak számbeli tévedés Kéri E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy e jelentést jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik.

26. Az E. K. Tanács 683 —1903. szám alatt a következő jelentést terjeszti be az E. Főtanács elé:

Az E. Főtanács 82 1903 számú határozatával kiadván E. K. Tanácsnak az esetleg szükséges további intézke-

dések megtétele végett a Főtanácsi bizottságnak a kollegiumi konviktusi alapok 1901. évi zárszámadására, illetve az 1993. évi költségelőirányzatára tett egyes megjegyzéseit, azokra vonatkozólag most a következő felvilágosításokat adja, illetve a következőket jelenti:

I. A számadásban, mivel az a Főkönyv végtételeit foglalja magában, a vonatkozó naplótételeknek nincs helye. A hol azokra szükség van, a Főkönyvben szabályszerűen megvannak.

II. Az ösztöndíj-alapoknak áttétele konviktusi alapok közé szabályszerűen történt, s azokra az 1903. évi előirányzat is helyes, mivel a jövedelmek egy része jutalmakra adatott ki. A Derzsi János-alapot nem lehet kezelésre a konviktusi alapok közé tenni; a Mártonfy-Koncz-alap pedig a közalap számadásán kezeltetik. A Berde családi-alap a végrendelet szerint a Berde vagyon tömegben kezelendő s ezek jövedelme adható ki ösztöndíjúl, a mint az ki is adatott.

III. A Főtanácsi bizottság által említett az az 1600--1700 K. összeg, melyet a volt tanulótársak gyűjtenek, nem volt felvehető a költségvetésbe, mert nem képezte s maig sem képezi Egyházunk tulajdonát, a felett nem rendelkezhetünk.

Kéri az E. K. Tanács az E. Tanácsot, hogy e jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Jelentés tudomásul vétetik.

27. Az E. K. Tanács a Méltóságos és Főtisztelendő püspök ur kezelése alatti „Dávid Ferencz emlékalap“ 1902. év végi állapotáról a következő jelentést, illetve előterjesztést teszi:

A vagyon 1901. év végén tett	12082 K. 30 fill.
------------------------------	-------------------

1902. évben gyarapodott . . .	893 „ 60 „
-------------------------------	------------

1902. év végén tesz . . .	12975 K. 90 fill.
---------------------------	-------------------

mely összeg kölcsönökben és takarékpénztárban van elhelyezve.

Örömmel jelenti E. K. Tanács, hogy ez alap vagyona

összevéve a közpénztárba beadott és a Főtiszt. püspök ur kezelése alatti összeget, 1902. év végén 42255 K. 17 fillért teszen s hogy ez alap kamataiból 1879-től kezdve évi segélyezésekre 1902. év végéig 25000 K. adatott ki. E. K. Tanács kifejezte a Méltóságos és Főtisztelendő püspök urnak a maga elismerését és hálás köszönetét azért a lelkes buzgóságért, mellyel ez alap gyűjtése, kezelése és gyümölcsöztetése körül évtizedeken át eljárni sziveskedett.

A Méltóságos és Főtisztelendő püspök ur javaslatához képest E. K. Tanács kimondta, hogy a Dávid Ferencz emlék-alapnak a Főtisztelendő püspök ur kezelése alatti részéből vétessék át és csatoltassék a közpénztári alaphoz a kolozsvári ipartestületi hitelszövetkezeti 148 számú betétl könyvben levő 8095 K. 90 fill., s mivel ennek évi 5% os kamata 404 K. 79 fillért tesz, a „Dávid Ferencz alapítvány“ czimen a f. évtől kezdve az eddigi módon felhasznált 1200 korona helyett 1400 korona használtassék fel évről-évre megjelölendő egyházi czélokra. A fennmaradó kamat eddigi módon fordítottassék az alap további gyarapítására.

Kéri az E. K. T., hogy ez intézkedését az E. Főtanács jóváhagyni méltóztassék. Továbbá a következőket javasolja:

1. A hódmezővásárhelyi egyházközségnél levő 2000 K., mely nevezett egyházközségnek 1884-ben adatott kölcsön, tekintettel, hogy 18 éven át kamatokban már 1800 K. fizetett, ajándékoztassék a hódmezővásárhelyi egyházközségnek templomépítési-alapul, kötelességévé tétetvén az egyházközségnek, hogy ezen 2000 K. évi 100 K. kamatját évről-évre tegye félre s mint templomépítési alapot e célra kezelje.

2. Az alábbi két pontban jelzett összegek levonása után fennmaradó vagyon továbbra is hagyassék a Mélt. és Főtisztelendő püspök ur kezelése és számodása alatt az alapítvány további gyarapításának forrásául.

Kapcsolatosan felolvastatik a Főtanácsi bizottság jelentése következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

Főtanácsi bizottság megvizsgálta a Mélt. és főtiszt. püspök ur kezelése alatt levő »Dávid Ferencz emlék-alap«

1902. évi állapotáról szóló jelentést, és azt a maga teljességében elfogadásra ajánlja. Egyben pedig a maga részéről is Mélt. és Főtiszt. püspök ur önméltóságának teljes elismerését és hálás köszönetét nyilvánítja azért a lelkes buzgóságért, mellyel ez alap gyűjtése, kezelése és gyümölcsöztetése körül évtizedeken keresztül eljárni szives volt. Ezen elismerést és hálás köszönetet a Zsinati Főtanács is kifejezésre juttatni méltóztassék.

E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánljuk.

Kolozsvárt, 1902. augusztus hó 15-én.

Dr. Ferencsi Géza s. k.,

biz. jegyző.

Kelemen Albert s. k.,

biz. elnök.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács előterjesztett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi, a Főtanácsi bizottságnak 1. és 2. pont alatti javaslatait elfogadja s ezeknek végrehajtásával az E. K. Tanácsot megbizza. A főtisztelendő püspök urnak elismerését és hálás köszönetét nyilvánítja ez alap gyűjtése, kezelése és gyümölcsöztetése körül végzett buzgó munkásságáért

28 E. K. Tanács 134. 264. és 713—1903. sz. a. jelenti, hogy szentgericzei Iszlay József 1877. nov. 18-án kelt végrendeletével ingatlanait egyenlő közös arányban egyházunknak és a szentgericzei unitárius egyházközsőgnek hagyta, megterhelve azonban nejének holtig tartó haszonélvezeti jogával. A haszonélvező nő 1902. okt. 5-én elhalt, így az alapítványi birtok egyházunk és a szentgericzei egyházközség szabad rendelkezésére bocsáttatott. E. K. Tanács tekintettel arra, hogy a birtokot kisebb terjedelme miatt jövedelmezőleg alig kezeltetheti, s különben is a szentgericzei egyházközséggel közös volt, eladóvá tette, illetve el is adta.

E. K. Tanács kéri az E. Tanácsot, hogy tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

29. E. K. Tanács 151. és 387—1903. sz. a. jelenti, hogy özv. Raffaj Károlyné a néhai újszékelai Raffaj Károly-féle alapítványi birtokot, melyet a végrendelet szerint haszonélvezett, 1902. nov. 13 től egyházunk szabad rendelkezése alá bocsátotta.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy a birtokot kisebb terjedelme miatt jövedelmezőleg alig kezelheti, eladóvá tette, illetve el is adta, csak még a szerződés nincsen az eladásról jóváhagyva.

Kéri E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedését jóváhagyja, illetve a birtok eladását engedélyezni méltóztassék.

Zsinati Főtanács E. K. tanács intézkedéseit helybenhagyja és a jelzett birtok eladását engedélyezi.

30. Az E. K. Tanács 924—1903. szám alatt jelenti, hogy a 11—1902. számú Főtanácsi határozat értelmében a pénztári ellenőri állásra a pályázatot szabályszerűen kihirdette, s ennek alapján jelzett állásra alkalmazta ideiglenes minőségben az 1903. évre Sárdi Lőrinczet.

Tekintettel azonban arra, hogy az ellenőri állásnak jövőre leendő betöltése még előkészítést igényel, egyfelől az állással járó fizetés, másfelől a munkaidő beosztására nézve, E. K. Tanács ajánlja a Főtanácsnak, hogy ez állás ne töltesse most be, hanem ez ügynek teljes előkészítésével és annak megfelelően javaslat előterjesztésével s addig is a pénztári ellenőri állás feletti gondoskodással méltóztassék megbizni az E. K. Tanácsot.

Jelentésbe foglalt javaslat elfogadtatván, E. K. Tanács a pénztári ellenőri állás feletti gondoskodással megbizatik.

31. Az E. K. Tanács 1322—1902. és 174—1903. számok alatt jelenti, hogy az 51—1902. Főtanácsi szám alatt alkotott törvény 9 §-a szerint a jószágigazgatói állás-

nak 1903. január 1-től számítandó 6 évre leendő betöltése iránt intézkedett.

Még pedig sajnálattal vevén tudomásul Albert Dénes volt jószágigazgató afiának azon kijelentését, hogy tekintettel a gazdasági új szabályzatra, a jószágigazgatói állásra nem reflectál, őt 1902. december 31-ével a fennhagyandók fennhagyása mellett jószágigazgatói összes teendői és kötelességei alól felmentette s állásával járó fizetését és javadalmait beszüntette, kifejezván E. K. Tanács Albert Dénes afiának viselt jószágigazgatói állásában egyházunk javára irányult buzgó és lelkiismeretes munkálkodásáért a maga méltányoló elismerését és köszönetét.

A Gazdasági Bizottság javaslatára E. K. Tanács 1903. év január 1-től kezdődőleg 6 évi időtartamra megválasztotta jószágigazgatónak az egyházi törvény, illetve gazdasági szabályzat vonatkozó szakaszai fentartásával Szentiványi István afiát s intézkedett, hogy a gazdaságok további kezelésre neki adassanak át. Egyszersminy szabályszerű fizetése a szabályzatban előírt alapok terhére 1903. január 1-től kezdve utaltatott.

Kéri az E. K. Tanács, hogy tett intézkedéseit az E. Tanács jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Zsinati Főtanács E. K. Tanács tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

32. Az E. K. Tanács 408 - 1903. szám alatt jelenti, hogy Ulár Pál főgymnásiumunknak csaknem 30 éven keresztül volt buzgó és lelkiismeretes tanára f. évi április 6-án elhunyt. E. K. Tanács őszinte részvétét fejezte ki nevezett tanár afia elhunytá felett. Fizetését f. évi április 30-ával beszüntette Tanórái ellátása, valamint megüresedett helye betöltése iránt a szükséges intézkedéseket megtette. A tanári állás betöltésére nézve külön előterjesztés tétetik.

Kéri az E. K. Tanács, hogy az E. Főtanács a maga részvételének kifejezése mellett a jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Zsinati Főtanács maga részéről is őszinte

sajnálátát fejeziven ki néhai Ulár Pál jó tanár hirtelen elhunytá felett, E. K. Tanács jelentését egyebekben tudomásul veszi.

33. Az E. K. Tanács 464., 537. és 539—1903. számok alatt jelenti, hogy Mózes András kolozsvári lelkész, theologiai rendes tanár és egyházi számvevő afia f. évi április 22-én elhunyt. E. K. Tanács a sokoldalú munkás és buzgó férfi elhunytá felett kifejezte a maga őszinte részvétét, egyzersmind tekintettel a néhai buzgó és hosszas sokoldalú szolgálataira, a temetési költségek felének hordozását elvállalta és tekintettel, hogy a tanévből már csak kevés idő volt hátra, s tanóráinak ellátását tanártársai ingyen vállalták magukra, a tanév végéig illető fizetését E. K. Tanács az örökösöknek kiútalta.

A néhai Mózes András elhunytával megüresedett állások betöltése iránt intézkedett s a mennyiben azok az E. Főtanács elé tartoznak, külön előterjesztésben fognak bejelentetni.

Kéri az E. K. Tanács, hogy méltóztassék az E. Főtanács e jelentést jóváhagyólag tudomásul venni s néhai Mózes András halála felett a maga részéről is őszinte részvétét kifejezni.

Zsinati Főtanács a jelentést tudomásul vevén, néhai Mózes András lelkész tanár afia váratlan halála felett őszinte részvétét, sajnálatát maga részéről is kifejezi.

34. E. K. tanács 303—1903. sz. a. jelenti, hogy az E. Főtanács 100—1902. sz. felhatalmazása alapján a tordai gymnasium épületének állami polgári fiu-iskolai helyiséggé leendő átengedése iránt a Vallás- és közoktatásügyi Minister ural az eddig fennálló szerződést 2 évre, vagyis 1903. szept. 1-től 1905. aug. 31-ig terjedő időtartamra meghosszabbította. A szerződések felterjesztettek a Vall. és közoktatásügyi Minister urhoz, azok ott jóvá is hagytattak.

Kéri E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy ez intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

35. Bedő Albert egyh. tan. afia az 1902. évi Főtanácson 100 K.-át tűzött ki egy pünkösti egyházi beszéd írására. E. K. Tanács a 42—1902. számú főtanácsai határozat értelmében a pályázatot kihirdette. Beérkezett öt mű Ezeket a pályázati feltételekben megnevezett bizottság: Nagy Lajos egyh. főjegyző elnöksége alatt dr. Boros György és Péterfi Dénes afiai megbirálván, E. K. Tanács a beérkezett pályaműveket és a vonatkozó birálatot 971—1903. szám alatt beterjeszti az E. Főtanácsnak.

A birálat következő:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

A dr. Bedő Albert által felajánlt 100 kor. pályadíjra beérkezett 5 drb. pályamű, vagyis pünkösti beszédek elbírálására alulírt elnöksége alatt Péterfi Dénes és dr. Boros György afiai 516—1903 E. K. T. szám alatt kiküldetvén, van szerencsém a bizottság birálását, illetve jutalomra egyhangúlag hozott határozatát a következőkben jelenteni:

A pályázat teljesen sikerültnek mondható, a mennyiben az öt közül négynek kiadható lenne a díj, annyira helyes felfogással, sikerült érvekkel és szép előadással vannak kidolgozva.

1. szám alatti jeligéje: »Lélekben buzgók legyetek«. Dolgozat iránya nemes, irálya szép, a figgelmet ébren tartja, de nem nagyon textus-szerű, szorosan véve nem pünkösti beszéd, bármely időszakban elmondható; legidőszzerűbb lenne most elmondani, mint hazafias érzelmektől áthatott beszédet.

2. szám alatti jeligéje: »Lélek az, a mí megelevenít«. Tárgyalja a szentlélek munkásságát - a bevezető részben a tanítványokban az első Pünköst idején; a tárgyalásban bennünk, a mennyiben 1. lelkesíti szívünket, 2. más nyelveken, más szellemben szóllaltatja ajkainkat és 3. nemes tettekre buzditja akaratunkat.

Tárgyalásban mindvégig szorosan megmarad tárgya mellett. Eszméit, gondolatait helyesen, logikai rendben sorakoztatja, csoportosítja s vonja le belőlük következtetéseit és a tanulságot. Irálya népies, könnyen érthető, de a mellett szép s ha nem is gazdag képekben és hasonlatokban, de a melyeket alkalmaz, azok mind hűn találók, a feladat céljaira szolgálnak. Egyszóval: elmondásra alkalmas, hallgatóságra megnyerő szép pünkösti beszéd.

3. számúnak jeligéje: »Legyen elved, hited«. Tárgya nem alkalomszerű, irálya nem szabatos, nem világos mindenütt, bár egyik-másik bírálati megjegyzés szerint van e beszédben erő erős hittel van írva és a hit erősítésére alkalmas.

A 4. számúnak jeligéje: »Szenvedj, de ne panaszkodj«. Ez a pályamű arányban a többivel gyengének, sikertelennek mutatkozik. A kathedrára azonban nem mondható elveszettnek, jobbak hiányában előadható.

5. számúnak jeligéje: »Historia est magistra vitae«. Mintha csak most érke nénk ad fortissimum virum, azt a benyomást teszi az olvasóra ez a dolgozat egész addig a pontig, hol a szentlélek hatását a közéletben akarja kimutatni (II. r. 2-ik alpont.) Bevezetése erőteljes átlátszó, szép. Nem népies, de magával ragadó, mert találó képek váltják fel egymást. Tisztult izlés, sok olvasottság, és céltudatos törekvés minden mondatában (mondja egyik bíráló.) Széles körben mozgó, ihlett beszéd (mondja a másik.)

De van hibája is. A dolgozat II. részének említett pontja az egész mű irányának éppen ellenkezőjét tárgyalja. Nem a szentlélek munkásságát tárgyalja közéletünkben, hanem annak hiányát; éppen mintha valamely muzeum vagy gyűjtemény látogatója nem a meglevő szép tárgyakat, műkincseket venné figyelembe és méltatásra, hanem csak a hiányzókat keresné. Hát bizony találhatott volna elég szép példát, ragyogó képet a szentlélek munkásságából mai közéletünkben is, csak vette volna figyelembe. Aztán előadása nem szónoki, inkább értekező. Legszebb részeit Eötvöstől es Szienkievicstől veszi. A népre, hallgatóságra nem mutat-

kozik hatásosnak. Ezért a bizottság a pályadíjat — miután csak egy van — nem e műnek ítéli oda.

Hanem igen is egyhangulag oda ítél a 2 ik pályamű szerzőjének, kinek jeligéje: »Lélek az, a mi megelevenít« és egyhangulag ismételten örömét, dicséretét nyilvánítja a pályázat eredménye felett szerzőknek.

A mélt. és főtisztelendő E. K. Tanácsnak alázatos szolgálói:

Péterfi Dénes s. k.,

b. biz. tag.

Nagy Lajos s. k.,

a b. biz. elnöke.

Erre felbontatván a 2-ik pályamű: „Lélek az, a mi megelevenít“ jeligés levélkéje, kitünt, hogy annak szerzője Kelemen Árpád kaáli lelkész.

Zsinati Főtanács Kelemen Árpád lelkésznek a dr. Bedő Albert által kitűzött és befizetett 100 K. pályadíjat helyszínén azonnal kiadja. A nyertes pályamű kiadandó a Keresztény Magvetőben, a többi pályamű levéltárba tétetik

36 Az E. K. Tanács jelenti 990 - 1903. szám alatt, hogy a kolozsvári egyházközség néhai Mózes András elhalálozása folytán megüresedett lelkész tanári állásra Csifó Salamon egyh. és püspöki titkárt választotta meg és hogy a Főtisztelendő püspök ur a maga részéről Csifó Salamonnak a kolozsvári egyházközség lelkészévé leendő kirendeléséhez hozzájárul. Miután azonban a belső emberek választásáról és rendezéséről szóló egyh. törv. 18. §-a értelmében ez állásra a lelkész nem egyedül a püspök, hanem vele egyetértőleg a Főtanács által rendeltetik ki, E. K. Tanács ez ügyet a Zsinati Főtanács elé terjeszti azzal az ajánlattal, hogy méltóztassék Csifó Salamon afiának jelzett lelkész-tanári állásra való kinevezéséhez a maga részéről is hozzájárulni, illetve Csifó Salamont a Főtisztelendő püspök ural egyetértőleg a kolozsvári egyházközség lelkészévé és theol. rendes tanárrá kinevezni, annyiival inkább, mert a választás

az egyházi és az egyházközség közti megegyezésnek megfelel

Zsinati Pőtanács a fennebbi előterjesztés alapján Csifó Salamon egyházi és püspöki titkárt e minőségben kifejtett általános megelégedést keltett munkásságának és érdemének méltányló elismerése mellett, egyetértőleg a Főtisztelendő Püspök urral, kinevezi a kolozsvári egyházközség lelkészének és theologiai tanárnak néhai Mózes András helyére ez állásokkal járó rendszeresített fizetéssel és javadalmazással, azzal a kötelezettséggel, hogy titkári állását f. évi okt. 1-ig megtartja, minek következtében lelkészi állását is csak folyó évi október 1-én foglalja el; ellenben tanári állását már f. évi szeptember 1-től betölteni köteles. Egyéb ez ügygyel kapcsolatos intézkedések megtételével az E. K. Tanács bizatik meg.

Erről értesittetik a püspök a kinevezési okmány megküldésével és az E. K. Tanács

37. Tekintettel egyházi törvényeink III. fej. 25. §. b) pontjára, tekintettel továbbá az 54—1901 főt. számu határozatra, E. K. Tanács 688—1903. sz. a. jelenti. az E. Főtanácsnak, hogy az E. K. Tanács tagjai közül $\frac{1}{3}$ rész kisorsolás alá esvén, 9 tag sorsolandó ki a következő tagok közül: Benkő Mihály, Csegezi Mihály, Daniel Lajos, Fekete Gábor, Gyulay Árpád, Gyulay László, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Kovács János, Kozma Ferencz, Mikó Imre, Orbók Ferencz, Péterfi Dénes, Sándor János, Szentiványi Gyula, Zsakó István, Végh Mihály és Pákey Lajos.

A kisorsolás megejtése után kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, méltóztassék 9 tagnak a választását elrendelni a szabályszerű időre kiterjedő érvényességgel.

Zsinati Főtanácsban a kisorsolás megejtetvén, kisorsoltattak: Zsakó István, Kelemen Albert, Zsakó Imre, Sándor

János, Orbók Ferencz, Péterfi Dénes, Kovács János, Végh Mihály, Pákey Lajos.

Zsinati Főtanács 9 egyh. képv.-tanácsos választását 6 évi időtartamra elrendeli.

38. A székely-kereszturi gymnasium igazgatóságának folyamodására és felhozott indokaira való tekintettel az E. K. Tanács ajánlja 517—1903. számú előterjesztésében, hogy az E. Főtanács méltóztassék a székely-kereszturi gymnasiumhoz még egy felügyelő-gondnoki állást szervezni s ez állás betöltésére a választást elrendelni.

Zsinati Főtanács ez előterjesztés és javaslat következtében a székely-kereszturi gymnasiumhoz még egy felügyelő-gondnoki állást szervez s ez állás betöltésére a választást elrendeli.

39. Az E. K. Tanács 988 —1903. szám alatt jelenti, hogy kolozsvári kollégiumunknál néhai Hajós János elhalálozásával megüresedett felügyelő-gondnoki állás a mai napig sincs betöltve, holott a betöltés már csak a kötelességek megosztása tekintetéből is szükséges, javasolja ezért E. K. Tanács a Főtanácsnak, hogy a kolozsvári kollégiumnál ez ürességben levő felügyelő-gondnoki állás betöltését kimondani és arra a választást elrendelni méltóztassék

Zsinati Főtanács a javaslat elfogadásával a kolozsvári kollégiumnál ürességben levő felügyelő-gondnoki állást betölteni határozza és arra a választást elrendeli

40 Az E. K. Tanács 617—1903. szám alatt jelenti, hogy a br. Baldácsi-alapítvány közgyűlési meghatalmazottainak, u. m.: a mélt. és főtiszt. Püspök úrnak és dr. Bedő Albert egyh. tanácsos afiának, mint rendes tagoknak és Gál Jenő egyh. tanácsos afiának, mint póttagnak a megbízatása f. év végével lejár. Kéri E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy

1904—1906. évekre a br. Baldácsi-alapítvány közgyűlési meghatalmazottjai közé egyházunk részéről 2 rendes és egy póttagot választani méltóztassék.

Egyhangú felkiáltással újból megválasztatnak püspök főtiszt. Ferencz József és dr. Bedő Albert rendes tagoknak és Gál Jenő egyh. tanácsos afiat póttagnak.

Erről a választottak és a br. Baldácsi-alapot kezelő közgyűlési meghatalmazottak elnöke, br. Bánffy Dezső értesíttetnek.

41. Benczédi Gergely afia felhivatván, hogy gazdasági-bizottsági állásáról való lemondását a jelen Zsin. Főt. 13. sz. végzése értelmében vonja vissza, kinyilatkoztatja, hogy köszöni ugyan a Főtanács nyilvánított bizalmát, de határozottan megmarad a lemondása mellett.

Zsinati Főtanács ezuttal Benczédi Gergely afia lemondását a gazdasági-bizottsági tagságról elfogadja s helyébe a választást elrendeli.

42. Zsinati Főtanács 14. és 41. sz. alatti határozataival egy vidéki és egy kolozsvári gazdasági-bizottsági tag választása elrendeltetvén.

Kijelölő-bizottság a kijelölésre felhivatik.

43 Zsinati Főtanács 13. sz. alatti határozatával a pénzügyi-bizottság alelnöki állására a választás elrendeltetvén.

Zsinati Főtanács a jelölés mellőzésével, tekintettel arra, hogy az 5 évi ciklus jövő évben lejár, közfelkiáltással a hátralevő időre Kozma Ferencz afiát megválasztja.

44. Néhai Mózes András afia számvevői állása üresedésbe jövén,

Zsinati Főtanács Csifó Salamon afiát, ki Mózes András halála után helyében a számvevői tisztet az E. K. Tanács megbízásából úgy is teljesítette, az 5 évi ciklusból még hátralevő időre a számvevőséggel megbizza.

45. Ugyancsak a Mózes András afia halálával a II. fokú fegy. bíróságnál egy tagsági hely üresedésbe jöven, .

Zsinati Főtanács a rendes választás mellőzésével Csifó Salamon afiát a II.-od fokú fegyelmi-bíróságba rendes bíróvá kikiáltja.

46. Előterjesztetvén, hogy a III.-ad fokú fegyelmi-bíróság tagjai újra választandók, szerv. szabály szerint minden évben.

Zsinati Főtanács a rendes választás mellőzésével az 1902. évi Főtanácsban 95. sz. alatt megválasztottakat a III. fokú fegy. bíróságba újból beválasztja egy évre.

47. Megválasztandó lévén jövő évre a Főtanácsi bizottság is.

Elnökség felhivatik ajánlásra.

48. A szavazatszedő bizottság megteszi jelentését a három egyh. tanácsos választásáról. Szavazott 40 tag. Pataki Sándorra esett 37, Demeter Lőrinczre 31, Perczel Ferenczre 30, Szentiványi Istvánra 13, Csiki Elekre 8 és Kovács Lajosra 1 szavazat.

Zsinati Főtanács a választás eredménye következtében egyházi tanácsosi állásra megválasztottaknak nyilvánítja: Pataki Sándor, Demeter Lőrincz és Perczel Ferencz fiait. Erről őket értesíteni határozza.

49. Az E. K. Tanács 1333—1902 sz. alatt jelenti, hogy Sándor Márton h.-oklándi énekvezért, tekintettel 79

éves korára s 52 évi szolgálatára, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1902. december 31-től kezdődőleg ideiglenesen nyugalomba bocsátotta s ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Sándor Márton énekvezér 1902. december 31-től számítandólag fennebbi indokokra való tekintettel, bocsáttassék véglegesen nyugalomba s az ideiglenesen úttal nyugdíj utalványoztassék neki végérvényesen 1903. jan. 1-től kezdődőleg a belső emberi nyugdíjalap terhére évi 420 K. összegben szabályszerű módon leendő kifizetéssel. Ugy azonban, hogy míg 270 K. 92 fill. hátralék tartozása akár készpénzben, akár nyugdíj-illetékéből levonva, befizetve nem lesz, addig nyugdíjat nem élvezhet.

E. K. Tanács ajánlatának teljes egészében elfogadásával Sándor Márton h.-okládi énekvezér végleges nyugalomra bocsáttatik.

50. E. K. Tanács 101—1903. sz. alatt jelenti, hogy tekintettel a hivatalból beszerzett orvosi bizonyítványra, mely szerint Dézsi Mihály szováti lelkész 1902. augusztus 16-tól fogva a kolozsvári elmegyógyintézetben oly fokú elmebetegségben (tébolyodottság) gyógykezeltetik, hogy nemcsak jelenben nem alkalmas lelkészi szolgálatra, hanem jövőre sincsen ahoz remény; E. K. Tanács Dézsi Mihály felsőszováthi lelkészt az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1903. ápril 1-től kezdve hivatalból nyugdíjba bocsátotta s részére évnegyedes utólagos részletekben neje, illetve törvényes gondnoka nyugtájára felvehetőleg 1903. június 30-tól kezdődőleg 13 évi eltölt szolgálati idő után a nyugdíj maximum 46%-át vagyis évi 276 K.-t utalványozott és tett folyóvá a belső emberi nyugdíj-alap terhére, úgy azonban, hogy a be nem fizetett 400 K. alapító-díj 4 év alatt a nyugdíjból levonatik.

Kéri E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy ez intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Gvidó Béla esperes és Pál Ferencz képviselő afiai kevelsévén a nyugdíjösszeget, melegen ajánlják Zsinati Főtanácsnak Dézsi Mihály magasb összegű nyugdíjazását.

Ezt az ajánlatot azonban többen a b. e. nyugdíjtörvénybe ütközőnek találván,

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács intézkedéseit helybenhagyja, azonban a nyugalmazott szerencsétlen Dézsi Mihálynak valamely segélyalaphól való lehető segélyezését E. K. Tanácsnak melegen ajánlja.

51. Az E. K. Tanács jelenti 1185—1902. sz. alatt, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 72818—1902. számú iratával dr. Kiss Ernő tanárt, kit egy évre ideiglenes minőségben 53878—1901. számú iratával kinevezett volt kolozsvári főgymnasiumunkhoz rendes tanárnak, ez állásából véglegesítette

Kéri az E. K. Tanács, hogy e jelentést az E. Főtanács tudomásul venni méltóztassék.

Tudomásul vétetik.

52. Az E. K. Tanács jelenti 897—1903. szám alatt, hogy a kolozsvári főgymnasiumban ürességbe jött tanári állások betöltésére vonatkozólag a szabályszerű pályázatot kihirdette s a pályázat eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A magyar-latin tanszakra ideiglenes rendes tanárnak való megválasztásra ajánlja a Főtanácsnak Márkos Albert okl. h.-tanárt.

2. Tekintettel arra, hogy a beérkezett pályázati kérvények nem feleltek meg a feltételeknek:

E. K. Tanács a Főtanács utólagos jóváhagyása reményében nem rendes, hanem helyettes tanárokat alkalmazott és pedig alkalmazta egy évre helyettes tanároknak a magyar-német tanszakra dr. Barabás Ábel, a mennyiségtan-természettani tanszakra Major Sándor és a latin-görög tanszakra Péter Lajos tanárjelölteket s részükre az évi 1600 K. fizetést a főgymnasiumi számadás terhére utalványozta.

Kéri az E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy a magyar-

latin tanszakra ideiglenes r.-tanárral való betöltésére a választást elrendelni s a helyettes tanári állásokra vonatkozólag tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Zsinati Főtanács E. K. T. jelentése és javaslata alapján:

1. A magyar-latin tanszakra megválaszja ideiglenes rendes tanárnak Markos Albert okl. helyettes tanárt a rendszeresített 2400 K. fizetés és 560 K. lakbérrel.

2. E. K. Tanácsnak a helyettes tanárok alkalmazására vonatkozó intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

Erről az igazgatóság és az E. K. T. értesítsenek.

53. Az E. K. Tanács 797—1903 szám alatt jelenti, hogy a sz.-kereszturi gymnasiumnál ürességbe jött tanári állások betöltéséről az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a következőkép intézkedett:

1. A magyar-német tanszakra 1903—904 tanévre 1903. szept. 1-től kezdve alkalmazta ideiglenes minőségben 1 évre helyettes tanárnak Gálfalvi Sámuel tanárjelöltet s részére a helyettes tanári 1600 korona évi fizetést. 1903. szept. 1-től kezdve 12 havi egyenlő előleges részletekben saját szabályszerű nyugtájára a sz.-kereszturi gymnasium pénztárából felvehetőleg utalványozta.

2. A szabadkézi és mértanirajz tanszakra az 1903/4. tanévre 1903. szept. 1-től kezdve alkalmazta helyettes tanárnak ideiglenes minőségben egy évre Nagy Lajos tanárjelöltet s részére a helyettes tanári 1600 K. évi fizetést 1903. szept. 1-től kezdve 12 havi egyenlő előleges részletekben saját szabályszerű nyugtájára a sz.-kereszturi gymnasium pénztárából felvehetőleg utalványozta.

Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

54. Demeter Lőrincz egyh. tanácsos afia a hivatali eskü letételére jelentkezővén,

Zsinati Főtanács tőle a hivatali esküt beveszi és megéljenzi.

Ezzel az idő előre haladván, elnökség az ülést bezárja és a következő ülést 24-én reggel 8 órára kitüzi.

HARMADIK ÜLÉS.

Tartatott Vargyason 1903. évi aug. 24-én reggel 8 órakor kezdődőleg, előbb jegyzett elnökök előülése alatt és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó: *Csífó Salamon*, titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos*, egyh. főjegyző.

55. A jelölő bizottság az E. K. Tanács 9 tagja választása céljából a következő egyh. tanácsosokat jelöli: Zsakó István, Kelemen Albert, Mikó Imre, Sándor János, Orbók Ferencz, Pétérfi Dénes, Kovács János, Végh Mihály, Pákei Lajos, Raffaj Domokos, dr. Ferencz József, Albert Dénes

Továbbá a gazdasági bizottság két tagja választása céljából jelöli a következőket: *Vidéki*: ifj. Pataki László, Ürmösi Jenő. *Kolozsvári*: dr. Nagy Zoltán, Pákei Lajos.

Főtanács e jelölés alapján a választást elrendeli az E. K. T. 9 tagjára és a gazdasági bizottság egy vidéki és egy kolozsvári tagjára. Választási hely a mellék isk. terem, idő d. u. 4 órától $\frac{1}{2}$ 5 óráig.

56. Az elnökség részéről a Főtanácsbi bizottságba ajánlatnak: Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Végh Mihály, Lőrintzi Dénes, Pap Mózes tanár (Keresztur), Dr. Ferenczi

Géza, Hadházi Sándor, Kozma Ferencz, Orbók Ferencz rendes tagoknak, Gvidó Béla, Lőrinczi István, lelkész és Dr. Ferencz József póttagoknak.

Közfelkiáltással megválasztatnak nevezett egyh. tanácsos afiai a Főtanácsi bizottságba rendes illetve póttagoknak az 1904 évre.

57. Székely-kereszturi gymnásiumunkhoz igazgató és egy felügyelő gondnok választása 38. Zs. Főt. sz. alatt és kolozsvári kollegiumunkhoz egy felügyelő gondnok választása 39. sz. a elrendeltetvén,

Zs. Főtanács ezekre a választást d. u. 4 órára kitüzi.

58. Az E. K. Tanács 351—1903 szám alatt következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 111—1902. szám alatt intézkedvén egyházunk tőkepénzeinek takarékpénztárakban leendő kezelésének módozataira nézve, kimondta, hogy ama takarékpénztárak felett, melyekben pénzünket elhelyezni kell, az E. K. Tanács minden év december havában „névszerinti“ szavazattal dönt. Tekintettel, hogy a névszerinti szavazással való döntés sok nehézségbe ütköznék kéri, E. K. Tanács, hogy jelzett számú Főtanácsi határozatból a „névszerinti“ szó töröltessék.

Elfogadtatott.

59. Az E. K. Tanács jelenti 1237—1902. és 3—1903. számok alatt, hogy a tordai iskolai igazgatóság folyamodást adott be aziránt, hogy Derzsi Károly tordai tanár afiának fizetése a többi középiskolai tanárok fizetésének megfelelően rendeztessék, illetve felemeltessék. E K. Tanács tekintettel az igazgatóság javaslatára, de tekintettel egyházunk nyomasztó anyagi helyzetére is, ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Derzsi Károly törzsfizetése 1903. január 1-től számítandólag emeltessék fel 2800 Kra és öt ötdéves korpótléka a mostani 120 Kval számított együttes 600 Król, â 200 Kval

számított 1000 Kra. Az így előálló évi 800 K többlet összegből 400 Kt hordozzon a tordai iskolai pénztár, 400 Kt pedig a tordai iskolai épület haszonbéréből összegyűlt és a közpénztárban kezelt tőke kamata. E szerint Derzsi Károly 2800 K törzsfizetéséből 1800 Kt hordozzon egyházunk közalapja, 1000 Kt a tordai iskolai pénztár; és 1000 K korpótlékából 600 Kt egyházunk közalapja és 400 Kt a tordai iskolai épület haszonbéréből összegyűlt tőke évi kamata. A fizetés és korpótlék az illető alapok, illetve pénztárakból 12 havi egyenlő előleges részletekben fizetendők ki 1903 január 1-től számítandólag.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy e javaslatát elfogadni és jelzett fizetést az említett módon utalványozni és folyóvá tenni méltóztatásuk

E. K. T. javaslata elfogadtatván, jelzett fizetése Derzsi Károlynak említett módon utalványoztatik és folyóvá tétetik. Ennek elintézésével az E. K. T. bizatik meg..

60. Az E. K. Tanács 604—1903 szám alatt jelenti, hogy Barabás Lajos sz. kereszturi tanár nyugdíj igényének. továbbá nyugdíjba beszámítható idejének és javadalmának elintézése alkalmával Barabás Lajosnak a 38—1902/Főt. számu határozattal megállapított 1000 K korpótlékát a valás és közoktatásügyi miniszter ur 85519—1902. számu iratával nemcsak hogy nyugdíj igényébe be nem számította, hanem a saját álláspontjánál fogva arra való jogosultságát se ismerte el eddigi szolgálatára nézve Ebből kifolyólag E. K. Tanács Barabás Lajos korpótlékának rendezése ügyében újabb intézkedés szükségét látta fennforogni s a maga részéről a következő intézkedéseket tette, illetve a következőket mondta ki:

Barabás Lajos 1875-től 1902. szept 1-ig Székely-Kereszturon fél tanár lévén, őt e jogon öt fél korpótlék, tehát 500 K illeti meg. Az E. Főtanács 38—1902. sz. határozatával 1000 K útalt ki e czimen részére, ebből 400 K az államsegélyből lévén fizetendő, ezt a vallás- és közoktatásügyi

minister ur beszüntette, mely okon 1903. január 1-től számítandólag azt E. K. Tanács is beszüntetettnek tekintette. Továbbá jelzett Főtanácsi szám alatt Barabás Lajos részére korpótlék czimen egyházunk pénztárából 600 K utaltatván, holott e czimü illetménye 500 K. E. K. Tanács 100 Knak 1903. jan. 1-től kezdődő beszüntetését kimondta s az említett 100 Kból eddig felvett összegnek a pénztárba oly havi részletekben, amint az felvételre, a visszafizetésére Barabás Lajost felhivta. Kimondta továbbá az E. K. Tanács, hogy Barabás Lajosnak fennt nevezett Főtanácsi szám alatt utalt 2800 K törzsfizetéséből egyházunk pénztára terhére 1903. jan. 1-től számítandólag ne 2200 K, hanem 2000 K adassék; 800 K pedig fedeztessék ugyancsak 1903. január 1-től kezdve az évi államsegélyből. A különbözeti 200 Kból, amit Barabás Lajos egyházunk pénztárából a f. évre felvett, számoltassék vissza, míg viszont a f. évre az egész 200 K fiztessék ki részére az évi államsegélyből.

Ennek a f. évre leendő érvényesítése a pénztárnak is meghagyatott.

Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy ez intézkedését méltóztassék jóváhagyni.

Zsinati Főtanács fennebbi intézkedést jóváhagyja.

61. Az E. K. Tanács 620—1903. szám alatt előterjeszti, hogy a papnevelő intézet szervezeti szabályzata 35-ik §-usa szerint a papnövendékeknek szakvizsgálataikról bizonyítvány adandó ki, de e bizonyítvány szövege nincs megállapítva. E. K. Tanács az 1902/3. tanév végén kiadott szakvizsgálati bizonyítványok szövegét megállapította és a vizsgáló bizottságot annak a jelzett tanévben való kiadására felhatalmazta. Beterjeszti most jelzett szakvizsgálati bizonyítvány szövegét s kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit a multa vonatkozólag jóváhagyni, a beterjesztett szakvizsgálati bizonyítvány szövegét megállapítani és jövőre leendő használatát kimondani méltóztassék.

SZAKVIZSGÁLATI BIZONYÍTVÁNY.

.....ki született
..... 18..... mint Unitárius
Papnevelő Intézetünk rendes hallgatója 19..... évben az
alapvizsgálatot (bibliai ismeret, bibliai theologia. egyet. egyh.
tört., hébernyelvtan, szónoklattan, angolnyelvtan)
eredménynyel kiállotta és a tanfolyamot 19.....évben sza-
bályszerűen bevégezte, a Magyarországi Unitárius Egyházi
Főtanács által 130 – 1902. sz. alatt megállapított szabályzat
értelmében szakvizsgálatra jelentkező, a vizsgálatot mai
napon letette következő eredménnyel:

Hittan.....
Erkölcstan.....
Unitárius egyházjog
Unitárius egyháztörténelem
Bibliamagyarázat
Vallásbölcsezet
Bölcsezet történelem
Symbolika-theologia
Egyházszertartástan
Paedagogia
Papi gond

Ezeknek alapján
unitárius papi hivatalra képesítettnek nyilvánítjuk és részére
az intézet pecsétjével ellátott ezen bizonyítványt kiadjuk,

Kelt Kolozsvárt, 19..... évi hó
..... napján.

.....
a v. biz. elnöke,

.....
dékán.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanácsnak ez
ügyben eddig tett intézkedéseit jóváhagyván,
a beterjesztett szakvizsgálati bizonyítvány
szövegét elfogadja és annak jövőben haszná-
latát elrendeli.

62. E. K. Tanács 663—1903. sz. a. beterjeszti a bányai evang. egyházkerület felügyelőjének a protestáns püspökök nyugdija, illetve azok özvegyei ellátására vonatkozó javaslatát azzal, hogy a beterjesztett javaslat elfogadását a maga részéről nem ajánlja, mert

1-ör. Az E. Tanács által kimondott elv szerint egyházunk püspöke nyugalomba nem mehet.

2-or. Ha a püspököknek egyházunk nyugdíjat kíván biztosítani, azt akár keblei nyugdíj intézeteinknél, akár biztosító intézetnél sokkal kevesebb évi járulékkal tudja biztosítani, mint azt a javaslat tervezi.

3-or. Egyházunk püspökének özvegyéről, esetleg ellátásra igénnyel bíró gyermekeiről egyházunk már is sokkal kedvezőbben gondoskodott, mint az a javaslatban tervbe véve van.

E. K. T. nézetét Zsinati Főtanács helyesléssel elfogadja. Erről a bányai evang. egyházkerület felügyelőisége értesítetik.

63. A sz.-udvarhelyi egyh. község folyamodása alapján az udvarhelyi egyh. kör az iránt adott be folyamodást, hogy a sz.-udvarhelyi egyh. község önállósíttassék. E. K. T. 783—1903. sz. alatt ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy a beterjesztett indokok tekintetbe vételével méltóztassék kimondeni a sz.-udvarhelyi egyh. község önállósítását úgy, hogy a kénosi egyh. községgel való társi viszonya 1904. ápr. 1-el megszüntettetik. Egyszersmind hívja fel az E. K. Tanácsot, hogy a lelkészi fizetést az 1898. évi kongrua bevallási adatok alapján rendezze és a lelkészi állásnak mielőbbi betöltéséről gondoskodjék.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács javaslatát elfogadta, a további intézkedésekkel E. K. Tanácsot bizza meg.

64. A háromszéki egyházkör azon javaslatot terjeszti az E. Főtanács elé, hogy mivel Brassóban és vidékén az unitáriusok létszáma közel 1200-at teszen ki, magában Bras-

sóban 780, s mivel a Brassó vidékén levő szorványokat, sőt Oláhországban, Bukarestben és vidékén levő unitárius hiveinket is legmegfelelőbben a Brassó székhellyel létesítendő unitárius lelkész gondozhatná, mondassék ki a brassói leányegyházközségünknek anyaegyházközséggé leendő alakítása és a szervezés, valamint a lelkészi állásnak mielőbbi betöltése iránt tétessenek meg a szükséges lépések.

E. K. Tanács 810—1903. szám alatt e javaslatot azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy a maga részéről is nagyon ohajtja a brassói leányegyházközségnek önálló anyaegyházközséggé való változtatását. Tekintettel azonban arra, hogy ez ügy még előkészítést igényel, nevezetesen a lélekszám számba veendő, a vagyoni állapot nem csak a jelenre, hanem a jövőre nézve is beható vizsgálat alá veendő, továbbá a szorványok, tanintézetek és más kapcsolatos ügyek kérdése tisztázandó, ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy méltóztassék az E. K. Tanácsot megbizni, hogy a brassói leányegyházközségnek anyaegyházközséggé való szervezésére vonatkozólag a saját hatáskörében mindenemű szükséges intézkedést tegyen s ahhoz képest az E. Főtanács elé javaslatot terjesszen.

Zsinati Főtanács az E. K. T. javaslatának elfogadásával megbizza az E. K. T.-ot, hogy a brassói unitárius leányegyházközségnek anyaegyházközséggé való szervezése ügyében a saját hatáskörében mindenemű szükséges intézkedést tegyen s ahozképest az E. Főtanács elé javaslatot terjesszen.

65. E. K. Tanács 862—1903. szám alatt jelenti, hogy miután több oldalról megkerestetett az esperesi vizsgálatok alkalmával használandó kánonikus kérdések és az egyházközségek számadásainak egyöntetűvé tétele ügyében, e tekintetben javaslatot dolgozott ki s miután az egyházköröket meghallgatta, ajánlja az E. Főtanácsnak, méltóztassék kimondani, hogy:

I. *Kánonikus kérdésekre* vonatkozólag esperesi vizsgálatok alkalmával a következő kérdések állapittatnak meg.

1. A vallás erkölcsi életet illetőleg:

a) az istentiszteletek megtartattak-e rendszeren s a hivek gyakorolják-e kellő buzgalommal a templomot?

b) igénybe veszik-e a hivek a lelkeszi szolgálatot a keresztelesekre, a házasságkötéseknél és temetéseknél? A házasságkötéseknél köttettek-e a gyermekek vallására nézve szerződések előnyünkre vagy hátrányunkra?

c) minő jelei vannak az áldozatkészségnek? Az esetleges alapítványok, adományok, amelyek a jkönyvben is elősorolandók; bevannak-e jegyezve az aranykönyvbe?

d) nincsenek-e törvénytelen házasságok s általában nem fordultak-e elő botránkoztató esetek?

e) van-e az egyházközségben valami erkölcsnemesítő vagy közmívelődési egylet?

f) a szorványok minő gondozásban részesítettettek?

II. *A tisztviselők kötelességeiket illetőleg:*

a) az anyakönyvek a lelkész kezelése és gondozása alatt álló más könyvek, ügyiratok, levéltár stb. rendben vannak-e?

b) gondnok, pénztárnok, presbyterek stb. kellő buzgalommal járnak-e a maguk dolgaikban és megbizataikban? a kebli tanácsi gyűlések, közgyűlések megtartatnak-e a szükséghez képest s ezeknek jkönyvei rendben vannak-e?

III. *Az iskolázást illetőleg:*

a) az iskola felekezeti, községi, vagy állami e? Az előbbiben a tanítás általában, utóbbiakban a vallás és egyházi énektanítás mi módon eszközöltettek?

b) az ismétlő, illetőleg gazdasági iskola s a nyári tanítás hogy áll?

IV. *A vagyont illetőleg:*

a) ingó vagy ingatlan vagyonban történt-e gyarapodás vagy apadás? Miben?

b) az ingatlanok (tagositott vagy tagositatlan) hogy kezeltetnek? házilag vagy bérben s megvannak-e tartva határaikban?

c) Az épületek minő karban vannak? tűzkár ellen biztosítva vannak-e?

d) faiskola és méhészet van-e?

e) peres ügyek nincsenek-e?

f) belső emberi illetmények kellő pontossággal beszolgáltatnak-e, nincsen hátrálék?

Az udvarhelyi egyházkör azon indítványát, hogy az esperesi jkönyvek kinyomassanak, E. K. Tanács nem tartja teljesíthetőnek. E tekintetben minden intézkedést az esperesi vizsgáló székek hatáskörébe utalni javasol.

2. Az egyházközségek számadásának egyöntetűvé tételére vonatkozólag beterjesztett számadási minta ívet az egyházkörök többsége elfogadván E. K. Tanács azt az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

A közalap számadásos naplója.

Bevételi sorsszám	Kiadási sorsszám	Hó	Nap	Megnevezés	Bevétel						Kiadás						Jegyzés
					átmeneti		tényleges		összesen		átmeneti		tényleges		összesen		
					K.	f.	K.	f.	K.	f.	K.	f.	K.	f.	K.	f.	
1	1	Jan.	1	Mult évi pénzm. radvány . . .	—	—	150	—	—	150	—	—	—	—	—	—	
2	5	»		Takarékból 150 sz. könyvön . . .	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	
3	15	»		Értékpapirokból . .	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	
4	20	»		Haszonbérékből . .	—	—	170	—	170	—	—	—	—	—	—	—	
5	25	Febr.		Adományokból . .	—	—	140	—	140	—	—	—	—	—	—	—	
6	28	»		Mult évi hátralékból	80	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—	
7	30	»		Rovatalból . . .	—	—	60	—	60	—	—	—	—	—	—	—	
1	4	Ápril.		Vizsgáló szék napdija . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30	—	
2	9	»		Takarékba 155. sz. könyvön . . .	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	70	—	
3	12	»		Adosság megfizetése épít. alaptól . .	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—	
4	15	»		Értékpapírra . . .	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—	
5	20	»		Gondnokok évi fizetése . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	40	—	
6	25	»		Áttétetett a kepe alapba . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—	
				Összesen . . .	780	—	420	—	1300	—	270	—	270	—	540	—	
				Összes kiadás . .	—	—	—	—	540	—	—	—	—	—	—	—	
				Pénzmaradvány . .	—	—	—	—	760	—	—	—	—	—	—	—	

Vagyon-kimutatás.

Atjött az 1902. évről (tőkekereslet és hátralék)	5402 K. 75 fill.
1903. évi gyarapodás (v. apadás)	207 » 25 »
1903. év végén összes vagyoni	5610 K. — fill.

Ez összeg el van helyezve:

1. 50 drb. kötvényen	4000 K.
2. Értékpapirokban .	1000 »
3. Takarékpénztárban	400 »
4. Készpénz	200 »
Hátralékban	10 »

Összesen . 5610 K.

Zsinati Főtanács a fennebbiekben ajánlott kanonikus kérdéseket és az egyházközségi közalapok számadásos napló iránylapját elfogadja s az eszpereseket és egyházközségeket utasítja az ezek szerinti eljárásra.

66. A marosi egyházkör a zsinattartások helye és költségei fedezésére vonatkozólag azzal a javaslattal lépett m. évi Főt. elé, hogy a zsinatok ezután állandóan Kolozsváron tartassanak, amennyiben pedig mégis vidéken tartatnának, a költségek kevesbitésére javasolja, hogy az esetben gondoskodjék a zsinatot tartó egyházkör vendéglősről, aki tisztességes megfelelő árért kiszolgáltassa a kívánt ételeket és italokat és a terítéket fizesse mindenki, aki részt venni kíván, amint minden közös lakomán szokott lenni.

Azonban az egyházkör gondoskodik arról, hogy egy alkalmas fedett helyiség legyen az étkezésre, gondoskodik arról, hogy a zsinatra jövő s felekezetünkhöz tartozó vendégeket elszállítsa a közelebbi vasutállomástól a zsinattartás helyére; gondoskodik a vendégek elszállásolásáról és a vasúti állomáshoz vissza fuvarozásáról.

E javaslat véleményezésre kiadatván az egyházköröknek, az egyházkörök meghallgatása és véleményezése alapján az E. K. Tanács 863 — 1903. szám alatt ajánlja az E. Főtanácsnak, méltóztassék kimondani:

1. A marosi egyházkör javaslatának mellőzésével egyházi törvényünk 19, 20 és 22. §-ai a zsinattartások és azok költségeire vonatkozólag ez idő szerint még fenntartatnak azzal, hogy f. évtől kezdve minden zsinattartás alkalmával a Berde Mózsa végrendeletében főtanácsi ebédre évenként adandó 600 korona a zsinatok alkalmával a zsinattartó egyh. kör, illetve körök rendelkezésére bocsáttatik a zsinati első napi ebéd költségei fedezésére, mely alkalommal a Berde serleg felemelésével megemlékezünk a nagy alapítóról.

2. A hivatalos vendégeknek a vasúttól el és vissza szállítására vonatkozólag tartassék fenn az eddigi szokás.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával az eddigi zsinattartás módozatait fenntartani határozza.

67. A marosi egyházkör azon javaslatot terjeszti E. Főtanács elé, hogy a m.-szentkirályi és m.-vásárhelyi egyh. községek egyesíttessenek s a m.-szentkirályi egyházközség vagyona további kezelés végett adassék át a m.-vásárhelyi egyházközségnek. Az egyesítést indokolják a maros-szentkirályi egyházközség néptelenségével. E javaslatot E. K. Tanács 727 — 1903. sz. alatt azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy egy anyaegyházközségnek a megsemmisítését nem ajánlhatja, annyival inkább, mert a m.-szentkirályinak a jövő fejlődést biztosító vagyona is megvan, hanem ajánlja, hogy a m.-szentkirályi és m.-vásárhelyi egyházközségek között tartassék fenn az eddigi viszony, azaz szerepeljenek továbbra is mint társegyházközségek.

Tekintettel azonban arra, hogy Maros Szentkirályban állandó kebli tanácsot szervezni nem lehet, s így a vagyonnevelés körül a kellő ellenőrzés alig van biztosítva, tekintettel továbbá arra, hogy nevezett egyházközségnek esetleg a lelkeszi állás fenntartásához való hozzájárulása is újabban elbirándó az utóbbi időben beállott és változott viszonyokhoz mérten, ajánlja E. K. Tanács a Főtanácsnak, hogy ez utóbbi kérdésekben a további szükséges intézkedéseket megtenni bizza meg az E. K. Tanácsot

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával a maros-szentkirályi és maros-vásárhelyi egyházközségek közötti társviszonyt fenntartja, a maros-szentkirályi egyházközség vagyonkezelését illető kérdésekben azonban a szükséges intézkedések megtételére az E. K. Tanácsot felhatalmazza.

63. Az E. K. Tanács 249—1903. sz. alatt a kollégiumi építési alapról, 1902. év végéről a következő végelszámolást terjeszti be az E. Főtanácshoz, kérve annak jóváhagyó tudomásul vételét.

E. K. Tanács 1391 — 1902. Tan. számú határozatával felhívta pénztárnok afiát, hogy az új kollégium építési és a régi kollégium átalakítási költségeiről vezetett számadást 1902. év végével végleg lezárván, a végelszámolást terjessze be. Pénztárnok a fia eleget tévén e határozatnak s a számvevőség a végelszámolást megvizsgálván, azt a következőkép találta.

Épitkezési költségekre a következő *bevételek* voltak:

1. Telkek vásárlására az egyház köz-			
alapjából	235988 K.	90 fill.	
2. Berde Mózsza építési célra hagyott			
hagyatékából időközi kamataival			
együtt	105435 „	31 „	
3. Államsegély építési és beruházási			
költségekre	50949 „	82 „	
4. Dr. Brassai Sámuel építkezésre ha-			
gyott alapítványa	19543 „	44 „	
5. A kollégium telkéből utca szélesbi-			
tésre kisajátított terület ára Kolozs-			
vár várostól	19005 „	44 „	
6. Időközi kamatokból	8630 „	12 „	
7. Vegyesekből	595 „	32 „	
8. Államsegélyből, mely az építésre a			
kormány által a Berde alaptól			
vétetett kölcsön	210000 „	— „	
Átvitel	650148 K.	35 fill.	

Áthozat . . .	650148 K. 35 fill.
9. 5%-os törlesztéses kölcsönökből:	
a) A Berde közalaptól az egyházi évi 10000 K. államsegély terhére	200000 " — "
b) A Berde közalaptól	125000 " — "
c) A Berde kolozsvári tanári alaptól	100000 " — "
d) A Berde kereszturn gimn. alaptól	130000 " — "
Összes bevétel . . .	1205148 K. 32 fill.

Kiadások a) az új kollégium építésére:

1. Telkek vételára	283988 K. 90 fill.
2. Az építési államsegély után 15 évig 1900—1914-ig fizetni kell éven- kint 6300 koronát, erre kiadatott 1900—1902. évre	18900 " — "
3. Mérnöki műszaki díj, építési ellen- őrzés és irodai kiadásra	38708 " 88 "
4. Építő vállalkozóknak	776305 " 23 "
5. Kölcsönök kamatára	17734 " 37 "
6. Vegyesekre	4927 " 94 "
Összesen . . .	1140565 K. 32 fill.

b) Régi kollégium átalakítására:

Mérnöki díj	3000 K. — fill.	}	51066 K. 91 fill.
Vállalkozóknak	48066 " 91 "		
Összes építkezési kiadás . . .	1191632 K. 23 fill.		

Mérleg:

Összes bevétel	1205148 K. 35 fill.
" kiadás	1191632 " 23 "
Pénzmaradvány	13516 K. 12 fill.

Ez összeg azonban az E. K. Tanács 1391—1902. számú határozata értelmében az építési számadás végleges lezárásával áttétetett a közalapba, mint azt az építési alap 1902. évi számadása mutatja.

Igy az építési számadáson, mivel jelzett összeg is kiadatott, pénzmaradvány tényleg nincsen.

Teher az építkezési kiadások miatt:

1. A Berde közalapnál 5% törlesztéses kölcsönkép az évi 10000 K államsegély terhére felvéve, 1902. év végén fennáll még	196826 K. 08 fill.
2. Ugyancsek a Berde közalapnál szintén 5%-os törlesztéses kölcsön	125000 „ — „
3. A Berde kolozsvári tanári alapnál 5%-os törlesztéses kölcsön	100000 „ — „
4. A Berde kereszttúri gymnasium alapnál 5% os törlesztéses kölcsön	130000 „ — „
5. Az államtól nyert 210000 K. építési segélyért az országos tanári nyugdíj-alap javára fizetni kell évenként 15 évig, 1900 —1914-ig 6300 K.-t, ebből 1903—1914., tehát 12 évre fennáll még	75600 „ — „
6. Az egyház közalapjából a telkek vásárlására kiadott tőkéért	235988 „ 90 „
7. A közalapból elköltött tőkének 1900. és 1901 évi kamata	21238 „ — „
Összes teher	884652 K. 98 fill.

A fentti terhekből fedezetet nyer a Berde közalapból az államsegély évi 10000 K. összegére felvett kölcsön	196826 K. 08 fill.
Marad fedezendő	687826 K. 90 fill.

A telkek vásárlási árából és ennek két évi kamatából előálló és egyházunk közalapját illető 257226 K. 90 fill. törlesztésére E. K. Tanács nem találván ez idő szerint fedezetet, 1391—1902. számú határozatával felhivta pénztárnok afiát, hogy ez összeget a közalap számadásán évről évre írja elő beveendőnek, mint a kollégium telke vásárlására kiadott tőkét s ennek 1900. és 1901. évi kamatát. Azonban ez összeg után 1902. évtől kezdve kamat nem számítandó. Törlesztésére vonatkozólag ajánlja E. K. Tanács a Főtanácsnak kimondásra azt, hogy ha időnként kolozsvári kollégiumunknak oly adományok és alapítványok tétet-

nek, melyek tüzetes rendeltetését az adományozók, illetve alapítványozók meg nem szabták, s ha égetőbb szükségletek azok máshová fordítását feltétlen szükségessé nem teszik, fordíttassanak e tartozás törlesztésére. Továbbá, ha kollégiumunknak koronként oly jövedelmei lennének, melyek szabadon fordíthatók ez adósság törlesztésére, ezek is szintén e célra használandók fel.

E szerint a fedezendő	687826 K. 90 fill.-ből
levonva a fenti összeget	257226 „ 90 „ -t
Marad fedezendő	430600 K. — fill.

Ebből 355000 K. 52 évi 5%-os törlesztéses kölcsönre van felvéve, melynek fedezéséről 1903. évre E. K. Tanács 1391 1902 számú határozatával gondoskodott egyházunk közalapjánál, a mihez képest ez alapnak a Főtanács által jóváhagyott költségvetése kiegészítése vált szükségessé. Jövőre pedig a közalap költségvetésén fog gondoskodás tétetni vagy az állandó vagy pedig az évről évre leendő fedezésre vonatkozólag. A fennmaradó 75600 K. fizetéséről, mely az országos tanári nyugdíj-alap javára 1914-ig évi 6300 K.-jával fizetendő, E. K. Tanács 1903. évre egyházunk közalapjánál gondoskodott Jövőre ennek fedezésére is a közalap költségvetésén fog intézkedés tétetni. Ezeknél fogva E. K. Tanács az új kollégium építéséből és a régi kollégium átalakításából keletkezett összes terhet egyházunk közalapja terhére iratta elő és ott fogja nyilvántartani.

E. K. Tanács kéri e végelszámolásról szóló jelentés jóváhagyó tudomásul vételét. Jelentés után felolvastatik a Főtanácsi bizottság jelentése is, mely szerint bizottság a kolozsvári kollégiumunk ézítéséről szóló végelszámolást felülvizsgálta. mindenben helyesnek találta, Egyházi Képviselő Tanácsunk jelentése értelmében a fennhagyanoók fennhagyásával azt elfogadásra ajánlja.

E. K. Tanács jelentése jóváhagyó tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

69. Az E. K. Tanács 246—1903. sz. alatt beterjeszti a kollégium építési-alap 1902 évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	138584 K. 94 fill.
„ kiadás „	138584 „ 94 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

Mind a bevételeknél, mind a kiadásoknál 4972 K. 68 fill. csak átmeneti tétel.

E. K. Tanács 1391—1902. számú határozatával utasította pénztárnok afiát, hogy az építési alapról adjon 1902. év végével végelszámolást, az építési alapot mint ilyent szüntesse meg s az 1902. évi pénztármaradványt, valamint az építési alap összes terheit tegye át a közalagra és 1903. január 1-től kezdve könyveljen el mindent ott „Kollégiumi építkezési költségek“ czim alatt Ehez képest pénztárnok afia a fennebbi kiadások között 13516 K. 12 fill. pénzvagyont 1902. év végével, mely az építési alapról pénzmaradvány képen szerepelt volna, áttette a közalapba jelzett czimen.

Az építési alap adóssága 1902. év végén teszen 884652 K. 98 fill.

A számadás helyesnek találtatván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál ellenőr afia a fennhagyandók fennhagyásával mellett mentessenek fel az építési alap 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács a beterjesztett számadást, miután azt az E. K. Tanács, illetve a számvevőszék és a Főtanácsi bizottság is helyesnek találta, elfogadja. Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál ellenőrt a fennhagyandók fennhagyásával ezen számadás terhe alól felmenti. Miről Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

70. Az E. K. Tanács jelenti 834—1903 szám alatt, hogy a martonosi egyházközséghez tartozó „Láz“ nevű telepen lakó 14 család az iránt folyamodott, hogy mivel tőlük Martonos 6 km. és Kismedesér csak 2 km. távolra van, engedtessek meg nekik, hogy egyházi és iskolai tekintetben a martonosi egyházközségtől elválva, csatoltassanak a kismedeséri leányegyházközséghez s mint ilyenek tartozzanak a gagyí anyaegyházközség kötelékébe

A keresztúri illetékes egyházkör javaslata alapján E. K. Tanács ajánlja E. Főtanácsnak nevezett folyamodás teljesítését.

Zsinati Főtanács a martonosi Láz telepen levő 12 családot saját folyamodására a kismedeséri leányegyházközséghez, illetve a gagyí egyházközséghez csatolja.

71. Győrfi István, Tóth Vilmos, Tarcsafalvi Albert Főtanácsi képviselők a hivatali eskü letételére jelentkezvén, Zsinati Főtanács tőlük az esküt beveszi.

72. Püspök főtisztelendő Ferencz József ur ezek után behivatta a felszentelendő papokat. Azok sorba állván, ki-kérdezte: elég hajlandóságot éreznek-e jelenben is a lelkészi állásban maradni, Istennek és egyházuknak hiven szolgálni és e szolgálatban mindvégig és minden körülmények közt megmaradni? Miután igenlő feleletet adtak, Zsinati Főtanácsnak ajánlotta püspök és a Főgondnok is, hogy a Zsinati Főtanács a felszentelésre az engedélyt adja meg.

Zsinati Főtanács az engedélyt megadja, mire a harangozás befejeztével a püspök, főgondnokok, esperesek, világi és egyházi tanácsosok, a felszentelendő lelkészek és a diszes közönség a templomba vonultak a felszentelő ünnepélyre.

Az ünnepély egyházi énekkel kezdődött. Az ének elhangzása után Józan Miklós budapesti lelkész és esperes lépett a szószékre és

tartott alkalmi beszédet. Beszédével mindig nem annyiban lekötötte a közönség figyelmét, mint inkább magával ragadta a szebb gondolatok és nemesebb érzelmek világába. Utána Ferencz József püspök szólott a felszentelendő lelkészekhez, mint próféta tanítványaihoz, mint atya az ő gyermekeihez, bölcsen, szeretettel. Majd felhívta őket ismétlen nyilatkozatra — készek-e a lelkészi pályára lépni? Az igenlő felelet után, főjegyző felszólította őket neveiknek a lelkészi anyakönyvbe beírására — beírták a kineveztetés sorrendjében és körben állva elmondották a hivatalos esküt. Erre következett a felszentelés.

Felszenteltettek: Szabó Albert szőkefalvi, Bölöni Vilmos sepsi-körispataki, Gálfi Zsigmond mészköi, Sándor Géza alsó-siménfalvi, Lőrinczi Dénes bözöd-ujfalusi. Boor Jenő iklandi, Barabás István tordátfalvi, Biró Pál maros-szt.-benedeki, Ádamosi Gábor szentmihályfalvi, Antonya Mihály szováthi, Katona Ferencz martonosi, Gál Miklós datki, Balázs András hódmezővásárhelyi, Sándor Gergely magyar-sárosi és Ürmösi József polgárdii lelkészek.

Püspök megáldotta a gyülekezetet és az ünnepély közszónok Kelemen esperes imájával véget ért.

NEGYEDIK ÜLÉS.

Tartatott Vargyason 1903. évi aug. 24-én délután 5 órától kezdődőleg, előbbi üléseknél irt elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint fennebb.

73 Nem lévén elég idő és alkalom a jegyzőkönyv szerkesztésére és megírására, ennek tekintetbe vételével elnöki ajánlatra

Zsinati Főtanács a jegyzőkönyv hitelesítésével főt. Püspök úr elnöklete alatt Mikó Imre, Benkő Mihály és Csifó Salamon egyh. tanácsos afiait megbizta.

74. Az E. K. Tanács 395—1903. szám alatt beterjeszti a közalap 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	. .	284296 K. 94 fill.
„ kiadás „	. .	276958 „ 11 „
Pénzmaradvány	.	7338 K. 83 fill.
Tényleges bevétel volt	.	108375 K. 14 fill.
„ kiadás „	.	142020 K. 19 fill.
Leltári érték jövedelmező		676404 K. 71 fill.
Nem jövedelmező	. . .	1361122 „ 89 „
Együtt	.	2037527 K. 60 fill.

Az előző évinél több 1372112 K. 02 fillérrel, a mi annak tulajdonítandó, hogy a kollégium összes építési és telekbeszerzési költségei, melyek az előző évben a leltárba felvéve nem voltak, most felvétettek.

A közalap adóssága 257386 K. Ez összeg legnagyobb része a kollégiumi telek árának tervezett visszahelyezéséből áll elő.

A számadás a fennebbiek mellett rendben lévén E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és Főtanácsbi bizottság ajánlatára Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál ellenőrt a közalap 1902. évi számadásának további terhe alól fennhagyva a fennhagyandókat felmenti

s őket erről, illetve pénztárnokot személyesen, Ulár Pálnak pedig jogutódait értesíteni határozza.

75. Az E. K. Tanács 966—1903. szám alatt beterjeszti a közalap 1904. évi költségvetését a következőkben:

Bevétel . . . 133375 K. 68 fill.

Kiadás . . . 160476 „ 85 „

Mutatkozó hiány 27101 K. 68 fill.

E hiánylat a következőkből állott elő:

a) A kollégium telke ára a közalap tőkéből fedeztetett 235988 K. 90 fill. összegben s e tőke nem hoz semmi jövedelmet.

b) 355000 K. oly adósság ment át az építési alapból a közalapba, melynek fedezetéről nincsen gondoskodva, erre pedig évenként szükséges . . . 17500 K.

c) A kolozsvári épületek és telkek előtti járda-díj 10 évig évenként emeli a kiadást . . . 2000 K.-val

d) Az építésre adott államsegély után az orsz. tanári nyugdíj-alapnak fizetni kell 1914. évig, az építési alapból most már a közalap terhére áthozva . . . 6300 K.-t.

e) tagosítási költségekre számithatni évi . . . 500 K.-t.

f) Kamat csökkenés jövedelem apadást okoz, mintegy . . . 2000 K.-t.

Tisztán kimutatható többletteleher . . . 28380 K.

2. A hiánylatot nem tartja E. K. Tanácsunk állandó jellegűnek, hanem azt évről évre apadandónak. Fedezetét a következőkből reméljük:

a) rendes gazdálkodás és takarékoság által remélünk 1903. évi pénzmaradványt, mintegy . . . 2000 K.-t.

b) Tekintettel arra, hogy a költségvetés az 1902. évi lezárt számadások alapján van készítve s az 1903. évben a Berde-alap

Átvitel . . . 2000 K.

Áthozat . . . 2000 K.

jövedelméből újabb jelentékeny összeg
tőkésítettik, ennek kamatából többlet
mélünk 1000 K.

c) E. K. Tanács folyamodást adott be az
államhoz egyházi közigazgatási állam-
segélyért, erre választ nem kaptunk, de
tudomásunk szerint már az 1903. évi
állami költségvetésben 30000 K. van fel-
véve s az évről évre a jelzett célra emel-
tetni fog; e czimen tehát várunk többletet 10000 K.-t.

Együtt . . . 13000 K.-t.

Ezenkívül reméljük, hogy a tagosítások nemsokára
befejeztetnek s az ezzel járó kiadások megszűnnek; egyszer-
smind pedig a tagosítás folytán birtokaink is jövedelmezőb-
bek lesznek s így terheink apasztásához hozzájárulnak.

Végül pedig a fentti hiánylat elenyésztetése céljából
felhatalmazást kér az E. K. Tanács arra, hogy a mennyiben
szükség lesz és az egyes alapok természete, az alapítók
rendelkezései és a jövedelem megengedik, az egyes alapok
is még vétethessenek igénybe a hiánylat fedezésére

Kéri az E. K. Tanács a költségvetésnek a fennebbiek
szerinti elfogadását. A Főtanácsi bizottság a közalap 1904.
évre előirányzott költségvetését megvizsgálta, realisnak
találta s azt elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács jelen költségvetést az
E. K. Tanács és a Főtanácsi bizottság aján-
latára elfogadja.

76 Az E. K. Tanács 549—1903. szám alatt betér-
jeszti a Berde-alap 1902. évi számadását a következőkben:

I. Berde közalap.

Összes bevétel volt . . .	284801 K. 69 fill
„ kiadás „ . . .	284801 „ 69 „
Pénzmaradvány . . .	— K. — fill.

Leltári érték jövedelmező	678334 K. 38 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	31266 K. 96 fill.
Adósság nincs.	

II. Kezelési alap.

Összes bevétel volt	247590 K. 63 fill.
„ kiadás „	243965 „ 07 „
Pénzmaradvány	3625 K. 56 fill.
Leltári érték jövedelmező	212966 K. 41 fill.
Nem jövedelmező	6325 „ 56 „
Együtt	219291 K. 97 fill.
Mutatkozik szaporodás	59764 K. 35 fill.
Adósság	48341 „ 40 „
Marad tiszta szaporodás	1422 K. 95 fill.

Az adósságból 48000 K. a bányabükki birtok megvásárlása okán állott elő.

III. Kolozsvári ténári-alap.

Összes bevétel volt	5588 K. 08 fill.
„ kiadás „	5588 „ 08 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték jövedelmező	103325 K. 51 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	931 K. 35 fill.
Teher nincs.	

IV. Keresztúri gymn.-alap.

Összes bevétel volt	127823 K. 86 fill.
„ kiadás „	127823 „ 66 „
Pénzmaradvány	— K. 20 fill.
Leltári érték jövedelmező	206277 K. 41 fill.
Nem jövedelmező	2000 „ 20 „
Együtt	208277 K. 61 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	2176 K. 19 fill.
Teher 1901. évi túlkiadásért	3 K. — fill.

V. *Családi-alap.*

Összes bevétel volt	3497 K. 36 fill.
„ kiadás „	3491 „ 36 „
Pénzmaradvány .	6 K. — fill
Leltári érték jövedelmező .	51917 K. 17 fill
Nem jövedelmező	118 „ — „
Együtt .	52035 K. 17 fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	753 K. 86 fill.
Téher nincs.	

VI. *Czipó-alap.*

Összes bevétel volt	10516 K. 20 fill.
„ kiadás „	9516 „ 20 „
Pénzmaradvány .	1000 K. — fill.
Leltári érték jövedelmező .	159363 K. 26 fill
Nem jövedelmező	1000 „ — „
Együtt .	160363 K. 26 fill.
Téher nincs.	

VII *Korpádi regálé-alap.*

Összes bevétel volt	523 K. 96 fill.
„ kiadás „	523 „ 96 „
Pénzmaradvány .	— K. — fill.
Leltáriérték mindjővedelmező	12077 K. 20 fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	523 „ 96 „
Téher nincs.	

VIII. *Siremlék-alap.*

Összes bevétel volt	19330 K. 28 fill.
„ kiadás „	19330 „ 28 „
Pénzmaradvány .	— K. — fill.

Leltári érték nincsen, mert ez alap vagyona áttétetett a Berde kezelési alaphoz. Ez okon ez alapnál vagyon apadás mutatkozik 11602 K. 66 fill.

IX. *Torockói-alap.*

Összes bevétel volt	35 K. 92 fill.
„ kiadás „	35 „ 92 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári vagyon jövedelmező	725 K. 59 fill.
Mutatkozik szaporodás	5 K. 92 fill.
Téher nincs.	

Az említett 9 alapnak 1902. évi

összes bevétele volt	699707 K. 98 fill.
„ kiadása „	695076 „ 22 „
pénztármaradvány	4631 K. 76 fill.

E pénzmaradványból fennebb láthatólag illeti a	
kezelési alapot	3625 K. 56 fill.
kereszturi „	— „ 20 „
családi „	6 „ — „
buni czipó-alapot	1000 „ — „
Együtt	4631 K. 76 fill.

Az alapok 1902. évi összes leltári értéke:

a) jövedelmező	1424986 K. 93 fill.
b) nem jövedelmező	9443 „ 76 „
együtt	1434430 K. 69 fill.

Mutatkozik az összes alapok

nál évi szaporodás	85105 K. 35 fill.
------------------------------	-------------------

A szaporodással szemben adós-

ság van	48344 K. 95 fill.
-------------------	-------------------

A 48344 K. fill. adósságból mint fennebb látható, illeti a

kezelési alapot	48341 K. 40 fill.
kereszturi alapot	3 „ — „
Együtt	48344 K. 40 fill.

A számadás rendben találtatván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902.

évi további számadás kötelezettsége alól. Főtanácsi bizottság a főkönyvek és okmányok részletes betekintésével átvizsgálván e számadást, szintén elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és a Főtanácsi bizottság ajánlatára Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál pénztári ellenőrt jelen számadás további kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

77. Az E. K. Tanács 600—1903. szám alatt betervezi a Berde-alapok 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

I. A közalapról.

Bevételnek	30746 K. 82 fill.
Kiadásnak tőkésítésre 12298 K. 72 fill. {	
Tényleges kiadásra . 28548 „ 10 „ }	30746 „ 82 „
Pénzmaradvány	— K. -- fill.

II. Kezelési alapról.

Bevétel	6565 K. 83 fill.
Kiadások tényleges	6651 „ 75 „
Hiánylat	85 K. 92 fill.

A hiánylatot E. K. Tanács a jövedelemből és megtakarítás által fedezni reméli.

III. Kolozsvári tanári-alapról.

Bevétel	4591 K. 53 fill.
Kiadás tényleges . . . 3673 K. 23 fill. {	
Tőkésítésre 918 „ 30 „ }	4591 „ 53 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

IV. Keresztúri gymnásiumi alapról.

Bevétel	8995 K. 74 fill.
Kiadás tényleges . . . 7196 K. 59 fill. {	
Tőkésítésre 1799 „ 15 „ }	8995 „ 74 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

V. *Családi alapnál.*

Bevétel	2986 K. 91 fill.	
Kiadás tőkésítésre	762 K. 83 fill.	}
Tényleges	2224 „ 05 „	
	Pénzmaradvány	— K. — fill.

VI. *Czipó-alapnál.*

Bevétel	8211 K. 56 fill.	
Kiadás tőkésítésre	2011 K. 56 fill.	}
Tényleges	5200 „ — „	
	Pénzmaradvány	1000 K. — fill.

VII. *Torockói egyházközség alapjánál.*

Bevétet	36 K. 28 fill.	
Kiadás tényleges	30 K. — fill.	}
Tőkésítésre	6 „ 28 „	
	Pénzmaradvány	— K. — fill.

VIII. *Korpádi regále alapjánál.*

Bevétel	483 K. 09 fill.	
Tőkésítésre kiadás	483 „ 09 „	}
	Pénzmaradvány	

E. K. Tanács fennebbi költségelőirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi bizottság ajánlata is.

78. Az E. K. Tanács 508—1903. sz. alatt beterjeszti az Augusztinovics alapok 1902. évi számadását a következőkben:

I. *Elkülönített alap.*

Összes bevétel volt	34757 K. 77 fill.	
„ kiadás „	34757 „ 77 „	}
	Pénzmaradvány	
Leltári érték mind jövedelmező	457263 K. 54 fill.	
Mutatkozik apadás	78352 K. — fill.	

Ez azért van, mert az alapítványi eredeti birtok értéke 60000 K.-ban, mint illő helyen, az adminisztrátori alapon vétetett fel; 1901. évben pedig az elkülönített alapnál szerepelt. Továbbá, mert az E. K. Tanács 696—1902. számú határozata értelmében a múlt évben hátralékban maradt 15352 K. felvett jövedelem nem folyván be, a beveendők közül töröltetett; 3000 K. hátralék-követelés pedig befolyt és számadás rendén elszámoltatott, tehát leltárban nem szerepelt.

Ez alap adóssága 23000 K. az alamori birtok vétel-árából még ki nem fizetett összegért.

II. Az adminisztrátori alap.

Összes bevétel volt	7682 K. 60 fill.
„ kiadás „	6349 „ 28 „
Pénzmaradvány	1333 K. 32 fill.
Leltári vagyon jövedelmező	61622 K. 50 fill.
Nem jövedelmező	1497 „ 32 „
Együtt	63119 K. 82 fill.
Mutatkozik szaporodás	59874 K. 14 fill.

mert az eredeti ladamosi hagyatéki birtok értéke 60000 koronával, mint illő helyen, az adminisztrátori alapnál vétetett fel leltárba, mely 1901. évben az elkülönített alapnál szerepelt.

Adóssága ez alapnak nincsen.

III. Könyv- és tanszer-alap.

Összes bevétel volt	3300 K. 54 fill.
„ kiadás „	3300 „ 54 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték jövedelmező	15962 K. 53 fill.
Nem jövedelmező	511 „ 99 „
Mutatkozik szaporodás	192 K. 57 fill.

Adósság nincs.

A számadás rendben lévén E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely afia és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és a Főtanács bizottság ajánlatára jelen számadást elfogadja. Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyásával felmenti s erről őket értesíteni határozza.

78. Az E. K. Tanács 599—1903. szám alatt betérjeszti az Augusztinovics alapok 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva :

I. Elkülönített alapnál.

Bevétel	20277 K. 29 fill.
Kiadás	20277 „ 29 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

II. Adminisztrátori alapnál.

Bevétel	6952 K. 34 fill.
Kiadás	6952 „ 24 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

Adósság fizetésre, illetve tőkésítésre előirányoztatik a kiadási tételek közt 4746 K. 58 fill.

III. Könyvtári és szertári alapnál.

Bevétel	927 K. 87 fill.
Kiadás	927 „ 87 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

A kiadási tételek közt 126 K. 87 fill. tőkésítésre van kiadásnak előirányozva.

E K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanács bizottajánlata is.

80. Az E. K. Tanács 505—1903. szám alatt beterjeszti a Koncz-alap 1902. évi számadását a következőkben:

I. *Kolozsvári Koncz-alap.*

Összes bevétel volt	210299 K. 75 fill.
„ kiadás „	210299 „ 75 „
Pénztári maradvány .	— K. — fill.
Leltári érték mindjövedelmező	31776 K. 85 fill.
Mutatkozik vagyon apadás .	86480 K. 87 fill.

a mi azért van, mert a bányabükki birtok a Berde kezelési alapnak adatott át. Teher nincs.

II. *A tordai Koncz-alap.*

Összes bevétel volt	41427 K. 05 fill.
„ kiadás „	41427 „ 05 „
Pénztári maradvány .	— K. — fill.
Leltári érték jövedelmező .	22648 K. 73 fill.
Mutatkozik apadás	481 K. 31 fill.

Teher nincs.

III. *Kereszturi Koncz-alap.*

Összes bevétel volt	18612 K. 67 fill.
„ kiadás „	18512 „ 67 „
Pénzmaradvány .	100 K. — fill.
Leltári vagyon jövedelmező .	20421 K. 03 fill.
Nem jövedelmező	100 „ — „
Összesen .	20521 K. 03 fill.
Mutatkozik vagyonapadás .	155 K. 44 fill.

Teher nincs.

IV. *A toroczkói Koncz-alap.*

Összes bevétel volt	14985 K. 54 fill.
„ kiadás „	14985 „ 54 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári vagyon jövedelmező	15191 K. 47 fill.
Mutatkozik vagyonszaporodás	126 K. 58 fill.

A számadás rendben lévén, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok fia és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól. Főtanácsi bizottság a naplók és okmányok részletes betekintésével e számadást átvizsgálván, szintén elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács jelen számadást az E. K. Tanács és a Főtanácsi bizottság ajánlatára az E. K. Tanács előterjesztése értelmében elfogadja, pénztárnok Benczédi Gergelyt és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól felmenti s erről őket értesíteni határozza.

81. Az E. K. Tanács 701—1903. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

I. *Kolozsvári alapnál.*

Bevétel	1303 K. 87 fill.
Kiadás	1303 „ 87 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

II. *Tordai alapnál.*

Bevétel	1144 K. 44 fill.
Kiadás	1144 „ 44 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

III. *Kereszturi alapnál.*

Bevétel	1121 K. 05 fill.
Kiadás	1121 „ 05 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

IV. *Toroczkói alapnál.*

Bevétel	759 K. 57 fill.
Kiadás	759 „ 57 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanács bizottság ajánlata is.

82. Az E. K. Tanács 525 — 1903. sz. alatt beterjeszti a kisebb alapok 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	417170 K. 80 fill.
„ kiadás „	409356 „ 48 „
Pénztári maradvány	7814 K. 32 fill.
Egyes alapoknál túlkiadás van	81 „ 20 „
Együtt	7895 K. 52 fill.

E 7895 K. 52 fill. maradványból illeti:

1. Br. Baldácsi segély-alapot	4000 K. — fill.
2. Sala Gálfalvi-alapot	65 „ 63 „
3. Tordai tantermek alapját	8 „ 34 „
4. Derzsi János kereszturi-alapot	3760 „ — „
5. A sárdi papság-alapot	61 „ 55 „
Együtt	7895 K. 52 fill.

A 81 K. 20 fill. kiadási többletből terheli:

1. Dávid Ferencz emlékalapot	9 K. — fill.
2. Derzsi János kolozsvári alapot	— „ 10 „
3. Koncz Judith alapot	72 „ 10 „
Együtt	81 K. 20 fill.

A számvevőség jelentése szerint:

Az 1901. év végén kiadandónak meg-	
állapított	90375 K. 11 fill.
1902. évre pedig áthozatott kiadandó	106875 „ 11 „
A különbség	16500 K — fill.
onnan ered, hogy a Kovács Dénes-alap 1901. végén ez ösz-	
szeget kölcsön vette a Derzsi kereszturi alaptól s akkor mint	
kiadandó nem iratott elő; 1902 évre pedig ez összeg után	
kamatot is kellvén fizetni, mint múlt évi hozatott át:	
Leltári érték jövedelmező	1025372 K. 36 fill.
Nem jövedelmező	29135 „ 20 „
Összesen	1054507 K. 56 fill.
Mutatkozik vagyonapadás	8472 K. 21 fill

Ez apadás azonban csak látszólagos, mert ezzel szemben a kisebb alapok közt kezelt ösztöndíj alapok 29291 K. 46 fill. összegben a kisebb alapok számadásáról 1902 évben tétettek át a konviktusi alapok számadására és ott is számoltatnak el.

A számadás a fennebbiek szerint rendben lévén, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és a Főtanács bizottság ajánlatára jelen számadást elfogadja, pénztárnok Benczédi Gergelyt és pénztári ellenőrt Ulár Pált ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti. Miről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogátódait értesíteni határozza.

83. Az E. K. Tanács 707—1903. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

I. *Kolozsvári alapoknál.*

Bevétel	42002 K. 62 fill.
Kiadás	42002 „ 62 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

II. *A tordai iskolai alapoknál.*

Bevétel	1463 K. 29 fill.
Kiadás	1463 „ 29 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

III. *A sz.-kereszturi gymn. alapoknál.*

Bevétel	10838 K. 78 fill.
Kiadás	10838 „ 78 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

IV. *Toroczkói alapoknál.*

Bevétel	22 K. 01 fill.
Kiadás	22 „ 01 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

V. *Vegyes alapoknál.*

Bevétel	3635 K. 05 fill.
Kiadás	3635 „ 05 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

VI. *Az egyházközségek dézma-kárpótlási alapjánál.*

Bevétel	2726 K. 14 fill.
Kiadás	2726 „ 14 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

A fentti összes alapoknál előirányoztatik együttesen:

Bevétel	60687 K. 89 fill.
Kiadás	60687 „ 89 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

A Dávid Ferencz emlékalapnál, tekintettel arra, hogy az évi jövedelem ez idő szerint többet nem enged, ajánlja E. K. Tanács, hogy a f. évtől kezdve segélyek czimen osztassák ki évenként előirányzatba veendőleg 1400 K. A meny-nyiben pedig a jövedelem évről évre többet is enged felhasz-
nálni, az esetben, az 1400 K. évi jövedelmen felüli összegnek megjelölésével a felhasználásra vonatkozólag évről évre elő-
terjesztést tenni bizassék meg az E. K. Tanács.

Az E. K. Tanács a fentti előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra javaslatával együtt.

Jelen költségelőirányzat az E. K. Tanács
ajánlatával elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi
bizottság ajánlata is.

84 Az E. K. Tanács 506—1903. szám alatt betér-
jeszti a kórház-alap 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2509 K. 60 fill.
„ kiadás „	2547 „ 62 „
Kiadási többlet	38 K. 02 fill.
Leltári érték jövedelmező . .	34015 K. 89 fill.
Nem jövedelmező	18 „ — „
Együtt	34033 K. 89 fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	457 K. 10 fill.

Ezzel szemben teher:

a) Adott előlegért	6 K. — fill.	}	44 „ 02 „
b) Túlkiadásért	38 „ 02 „		
Marad tiszta szaporodás .	413 K. 08 fill.		

A számadás rendben lévén azt E. K. Tanács elfoga-
dásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy
Benczédi Gergely pénztárnok afia és Ulár Pál ellenőr a fenn-
hagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902.
évi további számadás kötelezettsége alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és
Főtanácsi bizottság ajánlatára a kórház-alap
1902. évi számadását elfogadja. Benczédi

Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók tennhagyásával felmenti s erről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

85. Az E. K. Tanács 676—1903. sz. alatt beterjeszti a kórház-alap 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

Összes bevétel	2234 K. 22 fill.
Tényleges kiadás	1155 K. 14 fill. }
Tőkésítésre	1079 „ 08 „ }
	2234 „ 22 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra

Elfogadtatik.

86. Az E. K. Tanács 593—1903. szám alatt beterjeszti a kebli tanári nyugdíj alap és a kolozsvári tanári özvegy-árvai alap 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

I. A kebli tanári nyugdíj alapján.

Bevétel	7143 K. 64 fill.
Kiadás	7143 „ 64 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

A kiadásban benne van 4976 K. 64 fill., a mi tőkésítésre fordittatik.

II. A kolozsvári özvegy-árvai alapján.

a) nagyajtai Incze Mihály alapján.

Bevétel	180 K. 68 fill.
Kiadás	180 „ 68 „
Pénzmaradvány	— K. 68 fill.

Tőkésítésre kiadásnak előirányoztatik 60 K. 68 fill.

b) *Benczédi Gergely és neje Mikó Klára alapnál.*

Bevétel 10 K. 31 fill.

Kiadás 10 „ 31 „

Pénzmaradvány . . . — K. — fill.

A 10 K. 31 fill. kiadás tőkésítésre fordittatik.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra Erre felolvastatott a Főtanács bizottság jelentése is.

Zsinati Főtanács a költségvetést általánosságban elfogadja. A bizottság azon javaslatát, hogy az egyes alapokból kölcsönt útaló határozatokat pénztárnok afia helyezze vaszekrénybe és a résztörléseket koronként vezesse rá a határozatok hátlapjára, Zsinati Főtanács, miután a kérdést minden oldalról megvitatta és a szükséges felvilágosításokat megkapta, nem tekinti olyannak, mint amely határozat hozatalt igényelne. Mert, az utolsó határozatok a kölcsönadásnál mindig becsa toltatnak a számadási okmányokhoz, s a főkönyvekben, valamint a vegyes alap naplóiban az illető kölcsön útaló határozatok számára hivatkozás lévén, azok a levéltáron mindig könnyen feltalálhatók, továbbá, mert a bizottsági javaslat elfogadása a pénzkezelést csak nehezitené és fölösleges munkaszaporítást okozna anélkül, hogy a nyilvántartás világosabbá és áttekinthetőbbé válnék.

87. Az E. K. Tanács 507—1903. szám alatt beterjeszti a kebli tanári nyugdíjalap és a kolozsvári tanári özvegy-árvai alap 1902. évi számadását a következőkben:

I. Kegli tanári nyugdíj-alap.

Összes bevétel volt 22393 K. 38 fill.

„ kiadás „ 22393 „ 38 „

Pénzmaradvány . . . — K. — fill.

Leltári érték jövedelmező	109972 K. 29 fill.
Nem jövedelmező	237 „ 75 „
Együtt	110210 K. 04 fill.
Mutatkozik szaporodás	4798 K. 78 fill.
Teher nincs.	

II. *A kolozsvári tanári özvegy-árvai alap.*

Összes bevétel volt	182 K. 74 fill.
„ kiadás „	182 „ 74 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték jövedelmező	3911 K. 55 fill.
Mutatkozik szaporodás	128 K. 33 fill.

A számadás rendben lévén, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács fennebbi ajánlatra a keblti tanári nyugdij-alap 1902. évi számadását elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett feloldozza. Miről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

88. E. K. Tanács 1375—1902. és 158—1903. szám alatt beterjeszti az 1902. évi egyházi államsegély számadását, mely szerint

bevétel volt	20000 K
kiadás „	20000 „
Pénzmaradvány	— K.

A számadást a vallás és közoktatásügyi minister úr 930—1903. számú iratával elfogadván, E. K. Tanács azzal

az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé elfogadásra, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács ajánlatára az 1902. évi egyházi államsegélyről jelen számadást elfogadja; Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt a fennhagyandók fennhagyása mellett ezen számadás további terhe alól felmenti és erről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

89. Az E. K. Tanács 314—1903. szám alatt beterjeszti a főgymnásium 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt .	81552 K. 81 fill.
„ kiadás „ .	80678 „ 06 „
Pénzmaradvány .	874 K. 75 fill.

A számadást a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 19196—1903. szám alatt jóváhagyván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Ulár Pál ellenőr afiai a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Jelen számadásra a Főtanácsi bizottság jelentésében a következő észrevételeket teszi:

A kolozsvári főgymnásium zárszámadását átvizsgálta s azt az előírányzattal megegyezőnek találta, s az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

A főgymnasiumnak leltára nincs; a vagyonértékek a közalap leltarába vannak felvéve. Á bizottság a közalap leltárában az épületek és berendezések értékét egy összegben kimutatottnak találta. Óhajtja a bizottság, hogy jövőre az ingatlan értéke a berendezések értékétől külön választva mutattassék ki; s hogy e felszerelés berendezés tárgyairól külön

leltár készítettessék s az az időközben beszerzett tárgyakkal évenként kiegészítettessék.

A főgymnásium kiadási naplójából a bizottság arról győződött meg, miszerint az intézet nyomdaköltségei (pld. maga az értesítő) évente 1000 koronánál többet emésztének fel, óhajtandónak jelzi a bizottság, hogy út találtassék egy egyházi nyomda létesítésére s arra alap teremtésére.

Zsinati Főtanács a Főtanácsbi bizottság észrevételeinek megvitatása után következőkben határoz:

A főgymnásium 1902. évi számadását elfogadja, minek következtében Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további kötelezettsége alól felmenti, erről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

A Főtanácsbi bizottság észrevételét a leltárra vonatkozólag, a tett felvilágosítások után figyelmen kívül hagyja, ellenben a nyomdára vonatkozó részt az E. K. Tanácsnak figyelmébe ajánlja.

☉. Az E. K. Tanács 597—1903. szám alatt beterjeszti a főgymnásium 1903. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

Bevétel	82078 K. 14 fill.
Kiadás	82078 „ 13 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra azzal, hogy egy példányban a költségvetés küldessék meg a főgymn. igazgatóságának.

Főtanácsbi bizottság ajánlja elfogadásra.

Elfogadtatik azzal, hogy egy példányban küldessék meg a főgymn. igazgatóságának.

91. Az E. K. Tanács 247—1903. szám alatt beterjeszti a sz.-kereszturi gymnásium 1902. évi számadását a következőkben:

I. *Iskolai díjaknál.*

Összes bevétel	4899 K. 40 fill.
Kiadás az iskolai pénztárba	4899 „ 40 „
Pénztármaradvány	— K. — fill.
Hátralék tartozás	18 K. 20 fill.

melynek behajtására az igazgatóság felhivatik.

II. *Az iskolai alapoknál.*

Összes bevétel volt	31440 K. 53 fill.
„ kiadás „	31438 „ 25 „
Pénztári maradvány	2 K. 28 fill.

Az alapok vagyona.

1901. év végén volt	6882 K. 41 fill.
1902. „ „ tesz	6933 „ 57 „
Évi gyarapodás	51 K. 16 fill.

III. *Az alapítványoknál.*

Összes bevétel volt	17644 K. 83 fill.
„ kiadás „	17658 „ 83 „
Pénzmaradvány	6 K. — fill.

Az alapítványok vagyona.

1901. év végén volt	49363 K. 90 fill.
1902. „ „ tesz	49609 „ 66 „
Évi gyarapodás	245 K. 76 fill.

IV. *Az államsegélynél.*

Bevétel volt	6000 K. — fill.
Kiadás „	6000 „ — „
Mutatkozik túlkadás	— K. 76 fill.

mely összeget az iskolai pénztár fedezett.

Leltári vagyon 1902. év végén:

a) jövedelmező	29432 K. 53 fill.
b) nem jövedelmező	158718 „ 31 „
Összesen	188150 K. 84 fill.
1901. évben volt	191400 K. 80 fill.
Évi apadás	3249 K. 96 fill.

Ez annak tulajdonítandó, hogy a Raffaj Károly-féle hagyatéki birtok összes becsértékébe az előző évben a leltárban a néhai özvegyet illető rész is bele volt számítva, Az 1902. évi leltári kimutatásnál azonban az özvegy része 6000 K. összegben levonatott. Ennek tekintetbe vételével nem apadás, hanem 2750 K. 04 fill. gyarapodás mutatkozik.

A számadásra vonatkozólag szükséges egyes intézkedéseket az E. K. Tanács megtette.

A számadás és leltár a helyesbítésekkel helyesnek találván s az államsegélyről szóló számadást a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 21250—1903. számú iratával jóváhagyván, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé elfogadásra, hogy Gombos Sámuel pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentesség fel az 1902. évi további számadás kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság erre a következő jelentést adta ki:

A sz.-kereszturi gymnasium számadását és leltárát átvizsgálván, a következő megjegyzendőket találja:

1. A Székelyegyleti Takarékpénztár csődügyénél:

a) A Raffaj Károly alaptól	3344 K. 74 fill.
b) Az Orbán Balázs »	23572 » 75 »
Összesen	26817 K. 49 fill.

összeg van, mint betét, elveszendőben. Bizottság e szomorú veszteség felett napirendre nem térhet, de szükségesnek tartja, hogy vizsgálat indíttassék oly irányban, hogy azok elhelyezésénél a kellő gondosság és körültekintés betartott-e azok nyilvántartásánál s elvesztése körül valakit mulasztás nem terhel e, s esetleg felelősségre s szavatolásra vonásnak lehetősége fennforog-e?

2. A leltárból az újonnan vásárolt Katona-, Patakfalvi-, és Barabás-féle ingatlanok hiányzanak, ez pótlólag felveendő, annál inkább, mert azok 5946 K. 60 fill. vételára a számadások szerint kifizettetett.

Több felszólalás után

Zsinati Főtanács jelen számadást elfogadja, minek következtében Gombos Sámuel pénztárnokot jelen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti.

A Főtanácsi bizottság jelentése következtében azonban E, K Tanácsot útasítja, hogy indítson vizsgálatot oly irányban, hogy a csődbe jutott Székelyegyleti Takarékpénztárban elhelyezett tőkepénzek betételénél a kellő gondosság éskörültekintés betartatott e? a betétek nyilvántartása, elvesztése körül nem terhel-e valakit mulasztás, esetleg felelősség? s szavatolásra vonásnak lehetsége nem forog-e fenn?

Ennek megtörténtével tegyen előterjesztést Főtanácsnak.

92. Az E. K. Tanács 677—1903. szám alatt beterjeszti a sz.-kereszturi gymnásium 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

I. Iskolai alapoknál.

Bevétel	24779 K. 20 fill.
Kiadás	24716 „ 16 „
Pénzmaradvány	63 K. 04 fill.

II. Alapítványoknál

a) melyek kamata felhasználható.

Bevétel	9537 K. 62 fill.
Kiadás	9537 „ 62 „
Pénzmaradvány	— K. - fill.

b) Melyek kamata tőkésítendő:

Bevétel	187 K. 52 fill.
Kiadás	187 „ 52 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

III. *A tanári nyugdíj-alap javára.*

Bevétel	1914 K. — fill.
Kiadás	1914 „ — „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

§§ Az E. K. Tanács 555 —1903. szám alatt beterjeszti a tordai 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	11847 K. 33 fill.
„ kiadás „	11820 „ 66 „
Pénzmaradvány	26 K. 67 fill.
Leltári vagyon jövedelmező	39341 K. 70 fill.
Nem jövedelmező	101382 „ — „
Együtt	140723 K. 70 fill.
Mutatkozik szaporodás	279 K. 17 fill.

A számadás rendben találtatván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Derzsi Károly pénztárnok a fia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel az 1902. évi további számadás kötelezettsége alól.

Zsinati Főtanács a tordai iskola 1902. évi számadását az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja, Derzsi Károly pénztárnokot ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről öt iskolai igazgatóság útján értesíti.

94. Az E. K. Tanács 595—1903. szám alatt beterjeszti a tordai iskola 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

Bevétel	8844 K. 50 fill.
Kiadás	8844 „ 50 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

95. Az E. K. Tanács 509—1903. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktusi alapok 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	57292 K. 52 fill.
„ kiadás „	57403 „ 52 „
Túlkadás	111 K. — fill.
Leltári érték jövedelmező	49919 K. 18 fill.
Nem jövedelmező	80 „ — „
Együtt	42999 K. 18 fill.
Mutatkozik szaporodás	17038 K. 61 fill.

Ez annak tulajdonítandó, hogy a kisebb alapok számadásán kezelt ösztöndíj-alapok 1902. évben tétettek át a konviktusi alapok számadására.

Teher a túlkiadásért 111 K.

A számadás rendben lévén, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti E Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok afia és Ulár Pál ellenőr a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel az 1902. évi további számadás terhe alól

Zsinati Főtanács a kollégiumi konviktusi alapok 1902. évi számadását az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja; Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe

alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti és erről Benczédi Gergely pénztárnokot és Ulár Pál jogutódait értesíteni határozza.

96. Az E. K. Tanács 678—1903. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktusi alapok 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

Bevétel	8761 K. 02 fill.
Kiadás	8761 „ 02 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanács bizottság javaslata is.

97. Az E. K. Tanács 1147—1902. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktus 1901—2. tanévi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	32754 K. 35 fill.
„ kiadás „	29695 „ 33 „
Pénztári maradvány	3059 K. 02 fill.
Hátralék követelés van	863 K. 56 fill.

A számadás helyesnek találtatván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Gálfi Lőrincz konviktusi gondnokot a fennhagyandók fennhagyásával az 1901—902. tanévi számadás további terhe alól felmenteni méltóztassék.

A Főtanács bizottság jelen és az 1902—903. évi, ugyancsak konviktusi számadásra nézve a következő jelentést adta be:

A kollégiumi konviktus 1901—902. évi számadásait átvizsgálta, sajnálatosan észlelte, hogy az 1902—903. év 2582 K. 34 fill. be nem fizetett konviktusi díjjal záródott. Ha már ez intézmény kezdetén ily tömegesen lépnek fel a

hátralékok, félő hogy azok fokozatos növekedése magát az intézményt fogja veszélyeztetni.

Ennek kikerülése végett a bizottság szükségesnek tartja a konviktusi szabályok szigorubb betartását; a tömeges hátralékok behajtását; esetleg a behajthatlanok leírását. Szükségesnek látja a tömeges hátralékok eredményező mulasztás okának kipuhatolását s esetleg a felelősség megállapítását.

2. A fennebb említett tetemes hátralék sehol, mint vagyon, leltározva nincs. Ép azért szükségesnek tartja annak megállapítását, hogy a kollégiumi konviktusnál elért bevétel felesleg a konviktusi alapokhoz csatolandó-e, avagy a konviktus kibővítésére, esetleg annak tartalékalapja czéljaira fordítandó-e? És e határozatoknak megfelelő leltárba a hátralékok is felveendők, mint vagyon és az azokbani változás evről évre kimutatandó.

3. A konviktusi berendezések leltára elkészítendő, s az a mindenkori Főtanácsi bizottság rendelkezésére bocsátandó, az ellenőrzés lehetővé tétele végett.

Ezen jelentésre kollégiumi igazgató és előadó a kellő felvilágosításokat megadta.

Zsinati Főtanács a kollégiumi konviktus 1901—902. évi számadását az E. K. Tanács ajánlatára, a Főtanácsi bizottság jelentésére tett felvilágosítások után elfogadja, Gálfi Lőrincz konviktusi gondnokot ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őtet igazgatóság útján értesíteni határozza.

98. Az E. K. Tanács 838 1903. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktus 1902—903. tanévi számadását a következőkben :

Összes bevétel volt	32200 K 64 fill.
„ kiadás „	27961 „ 31 „
Pénzmaradvány	4239 K 33 fill.

Ezzel szemben teher van az iskola fenntartói díj czimen
1903. évre a közpénztárba kifizetendő . 1040 K. — fill.
és a konviktusi bérlőnek még kifizetendő 101 „ 44 „

Együtt . 1141 K. 44 fill.

A számadás a fennebbiekben helyesnek találtatván,
E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E.
Főtanács elé, hogy Gálfi Lőrincz számadó gondnok a fenn-
hagyandók fennhagyásával az 1902—903. tanévi számadás
terhe alól mentessék fel.

Zsinati Főtanács a kollégiumi konviktus
1902—903. évi számadását az E. K. Tanács
ajánlatára, a Főtanács bizottság jelentésére
tett felvilágosítások után elfogadja, Gálfi
Lőrincz konviktusi gondnokot ezen számadás
további terhe alól a fennhagyandók fenn-
hagyása mellett felmenti s erről ötlet igazga-
tóság útján értesíteni határozza.

§§. Az E. K. Tanács 674—1903. szám alatt bete-
reszti a kollégiumi konviktus 1904 évi költségvetését, mely
szerint elő van irányozva:

Összes bevétel	37479 K. 02 fill.
Tényleges kiadás	30879 K. 02 fill. }
Tőkésítésre	6600 „ — „ }
	37479 „ 02 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.

A bevételi összegben benne foglaltatik a közpénztárból
a konviktus céljaira kiadandó 8720 K. összeg.

Főtanács bizottság jelentésében a költségvetést maga
is elfogadásra ajánlja, azonban jövőre nézve megjegyzi a
bizottság, hogy pénztári maradéku nem a lezárt évet meg-
előző év pénztári maradéka, hanem a közvetlen lezárt év
pénztármaradéka veendő fel a költségelőirányzatba. Jelen-
ben a két összeg véletlenül fedi egymást, de jövőre kétséssé
tehetné az előirányzat alaposságát.

Jelen költségvetést Zsinati Főtanács el-
fogadja, de jövőre a költségvetés a Főtanács bizottság
javaslata értelmében készítendő.

100. Az E. K. Tanács 118—1903. sz. alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíj-alap 1902. évi számadását a következőkben:

Forgalmi összes bevétel volt	126756 K. 90 fill.
„ „ kiadás „	125552 „ 67 „
Pénztári maradvány	1204 K. 23 fill.
Tényleges bevétel volt . . .	19330 K. 95 fill.
„ kiadás „ . . .	10848 „ 45 „
Mutatkozik évi gyarapodás	8482 K. 50 fill.
A leltári vagyonkimutatás szerint ájtött vagyon	
1901. évről	122257 K. 88 fill.
1902. év végén tesz . . .	138233 „ 82 „
Leltári évi értékgyarapodás	15975 K. 94 fill.
Leltári vagyonból jövedelmező	137029 K. 59 fill.
Nem jövedelmező	1204 K. 23 fill.

A számadás a fennebbiekben helyesnek találtatván, E. K. Tanácsunk azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy a fennhagyandók fennhagyása mellett Csifó Salamon pénztárnok afia mentessék fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Főtanácsi bizottság e számadást maga is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság ajánlatára a belső emberi nyugdíj-alap 1902. évi számadását elfogadja. Nyugdíjalap pénztárnokát jelen számadásnak további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett feloldja s erről ötet értesíteni határozza.

101. Az E. K. Tanács 596—1903. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíjalap 1904. évi költségvetését, mely szerint elő van irányozva:

Bevétel	28977 K. 63 fill.
Kiadás	27593 „ 67 „
Pénzmaradvány	383 K. 96 fill.

A kiadások közt 1300 K. tőkésítésre van előirányozva.

Ajánlja E. K. Tanács a tennebbi előirányzatot az E. Főtanácsnak elfogadásra azzal, hogy az 1904. évi nyugdij-maximum állapittassék meg 720 K. összegben.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

102. Az E. K. Tanács 126. és 329—1903. számok alatt beterjeszti az 1903. évi I. félévi kongrua számadást a következőkben:

Összes bevétel volt .	44027 K. 54 fill.
„ kiadás „ .	42934 „ 26 „
Pénzmaradvány .	1093 K. 28 fill.

mely összeg a vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata értelmében visszafizettetett a kolozsvári kir. adóhivatalhoz.

A számadás helyesnek találtatván s azt a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 8632—1903. számú iratával jóváhagyván, E. K. Tanácsunk azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Csifó Salamon pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentesék fel az 1903. évi I. félévi kongrua további számadásának terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság javaslatára az 1903. első félévi kongrua számadást elfogadja.

103. Az E. K. Tanács 965—1903. sz. alatt beterjeszti az 1903. évi II. félévi lelkészi kongrua számadását a következőkben:

Összes bevétel volt .	43570 K. 36 fill.
„ kiadás „ .	43227 „ 03 „
Pénzmaradvány .	343 K. 33 fill.

E. K. Tanács a számadást helyesnek találván, azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Csifó Salamon kongrua pénztárnok afia a fennhagyandók

fennhagyása mellett mentessék fel a további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és Főtanácsai bizottság ajánlatára az 1903. II. félévi kongrua számadást elfogadja és számadót a további kötelezettség alól feloldja.

104. Az E. K. Tanács 248—1903. szám alatt betérjeszti a debreczeni Szabó József-féle alapítványi birtok 1902. évi számadását a következőkben:

Beveendő volt	2655 K. 86 fill.
Tényleg bevétellett	2617 „ 86 „
Marad hátrálékban	38 K. — fill.

melynek bevételére s az 1903. évi számadáson leendő elszámolásra számadó felhivatott.

Összes bevétel volt	2617 K. 86 fill.
„ kiadás „	2713 „ 73 „
Mutatkozik túlkiadás	95 K. 87 fill.

mely összeg számadó javára esvén, az 1903. évi számadáson elszámolandó. Egyszersmind felhivta E. K. Tanács számadót, hogy mivel pénz van kezénél, ne túlkiadásokat csináljon, hanem inkább küldjön be kevesebbet a közpénztárba.

Az 1901. évi pénztári maradvány, tekintettel a felvilágosításokra, melyek szerint 1900. évben 30 K. tévesen iratott házbér czimen tényleges bevételnek, 128 K. 13 fillérről 98 K. 13 fill.-re helyesbítettett, a mihez képest állapittatott meg az 1902. évi túlkiadás 95 K. 87 fill. összegben. Azonban felhivatott számadó, hogy az esetleges tévedések elkerülése szempontjából jövőre jelezze számadásában a bérleti időt a bérleti összeggel együtt.

A számadás rendben találtatván, E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Lukács Géza számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel az 1902. évi számadás további kötelezettsége alól.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és a Főtanács bizottság javaslatára a Szabó József-féle alapítványi birtok 1902. évi számadását elfogadja, Lukács Géza számadót ezen számadás további kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett feloldja s erről ötlet gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

105. Az E. K. Tanács 594—1903. sz. alatt beterjeszti a ladamos-alamori uradalom 1902. évi számadását a következőkben:

Évi összes bevétel volt	76792 K. 43 fill.
„ „ kiadás „	75495 „ 24 „
Pénztári maradvány lenne .	1297 K 19 fill.

melyből azonban levonandó a számadásban a gazdatiszt változása alkalmával mutatkozó ápril 30-iki pénzmaradvány

8 „ 53 „

Maradna pénzvagyron 1903. évre . . .	1288 K. 66 fill.
--------------------------------------	------------------

Tekintettel azonban arra, hogy Barra Mózes volt gazdatisztnek túlkiadása az 1901. évi számadás rendén megterített s az mégis túlkiadás képen vezetett, most a fennebbi pénzmaradványhoz adandó

196 „ 48 „

Igy átvitetik pénzmaradvány 1903. évre	1485 K. 14 fill.
--	------------------

A pénzmaradványból 955—1902-ik határozat szerint 1 K. 76 fill. Barra Mózeset terheli.

A kiadási összegben benne foglaltatik 35353 K., mely a közpénztárba beadatott s a mi a birtok értékéhez viszonyítva évi 6·8% jövedelemnek felel meg. Ez azonban nem tekinthető normális évi tiszta jövedelemnek, mivel egy része a gazdaság fenntartásától vonatott el.

Hátralék követelés átvitetik 1903. évre 651 K. 50 fill.

Az állatállomány 1901. végén volt . 2099 drb.

„ „ 1902. „ „ .	2172 „
-----------------	--------

Mutatkozik évi szaporodás .	73 drb.
-----------------------------	---------

A számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket az E. K. Tanács megtette.

A számadás a fennebbiekben helyes lévén, azt az E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy számadó, Pálffi Dezső gazdatiszt a fennhagyandók fennhagyásával mentessék fel az 1902. évi további számadás kötelezettsége alól.

Ezen számadásra a Főtanácsi bizottság következő jelentést adta:

Bizottság szükségesnek tartja, hogy a gazdasági számadások mellé jövőre nézve a vagyon és leltári kimutatás is csatoltassék, valamint kitüntetendő minden gazdaságnál a tiszta jövedelem.

E gazdaságnál sajnálatosan feltűnő az, hogy a juhoknak 20%-a, 344 drb. hullott el minden járványos betegség nélkül, gyengeség és hideg okán. Bizottság ajánlja, hogy a juhnyájra jövőre több gond és kellő figyelem fordíttassék s különösen a bárányozás idején megfelelő meleg helyiségről a gazdaság intézősége gondoskodjék.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és a Főtanácsi bizottság ajánlatára a ladamos-alamori uradalom 1902. évi számadását elfogadja. Pálffi Dezső gazdatisztet ezen számadás további kötelezettsége alól felmenti s erről ötlet gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

A Főtanácsi bizottság jelentésére az E. K. Tanácsot a szükséges intézkedések megtételére útasítja.

106. Az E. K. Tanács 668—1903. szám alatt be-terjeszti a bányabükki gazdaság 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt .	14007 K. 48 fill.
„ kiadás „ .	13915 „ 28 „
Pénzmaradvány	92 K. 20 fill.

A pénzkiadási összegben benne van az a 4300 K., mely összeg, mint a birtok tiszta jövedelme a közpénztárba beadatott, s mely a birtok értékéhez arányítva évi 2% jövedelemnek felel meg.

Állatállomány:

1901. évben volt	84 drb.
1902	„ „	90 „

Mutatkozik szaporodás 6 drb.

Hátralék követelés 1902. év végén 443 K. 60 fill.

A számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket az E. K. Tanács megtette.

A számadást a számvevőség helyesbitése alapján E. K. Tanács elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Máté Mózes számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács a bányabükki gazdaság 1902. évi számadását az E. K. Tanács és Főtanács bizottság ajánlatára elfogadja. Máté Mózes számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett ezen számadás további terhe alól feloldja s erről ötöt a gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

107. Az E. K. Tanács 568—1903. szám alatt be-terjeszti a bágyoni gazdaság 1902. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2967 K. 94 fill.
„ kiadás „	2769 „ 11 „
Pénzmaradvány	198 K. 83 fill.

Helyesbiteni kellett a múlt évi áthozatalt, mivel az nem volt a múlt évi számadás lezárása szerint áthozva. A kiadási összegben benne foglaltatik az a 2000 K., melyet a gazdaság 1902. évben a közpénztárba beadott s a mi a birtok értékéhez viszonyítva 1·8% kamatnak felelt meg.

A bágyoni gazdaság kezelésével, mivel a volt gazdasízt Ámérikába vándorolt, Máté Sándor bágyoni énekvezérünk bizatott meg. Fekete Gyula nem tudván elszámolni, az 1901. évből származó maradványból, illetve az 1902. évi áthozatból öt terheli az 1902. évi számadás rendén megállapított maradványból:

1. Őszi búza maradványból	2 Hl. és 20 kgr.
2. Tavaszi búza maradványból	2 „ „ 86 „
3. Elsőrendű zab	1 „ „ — „
4. Szemes tengeri	21 „ „ 80 „
5. Ocsuból, mint	1 „ „ 04 „
6. Pénzmaradványból	1 kor. 97 fill.

Tekintettel a gazdasági bizottságnak a Fekete Gyulát terhelő liquidumokra vonatkozó javaslatára és a számvévőség ajánlatára, E. K. Tanács a fennebbi tételek és összegek törlésbe hozását javasolja.

A számadás rendben találtatván, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E Főtanács elé, hogy Máté Sándor számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel a további számadás terhe alól.

Zsinati Főtanács a bágyoni gazdaság 1902. évi számadását az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság javaslatára elfogadja, Máté Sándor számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett ezen számadás további terhe alól felmenti s erről ötet a gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

108. Az E. K. Tanács 651—1903. szám alatt be-terjeszti a pusztaszentmihályi gazdaság 1902. évi számadását, mely szerint:

Összes bevétel volt	28887 K. 07 fill.
„ kiadás „	26406 „ 19 „
Pénzmaradvány	2480 K. 88 fill.

A kiadási tételekben benne foglaltatik az a 12400 K., mely mint a birtok évi tiszta jövedelme a közpénztárba be-

adatott s mely a birtok értékéhez viszonyítva évi 9·6%-nak felel meg.

E tiszta jövedelem azonban normálisnak és jövőre irányadónak nem tekinthető, mert az 1901. évről átjött és el nem adott s az 1902. évi és ez évben eladott malaczkok árából növekedett úgy fel.

Az állatállomány 1901. végén volt	.	520 drb.
" " 1902. " "	.	364 "
Mutatkozik apadás		: 156 drb.

A számadásra vonatkozó egyes szükséges intézkedéseket az E. K. Tanács megtette.

A számadás a számvevőség helyesbitésével helyes lévén, E. K. Tanács azt elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Pálffi Dénes számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel az 1902. évi további számadás terhe alól.

Főtanácsi bizottság megadta jelentését a következő megjegyzéssel:

E gazdaságnál, valamint más gazdaságoknál is, bizottság nem hagyhatja megjegyzés nélkül, hogy lóher, luczerna, répa magvak pénzen szereztetnek be. Vajjon nem lenne-e jobb legalább a szükségletnek megfelelő vetőmagvakat házilag termelni?

Zsinati Főtanács a pusztaszentmihályi gazdaság 1902. évi számadását E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság javaslatára elfogadja. Pálffi Dénes számadót ezen számadás további kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről öt gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

Főtanácsi bizottság megjegyzése az adott felvilágosítások után nem igényel határozatot.

109. Az E. K. Tanács 669 -1903. szám alatt be-terjeszti a buni gazdaság 1902. évi számadását, mely szerint:

Összes bevétel volt :	23616 K. 56 fill.
„ kiadás „	23734 „ 61 „
Túlkiadás	118 K. 05 fill.

A kiadási összegben benne foglaltatik az a 7000 K., mely összeg, mint a gazdasági tiszta jövedelem a közpénztárba beadatott s mely a birtok értékéhez viszonyítva évi 4·5%-nak felel meg.

Állatállomány 1901. végén volt	110 drb.
„ 1902. „ „	155 „
Mutatkozik szaporodás	45 drb.

Az E. K. Tanács a számadásra vonatkozó egyes intézkedéseket megtette.

A számadást az E. K. Tanács elfogadásra azzal az alánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Péterfi Albert számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel az 1902. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsbi bizottság ajánlja a számadás elfogadását, azonban nem hagyhatja megjegyzés nélkül, hogy a gazdaság tart 20—28 ígás ökröt és zab behordásért mégis 58 K. 33 fillért ád idegeneknek.

Zsinati Főtanács a buni gazdaság 1902. évi számadását az E. K. Tanács és Főtanácsbi bizottság ajánlatára elfogadja, Péterfi Albert számadót ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről ötlet gazdasági bizottság útján értesíteni határozza.

Főtanácsbi bizottság észrevételeire felvilágosítás megadatván — határozatot nem igényel.

110. Az E. K. Tanács 921—1903. szám alatt be-terjeszti az 1902. évi összesített vagyon-mérleget a következőkben:

Összes vagyon 1902. év végén tesz	5816838 K. 91 fill.
Ezzel szemben teher	1071972 „ 57 „
Év végén tiszta cselekvő vagyon	4744866 K. 34 fill.

Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy az 1902. évi vagyonmérleget a fennebbiekben elfogadni méltóztassék.

Elfogadtatik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

111. Az E. K. Tanács 350 1903. szám alatt a papnövendékek internátusi díjára vonatkozólag következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy a papnövendékek internátusi díjat nem fizetnek, holott a kollégium építési költségvetésénél az ebből befolyó jövedelmek is tekintetbe voltak véve; tekintettel arra, hogy a papnevelő intézet szervezete és szabályzatában egy papnövendék internátusi díja 50 K.-ban volt felvéve, de a szabályzat vonatkozó §-ait az E. Főtanács törülte, egyházunknak pedig az építési költségek okán keletkezett adóssága törlesztésére a papnövendékek után számításba vett egyenként évi 50 K. internátusi díjra szükség van már 1903. évben s az valahonnan fedezetet kell hogy nyerjen; E. K. Tanács javasolja, hogy az 1902—903. tanévtől kezdve a papnövendékek internátusi díja fedeztessék az évi államsegélyből, egy papnövendék után 50 K.-t számítva a t. tanévre 19 papnövendék után együtt 950 K. összegben.

Előterjesztés mindenkben elfogadtatik és határozattá emeltetik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is Erről a kollégium igazgatósága értesíttessék.

112. A désfalvi egyházközségnek a hivek által terményben fizetett s a kongrua bevallások alkalmával együtt 117 K. 08 fillérben megállapított kepeváltási tervezete ügyében E. K. Tanács 853—1903. sz. alatt a következő előterjesztést teszi az E. Főtanácsnak:

A lelkési termény-kepe megváltására szükséglet évi 117 K. 08 fill., erre fedezetül szolgál 2582 K. 32 fill.-nek évi 5% kal számított kamata.

Tekintettel arra, hogy a szükségletnek megfelelő fedezet meg van, ajánlja E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, hogy a

lelkészi termény képét évi 117 K. 08 fill. készpénzül fizetendő összegben megváltani engedélyezni méltóztassék azzal, hogy jelzett összeg minden év január és július havában két egyenlő részletben fizetendő ki a lelkésznek szabályszerű nyugta ellenében. Továbbá, a mennyiben a megváltási tőke kamata a lelkészi fizetésre már fel nem használtatott, a fennmaradó kamat tőkésítésre fordítandó, hogy az alap kamat csökkenés esetén is biztos fedezetet nyújtson.

Zsinati Főtanács engedélyezi, hogy a dicsfalvi egyházközség a lelkészi terményképét megválthassa az előterjesztésben foglalt feltételek értelmében. Erről az esperes azzal értesítettik, hogy útasítsa az egyházközséget, hogy a kepeváltságról E. K. Tanács útján tegyen jelentést a miniszternek.

113. E. K. Tanács 936—1903. szám alatt előterjeszti a szentmihályfalvi egyházközség kepeváltság iránti tervezetét a következőkben:

A szentmihályfalvi egyházközség javaslatot terjesztett be a hivek által a lelkésznek fizetett termény-kepe és oszpora megváltása iránt. A tervezet szerint megváltandó a hivek által pénzül fizetett 44 K. 64 fill.
és a termény-kepe, melynek értéke 201 „ — „
szükséglet tehát együtt 245 K. 64 fill.

Ennek fedezetére átad az egyházközség a lelkész használatába a sajátjából 10 hold szántót 2 hold 1123 □-öl kaszálót, együtt tehát 12 hold 1123 □-öl földbirtokot, mely fedezvén a helyi viszonyok szerint a fenti szükségletet, E. K. Tanácsunk a kepeváltsági tervezetet az E. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a szentmihályfalvi egyházközségnek a lelkészi termény-kepe és oszpora megváltása iránt tett tervezetét az előterjesztésben foglalt módok szerint elfogadja. Erről az esperes azzal értesítettik,

hogy útasítsa az egyházközséget, hogy a kepeváltásról E. K. Tanács útján tegyen jelentést a miniszternek.

114. E. K. Tanács 912—1903. szám alatt előterjeszti az 1902—3. tanévre vonatkozólag az évi értesítőben megjelent jelentést a kolozsvári kollégiumról, azaz a papnevelő intézetről, a főgymnasiumról és a kapcsolatos elemi fiiskoláról, azzal az ajánlattal, hogy az E. Főtanács méltóztassék azt tudomásul venni.

Tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanács bizottság javaslata is.

115. E. K. Tanács 913—1903. szám alatt beterjeszti a sz.-kereszturi gymn. 1902—903. tanévi állapotára vonatkozólag az évi értesítőben kiadott jelentést, azzal az ajánlattal, hogy azt az E. Főtanács méltóztassék tudomásul venni.

A vizsgáló biztosok jelentése szerint a vizsgálat eredménye elismerésre méltó.

Tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanács bizottság javaslata is.

116. Az E. K. Tanács 909—1903. szám alatt beterjeszti jelentését a nem unitárius középiskolákban tanuló unitárius növendékek 1902—903. tanévi vallástanításáról a következőkben:

A beérkezett jelentések szerint a vallástanításra mindenütt kellő gond fordított és az eredmény is megfelelő, csak a tanterv és a tankönyvek megállapítása között van eltérés.

1. *A medgyesi* luth. gymnásiumban taníttatott Szabó Albert szőkefalvi lelkész által két tanuló.

2. *Az erzsébetvárosi* főgymnásiumban Patakfalvi Domokos hitoktató által 5 osztályban 8 tanuló.

3. *A szamosújvári* áll. főgymnásiumban Fülöp Mózes kidei lelkész által 3 osztályban 3 tanuló

4. *A budapesti* középiskolában vallástanra taníttatott és vizsgát tett 40 fiu és 18 leány = 58; a Budapesthez tartozó más vidéki városi főgymnásiumokban tanuló unitárius fiuk vallásoktatása részben a szülők, részben idegen protest. papok által történt, melynek eredménye ismeretlen.

5. *A jogarasi* állami főgymnásiumban 2 osztályban 2 tanulónak hittant tanított Kiss Aladár hévizi unitárius lelkész.

6. *A segesvári* evang. gymnásiumban a hittanra taníttatott 2 osztályban 2 tanuló Raffaj Domokos esperes-lelkész által.

7. *A sepsi-szent-györgyi* különböző iskolákban a vallást tanította József Lajos lelkész 28 fiu és 14 leánynak = 42.

8. *A brassói* különböző iskolákban 16 tanulónak vallást tanított Vaska Béla kökösi lelkész, mint hitoktató, ide nem számítva a polgári iskolában tanulókat, melyeknek száma megemlítve nincs.

9. *A marosvásárhelyi* ev. ref. és r. kath. gymnásiumokban (15 + 2) 17 tanulónak tanította a vallást Kelemen Albert esperes-lelkész.

10. *Székeljudvarhelyen* tanított Vári Albert lelkész, tanult a főreáliskolában 12, ev. ref. főgymnásiumban 16, a róm. kath. főgymnásiumban 4 tanuló.

Tekintettel a tananyag és a tankönyvek használatának különböző voltára, E. K. Tanács szigoruan utasította mind-ama vallástanítóinkat, kik vallást középiskolákban tanítanak, hogy tankönyvül minden középiskolában csak azokat használhatják, melyek a kolozsvári főgymnásium megfelelő osztályaiban elfogadva vannak és a tanterv is ugyancsak annak megfelelő kell hogy legyen s jövőre a jelentésnél a vizsgabiztosok által a jelentésben ez is kimutatandó.

Kéri az E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy e jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

117. E. K. Tanács 911—1903. szám alatt a tanító és tanítónőképző intézetekben az 1902—1903. tanévben

tanuló unitárius növendékek vallástanításáról a következő jelentést terjeszti E. Főtanács elé :

1. *Kolozsvári tanítóképző intézet.*

Tanulók száma a 4 évfolyamában 17. Mózes András halála után ápril 21-től vallástanár dr. Boros György volt. Tananyagról kimutatás nincsen. Vallástanár tapasztalata az, hogy a tanulók szorgalma és az eredmény megfelelő volt. Heti óraszám nincs jelezve.

2. *A kereszteri áll. tanítóképző intézet.*

Tanulók száma négy évfolyamon 35. Kántor képesítőt tettek 9-en. Negyedévesek voltak 10-en Hitoktató Lőrinczy István lelkész.

3. *Kolozsvári tanítónőképző intézet.*

Tanulók száma 12. Tanképesítőt tett 3 ; I.—III. éven tanulták Ferencz J. unitárius egyháztörténetét, heti 2 órán. IV. éven a vallástanítás módszerét dr. Kis Áron kézikönyve nyomán.

4. *Sepsiszentgyörgyi tanítónőképző intézet.*

Tanulók száma 7. A tanulók két csoportban heti négy órán nyertek oktatást. Tananyag I.—II. oszt.-ban Keresztény egyháztörténet. III. oszt.-ban Ferencz József hittana. A tanítás eredménye kitűnő.

Kéri az E. K. Főtanácsot, hogy a jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Tudomásul vétetik, ez lévén Főt. bizottság javaslata is.

118. E. K. Tanács 908—1903. szám alatt beterjeszti az elemi iskolákról az 1902—3. tanévről a tanügyi jelentést a következőkben :

Általánosságban véve az egyházkörök által beadott jelentések tanköteles gyermekeinknek az 1902/3 tanévben történt vallásos oktatásáról minden irányban megnyugtató, mondhatni kedvező képet nyújtanak s a múlt évihez képest haladást mutatnak, a mely örvendetes körülmény első sorban tanítóink és lelkészeink fokozódó buzgólkodásának és szorgalmának s lelkiismeretes munkásságának köszönhető,

mindazonáltal a jövőre nézve elegendő javítani való marad fenn.

A jelentésekből meritett adatok, nevezetesen az a körülmény, hogy a statisztikai adatok vagy sehogysem, vagy csak hiányosan közöltettek, sok helyen a hittani tananyag hiányosan dolgoztatott fel, némely iskola a hittani vizsgálat megtartásáról nem tett jelentést: azt a benyomást teszik, hogy lelkészeink és tanítóink között e nemű kötelességeik teljesítése tekintetében bizonyos fegyelmezetlenség uralkodik s így azon iskoláknál, melyek egyházunk kezéből kikerültek, az az egyetlen egy kapocs is meglazul, a mely a hittani oktatással és a hittani vizsgálatok ellenőrzési jogával van hivatva az összeköttetést fenntartani az iskola és egyház között.

Mindenek előtt kifogás alá esik az egyházi körök nevelésügyi bizottságainak jelentésében a különböző jellegű iskoláknak minden rendszer nélkül való csoportosítása. Ezért felhivta E. K. Tanács köri esperes afiait és a nevelésügyi bizottságokat, hogy jövőre a csoportosításokra legyenek kellő figyelemmel, az unitárius jellegű iskoláink egy csoportba, s más jellegű iskolák egy másik csoportba foglaltassanak. A nem unitárius jellegű iskoláknál a jelentés csupán a tanköteles és tényleg iskolába járó unitárius hitvallású tanulók számának kimutatására, a hit- és erkölcs- és énekvizsgálat szabályszerű megtartására és eredményére, az istentiszteleteknek a tanulók által való látogatására, a konfirmációra s a vasárnapi oktatásra szorítkozhatik. Mig ellenben a felekezeti iskolákról szóló jelentéseknek ki kell terjeszkednie az iskola állapotára és egész évi működésére kellő részletességgel. Nevezetesen a statisztikai adatokban legalább is a mindennapi és ismétlő tankötelesek s a tényleg iskolában járók száma (százalékban is) pontosan kimutatandó. A jelentésnek ismertetnie kell az iskola épületét, kertjét, faiskoláját, a tanhelyiségeket, azok berendezését, felszerelését, mert ezek ugyancsak lényeges alkotó elemei ez iskolának. A hiányok esetleges pótlás végett felmutatandók. Ezután a jelentésnek részletesen be kell számolnia az

iskola egész évi működéséről, a feldolgozott tananyagról; továbbá a hazafias és vallásos nevelés céljából tartott hazafias és egyházi ünnepekről, az istentiszteletek látogatásáról, a konfirmációról, a vasárnapi oktatásról; továbbá tanulmányi kirándulásokról, a tanulók erkölcsi életéről, egészségi állapotáról, végül az ismétlő oktatásról. Az egyes tantárgyak tanítási anyagának feldolgozásánál az érvényben levő állami tanterv követendő, hogy így a tanítás egyöntetűség is biztosítható. A hit- és erkölcstan tanításához a szükséges tanterv revíziójára és az ehhez szükséges utasítás kidolgozására a háromszéki egyházkör javaslatához képest E. K. Tanács kiküldötte a nevelésügyi bizottságot.

A készítendő tanterv alapján E. K. Tanács ki fogja terjeszteni figyelmét e tankönyvek készítésére is, hogy így a tananyag feldolgozásánál mutatkozó kapkodást és hiányokat megszüntesse, s a tanítás egyöntetűségét és sikerét biztosítsa.

Útasítottak énekvezéreink, hogy a nem felekezeti iskoláknál, a mennyire csak lehet, törekedjenek arra, hogy az iskolai énektanítóval egy közös módszert követve, egyöntetűen járjanak el. És felekezeti tanítóink felhivattak, hogy az ifjúsági egyesületek megalakításánál alkalmazkodjanak az illetékes állami tanfelügyelők rendelkezéseihez s e nemű törekvéseiket támogassák. Továbbá útasítottak összes népiskolai tanítóink, vallás- és énektanítóink, hogy az előmenetel jelzésére a közoktatási kormány által megállapított előmeneteli, magaviseleti és szorgalmi jegyek használtassanak összes iskoláinknál.

A faiskolák létesítésére és mivélésére s a kertészetnek okszerű tanítására, mint nagyfontosságú nemzetgazdasági tényezőre E. K. Tanács felhivta körlevélben lelkész és tanító afiai figyelmét.

A *kolozs dobokai* egyházkörben első helyen áll a kolozsvári népiskolánk, melyben a tanítók nagy buzgalommal teljesítették kötelességeiket.

A *kereszturi egyházkörben* a sárdi vizs. biztos a vizsgálat idejére nézve nem értett egyet a lelkésszel s a vizsgálatot

a biztos által kitüzött idő előtt egy héttel megtartották. E közben 9 felekezeti, 7 községi és 12 állami iskoláról szól a jelentés. A hazafias ünnepségek megtartásáról csak hiányos jelentések állanak rendelkezésre.

Nagy-Solymosban a lelkész halála után az unitáriusokat az ev. ref. igazgató tanította vallásra minden megbízás nélkül. A gagyai iskolánál nem volt biztos s onnan nem érkezett jelentés.

Az *aranyos-tordai* egyházkörben levő iskoláknál a hittan és egyházi ének oktatás teljesen kielégítő eredményt mutat fel. Ezen körben csak két felekezeti iskola van, a többiek mind államiak. Szindi iskolánknak csupán 16 tanulója volt s ennek daczára az eredmény gyarló. Az itteni tanító nagyobb szorgalomra és odaadó munkásságra s a törvényes tantervhez való szigorú alkalmazkodásra intetett. A mészköi iskolául megrendeltetett, hogy kísérlet teendő az V. és VI. osztály beállítására. E két felekezeti iskoláról a jövőben részletesebb jelentés készítésére hivattak fel az előljárók.

A *háromszéki* egyházkörben a hit- és erkölcsstani oktatás ügye kitünően áll s ez főként a tanítók buzgalmának s a tanulók pontos beiskolázásának tulajdonítható. Az ismétlő iskolások beiskolázása itt sem tökéletes. A kör közgyűlése a hittani tantervnek revízióját s a módszertani könyv kiadását ezúttal ismételten sürgeti. A kovásznai 10 tanköteles tanuló havonként 2 órán nyert oktatást az unitárius lelkésztől, a mellett a református hitoktató részéről is nyertek hittani oktatást, sőt a vizsgálatot is a reformátusokkal tették le. Ez az eljárás jövőre meg nem engedhető. Erről köri esperes értesítettet.

Az *udvarhelyi* egyházkörben a hit- és erkölcsstan s az egyházi ének tanítása körül elért eredmény kitünőnek mondható. A lokodi iskola községi, így hát a faiskoláról, taneszközökről, könyvtárról követelt kimutatás nem jogosult. Ebben a körben is itt-ott a tananyag hiányosan dolgoztatot fel. A lokodi vizsgálat határidejét önkényesen megváltoztatták s a vizsgálat idejéről a kijelölt biztost nem értesítették.

A Duna-Tiszamenti uunitárius egyházkör öt felekezetiskolájában s így az általános, mint speciell a hit- és erkölcsi tani oktatást s az egyh. énektanítást illetőleg az eredmény — az esperes jelentése szerint — megnyugtató. A beiskolázás a mindennapos tanköteleseknél tökéletes, a mennyiben az összes 191 tanköteles járt vagy elemi, vagy felsőbb iskolába.

A tanulók az istentiszteletekre szorgalmasan eljártak.

A küllői unitárius egyházkörben az összes iskolákban kitűnő eredmény észleltetett s főként három felekezeti iskolánk: a magyar-sárosi, a haranglábi s a dombói elismerésre méltó eredményt mutattak fel.

A vámos-udvarhelyi, a kóród-szentmártoni iskolákban a hittani vizsgálatok megtartásáról nem tétetett jelentés. Feltűnő, hogy ezen egyházkörben a tanköteleseknek 33%-a nem járt iskolába. A beiskolázás pontosabb eszközlése céljából szigorúbb rendszabályok foganatosítására hivatott fel az egyházkör.

A marosi egyházkörben a népoktatás ügyünk kedvező állapotáról Nagy János nevelésügyi előadó jelentéséből nyerünk kellő tájékozást, a ki ebbeli tisztét már 20 év óta tölti be fáradhatatlan buzgalommal, a miért nekie a marosi egyházkör köszönetet is mondott s a kinek E. K. Tanács is kifejezte a maga elismerését. E körben a faiskolák nagyfontosságú ügye meglehetően el van hanyagolva, a minek orvoslására az egyházi kör saját hatáskörében intézkedett. Kálból és Iszlóból csak elkésve, míg Szabédról egyáltalában nem érkezett jelentés. Ez utóbbi iskola a mulasztás pótlására utasított, a két előbbi iskola közvetlen hatósága pedig nagyobb pontosságra intetett.

A Felsőfővár körben a népiskolai oktatás minden tekintetben kitűnő. A filiákban az egyházi ének nem taníttatott. E hiány valami úton-módon leendő pótlására az egyházkör felhivatott.

A tanügyi jelentésekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket az E. K. Tanács megtette. Kéri azért az E. Főtanácsot, hogy a jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanácsi bizottság javaslata is.

119. A szavazatszedő bizottság beadja jelentését, mely szerint jelen Zsinati Főtanácsban a választás elrendeltetvén az E. K. Tanács 9 tagjára, a gazdasági bizottságnak egy vidéki és egy kolozsvári tagjára, továbbá sz.-kereszturi gimnásiumunkhoz igazgató és egy felügyelő gondnok, kolozsvári kollégiumunkhoz egy felügyelő gondnok választására; bizottság a szavazatokat a kitűzött időben bevette.

Beadatott összesen 47 szavazat, ebből kaptak:

I. Egyházi képviselő tanácsosi tagságra: Zsakó István 47, Kelemen Albert 47, Mikó Imre 46, Sándor János 47, Orbók Ferencz 40, Péterfi Dénes 47, Kovács János 47, Végh Mihály 46, Pákei Lajos 47, Raffaj Domokos 8 és dr. Ferencz József 1 szavazatot.

II Gazdasági bizottsági tagságra: dr. Nagy Zoltán 38, Ürmösi Jenő 36, Pákei Lajos 7, Pataki László 11 szavazatot.

III. Kereszturi igazgatóságra: Sándor János 46.

IV. Kereszturi isk. felügyelő gondnokságra: Daniel Lajos 47.

V. Kolozsvári koll. felügy. gondnokságra: Gál Jenő 47 szavazatot.

Zs. Főt. megválasztottaknak nyilvánítja:

I. E. K. Tanácsosoknak Zsakó István, Kelemen Albert, Mikó Imre, Sándor János, Orbók Ferencz, Péterfi Dénes, Kovács János, Végh Mihály, Pákei Lajos fiait szervezeti törvény értelmében 6 évre.

II. Gazdasági bizottsági tagoknak: dr. Nagy Zoltán és Ürmösi Jenő fiait 5 évre.

III. Igazgatónak Székelykereszturra Sándor János afiát 4 évre.

IV. Felügyelő gondnoknak sz.-kereszturi gimnásiumunkhoz Daniel Lajos afiát.

V. Kolozsvári kollégiumunkhoz felügyelő gondnoknak Gál Jenő afiát.

Miről az illetők értesitessenek.

120. E. K. Tanács 946 — 1903. szám alatt előterjeszti javaslatát az 1903. évi 20000 K. egyházi államsegély felhasználására. Főtanácsi bizottság jelentésében szintén megadta javaslatát.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, nevezett segélyt következőkép használja fel:

1. Az új kollégium építésére felvett kölcsön törlesztésére	10000 K. — fill.
2. A közalapba püspöki fizetésre	1500 „ — „
3. Egyh. községek tartozásainak 1903. évi 5 % -os kamata . . .	3435 „ 96 „
4. Esperesek tiszteletdíja és irodaátalánya:	
a) Nagy Lajos kolozs-doboka-köri esperes	270 „ — „
b) Csegezi László aranyostorda-köri esp.	310 „ — „
c) Gvidó Béla küköllői esperes	290 „ — „
d) Kelemen Albert marosköri esperes	310 „ — „
e) Raffaj Domokos kereszturköri esperes	350 „ — „
f) Kisgyörgy Sándor udvarhelyköri esperes	310 „ — „
g) Osváth Gábor felsőfehérvári esperes	270 „ — „
h) Lőfi Áron háromszékköri esperes	290 „ — „
i) Jozan Miklós dunatisza-menti egyházköri esperes	300 „ — „
Átvitel	17635 K. 96 fill.

Áthozat .		17635 K.	—	fill.
5. 9 egyházköri jegyzőnek				
átalány, à 40 K. . .	360	"	—	"
6. Egyházközségek tartozásai után 1868. év előtti kamat hátralékba:				
a) Abrudbánya egyházközség	425	"	—	"
b) Verespatak egyházközség	225	"	—	"
c) Héviz egyházközség	100	"	—	"
7. Egyházközségek tőketartozása fizetésére:				
a) h.-szentpéteri egyh.-község	120	"	85	"
b) kökői egyházközség	164	"	52	"
9. Segélyek:				
a) kolozsvári egyh.-községnek	500	"	—	"
b) Ferenczi Áron lelkésznek	100	"	—	"
c) fogarasi leányegyházközségnek.	68	"	67	"
d) csehétfalvi egyházközségnek	100	"	—	"
Összeg .	20000 K.	—	fill.	

Miről az illetők esperes útján és pénztárnok értesítetnek.

121. Az E. K. Tanács 946—1903. szám alatt előterjeszti javaslatát a br. Báldácsi-alapból 8500 K. felhasználására:

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, nevezett segílyt a következőkép használja fel:

1. Rendelkezési alapba segélyekre az ösz-		
szegből	510	X
2. Közalapba püspöki fizetésre .	3000	"
3. A megmaradó 4990 K. felerésze		
2495 K osztatik az egyház-		
községek és belső emberek		
közt a következőleg:		
a) firtos-váraljai egyh.-községnek	200	"
b) buzaházi "	400	"
c) m -szentbenedeki "	200	"
d) alsóboldogasszonyfalvi egyh.-		
községnek	200	"
e) kaáli egyházközségnek . .	200	"
f) vadadi "	300	"
g) budapesti "	200	"
h) haranglábi "	100	"
i) verespataki (nyugdijtart) egy-		
házközségnek	20	"
j) széplaki egyházközségnek .	50	"
k) b.-újfalvi "	50	"
l) Kálmán Miklós tanitónak .	100	"
m) Kelemen Albertnek a m.-vásár-		
helyi gimn. vallástaniitásért .	60	"
n) Kis Aladár lelkésznek fogarasi		
vallástanításért	150	"
o) Lázár Dénes dévaványai tani-		
tónak	50	"
p) Benedek Mihály hódmezővá-		
sárhelyi tanitónak	50	"
r) Zóltán Ferencz mező-berényi		
tanitónak	50	"
s) Balázs András lelkésznek . .	30	"
t) Ürmösi József "	30	"
u) Osváth Gábor "	55	"
4. Özvegyek és árvák sekélyezé-		
sére és a belső emberi nyug-		

Átvitel . 2495 K.

	Áthozat	2495 K.
	dij alap javára fordittatik	
	2495 K. a következőleg:	
a)	László Domokosné	60 „
b)	Győrfi Józsefné	60 „
c)	Gál Kata	40 „
d)	Sárdi Imréné	50 „
e)	Szederjesi Ferenczné	60 „
f)	Szentgyörgyi Mózesné	30 „
g)	Gvidó Mózesné	60 „
h)	Egyed Mózesné	60 „
i)	Kovács Ferenczné	60 „
j)	Kozma Elekné	60 „
k)	Bomhér Mózesné	30 „
l)	Péterfi Miklósné	60 „
m)	Barabás Jánosné	60 „
n)	Máté Róza	50 „
o)	Orbán Mihályné	30 „
p)	Boncza Györgyné	30 „
r)	Sükei Róza	25 „
s)	Jakab Józsefné	50 „
t)	Fodor Andrásné	25 „
u)	Pálfi Sándorné egyszersmin-	
	denkorra	35 „
5.	A belső emberi nyugdij alap	
	javára	1560 „
	Összeg	8500 K.

Miről az illetők esperes útján és pénz-
tárnok értesítettnek.

122. Az E. K. Tanács 946—1903. szám alatt elő-
terjeszti javaslatát a Berde-alapból azon 2000 K. felhasz-
nálására, mely a szegény és alakuló egyházközségek közt
kiosztandó.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főta-
nácsból kiküldött bizottság javaslatára, neve-
zett segélyt a következőkép osztja ki:

1. Mezőberényi egyházközségnek	100 K.
2. Dévaványai	100 "
3. Füzesgyarmati	100 "
4. Polgárdii	100 "
5. Sz.-Udvarhelyi	400 "
6. Brassói	150 "
7. Sárdi	150 "
8. H.-Karácsonfalvi	100 "
9. Iszlói	100 "
10. Tarcsafalvi	125 "
11. Szentháromsági	200 "
12. Sepsiszentgyörgyi	100 "
13. Kidei	75 "
14. Jobbágyfalvi	200 "
Összeg	2000 K.

Miről az illetők eszeres útján és pénztárnok értesítettnek.

123. Az E. K. Tanács 946--1903. sz. alatt előterjeszti javaslatát a Dávid Ferencz-alap felhasználására.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, nevezett 1241 K. 64 fill. segélyt következőképen adja meg:

1. Albert János nyugdíjába	360 K. — fill.
2. Patakfalvi Domokos-nakerzsébetvárosi vallástanításért . . .	100 " — "
3. Vári Albertnek az udvarhelyi vallástanításért	80 " — "
4. Vaska Bélának brassói vallástanításért . .	90 " — "
5. Szabó Albertnek medgyesi vallástanításért	70 " — "
Átvitel	700 K. — fill.

Áthozat .	700 K.	—	fill.
6. Baróthi vallástanításért	50	"	— "
7. Göncz Mihálynak kovásznai vallástanításért	60	"	— "
8. Raffaj Domokosnak segesvári vallástanításért	60	"	— "
9. Orbók Gyulának parajdi vallástanításért . . .	30	"	— "
10. Ürmösi Józsefnek kolozsvári vallástanításért	40	"	— "
11. Mózes Mihálynak petrozsényi útiköltségre . .	60	"	— "
12. Az irodalmi működés jutalmazására szánt összeg adatik Józan Miklósnak az amszterdami missió-út költségeire	200	"	— "
13. Tőkéhez csatoltatik .	41	"	64 "
Összeg .	1241	K.	64 fill.

Miről az illetők esperes útján és pénztárnok értesítettnek.

124. Az E. K. Tanács 946—1903. szám alatt előterjeszti javaslatát a Kovács Dénes és Bencze Anna 1000 K alap felhasználására.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, az 1000 K. segélyt a következőkben adja meg:

1. Désfalvi egyházközségnek . .	200 K.
2. Nagy Béla lelkésznek . . .	200 "
3. Pálfi Ferencz lelkésznek . . .	200 "
4. Mátyás János lelkésznek . . .	200 "
5. Fodor Ferencz kántortanítónak	100 "
6. Gálfi Kálmán füzes-gyarmati tanítónak	100 "
Összeg .	1000 K.

Miről az illetők esperes útján és pénztárnok értesíttetnek.

125. Az E. K. Tanács 946—1903. szám alatt előterjeszti javaslatát a Zsuki-alapból 210 K. felhasználására.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, nevezett segélyt a következőkben adja meg :

1. Kászoni Árpádnak m.-örményesi szolgálatért	60 K.
2. Marosi Lajos vadadi tanítónak díjlevél szerint	10 „
3. Bartalis József csikfalvi tanítónak díjlevél szerint	10 „
4. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak díjlevél szerint	10 „
5. Andrási Gyula tor.-szentgyörgyi énekvezérnek	50 „
6. Máté Béla tartozása törlesztésére	70 „

Összeg . 210 K.

Erről az illetők esperes útján és pénztárnok értesíttetnek.

126. E. K. Tanács 947—1903. szám alatt a Berde-alapból gyümölcsészet és méhészet tanításáért jutalomra fordítandó 2000 K. felhasználására vonatkozólag a következő előterjesztést teszi :

Beérkeztek a következő pályázatok : 1. Benczédi Ferencz tarcsafalvi tanítóé, 2. Gálfalvi István haranglábi lelkészé, 3. Inczei Áron m.-sárosi tanítóé, 4. Bartalis József csikfalvi tanítóé, 5. Gál Elek ny.-gálfalvi lelkészé, 6. Kovács Imre h.-keményfalvi lelkészé, 7. Szabó Lajos, 8. Lőrinczi Sigmund szabédi tanítóké, 9. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítóé.

A folyamodások közül, mivel nincsenek kellőleg felsze-

relve s mivel a szabályzatnak nem felelnek meg, nem lehet tekintetbe venni Inczeffi Áronét és Kovács Imréét.

Lőrincz Zsigmond és Szabó Lajos már a két megelőző évben kétszer kaptak az alaphól jutalmat, újabb jutalomra most nem ajánltatnak.

Bartalis József jutalmat nyert 1901-ben, jelen folyamódása mellett nincs az előhaladás igazolva, ezért jutalomra ő sem ajánltatik.

A jutalomdij felhasználására ajánlja E. K. Tanács, hogy adassék

1. Benczédi Ferencz tarcsafalvi tanítónak .	100 K.
2. Gálfalvi István haranglábi lelkésznek .	150 „
3. Gál Elek ny.-gálfalvi lelkésznek . . .	100 „
4. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak	60 „
5. Az egyház közalapjába a szükségletek fedezésére áttétetik	1590 „
Összeg .	2000 K.

Főtanácsi bizottság — az E. K. T. által jutalomra ajánlottakon kívül — javasolja, hogy még a következő egyének részesüljenek jutalomban :

Kovács Imre lelkész .	50 K.
Lőrinczi Sigmond tanító	50 „
Szabó Kajos „	50 „
Inczeffi Áron „	50 „
Bartalis József „	50 „

Zsinati Főtanács az utóbbi ajánlatokat is kivételesen elfogadván, megszavaz kiosztandónak 660 korona összeget és pedig:

Benczédi Ferencz tarcsafalvi tanítónak	100 K.
Gálfalvi István haranglábi lelkésznek	150 „
Gál Elek ny.-gálfalvi „	100 „
Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak	60 „
Kovács Imre lelkésznek	50 „
Átvitel .	460 K.

	Áthozat	. 460 K.
Lőrinczi Zsigmond tanítónak	. .	50 "
Inczeffi Áron	" . .	50 "
Szabó Lajos	" . .	50 "
Bartalis József	" . .	50 "
	Összesen	. 660 K.
E szerint a közalapba tétetik	. .	1340 K.
		2000 K.

Erről az illetők esperesi uton és pénztárnok értesítettnek.

Egyben Zsin. Főt. meghatározza, hogy csak azok a pályázatok vétetnek tekintetbe, melyek az 1901. évi Főtanácsí jegyzőkönyv 52. sz. alatt kiadott szabályzatnak megfelelnek.

127. Az. E. K. Tanács 910—1903. szám alatt előterjeszti a tordai iskolára az 1902/3. tanévre vonatkozó jelentést.

A polg. fuiskolában tanult	. . .	48
A „ leányiskolában tanult	. . .	23
Az elemi fuiskolában	" . . .	47

Együtt: 118 unitárius

növendék.

A polg. fuiskolában latin nyelvtant tanult és vizsgázott 82 tanuló. A tanító-testületben változás nem volt. Az ifjuság magaviselete általában jó, az egészségi állapot kedvező volt.

Ösztöndíjak adattak a Berde, Koncz stb. alapokból. 38 városi család felváltva naponként ételt főzött 32 szegény tanuló részére.

Az évváró vizsgálatok az E. K. Tanács által engedélyezett időben a kinevezett vizsgálati biztosok jelenlétében tartattak meg általában elég jó eredménynyel. Latin nyelvtanból azonban igen nagy az elégtelen osztályzatot kapott tanulók száma.

Tudomásul vétetik. Ez lévén a Főt. b. javaslata is.

128 Az E. K. Tanács 914—1903. szám alatt be-
terjeszti a jelentést a vasárnapi iskolákra vonatkozólag a
következőkben.

Csak négy körből: udvarhelyi, kereszturi, marosi és
küküllői körökből érkezett kimutatás és jelentés. A négy
kör jelentései szerint a vasárnapi tanítást lelkészeink ma-
gokra nézve kellemes foglalkozásnak, az ifjúságra és felnőt-
tekre nézve üdvösnek tartják.

Az eddigi jelentésekhez hasonlítva örvendetes jelenség,
hogy lelkészeink legtöbbje rendszert alkot, a tanítás tárgyát
gondosan megválasztja és előre földolgozza.

Örvendetes az is, hogy a nyári tanítás célját meg-
különböztetik a népiskoláétól. Csak egy pár esetben fordult
elő, hogy a népiskola tárgyát tanította a lelkész. Az is meg-
nyugtató, hogy lelkész és tanító és énekvezér afiai együtte-
sen vagy ha külön-külön is, de úgy látszik egyetértőleg vég-
zik a reájok eső munkát.

Nem volt tanítás vagy nem érkezett jelentés: az *udvar-
helyi körből* a szentpéteri, lokodi és gyepesi egyházközségek-
ből; a *kereszturi körből* a kedei, b.-körös-pataki; a *marosi körből*
a csókfalvi, nyomáti és iszlói; a *küküllői körből* a széplaki
egyházközségekből. Együtt 9.

A négy kör 71 egyháza közül tanítás volt 62-ben.
A tanulókról szóló kimutatás hiányzik a recsenyédi, szent-
páli, az összes marosi egyházközségekből. Ellenben kifogás-
talanul pontos a küküllői és udvarhelyi egyházkör egyházaié.

Az egyházköri nevelésügyi bizottságok, illetőleg a köz-
gyűlés tüzetesen foglalkozott a jelentésekkel mindenütt az
itt említett egyházkörökben.

Kéri az E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy e jelentést
tudomásul venni méltóztassék.

Tudomásul vétetik, ez lévén a Főtanácsi
bizottság véleménye is.

129. Elnök előterjeszti Székely András alsójárai lelkésznek a Zsinati Főtanácshoz intézett kérését, melyben orvosi bizonyítvány csatolása mellett megismétli a köri közgyűlésre beadott segély kérését.

Átadatik az E. K. Tanácsnak szabályszerű tárgyalásra és elintézésre.

130. Előterjesztetik dr. Bedő Albert egyh. tanácsos aanak Főtiszt. püspök úrhoz intézett levélbeli értesítése, mely szerint egy karácsonyi egyház-beszédre pályadíjul 100 koronát megajánl: A pályadíj kiírását kéri.

Átadatik az E. K. Tanácsnak azzal az útasítással, hogy a pályadíjat hirdesse ki.

131. Az idő előre haladván, a tárgysorozat 30. sz. alá foglalt indítványokat, nevezetesen:

- a) Körlelkészek létesítésére.
- b) A Berde-végrendelet 4. §. d) pontjára.
- c) Felekezeti vallástanítók díjazására.
- d) Főtanácsi képviselők eskütételére vonatkozó indítványokat elnöki ajánlatra

Zsin. Főtanács a napirendről leveszi.

132. A jövő évi egyh. Főtanács idejének kitűzését
Zsin. Főtanács az E. K. Tanácsra bizza.

Több tárgy nem lévén, elnök Ferencz József püspök elnöktársának és 2-ik főgondnok br. P. Horváth Kálmánnak, espereseknek és a többi egyh. tanácsosoknak a megjelenést és a kifejtett közreműködő munkásságot megköszönvén, a Zsin. Főtanácsot bezárja. Köszónok Kelemen Albert esperes buzgó imát mond Istenhez az adott segélyért — és eredményért.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és határozattak, arról neveink aláírásával bizonyyságot teszünk:

Id. Daniel Gábor,
főgondnok.

Ferencz József,
püspök.

Nagy Lajos,
egyh. főjegyző.

Mikó Imre,

Benkő Mihály,

Csifó Salamon,

jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

T Á R G Y M U T A T Ó.

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Á damosi Gábor lelkész felszenteltetik	72	85
Adomány konviktus javára	20	40
Alapítvány Bulyovszky Gyulánétól	21	43
„ Bulyovszky Gyulánétól	22	45
„ Hadházy József nevére	18	36
„ László József nevére	19	39
Álgya János Főt. képviselő hivatalos esküt leteszi	5	11
Augusztinovics-alap számadása	78	94
„ „ költségvetése	79	96
 B alázs András lelkész felszenteltetik	 72	 85
Baldácsi-alapítvány kamatai felhasználása	121	136
„ „ meghatalmazottai	40	63
Barabás István lelkész felszenteltetik	72	85
Barabás Lajos tanár fizetése	60	71
Bedő Albert pályadíjáról jelentés és nyertese	35	59
„ „ újabb pályadíjt küld	130	145
Benczédi Gergely lemondása gazd. biz. állásáról	41	64
Berde-alap 1902. évi számadása	76	89
„ „ 1904. évi költségvetése	77	93
„ alapból segély egyházaknak	122	138
„ „ tanítóknak	126	141
Bizottságok kiküldése	9	32
Biró Pál lelkész felszenteltetik	72	85
Birtokvizsgálatokról jelentés	23 a.	47
Bölöni Vilmos lelkész felszenteltetik	72	85
Boor Jenő	72	85
Brassói leányegyházközség ügye	64	75
 C sifó Salamon kolozsvári pappá választatik	 36	 61
„ „ számvevőséggel megbizatik	44	64
„ „ II-od fokú fegyelmi bíró lesz	45	65

	Jegyzőkönyvi sorsz. lapsz.	
Daniel Gábor ifj. egyh.-köri felügy. gond. állásában megerősítettik	10	32
Daniel Gábor ifj. egyh.-köri felügy. gondnok esküt leteszi	12	33
Daniel Lajos egyh.-köri gondnoki állásában megerősítettik	11	33
Daniel Lajos köri felügyelő-gondnok esküt leteszi	12	33
Dávid Ferencz-alap állapota	27	52
Deák Lajos Főt. képviselő esküt leteszi	5	11
Demeter Lőrincz egyh. tanácsosnak választatik	48	65
„ „ „ tanácsosi esküt leteszi	54	69
Derzsi Károly tanár fizetése	59	70
Dézs Mihály lelkész nyugalmaztatik	50	66
Dézsfalvi egyházköztség kepeváltsága	112	125
Duna—Tisza-menti egyházkör megalakul	10	32
Egyházi tanácsosok választása	48	65
Egyházi képviselő tanácsosok választása	119	134
Elnöki megnyitó beszéd	1	3
Évi jelentése püspöknek	7	11
„ „ E. K. Tanácsnak	8	18
„ „ gazdasági bizottságnak	23 a.	47
Fegyelmi bíróságba választások II. fokba	45	65
„ „ „ III. „	46	65
Felügyelő-gondnoki állás szervezése a sz.-kereszturi gymnasiumnál	38	63
Felügyelő-gondnok választása Kolozsvárt	119	134
„ „ Kereszturon	119	134
Főtanácsi bizottság jelölése, választása	56	69
Főtanács megalakulása	4	10
„ ideje 1904-ben	132	145
Ferencz József püspök évi jelentése	7	11
Gál Jenő felügyelő-gondnoknak választatik	119	134
Gál Miklós lelkész felszenteltetik	72	85
Gálfalvi Sámuel h.-tanárnak választatik	53	68
Gálfi Zsigmond lelkész felszenteltetik	72	85
Gazdasági bizottság évi jelentése	23 a.	47
Gyöngyösi Béla lemondása a pénzügyi bizottság elnökségéről	13	33
Győrfi István Főt. képviselő esküt leteszi	71	85

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
Augusztinovics-alapé	79	96
Koncz-alapé	81	98
Kissebbb alapok	83	100
Kórház-alapé	85	103
Főgymnasiumé	90	107
Kereszturi gymnasiumé	92	110
Tordai iskoláé	94	113
Kollégiumi konviktusi alapok	96	113
Kollégiumi konviktus	99	115
Nyugdíj-alapé	101	116
László József nevére alapítványt tesznek . . .	19	39
Láz-telep (martonosi határon) Gagyhoz csatoltatik	70	85
Lőrinczi Dénes lelkész felszenteltetik	72	85
Márkos Albert id. rendes tanárnak választatik .	52	68
Marosszentkirályi egyházközség fenntartatik . .	67	79
Mikó Imre egyh. k. tanácsosnak választatik . .	119	134
Mózes András halálát bejelentik	33	58
Nagy Lajos h. tanárnak választatik Kereszturon	53	68
Nagy Zoltán dr. gazd. bizottságba bevásztatik	119	134
Orbók Ferencz egyh. k. tanácsosnak választatik	119	134
Osváth Áron Főtt. képv. esküt leteszi	5	11
Papnevelő intézeti bizonyítvány	61	72
Papszentelés	72	85
Pataki Sándor egyh. tanácsosnak választatik . .	48	64
Pákei Lajos egyh. k. tanácsosnak választatik . .	119	134
Pálfi Jenő Főtt. képv. esküt leteszi	5	11
Perczel Ferencz egyh. tanácsosnak választatik .	48	65
Petrichevich H. Kálmán indítványa köszönet iránt	2	17
Pénztárbetétek elhelyezése	58	70
Pénztárellenőri állásra pályázat	30	56
Pénztárvizsgálatokról jelentés	24	51
Péterfi Dénes egyh. k. tanácsosnak választatik .	119	134
Péterfi Mihály Főtt. képv. esküt leteszi	5	11
Protestáns püspökök nyugdíja	62	74
Raffaj Domokos egyh. k. tanácsosnak választatik	119	134
Raffaj Károly-féle birtok eladóvá tétetik	29	56

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
Sándor Gergely lelkész felszenteltetik	72	85
Sándor Géza lelkész felszenteltetik	72	85
Sándor János egyh. k. tanácsosnak választatik	119	134
Sándor János igazgatónak választatik	119	134
Sándor Márton énekvezér nyugalmaztatik	49	65
Segélyek :		
az egyh. államsegélyből	120	135
br. Baldácsi alapból	121	136
Berde Mózes alapból	122	138
Berde gyümölcsészeti alapból	126	141
Dávid Ferencz alapból	123	139
Kovács Dénes Bencze Anna alapból	124	140
Zsuki alapból	125	141
Szabó Albert lelkész felszenteltetik	72	85
Számadás közalapról	74	87
„ Berde alapról	76	89
„ Augusztinovics alapról	78	94
„ Koncz alapról	80	97
„ kisebb alapokról	82	99
„ kórház alapról	84	102
„ kollégium építési alapról végelszámolás	68	80
„ „ „ 1902. évről	69	84
„ kebli tanári nyugdíj alapról	87	104
„ „ „ özvegy-árvai alapról	87	104
„ egyházi államsegélyről	88	105
„ belső ember nyugdíj alapról	100	116
„ főgymnasiunai	89	106
„ kereszturi iskolai	91	108
„ tordai iskolai	93	111
„ kollégiumi konviktusi alapoké	95	112
„ „ „ 1901/2. évi	97	113
„ „ „ 1902/3. „	98	114
„ kongrua-pénztári I. félévi	102	117
„ „ „ II. „	103	117
„ ladamos-alamori gazdasági	105	119
„ bányabükki gazdasági	106	120
„ bágyoni gazdasági	107	121
„ pusztaszentmiklósi gazdasági	108	122
„ buni gazdasági	109	123
„ Szabó József-féle debreczeni gazdasági	104	118
Szász Ferencz Főt. képv. esküt leteszi	5	11
Szentiványi Gyula gazd. biz. tagságáról lemond	14	34
Szentiványi István jószágigazgatónak választatik	31	56

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1904. ÉVI OKTÓBER HÓ 30—31-ÉN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :

NAGY LAJOS,

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁR,
NYOMATOTT GÁMÁN J. ÖRÖKÖSÉNÉL.

1904.

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1904. ÉVI OKTÓBER HÓ 30—31-ÉN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :

NAGY LAJOS,

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁR,
NYOMATOTT GÁMÁN J. ÖRÖKÖSÉNÉL.

1904.

ELSŐ ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1904. évi október 30-án délelőtt 9 órakor kezdődőleg püspök főtisztelendő *Ferencz József* és főgondnok Br. *Petricherich-Horváth Kálmán* urak elnöksége alatt.

Előadó: *Végh Mihály* egyh. és püspöki titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos* egyh. főjegyző

1. Püspök főtisztelendő *Ferencz József* úr az Egyházi Főtanácsot a következő beszéddel nyitja meg:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Isten jóvoltából ismét egybegyültünk, hogy egyházunk ügyei felett tanácskozzunk s annak előmenetelét bölcs intézkedések és határozatok által a lehetőleg előmozditsuk. Mert fejlődés és haladás nélkül nincs élet, sőt a megállás is már hanyatlás vagy legalább hátramaradás.

Fejlődünk-e? haladunk-e? E kérdésen fordul meg tehát egyházi életünk becse és jelentősége. S nagyon szomorú dolog lenne, ha e kérdésre nem tudnánk magunknak legalább megnyugtató feleletet adni, ha kénytelenek lennénk beismerni, hogy egyházunk sehol, semmi irányban fejlődést, haladást nem tud felmutatni. De én azt hiszem — s ezért áldom az isteni gondviselést; mert a mit teszünk és tehetünk, mindazt csak Isten segedelmével tehetjük, — áldom a gondviselést, hogy e tekintetben nemcsak megnyugtathatjuk magunkat, hanem örömet is találhatunk egyházunknak bár lassu, de fokozatos fejlődésében és haladásában.

Nem megyek messze vissza a multba, pedig ez reám nézve, aki ide s tova 50 év óta állok gyenge erőmmel és tehetségemmel szeretett egyházunk szolgálatában, nagyon csábító lenne arra nézve, hogy kimutassam, minő különbség van egyházunk mostani és 50 év előtti állapota között. De, amint mondám, ide nem megyek vissza. Csak a legközelebbi évekre hivatkozom. Avagy kollegiumunknak e szép és jól berendezett épülete, a melyet közelebbről a vallás- és közoktatásügyi Min^{is}ter ur is meglátogatván, a felett legnagyobb elismerését nyilvánította, tanárainknak a multhoz képest minden esetre tisztességes helyzete, valamint lelkészeinknek is a súlyos anyagi gondokkal szemben némileg kedvezőbbé, legalább tűrhetőbbé vált állapota és sorsa; az a tény, hogy mult évi főtanácsunk óta is több egyházközségünk romladozó temploma helyett részint újat építtethetett, részint nagy költséggel kijavíttathatta s e célra a rendelkezésünkre álló alapokból évről-évre több segélyt nyújthatunk; legközelebbről sz.-kereszturi gymnásiumunknál a 6-ik osztály felállítása — mindezek nem örvendetes és lélekemelő mozzanatai-e a mi kicsiny egyházunk fejlődésének és haladásának?

De nemcsak az anyagi, hanem a szellemi téren való haladásunk sem vonható kétségbe. Értem ez alatt különösen vallásunknak, hitnézeteinknek mind szélesebb és szélesebb körre való kiterjedését. Mert igaz ugyan, hogy ma is vannak, akik az unitárizmussal nem nagyon rokonszenveznek s így nem is szerethetik, de másfelől az is igaz, hogy hova tovább mind többen foglalkoznak vele s akadnak olyanok is, akik egyházunkon kívül is annak szívében nemcsak helyet adnak; de szószólói is lesznek. Aki nemcsak hazánknak, hanem a külföldnek egyházi irodalmát is figyelemmel kíséri, példát eleget fog erre találni.

Valóban hálátlanok lennénk az isteni Gondviselés iránt, ha nem ismernők el jóságát és kegyelmét egyházunk iránt; ha nem tudnánk örvideni annak fejlődésében és haladásában s ez egyszersmind nem lelkesítene a további munkálkodásra. Mert a miket mondék, nem azért mondtam, hogy azzal magunknak tetszelegjünk vagy éppen dicsekedjünk,

hanem hogy egyházunk iránti buzgóságra és kötelességeink teljesítésére indítsanak. Mint az apostol mondotta volt: »Nem hogy immár a czélt elértem volna, hanem igyekszem, hogy azt elérjem« — ez legyen a mi jelszavunk és mindennapi törekvésünk is. Igaz, hogy kevesen vagyunk; de ez csak egygyel több ok arra, hogy senki se álljon félre, senki se vegye le gondját szeretett egyházunkról, melynek kebelén nőtt fel s annak életadó hitforrásából táplálkozik. Ha mindenki híven és lelkiismeretesen kiveszi részét abból a munkából, a mely egyházunk előmenetelében reá néz, ezután sem fogunk hátramaradni és szégyent vallani. Mert a győzelem sem mindig a nagy hadseregtől, hanem még inkább attól a lelkesedéstől függ, a mely ezt heviti. Az is igaz, hogy gondterhes viszonyok között élünk. Az élet annyi teherrel nehezedik mindnyájunkra, hogy az egyház gondja könnyen háttérbe szorulhat az olyanoknál, a kik annak valamely különös jelentőséget és becset egyáltalában nem tulajdonítanak. De a kik szeretettel csüngnek azon, a kiknek életelve az Ur Jézusnak ama mondása: »*Keressétek először az Istennek országát s annak igazságát*«, azok a legterhesebb életviszonyok között is mindig kapnak időt és alkalmat az egyházért is tenni valamit s meghozni annak érdekében a magok több, vagy kevesebb áldozatát. Mert habár egyházunk fenntartása s annak előmenetelére irányuló törekvésünk az újabb időben jelentékeny erőforrásokhoz jutott is azon alapítványokban s ezek között különösen b. e. Berde Mózsánk, reánk nézve igazán fejedelmi hagyatékában, a melyekkel ma Isten után rendelkezünk, habár ugyancsak az újabb időben az állam sem vonja meg tőlünk se segítő kezét; sőt az 1848, évi XX. t. cikknek, ha nem is szó szerénti, de érdemileg végrehajtása munkába vétetvén, ezzel nekünk is kilátásunk lehet egyházi terheinknek némileg könnyebben leendő elhordozására; de mindezek mellett sem lehet és nem szabad önerőnket megzsibbadni engedni. Mert valamint az az épület, a melyet csak külső támaszfalak tartanak fenn, előbb-utóbb összeomlik: szintugy egyházunkat sem tartják fenn pusztán a külső támaszok, ha önmagában nincs ereje. S minthogy én

részemről legnagyobb súlyt önerőnkre fektetek, azt óhajtanám, hogy tartsuk magunkat elődeink példájához s minden intézkedésnél, a melyet egyházunk előmenetele érdekében teszünk, vegyük számba erőnket s ne terjeszkedjünk túl azon mint a mit alapos számítással megbirunk. Mérsékeljük vágyainkat és igéyeinket. Ne akarjuk ma romlásunkkal is elérni azt, a mit holnap a nélkül elérhetünk.

A midőn ezek után atyafiságos szeretettel üdvözlőném egyházi főtanácsunknak egybegyűlt tagjait, abban a reményben, hogy tanácskozásainkban ez uttal is az egyetértés, egymás véleményének tiszteletben tartása s a kölcsönös bizalom és testvéri szeretet hagyományos unitárius szelleme fog mindnyájunk felett uralkodni, — jelen főtanácsi gyűlésünket ezenel megnyitottnak nyilvánítom.

2. Köszönök Kelemen Albert esperes rövid buzgó imában Isten áldását kéri egyházunkra és főtanácsi tanácskozásainkra.

3. Egyh. Képviselő Tanács 730. és 767—1904. számok alatt jelenti, hogy az egyházkörök részéről 1903—1905. évekre választott Főtanácsi képviselők közül: Szász Ferencz kolozdobokaköri világi képviselő elhalálozván s a duna-tiszántuli egyházkörből Ürmösi József egyházi részről választott képviselő pedig az egyházkörből végleg eltávozván, az így megüresedett helyekre főtanácsi képviselőnek a kolozdobokai egyházkör megválasztatta: Csiky Elek deési birtokost, a duna-tisza menti egyházkör: Kökössy Mihály polgárdi lelkész afiait.

Méltóztassék az E, Főtanács ezen jelentést jóváhagyó tudomásul venni s a megválasztott képviselőktől az esküt bevenni.

Főtanács a jelentést jóváhagyó tudomásul veszi s a megválasztott képviselőktől az esküt bévenni határozza.

4. Elnök az Egyházi Főtanács megalakulása tekintetéből a Főtanács tagjainak névsorát az egyházi Névtárból

felolvastatja, kitünt, hogy a Főtanácsban a következő tanácsosok jelentek meg:

I. *Hizatalból:*

1. *Főtanács elnökei:* püspök Ferencz József, főgondnok Br. Petrichevich-Horváth Kálmán urak; *egyházi főjegyző:* Nagy Lajos; *egyh. közügyigazgató:* Kelemen Albert esperes; *egyházi és püspöki titkár:* Végh Mihály; *pénztárnok:* Benczédi Gergely; *jogtanácsos:* Molnár Sándor; *gazdasági bizottság tagjai:* Benkő Mihály, Daniel Lajos, Gyöngyösi Béla, Molnár Sándor, Dr. Nagy Zoltán; *számvevők:* Csifó Salamon, Gyulai Árpád.

2. *Esperesek:* Nagy Lajos. Csegezi László, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Osváth Gábor, Józan Miklós.

3. *Egyházköri felügyelő gondnokok:* Szentiványi Gyula, Csegezi Mihály, Székely Miklós, Iszlai László, Kovács József, Daniel Lajos, Szentiványi Miklós.

4. *Iskolai f. ü. gondnokok:* Fekete Gábor, Kozma Ferencz, Gál Jenő, Daniel Lajos, Csegezi Mihály; Székely Miklós.

5. *Tanárok:* Dr. Boros György, Péterfi Dénes, Csifó Salamon, Kovács János, Nagy Gyula, Dr. Nyiredi Géza, Dr. Gál Kelemen, Pálfi Márton, Dr. Veress Lajos, Kis Ernő, Hídegh Mihály, Sándor János, Pap Mózes.

II. *Egyházi tanácsosok:*

1. *Egyházi részről:* Ajtai János, Deák Miklós, Fazakas Lajos, Gál Elek, Gálfalvi János, Iszlai Márton, Kis Sándor, Lőrinczi István, Lőrinczi Dénes, Molnár János, Mózes Mihály, Nagy János, Ürmösi Kálmán, Vári Albert.

2. *Világi részről:* Albert Dénes, Ambrus Gergely, Albert Iván, Czakó József, Dr. Ferencz József, Hadházi Sándor, Keresztély Lajos, Kilyéni Endre, Kovács Sándor, Lakatos Ferencz, Nagy György, Dr. Nagy Zoltán, Pap Mózes, Orbok Ferencz, Török Árpád, Dr. Veres Vilmos, Szentiványi István, Dr. Pálfi Gyula.

III. *Képviselők egyházkörökből:*

Fekete Gyula, Dr. Ferencz József, Czakó László, Lőrinczi Dénes, Józan Miklós, Biró Lajos, Benczédi Domokos,

Szász András, Hadházi József, Ferenczi Áron, Pál Ferencz, Tarcsafalvi Albert, Ütő Béla, József Lajos, Dr. Ferenczi Géza, Imre József.

Meg nem jelenésüket kimentették: Főgondnok id. Daniel Gábor, Lőfi Áron esperes, Dr. Ferencz Ákos, Csiki Elek, Péterfi Mihály, Dr. Bedő Albert, Perczel Ferencz.

Főtanács sajnálattal veszi tudomásul Főgondnok Méltóságos id. Daniel Gábor urnak betegség miatt Főt. gyűlésünkben részt nem vehetését; többi meg nem jelent egyh. tanácsos afiainak igazolását elfogadja. Elnök Fő Tanácsot megalakultnak nyilvánítja.

5. Elnöki felhívásra

Kovács József Duna—Tiszamenti egyházkerületi felügyelő gondnok a hivatali esküt leteszi. Az egyházkörök által választott Főt. Képviselők sorából pedig szintén leteszik a hivatalos esküt Biró Lajos és Ferenczi Áron. Főtanács megéljenzi őket.

6. Elnök kéri az előre közölt Tárgysorozat felolvasásának mellőzésével annak elfogadását következő változtatással: A 16-ik pont vétessék le a tárgysorozatból, miután főjegyző folyamodását visszavette. Ellenben vétessék fel a Tárgysorozatba Szuhai János indítványa a b. e. nyugdíj-szabályának egy pontban változtatása iránt.

Főtanács a tárgysorozatot elfogadja az elnök által ajánlt módosítással.

7. Olvastatik a Főt. Püspök urnak 464—1904. sz. a. évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Midőn ezuttal Isten kegyelméből 28-dik évi püspöki jelentésemet megteendő vagyok, mindenek előtt örömömnek kívánok kifejezést adni, hogy azon hazafui aggodalmaink, a

melyek mult évi zsinati főtanácsunk alkalmával, az akkori kormányválságok miatt oly nyomasztólag nehezdedtek mindnyájunk szívére, ma legalább nem forognak fenn Gróf Tisza István ur Ő nagyméltóságának miniserelnöksége alatt megalkult kormány elég erősnek is látszik arra, hogy hazánk nehéz ügyeivel megbirkózzék s azt a fejlődés útján nemzetünk s a többi egyházakkal együtt a mi egyházunk javára és előmenetelére is tovább vezesse. Ne méltóztassanak e szavaimban semminemű pártpolitikai irányzatot keresni. Azzal én itt nem foglalkozom. Én csak annak a meggyőződésnek kívántam kifejezést adni, a mit azt hiszem senki sem fog kétségbe vonni, hogy csak állandó kormány tud eredményesen működni. A gyakori kormányváltozást úgy tekintem, mint a folytonos költözködést, mely rendesen kárral, legalább is hátramaradással jár.

Tisztünkől kifolyólag f. évi ápr. 29-én tisztelegtünk Mtgs. Daniel Gábor főgondnok ur elnöktársammal egyházunk nevében a miniserelnök urnál, ugyanekkor személyesen átadván azt a felterjesztést, a melyben E. K. Tanácsunk az 1848. évi XX. t.-czi alapján egyházunk és iskoláink szükségleteire igényelt állami dotatióért folyamodott, szóval is megkérve a miniserelnök urat, hogy más egyházak hasonló kérésével méltóztassék a mi egyházunk folyamodását is nagybecsű figyelmére méltatni. Ezt követőleg május 3-án tisztelegtünk dr. Berzeviczy Albert, vallás- és közoktatásügyi miniser urnál is. E. K. Tanácsunk e fölterjesztésének egy második példányát szintén hasonló kéréssel átnyujtván. Mindkét helyen a legjobb indulattal fogadtattunk. S nincs okunk kételkedni abban, hogy a mi egyházunk folyamodását is hasonló elbánnásban fogja részesíteni a kormány, a minőben más egyházak hasonló folyamodását részesíti, ezt hozván magával az 1848. évi XX-dik t.-cz. is.

Ezekkel kapcsolatban megemlítem, hogy dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a mult hó végén Kolozsvárt meglátogatván, midőn ez alkalomból testületileg tisztelegtünk ő Nagyméltóságánál, üdvözlő beszédemre adott válaszában egyházunkról a legnagyobb elismeréssel nyilat-

kozott. A mikor pedig más tanintézetek sorában a mi Kollegiumunkat is meglátogatta, úgy az épület, mint annak berendezése és felszerelése láthatólag meglepte és ezt többször is kifejezte, újabban is elismerését nyilvánítva kicsiny egyházunknak nemzeti kulturánk iránt, már csak kolozsvári Kollegiumunkkal is nyilvánuló áldozatkészsége felett.

Ha ezek szerint teljes bizalommal lehetünk dr. Berzeviczy Albert minister urnak az általa itt látott és tapasztaltak után is, egyházunk iránti jóakarátát illetőleg, még sem mulaszthatom el hálás köszönettel megemlékezni elődének, dr. Wlassics Gyula volt vallás- és közoktatásügyi minister urnak, ez állásában egyházunk és iskoláink iránt évek hosszú során át mindenkor tanusított nagybecsű figyelméről és hazafias támogatásáról; a kinek saját személyemet illetőleg is annyi szivességével találkoztam személyes érintkezésünk alkalmával mindannyiszor, hogy azzal engem örökre elkötelezett.

Ezek után áttérve szorosabb értelemben vett évi jelentésemre:

1. Belső embereinkre nézve a múlt évi Zsin. főtanács óta a következő változások történtek:

a) Lelkészeknek rendeltettek: Kelemen Sándor, l. jelölt Bözöd-Körispa akra; Ürmösi József, polgárdi-i l. Hom.-Szent-Pálra; Kovács Imre, kissolymosi l. Hom.-Keménysfalvára; Kökösy Mihály, l. jelölt Polgárdiba; Kovács István; l. jelölt Bordosra; Kovács Lajos, l. jelölt Kis-Solymosra.

b) Kántortanítóknak: Fazakas Péter, okl. t. jelölt Ny.-Szt.-Márton-Csikfalvára; Gálfalvy Péter, okl. t. jelölt Kaalba.

c) Kántoroknak neveztettek ki szerződésük alapján: Marosi Mátyás, kadácsi közs. tanító ugyanoda; Vári Elek, h.-keménysfalvi áll. isk. tanító szintén ugyanoda.

d) Tanítónőknak: Porzsolt Zsuzsa, okl. tanítónő Dom-bóra, ki azonban állásáról lemondván, helyébe Kovács Róza hasonlóképpen okleveles tanítónő neveztetett ki; Filep Gizella, okleveles kisdédóvónő Ravába, a tanítónői oklevél megszerzése kötelezettséggel.

e) Ürességben vannak az árkosi lelkészi állás, miután a választás még nem volt elrendelhető; de gondoskodtam arról

hogy addig is, a míg a választás megejthető lenne, e népes egyházközségünk ne nélkülözze a rendes lelkészi szolgálatokat, Végh Benjámint papnövendéket, jelenleg már I. jelölt jelkészhelyettesnek nevezvén ki Árkosra. Ürességben vannak továbbá az iszlói és böződi lelkészi állások. Tulajdonképpen tehát csak 2 egyházközségünk nélkülözi ez idő szerint a rendes lelkészi szolgálatokat, a mi a múlt évhez képest, a mikor 4 lelkészi állás volt ürességben, mindenesetre megnyugtatóbb állapot. Csak az a baj, hogy most már 2 évig aligha lesz jelöltünk és így az esetleges más változások nélkül, még mindig nem tudjuk összes egyházközségeinket lelkészekkel ellátni.

f) Nyugalomba lépett Egyed Ferencz h-szt.-páli lelkész afia.

g) Elhaltak: Csegezy Károly, csegezi nyug. kántor és Boér Lajos böződi I. afiai. Ez utóbbinak, mint egyházi tanácsosnak is az elvesztését annyival inkább fájlatjuk, mert korát tekintve, még hosszasan szolgálhatta volna az Urat s viselhetette volna a palástot, a melyet mindvégig tisztességgel s az Isten országát építve viselt.

2. Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint 1903-ban

A) Kereszteltetett:	a) fiú	1019
	b) leány	1027
	együtt	2047 új szülött.

Több 47-el, mint 1902-ben. Ezekből házasságon kívül született 230. A mi a szülöttek számának 11%^o át teszi. — Elég szomorú.

B) Konfirmáltatott:	a) fiú	532
	b) leány	555
	együtt	1087 növendék.

Kevesebb 329-el, mint 1902-ben.

C) Összeeskettett:	a) tiszta unitárius	286
	b) vegyes vallásu	173
	együtt 459 pár.

Kevesebb 75 párral, mint 1902-ben.

D) Eltemettetett; a) a férfi nemből . . .	711
b) a nőnemből . . .	683
együtt . . .	1394 halott,

Kevesebb 293-al, mint 1902-ben.

E) Átállott egyházunkba: a) férfi . . .	122	} = 240.
b) nő . . .	118	

Kilépett egyházunból: a) férfi . . .	39	} = 95
b) nő . . .	56	

E szerint . . . 145-el

többen jöttek át egyházunkba, mint a hányan ebből kiléptek.

F) A lélekszám:

1903. év végén a kimutatások szerint volt	73590
1902. » » » » » »	71315
mutatkozik gyarapodás	2275 lélek.

De mivel a szülöttek és halottak között a különbözet az előbbieik javára csak 652, az átállásoknál 145, együtt tehát 797; a népesedési gyarapodást én csak ennyire számítom, annnyival inkább, mert a kimutatások szerinti 2275 lélekszaporodás valószínűleg onnan származik, hogy a szétszórtan lakók egy része a helyt lakók közé is be lett számítva, a mire nézve pontosabb összeírást és kimutatást ohajtanék kapni lelkész fiaitól a jövőben. Ha csak ezt a tiszta gyarapodást vesszük számításba, a lélekszámot 1903. év végén 72112-re lehet tenni.

A lelkészi szolgálatoknak a keresztelelnél, megáldásnál és temetésnél igénybe vételére nézve a kimutatásokból nem nyerhettem magamnak elég tiszta és megbízható tájékozást; mert lelkész fiainak egy része, ez iránt tett figyelmeztetésemre sem vett magának annyi fáradságot, hogy bár általánosan is a kimutatásba valamit bejegyezzen. A kik legalább általános bejegyzést tettek, azokból az tűnik ki, hogy hiveink a lelkészi szolgálatokat rendesen igénybe veszik. Itt-ott marad ugyan kereszteleetlenül egy-egy gyermek az év vége felé, de

a következő évben azok is megkereszteltetnek. A házaspárok megáldását illetőleg sem látszik nagyobb hiány a kimutatások szerint. De a mint mondom, ezek a kimutatások nem nyújtanak elég biztos tájékozást. Ezért ismételten felkérem lelkész afiait e helyen is, hogy a kimutatásokra fordítsanak több gondot. Mert nem lelkipásztor az, a ki a maga gyülekezetéről nem tud hü és teljesen megbízható számot adni.

3 Püspöki vizsgálatot tartottam tordai egyházközségünkben, kapcsolatban nagy költséggel kijavított és diszesen berendezett templomának ünnepélyes megnyitásával. Személyesen részt vettem a haranglábi és marosszentbenedeki egyházközségeinknek hasonlóképpen részben újból épített, részben kijavított templomaiknak ünnepélyes megnyitásában is. Füzesgyarmati egyházközségünk által újonnan épített templom megnyitása, illetőleg fölszentelési ünnepélyében, a múlt év késő ősziére esvén, személyesen ugyan nem vehettem részt, de ezt kipótlandó, a f. év tavaszán ezen egyházközségünket a dévaványaival együtt meglátogattam. Az említett egyházközségekben mindenütt élénk és tevékeny egyházi életet találtam. Lehetetlen azonban e tekintetben ki nem emelnem füzesgyarmati egyházközségünket, mely alig 2 évi megalakulása alatt egy valóban szép és izléses templomot épített magának önerején, a nélkül, hogy kéregetni indult volna. Általában úgy tetszik nekem, hogy az újabb időben tul a Királyhágón alakult egyházközségeinkben elevenebben lüktet a vallásos élet iránti vágy s nagyobb az áldozatkészség is, mint igen sokban ősi egyházközségeink közül s egyházunkat méltatlanabbul nem érintheti vád, mint az, hogy egyházunkba csak azért lépnek át más egyházakból azoknak tagjai, mert az egyházi terhek alól kívánnak menekülni. Nem terjeszkedhetem ki arra, hogy ugy Füzesgyarmaton, mint Dévaványán ottani hiveinknek vallásunk iránti szeretetét és egyházunkhoz való ragaszkodását tanusító, általam észlelt jelenségekre itt reámutasak, de annyit mondhatok, hogy a miket láttam és tapasztaltam, azok engem valóban megleptek és örömmel töltöttek el. Csak annyit kívánok még ezekhez házzátenni, hogy ez egyházlátogatásaimban a polgári hatóságok s más

egyházak részéről is a legnagyobb szivességgel és jóindulattal találkoztam.

Ha ezekkel kapcsolatban megemlítem még azt is, hogy sz.-kereszturi gimnáziumunknak a jelen tanévet megnyitó ünnepélyén, tekintettel arra, hogy nevezett gimnáziumunknál a tanévben állítottatott fel a régen óhajtott VI-dik osztály, szintén személyesen megjelentem, ezzel beszámoltam ez évi, úgyszólván, külső működésemről, a mely, ha talán fogyatékos is volt, remélem, hogy még sem volt hiában való az Urban.

4. A báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottainak évi közgyűlése f. évi ápr. 28-án tartatott meg Budapesten, a melyen dr. Bedő Albert meghatalmazott társammal együtt, mint rendesen, most is részt venni nem mulasztottam el; mert ezzel tartozni vélem az áldott emlékü nagy alapító emlékének is. A közgyűlésen különben valamely nagyobb jelentőségű mozzanat nem fordult elő. Az alapítvány körül gondosan és lelkiismeretesen örökös és működő igazgatóság évi jelentése s abban foglalt indítványai egyhangulag elfogadtattak. Az alapítványi birtokok jövedelméből az osztalék egyházkerületenként ez évre is 9000 koronában állítottatott meg. Legyen áldott ezuttal is a nagy alapító emléke!

5. A Dávid F. alapítványnak kezelése alatt álló része, mely mult évi jelentésem szerint 5025 K. 62 fill. tett, miután ebből 2000 K. a mult évi Zsin. főt. 27. számú határozatával templomépítési alapul hódmezővásárhelyi egyházközségünknek ajándékozottatott, illetőleg mint nevezett egyházunknál levő kölcsön számára e czímen töröltetett és így kezelése alatt csak 3025 K. 62 fill. maradott, azon idő óta 311 K. 04 fillérrel gyarapodva, ma (okt. 20) 3336 K. 66 fill., a közpénztárban kezelt 37,375 K. 17 fillérrel pedig 40,711 K. 83 fillért tesz.

Az »Ezredéves« alap, mely ugyancsak mult évi jelentésem szerint 7726 K. 66 fill. tett, ma (okt. 20) 8264 K. 71 fillért tesz. A gyarapodás tehát 538 K. 05 fill., a mivel báró Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok ur évi 100 K., (eddiggi adománya már 1100 K.) Derzsi Károly tordai tanár afia 50 K., és Ozsváth Gábor esp. afiának 8 K. adományán kívül a a tőkésített kamatokkal gyarapodott.

6. A britt és külföldi Unitárius Társulattal fennálló testvéri viszonyunkról ezuttal is örömmel és hálásan kell megemlékeznem. Különböző czimeken, különböző adományokat vettem a Társulattól ez évben is, a melyeket rendeltetésök szerint használtam fel. A mint ezt már mult évi jelentésemben kilátásba helyeztem volt, ugyancsak a mult év őszén sikerült egy papnövendékünket, dr. György Jánost Oxfordba, a Manchester Collegeba kiküldeni s ezzel ezen 4 év óta megszakadt kapocs is ismét összefort. Nem különban a Channing House-School londoni leánynevelő intézettel Sharpe Emilia kisasszony által létrehozott összeköttetés is fennáll. Sőt jelenleg 2 magyar unitárius leányunk van az intézetben: Kilyéni Erzsébet, áll. polg. iskolai tanitónő és Zsakó Lenke, Zsakó István egyházi tanácsos afia leánya. Kilyéni Erzsébet, még a mult év őszén kiment, közelebbről haza is jó, Zsakó Lenke azonban, a jelen tanévre legalább minden esetre ott marad. Különben már van jelentkező is, a ki a jövő tanévben felváltja. És így angol hitrokainkkal ez az összeköttetésünk sem szűnik meg, melyet hogy ők is mennyire kívánnak ápolni, mutatja az is, hogy ez évben is több angol barátunkhoz és hitsorsosunkhoz volt szerencsénk. Junius havában Street Kristóf Jakab sheffieldi lelkész tisztelt meg látogatásával nejével együtt. Street ur, ki egy hetet töltött körünkben, miközben Tordára is elment, 25 évvel ezelőtt együtt volt dr. Boros György afiával Londonban a Manchester Collegeban s megígérte, hogy 25 év múlva meglátogatja őt hazánkban. Ez ígéretét kívánta most beváltani. De magával hozta a Társulatnak, gyülekezetének s egy lengyel származásu hallgatójának, a ki 1848-ban szabadságharcunkban részt vett, az üdvözlét is. A mult hónapban pedig Minns kisasszony, a ki 1900-ban a Tagart kisasszony társaságában is itt volt, megkedvelve hazánkat, ismét eljött többed magával annak szépségeiben gyönyörködni s a mint mondá, nagy öröme volt, hogy még egyszer meglátogathatott s együtt imádkozhatott velünk templomunkban Mindezek talán ki is maradhattak volna évi jelentésemből, de én nemcsak egyházi, hanem nemzeti szempontból is nem csekély fontosságot tulajdonítok ezen magokban véve jelentéktelennek látszó mozzanatoknak.

Az amerikai Unitárius Társulattal való összeköttetésünknek ha nincsenek is ily számos számai s inkább csak a kölcsönös levelezésben nyilvánul, így is elég melegnek és szilárdnak mondhatom azt is minden tekintetben.

De nem lenne teljes a külfölddel való érintkezésünkről szóló jelentésem, ha elhallgatnám, hogy Józan Miklós, budapesti esperes-lelkészafia, a mint ezt múlt évi jelentésemben jeleztem volt, csakugyan részt vett az unitáriusok és más szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi Tanácsának a múlt évben szeptember 1. és következő napjain Amsterdamban tartott évi gyűlésében s azon egy felolvasást is tartott: »Vallásos mozgalmak Magyarországon« czimmel. Ne méltóztassanak ezen Tanácsnak a gyűlését összetévesztteni a Szabadgondolkozóknak a f. évben Rómában tartott gyűlésével. Ehez nekünk semmi közünk. Irányuk nem a mi irányunk. De az említett nemzetközi Tanács minden tekintetben méltó a mi figyelmünkre és rokonszenvünkre. Európa és Amerika legismertebb nevű hittudósai, vallásos lelkű gondolkozói adnak abban 2 évenként egymásnak találkozt, hogy a tiszta vallást, a teljes szabadsággal egyesítve, a testvériséget és együttműködést egymás között növeljék. E célból felolvasásokat tartanak. Első gyűlésüket Londonban tartották meg 1901-ben. Az itt tartott felolvasások jávarészét lefordítva, mi is kiadtuk volt magyar nyelven. Munkába vetfük, hogy az amsterdami gyűlésen tartott felolvasásokat is kiadjuk. Előre is kérem egyházunk tagjainak ez iránti támogatásukat. Mert ismételve mondom, hogy ez a nemzetközi Tanács teljes mértékben megérdemli a mi rokonszenvünket. Angol és amerikai testvéreink kiváló helyet foglalnak el abban s ezzel alkalmuk nyílik arra, hogy az unitarizmusnak szélesebb medret vágnak, azt ismertebbé tegyék. A jövő évben Genfben fogja megtartani gyűlését ez a nemzetközi Tanács. Ha Isten megsegít, rajta leszek, hogy abban is képviselve legyünk.

7. Mielőtt már bezárnám évi jelentésemet, még csak a kegyelet adóját kívánom leróni azok iránt, a kik szintén hivatalosok lettek volna ide, de már a mennyei polgárságra választattak el.

Egyházi tanácsosaink közül mult évi zsin. főtanácsunk óta elhunytak: Kovács Bálint sepsi-szentgyörgyi nyug. polgármester, Szigethy Cs. Miklós nyug. honvéd ezredes, szabadharczunk egyik történelmi nevű hőse, Gál János, Barabás Sándor, Csiki Albert birtokosok, Bedő Dániel nyug. muzeumi könyvtárőr, a ki kevéssel halála előtt kolozsvári kollegiumunk konviktusa számára 4000 kor. alapítványt tett és Boér Lajos bözödi lelkész afia. Főtanácsunk egyházközi képviselői közül is elhaltak: Szász Ferencz és Álgya János afiai. Legyen áldott emlékek!

Bár nem tartozott egyházunk tagjai közé, de az iránt mindig nagy érdekléssel és rokonszenvvel viseltetett, nem mulasztatom el hazánk legnagyobb regényírójának f. évi május 5-én elhalt Jókai Mórnak a sirjára is letenni kegyeletes megemlékezésünk koszoruját is azon koszoru mellé, a melyet kolozsvári kollegiumunk tanári kara és ifjusága »Az egy az Isten írójának« felirattal koporsójára elküldött volt. Az ő szellemének fénye egy félszázadnál tovább ragyogta be hazánk és nemzetünk egét, szétszórva sugarait a külföldön is s nem is fog és ne is aludjék ki soha.

Tisztelettel kérem a mlgs és főt. Egyházi Főtanácsot, méltóztassék évi jelentésemet tudomásul venni és elfogadni.

Kolozsvárt, 1994. október 20.

Ferencz József, s. k.

unitárius püspök.

A főt. püspök ur e jelentése kiegészítéseül szóval előadja, hogy jelentése 6. pontja alatt említett Kilyéni Erzsébet Londonból a Channing House-Schoolból a napokban haza érkezvén, azt az örvendetes hirt hozta magával, hogy Sharpe Emilia kisasszony, a ki nevezett intézetben évek óta egy-egy magyar unitárius leányt saját költségére vett fel, most egy oly alapítványt szándékszik letenni, a melyből egy magyar unitárius leánynak Londonban a Channing House-Schoolban tartása állandóan biztosítva legyen.

Az Egyh. Fő Tanács a Főtiszt. püspök úr évi jelentését elismeréssel tudomásul veszi; annak egész terjedelmében jegyzőkönyvben

kinyomatását meghatározza. A pótjelentésbe foglalt hír felett örömét fejezi ki, egyuttal Sharpe kisasszonynak Londonba köszönet irat küldését határozza.

8. Olvastatik az E. K. T. 878—1904. ikt. sz. a. évi jelentése s ennek a végeztével a főtanácsi bizottság jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

E K Tanácsunknak, a mult évben tartott zsinati Főtanács után teljesített munkálkodásairól, teljes tisztelettel tesszük meg jelentésünket a következőkről:

Az 1903. év augusztus havában tartott Zsinati Főtanács után E. K. Tanácsunk 12 rendes és 1 rendkívüli ülésen intézte egyházunk ügyeit. A Zsinati Főtanács azon határozatai, melyeknek végrehajtása az E. K. Tanácsra lettek bízva, a Székelyegyleti Takarékpénztár csődügyével kapcsolatosan megindított vizsgálati ügy kivételével, melyről a kiküldött bizottság még nem adta be jelentését, mind elintézését nyertek. A különböző bizottságok, valamint a tisztviselők kötelességeiket lelkiismeretes buzgósággal teljesítették.

Az E. K. Tanácsi irodát az E. K. Tanács megvizsgáltatta egyszer, a főtisztelendő Püspök ur megvizsgálta többször. Az ügykezelés rendben találtatott.

Az egyházkörökben az esperesi vizsgálatok megtarttak. A beterjesztett jelentések tanusítása szerint, a vallás-erkölcsi élet általában megnyugtató. Az áldozatkészség jeleivel csaknem mindenik egyházközségben találkozunk. Igazolja ezt, azon örvendetes eredmény, hogy egyházunkban az évi kegyes adományok és teljesített közmunkák értékének összege: 23320 k. 14 f. Világi hiveink buzgó érdeklődéssel vesznek részt az egyházi ügyek intézésében. A belső emberek egymásközt és hiveikkel békességben élnek. Egyenetlenség csak pár helyen fordult elő.

A vagyonkezelés egyházközségeinkben kevés kivétellel kellő takarékoszággal történik. Esperes afiai a felügyeletet

kellő szigorral gyakorolták s E. K. Tanácsunk is a szükséges intézkedéseket minden esetben megtette.

Az egyházközségek ingó vagyon állapotáról a következő jelentést van szerencsénk betérjeszteni;

I. *Püspöki vizsgálat* alatt álló egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	58930 kor. 33 fill.
» kiadás »	56788 » 47 »
Pénzmaradvány	2141 kor. 86 fill.
Összes vagyon az év végén	328628 » 70 »
Az előző évinél több	8439 » 92 »
Teher	49199 » 92. »
Az előző évinél több	13600 » — »

II. *A kolozsdobokai egyházkörben*, az egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	5037 kor. 88 fill.
» kiadás »	4785 » 71 »
Pénzmaradvány	252 kor. 17 fill.
Közalap vagyona	4127 » 18 »
Magtár-alap	5565 » 63 »
Kepe-alap	110 » — »
Összesen	10054 kor. 98 fill.
Az előző évinél több	4576 » 19 »
Adóssága	4660 » — »
Az előző évinél több	530 » — »
Ajándékozások értéke	56 » — »

III. *Az aranyos tordai egyházkörben*, az egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	43116 kor. 95 fill.
» kiadás »	38678 » 33 »
Pénzmaradvány	4438 kor. 62 fill.
Közalap	99535 » 19 »
Kepe alap	87863 » 51 »
Orgona-alap	106 » 30 »
Torony-alap	1515 » 33 »
Vegyes alapok	4561 » 03 »
Összesen	198019 kor. 98 fill.

Az előző évinél több	4860 kor. 42 fill.
Adósság	1875 » 05 »
Az előző évinél több	568 » 05 »
Gabona-vagyon	217 Hl. — lit.
Az előző évinél több	64 » 07 »
Ajándékozások értéke	777 kor. 28 fill.

IV. A *kükküllői egyházkörben*, az egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	13455 kor. 28 fill.
» kiadás »	9880 » 50 »
Pénzmaradvány	3574 kor. 78 fill.
Közalap vagyona	4328 » 77 »
Magtár-alap	81 » 98 »
Kepe-alap	12038 » 62 »
Építési alap	646 » 47 »
Járadék-kötvény	400 » — »
Regále-kötvény	100 » — »
Orgona-alap	524 » 62 »
Templom és torony-alap	430 » 94 »
Vegyes alapok	18531 » 68 »
Összesen	37083 kor. 08 fill.
Az előző évinél több	1186 » 15 »
Adósság	14736 » 23 „
Az előző évinél több	4020 » 72 »
Gabona vagyon	144 Hl. 80 lit.
Az előző évinél kevesebb	10 » 21 »
Adakozások és adományok értéke	1931 kor 70 fill.

V. A *marosi egyházkörben*, az egyházközségekben az év végén:

Összes bevétel volt	74010 » 19 »
» kiadás »	66275 » 63 »
Pénzmaradvány	7734 kor. 56 fill.
Közalap vagyona	42314 » 39 »
Magtár-alap	267 » 86 »
Kepe-alap	37637 » 48 »

Építési alap	8156	»	47	»
Állampapírokban	1100	»	—	»
Iskolai alap	852	»	64	»
Vegyes alapok	21673	»	37	»
Összesen	119736	kor.	77	fill.

Az előző évinél több	1677	»	40	»
Adósság	43755	»	38	»
Az előző évinél több	38902	»	86	»

mely onnan származik, hogy a Maros-Vásárhelyi Egyházközség a 36500 kor. vásárolt beltelek vételárát kölcsön útján fedezte.

A teher levonása után tiszta ingó vagyon	76281	»	39	»
Az előző évinél kevesebb	37225	»	46	»
Gabona-vagyon	588	Hl.	82	lit.
Az előző évinél több	55	»	54	»

VI. A sz.-kereszturi egyházkörben, egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	26906	kor.	23	fill.
» kiadás »	19019	»	72	»
Pénzmaradvány	7886	kor.	51	fill.
Közalap	16739	»	21	»
Magtár-alap	200	»	06	»
Kepe-alap	77730	»	85	»
Építési alap	320	»	69	»
Torony-alap	2120	»	22	»
Orgona-alap	2470	»	64	»
Iskolai alap	9912	»	61	»
Vegyes alapok	22114	»	99	»

Összesen	139495	kor.	78	fill.
Az előző évinél több	38386	»	84	»
Adósság	13391	»	13	»
Az előző évinél kevesebb	644	»	46	»
Gabona-vagyon	1100	»	47 ¹ / ₂	l.
Az előző évinél kevesebb	237	»	04	»
Az adományok értéke	1901	kor.	15	fill.

VII. Az *udvarhelyi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	35171 kor. 41 fill.
» kiadás »	33884 » 62 »
Pénzmaradvány	1286 kor. 79 fill.
Közalap vagyona	19402 » 13 »
Magtár alapvagyon	3691 » 95 »
Kepe-alap	34898 » 37 »
Épitkezési alap	22536 » 54 »
Orgona-alap	135 » 76 »
Torony-alap	1891 » 28 »
Vegyes alapok ,	16506 » 57 »
Összesen	102411 kor. 39 fill.
Az előző évinél kevesebb	767 » 89 »
Adósság	9039 » 21 »
Az előző évinél kevesebb	663 » 65 »
Tiszta vagyon	93372 » 18 »
Gabona-vagyon	1636 Hl. 72 lit.
Az előző évinél kevesebb	242 » 65 »
Az évi kegyes adományok és közmun- kák értéke	5110 kor. 20 fill

VIII. A *felső-fejéri egyházkörben*, az egyházközségekben az 1900. év végén:

Összes bevétel volt	7246 kor. 14 fill.
» kiadás »	6229 » 14 „
Pénzmaradvány	1016 » 70 »
Közalap vagyona	2968 » 60 »
Magtár-alap »	6086 » 68 »
Kepe alap »	2767 » 14 »
Épitkezési-alap vagyon	1033 » 07 »
Vegyes alapok	1137 » 40 »
Összesen	15009 kor. 59 fill.
Az előző évinél több	255 » 58 »
Adósság	7250 » 01 »
Az előző évinél kevesebb	44 » 95 »
Tiszta vagyon a teher levonása után	7759 » 58 »

Gabona-vagyon	227 Hl. 88 lit.
Az előző évinél kevesebb	13 » 78 »
Az évi kegyes adományok és közmun- kák értéke	1257 kor. 96 fill

IX. A *Duna-Tisza-menti egyházkörben*, az egyházköz-
ségekben az 1903. év végén:

Összes bevétel volt:	13448 kor. 08 fill
» kiadás »	11829 » 30 »
Pénzmaradvány	1618 kor. 78 fill.
Közalap vagyona	9515 » 02 »
Magtár-alap »	3338 » 30 »
Iskola-alap »	108 » — »
Összesen	14580 kor. 10 fill.
Az előző évinél kevesebb	207 » — »
Adóssága	18707 » — »
Az előző évinél több	4458 » — »
Az adósságban bele van számítva a füzes-gyarmati templom és polgárdi imaház-építésre felvett kölcsön.	
Az évi adományok és közmunkák értéke	5862 kor. 24 fill.

X. A *háromszéki egyházkörben*, az egyházközségekben
az 1903. év végén:

Összes bevétel volt	35071 kor. — fill.
» kiadás »	24675 » 81 »
Pénzmaradvány	10395 kor. 19 fill
Kepe-alap	90957 » 27 »
Magtár-alap	17112 » 78 »
Kepe alap	73580 » 28 »
Épitkezési alap	10579 » 72 »
Orgona-alap	765 » 63 »
Iskola-alap	431 » 03 »
Templom- és torony-alap	6122 » 50 »
Vegyes alapok	8373 » 77 »
Összesen	218318 kor. 17 »
Az előző évinél több	31971 » 82

Adóssága	7199	»	42	»
Az előző évinél kevesebb	7207	„	05	»
Gabona-vagyon	1805	Hl.	82	lit.
Az előző évinél kevesebb	230	»	18	»
Az évi adományok s közmunkák értéke	1656	»	16	»

Kongrua úttartott lelkészeink részére az 1904 év I-ső felére: 51372 kor. 82 fill. II-ik felére 48919 kor. 19 fill. Együtt 100.292 korona 01 fillér.

Az 1904. évre segédlelkészi átalányba úttartott 2000 korona.

Egyházi államsegély az 1903. évre pótlólag úttartott: 10000 korona. Az 1904. évre egyházi államsegély; 36000 korona lett kiutalva.

Az egyházi alapok gyarapítására az 1903 évre is úttartott: 15800 kor. államsegély. Az 1904. évre még nem lett kiutalva ily czímen átalány. Kolozsvári főgymnásiumunk szer-tárai fejlesztésére felterjesztett kérésünkre, a vallás és köz-
okt. Miniszter úr 1800 kor rendkívüli államsegélyt volt kegyes adni, mely összeg a szertárak fejlesztésére felhasznál-tatott.

Székely-kereszturi gymnásiumunk fenntartására az állam-
segély 1904. évre 9000 koronára lett emelve.

Tanítói évtödös korpótlék úttartott: József Dénes dombói, Nagy János haranglábi, Tóth Károly nyárad-szent-
jászlói, Bartalis József csikfalvi, Máthé József martonosi, Katona Sándor sz.-kereszturi, Incze Dániel magyar-zsákodi, Nagy Ferencz énlaki, Péter József tordátfalvi, József Mihály ravai, Miklós György szentmihályi, Kisgyörgy Tamás, Tana János és Albert Lőrincz bölöni, Kádár Sándor sepsi-köröspataki, Benedek Mihály hódmezővásárhelyi tanítók részére. — Dr. Boros György papnevelő intézeti tanár 5-ik évtödös kor-pótlékába: 200 korona, Nagy József elemi tanító 1-ső évtö-dös korpótlékába. pedig 100¹/₂ koronát úttalt ki E. K. Tanácsunk.

Albert Dénes volt józságigazgató és néhai Ulár Pál pénztári ellenőr afiai óvadékai a pénztárból kiadattak

Nagy Lajos sz.-kereszturi gymn. rajztanárnak, a rajz tanárok részére Budapesten rendezett szünidei tanfolyamon

résztvehetés céljából 100 korona, hasonló célból tanulmány-
úti segély czímen Nagy Gyula főgymn. rajztanárnak szintén
100 korona lett adva.

Évközben rendkívüli segélyben részesítették a Báró
Baldácsy-alap rendelkezés alatt álló részéből a bőzöd-köris-
pataki és sárdi egyházközségek, Dombi Géza b.-körispataki
és Régeni Áron kolozsvári tanítók

Néhai nagyjóltevőnk Berde Mózsa alapítványából a
főgymn. tanárok jutalmazására rendelt 1000 korona jutalom-
díj az 1903/4. tanévre Péterfi Dénes tanár afiának kiadatott.

A M. Farkas Sándor alapból a 100 korona jutalomdíj
1903/4. tanévre Balázs András hódmezővásárhelyi lelkésznek
úttalaltott ki.

Péterfi Zsigmond nyug. vasuti igazgató úr. a főtisztt,
Püspök úr nevére tett alapítványát, ez évben is 50 koro-
nával gyarapítván, a püspök úr névnapja alkalmából, E. K.
Tanácsunk az adományozónak jóindulatú adományáért köszö-
netét fejezte ki, s a pénzt a közpénztárba beúttalta.

A régi osztálytársak gyűjtőbizottsága konv. kedvezmény
céljára az 1903/4. és 1904/5. tanévben is 100 koronát adott
be, mely összeg a konviktusi pénztárba beúttaltatott.

A papnevelő intézet I ső éves hallgatóinak benyújtott
kérsükre, a Channing műveiből és a Benczédi Gergely által
írt »Berde Mózsa életrajza« cz. műből ingyen, a Jakab Elek
által írt »Dávid Ferencz Emléke« cz. műből pedig kedvez-
ményes áru példányok adattak.

Özv. Bulyovszky Gyuláné úrnő által a kolozsvári »Mária
Valéria« árvaházban unitárius árvák részére létesített 2 ala-
pítványi helyre az árvák elhelyeztettek.

Dr. Wlassics Gyula volt vall. és közokt. Miniszter úr
E. K. Tanácsunkkal tudatva miniszteri állásáról való lemondá-
sának a király ő felsége által való elfogadását s állásától
való fölmentését, E. K. Tanácsunk válaszólag, megleghangú
iratban fejezte ki hálás elismerését és köszönetét, egyházunk
íránt hivatali állásában tanúsított jó indulatáért.

Dr. Berzeviczy Albert vall. és közokt. miniszterré, Tal-
lián Béla úr földmívelésügyi miniszterré történt kinevezteté

söket tudatván E. K. Tanácsunkkal, E. K. Tanács részéről üdvözlő irat küldetett.

Iszlay Márton kolozsvári énekvezér afiától az általa kiadott egyházi énekgyűjtemény megmaradt példányai megvásároltattak s egyházunk nagy könyvtárában elhelyeztetvén, árusításuk Pálfi Márton könyvtárnok afiára bízott.

A kolozsvári kollégium természettani szertárából a régi, használaton kívül álló műszereket az Országos Metrologiai muzeumnak átengedte E. K. Tanácsunk, valamint átengedte az Erdélyi Mézeum részére az új kollegium helyén állott épületekből kikerült régi feliratos köveket.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 53845—1903. sz. alatt küldött azon értesítése, hogy a korondi egyházközség kepeváltsági ügyében addig nem dönthet, míg a Székelyegyleti első takarékpénztár csődügye befejezést nem nyert, miután a kepeváltság alapjául szolgáló tőkék ott lettek elhelyezve, megfelelő útasítás mellett közöltetett az egyházközséggel.

A Br. Orbán Balázs hagyatékának a »Szejke« fürdőre vonatkozó részére az örökösökkel egyezség kötöttetett s a gyámpénztárilag kezelt összegből sz.-kereszturi gymnasiumunknak 6760 korona kiadatott,

A Berde Béla által egyházunkkal szemben folytatott per befejezést nyert,

Molnár Sándor jogtanácsos afia egyházunk peres ügyeinek állásáról jelentéseit rendesen beadta s E. K. Tanácsunk az erre vonatkozólag szükséges intézkedéseket megtette.

Dr. Barabás Ábel főgymn. h. tanárnak betegség okán hosszabb, Dr. Nyiredi Géza főgymn. r. tanárnak, valamint Dr. Szolga Ferencz kereszturi tanárnak r. tanárnak rövidebb időre szabadság adatott.

A Főtisztelendő Püspök úr a kezelése alatt levő »Dávid Ferencz« és »Ezredévi alap« ról számadásos jelentését megtette s azok jóváhagyólag tudomásul lettek véve.

E. Főtanácsunknak 133—1902/Főtan. szám alatt, Torockó-község segítése érdekében a kormányhoz intézett felíratra vonatkozólag, a Földmivelésügyi Miniszter úr azon

értesítése, mely szerint intézkedett, hogy Toroczkó község is bevonassék a székely akció keretébe, tudomásul vétetett.

Az 1848. évi XX. t.-cz. alapján 397423 korona évi államdotáció tárgyában, a Miniszterelnök és a Vall. és közoktatásügyi Minister ő Nagyméltóságaikhoz felterjesztés intéztetett.

Az országos közalapítványi Ügyigazgatóság felkérésére, a Berde Mózsá hagyatékára vonatkozó alapítványi szabályzat elkészítettvén, az ügyigazgatósághoz felterjesztetett.

A Kolleg. igazgatóság felterjesztésére, hogy a szegénysorsú tanulókon könnyítve legyen, egyelőre kísérletképen engedély adatott arra, hogy az olyan tanulók, a kik fél kedvezményben részesülnek, azonban a fél kedvezményt kiegészítő összeget megfizetni képtelenek, félkedvezményükért csak ebédet kapjanak s a mennyiben ezenkívül reggelire és vacsorára egy egy czipót kívánnának, azt havonkénti részletekben is fizethető évi 20 korona lefizetéséért megkaphassák. Ennek megfelelő kedvezmény engedélyeztetett az $\frac{1}{4}$ -ed konv. kedvezményt élvezőknek is.

Kuncz Elek tankerületi kir. főigazgató, mint kormány képviselő meglátogatván kolozsvári és székelykereszturi gimnásiumunkat, a vall. és közokt. Miniszter úrhoz felterjesztett észrevételeire, melyek 18768—1904. szám alatt E. K. Tanácsunkkal közölve lettek, a szükséges felvilágosítások megadattak a Miniszter úrnak.

A kolozsvári kollegiumhoz az 1904/5 tanévre felügyelőknek kinevezettek: Derzsi Zoltán tanárjelölt és Raffaj Károly papjelölt.

Uzoni Imre tanárjelöltnek tanulmányai befejezhetése végett 200 korona kölcsön adatott.

A belső emberi nyugdij pénztár és a kongrua pénztár kezelése Végh Mihály egyh. és püspöki titkárra bízott.

A b. c. nyugdij-pénztár ellenőrzése Benczédi Gergely közpénztárnok afiára bízott, ki azt minden díj nélkül volt szives elvállalni.

Csegezi Károly csegezi nyug. tanító afia elhalálozván, nyugdíja beszünttetett s nyugdij hátralék tartozása töröltetett.

A belső emberi nyugdíj-intézetbe felvétettek: Antonya Mihály, Ürmösi József, Gál Miklós, Balázs András, Sándor Gergely, Katona Ferencz, Kovács István, Kovács Lajos, Kelemen Sándor lelkészek.

Erdő eladásra engedély adatott a martonosi, bölöni, korondi, bágyoni és nagy-solymosi egyházközségeknek.

Építkezés és javításokra engedély adatott: nagy-ernyei egyházközségnek templom építésre, dicső-szent-mártoni egyházközségnek toronyjavításra, mészköi egyházközségnek templom és toronyjavításra, bölöni egyházközségnek tanítói laképítésére, dévaványai egyházközségnek iskola építésre, ádamosi egyházközségnek templom és toronyjavításra, homoród-szent-mártoni egyházközségnek torony fedetésére, csegezi egyházközségnek kántori lakás, ürmösi egyházközségnek harangozói lakás építésre, homoródalmási egyházközségnek templomi karzat készíttetésére, Aranyos-Rákoson a lelkészi telken csűr építtetésére.

Adás-vevési és cserevásári szerződések jóváhagyattak: az iklandi, füzesgyarmati, m.-vásárhelyi, szőkefalvi, homoród-szentpéteri, csegezi, csókfalvi, sepsi-szent-királyi és deésfalvi egyházközségeknek.

Egyházunk pénztárából kölcsön adatott a felső-szováthi egyházközségnek 590 kor., a Dávid Ferencz alapnak a főt. püspök úr kezelése alatt levő részéből a dévaványai egyházközségnek 1000 kor.

Kölcsön felvételre engedély adatott: a szőkefalvi, nagy-ernyei, marosvásárhelyi, tarcsafalvi, szováthi egyházközségeknek.

Végül tisztelettel jelentjük, hogy a tanügyek és a gazdasági ügyekről külön részletes jelentések fognak tétetni a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács elé.

Ezekben volt szerencsénk évi jelentésünket megtenni, teljes tisztelettel kérvén a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanácsot, méltóztassék jelentésünket jóváhagyólag tudomásul venni.

A magyarországi Unitárius Egyházképviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1904. évi október hó 19 én tartott üléséből.

Ferencs József,
unitárius püspök.

Végh Mihály,
egyh. és püspöki titkár.

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

Főtanácsi bizottság E. K. Tanácsnak egyházi életünk valláserkölcsi, szellemi, anyagi állapotáról szóló tömör, világos és kimerítő képet nyújtó jelentését a Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanácsnak elfogadásra ajánlja. Együttel elhatározni kéri azt, hogy a Székely-egyleti pénztár bukása által előidézett károsodás alkalmából a múlt évi Zsinati Főtanácsunk által kiküldött bizottság szólíttassék fel eljárásáról való beszámolásra, jelentéstételre.

Bizottságunk fentti jelentés elfogadásra ajánlásával kapcsolatosan beszámol azon eljárásáról is, mely szerint megvizsgálta az ügykezelést, ehhez tartozó könyveket, köztük az E. K. Tanács jegyzőkönyvét és irattárt is s minden erre vonatkozó könyvet alkalmazásban és rendben talált, E. K. Tanács jegyzőkönyveire nézve azonban megjegyzi, hogy több pontjából az azokba beletekintők a rövidség, szűkszavuság miatt a felölelt tárgyról maguknak csak valami hézagos képet alkothatnak, már pedig a történelmi hűség, áttekinthetőség a jegyzőkönyvek tartalmi hűségét megkívánja. Ez okból bizottságunk felhívni ajánlja főjegyző afia figyelmét az egyes tárgyaknak a jegyzőkönyvi pontokba rövidke tartalommal való belefoglalására jövőre. Ugyan ily módon iktattassék jegyzőkönyvbe az egyes tárgyaknak elintézése is.

Ugyancsak a jegyzőkönyvek áttekintésével nem kerülhetett el bizottságunk figyelmét az sem, hogy az egyházképviseelőtanácsi üléseken beválasztott vidéki tanácsos afiai közül többen évenként egyszersem jelennek meg. Bizottságunk ez állást bizalmi, megtisztelő állásnak tekinti. Főtanácsnak tehát tisztelettel ajánlja bizottságunk, hogy illető egyházi tanácsos afiai figyelme hivatassék fel egyházunk ügyei iránt való nagyobb fokú érdeklődésre, még ha az áldozattal jár is.

Kolozsváron, 1904. október 28-án.

Kelemen Albert, s. k.

b. elnök.

Pap Mózes, s. k.

b. előadó.

Főtanácsi bizottság jelentésének az E. K. Tanács jegyzőkönyvére vonatkozó részére Főjegyző észrevételeit meg-

teszi, nevezetesen, hogy az illető jegyzőkönyvből kiadványozás nem történik, kivéve az oly eseteket, midőn a tárgy elnöki előterjesztésben vagy indítvány alakjában kerül ülés eleibe, — ekkor egész terjedelmében jegyzőkönyvre is jó a tárgy és határozat, többi esetben csak rövid megnevezéssel vétetik jegyzőkönyvre, jeléül annak, hogy az iktatón vezetett és titkári kezelés mellett kiadandó tárgy elláttatott. Az E. K. T. jegyzőkönyvének illetén szerkesztése a szervezeti törvény alapján történik.

Főtanács az E. K. T. évi jelentését jóváhagyólag tudomásul vevén, a kifejtett munkásság felett méltányló elismerését nyilvánítja. A főtanácsbi bizottság kapcsolatos jelentésében foglalt javaslatnak az E. K. Tanácsbi jegyzőkönyvre vonatkozó részét, főjegyző felvilágosító észrevételei után, szintén tudomásul veszi; további részére vonatkozólag felhívja az E. K. T. vidéken lakó tagjait lehetőleg gyakrabban megjelenésre.

9. Elnök a főtanácsbi bizottság működési körén kívül eső, de még szükséges bizottságok kiküldése iránt javaslatát megtevén,

Főtanács a következő bizottságokat küldi ki:

a) A segélyek kiosztása iránti javaslat felülvizsgálására egyházköri felügyelő gondnok és esperes afiait Kozma Ferencz elnökle alatt.

b) A kijelöléssel járó választásokra kijelölő bizottságba püspök és főgondnok úrak mellé: Kelemen Albert, Fekete Gábor, Szentiványi Gyula, Molnár Sándor, Kozma Ferencz afiait.

c) Szavazatszedő bizottságba: Kisgyörgy Sándor esperes elnökle alatt Pál Ferencz és Hadházi Sándor afiait.

Ezzel a templomba menetel ideje elérkezvén, Főtanács tagjai az isteni tiszteleten megjelentek, mely alkalommal Lőrinczi Dénes tordai lelkész tartott tartalmas egyházi beszédet Jeremiás próféta könyvének VI. r. 16. verse alapján: „Igy szólt az Ur: Álljatok meg az úton és lássátok meg, tudakozzatok a régi ösvényekről, melyik legyen az igaz út, és azon járjatok.”

Az Isten-tisztelet után az ülés folytatott.

10. Az E. K. Tanács 885 — 1904. sz. alatt jelenti, hogy a múlt évi Zsin. Főtanács 36. sz. alatt megbizta volt az E. K. Tanácsot, hogy Csifó Salamon egyh. és püspöki titkárnak, a kolozsvári egyházközség lelkészévé és theol. tanárrá történt kinevezése következtében, ez ügygyel kapcsolatos intézkedéseket tegye meg. Ehez képest a főt, püspök úr az egyházi és püspöki titkári állásra az E. K. Tanács nevében 1903 aug. 30-tól pályázati hirdetést bocsátott ki, melyre Végh Mihály árkosi és Fazakas Lajos ny -sz. -mártoni lelkész afiai beadván pályázati folyamodásukat, tekintettel arra, hogy ez állás 1903. okt. 1-re mulhatatlanul betöltendő volt, az E. K. Tanács szept. 16-án tartott ülésében az E. Főtanács jóváhagyása reményében 11 szavazattal 3 ellenében Végh Mihály árkosi lelkész afiát választotta meg egyh. és püsp. titkárnak, ki ez állását 1903. évi okt. hó 1-én el is foglalta, az E. K. Tanácsnak okt. 14-én tartott ülésében az esküt is letette, ugyanakkor kiúttaltatván számára 1134 — 1903. tan. sz. alatt az állással járó fizetése. És pedig:

1. Évi 2400 kor. törzsfizetés 12 havi egyenlő előleges havi részletben felvehetőleg

2. Évi 600 kor. szálláspénz évnegyedes előleges részletekben.

3. 16½ évi lelkészi szolgálatban eltöltött idejét $\frac{3}{4}$ részben, vagyis 12 év 4 hó és 15 napba számítva, két ötöd évi, azaz 400 kor. korpótlékban szintén 12 havi egyenlő részletekben, törzsfizetésével egy nyugtával felvehetőleg; mindezeket 1003. évi okt. 1-től számítva.

Minthogy pedig Végh Mihály afia az egyh. és püsp.

titkársággal járó kötelességeket már egy év óta a legnagyobb buzgalommal és lelkiismeretes pontossággal teljesítette és teljesíti s ez állás betöltésére minden tekintetben teljesen alkalmasnak bizonyította be magát, az E. K. Tanács az ő megerősítését, ez állásban a kiútalt úzetésekkel a legmelegbben ajánlja.

Főtanács a jelentést és a tett intézkedéseket mindenkben jóváhagyólag tudomásul veszi; Végh Mihály afiát egyh. és püspöki titkári állásában véglegesen megválasztottnak nyilvánítja.

11. Az E. K. Tanács 448—1904. szám alatt jelenti, hogy a mult évi zsinati Főtanács a pénztári ellenőri állást nem töltvén be, abból az okból, mivel egyfelől az állással járó fizetés, másfelől a munkaidő beosztása is még előkészítést igényelt, 30. számú határozatával megbizta az E. K. Tanácsot, hogy ezeknek teljes előkészítésével, tegye meg javaslatát s addig is, míg az állás betölthető lesz, gondoskodjék a pénztári ellenőri állásról.

Ehhez képest az E. K. Tanács Sárdi Lőrincz afiát egyelőre továbbra is ugyanazon módon és feltételek mellett, mint ahogy korábban alkalmazva volt, meghagyta pénztári ellenőri állásában, miután azonban az E. K. Tanács különböző kísérletek után arról győződött meg, hogy ez az állás csak úgy lesz a célnak megfelelőleg betölthető, ha arra egy olyan egyén alkalmaztatik, aki teljesen ezen hivatalnak szenteli idejét, felhivta Sárdi Lőrincz afiát, hogy nem lenne-e hajlandó ily módon is az egyház szolgálatába maradni, mire nevezett kijelentvén, hogyha a pénztári ellenőri állás az ahoz kötött 1200 korona évi fizetés helyett 1600 koronára emeltetik és ez neki biztosittatik, kész lemondani a városon egy banknál eddig viselt könyvelői állásáról s magát teljesen egyházunk rendelkezésére bocsátja, az E. K. Tanács Sárdi Lőrincz afiát f. évi aug. hó 1-től kezdve 1600 korona évi fizetéssel pénztárunknál az egyh. Főtanács jóváhagyása reményében könyvelői ellenőrnek alkalmazta.

Tekintettel már arra, hogy az E. K. Tanács Sárdi Lőrincz afiát ez állásban való megerősítésre csak azért nem ajánlotta volt a múlt évben az Egyh. Főtanácsnak, mert azt a 3—4 órát, amit itt dolgozott, nem tartotta elegendőnek kötelességei teljesítésére, most azonban már teljesen és kizárólag egész napját pénztárunknál a könyvelő ellenőri állással járó kötelességei teljesítésére használhatja és használja fel; ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy időközben ez iránt tett intézkedéseit jóváhagyni és Sárdi Lőrincz afiát a számára megállapított 1600 korona évi fizetéssel, könyvelő ellenőri állásában megerősíteni méltóztassék.

Főtanács az E. K Tanácsnak a pénztár-ellenőri állás betöltésére vonatkozólag fennebbiekben tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi, Sárdi Lőrincz afiát 1905. évi január 1-től számítandó 5 évre a számára megállapított 1600 kor. évi fizetéssel pénztár ellenőri állásában megerősíti.

12. E. K. Tanács 1002 —1903. szám alatt jelenti, hogy Rozenberg Rezső és Renner Márton szigorló gyógyszerészek kollegiumunk javára 200 korona alapítványt tettek Dr. Nyiredy Géza főgymn. r. tanár s a kolozsvári gyógyszerészképző tanfolyam vezetője nevére a következő alapítólevél mellett.

Az Unitárius Kollégium Tekintetes Igazgatóságának

Helyt. _____

Alulírottak tisztelettel kérjük a Koll. Tekintetes igazgatóságát, miszerint kegyeskedjék Tek. dr. Nyiredy Géza, tanár úr iránt érzett mély tiszteletünk jeléül, az alkalommal, hogy mai napon 15 éves évfordulója van annak, hogy a kolozsvári gyógyszerészképző tanfolyam vezetője egy nevére, szóló 200 kor., azaz Kettőszáz koronányi alapítványt elfogadni. Az alapítvány rendeltetését kérjük úgy megállapítani, hogy abból, tekintve, hogy szeretett vezető tanárunk az inté-

zet természetrajzi tanára, évi kamata egy a természetrajz köréből vett pályatétel jutalmazására fordíttassék.

Kolozsvár, 1903. év augusztus 20.

Kiváló tisztelettel

Rosenberg Resső.

Renner Márton.

E. K. Tanács a tett alapítványt elfogadta s a beadott 200 koronát beútalta a közpénztárba. A kolleg. igazgatóság útasíttatott, hogy az alapítvány kamatait, az alapító levél értelmében használja fel. Az alapító levél eredeti példánya vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadatott pénztárnok afiának, E. K. Tanács az alapítókkal szemben kifejezte a maga köszönetét.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit, méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a fennebbi alapítványt maga részéről is köszönettel fogadván, az E. K. Tanácsnak az alapítvány ügyében tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

13. E. K. Tanács 1187—1904. szám alatt jelenti, hogy a kolleg. igazgatósága néhai Mózes András lelkész-tanár emlékezetére 823 korona 66 fillér alapítványt gyűjtván, azt E. K. Tanácsunkhoz beadta. E. K. Tanács a pénzt azzal az útasítással útalta be a közpénztárba, hogy abból 10 kor. az egyik adományozó óhaja szerint csatoltassék a tanári özvegy és árvai alaphoz. A fenmaradt 813 kor. 66 fill. s a még esetleg gyülemelő összeg kamatjának felhasználásával illetőleg úgy intézkedett, hogy 1905. év január 1-től kezdődőleg az évi kamat $\frac{4}{5}$ -od része fordíttassék az egyház nagy könyvtára részére theologiai művek beszerzésére, a melyekre egy azon czélból készített bélyegzővel reá bélyegzendő: „Mózes András emlék-alap.“ A kamat fenmaradó $\frac{1}{5}$ -öd része az alap további gyarapítására fordíttatik.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentést tudomásul venni.

Főtanács az alapítványt köszönettel elfogadja, egyebekben a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

14. E, K. Tanács 535 — 1904. szám alatt jelenti, hogy a Székelykereszturi Önszegélyző Népbank „székely-kereszturi gymnasiumunk javára alapítványt tett, a következő alapító levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

A »Székely-kereszturi Önszegélyző Népbank« a székely-kereszturi unitárius gymnasium számára »Kirándulási alap« czimen alapítványt tesz.

1904. évben ez alapítványát 50 korona befizetéssel kezdi meg. Alapítványozó intézet jövőjétől, üzletévi sikereitől feltételezetten, kötelezettséget magára nem vállalva, 500 koronás összegre szándékozik emelni ez alapítványt. Ily célból évenként az évi nyeresémből annak nagyságához képest bizonyos összeget befizet az alapítványba. A befizetéseknél évek folytonossága betartására nem kötelezi magát. Üzleti év sikerének mértéke lesz itt irányadó. Az alapítvány ily czimen kezelendő: »Székely-kereszturi Önszegélyző Népbank kirándulási alapítványa a székely-kereszturi unitárius gymnasiumnál.« Az alapítvány kamatja kizárólag a gymnasium tanulói által teendő tanulmányi kirándulásban résztvevő tanulók költségei fedezésére fordítandó, vallási s nemzetiségi különbség nélkül egyenlő arányban. Azon évekről, melyekben a kirándulás nem történik meg, az alapítvány kamatja tőkésítendő.

Azon esetben, ha a tanulmányi kirándulások idő multán egyáltalán nem gyakoroltatnának, vagy esetleg azok költségei fedezésének módozata egyházi főhatóság vagy állam által nyerne megoldást, alapítványozó intézet meg adja gymnasium igazgatóságának azt a jogot, a gymnasiumban esetleg létesítendő konviktus meglététől feltételezetten, hogy az alapítvány »Székely-kereszturi Önszegélyző Népbank konviktusi alapja a székely-kereszturi unitárius gymnasiumnál« czimmal

cseréltessek fel és az alapítvány kamatja vallási különbség nélkül egy vagy több szegény székely fiú élelmezésére fordítottassék.

Székely-Kereszturon. 1904. márczius 6-án.

Bedő Dénes, s. k.

igazgató elnök.

E. K. Tanács a tett alapítványt elfogadta s az alapítólevél eredeti példányát megőrzés végett átadta pénztárnok afiának. Az alapítványt tevő intézettel szemben, a sz.-kereszturi gymnasium igazgatósága útján, kifejezte köszönetét.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni

Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel elfogadván, az E. K. Tanácsnak az alapítván ügyében tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

15. E. K. Tanács 636—1904. szám alatt bejelenti, hogy a főgymnasiumunkban 1882—83. tanévben végzett ifjak 20 éves osztálytársi találkozásuk alkalmából a kollegiumi konviktus javára alapítványt tettek a következő alapítólevél mellett:

ALAPÍTÓ.LEVÉL.

Alulirottak. mint a kik a Kolozsvári unitárius Kollegiumban 1882—1883. tanévben érettségi vizsgát tettünk, 1903. márcz. 15-én az új kollegiumban 20 éves találkozóra összegyűltünk, ez alkalommal, midőn hálát adtunk Istennek megtartásáért és segedelméért, s újra élveztük az együttlét örömeit, megkivántunk emlékezni szeretett főtanodánkról is s kölcsönösen megállapodtunk, hogy az iránt érzett hálánk kifejezésének némi jeléül egy kis alapítványt teszünk a kollegiumi konviktus javára s ez alaphoz való hozzájárulásra felkérjük távolmaradt tanulótársainkat is

Most midőn egy kis alapot összegyűjthettünk, azt 414 K. 30 fillér azaz Négyszáztizennégy korona 30 fillér összegbe készpénzben, és 1510 K — f, azaz Egyezeröttszáztiz korona

évi ígéletben, együtt 1924 K, 30 fill., azaz Egyezerkilencz-százhuszonnégyszázkorona 30 fillér összegben beadjuk a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának azzal a megjegyzéssel, hogy a 9 évig terjedő évi ígérek begyűjtésével, deiglenes kezelésével és a begyűlt összegnek az Egyház pénztárába évenként leendő beszoigáltatásával Frank-Kis István és Csifó Salamon barátainkat biztuk meg, valamint őket biztuk meg arra is, hogy ez általunk elfogadott alapítólevélre nevünket aláírják. Tisztelettel kérjük a Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanácsot ez alapítványunkat elfogadni méltóztassék a következő feltételek mellett:

1 Alapítványunk czime : »az 1882—1883. tanévben végzett osztálytársak konviktusi alapítványa.«

2. A készpénzül befizetett 414 K. 40 fill., valamint e tőke gyarapítására még befizetendő összegek kezeltessenek a konviktusi alapok között fennebbi név alatt s az évi kamatok a többi alapok kamataival együtt használtassanak fel.

3. Alulirottak fentartjuk jogunkat arra, hogy ez alapítványokat gyarapithassuk. Az esetben, ha ez alapítványunkat annyira felnöveljük, hogy az egy fél kedvezményes hely szükségleteit tudja fedezni, akkor az az alapok közül tétessék külön a konviktusi alapítványok közé s a fennebbi czimen, mint önálló alapítvány kezeltesse a konviktusi alapok számadásán.

4. Az előbbi 3-ik pont esetében alapítványunk kedvezményére vétessenek fel elsősorban, a mennyiben azt igénybe kívánják venni, alulirottaknak a kolozsvári unitárius kollegiumban tanuló fiú gyermekei, úgy azonban, hogy egy fél vagy két egynegyed kedvezményénél több részre a felhasználandó jövedelmet osztani nem lehet. Ilyen tanulók nem léteben adassék ki az szegény, jó magaviseletű s szorgalmas unitárius tanulóknak, szükséglet szerint konviktusi fél vagy negyed kedvezményes dijaik fedezésére.

Isten áldása legyen szeretett kollegiumonkon!

Kolozsvár, 1903. szeptember 30-án.

Dr. Frank-Kis István s. k. Csifó Salamon s. k.

Ürmössy Jenő, Gyöngyösi Lajos, Paget Olivér, Kovács Gábor, Sipos József, László Sándor, Rédiger Béla, Lőrinczi István,

*Sárosi Fózsef, Möricz György, Darkó Lajos, Ajtai János,
Ürmösy Kálmán, Csehy Sándor.*

E. K. Tanács az alapítványt elfogadta, a befizetett pénzt a közpénztárba beutalta. Az alapító-levél példányát vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadta pénztárnok afiának s az alapítókkal szemben kifejezte köszönetét.

Kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a fennebbiekben bejelentett alapítványt a maga részéről is köszönettel elfogadvén az E. K. T. intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

16. E. K. Tanács 688 - 1904. szám alatt jelenti, hogy sepsi-kőröspataki Bedő Dániel egyházi tanácsos afia a kollegiumi konviktus javára 4000 korona alapítványt tett s azt készpénzül be is fizette, a következő alapító-levél mellett:

ALAPITVÁNYI LEVÉL.

A magyarországi unitárius egyház kolozsvári kollegiumában fennálló konviktus javára, melynek élmezési tehetése, mint a nagyméretű új főiskola-épület megépítésének jelentős tényezője támogatásával — a magyar hazának, mely szülötteinek bölcsője s majdan sirja is; a nemzetnek, mely a magyar fajt nyelvében nevelés, oktatás által fenntartja; a vallásnak, mely az egy Isten imádása és szent fia üdvezítő vallásának tanát az ifjú lelkekbe oltja; a közmívelődésnek mely az emberi nem felvilágosításával a humanizmus terjedését előbbre viszi, — szintén áldozatot hozni vélvén: teszem a 4000 korona alapítványt, a következő feltételek alatt.

1. A 4000. azaz négyezer korona alapítvány, mely összeget készpénzben alapítványi levelemhez mellékelek, »Sepsi Kőröspataki Bedő Dániel konviktusi alapítványa« czimen kezelendő.

2. Az alapítvány állandó és elkölthetetlen marad örökre, annak csak kamatjövedelme használható fel az irt célra.

3. Ha a konviktus megszűnnék, vagy a kollégium álla-

mosíttatnék: ezen alapítvány az egyházi alapítványokhoz csatolandó.

4. Alapítványomat első sorban élvezték a Sepsi Köröspataki Bedő és Költő családból apai és anyai egyenes ágon leszármazó s ezt családfával és anyakönyvi kivonattal igazoló atyámfiai és rokonaik, kik közül a jelentkező egy szegény, jó erkölcsű, szorgalmas, legalább közepes észtehetségű tanuló, egész kedvezményes helyre, az én nevemre veendő fel. Ennek felvétele a beleegyezésemről feltételezvé. A családi kötelekből nem jelentkezés esetében, az egész kedvezményes hely, egy arra kellő kvalifikációkkal bíró székely unitárius tanulóknak kiadandó.

5. Ha két családból egyidejűleg (egyszerre) két egyenlő kvalifikációju ifjú jelentkezik: az egész kedvezményes díj két egyenlő részre osztva kettőjüknek félkedvezményes díj czímen kiadandó.

Ilyen jelentkezés nem létében az egész kedvezményes hely egy arra érdemes kvalifikációju magyar unitárius tanulóknak kiadható.

Miről adtam ezen sajátkezűleg irt és aláírt alapítványleveletem.

Kolozsvárt, 1904 augusztus 30.

Sepsi-Köröspataki Bedő Dániel s. k.

A kolozsvári m. kir. Ferencz József
Tudomány-Egyetem nyugalmazott könyvtárőre.

Isten, megmérhetetlen bölcsesség! ki szellemi és érzéki világokat tartasz fenn, küldj bölcsességedből a tudományoknak és erényeknek emelt ez új csarnokába, melynek megnepesítésére jóleső örömmel áldozunk, avagy csak egy sugarat, mely az oda egybesereglett ifjuságot pályáján szorgalomra buzdítsa, a tudományok megszerzésére s erények gyakorlásának tanulására lelkesítse, hogy jelesen végzett pályafutásuk után, vallásuknak erősségei lehessenek s szavaikban és tetteikben a »Haza minden előtt« jelszót tartsák irányító eszményüknek mindenha.

B. D.

E. K. Tanács az alapítványt elfogadta s a befizetett 4000 koronát a közpénztárba beútolta, az alapító-levél eredeti példányát vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadta pénztárnok afiának. A nemeslelkű alapítóval szemben kifejezte a maga hálás köszönetét és elismerését.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a bejelentett alapítványt maga részéről is örömmel elfogadván, a néhai alapító iránt hálás és kegyeletes érzelmeit jegyzőkönyvileg kifejezi.

17. E. K. Tanács 987—1903 szám alatt jelenti, hogy az 1903. évi főtanácsbi bizottság tagjai, névszerint: Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Pap Mózes, Végh Mihály, Gvidó Béla, Lőrinczy István és Lőrinczy Dénes afiai egy unitárius nyomda létesítésére 122 kor. alapítványt tettek.

E. K. Tanács az alapítványt örömmel elfogadta, a jelzett összeget további kezelésre beútolta a közpénztárba s az alapító-levelet vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadta pénztárnok afiának.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék jelentését tudomásul venni.

Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel elfogadván, az E. K. T. intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

18. E. K. Tanács 864—1904. szám alatt beterjeszti a gazdasági bizottságnak évi jelentését a következőkben:

Méltóságos és főtisztelendő E. K. Tanács!

Hivatkozással 1903. évi augusztus hó 11-én tartott ülésünkben 176—904. szám alatt tett jelentésünkre az 1903. év gazdasági viszonyairól, valamint bizottságunk működéséről a következőkben tesszük meg jelentésünket;

Az 1903. évi termés a kedvezőtlen időjárás következtében, kivált a ladamos-alamori Augusztinovich uradalom-

ban gyenge volt, a késő tavaszi huzamosan tartó fagy és a későbbi hideg esők miatt a szalmás gabona vetések kiritkul-
tak és későre fejlődtek, sőt 20 kat. hold gyenge, kipusztult
őszi buzavetést ki kellett szántani, a buza virágzása alkalmá-
val beállott esős idő pedig a szem fejlődésére volt hátrányos.

A takarmány betakarítása az esős időjárás miatt nagy
nehézséggel járt és különösen a ladamos-alamori rétek sokat
szenvedtek a kétszeri nagy felhőszakadás miatt.

Az állat-állományban 1903. évben járványos betegség
miatt a pusztaszentmihályi, Derzsi János-féle és a bányabükki
gazdaságban hullott el 3 kis szopó bornyú.

Az őszi vetések rendesen foganatosítottak, bevettettek
445 kat. hold, valamint az őszi vetés befejezése után fel-
szántatott a tavaszi vetések számára 382 kat. hold.

A gazdaságok 1903. évi jövedelmezősége a megvizsgált
számadások szerint a következő:

1. Ladamos-alamori

Augusztinovich birtok 13724 K. 75 f. közp. bead. 10000 K. — f.

2. Buni Berde Mózsa

birtok 8708 » 62 » » » 8000 » — »

3. Pusztaszentmihályi

Derzsi János birtok . 7449 » 59 » » » 6648 » — »

4. Bányabükki birtok

6256 » 20 » » » 4576 » — »

5. Bágyoni Kovács Dé-

nes és neje birtok . 4311 » 19 » » » 4098 » 74 »

6. Debreczeni Szabó

József birtok . . . 1602 » 40 » » » 1502 » 49 »

Összesen: 34925 K. 14 f.

Sajnosan kell jeleznünk, hogy a gazdaságok 1903. évi
jövedelme a normalis jövedelmen jóval alól maradt, minek
oka a kezdetben vázolt rossz termés volt, így például a lada-
mos-alamori Augusztinovich uradalomban a termények eladá-
ból előirányzott 33217 koronával szemben, a terményekből
a tényleges bevétel csak 20741 korona volt; továbbá az ura-
dalomban eszközölt építkezések és a beszerzett új cséplőgép
árából 1903. évben tényleg kifizetett összeg 16480 koronát
emésztettek fel.

1904. évben a mezőgazdasági munkálatok évszakonként pontosan teljesítve lettek, a talajművelés jól sikerült, azonban a gazdálkodásra nézve az időjárás az általános nagy szárazság következtében szintén kedvezőtlen volt, mind a mellett a cséplési eredményekből következtetve, az őszi gabonatermésből a múlt évinél kedvezőbb eredmény lesz elérhető s tekintve a gabona árakat az összes gazdaságokból, a buza és a rozs után 40000 korona lesz bevehető.

A tavaszi szalmásoknál és a tengerinél csak gyenge fél termés remélhető.

Takarmánytermés általában gyenge volt, azonban némi erőtakarmány beszerzése mellett az állat állomány telettetése biztosítva van.

Sajnosan kell jelentenünk, hogy a pusztasz. miklósi Derzsi János gazdaságban a sertésvész folyó szeptember hóban fellépett, a szükséges óvintézkedések megtétettek, továbbá ugyanott 5 darab tinó torokvizenyőben megbetegedett és az azonnal alkalmazott állatorvosi segély dacára elhullott.

A többi gazdaságokban az állatállomány egészséges.

Bányabükön a tagosítás befejeztetett és bizottságunk kiküldöttjei úgy a kihasítási munkálatoknál, mint a birtokbaadásnál résztvettek.

1903. évi november és december hónapokban az összes gazdaságokban a vizsgálatot megtartottuk, mely alkalommal a ladamos-alamori és a pusztasz.-miklósi tagosított birtokra nézve a gazdasági üzemtervet megállapítottuk, a bányabükki tagosítási munkálatot revideáltuk és a gazdaság helyes vezetése czéljából szükséges intézkedéseket megtettük.

1904 év június havában megvizsgáltuk a ladamos-alamori, buni és pusztasz.-miklósi, szeptember havában pedig a bányabükki birtokokat.

Az összes gazdaságok 1904. évi költségvetéseit, valamint az 1903. évi számadásokat gazdasági szempontból megvizsgáltuk és az E. K. Tanácshoz felterjesztettük, továbbá a Berde Mózsza hagyatékára vonatkozólag a közoktatásügyi min. kir. Miniszter által kívánt alapító-levél helyett a hagyaték tömegének kezelésére vonatkozó »Alapítványi szabályzatok«-at összeállítottuk és előterjesztettük.

Az egyháznak kolozsvári összes házai felett a felügyeletet gyakoroltuk és azok jókarban tartásáról gondoskodtunk.

Bizottságunk 1903. évben 15 ülésen elintézett 260, 1904. évben pedig mostanáig 13 ülésen 206 ügyet.

Méltóztassék jelentésünket a méltóságos és főtisztelendő Egyházi Főtanács elé terjeszteni, hol annak jóváhagyó tudomásul vételét kérjük.

A magyarországi unitárius Egyház gazdasági bizottságának Kolozsvárt, 1904. évi október hó 5-én tartott üléséből

Petrichevich-Horváth Kálmán

biz. elnök.

Gyöngyössy Béla

biz. jegyző.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a jelentést méltóztassék tudomásul venni.

Kapcsolatban a fennebbi jelentéshez olvastatik a Főtanácsi bizottság következő jelentése:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Tanács!

Főtanácsi bizottságunk a gazdasági bizottságnak egyházi birtokainkon folytatott gazdaságokról tett tárgyilagos, kimerítő, több tekintetben csekélynek mondható eredményt kellően megindokoló jelentését Egyházi Főtanácsnak elfogadásra ajánlja. Megnyugtató lehet egyházunk ügyei iránt érdeklődőkre nézve az a buzgó, lelkes munkásság, melynek a gazdasági bizottság részéről történt kifejtéséről bizottságunk meggyőződött e bizottság kezei közül kikerült könyvek, ügyiratok átvizsgálása alkalmával.

Kolozsváron, 1904. október 28-án.

Kelemen Albert s. k.

biz. elnök.

Paþ Mózes s. k.

biz. jegyző.

Főtanács a gazdasági bizottságnak E. K. T. által beterjesztett évi jelentését s az azzal kapcsolatos Főt. bizottság jelentését is jóváhagyólag tudomásul veszi.

19. E. K. Tanács 1245, 1292—1903. és 421, 473, 865, 868 — 1904. számok alatt jelenti. hogy a pénztár vizs-

gáló bizottság úgy a közpénztárnál, mint a belső emberi nyugdíj és kongrua pénztárnál a pénztárvizsgálatokat megtartotta. A közpénztárt megvizsgálta 1903. év nov. 27-én, 1904. év június 10-én és október hó 9-én. A június hó 10-én tartott vizsgálat alkalmával a pénzkészletnél 5 kor. 49 fill. hiány találtatott, melyet pénztárnok afa azonnal rendbe hozott, a további vizsgálat alkalmával minden rendben találtatott. A belső emberi nyugdíj és kongrua pénztárt megvizsgálta: 1903. évi november hó 14-én, 1904. évi május hó 26-án és október hó 11-én. A május hó 26-án tartott vizsgálat az értékekre is kiterjedt. A vizsgálatok alkalmával a pénztárban minden rendben találtatott.

Főtanács a jelentést tudásul veszi.

20. E. K. Tanács 348, 1911—1903 és 14—1904. számok alatt jelenti, hogy! az E. Főtanácsnak 45 — 1902 szám alatt adott felhatalmazása alapján, a sepsi-köröspataki Téglás Mihály-féle hagyatékot eladta 22.808 kor. 58 fillért tevő összegért, melyből Nagy András társörökösnek az őt illető részt kifizetvén, az egyházunkat illető 11.267 kor. 31 fillért a közpénztárba beútolta, a végrendelet értelmében való kezelésre. Az alapítványt 1903. évi szeptember 1-én a végrendelet értelmében életbe léptette.

Végül jelenti, hogy a hagyaték eladásával és tisztázásával megbízott Szentiványi Miklós háromszékköri felügyelő gondnok és Hosszu Ferencz egyházi tanácsos afaainak, a hagyaték értékesítésére vonatkozólag betérjesztett számadását elfogadta, nevezetteknek a felmentvényt megadta, s egyszersmind kifejezte a hagyaték tisztázása érdekében kifejtett buzgó működésükért elismerő köszönetét, Hosszu Ferencz egyh. tanácsos afaának tett fáradozásai megjutalmazására 300 kor. tiszteletdíjt szavazott meg.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedéseit s ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Főtanács az E. K. T. jelentését és intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

21. E. K. Tanács 89—1904. szám alatt jelenti, hogy a Zsinati Főtanácsnak 29—1903 sz. alatt adott engedélye alapján az újszékelyi néhai Raffaj Károly-féle alapítványi birtokot eladta 2000 koronáért.

A birtok eladási ára a sz.-kereszturi gymn. igazgatósága által szabályszerűen kezeltetik. Kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.
Jóváhagyó tudomásul vétetik.

22. E. K. Tanács 1131—1903. és 44—1904. számok alatt jelenti, hogy a szentgericzei Iszlay József-féle alapítványi birtok eladatván, az eladási árból egyházunkat megillető 933 kor. 68 fillért a közpénztárba beútalta, a hol az a végrendeletnek megfelelően kezeltetik. Kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.
Jóváhagyó tudomásul vétetik.

23. E. K. Tanács 1189, és 1262—1903. számok alatt jelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 85222—1903. számú iratával egyházunk alapjainak gyarapítására 15800 koronát úttalt ki az 1903. évre.

E. K. Tanács az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében következőleg használta fel a 15800 kor. államsegélyt:

1. A belső emberi nyugdíj alap gyarapítására 1000 kor.
2. A kebli tanár " " " " 800 "
3. Az egyházközségeknek egyházunk közpénztáránál fennálló konferens tartozásai törlesztésére fordított 14000 korona a következő módon:

I. Torda-Aranyos-körben:

Verespataki egyházközség 1050 "

II. A küllői körben:

Haranglábi egyházközség 1470 "

III. *Marós-közben:*

Nyárád-Gálfalvi egyházközségben .	420 kor.
Szentháromsági „ .	420 „

IV. *Kereszturi közben:*

Kedei egyházközségben	410 „
Korondi „	1060 „
Medeseri „	924 „
Pipei „	756 „
M.-zsákodi „	420 „
Sz.-kereszturi egyházközségben . .	840 „

V. *Udvarhelyi körben:*

H.-Keményfalvi egyházközségben . .	340 „
H.-Szentmártoni „ . .	840 „
H.-ujfalvi „ . .	630 „
H.-Jánostalvi „ . .	630 „
Kénosi „ . .	630 „
Lokodi „ . .	336 „
Muzsnai „ . .	504 „
Recsenyédi „ . .	420 „
Városfalvi „ . .	840 „

VI. *Háromszéki körben:*

Laborfalvi egyházközség	840 „
Kilyéni „	210 „

Összeg . . 15800 kor.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék az alapok gyarapítására adott 15800 korona államsegély felhasználására vonatkozólag tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik, ez lévén a főtanácsi bizottság ajánlata is.

24. E. K. Tanács 239. és 333—1904. számok alatt jelenti, hogy az egyházunk részére adott államsegély, az 1903. évi költségvetésben 30000 koronára emeltetett fel a minek következtében az 1903. évre kiútal 20000 koronához a

vallás és közoktatásügyi miniszter úr f. évi márczius hó 26-án kelt 29204 — 1904. számú iratával még 10000 koronát úalt ki. E. K. Tanácsunk az 1903. évre adott ezen 10000 korona pótállamsegélyt az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a következőleg használta fel:

1. A közpénztár közalapjának a magyar-utczai 14. sz. alatt megvásárolt házastelek után 1391—1902/Tan. számú határozat értelmében	1200 kor.
2. A közalapnak: a papnövendékek 1902/3. tanévi internátusi díjába	950 „
A papnövendékek 1903/4. tanévi internátusi díjába	1000 „
A papnövendékek 1903/4. tanévi egyetemi tandíjába	350 „
3. Kolozsvári egyházközségnek templom javításra	1000 „
4. Sz. udvarhelyi egyházközségnek templom építésre	1000 „
5. Hódmezővásárhelyi egyházközségnek templom építésre	500 „
6. Füzesgyarmati egyházközségnek templom építésre	400 „
7. Martonosi egyházközségnek templom építésre	400 „
8. Nagyerneyi egyházközségnek templom építésre	200 „
9. Dicső szent-mártoni egyházközségnek templom javításra	400 „
10. Magyar-sárosi egyházközségnek templom javításra	400 „
11. Sepsi-szt.-györgyi egyházközségnek templom építésre	200 „
12. Pákey Lajos mérnöknek tiszteletdíjba az 1903. év végéig	500 „
13. Nagy Lajos egyházi főjegyzőnek 1903. évre tiszteletdíj	300 „
14. Csifó Salamon volt egyházi és püspöki titkárnak tiszteletdíjba	150 „

15. Végh Mihály egyházi és püspöki titkárnak	50 kor.
16. A papnevelő intézet részére taneszközök beszerzésére	300 „
17. A belső emberi nyugdij-alapnak	500 „
18. Az iszlói egyházközségnek	200 „
Együtt . . .	10000 kor.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a 10000 korona póttállamsegély felhasználására vonatkozólag tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanácsnak jelentésében foglalt intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

25. E. K. Tanács 879—1904. szám alatt jelenti, hogy az 1903. évben tartott Zsinati Főtanácsos Bedő Albert egyházi tanácsos a fia 100 koroná pályadíjat tűzött ki egy karácsonyi egyházi beszéd írására. E K. Tanács a pályázatot a 130—1903 Zsinati Főtanácsos határozat értelmében kihirdette. A kitűzött határidőig beérkezett 5 pályamunka, amelyeket Nagy Lajos egyházi főjegyző elnöksége alatt Péterfi Dénes és Dr. Boros György a fiaiból alkotott bíráló bizottság megbirált.

E. K. Tanács a beadott bírálatot azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy habár a bíráló bizottság 2 szavazattal 1 ellenében a jutalom kiadását ajánlja a III. számú „Futnak az istenek“ jeligéjű mű írójának, hivatkozva a beterjesztett bírálatra, a pályadíj ne adassék ki.

Főtanács a bírálatnak felolvastatása után az E. K. Tanács ajánlatát elfogadja. A pályadíjat ezuttal nem adja ki, — a pályázók neveit rejtő, jeligés pecsétetes levelkéket elégeti. A 100 kor. pályadíjat Dr. Bedő Albert a fiának, a püspökhöz eziránt intézett, kijelentése szerint újból kitűzni határozza s ezzel az E. K. Tanácsot megbizza.

26. E. K. Tanács 886—1904. szám alatt jelenti, hogy a jelen évi Főtanácson egyes tisztviselők és bizottságoknak működési ideje t. évi decz. 31-ével letelik, mely okon ajánlja a következő választások elrendelését:

a) Jogügyi bizottság 1 elnökkel és legalább 3 taggal 1905. január 1-től kezdődő 3 évi működési időre.

b) Pénzügyi bizottság 1 elnökkel és 5 taggal, kik közül 2 tag külön a pénztárvizsgáló bizottságnak is tagja lesz, 1905. január 1-től 5 évi működési időre.

c) Nevelésügyi bizottság 1 elnökkel és 8 taggal, kik közül 5 tag a theologiai és gymn. tanárok közül választandó, 1905. január 1-től 5 évi működési időre.

d) Belső emberi nyugdíj bizottság 1 elnökkel és 3 taggal. 1905. évi jan. 1-től 5 évi működési időre.

e) 3 számvezető 1905 jan. 1-től 5 évi működési időre.

f) Jogtanácsos 1905. jan. 1-től 5 évi működési időre.

g) Egyházi közügyigazgató 1905. jan. 1-től 5 évi működési időre.

h) II-od fokú fegyelmi bíróság, a püspök elnöklete alatt 3 egyházi és 3 világi rendes taggal és 1 egyházi és 1 világi póttaggal, 1905 jan. 1-től 3 évi működési időre.

i) III-ad fokú fegyelmi bíróság: 3 egyházi és 3 világi taggal és 2 egyházi és 2 világi póttaggal 1905. január 1-től 1 évi működési időre.

Ezen kívül választandó a kolozsvári kollégiumhoz igazgató 4 évi működési időre, 1904. október 1-től kezdődőleg.

Főtanács az a), b), c), d) betűk alatt jelölt bizottságoknak kijelölésére felhívja kijelölő bizottságot. A többi (f—g) betűk alatt jelölt nevezett állásokra a választást ma d. u. tanácsára elrendeli, és a választás megejtésére a szavazatszedő bizottságot felkéri.

27. E. K. Tanács 1035—1903. és 156—1904. számok alatt előterjeszti, hogy Egyed Ferencz homoródszentpáli lelkész afiát saját folyamodására és a bemutatott orvosi bizonyítványra való tekintettel, mely nevezett lelkész afiának

rokkant állapotát igazolja, a maga részéről 1904. év január 1-től kezdődőleg nyugalomba bocsátotta. Tekintettel a nyugdíjszabályzat 4. §-ára, mely szerint a szolgálati időből csak az számítható be, melyet bárki is lelkészi minősítésének megszerzése idejétől töltött el egyfolytában, Egyed Ferencz afia szolgálati idejét 1865. év márczius 23 tól kezdődőleg 38 évbe számította be. Ennek alapján részére, a belső emberi nyugdíjalap terhére 1904. január 1-től számítandólag, évnegyedes utólagos részletekben kifizetendőleg, illetőleg saját szabályszerű nyugtájára felvehetőleg az 1904. évi 720 kor. nyugdíjmaximum 96%-a, vagyis 691 kor. útalattott ki és tétetett folyóvá. S minthogy Egyed Ferencz afia a reá kirótt 400 kor. alapítódíjból 300 koronával még tartozik, útasíttatott a nyugdíj-pénztárnok, hogy ez összeget az útaltnyugdíjból, évnegyedes 25—25 kor. részletekben, kamatmentesen vonja le és számolja el.

Egyed Ferencz afia időközben az E. Főtanácshoz folyamodást intézett az iránt, hogy mivel 1862. év július 11-től kezdve folytonosan egyházunk szolgálatában állott, szolgálati ideje nem csak a lelkészi minősítés megszerzése idejétől, 1865. márczius 23-tól számíttassék, hanem lelkészi minősítése megszerzése előtt, mint toroczki kántortanító és segédpapi minőségben teljesített szolgálata is legyen betudva s annak alapján szolgálati idejéül 40 év állapíttassék meg s a 720 kor. nyugdíjmaximum teljes egészében útalassék ki.

E. K. Tanács, habár nevezett lelkész afiának szolgálati minőségben töltött minden ideje a legújabb nyugdíjszabályzat értelmében nem lenne is beszámítható a nyugdíj igény alapjául szolgáló időbe, de mivel csaknem 42 teljes évet töltött egyházunk szolgálatában, teljes tisztelettel ajánlja az E. Főtanácsnak Egyed Ferencz afia kérésének méltányosságból való teljesítését s nyugdíjigény alapjául számítható szolgálati idejét 40 évben és évi nyugdíját 720 koronában állapítani meg. Egyszersmind javasolja, hogy Egyed Ferencznek az 1035—1904/Tan. szám alatt megállapított és a jelenben javasolt 720 kor. évi nyugdíj közti különbözeti összeg kifizetése az 1904. évet illetőleg, a belső emberi nyugdíj pénztárból egy összegben útalassék ki.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék Egyed Ferencz afia végleges nyugalmaztatását az előterjesztés értelmében meghatározni.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatát az előterjesztés értelmében — elfogadja, ez lévén a Főt. bizottság ajánlata is.

28. E. K. Tanács 548 —1904. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnásiumban ürességbe jött és egy helyettes tanár beállításával szükségessé vált tanári állásokra a pályázatot kihirdette s az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében következő intézkedéseket tette:

1-ször. A klasszika-philologiai tanszéket, mivel megfelelő pályázó nem jelentkezett, nem töltötte be, annál is inkább, mert a tantárgyak felosztása a pädagogiai szempont kellő figyelembe tartásával megtörténhetett.

2-szor. A magyar-német tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Dr. Barabás Ábel okl. h. tanárt.

3-szor. A mennyiségtan-physikai tanszakra még egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Major Sándor alapvizsgázott tanárjelöltet, a ki kötelező nyilatkozatot adott, hogy 1905. évi április hó 30-iga szakvizsgálatot le fogja tenni.

4-szer. A történelem-latin tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Kovács Kálmán alapvizsgázott tanárjelöltet.

Nevezett h. tanárok részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetést 1904. szeptember hó 1-től kezdődőleg a főgymnásiumi pénztár terhére kiútalta.

E. K. Tanács teljes tisztelettel kéri az E. K. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanács fennebbiek szerént tett határozatait és tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

Erről a Koll. igazgatósága értesitessék.

29. E. K. Tanács 534—1904. szám alatt jelenti, hogy a székely-kereszturi gymnásiumnál ürességbe jött tanári állásokra az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében az 1904/5 tanévre alkalmazta: a magyar-német tanszakra, egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak Gálfalvi Sámuel tanárjelöltet; a szabadkézi és mértani rajz tanszakra szintén egy évre ideiglenes minőségben Nagy Lajos okleveles rajztanárt s részükre a helyettes tanári 1600 korona évi fizetést, a székelykereszturi gymnásium pénztárából 1904. évi szeptember 1-től kezdődőleg kiútalta.

E. K. Tanács teljes tisztelettel kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul vennii

Főtanács az E. K. Tanácsnak a jelentés értelmében tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi, ez lévén a Főt. bizottság javaslata is. Erről a Kollegium igazgatósága értesítessék.

30. E. K. Tanács 202 – 1904. szám alatt jelenti, hogy a sz.-kereszturi gymn. igazgatósága felterjesztést intézett E. K. Tanácshoz az iránt, hogy Gombos Sámuel és Dr. Szolga Ferencz kereszturi rendes tanároknak 400—400 korona személyi pótlékai, rendes fizetésként minősítettessenek.

E. K. Tanács ez ügyet azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy Gombos Sámuel és Dr. Szolga Ferencz tanárok eddig élvezett 400—400 korona személyi pótléka 1904. év január 1-től rendes fizetésként számíttassék be. Mivel azonban ez összegek a kereszturi iskola fentartási államsegélyből adatnak és csakis az illetőknek személyükhöz kötve, ezekre vonatkozólag érvényeseknek tekintetnek az 1901. évi Főtanács 39—1901. szám alatt és az 1902. évi Főtanács 101—1902. szám alatt a kereszturi tanárok fizetésének az államsegély terhére történt rendezésére vonatkozólag hozott határozatai.

Kéri az E. K. Főtanácsot méltóztassék a jelentést tudomásul venni s a határozatot annak értelmében meghozni.

Főtanács az E. K. Tanács javaslatát a jelentés értelmében elfogadja és határozattá

emeli, ez lévén a Főt. bizottság javaslata is.
Erről a gymn. igazgatósága értesítendő

31. E. K. Tanács 602—1904. szám alatt előterjeszti, hogy a sz.-keresztúri gymn. igazgatósága útján, Nagy Lajos ottani iskolánknál helyettes tanári minőségben alkalmazott okleveles rajztanár, az iránt nyújtott be folyamodást, hogy az 1904/5. tanévtől kezdődőleg, mint rendes tanár alkalmaztassék.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy sz.-keresztúri iskolánknál a 6-ik osztály [beállításával 434 — 1904. szám alatt csak egy új rendes tanári állás szervezése lett meghatározva és pedig a magyar latin tanszakra, s egy második rendes tanári állás beállítására nincs fedezet, a folyamodást azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy az fedezet hiányában ezúttal nem teljesíthető.

Kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a határozatot a jelentés értelmében mondani ki.

Főtanács az E. K. Tanács javaslatát a jelentés értelmében elfogadja, következőleg Nagy Lajos keresztúri helyettes tanár kérelmét nem teljesíti. Erről a keresztúri gymn. igazgatóság útján értesíttessék.

32. E. K. Tanács 745—1904. szám alatt előterjeszti, hogy Martonos községhez tartozó „Láz“ nevű telepen lakó unitárius családok folyamodására, a Zsinati Tanács 70—1903/Zsin. főt. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával, nevezett helyen lakó unitáriusokat a kismedeséri, illetve a gagyi egyházközséghez csatolta. Az ott lakó unitáriusok újabban az iránt folyamodtak, hogy miután mind egyházi, mind iskolai tekintetben hátrányukra van a kis-medeséri, illetve gagyi egyházközséghez lett csatoltatásuk, s másfelől meg kerülni akarják még látszatát is annak, mintha a martonosi egyházközségtől lett elválás által menekülni kívántak volna ezen egyházközség új temploma építéséből reájuk nehezhető terhek hordása elől, kérik a 70 — 1903/Zsin. Főt.

jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatnak hatályon kívül helyezését s annak megengedését, hogy úgy egyházi, mint iskolai tekintetben a martonosi egyházközség kötelékébe tartozzanak.

E. K. Tanács a kereszturi egyházkör közgyűlésének javaslata értelmében ajánlja az E. Főtanácsnak folyamodók kérésének teljesítését és kimondani, hogy a 70—1903./Zsin. Főt. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozat hatályon kívül helyeztetik, s a „Láz“ nevű telepen lakó unitáriusokat úgy egyházi, mint iskolai tekintetben a martonosi egyházközség kötelékébe visszahelyezi.

Főtanács E. Tanács ajánlatára a 70—1903. sz. Zs. főtanácsi határozatot hatályon kívül helyezi és a „Láz“ telepen lakó unitáriusokat úgy egyházi, mint iskolai tekintetben a martonosi egyházközség kötelékébe visszacsatolja.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét d. u. 5 órára kitűzi.

MÁSODIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1904. évi október 30-ik napján d. u. 5 órától kezdődőleg az első ülésről jegyzett elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint előbb.

33. E. K. Tanács 317—1904. szám alatt beterjeszti a közalap 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	246.365 kor. 72 fill.
„ kiadás „	239.424 „ 10 „
Pénztári maradvány	6.941 kor. 62 fill.
Leltári érték jövedelmező	661.184 „ 79 „
„ „ nem jövedelmező	1,359.491 „ 44 „
Összesen	2,020,676 kor. 23 fill.
Az előző évinél kevesebb	16.851 kor. 37 fill.

A közalap adóssága 1903. év végén 878.968 kor. 84 fill. mely összeg a kollégium építési költségeinek a közalaphoz visszahelyezéséből származik.

A számadás a számvevőség által tett helyesbítésekkel rendben találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi további számadás kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság a számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt a közalap 1903. évi számadásának további terhe alól fennhagyva a fennhagyandókat, felmenti.

34. Az E. K. Tanács 525—1904. szám alatt beterjeszti a közalap 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

Bevételnek	140.845 kor. 65 fill.
Kiadásnak	173.856 „ 25 „
mutatkozik hiány	33.010 kor. 60 fill.

A kiadások közt az előző évihez képest nincs sok eltérés. De most van felvéve a gazdasági bizottság tiszteletdíja rendes költségvetésbe 3000 koronával, az ellenőr fizetése emeltetett 400 koronával, Régeni Áron fizetése 200 koronával és szálláspénze 100 koronával.

A mutatózó 33.010 korona 60 fill. hiány a remélhető államsegély-emelés és a birtokok remélhető jövedelmezősége, valamint a legmesszebb menő takarékoság által valószínűleg apadni fog.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság a remélhető pénztári javulás reményében szintén elfogadásra ajánlja e költségvetést, bár megjegyzi, hogy a mutatózó 33.010 kor. 60 fill. hiány mélyen elszomorította,

Elfogadtatott.

35. E. K. Tanács 741—1994, szám alatt betérjeszti a Berde Mózsa alapok 1903. éviszámadását a következőkben:

I. *Berde Mózsa-alap.*

Összes bevétel volt	107681	kor. 54	fill.
„ kiadás „	107681	„ 54	„
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték jövedelmező .	691448	kor. 40	fill.
Mutatkozik szaporodás . .	13114	„ 02	„

II. *Kezelési alap.*

Összes bevétel volt	14775	kor. 51	fill.
„ kiadás „	14775	„ 51	„
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték jövedelmező .	211071	„ 98	„
Nem jövedelmező	2700	„ —	„
Együtt	213771	kor. 98	fill.
Mutatkozik évi apadás . .	5519	„ 99	„
Ez alapnak van adóssága .	48000	„ —	„

III. *Kolozsvári tanári alap.*

Összes bevétel volt	6084	kor. 41	fill.
„ kiadás „	6084	„ 41	„
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték jövedelmező .	104253	„ 35	„
„ „ nem jövedelmező	105	„ 24	„
Együtt	104358	kor. 59	fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	1033	„ 08	„

IV. *Sz.-kereszturi gymn. alap.*

Összes bevétel volt	114087	kor. 70	fill.
„ kiadás „	114087	„ 70	„
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték jövedelmező .	208385	„ 56	„
„ „ nem jövedelmező	2000	„ —	„
Együtt	210385	kor. 56	fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	2101	„ 95	„

V. *Családi alap.*

Összes bevétel volt	3077	kor.	18	fill.
„ kiadás „	3077	„	18	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári vagyon mint jövedelmező	51868	„	99	„
Mutatkozik évi apadás	166	„	18	„

VI. *Buni czipó-alap.*

Összes bevétel volt	10357	kor.	37	fill.
„ kiadás „	10357	„	37	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező .	161096	„	77	„
Mutatkozik évi apadás	733	„	51	„

VII. *Korpádi regale kárt. alap.*

Összes bevétel volt	11897	kor.	81	fill.
„ kiadás „	11797	„	81	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező .	1277	„	43	„
Mutatkozik évi apadás	10799	„	77	„

VIII. *Toroczkói alap.*

Összes bevétel volt	36	kor.	62	fill.
„ kiadás „	36	„	62	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező .	732	„	21	„
Mutatkozik évi szaporodás . . .	6	„	62	„

A fenti összes alapok összes

bevétele volt	267998	kor.	14	fill.
Kiadás volt	267998	„	14	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.

Az összes alapok leltári értéke 1903. év végén:

a) jövedelmező	1430134	kor.	69	fill.
b) nem jövedelmező	4805	„	24	„

Együtt 1434939 kor. 93 fill.

Az összes alapoknál mutatkozó

évi gyarapodás	509	„	24	„
Az alapok összes adóssága . . .	48000	„	—	„

A számvetőség által megvizsgált számadást E. K. Tanács rendben levőnek találván, azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai mentessenek fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság E. K. T. javaslatát elfogadja.

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt a Berde Mózsa alapoknak 1903. évi számadási terhe alól ff. felmentí.

36. Az E. K. Tanács 524—1904. szám alatt beterjeszti a Berde Mózsa alapok 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. *A közalapnál.*

Bevétel	31.222 kor. 54 fill
Kiadás	31.222 „ 64 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

II. *Kezelési alapnál.*

Bevétel	6546 kor. 46 fill.
Kiadás	6546 „ 46 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

III. *Kolozsvári tanári alapnál.*

Bevétel	4624 kor. 11 fill.
Kiadás	4624 „ 11 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

IV. *Kereszturi gymnasiumi alapnál.*

Bevétel	9032 kor. 14 fill.
Kiadás	9032 „ 14 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

V. *Családi alapnál.*

Bevétel	2984 kor. 53 fill.
Kiadás	2984 „ 53 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

VI. *Czipó alapnál.*

Bevétel	6298 kor. 23 fill.
Kiadás	6298 „ 23 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

VII. *Toroczkói alapnál.*

Bevétel	36 kor. 61 fill.
Kiadás	36 „ 61 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

VIII. *Korpádi regale alapnál.*

Bevétel	51 kor. 08 fill.
Kiadás	51 „ 08 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen költségvetést fennebbiek szerint elfogadja.

37. E. K. Tanács 293—1904. szám alatt betérjeszti az Augustinovich alap 1903. évi számadását a következőkben:

I. *Elkülönített alap.*

Összes bevétel volt	6644 kor. 56 fill.
„ kiadás „	6644 „ 56 „
pénztármaradvány	— kor. — fill.

Leltári érték jövedelmező . 457.263 kor. 54 fill.

Téher 23.000 kor., mint az

alamori birtok vételárából a közalapnak még ki nem fizetett összeg.

II. *Administratori alap.*

Összes bevétel volt	9309 kor. 75 fill.
„ kiadás „	9309 „ 85 „
tulkiadás	— kor. 10 fill.

Leltári érték jövedelmező . 64.165 kor. 05 fill.

„ „ nem „ . 164 „ — „

Összesen . . 64.329 kor. 05 fill.

Mutatkozik szaporodás . . 1209 „ 23 „

III. Könyvtár és tanszer alap.

Összes bevétel volt	3504 kor. 31 fill.
„ kiadás „	3504 „ 31 „
pénztármaradvány	— kor. — fill.
Ez alapnak kiadandója van	870 „ 25 „
Leltár érték jövedelmező	15 829 kor. 52 fill.
„ „ nem jövedelmező	873 „ 25 „
Összesen	16.702 kor. 77 fill.
Mutatkozik szaporodás	228 „ 25 „

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti fel elfogadásra az E Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást fennebbi tételeiben elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt fennhagyandók fennhagyásával ezen számadás további kötelezettsége alól felmenti.

38. Az E. K. Tanács 523—1904. szám alatt beterjeszti az Augusztinovics-féle alapok 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

I. Az elkülönített alapnál.

Bevétel	20.276 kor. 32 fill.
Kiadás	20.276 „ 32 „
pénzmaradvány ,	— kor. — fill.

II. Az adminisztratori alapnál.

Bevétel	6084 kor. 25 fill.
Kiadás	6084 „ 25 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

III. A könyvtár és szertár alapnál.

Bevétel	11.752 kor. 97 fill.
Kiadás	11.752 „ 97 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsbi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

39. E. K. Tanács 324 – 1904. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1903. évi számadását a következőkben:

I. A Kolozsvári alap.

Összes bevétel volt	45690	kor.	22	fill.
„ kiadás „	45690	„	22	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező . . .	33030	„	12	„
„ „ nem jövedelmező	200	„	—	„
Együtt	33230	kor.	12	fill.
Az előző évihez képest mutat-				
kozik szaporodás	1453	„	27	„

II. A tordai alap.

Összes bevétel volt	10953	kor.	86	fill.
„ kiadás „	10953	„	86	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező	22666	„	01	„
Az előző évihez képest mutat-				
kozik szaporodás	17	„	28	„

III. A Kereszturi alap.

Összes bevétel volt	1183	kor.	33	fill.
„ kiadás „	1183	„	33	„
Pénztári maradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező	20800	„	81	„
Az előző évihez képest mutat-				
kozik szaporodás	279	„	78	„

IV. A toroczkói alap.

Összes bevétel volt	764	kor.	66	fill.
„ kiadás „	764	„	66	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsbi bizottság szintén elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

40. Az E. K Tanács 410 — 1904. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1905 évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. A kolozsvári alapnál.

Bevétel	1487 kor. 10 fill.
Kiadás	1487 „ 10 „
Maradék	— kor. — fill.

II. A tordai alapnál.

Bevétel	922 kor. 64 fill.
Kiadás	922 „ 64 „
Maradék	— kor. — fill.

III. A Kereszturi alapnál.

Bevétel	1040 kor. 04 fill.
Kiadás	1040 „ 04 „
Maradék	— kor. — fill.

IV. A toroczkói alapnál.

Bevétel	784 kor. 81 fill.
Kiadás	783 „ 81 „
Maradék	— kor. — fill.

E K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsbi bizottság szintén elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

41. E. K. Tanács 363—1904. szám alatt betérjesztl a kisebb alapok 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	341253 kor. 39 fill.
„ kiadás „ . . .	336830 „ 45 „
Pénzmaradvány	4422 kor. 94 fill.
Az egyes alapoknál tulkíadás volt	2 „ 10 „
Együtt	4425 kor. 04 fill.

Mely összes pénzmaradvány a br. Baldácsi segélyalapot illeti, s így ezen alapnak térítendő meg a 2 kor. 10 fillér kiadási többlet, melyből terheli a Richmond Anna-alapot 60 fillér, a Sala Gálfalvi alapot 1 kor. 50 fillér.

Átmegy az 1904. évre:

Beveendő vagyon . . .	554520 kor. 87 fill.
Kiadandó mint adósság .	114888 „ 92 „
Marad tiszta vagyon	439631 kor. 95 fill.

A számadás rendben találtatván, azt az E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai mentessenek fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság szintén elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja;
Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további kötelezettségei alól ff felmenti.

42. Az E. K. Tanács 527—1904. szám alatt betérjeszti a kisebb alapok 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Összes bevétel . . .	61 890 kor. 67 fill.
„ kiadás . . .	61.800 „ 67 „
pénztármaradvány .	90 kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen költségvetést elfogadja.

43. E. K. Tanács a kórház-alap 1903. évi számadását a következőkben terjeszti az E. Főtanács elé:

Összes bevétel volt	4887 kor. 88 fill.
„ kiadás „	4887 „ 88 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték mint jövedelmező	33.981 kor. 68 fill.
Az előző évinél kevesebb	52 „ 39 „

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság szintén a számadás elfogadását ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja és Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további kötelezettsége alól felmenti a fennhagyandók fennhagyása mellett.

44. Az E. K. Tanács 413 — 1904. szám alatt beterjeszti a kórház-alap 1905. évi költségvetését, mely szerint előírányoztatott:

Bevétel	2194 kor. 77 fill.
Kiadás	2194 „ 77 „
Maradék	— kor. — fill.

E K. Tanács a fennebbi előírányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelen költségvetési előírányzatot elfogadja

45. E. K. Tanács a kebli tanári nyugdíj-alap és a kolozsvári tanári örvegyi és árvai alap 1903. évi számadását a következőkben terjeszti az E. Főtanács elé:

I. *Kebli tanári nyugdíj alap.*

Összes bevétel volt	32 482 kor. 60 fill.
„ kiadás „	32 482 „ 60 „
pénztármaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	114.141 kor. 89 fill.
„ „ nem jövedelmező	1540 „ 21 „
Összesen	115.682 kor. 10 fill.
Az előző évihez képest mutatkó- zik szaporodás	5472 kor. 06 fill.

II. *Kolozsvári tanári özvegy árvai alap.*

Összes bevétel volt	287 kor. 56 fill.
„ kiadás „	287 „ 56 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték mint jövedelmező	3932 kor. 65 fill.
Az előző évihez képest mutatkó- zik szaporodás	21 „ 10 „

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanácsunk azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság beadja jelentését és ajánlja számadás elfogadását.

Főtanács jelen számadást elfogadja és Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

46. Az E. K. Tanács 411 —1904. szám alatt beterjeszti a tanári nyugdíj és kolozsvári tanári özvegy-árvai alapok 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik.

I. *A kebli tanári nyugdíj alapnál.*

Bevétel	7137 kor. 03 fill.
Kiadás	7137 „ 03 „
Maradék — kor. — fill.	

II. *A kolozsvári tanári özvegy és árva alapnál.*

a) *Nagyajtai Incze Mihály alapnál:*

Bevétel	148 kor. 24 fill.
Kiadás	148 „ 24 „
Maradék	— kor. — fill.

b) *Benczédi Fergely és aeje Mikó Klára alapnál:*

Bevétel	11 kor. 33 fill.
Kiadás	11 „ 33 „
Maradék	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

47. E. K. Tanács 1323—1903. szám alatt beterjeszti az 1903. évre kiűtalt 20000 korona egyházi államsegélyről a számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	20000 kor. — fill.
„ kiadás „	20000 „ — „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.

A vallás és közoktatási Miniszter ur 99816—1904. számú iratával a számadást elfogadta s E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanács jelen számadást elfogadja; Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

48. E. K. Tanács 712—1904. szám alatt előterjeszti az 1903. évre pótlólag adott 10000 korona egyházi államsegélyről a számadást a következőkben:

Bevétel	10000 korona
Kiadás	10000 „

Pénzmaradvány — korona.

A számvevőség által megvizsgált és rendben talált számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel a számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja; Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

49. E. K. Tanács 153— 904. szám alatt előterjeszti a kolozsvári főgymnasium 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	75.353 kor. 90 fill.
„ kiadás „	75.353 „ 90 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

A számadást a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 26279—1904. miniszteri szám alatt helybenhagyván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra, E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai mentessenek fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság jelen számadást a következő észrevételekkel ajánlja elfogadásra:

1. A pénztári naplóban nem lévén meg minden hónap végén a mérleg összeállítása, javasolja bizottság, méltóztassék határozatilag kimondani, hogy minden hónap végén mérleg készíttessék, s a mérleget vagy zárlatot a pénztárnok és ellenőr írják alá.

2. A számvevőség felülvizsgálata alkalmával a láttamozás vagy helyesbités idejét is jelezze a naplóban s egyzersmind írja alá.

3. Főtanácsi bizottság javasolja a méltóságos és főtisztelendő Egyházi Főtanácsnak, hogy méltóztassék intézkedni, hogy a költségvetésben jövőre töltsessenek ki a Főtanács jóváhagyására fenntartott rovatok is.

4. Főtanácsi bizottság az 1903. évben a leltárra vonatkozó óhaját, javaslatát ez alkalommal is ajánlja a Méltóságos és főt. E. Főtanács figyelmébe.

Főtanács jelen számadást elfogadja; Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti, A Főtanácsi bizottság 1., 2., 3., 4. pontok alatti megjegyzéseit az E. K. Tanácshoz figyelembe vételre átteszi.

50. Az E. K. Tanács 526—1904. szám alatt beterjeszti a kolozsvári főgymnasium 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevétel	82.148 kor. 66 fill.
Kiadás	82.148 „ 66 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen költségvetést elfogadja.

51. E. K. Tanács 196—1904. szám alatt beterjeszti a székely-kereszturi gymnasium 1903. évi számadását a következőkben:

I. Iskolai alapoknál.

Összes bevétel volt	25.347 kor. 19 fill.
„ kiadás „	25.304 „ 24 „
pénzmaradvány	42 kor. 95 fill.

II. Az alapítványoknál.

Összes bevétel volt	23.984 kor. 88 fill.
„ kiadás „	23.948 „ 88 „
pénzmaradvány	36 kor. — fill.

III. *Államsegélyből.*

Összes bevétel volt . . . ,	6000 kor. — fill.
„ kiadás „	6001 „ 12 „
mutatkozik több kiadás	1 kor. 12 fill.

mely összeg az iskolai pénztárból fedeztetett.

IV. *Iskolai díjak.*

Összes bevétel volt	4686 kor. 40 fill.
„ kiadás „	4686 „ 40 „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

Iskolai díj czimén hátralékban van 22 kor., melynek felhajtására útasítottatott az igazgatóság.

Leltári vagyon 1903. év végén.

a) jövedelmező	53 176 kor. 97 fill.
b) nem jövedelmező . . .	142.772 „ 04 „
összesen	195.949 kor. 01 fill.
1902- év végén volt . . .	185.150 „ 84 „
évi gyarapodás	7798 kor. 17 fill.

A számvevőség által megvizsgált számadás rendben találtatván s a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is az államsegélyről szóló számadás 26134—1904. számú iratával elfogadván, E. K. Tsnács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Gombos Sámuel pénztárnok afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság ajánlja elfogadását.

Főtanács jelen számadást elfogadja;
Gombos Sámuel pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

52. Az E. K. Tanács 522—1904. szám alatt beterjeszti a székelykereszturi gymnasium 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

I. Iskolai alapoknál.

Bevétel	36973 kor. 53 fill.
Kiadás	36961 „ 84 „
Pénzmaradvány	11 kor. 69 fill.

Ez alapján a bevételeknél és a felhasználásnál is az államsegély 11000 koronával van felvéve és a tanári létszám költsége a 6-ik osztály beállításának szemelőtt tartásával van költségvetésben beállítva.

II. Alapítványoknál.

Bevétel	9409 kor. 96 fill.
Kiadás	9409 „ 96 „

Pénzmaradvány — kor. — fill.

Tőkéítésre előirányoztatik 1150 kor. 64 fill.

III. A tanári nyugdíj-alap javára.

Bevétel	1914 kor. — fill.
Kiadás	1914 „ — „

Pénzmaradvány — kor. — fill.

E. K. Tanács a fennti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen költségvetést elfogadja.

53. E. K. Tanács 236—1904. szám alatt beterjeszti a tordai iskola 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	11763 kor. 33 fill.
„ kiadás „ . . .	11740 „ 63 „

Pénzmaradvány 22 kor. 70 fill.

Leltári vagyon jövedelmező	41081 „ 06 „
„ „ nem jöved.	101482 „ — „

Összesen 142563 kor. 06 fill.

A számadás helyesnek találtatván azt az E. K. Tanács helyben hagyja és elfogadja s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Derzsi Károly pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyásával mentessék fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Derzsi Károly pénztárnokot jelen számadás további terhe alól ff. felmenti.

54. Az E. K. Tanács 256—1904. szám alatt beterjeszti a tordai iskola 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

Bevétel	9309 kor. 90 fill.
Kiadás	9309 „ 90 „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen költségvetést elfogadja.

55. E. K. Tanács a kollegiumi konviktusi alapok 1903. évi számadását a következőkben terjeszti az E. Főtanács elé:

Összes bevétel volt	25409 kor. 98 fill.
„ kiadás „	25409 „ 98 „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.

Leltári vagyon jövedelmező 47361 „ 91 „

Mutatkozik szaporodás . . 4362 „ 73 „

A számadás rendben találtatván E. K. Tanács elfogadja s azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé elfogadásra, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai mentessenek fel az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

56. E. K. Tanács 566 —1904. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktus 1903 —4. tanévi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	37264 kor. 56 fill.
„ kiadás „	35011 „ 56 „
Pénzmaradvány	2253 kor. — fill.

A konvikturi bérlőnek évfolyamán kiadandó lett volna

étkezés díjba 28581 kor. 68 fill.

Tényleg kiadatott 28579 „ 58 „

Kevesebb adatott ki 2 kor. 10 fill.

Mely összeg a bérlő részére kiadandó és a jövő évi számadás rendén elszámolandó.

A hátralékok összege az 1993/4. tanév végén 5121 kor. 99 fillér.

A számvevőség által megvizsgált és helyesnek talált számadást, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy fennhagyva a fennhagyandókat, Gálfi Lőrincz konviktusi gondnokot, méltóztassék felmenteni az 1903/4. tanévi számadás további terhe alól.

Főtanácsbi bizottság a számadást ugyan elfogadásra ajánlja; mindazonáltal nem hagyhatja figyelmen kívül azt a szomorú tény, hogy a hátralékok évről-évre tetemesen növekednek. 1902/903. tanév végén ugyanis a hátralék 2582 kor. 34 fill. volt, 1903/904. tanév végén már megkét-szereződik és lesz 5121 kor. 99 fill.

Főtanácsbi bizottság már a múlt évben javasolta, hogy a Mélt. és Főtiszt. Főtanács szigorúan útasítsa az igazgatóságot a konviktusi szabályok betartására, a tömeges hátralék behajtására, esetleg a behajthatatlanok leírására. De ez irányban sajnos — úgy látszik — semmi intézkedés nem történt. Ép ezért bizottság a múlt évi ajánlatát most is fenn-tartja és a Mélt. és Főtiszt. Főtanácsnak ismételten szíves figyelmébe ajánlja.

Főtanács az E. K. Tanács ajánlatára, a Főtanácsbi bizottság észrevételeire tett azon felvilágosítások után, hogy a hátraléknak kimutatott összeg azért oly magas, mivel az egyfelől a több évről összegyűlt hátralék összegét képezi, másfelől mert a számadás a tanév végződésekor azonnal lezáratik, mely okon a lezárás után befizetett összegek is hátralékként szerepelnek, továbbá, hogy a

kolleg. igazgatóság az E. K. Tanács intézkedései értelmében, minden lehetőit elkövet a hátralékok felhajtására és azok szaporodásának megakadályozására, a colleg. konviktusról betérjesztett 1903/904. tanévi számadást elfogadja s Gálffy Lőrincz konviktusi gondnokot ezen számadás terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti.

57. Az E. K. Tanács 412—1904, szám alatt betérjeszti a kollégiumi konviktusi alapok 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

Bevétel	9208 kor. 84 fill.
Kiadás	9208 „ 84 „
Maradék ,	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelen költségvetést elfogadja.

58. Az E. K. Tanács 565—1904. szám alatt betérjeszti a kollégiumi konviktus 1904/5. tanévi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevétel	36.363 kor. — fill.
Kiadás	36.363 „ — „
pénzmaradvány	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács ezen költségvetést elfogadja

59. E. K. Tanács 162—1904. szám alatt betérjeszti a belső emberi nyugdíj alap 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	38.137 kor. 98 fill.
„ kiadás „	37.530 „ 33 „
pénztári maradvány	607 kor. 65 fill.

Leltári vagyon a kimutatás szerint:

átjött az 1902. év végén . . .	138.233 kor. 82 fill.
az 1903. év végén tesz . . .	156.320 „ 47 „
az évi gyarapodás . . .	18.086 kor. 65 fill.

A számvevőség által megvizsgált és rendben talált számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Csifó Salamon volt pénztárnok afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja és Csifó Salamon volt b. e. ny. pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

60. E. K. Tanács 634 1904. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíj-alap 1905. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatott:

Előirányoztatik bevételnek . . .	31.339 kor. 47 fill.
„ kiadásnak . . .	30.258 „ 10 „
pénzmaradványnak . . .	1081 kor. 37 fill.

E. K. Tanács az előirányzatot azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy az 1905. évi nyugdíj maximum 120 korona emelkedéssel 840 koronában állapittassék meg az 1905. év január 1-ső napjától nyugalomba menők részére teljes szolgálat után.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács ezen költségvetést elfogadja. Ennélfogva a b. e. nyugdíj maximum 1905. évre 120 korona emelkedéssel 840 koronában állapittatik meg az 1905. évi január 1-ső napjától nyugalomba menők részére.

61. E. K. Tanács 217—1904. szám alatt beterjeszti az 1904. év I-ső félévi Kongrua számadást a következőkben.

Összes bevétel volt 51737 kor. 36 fill.

„ kiadás „ 51471 „ 57 „

Pénzmaradvány 265 kor. 79 fill.

Mely összeg a vallás és közoktatásügyi Miniszter ur rendelkezése értelmében további kezelésre a Kongrua pénztárban hagyatott s elszámolása az 1904. év II-ik félévi számadásban rendeltetett.

A számadást E. K. Tanácsunk helyesnek találván s a vallás és közoktatásügyi Miniszter ur is 18851—1904. sz. iratával helyben hagyván, azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1904. évi I-ső félévi Kongrua számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadván, Végh Mihály pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

62. E. K. Tanács 713—1904. szám alatt beterjeszti az 1904. év II-ik félévi lelkészi kongrua számadást a következőkben:

Összes bevétel volt 49184 kor 98 fill.

„ kiadás „ 48462 „ 54 „

Pénzmaradvány 722 kor. 44 fill.

E. K. Tanács a számadást helyesnek találván, azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia mentessék fel az 1904. évi II-ik félévi kongrua számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság szintén elfogadása ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja és Végh Mihály pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

63. E. K. Tanács 291—1904. szám alatt beterjeszti a debreczeni Szabó József-féle alapítványi birtok 1903. évi számadását a következőkben:

Beveendő volt . . . 3360 kor. 92 fill.

Bevétetett . . , . . 3360 „ 92 „

Hátralék — kor. — fill.

Tényleg bevétel volt	3360	„	92	„
„ kiadás „	3408	„	79	„
Tulkiadás	47 kor. 87 fill.			

Mely összeg az 1904. évi számadás rőndén a számadónak megtérítendő.

A számadás helyesnek találtatván, azt E. K. Tanács is maga részéről elfogadja s azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Lukács Géza számadó fennhagyva a fennhagyandókat az 1903. évi számadás további kötelezettsége alól mentessék fel.

Főtanácsbi bizottság az E. K. T. előterjesztését következőkben ajánlja elfogadásra.

1. Örömmel látja bizottság, hogy az 1903. évre több vétetett be, mint az 1902. évben. Ez a jövedelemben emelkedést mutat.

2. Ajánlja bizottság, hogy útasittassék jelen évi főtanácsból is a kezelőség, hogy a lehetőleg tulkiadás nélkül igyekezzék lezárni az évet, mit annyiival is könnyebben megtehet, mert a központhoz beküldött 1602. kor. 40 fillérből a felmerült 47 kor. 87 fillér tulkiadás könnyen fedezhető lett volna.

3. Minthogy ehez a számadáshoz sem volt mellékelve leltár és vagyonkimutatás, bizottság nem láthatja, hogy a jövedelem, az érték hány %-nak felel meg s ezért javasolja e helyen is, méltóztatásék útasítani e kezelőséget is, hogy jövőben a számadását leltár s vagyon kimutatással is szerelje fel esetről-esetre.

Főtanács a nyert felvilágosítások után az E. K. T. javaslatát fogadja el — és Lukács Géza számadót ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

64. E. K. Tanács 628 — 1904. szám alatt beterjeszti a ladas-alamori Augusztinovich alapítványi gazdaság 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	83543	kor,	38	fill.
„ kiadás „	82598	„	63	„
Pénzmaradvány	944	kor.	75	fill.

Hátralék tartozás marad 1904. évre 1025 kor. 43 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik aza 10000 korona, mely év folytán a közpénztárba beadatott, mint a birtok tiszta jövedelme.

Állat állomány: 2082 darab.

A számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket E. K. Tanács megtette.

A számvevőség által helyesbitett számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé elfogadásra, hogy Pálffy Dezső számadó gazdatiszt fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi számadás terhe alól.

Főtanácsi bizottság beadván jelentését, abban a következő megjegyzéseket teszi:

1. Feltűnő, hogy a közpénztárba év folytán csupán 10000 korona szállított be, holott 1902. évben 35353 K. Ez a nagy különbség magyarázatát leli abban, hogy terményekből — a szűk termés miatt — mintegy 10000 koronával kevesebb jövedelem folyt be a szokottnál és az előírányozottnál, hogy 10450 kor. értékben gazdasági gépek vásároltattak s hogy 6055 kor. értékű építkezés történt

2. Megelégedéssel említjük fel, hogy a juhgazdaság ez évben igen szép jövedelmet hozott.

3. Bizottságunk szükségesnek tartja, hogy a számadók pénztári naplójukban minden hó végén havi mérleget készítsenek és azt aláírják.

4. Végül óhajtandó, a mint már többször ki is volt fejezve, hogy a beszállított tiszta jövedelem %_o-okban is ki legyen mutatva

Főtanács jelen számadást az E. K. T. és a Főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja, számadó gazdatisztet ezen számadás további terhe alól ff feloldozza.

A mi a Főtanácsi bizottság évrevételét illeti, azokat az E. K. Tanács figyelmébe ajánlja.

65. Szavazatszedő bizottság elnöke bejelenti a mai napi szavazás eredményét. Beadatott 48 szavazat, melyből kaptak: Egyházi közügyigazgató: Kelemen Albert 47, Kisgyörgy Sándor 1. Jogtanácsos: Molnár Sándor 47, Dr. Ferencz József 1. Kollégiumi igazgató: Dr. Gál Kelemen 48. Számvevők: Csifó Salamon 46, Gyulai Árpád 47, Czakó József 2, Gyulay László 1. II-od foku fegyelmi bíróság: Dr. Boros György 48, Csifó Salamon 48, egyházi; Gál Jenő 48, Mikó Imre 48, világi, rendes; Iszlai Márton egyházi 48, Fekete Gyula világi 48, póttagok. III-ad foku fegyelmi bíróság: Csegezi László 48, Raffaj Domokos 48, Gvidó Béla 48 egyházi; Fekete Gábor 48, Szentiványi Gyula 48, Csegezi Mihály 48, világi, rendes; Kisgyörgy Sándor 48, Ozsváth Gábor 48, egyházi; Benkő Mihály 48, Székely Miklós 48, világi póttagok.

Főtanács ezek szerint megválasztottaknak nyilvánítja a) egyházi közügyigazgatónak Kelemen Albert esperest; b) jogtanácsosnak Molnár Sándort; c) kollégiumi igazgatónak dr. Gál Kelement; d) számvevőknek Csifó Salomont, Gyulai Árpádot; e) II-od foku fegyelmi bíróságba: Dr. Boros György, Csifó Salamon, egyházi, Gál Jenő, Mikó Imre, világi, rendes, Iszlai Márton egyházi, Fekete Gyula világi, póttagokat; f) III-ad foku fegyelmi bíróságba: Csegezy László, Raffaj Domokos, Gvidó Béla egyházi, Fekete Gábor, Szentiványi Gyula, Csegezi Mihály világi, rendes, Kisgyörgy Sándor, Ozsváth Gábor egyházi, Benkő Mihály, Székely Miklós afiai világi póttagoknak azzal a megjegyzéssel, hogy mindenik választás a szer vezet i törvényben meghatározott időre szól

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét holnap d. e. 10 órára kitüzi.

HARMADIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1904. október 31-ik napján d. e. 10 órától kezdődőleg, első ülésnél jegyzett elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző mint előbb.

66. Elnöki előterjesztésre

Főtanács jegyzőkönyvének hitelesítésére kineveztetnek püspök elnöklete alatt: Gyöngyösi Béla, d. Boros György, Végh Mihály egyh. Tanácsos afiai.

67. Kijelölő bizottság beadja jelentését, mely szerint a következő jelöléseket teszi:

1. *Jogiügyi bizottságba*: Fekete Gábor elnök, Gál Jenő, Zsakó István, Mikó Imre, Molnár Sándor, Benkő Mihály, dr. Ferencz József, dr. Nagy Zoltán tagok, kik mind megválasztásra ajánltatnak, tekintettel arra, hogy a szervezeti szabály szerint a tagok száma itt nincs meghatározva.

2. *Pénzügyi bizottságba*: Kozma Ferencz elnök, Gyulai László alelnök, Orbók Ferencz, Árkosi Lajos, Vécsei Sámuel, Keresztei Lajos, Hadházi Sándor, Lakatos Lerenecz, dr. Veres Vilmos, Orbók Ferencz tagokból öt tag választandó, kik közül két tag pénztárvizsgáló tag.

3. *Nevclés ügy*: Gál Jenő elnök, dr. Boros György, dr. Gál Kelemen, dr. Nyiredi Géza, Gálfi Lőrincz, Pálfi Márton, Iszlai Márton, Orbók Mór, Lőrinczi Dezső, dr. Veres Lajos. Nagy Gyula, dr. Kis Ernő, Hideg Mihály tagok, kikből 8 tag választandó, még pedig ezekből tanár öt tag.

4. *Nyugdíj-bizottság*: Gyulai László elnök, Péterfi Dénes, dr. Boros György, Iszlai Márton, Ambrus Gergely, Nagy György tagok, kik közül 3 tag választandó.

5. *E. K. Tanácsai tagnak*: Albert Dénes, dr. Nyiredi Géza. Egy tag választandó.

6. *Egyh. tanácsosoknak*: Szentiványi István, dr. Kozma

Endre, Deák Lajos, Szathmári István, dr. Váradi Aurél, kik közül 3 tag válarztandó.

Kiadatik jelentés a szavazatszedő bizottságnak elintézésre.

68. E. K. Tanács 614—1904. szám alatt beterjeszti a buni Berde Mózsza alapítványi birtoknak 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	27607 kor. 56 fill.
„ kiadás „	26898 „ 94 „
Pénzmaradvány	708 kor. 62 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 8000 korona, mely év folytán a pénztárba beadatott, mint a birtok 1903. évi tiszta jövedelme.

Állat állomány: 131 darab

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számvevőség által megvizsgált számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé elfogadásra, hogy Péterfi Albert számadó gazdatiszt feunhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi sóámadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja és a számadó gazdatisztet, Péterfi Albertet ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

69. E. K. Tanács 615—1904. szám alatt beterjeszti a pusztaszentmihályi Derzsi János alapítványi birtok 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	25.547 kor. 90 fill.
„ kiadás „	24.746 » 31 „
pénzmaradvány	801 kor. 59 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 6648 korona, mely összeg év folytán a pénztárba beadatott.

Állatállomány: 420 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számvevőség által helyesbitett számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Pálffy Dénes számadó gazdatiszt mentessék fel az 1903. évi számadás terhe alól.

Főtanácsi bizottság a számadást szintén elfogadásra ajánlja azzal a megjegyzéssel, hogy a közpénztárba beszolgáltatott tiszta jövedelem a tavalyihoz mérten nagyon leszállott 12.000 koronáról szinte felényire.

Főtanács a megadott felvilágosítások után jelen számadást elfogadja, számadó gazdatisztet Pálffy Dénest ezen számadás további terhe alól ff. felmenti

70. E. K. Tanács 531—1904. szám alatt beterjeszti a bágyoni Kovács Dénes és Bencze Anna-féle alapítványi birtok 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . 5749 kor. 63 fill.

„ kiadás „ . 5537 „ 18 „

Pénzmaradvány 212 kor. 45 fill.

A pénzkiadásban benne foglaltatik az a 4098 K. 74 fill. mely a közpénztárba az az 1903. évi folyamán beadatott.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számvevőség által helyesbitett számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Máthé Sándor számadó fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság jelentésében számadást elfogadásra ajánlja a következő megjegyzések mellett:

1. E. K. Tanácsnak a számadások egyöntetűségére vonatkozó javaslata már 1905 január 1-től fogadtassék el, hajtassék végre, annyival is inkább, mert a napló nem lehet számadás, mint a mivel itt is találkozunk.

2. Óhajtandó, hogy év végén a termények közép értéke

is számításba vételessék, mert csak így állapítható meg, hogy az évi jövedelem a birtok értékének hány %-át teszi?

Főtanács jelen számadást elfogadja, Máté Sándor számadót ezen számadás további terhe alól ff. felmenti. A főtanácsi bizottság megjegyzéseit az E. K. T. figyelmébe ajánlja.

71. E. K. Tanács 750—1904. szám alatt beterjeszti bányabükki gazdaság 1903. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	17288 kor. 10 fill.
„ kiadás „	15607 „ 90 „
Pénzmaradvány	1680 kor. 20 fill.
Hátralék követelés	743 „ — „
Állatállomány az 1903. év végén	80 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számvevőség által megvizsgált és helyesbített számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Máthé Mózes számadó fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1903. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság a számadás elfogadását ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, számadó Máté Mózes ezen számadás további kötelezettsége alól felmenti a fennhagyandók fennhagyásával.

72. E. K. Tanács 521—1904. szám alatt beterjeszti az összesített vagyon mérleget az 1903 évről a következőkben.

Összes vagyon az 1903. év végén	5843373 kor. 98 fill
Ezzel szemben teher	1065764 „ 01 „
Az 1903. év végén tiszta cselekvő vagyon	4777609 kor. 97 fill.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy 1903. az évi vagyommérleget a fennebbiekben méltóztassék elfogadni.

Főtanácsbi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács az 1903. évi vagyommérleget fennebbi kimutatás szerint elfogadja.

73. E. K. tanács 810. ikt. szám alatt jelentését és ebben javaslatát az 1904. évre adott 36000 kor. azaz harmincz-hatezer korona felhasználása iránt előterjesztvén, Főtanács az általa kiküldött bizottság meghallgatásával a jelzett államsegélyt következőleg osztja ki:

1. Az új kollegium építésére felvett kölcsön	10000 K. — fill.
2. A közalapba püspöki fizetésre	1500 „ — „
3. A közalapba magyar-utczai telekért 1391/1902. tan. sz. határozat értelmében	1200 „ — „
4. Egyházi községek tartozásának 1904. évi kamata	2662 „ 98 „
5. Papnevelő intézetnek szerelvényekre	200 „ — „
6. Közalapba a papnöv. 1904/5. intern. díjába	1250 „ — „
7. Közalapba a papnöv. 1904/5. egyetemi díjába.	1190 „ — „
8. Esperesek tiszteletdíja és iroda átalánya:	
a) Nagy Lajos kolozs-dobokaköri esperes	270 „ — „
b) Csegezi László aranyostordaköri esperes	310 „ — „
c) Gvidó Béla küküllőköri esperes	290 „ — „
d) Kelemen Albert marosköri esperes	310 „ — „

Átvitel . 19182 K. 98 fill.

Áthozat	19182 K. 98 fill.
e) Raffaj Domokos keresztur- köri esperes	350 " — "
f) Kisgyörgy Sándor udvar- helyköri esperes	310 " — "
g) Osváth Gábor felsőfejr- köri esperes	270 " — "
h) Lőfi Áron háromszékköri esperes	290 " — "
i) Józan Miklós duna-tisza- menti esperes	300 " — "
9. 9 egyházköri jegyzőnek áta- lány á 40 kor.	360 " — "
10. Egyházközségek tartozásai után 1868 év előtti kamat- hátralékba:	
a) Abrudbányai egyházközség	100 " — "
b) Tordai egyházközség . .	270 " 48 "
c) Turi egyházközség	114 " 74 "
d) Dicsőszentmártoni egyház- község	315 " — "
e) Dombói egyházközség . .	420 " — "
f) Nyárádszentmártoni egy- házközség	885 " 80 "
g) Szentábrahámi egyházközség	567 " — "
11. Egyházközségek tőketarto- zása fizetésére:	
a) H. Keményfalvi egyház- község	164 " — "
b) H.-Karácsonyfalvi egyház- község	1680 " — "
12. Kebli tanári nyugdíjalapnak	500 " — "
13. A belsőemberi nyugdíj-alap- nak	500 " — "
14. Benczédi Gergely pénztár- noknak tiszteletdíj	600 " — "
Átvitel	27180 K. — fill.

Áthozat	27180 K. — fill.
15. Nagy Lajos főjegyzőnek tiszteletdíj	300 „ — „
16. Pákey Lajos mérnöknek tiszteletdíj	200 „ — „
17. Dr. Boros Györgynek dékáni tiszteletdíj	100 „ — „
18. Végh Mihály egyházi és püsp. titkárnak tiszteletdíj	200 „ — „
19. Berde Károly egyh. írnoknak	120 „ — „
20. Segélyek:	
a) Kolozsvári egyházközségnek templomjavításra	1000 „ — „
b) Sz.-Udvarhelyi egyházközségnek templomépítésre	600 „ — „
c) Dicsőszentmártoni egyházközségnek templomjavításra	600 „ — „
d) Bordosi egyházközségnek templom építésre	300 „ — „
e) Lókodi egyházközségnek templomjavításra	200 „ — „
f) B.-Ujfalu egyházközségnek templomjavításra	200 „ — „
g) A boldogasszonyfalvi egyházközségnek templomjavításra.	150 „ — „
h) Turi egyházközségnek templomjavításra	100 „ — „
i) Laborfalvi egyházközségnek templomjavításra	100 „ — „
j) H.-szentmárton egyházközségnek toronyjavításra	200 „ — „
k) Nyárádszentlászlói egyházközségnek iskolaépítésre	700 „ — „
l) Alsószováthi egyházközségnek lelkeszi lak javításra	400 „ — „
Átvitel	32650 K. — fill.

Áthozat . . .		32650 K. — fill.
m) Budapesti egyházközségnek	400 „ — „	
n) Vadadi egyházközségnek építkezésre	200 „ — „	
o) Nagy-Solymosi egyházköz- ségnek lelkészi lak javi- tásra	100 „ — „	
p) Brassói egyházközségnek templomépítésre	200 „ — „	
q) Nyárádszentmártoni egy- házközségnek iskolára	100 „ — „	
r) M.-Sárosi egyházközségnek iskolára	100 „ — „	
s) Tordai templomjavításból származott adósság törlesz- tésére	500 „ — „	
t) Medeséri egyházközségnek adóssága törlesztésére	200 „ — „	
u) Kidei egyházközs. adósság törlesztésbe	100 „ — „	
v) Széplaki egyházközségnek adóssága törlesztésére	100 „ — „	
z) Verespataki egyházközség- nek adóssága törlesztésébe	200 „ — „	
x) Szentháromsági egyház- községnek adóssága törlesz- tésébe	300 „ — „	
aa) Iszlói egyházközségnek adóssága törlesztésébe	200 „ — „	
bb) H.-Keménfalvi egyház- községnek adóssága törlesz- tésébe	100 „ — „	
cc) Sárdi egyházközségnek adóssága törlesztésébe	150 „ — „	
dd) Fazakas Lajos lelkésznek	100 „ — „	
Átvitel . . .		35700 K. — fill.

Áthozat .	35700 K. — fill.
ee) Székely Zsigmond lelkésznek	100 „ — „
ff) Székely András lelkésznek	100 „ — „
gg) Máthé Lajos lelkésznek	100 „ — „
Összeg .	36000 K. — fill.

74. E. K. Tanács 810 -- 1904. ikt. szám alatt megteszi javaslatát a Báró Baldácsy-alapból kivett 9000 kor. segélyösszeg felhasználása iránt. Főtanács figyelembe vevén az általa kiküldött bizottság javaslatát, nevezett segélyt a következők szerint adja ki:

1. Rendelkezési alapba segélyekre az összegből . . .	540 K. — fill.
2. A közalapba püspöki fizetésre	3000 „ — „
3. A megmaradó 5460 kor. felerésze 2730 kor. osztatik ki az egyházközségek és belső emberek közt következőleg:	
a) Kisadorjáni egyházközségnek	230 „ — „
b) Kilyéni egyházközségnek	100 „ — „
c) Vári Albert lelkésznek sz.-udvarhelyi vallástanításért	200 „ — „
d) Kelemen Albert esperes m.-vásárhelyi vallástanításért	80 „ — „
e) Göncz Mihály lelkésznek kovásznai vallástanításért	120 „ — „
f) Szász András lelkésznek iszlói beszolgáolásért	200 „ — „
g) Balázs András hódmezővásárhelyi lelkésznek	500 „ — „
Átvitel .	4970 K. — fill.

Áthozat .	4970 K. — fill.
h) Kökősi Mihály polgárdi lelkésznek	250 „ — „
i) Benedek Mihály hódmező- vásárhelyi tanítónak . .	100 „ — „
j) Zoltán Ferencz mezőberényi tanítónak	100 „ — „
k) Lázár Dénes dévaványai tanítónak	100 „ — „
l) Gálfi Kálmán füzesgyarmati tanítónak	200 „ — „
m) József Dénes dombói tani- tónak	50 „ — „
n) Fodor Ferencz b.-szentmik- lósi tanítónak	50 „ — „
o) Fazakas Péter ny.-szent- mártoni tanítónak	50 „ — „
p) Kádár Sándor s.-kőröspa- taki tanítónak	50 „ — „
q) Molnár János ádamosi lel- késznek	50 „ — „
r) Benczédi Domokos csegezi lelkésznek	50 „ — „
s) Kiss Aladár lelkésznek fo- garasi vallástanításért . .	150 „ — „
4. Az özvegyek és árvák segé- lyezésére és a belsőemberi nyugdíjalap javára fordít- tatik 2730. kor. a követ- kezőleg:	
a) Özv. Gvidó Mózesné .	70 „ — „
b) Özv. Györfi Józsefné . .	70 „ — „
c) Özv. Szederjesi Ferenczné	70 „ — „
d) Özv. Péterfi Miklósné . .	70 „ — „
e) Özv. Barabás Jánosné . .	70 „ — „
f) Özv. Kovács Ferenczné .	70 „ — „
Átvitel .	6590 K. — fill.

Áthozat	6590 K. — fill.
g) Özv. Egyed Mózesné	70 " — "
h) Özv. Kozma Elekné	70 " — "
i) Özv. László Domokosné	70 " — "
j) Özv. Molnár Miklósné	50 " — "
k) Özv. Jakab Józsefné	50 " — "
l) Özv. Kozma Sándorné	50 " — "
m) Özv. Siménfalvi Györgyné	50 " — "
n) Özv. Siménfalvi Sándorné	50 " — "
o) Özv. Gálfalvi Sámuelné	50 " — "
p) Gál Kata	50 " — "
q) Máté Róza	50 " — "
r) Özv. Szentgyörgyi Mózesné	35 " — "
s) Özv. Bomhér Mózesné	35 " — "
t) Özv. Boncza Györgyné	35 " — "
u) Özv. Orbán Mihályné	35 " — "
v) Özv. Pálfi Sándorné	30 " — "
w) Özv. Fodor Andrásné	30 " — "
x) Dézsi Mihályné	100 " — "
y) Gálfalvi István lelkész	50 " — "
z) NagyJános tanító	50 " — "
aa) Sárdi Imréné	35 " — "
5. A belsőemberi nyugdíjalap ja- vára	1365 " — "
Összesen	9000 K. — fill.

75. E. K. Tanács 810 — 1904. szám alatt előterjesztvén javaslatát a Berde Mózsa alapból kiutalandó 2000 korona felhasználása iránt:

Főtanács az ajánlat elfogadásával a 2000 korona segélyt a következőleg osztja ki a szegény és alakulandó egyházközségek között:

1. Hódmezővásárhelyi egyházköz-
ségnek 500 kor.
2. Polgárdi egyházközségnek 300 kor.

Átvitel 800 kor.

	Áthozat .	800 kor.
3.	Dévaványai egyházközségnek	300 kor.
4.	Füzesgyarmati „	300 kor.
5.	Mezőberényi „	200 kor.
6.	Fogarasi „	200 kor.
7.	Sepsiszentgyörgyi „	200 kor.
	Összeg	2000 kor

76. E. K. Tanács 810—1904 szám alatt előterjeszti javaslatát a Dávid Ferencz alapból 1808 kor. 83 fill. felhasználása iránt.

Főtanács a javaslat elfogadásával nevezett segélyt következőleg osztja ki:

1.	Albert János nyugdíjába	360 k. — fill.
2.	Patakfalvi Domokosnak erzsébetvárosi vallástanításért	100 k. — fill.
3.	Vaska Bélának brassói vallástanításért	100 k. — fill.
4.	Szabó Albertnek medgyesi vallástanításért	80 k. — fill.
5.	Raffaj Domokosnak segesvári vallástanításért	100 k. — fill.
6.	József Lajosnak sepsiszentgyörgyi vallástanításért	60 k. — fill.
7.	Gál Miklósnak nagyenyedi vallástanításért	60 k. — fill.
8.	Kovács Lajosnak kolozsvári vallástanításért	60 k. — fill.
9.	Varga Dénesnek baróti vallástanításért	50 k. — fill.
	Orbok Gyulának parajdi	30 k. — fill.
	Átvitel	1000 k. — fill.

Áthozat . . .	1000 k. — fill.
11. Az irodalmi működés jutalmazására szánt összeg az amsterdami felolvasások kiadási költségeire fordítottatik	200 k. — fill.
12. Tőkéhez csatoltetik . . .	608 k. 83 fill.
Összeg . . .	<u>1808 k. 83 fill.</u>

77. E. K. Tanács 810 — 1903¹ szám alatt előterjesztvén javaslatát a Kovács Dénes és Bencze Anna alapból 1000 k. felhasználása iránt,

Főtanács a nevezett összeget E. K. Tanács javaslatának elfogadásával következőleg osztja ki:

1. Deésfalvi egyházközségnek . . .	200 kor.
2. Gál József lelkésznek . . .	200 kor.
3. Gál Elek „ . . .	200 kor.
4. Kiss Aladár „ . . .	200 kor.
5. Kiss Sándor tanítónak . . .	100 kor.
6. József János „ . . .	100 kor.
Összeg . . .	<u>1000 kor.</u>

78. E. K. Tanács 810 — 1904. szám alatt előterjeszti a Zsuki alapból 210 kor. felhasználása iránti javaslatát,

Főtanács a nevezett segélyt az E. K. T. javaslatának elfogadásával következőleg osztja ki:

1. Kászoni Árpádnak az örményesi szolgálatért	60 kor.
2. Máthé Lajos k.-adorjáni tanítónak díjlevél szerint 1903. és 1904. évre	21 kor.
3. Marosi Lajos vadadi tanítónak díjlevél szerint	10 kor.
Atvitel . . .	<u>91 kor.</u>

	Áthozat	91 kor.
4.	Bartalis József csikfalvi tanítónak díjlevél szerint	10 kor.
5.	Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak díjlevél szerint	10 kor.
6.	Andrási Gyula toroczkószent- györgyi énekvezérnek	50 kor.
7.	Máthé Béla tartozása törlesztésére	49 kor.
	Összeg	210 kor.

79. Elnök bejelenti, hogy az egyházi alapok gyarapítására 15.800 kor. állami segély 1904. évre közelebbi időben kiútatott és ki is vétetett. Kéri a Főtanácsot, hogy E. K. Tanácsot hatalmazza fel ez összegnek rendeltetése szerint elhelyezésére.

Főtanács felhatalmazza az E. K. Tanácsot, hogy a bejelentett 15.800 korona államsegélyt rendeltetése szerint helyezze el.

80. E. K. Tanács 761—1004. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör f. évben tartott rendes közgyűlése felterjesztette Lőfi Áron egyházköri esperes afiának a közgyűléshez intézett levelét, melyben hivatkozva 80 éves hajlott korára, bejelentette 24 évig folytatott esperesi hivataláról való lemondását.

E. K. Tanács a lemondást azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy bár jogosított nevezett esperes afia, hajlott korára való hivatkozással, lemondásának elfogadását kérni, s habár az egyházköri közgyűlés minden kérésére sem vonta vissza lemondását, E. Főtanács a lemondást ne fogadja el, hanem tekintettel arra, hogy Lőfi Áron esperes afia 80 éves magas életkorral is, Isten jóvoltából testi és lelki erejének birtokában van, E. Főtanács hívja fel őt egyházunk érdekében, 24 év óta lelkiismeres hűséggel és hasznos munkássággal betöltött esperesi hivatalának tovább folytatására.

Ezen lemondás ügye bővebben tárgyalatván, Főtanács hozza a következő végzést:

Főtanács a Főtiszt. püspök úr szóbeli előterjesztéséből s több egyházi tanácsos nyilatkozásából arról győződven meg, hogy Lőfi Áron esperes afia lemondását nem veszi vissza — bár erre az utobbi napokban is felszólítottatott — az ő lemondását tehát, esperesi hivatalában végzett munkásságának méltányló elismerése mellett elfogadja és útasítja az E. K. Tanácsot, hogy a háromszéki megüresedett esperesi állás betöltése iránt intézkedjék.

81. E. K. Tanács a tordai iskola ügyében 831 — 1904. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy tordai iskolánkra nézve az állammal kötött szerződés 1904/5. tanév végével lejár s a polgári iskola abból kiköltözik, a Főtisztelendő püspök úr egy értekezletet hívott volt egybe annak megbeszélése és megfontolása végett, hogy visszaállítja, illetőleg visszaállíttatja-e egyházunk Tordán az algymnasiumot? Az értekezletről beterjesztett javaslatot E. K. Tanács magáévá tévén, kifejezte azon ohaját, hogy a tordai 4 osztályu algymnasium visszaállíttassék. S minthogy ugyancsak ebben az ügyben a torda-aranyosi egyházkör rendkívüli közgyűlése, valamint a tordai egyházközség és a tordai iskola igazgatósága is kérést intézett az E. Főtanácshoz, melyben az algymnasium visszaállítását kérik, E. K. Tanács ezen ügyet azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy az E. Főtanács a maga részéről is kimondván a tordai algymnasium visszaállítása iránti ohaját, bizza meg az E. K. Tanácsot, hogy e célból állíttasson egybe a megkívántató szükségletre nézve egy teljes s a jelenkor igényeinek megfelelő kimutatást, vegye számba az erre fordítható s rendelkezésünkre álló fedezetet s minthogy ezzel a fedezettel nehezen lesz visszaállítható az algymnasium, találja valamely módját annak, hogy a mu-

tatkozó hiány mi módon lenne fedezhető? E czélból Torda városát és Torda-Aranyosmegyét, a melyeket, miután nincs kilátásuk arra, hogy a kormánynál évek óta kérelmezett állami főgymnasium megvalósítható legyen, egy algymnasium fennállása is ép oly közelről kell, hogy érdekelje, mint egyházunkat, keresse meg az iránt, hogy járuljanak hozzá, esetleg egy-egy tanár fizetésének a biztosításával, megfelelő befolyás mellett, a mint erre Magyarország sok városában szép példák vannak. Továbbá járjon végére annak is, hogy a visszaállítandó algymnasium részére lehetne e kilátásunk, ha későbbre is, államsegélyre? Mert a polgári iskola mellett legalább egy algymnasium fennállása Tordán nemcsak ezen város és megye kiáltó érdeke, hanem nemzetiségi szempontból is kiváló figyelmet érdemel. Bizassék meg az E. K. Tanács arra is, hogy mindezekben haladéktalanul eljárván, mihelyt az algymnasium visszaállítására nézve az így egybegyűjtött adatok alapján számításait megtette, hívjon egybe egy rendkívüli egyházi Főtanácsot, a mely e nagyföntosságu ügyben kellő időben határozatot hozhasson.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék az előterjesztett javaslatot elfogadni. Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács több egyh. tanácsos afia hozzá-
szólása és beható tárgyalás után az E. K. T.
javaslatát mindenekben elfogadta.

82. E. K. Tanács 432 és 601—1904. szám alatt sz.-kereszturi iskolánknál a 6-ik osztály beállítására és azzal kapcsolatos tanári állások betöltésére vonatkozólag a következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 99—1902. számu végzése alapján E. K. Tanácsunk 77—1903/Tan. sz. határozatával kimondotta, hogy a kereszturi gymnasiumnál a 6-ik osztálynak már az 1903/4. tanév kezdetén való beállítására minden lehető elkövet; de mivel az csak újabb államsegély nyerésével történhetett volna meg, s az e tekintetben a vallás és közoktatási Miniszter úrhoz intézett felíratra válasz nem érke-

zett, 1903. év szept. 1-re beállítható nem volt. Időközben az eddig is élvezett fenntartási évi államsegély emeltetvén, E. K. Tanács elhatározta a 6-ik osztálynak 1904. év szept. 1-re való beállítását, újabb építkezés megtétele nélkül, a minek következtében intézkedett, hogy

1. A 6 ik osztály elhelyezésére szükséges tanterem alakíttassék át az internatusi helyiség egyik terméből; internatusi helyiséggé pedig az igazgató tanári lakás. Az igazgató tanárnak lakásul szolgáljon a Barabás Lajos tanár által használt lakás, s Barabás Lajos tanárnak lakáspénz adassék.

2. A 6-ik osztály beállításával a magyar-latin tanszakra 1 rendes és a mennyiségtan, természettan tanszakra helyettes tanári állás szervezése vált szükségessé, a kikkel együtt az intézetnek 6 rendes és 3 helyettes tanára lett a hitoktató és énektanítón kívül. A r. tanár fizetését 2400 korona törzsfizetésben, 400 korona lakpénzben s az ötöttörvény értelmében megillető évötödös korpótlékra való kilátással; a h. tanári évi fizetést 1600 koronában állapította meg.

A 6 ik osztály beállításával előállott költségek összege az 1904. és 1905 évekre 7011 kor. 99 fill. tesz, mely tekintettel a fenntartási államsegélyre, fedezetet nyer.

Tisztelettel jelenti E. K. Tanács, hogy a 6-ik osztály beállításával szükségessé vált új tanári állások betöltésére nézve a pályázat szabályszerű kihirdetését elrendelte. A beérkezett pályázati folyamódások azonban a magyar-latin tanszékre nem feleltek meg a pályázati feltételeknek, mely okon ez állás is nem rendes, hanem helyettes tanárral töltetett be.

E. K. Tanács 601—1004. szám alatt az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a magyar—latin tanszakra 1 évre ideiglenes minőségben alkalmazta h. tanárnak Péter Lajos alapvizsgázott tanárjelöltet és a mennyiségtan—természettani tanszakra, szintén 1 évre ideiglenes minőségben, h. tanárnak Nagy Béla alapvizsgázott tanárjelöltet s részükre az 1600 kor. évi fizetést a sz.-kereszturi gymn. pénztárából az államsegély terhére 1904. év szeptember 1-től kiútalta

Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, méltóztassék a kereszturi gymn. 6-ik osztályának beállítására és az ezzel kapcsolatos tanári állások betöltésére tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

Eőtanács beható tárgyalás után az E. K. Tanács javaslatát elfogadja, — egyszersmind örömet fejezi ki a 6-ik osztály felállítására felett és ajánlja E. K. Tanácsnak, hogy az állammal a szerződés megkötésére szükséges lépéseket és a gymn. építéséhez a lehető intézkedéseket tegye meg.

83. E. K. Tanács 19—1904. szám alatt előterjeszti a Kálnoki egyházközség kepeváltásági tervezetét, melynek értelmében úgy a lelkészi, mint énekvezéri termény kepe és oszpora megváltatik

A bemutatott tervezet szerint.

Szükséglet:

1. lelkészi termény kepe és oszpora értéke	305 kor. 44 fill.
2. A lelkész által eddig is pénzül élvezett fakepe és alapítványi kamatjövedelem értéke	81 kor. 68 fill.
3. Énekvezéri termény kepe és oszpora értéke	294 kor. — fill.
4. Az énekvezér által eddig is pénzül élvezett fakepe és alapítványi jövedelem értéke	40 kor. 10 fill.
Összes szükséglet	721 kor. 22 fill.

Fedezet:

Fedezetül szolgál az egyházközség II. számú közgazdasági alapjából, ezen célra elhelyezett: 18031 kor. tőkepénz, melynek 4%-al számított kamatja 721 kor. 24 fill.

Minthogy a szükségletnek megfelelő fedezettel rendelkezik az egyházközség, E. K. Tanács a terménykepe és

oszipora megváltása iránt fentiekben bemutatott tervezetet ideiglenesen jóváhagyta a helyi viszonyokra való tekintetből s az 1904. év január 1-én életbe is lépett.

Kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedését helyben hagyni s a tervezetet véglegesen jóváhagyni.

Főtanács a tett intézkedéseket helyben hagyja s a kálnoki egyházközség kepeváltási tervezetét fennebbiek szerint véglegesen jóváhagyja.

84. E. K. Tanács 582—1904. szám alatt jelenti, hogy a Zsin. Főtanács 63—1903. számú megbízása alapján megtette a szükséges intézkedéseket a sz.-udvarhelyi lelkészi állás betöltése tekintetében. Minthogy azonban a kongruával kiegészítendő 1600 koronát tevő lelkészi fizetés és természetbeni lakás nem elég arra, hogy az udvarhelyi lelkész fenntarthassa magát és arra a lakáson kívül évenként legalább is 2000 koronára van szükség, ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy a sz.-udvarhelyi lelkésznek, eddig a vallás-tanításért adott évi segély helyett, az egyházi államsegélyből és egyházunknak rendelkezésre álló alapjaiból, évről-évre megszavazandólag biztosítsassék évi 400 kor. segély, úgy azonban, hogy ez az összeg rendes fizetésbe beszámítható soha se legyen.

Kéri a javaslat elfogadását és a határozatot annak értelmében kimondani.

Főtanácsbi bizottság E. K. T. javaslatát elfogadásra ajánlja.

Főtanács meghatározza, hogy a székely-udvarhelyi lelkésznek — eddig a vallás-tanításért adott évi segély helyett — az egyházi államsegélyből vagy más rendelkezési alaphoz évről-évre megszavazandólag adassék és biztosítsassék 400 kor. évi segély, ez összeg azonban rendes fizetésbe nem számítható soha.

85. E. K. Tanács 733—1904. szám alatt jelenti, hogy az 51—1902. főtan. számú megbízatás értelmében az egy-

ház szervezeti törvénybe, a megfelelő helyekre beillesztette azokat a módosításokat és kiegészítéseket, melyeket az E. Főtanács jelzett számú határozatával megállapított. Egyzersmind beterjeszti javaslatát, a változott viszonyok következtében még szükségessé vált módosításokra nézve, ajánlja, hogy E. Főtanács bizza meg az E. K. Tanácsot az egységessé tett szervezeti törvény kiadásával.

Főtanácsí bizottság ajánlja az E. K. T. javaslatának elfogadását.

Főtanács az E. K. Tanács fennebbi javaslatát elfogadja és az E. K. Tanácsot megbizza az egységessé tett szervezeti törvény kiadásával, továbbá azzal, hogy többi egyh. törvényünket is a pénzügyi viszonyok tekintetbe vételével a szervezeti törvényekkel együttesen kiadhassa.

86. E. K. Tanács 793 —1904. szám alatt jelenti, hogy a Főtiszt. Püspök ur a templomi istentiszteletek szabályozása tárgyában rendszabályt dolgozott ki, mely az egyházköröknek javaslataik megadására ki lett küldve, E. K. Tanács az egyházkörök javaslatainak figyelembevételével, a szükséges módosításokat megtette s a rendszabályt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék elfogadni és törvénynyé tenni.

Főtanácsí bizottság az E. K. Tanács által beadott Rendszabályhoz több rendbeli módosítást, toldást hozott ajánlatba, minek következtében az ügy hosszas vitatás alá került, végül is

Főtanács az E. K. Tanács által beadott Rendszabályt mindenekben elfogadta és törvényre emeli s közreadja a következőkben:

Rendszabály

az istentiszteletek tartására.

I. Hétköznapi istentiszteletek.

1. §. Hétköznapiokon az anyaegyház községekben minden reggel és legalább szombaton estve is, valamint az év

utolsó estvéjén istentisztelet tartandó énekléssel és imával.

2. § A mely anyaegyházközséghez társ- és egy vagy több leányegyházközség tartozik, ezekben is hetenként lehetőleg egy reggeli vagy estvéli hétköznapi istentisztelet tartandó. Idejét az illető anya-, társ- és leányegyházközségek együttesen állapítják meg s azt a püspöknek tudás, illetőleg jóváhagyás végett bejelentik.

3. §. A mely napon a lelkész társ-vagy leányegyházközségben tart hétköznapi istentiszteletet, az anyaegyházközségben a kántor tanító vagy kántorságra is kinevezett tanító, esetleg kántor tartja meg a hétköznapi istentiszteletet, s csak ott, a hol sem kántor tanító, sem kántorságra is kinevezett tanító, s esetleg kellő képzettséggel bíró kántor sincs, maradhat el ily napokon a hétköznapi istentisztelet.

4. §. A kántor tanító, kántorságra is kinevezett tanító, esetleg kántor köteles a lelkészt betegsége, vagy igazolható más okból származó akadályoztatása esetén mindannyiszor helyettesíteni; a mi megfordítva a lelkészre nézve is áll. Nemkülönbén a lelkészi állás ürességben léte alatt is ők végzik a hétköznapi istentiszteleteket.

5. §. A mely leányegyházközségben rendes kántortanító állás van, abban azokon a napokon is, a melyek nincsenek a lelkésznek kijelölve, ő tartja meg mindannyiszor a hétköznapi istentiszteleteket.

6. §. Az ugynevezett bűnbánati hetekben az anya- s kántortanítói állással bíró leányegyházközségekben reggel és este is megtartandó az istentisztelet.

II. *A vasárnapi istentiszteletek.*

7. §. Vasárnaponkint az anya-egyházközségekben kétszer, délelőtt és délután tartandók istentiszteletek. Délelőtt ének, ima és egyházi beszéddel, délután egyházi beszéd helyett a körülményekhez képest bibliai magyarázattal.

Ha azonban a vasárnapi iskola délután tartatik, a biblia magyarázat elmaradhat.

8. §. Társ- és leányegyházközségekben a lelkész által tartandó vasárnapi istentiszteleteket az anya- és leányegy-

házközségek egyetértőleg állapítják meg s azt tudás illetőleg jóváhagyás végett a püspöknek bejelentik; de havonként legalább egyszer ezekben is tartandó istentisztelet.

Amennyiben egyetértő megállapodás nem jöhetne létre, az esperes meghallgatásával a püspök határoz.

9. §. A mely vasárnapokon a lelkész társ- vagy leányegyházközségekben tart istentiszteletet, az anyaegyházközségben tartandó istentiszteletre nézve a Rendszabály 3 §-a, rendes kántortanítói állomással bíró társ- vagy leányegyházközségekre nézve pedig a Rendszabály 5. §-a az irányadó.

III. *Ünnepi istentiszteletek.*

10. §. A karácson, husvét és pünkösdi ünnepek alkalmából mind 3 napon, valamint az újév első napján és áldozócsütörtökön az anyaegyházközségben kétszer, délelőtt és délután istentiszteletek tartandók.

A délelőtti, valamint az ünnepek 1-ső és 2-ik napján délután, az egyházi beszéd helyett megfelelő biblia magyarázat mondható. Az ünnepek 3-ad napján s újév és áldozócsütörtök délutánján csak ének és ima tartandó.

Ez ünnepi istentiszteleteket, a mely egyházközségbe legatus (ünnepi követ) jár, 1-ső és 2-od napján délután és 3-ad napján délelőtt ez végzi, a 2-od nap délelőtti istentiszteletet pedig a kántortanító vagy kántorságra is kinevezett tanító, esetleg kántor. Ilyen nem léteben ezt is a lelkész végzi.

Nagypénteken is kétszeri istentisztelet tartandó, ének és ima mellett a passioval, a hol azonban a passio kántor nem léte miatt nem énekeltetik, délelőtt ének és ima mellett egyházi beszéd is tartandó; délután pedig ének és ima.

11. §. Karácson, husvét és pünköszt első napján, valamint szeptember hó 29-ik napját megelőző vasárnapon vagy ha ez vasárnapra esnék, aznap a délelőtti istentisztelet alkalmával az urvacsora mindenik egyházközségben megfelelő énekek, agenda és imák mellett kiosztandó.

12. §. A társ- és leányegyházközségekben az ünnepi istentiszteletekre nézve az illető anya- és társegyházközség-

gek egyetértésével állapittatik meg, a különleges rendszabály a mi a püspöknek bejelentetik.

Ha egyetértő megállapodás nem jön létre, az esperes meghallgatásával a püspök határoz. Az urvacsora azonban ezekben is az ünnepek másod napján, ősszel pedig az anyaegyházközségben teljesített urvacsora osztás napját követő első vasárnapon rendszeren kiosztandó.

13. §. Az általános keresztény ünnepeken, valamint egyházi gyűlések alkalmával tartani szokott istentiszteleteken kívül bármely czimen egyes egyházi községekben ünnepélyes istentiszteleteket csak a püspök tudtával és jóváhagyásával lehet tartani.

IV. Záradék.

14. § Az istentiszteleteknek ezen Rendszabályban megállapított módjaitól, a helyi viszonyokhoz és körülményekhez képest, eltérésre egyes egyházközségeknek a püspök engedélyt adhat, a miért az illető egyházközség ilyen engedélyért a püspökhöz folyamodhatik.

87. Szavazatszedő bizottság elnöke bejelenti a szavazás eredményét. Beadatott összesen 52 szavazó-lap. A szavazatokból kaptak:

Jogügyi bizottságba: Fekete Gábor elnök 49, Gál Jenő 50, Zsakó István 50, Mikó Imre 50, Molnár Sándor 49, Benkő Mihály 50, Dr. Ferencz József 50, Dr. Nagy Zoltán 50.

Pénzügyi bizottságba: Kozma Ferencz elnök 50, Gyulai László alelnök 49, Orbók Ferencz 49, Árkosi Lajos 47, Vécsi Sámuel 44, Keresztei Lajos egyszersmind pénztárvizsgáló tag 46, Hadházi Sándor egyszersmind pénztárvizsgáló tag 48, Dr. Veress Vilmos 2.

Nyelvügyi bizottságba: Gál Jenő elnök 51, Dr. Boros György 49, Dr. Gál Kelemen 47, Dr. Nyiredi Géza 50, Gálfi Lőrincz 50, Pálfi Márton 50, Iszlai Márton 48, Orbók Mór 48, Lőrinczi Dezső 49, Dr. Kiss Ernő 1, Nagy Gyula 1.

Nyugdíjbizottságba: Gyulai László elnök 49, Péterfi

Dénes 48, Dr. Boros György 49, Iszlai Márton 45, Ambrus Gergely 2.

E. K. T. tagnak: Albert Dénes 47, dr. Nyiredi Géza 2.

Egyházi tanácsosoknak: Szentiványi István 44, Szathmári István 13, Dr. Váradi Aurél 16, Dr. Kozma Endre 35, Deák Lajos 45.

Főtanács ezek szerint megválasztott tagoknak nyilváníttja: a) Jogügyi bizottságba: Fekete Gábor elnök, Gál Jenő, Zsakó István, Mikó Imre, Molnár Sándor, Benkő Mihály, Dr. Ferencz József, Dr. Nagy Zoltán; — b) Pénzügyi bizottságba: Kozma Ferencz elnök, Gyulai László, alelnök, Orbók Ferencz, Árkosi Lajos, Vécsei Sámuel, — Keresztei Lajos és Hadházi Sándor egyszersmind pénztárvizsgáló tagok; — c) Nevelésügyi bizottságba: Gál Jenő elnök, Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen, Dr. Nyiredi Géza, Gálfi Lőrincz, Pálfi Márton, Iszlai Márton, Orbók Mór, Lőrinczi Dezső; — d) Nyugdíjbizottságba: Gyulai László elnök, Péterfi Dénes, Dr. Boros György, Iszlai Márton; — e) E. K. Tanácsi tagnak: Albert Dénes, az 1903. évben választottak csoportjába; — f) Egyházi tanácsosoknak: Szentiványi István, Dr. Kozma Endre, Deák Lajos fiait.

88. Szentiványi István és dr. Kozma Endre megválasztott egyh. tanácsos afiai a hivatali eskü letételére jelentkezvén.

Főtanács tőlük az esküt beveszi.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét d. u. 4 órára kitűzi.

NEGYEDIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1904. október 31-én délután 4 órakor kezdődőleg, az első ülésről jegyzett elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző mint fennebb.

89. E. K. Tanács 850—1904. szám alatt a kolozsvári kollégiumról, a papnevelő intézetről, főgymnásium s az azzal kapcsolatos elemi iskoláról, 1903/4. tanévre vonatkozólag az évi Értesítőben megjelent jelentést, azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék örvendetes tudomásul venni s Dr. Gál Kelemen igazgató tanár afiának az Értesítő lelkiismeretes gonddal való egybeállításáért elismerését kifejezni.

Főtanács az E. K. J. jelentését és javaslatát elfogadván Dr. Gál Kelemen kollégiumi igazgató tanár afiának az „Értesítő“ lelkiismeretes és gondos egybeállításáért elismerését kifejezi.

90. E. K. Tanács 848—1904. szám alatt a sz-kereszturi gymnasiumnak 1903/4. tanévre vonatkozó tanügyiállapotáról, az évi Értesítőben megjelent jelentést, mely a kiküldött vizsgabiztosok jelentésével összhangban teljesen megnyugtató, azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék örvendetes tudomásul venni.

Tudomásul vétetik.

91. E. K. Tanács 849—1904. szám alatt a tordai iskoláról az 1903/4. tanévre vonatkozólag a következő előterjesztést teszi:

Az elemi fiiskolában 95 növendék volt, 14-el több, mint a múlt tanévben.

A polgári fiiskolában tanult 54

A „ leányiskolában „ 27

Az elemi fiiskolában „ 54

Összesen 135 unitárius növendék.

A polgári fiiskola 222 növendéke közül a latinnyelvet 100 növendék tanulta. A latinnyelv nagyszámu tanulói igazolják, hogy Tordán a gymnásiumi oktatás közszükségnek felel meg, a növendékeknek csaknem 50%-a veszi igénybe. Elégtelen osztályzatot a latinnyelvből 17 tanuló kapott.

A tanulók évközben különböző segélyezésben részesültek.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a jelentést tudomásul venni méltóztassék.

Jelentés tudomásul vétetik.

92. E. K. Tanács 853—1904. szám alatt az állami tanító és tanítónő képző intézetekben 199/4. tanévben teljesített hitoktatásról a következő jelentést terjeszti a Főtanács elé:

1. *A székelkykereszturi állami tanítóképző intézet*-ben a tanulók összes száma 28 volt. A tanítás eredménye jeles. Hitoktató: Lőrinczi István. Tan- és kántor-képesítő a tanulók strájkja miatt büntetésből nem tartatott, ez csak deczember hóban lesz megtartva.

2. *Kolozsvári állami tanítóképző intézet*: Hitoktató: Csifó Salamon lelkészi tanár. A tanulók száma 22 rendes és 2 magántanuló, a kik két csoportban tanultak és pedig az I—III. évesek az unitárius egyháztörténelmet, a IV-ed évesek a vallástanítás módszerét. Tanképesítőt szerzett 7, kántorképesítőt 4 növendék.

3. *Sepsiszentgyörgyi állami tanítónőképző intézet*: Hitoktató: József Lajos lelkész. Tanulók száma 9, a kik két csoportba osztva tanultak heti 4 órán. Az első csoport tananyaga volt „Unitárius kistükör“ tört. rész, a második csoporté a vallástanítás módszertana. A növendékek az isteni tiszteletekre minden hónap I-ső vasárnapján, egy unitárius tanítónő vezetése alatt megjelentek.

4. *Kolozsvári állami tanítónőképző intézet*: Hitoktató: Péterfi Dénes lelkész-tanár. A tanulók száma 16, a kik két csoportba osztva tanultak. Az I—III-ad évesek együtt a IV-ed évesek külön. Tanképesítőt tett 3 növendék.

E. K. Tanács a jelentésekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette, kéri az E Főtanácsot, hogy a jelentést méltóztassék tudomásul venni.

Jelentés tudomásul vétetik.

93. E. K. Tanács 853—1904. szám alatt beterjeszti jelentését a nem unitárius középiskolákban tanuló unitárius növendékek 1903 4 tanévi vallástanításáról a következőkben:

1. *A segescvári ág. ev. főgymnasiumban* a tanulók száma 3 osztályban 3. Hitoktató: Raffaj Domokos esperes lelkész. Heti órák száma 1.

2. *Székclyudvarhelyi* különböző intézetekben tanulók száma 46. Hitoktató: Vári Albert lelkész. A heti órák száma nincs jelezve.

3. *Fogarasi* különböző intézetekben a tanulók száma 8. Hitoktató! Kiss Aladár lelkész, a ki két hetenként tanított 1 órát.

4. *Brassói* különböző tanintézetekben a tanulók száma 18 volt, a kik 4 csoportban osztva tanultak a tantervvel egyezően, de csoportosztás szerint váltakozó módszer mellett. A heti órák száma nincs jelentve. Egyházi énektanítás is volt. Hitoktató: Vaska Béla lelkész.

5. *Sepsiszentgyörgyi* ev. ref. Mikó kollégiumban a tanulók száma 17, a kik két csoportban osztva tanultak heti 2 órán. Hitoktató: József Lajos lelkész.

6. *Budapesti* különböző tanintézetekben a fiu és leány növendékek száma 111, a kik heti 16 órán részesültek hitoktatásban, a tantervvel egyezően. A Budapesthez tartozó vidéki városokban növendékeinket a protestans papok tanították vallásra a mi tankönyvünkből. Hitoktató: Józán Miklós esperes lelkész volt, a ki nagy fáradsággal járó munkáját lelkiismeretes odaadással teljesítette.

7. *A medgyesi ág. ev. főgymnasiumban* 2 tanuló részesült hitoktatásban. A tanterv nem volt betartva. Hitoktató: Szabó Albert lelkész.

8. *Az erzsébetvárosi* főgymnasiumban a tanulók száma

9. A tananyag a tantervvvel nem egyezett meg egészen. A hitoktatást Patakfalvi Domokos végezte lelkiismeretes buzgósággal.

9. *A marosvásárhelyi* különböző tanintézetekben a tanulók száma 14 volt. Heti órák száma 5. A tanterv a fokozatos átmenet és szükséges csoportosítás szerint megtartott. Hitoktató: Kelemen Albert esperes lelkész.

10. *A szamosújvári* állami főgymnasiumban a tanulók száma 8 volt. A tanterv megtartatott. Hitoktató: Fülöp Mózes lelkész.

E. K. Tanács a jelentésekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette. Kéri E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentést tudomásul venni.

Jelentés tudomásul vétetik.

97. E. K. Tanács 851 — 1904. szám alatt a nevelésügyi bizottság jelentése alapján az elemi népiskolák 1903 '4 tanévi tanügyi állapotáról a következő jelentést terjeszti be:

1. Az egyházkörökből beérkezett jelentések szerint népiskoláink állapotai türhetők és az elért eredmények épen jóknak mondhatók, habár a jelentések azt is sejteni engedik, hogy az azokban feltüntetett eredmények nem állanak épen minden esetben reális alapon. Az iskolába járók száma igen sok helyen eléri a kellő százalékot, mi igen öröndetes jelenség. Az iskolába nem járó tankötelesek száma legnagyobb az aranyos-tordaköri és küüllői egyházkörökben; minélfogva ezek, illető esperes afia útján, felhivatnak, hogy igyekezzenek a tankötelesek iskolába járását intensivebbé tenni.

2. Az ismétlő iskolások tanítása általában rossz képet képet mutat. Sok helyen ezeket épen nem is tanítják semmire; minélfogva az ismétlő iskolák esperes afiai által szigorubb ellenőrzés alá veendők.

3. A gyakorlati életre való nevelésnek iskoláinkban általában igen szük tér van engedve. A fa- és állattenyésztés, a gazdasági eszközök és növények megismertetésére még ott sem gondolnak sok helyen, hol ismétlő iskola van. E tekintetben dicséretes kivételt képeznek Kisgyörgy Tamás

és Tana János bölöni tanítóink, kiknek faiskolájában 235 nemes oltovány van és egy 20□ méter terjedelmű magonciskola. A midőn ezért nevezetteknek az E. K. Tanács elismerését fejezi ki, ezt a buzgóságot és tevékenységet összes tanítóinknak figyelmébe ajánlja.

4. A mint a jelentésekből kitűnik, az egyházkörök nevelésügyi bizottságai valóban elismerésre méltó hasznos munkásságot fejtenek ki. Némely buzgó előadó épen ivekre terjedő neveléstani értekezést olvas fel csak bevezetés gyanánt jelentéséhez, melyben általánosítja megfigyeléseit s a nevelés kérdéseit tárgyalva, azt legalább szőnyegen tartja s mint egyik jelentés mondja: „a lelkesedés olajával kenik a nevelésügy kerekait.” De ennél is érdekesebb az a rész, mely minden iskolát megvizsgál és elbírál minden esztendőben, mi által szükségképen sok hiány pótlása eszközölhető.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a beterjesztett jelentést tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság jelentését megteszi.

Főtanács az E. K. Tanács jelentését tudomásul veszi; a Főtanácsi bizottság javaslatára az egyházköri tanügyi bizottságoknak szakszerű, a tanügyi állapotokat tisztán, világosan kimutató jelentéseikért, a népoktatás ügyének érdekében kifejtett munkásságukért a maga méltányló elismerését kifejezi.

95. E. K. Tanács 846—1904. szám alatt előterjeszti jelentését a nyári vasárnapi tanításról a következőkben:

Jelentés adatott be a küküllői, marosi, udvarhelyi, kereszturi, felsőfehéri egyházkörökből. Nem terjesztett be jelentést a háromszéki, aranyostordai, kolozs-dobokai és duna-tiszamenti egyházkör.

A beérkezett jelentések szerint a kereszturi egyházkör közgyűlése az eredménynyel nincs megelégedve s a szakelőadó-észrevételei tárgyalására bizottságot küldött ki, melynek véleménye azonban nem terjesztetett fel. A marosi és küküllői egyházkörben az eredmény kielégítő. Az udvar-

helyi egyházkörben lelkészek és énekvezér-tanítók együttes működése s ez elért eredmény elismerésre méltó. A felső-fehéri egyházkörben a tanítás jó rendszer szerint, de rövid ideig, 6 — 8 órán folyt.

E. K. Tanács a jelentésekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette. A nevelésügyi bizottságot felhívta, hogy a nyári vasárnapi tanítás egyöntetűvé és rendszeressé tétele céljából dolgozzon ki szabályzatot. Kéri az E. Főtanácsot, hogy a jelentést méltóztassék tudomásul venni.

Főtanács bizottság jelentését beadja, de miután javaslata csak az E. K. T. által megtett intézkedésekre irányul.

Főtanács az E. K. T. jelentését tudomásul veszi.

96. E. K. Tanács 837 — 1904, szám alatt a Berde Mózsa-alapból gyümölcsészet és méhészet tanításáért fordítandó jutalomra beérkezett folyamodásokra vonatkozólag a következő előterjesztést teszi:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

721 — 1904/eln. szám alatt kiadni méltóztatott a segélykiosztó bizottságnak azokat a folyamodásokat, melyek a Berde-alapból gyümölcsészet tanításért jutalomért folyamodnak, javaslattétel végett. Teljes tisztelettel tesszük meg következő jelentésünket.

Beérkeztek a következő folyamodások:

1. Ajtay Jánás h.-almási lelkészé, 2. Kozma Dimén énlaki lelkészé, 3. Szabó Albert szőkefalvi lelkészé. 4. Tóth Károly nyárádszentlászlói énekvezér-tanítóé, 5. Marosi Lajos vadadi énekvezér-tanítóé, 6. Incze Dániel m.-zsákodi énekvezér-tanítóé, 7. Nagy Ferencz énlaki énekvezér-tanítóé, 8. Miklós György szentmihályi énekvezér-tanítóé, 9. Gálfalvi János gagyí lelkészé, 10. Ferenczi Áron medeséri lelkészé. 11. Ürmösi Sándor tarcsafalvi lelkészé.

A folyamodók közül Ajtay János, Kozma Dimén, Szabó Albert csak a méhészet művelésért és tanításért kér jutalmat. A Tóth Károly, Incze Dániel, Gálfalvi János, Ferenczi Áron, Ürmösi Sándor folyamodásai nincsenek felsze-

relve kellőleg. Marosi Lajos, Nagy Ferencz, Miklós György 1902. évben részesültek jutalomban s jelenben benyújtott folyamódásukban nincs kellőleg igazolva az előhaladás, a melyért jutalomba lehetne részesíteni.

Ezek alapján, minthogy a pályázati folyamódások nem felelnek meg kellőleg a pályázati feltételeknek, E. K. Tanács egyik pályázót sem ajánlja jutalomra.

Kapcsolatosan felolvastatik a Főtanácsi bizottság etérő javaslata a következőkben:

Főtanácsi bizottság a Berde Mózsa-alapból a gyümölcsészet és méhészet művelésében elért eredmény és azok tanítása körül kifejtett buzgóság jutalmazásáért beterjesztett folyamódásokra E. K. Tanács által 836—1904, szám alatt hozott azon javaslattól eltérően, mely szerint a 11 folyamódó egyikének se adassék jutalom, Egyházi Főtanács elé elfogadásra tisztelettel alábbi javaslatot terjeszti be:

A csak méhészet sikeres műveletéért és tanításáért jutalomért folyamódóknak is, névszerint Ajtay János h.-almási lelkésznek adassék 50 kor., Kozma Dimén énlaki és Szabó Albert szőkefalvi lelkészeknek 100—100 kor. jutalom az elért eredmény arányában, valamint adassék 100 kor. jutalom csak gyümölcsészet körül kifejtett munkásság jutalmazásáért folyamódó Tóth Károly ny.-szt.-lászloi tanítónak, ugyszintén 100 kor. jutalomban részesíttessék Incze Dániel m.-zsákodi énekvezér-tanító is, ki a méhészetet és gyümölcsészetet is a mult évben szép sikerrel művelte.

A bizottság az E. K. Tanács véleményétől eltérő javaslatát ezekben indokolja meg:

A multban is kaptak jutalmat olyan folyamódók, kik csak vagy a gyümölcsészetet, vagy csak a méhészetet művelték sikerrel. Incze Dániel által elért és beigazolt két irányu eredmény, kifejtett két irányu munkásság pedig olyan szép fokú, hogy a felajánlt jétalomra teljesen érdemes, különben is az ő folyamódása a többiek közt leginkább megközelíti a pályázati követelményeket. Továbbá főtanácsi bizottságunk azon véleményen van, hogy a végrendelet ide vonatkozó részének az a pontja, melyben ilyen kifejezés áll: *kik tantár-*

gyaik mellett a méhészetet és gyümölcsészetet is tanítják stb.» nem zárja ki azt, hogy bármelyiknek is a sikeres művelése és tanítása ne lenne külön is jutalmazandó. Hiszen a kettőnek együtt művelésére szükséges állapot, eszközök és módok kevés embernél találhatók fel, különben is egyiknek a műveléséhez teljes erővel való hozzálátás mellett nagyobb nagyobb eredményt lehet felmutatni úgy a művelést, mint tanítást illetőleg. Mindezekre való tekintettel ajánlja bizottságunk Egyházi Főtanácsnak, hogy jövőre nézve helyezkedjék erra az álláspontra, hogy ezután akár a gyümölcsészetben, akár a méhészetben külön kifejtett, szabályszerűen beigazolt sikeres eredményt jutalmazni fogja

Végezetül, hogy jövőre a jutalomért folyamodó kérések felszerelésénél egyáltalán szabálytalanság elő ne forduljon, mi miatt újra meg újra csak kellemetlenségekkel, nehézségekkel kelljen az illető hatóságoknak bajlódniok, hívja fel Egyházi Főtanács egyházköri espereseinket, hogy jövőben a hozzuk közvetítő felterjesztésre beadandó ilyen folyamodásokat, ha hiányosan, a szabályzatnak meg nem felelő felszereléssel adják be, az egyházköri közgyűlésből záros határidőn belül való kiegészítésre, a hiányokat utánpótlásra való felhívással adják vissza a folyamodóknak, egyébiránt a visszadást a szükséges utasításokkal eszközölhetik az esperesek is.

Főtanács miután ez ügy beható tárgyalása közben, nevezetesen a Berde Mózsa végrendeletének ide vonatkozó 4. §. d) pontjának értelmezése tekintetében, különböző nézetek és indítványok merültek fel, jelen pályázatok jutalmazása felett nem határoz, hanem a pályadíjakat ezennel visszatartván utasítja az E. K. Tanácsot, hogy a Végrendelet 4. §. d) pontját értelmezés tekintetében vétesse és vegye újabb tárgyalás alá. Nevezetesen, hogy az *és* kapcsoló szó ki-zárja-e egyik vagy másik tárgy külön végzett tanításának jutalmazását. Vagy pedig csak

olyan pályázó nyerhet jutalmat, ki mind a két tárgyat (méhészetet és gyümölcsészetet) egy maga tanította? hogy a jutalmazásnál nem-e a tanítás sikere vétessék inkább tekintetbe, mint az egyénre különben is hasznos hajtó gyakorlati foglalkozás? vagy pedig a sikeres tanítás és gyakorlati foglalkozás együtt véve? Mindezen kérdéseknek újabb tárgyalása után hozzon újabb javaslatot Főtanács eleibe mind az értelmezés, mind pedig a jutalmak kiadása iránt.

97. Az E. K. Tanács jelenti 787—1903. és 675—1904. szám alatt, hogy az udvarhelyi egyházkör kétrendbeli indítványt terjesztett be Berde Mózsa nagy alapítónk végrendelete 4 §-a d.) pontjának végrehajtása tárgyában, melyek közül az egyik a gyümölcsészet és méhészet műveléséért jutalmazásra szánt 2000 K. összeget a pályázók között bármily kevesen lennének is azok, kiosztani és a pályázók közé lelkészeket is felvenni javasolja.

A másik javaslat a pályázatra jogosultak közé felvenni tervezi azokat a tanítókat is, a kik községi v. állami iskolánál működnek, de szerződésileg egyh. községeinkben is énekvezérek.

E javaslat indokaiban nagyon szűkkörűnek tekinti az 52—1901. F. T. számú határozatot, mely a Berde alaphól gyümölcsészet és méhészet működéséért évi 2000 K. jutalom kiosztását szabályozza.

E. K. Tanácsunk az első indítványt olyannak tartja, mely a jelzett szabályzatot nem tanulmányozta alaposan, mert abban a lelkészeknek jog van adva a pályázatra. Két vagy három egyénnek adni ki pedig a 2000 K. évi jutalmat nem lehet, mert a végrendelet szerint az érdemet kell jutalmazni, nem pedig néhány egyént felsegíteni.

A második javaslattal szemben E. K. Tanácsunk az 52—1901. Főtanácsi számú határozat megváltoztatására

E. K. Tanácsunk nem látván semmi indokot azt teljességében fenntartani ajánlja, az udvarhelyi egyházkör javaslatának mellőzésével.

Főtanács az udvarhelyi egyházkör jelen indítványát mellőzi.

98. E. K. Tanács 771—1904. szám alatt jelenti, hogy a duna-tiszamenti egyházkör javaslatot terjesztett be az iránt, hogy Füzes-gyarmat székhelylyel szerveztessék körlelkészség.

E. K. Tanács az indítványt, azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék elfogadni s az ügy előkészítésével megbizni az E. K. Tanácsot.

Főtanácsbi bizottság a javaslat elfogadását ajánlja.

Főtanács a lavaslatot elfogadván, megbizza az E. K. Tanácsot az ügy előkészítésével.

99. Az E. K. Tanács előterjeszti 833 – 1903. szám alatt hogy a kereszturn egyházkör javaslatot teszen aziránt, hogy Brassó, Déva és Debreczen vidékén unitárius körlelkészségek létesíttessenek.

E. K. Tanácsunk a javaslatot azzal terjeszi az E. Főtanács elé, hogy az csaknem felesleges, mert a marosmenti körlelkészség iránt már a mult évben hozatott határozat; a Brassói lelkészi állás szervezése pedig most van munkába véve s mikor az ügy annyira érik, E. K. Tanács nem fog késni a Debreczen vidéki lelkészség létesítésével se, nóha mindezekben nagy akadály még mindig egyfelől anyagi szűkös helyzetünk, másfelől a lelkész hiány.

Főtanács ez indítványt visszaadja E. K. Tanácsnak, hogy az előbbi 98. sz. a. határozattal kapcsolatban vegye azt figyelembe és tegyen javaslatot Főtanácsnak.

100. E. K. Tanács 753—1904. szám alatt jelenti, hogy Németh István toroczkoí lelkész egyh. tanácsos afia az iránt

nyújtott be indítványt, hogy a belső emberi nyugdíj szabályzat 32. és 46 §-ai módosíttassanak.

E. K. Tanács az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy tekintettel arra, miszerint a belső emberi nyugdíj pénztárnak a jelzett §§.-okban foglalt rendelkezés szerinti kezelése nem okoz oly nehézségeket, hogy azért az alig két év óta életbe lépett nyugdíjszabályzat máris változásoknak legyen kitéve, ajánlja, hogy az indítvány a belső emberi nyugdíj-pénztár kezelése körüli további tapasztalatok megszerzéséig hagyassék függőben.

Főtanács bizottság az indítvány mellőzésével a szabályzatot változatlanul fenntartja, mert törvényeinken időnként változtatni, különösen ha arra fontos ok nincsen, nem ajánlatos.

Főtanács az indítvány mellőzésével a b. e. nyugdíj szabályzatot változatlanul fenntartja.

101. E. K. Tanács jelenti, 792 — 1903. szám alatt, hogy az udvarhelyi egyházkör f. é. közgyűlése javaslatot terjeszt az E. Főtanács elé arra nevezve, hogy felfejtett indokánál fogva ne vétesséke eskü az egyházkörök, illetve az egyházközségek E. Főtan. képviselőitől. S következőleg helyeztesék hatályon kívül a 11 — 1900. Főtan. szám alatt megállapított képviselői eskü.

Egyházi Képviselő Tanács a javaslat elfogadását nem ajánlja. Sőt annak indokolását a maga részéről téves felfogásnak tekinti. Ajánlja a nevezett eskünek az E. F. T. képviselőktől leendő bevételét már csak azért is, mert a képviselőknek a tanácsosoktól külön kivételes joga és igénye nem lehet.

Főtanács az udvarhelyi egyházkör javaslatát nem fogadja el az E. K. T. által kifejezett indokból.

102. Az E. K. Tanács jelenti 696 — 1903. szám alatt, hogy a küköllői egyházkör aziránt adottbe javaslatot, hogy

hitoktatóink a felekezeti iskolákban végzett tanításért részessítsenek fizetésben, valamely segély alapból.

E. K. Tanács a javaslatot azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy ily célra egyházunk semmi nemű alappal nem rendelkezik, különben is a vallástanítás a lelkészeknek hivatalos kötelessége lévén, azért a lelkészi fizetésen felül újabb javadalmazásra igényt nem tarthatnak. Lelkészi fizetésért a községi és állami iskolákban is köteles a vallást tanítani, ha azonban az állam és községek ezért az illetőknek bizonyos tiszteletdíjat adnak, azon csak örülni lehet. Ajánlja E. K. Tanács, hogy a küüllői egyházkör jelzett indítványa ne fogadtassék el.

Főtanács a küüllői egyházkör fennebbi javaslatát az E. K. T. által kifejtett okokból nem fogadja el, ez lévén a Főtanácsi bizottság ajánlata is.

103. E. K. Tanács 837—1903. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör indítványt terjesztett fel az iránt, hogy a belső emberi nyugdíj szabályzat I. fejez. 4. §-a módosítsassék aként, hogy a nyugdíj igény alapjául szolgáló időbe számítsassék be az az időtartam, melyet valaki hivatalba lépésétől szakadatlanul és egyfolytában töltött el.

E. K. Tanácsunk tekintettel arra, hogy az indítvány mellett felhozott indokok nem igazolják kellőleg a jelzet §. megváltoztatásának szükségességét; azzal az ajánlattal terjeszti az E. főtanács elé, hogy a szabályzat eredeti szövegének fenntartásával, a háromszéki egyházkör indítványa mellőztessék.

Főtanács fennebbi indítványt mellőzi, nem fogadja el.

104. E. K. Tanács 883—1904. szám alatt jelenti, hogy a sz. kereszturi egyházkör az iránt terjesztett fel indítványt, hogy kiválóbb papnövendékeink, tanulmányaik bővítése céljából, egyházunk közkölségén németországi egyetemekre küldessenek ki.

E. K. Tanács az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy bár maga is óhajtja kiválóbb papnövendékeinknek esetleg a német egyetemeken való további képeztetését, de mivel ily célra alapunk a költségek fedezésére ezidőszertig nincs, az indítvány vétessék le most a napirendről.

Levétetik a napirendről, ez lévén a Főtanácsi bizottság ajánlata is.

105. E. K. Tanács 847—1904. szám alatt jelenti, hogy Lőrinczi István sz.-kereszturi lelkész, valamint a kereszturi egyházkör közgyűlése, az iránt adott be indítványt, hogy középiskoláinkban való használat céljából, egy egyetemes egyháztörténelmi tankönyv irattassék és adassék ki egyházunk költségén.

E. K. Tanács a maga részéről is óhajtandónak tartja középiskoláinkban való használat céljából egy egyetemes ker. egyháztörténelmi tankönyv közreadását, mely okon az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék elfogadni s E. K. Tanácsot a szükséges intézkedések megtételével megbízni.

Főtanácsi bizottság ajánlja az indítvány elfogadását.

Az indítványt Főtanács elfogadja s megbizza az E. K. Tanácsot e végre a szükséges intézkedések megtételére.

106. E. K. Tanács 674—1904. szám alatt jelenti, hogy az udvarhelyi egyházkör indítványt nyújtott be az iránt, hogy az egyházunkat érdeklő országos és egyházi törvények, rendeletek összegyűjtetvén, kiadassanak; továbbá az újabban megjelenő törvények és rendeletek, felvilágosító magyarázatok mellett való közzététele céljából hivatalos lap állíttassék.

E. K. Tanács, tekintettel arra, hogy a 107-1902. Főtan. számú határozat értelmében már tett intézkedést az egyházunkat érdeklő törvények egybegyűjtésére, miután az újabban megjelenő törvények és rendeletek rendszeren közöltetnek,

hivatalos lap állítását szükségtelennek tartja, mely okon az indítvány mellőzését ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság az E. K. T. javaslatát elfogadásra ajánlja.

Főtanács az udvarhelyi egyházkör indítványa mellőzi.

107. Elnök beterjeszti Szuhai János nyugalmazott lelkész indítványát, melyet a Főtanács jelen Tárgysorozatába fel is vett, s melynek tárgya a b. e. nyugdíj szabályzat 15. §-ban való módosítás.

Főtanács az indítványt szabályszerű tárgyalásra átteszi az E. K. Tanácshoz.

108. Olvastatik a Főtanácsi bizottság beadott általános jelentése a következőkben:

Méltóságos és főtisztelendő Főtanács!

A Főtanácsi bizottság a feladatává tett vizsgálatot befejezte Észlelt tapasztalatait és megjegyzéseit a tárgysorozat egyes tárgyaira vonatkozó külön jelentéseiben tette meg.

Általánosságban külön kiemelendőnek tartja a bizottság a következőket:

1. Hiányosnak és több gazdaságra vonatkozólag felületesnek találta a bizottság a gazdasági számadói jelentéseket. Értékleltár nincs, s így a gazdasági felszerelések és állatállomány mennyisége és minősége nem ellenőrizhető. A számadók jelentései annyira felületesek, hogy az egész a jószágigazgató és gazdasági bizottság, meg a számvevők vörös tintájával újra írotnak tekintendő. E tekintetben óhajtja a bizottság, hogy a számadóknak egyöntetű útasítás adassék, s a nagyobb gond és figyelem feladatukká tétessék.

2. Sajnálattal tapasztalta a bizottság, hogy a gazdaságok jövedelmezősége aránylag csekély. Jóllehet a gazdasági bizottság tartalmas jelentése odaadó gondosságról és nem-szűnő munkálkodásról tanuskodik, mégis szükségesnek látja a bizottság, hogy a birtokok jövedelme százalékszámokban is kimutattassék. Indítványozza azért, hogy az egyes gaz-

daságok jövedelmére 10 évig vagy későbbi szerzésükig visszamenőleg kidolgoztassék, s az évi jövedelmezőség átlagának megállapíthatása végett a jövő főtanácsnak bemutatassék.

Óhajtja a bizottság, hogy a gazdasági, s főleg a személyi költségek mérsékeltesse, s a gazdasági bizottság tagjai napi díjak és költségek megtérítésén kívül jutalomdíjban csak azon esetben részesíttessenek, ha az évi jövedelem átlag a 4%-ot meghaladja.

3. Azt tapasztalta a bizottság, hogy a készpénzek takarékpénztári elhelyezése tekintetében az 1902. évi főtanács 111. sz. alatt hozott azon határozata, hogy az egyes pénzüntézeteknél elhelyezhető betétek maximuma megállapíttassék, végrehajtva nincs. A maximum megállapíthatása tekintetében az alaptőke és tartalékalap nyújthatnak tájékoztó iránytűt. E határozat végrehajtását a bizottság megsürgeti.

4. Az évi leltár összeállítására vonatkozólag óhajtja a bizottság, hogy az esetben, ha -- mint jelenben is -- a természetszerű fejlődéstől lényegesebben eltérő emelkedés vagy esés észlelhető az előző év leltárával szemben, úgy ennek okát az E. K. Tanács jelentésében kifejteni sziveskedjék

5. A pénztári kezelés még mindig nehézkes, gyors áttekinthetőség és gyors ellenőrző rovincsolás nem lehetséges. Tudomásul vette a bizottság, hogy ennek egyszerűsítése céljából a szükséges intézkedések, tanulmányozások megtétettek; de addig is, míg azok eredménye alapján az egyszerűbb eljárás életbe lépnek, szükségesnek tartja az úgynevezett vasszekrény mindenkor tartalmának nyilvántartását. Kéri útasítani tehát az E. K. Tanácsot, hogy a vasszekrény tartalmát leltároztassa s a vasszekrény tartalmában minden változást a pénztáros és ellenőr által átvezetessen.

Óhajtandónak tartja a bizottság azt is, hogy a számvevők minden megvizsgált könyvet, s így a naplókat is lásák el aláírásokkal, s hogy a nagyobb javításokat és kiigazításokat a „megjegyzés rovatban indokolják.

A költségelőirányzat azou rovatában, mely a főtanács által jóváhagyott előirányzat kitüntetésére szolgál, legalább

a főtanácsnak az előirányzattól eltérő módosításai kitüntetendők.

Altalánosságban a bizottság a kezelésben rendet s a tisztviselőségben lelkiismeretességet tapasztalt. Munkásságuk elismerést és köszönetet érdemel. Ép azért a bizottság

a mélt. és főtiszt. püspök urnak és az elnökségnek azért a fáradhatatlan munkáért, melylyel az állam részéről gyűjtött tekintélyes segítséget kiszorgalmazták, hálás köszönet nyilvánítását, a titkárnak és pénztárosnak, a számvevőség és gazdasági bizottságnak pedig jkv. elismerést indítványoz

Kolozsvárt, 1904. október 29.

kiváló tisztelettel

a Főtanácsi bizottság.

Kelemen Albert, biz. elnök. Dr. Ferenczy Géza. biz. előadó.
Kozma Ferencz, Gvidó Béla, Hadházi Sándor, Lőrinczi Dénes,
Pap Mózes, Dr. Ferencz József, Raffaj Domokos.

Főtanács mindenek előtt köszönetét és elismerését fejezi ki a Főtanácsi bizottságnak az ő fárasztó, de a közügy iránti lelkesedés következtében mindvégig kitartó munkássága iránt — a mi pedig jelen beadványt illeti, azt az abban megírt észrevételek és ajánlatok tekintetében átadja megfigyelésre esetleg elintézésre az E. K. Tanácsnak

A gyűlés végül köszönetét és elismerését nyilvánítja püspök urnak, elnökségnek, titkárnak, pénztárnoknak, számvevőségnek és gazdasági bizottságnak.

109. Elnöki előterjesztésre és ajánlatra

Főtanács egyhangulag megválasztja a jövő 1905. évi főtanácsi bizottság tagjaivá Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Kissgyörgy Sándor, dr. Ferenczy Géza, Papp Mózes tanár, Hatházi Sándor, dr. Ferencz József, Lőrinczi Dénes egyh. tanácsos afiait; póttagoknak:

Gvidó Béla, Lőrinczi István és Orbók Ferencz
egyh. tanácsos fiait.

110. A jövő évi Főtanács idejének kitűzését
Főtanács az E. K. Tanácsra bizza.

Több tárgy nem lévén, elnök Ferencz József püspök
elnöktársának, espereseknek, gondnokoknak és a többi egyh.
tanácsosoknak a megjelenést, a tanácskozásokban buzgó
részvételt megköszönvén, Főtanácsot bezárja. Kelemen Al-
bert esperes köszönök hálaadó imát mond Istenhez az
adott segedelemért és eredményért.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és
határoztattak, arról neveink aláírásával bizonytságot teszünk:

Br. Petrichevich-Horváth Kálmán.
főgondnok.

Ferencz József,
püspök.

Nagy Lajos,
főjegyző.

Gyöngyösi Béla, Dr. Boros György, Végh Mihály,
jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

TÁRGYMUTATÓ.

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Alapítvány Nyiredi Géza tanár nevére	12	33
» Mózes András emlékezetére	13	34
Albert Dénes E. K. Tanácsosnak választatik	87	102
Államsegély egyh. alapok gyarapítására	23	45
» 1903. évre pótegyh. segély	24	46
» 1904. » s ennek felhasználása	73	83
Alapítvány a Sz.-Kereszturi gymna. javára	14	35
» konviktus javára Bedő Dánielé	16	38
» 1882—3. végzett osztálytársaké	15	36
Alapítvány nyomda létesítésére	17	40
Árkosi Lajos pénzügyi bizottságba választatik	87	102
Baldácsy-alapítvány kamatainak felhasználása	74	87
Barabás Ábel dr. helyettes tanárnak alkalmaztatik	28	51
Bedő Albert dr. pályadíjáról jelentés	25	48
Bedő Dániel konviktusi alapítványa	16	38
Benkő Mihály III. f. f. birónak választatik	65	78
» » jogügyi bizottságba választatik	87	102
Berde-alap számadása 1903. évről	35	56
» » költségvetés 1905. évre	36	58
» alaptól segély egyházaknak	75	89
» » » tanítóknak	96	108
» végrendelet végrehajtása 4. §. d pontjában	97	111
Biró Lajos Főt. képviselő esküt leteszi	5	8
Birtokvizsgálatokról jelentés	18	40
Bizottságok kiküldése	9	30
Dr. Boros György II. fok. fegy. bíróságba választatik	65	78
» » » nevelésügyi és nyugdíjbizottságba	87	102
Csegezi Mihály III. f. f. birónak választatik	65	78
Csegezi László III. f. f.	65	78
Csifó Salamon számvevőnek választatik	65	78
» » II. foku fegy. birónak választatik	65	78

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Daniel Gábor id. főgondnok meg nem jelenését igazolja	4	8
Deák Lajos egyh. tanácsosnak választatik	87	102
Fegyed Ferencz nyugdíja	27	49
Egyházi tanácsosok választása	87	102
» K. tanácsosok »	87	102
Egyház szervezeti törvények egységes kiadása . .	85	97
Elnöki megnyitó beszéd	1	3
Évi jelentése püspököknek	7	8
» » E. K. Tanácsnak	8	18
» » gazdasági bizottságnak	18	40
Főtanács alakulása	4	6
Főtanácsi bizottság átalános jelentése	108	116
» » választása	109	118
Főt. képviselők változása	3	6
Főtanács ideje jövő évre	110	119
Füzes gyarmaton körlelkészi hivatal állításával E. K. T. megbizatik	98	112
Fekete Gábor jogügyi bizottság elnökének választatik	87	102
Fekete Gábor III. f. f. bírónak választatik . . .	65	78
Feketete Gyula II. f. f. bíróságba választatik . .	65	78
Ferencz József dr. jogügyi bizottságba bevásztatik	87	102
» » » főtanácsi » » »	109	118
Ferenczi Áron egyh. főt. képviselői esküt leteszi .	5	8
Ferenczi Géza dr. Főtanácsi bizottságba bevásztatik	109	118
Gál Jenő nevelésügyi biz. elnökévé választatik . .	87	102
Gál Jenő II. foku f. b. választatik	65	78
Gál Jenő jogügyi bizottsági tagnak bevásztatik . .	87	102
Gál Kelemen dr., koll. igazgatónak választatik . .	65	78
» » » nevelésügyi bizottságba választatik	87	102
Gálfi Lőrincz nevelésügyi bizottságba választatik .	87	102
Gálfalvi Sámuel helyettes tanárnak alkalmaztatik .	29	52
Gazdasági bizottság jelentése	18	40
Gombos Sámuel személyi pótléka	30	52
Gvidó Béla III. f. f. bírónak választatik	65	78
» » Főt. bizottságba választatik	109	118
Gyulai Árpád számvevőnek választatik	65	78
Gyulai László pénzügyi b. alelnöknek választatik .	87	102
Hadházi Sándor főt. bizottságba választatik . . .	109	118
» » pénzügyi bizottságba vál.	87	102
Hosszu Ferencznek 300 kor. tiszteletdíj adatik . .	20	44

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
I szlai József féle alapítvány bevételett	22	45
Iszlai Márton II. f. f bir. vál.	65	78
» » nevelésügyi bizottságba v.	87	102
» » nyugdíj bizottságba.	87	102
Indítványok körlelkésség felállítása iránt	98, 99	112
Indítvány a b, e. nyugdíj törvény 32. és 46 §-ai változtatására	110	113
Indítvány, hogy az egyh. képviselőktől ne vétessék eskü	101	113
Indítvány, a hitoktató lelkészek fizetése iránt	102	113
» b. e. nyugdíj törvény 1. fej. 4. §-a változtatására	103	114
Indítvány, papnövendékeknek külföldi egyetemekre küldése iránt	104	114
Indítvány, egyetemes egyháztörténet írására	105	115
» országos és egyh. törvények hivatalos lapban közlésére	106	115
Indítvány Szuhai Jánostól b. e. nyugdíj szabályzat módosítására	107	116
J elentés Főtanácsi bizottságból	108	116
» gazdasági bizottságból	18	40
» pénztárvizsgálatokról	19	43
» kolozsvári kollegiumról	89	103
» kereszturi gymnásiumról	90	103
» nem unitárius középisk. növendékeinkről	93	105
» tanító és tanítónői képezdei »	92	104
» elemi iskolákról	94	106
» tordai iskoláról	91	103
» vasárnapi iskolázásról	95	107
J elölés egyházi tanácsosi állásra	67	79
» » K. Tanácsi állásra	67	79
» » jogügyi »	67	79
» » pénzügyi »	67	79
» » nevelésügyi »	67	79
» » nyugdíj bizottságba	67	79
Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság neveztetik	66	79
K álnoki egyházköztségben kepe váltság	83	96
Kereszturon VI. gym. osztály felállittatik	82	94
Kelemen Ábert közügyigazgatónak választatik	65	78
» » Főtanácsi bizottsági tagnak	109	118

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Kozma Endre egyh. tanácsosnak választatik, esküt leteszi	87, 88	102
Kozma Ferencz pénzügyi bizottság elnökévé válasz- tatik	87	102
Kisgyörgy Sándor III. f. f. bírónak választatik . .	65	78
» » Főtanácsi bizottságba választatik	109	118
Kovács József egyh. köri f. gondnoki esküt leteszi	5	8
Kovács Kálmán helyettes tanár lesz	28	51
Költségvetések: Közalapé 1905, évre	34	53
Augusztinovics-alapé	38	60
Berde alapé	36	58
Koncz alapoké	40	62
Kissebb alapoké	42	63
Kórház alapoké	44	64
Főgymnasiumé	50	68
Kereszturi gymnasiumé	52	69
Tordai iskoláé	54	71
Koll. konviktusi alapé	57	73
Koll. konviktusé	58	73
Nyugdíj-alapé b. emberi	60	74
» » kolozsvári tanárok özvegyei	46	65
» » telep visszacsatoltatik Martonoshoz	32	53
Lőfi Áron esperes lemondása	80	92
Lőrinczi Dénes Főt. bizottságba választatik . . .	109	118
Lőrinczi István Főt. » »	109	118
Lőrinczi Dezső nevelésügyi bizottságba választatik	87	102
Major Sándor helyettes tanárnak alkalmaztatik .	28	51
Molnár Sándor jogügyésznek választatik	65	78
» » jogügyi bizottságba	87	102
Mikó Imre II. f. fegy. bíróságba	65	78
» » jogügyi bizottságba	87	102
Nagy Lajos Keresztúron helyettes rajztanárnak al- kalmaztatik	29	52
Nagy Lajos rendes tanárnak nem alkalmaztatik	31	53
Nagy Zoltán dr. jogügyi bizottságba beválasztatik .	87	102
Nyugdíj bizottság megválasztatik	87	102
Nyiredi Géza nevére alapítványt tesznek	12	33
» » nevelésügyi bizottságba választatik	87	102
Orbók Ferencz pénzügyi bizottságba beválasztatik .	87	102
Orbók Ferencz főt. bizottságba választatik	109	119

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Orbok Mór nevelésügyi bizottságba bevásztatik . . .	87	102
Osváth Gábor III. f. fegy. bírónak választatik . . .	65	78
P ap Mózes tanár Főt. b tagnak választatik . . .	109	118
Pálfi Márton nevelésügyi bizottságba » . . .	87	102
Pénztárvizsgálatokról jelentés	19	43
Pénztár-ellenőri állás betöltetik	11	32
Péterfi Dénes nyugdíj bizottságba bevásztatik . . .	87	102
R endszabály az isteni tiszteletek tartására . . .	86	98
Raffaj Domokos Főt bizottságba bevásztatik . . .	109	118
» » III. f. tag bírónak választatik . . .	65	78
» Károly-féle alapítványi birtok eladatott . . .	21	45
harpe Emilia kisasszonynak köszönő-irat . . .	7	17
Sárdi Lőrincz pénztár ellenőrnek megválasztatik . .	11	32
Segély az 1904 évi egyházi államsegélyből . . .	73	83
» br. Baldácsi alaptól	74	87
» Berde Mózes alaptól	75	89
» Dávid Ferencz alaptól	76	90
» Kovács Dénes alaptól	77	91
» Zsuki alaptól	78	91
Számadások közalapról 1903. évről	33	54
» Berde alapról	35	55
» Augusztinuvics alapról	37	59
» Koncz alapról	39	61
» Kisebb alaptokról	41	63
» Kórház alapról	43	64
» Kebli tanári nyugdíj alapról	45	64
» » özvegy-árvai alapról	45	64
» egyh. államsegélyekről	47, 48	66
» be. e. nyugdíj alapról	59	73
» kongruaról 1904. I-ső félévi	61	74
» » 1905. II-ik félévi	62	75
» főgymnasiumi	49	67
» kereszturi gymnasiumé	51	68
» tordai iskoláé	53	70
» koll. konviktus alapté 1903. évi	55	71
» » konviktusé 1903/4. évi	56	71
» ladamos-alamori gazdasági	64	76
» buni gazdasági	68	80
» bágyoni gazdasági	70	81

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
Számadások pusztaszentmiklósi gazdasági	69	80
» bányabükkii gazdasági	71	82
» Szabó József téle debreczeni gazdasági	63	75
Szentiványi Gyula III. f. fegy. birónak választatik	65	78
Szentiványi István egy. tanács. választatik	87	102
» Miklósnak köszönet szavaztatik	20	44
Szolga Ferencz tanár személyi pótléka	30	52
Székely Miklós III. f. fegyelmi birónak választatik	65	78
Tanári állások betöltése Kolozsvárt	28	51
» » » Kereszturon	29	52
Tordai gymn. helyreállítási ügye	81	93
Udvarhelyi lelkészi állás betöltése	84	97
Vagyonmérleg összesítve	72	82
Választások elrendelése	26	49
Választásra kijelölések	67	79
Választások:	65	78
»	87	102
Végh Mihály titkári állásában megerősíttetik	10	31
Vécsei Sámuel pénzügyi bizottságba választatik	87	102
Zsakó István jogügyi bizottságba választatik	87	102

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK
KOLOZSVÁRT, 1905. ÉVBEN TARTOTT KÉT RENDBELI
ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT
JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:
NAGY LAJOS,
EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁROTT.
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNÉL
1905.

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK
KOLOZSVÁRT, 1905. ÉVBEN TARTOTT KÉT RENDBELI
ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT
JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :
NAGY LAJOS,
EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

KOLOZSVÁROTT,
NYOMATOTT GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSÉNél
1905.

A) RENDKIVÜLI FŐTANÁCS.

Tartatott Kolozsvárt 1905. évi június 18-án délelőtt 9 órakor kezdődőleg püspök főtisztelendő *Ferenez József* és egyh. főgondnok Br. *Petrichevick-Horváth Kálmán* urak elnöksége alatt.

Előadó: *Végh Mihály* egyh. és püspöki titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos* egyh. főjegyző.

1. Püspök főtisztelendő Ferencz József úr ezen rendkívüli Főtanácsai Ülést a következő beszéddel nyitja meg:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

A múlt 1904. évben tartott egyházi Főtanácsunk 81. sz. alatt az E. K. Tanács előterjesztésére kimondván, hogy miután tordai iskolánkra nézve az állammal kötött szerződés az 1904/5. tehát a jelen tanév végével lejár s a polgári iskola abból kiköltözik, óhajtja, hogy Tordán 4 osztályu algymnasiumunk visszaállittassék, egyszersmind megbizta az E. K. Tanácsot, hogy e célból állittasson egybe a megkívántató szükségletre nézve egy teljes s a jelenkor igényeinek megfelelő kimutatást, vegye számba az erre fordítható s rendelkezésünkre álló fedezetet, s minthogy ezzel a fedezettel nehezen lesz visszaállítható az algymnásium, találja valamely módját annak, hogy a mutatkozó hiány mi módon lenne fedezhető? S mihelyt az egybegyűjtött adatok alapján számításait megtette, hivjon egybe egy rendkívüli egyházi Főtanácsot, a mely e nagyfontosságú ügyben kellő időben határozatot hozhasson.

E. K. Tanácsunk e megbízatásában eljárván, a jelzett

czélból gyűltünk ma itt egybe e rendkívüli egyházi Főtanácsi ülésre.

Eljárásunk eredményének ismertetésével nem kívánom megelőzni az E. K. Tanács előterjesztését. De annyit előre is örömmel mondhatok, hogy a mit mult évi egyházi főtanácsunk alkalmával aligha reméltünk vagy legalább is kevesen remélhettek, 4 osztályu algymnasiumunk visszaállítása Tordán, a megtett számítások alapján megvalósíthatónak látszik. S e tekintetben nagy köszönettel tartozunk ugy nemes Torda városa, mint Torda-Aranyosmegye törvényhatóságának, a melyek tordai algymnasiumunk visszaállításához és fenntartásához oly jelentékeny évi dotációt helyeztek kilátásba, a mely egyedül teszi lehetővé, hogy ma ez algymnasiumunk visszaállításával komolyan foglalkozzunk.

Igaz ugyan, hogy tordai algymnasiumunk visszaállítása a nemes városra és megyére nézve talán még nagyobb szükség is pótol, mint egyházunkra nézve, a mennyiben mi azzal az áldozattal, a mit ez algymnasiumunk visszaállítására és fenntartására hoznunk kell, tisztán unitárius egyházunk tagjainak ez algymnasiumra úttal gyermekeit kolozsvári kollegiumunkban jó részt teljes ellátásban részesítve is fölnevelhetnők; de ez intézetünkhöz s magához a nemes városhoz is egyházunk megalapítása óta annyi nagy emlék fűződik, hogy az ezek iránti kegyeletes érzés is erkölcsi kötelességünkké teszi, hogy minden lehető megtegyünk annak visszaállítására s további fenntartására; a mire nézve, megvagyok győződve, nincs is közöttünk vélemény különbség. E reményben üdvözlöm egybegyűlt egyh. tanácsos afiait.

Mielőtt azonban e nagy fontosságu ügy tárgyalására jelen rendkívüli egyházi Főtanácsunkat megnyitnám, mivel szokásos évi jelentésemet rendes Főtanácsi gyűlésünkre tartom fenn, nem mulaszthatom el mult évi főtanácsunk óta egyházi tanácsosainkban ért veszteséget már ez uttal bejelenteni s elhunyt egyh. tanácsos afiairól e helyen kegyeletesen megemlékezni, annival inkább, mert aránylag rövid idő alatt e tekintetben oly veszteségek érték egyházunkat, a melyek méltán megdöbbenetnek és siralomra indíthatnak.

A mult évi Főtanács óta elhunyt egyházi tanácsos afiai közül első helyen Szent-Iványi Gyula, nyug. kir. táblai tanácselnök, kolozsdobokai egyházkörünk felügyelő gondnoka s E. K. Tanácsunk tagjának sirhantja felett gyujtom meg a kegyeletos megemlékezés fáklyáját, a kiben egyházunk egy ősi unitárius család ritka tevékenységű és buzgóságu tagját vesztette el, s a ki korát tekintve még nagy reményt nyujthatott közhasznú s egyházunkra nézve oly áldásos élete iránt.

Nem kevésbé súlyos veszteség ért tanárainkban is, Kolozsvárt a Kovács János, Tordán a Derzsi Károly elhunytával. Mindketten oly nagy és kiváló szolgálatokat tettek életökben egyházunknak, a melyek egyházunk történetének évkönyveiben nevelőknek ki nem alvó fényt biztosítanak.

Lelkészeink közül Gál Lajos kövendi s Rédiger Géza szabédi lelkész s egyszersmind egyházi tanácsos afiait szólítá el a halál soraink közül. Előbbit már hajlott korában s közel ahhoz, hogy megérdemelt nyugalomba lépjen; de utóbbit még élete javában, az Isten dicsőítésére s dalok zengésére teljes erejében.

Ha ezek mellett a kegyeletos megemlékezés meggyujtott fáklyáját Csongvai Domokos, tordai volt polgármester s kaali Nagy Gábor, birtokos, egyházi tanácsos afiai sirhantjánál is körülhordozom, e veszteségek felett méltán fájdalom foghatja el keblünket. De végre is hitünk Isten akaratján megnyugodni tanít s ehhez képest a midőn elhunytainkat, emléköket áldva, megsiratjuk, emeljük fel szemeinket bizalommal az égre, hogy a gondviselés, ha lassan is, az üresen maradt helyeket kipótolni segít s egyszersmind mi, a kiket a jó Isten még munkálni enged, az ő szent segedelmével legyünk rajta teljes erővel az ő országának építésében, egyházunk előmenetelének és dicsőségének munkálásában.

És ezzel jelen rendkívüli egyházi Főtanácsunk gyűlését ezennel megnyitottnak nyilvánitom.

Főtanács a megnyitó beszédet a püspök éltetésével fogadja és egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétetni határozza.

2. Közzónok Kelemen Albert esperes Isten áldását kéri Főtanácsi gyülekezetünkre.

3. Felolvastatván a Eőtanács tagjainak névsora, kitünt, hogy a következők jelentek meg:

I. Hivatalból:

1. *Főtanács elnökei:* püspök Ferencz József, főgondnok Br. Petrichevich-Horváth Kálmán urak; *egyházi főjegyző:* Nagy Lajos; *egyh. közigazgató:* Kelemen Albert esperes; *egyházi és püspöki titkár:* Végh Mihály; *pénztárnok* Benczédi Gergely; *jogtanácsos:* Molnár Sándor; *számvevők:* Csifó Salamon és Gyulai Árpád; *gazdasági bizottságból:* Gyöngyösi Béla.

2. *Esperesek:* Nagy Lajos, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Józán Miklós, Kis Sándor.

3. *Egyházköri felügyelő gondnokok:* Csegezi Mihály, Szentiványi Miklós.

4. *Iskolai f. ü. gondnokok:* Kozma Ferencz, Gál Jenő, Csegezi Mihály.

5. *Tanárok:* Dr. Boros György, Péterfi Dénes, Csifó Salamon, Nagy Gyula, Dr. Gál Kelemen, Dr. Nyiredi Géza, Gálfi Lőrincz, Pálfi Márton, Dr. Veres Lajos, Dr. Kis Ernő, Hidegh Mihály, Pap Mózes, László Gyula.

II. Egyházi tanácsosok:

1. *Egyházi részről:* Iszlai Márton, Lőrinczi Dénes.

2. *Világi részről:* Albert Dénes, Ambrus Gergely, Árkosi Lajos, Ballok Károly, Dr. Ferencz József, Hadházi Sándor, Lászlóczky Samu, Nagy György, Orbok Ferencz, Perczel Ferencz, Szabó László, Székely János, Czakó László, Toth Olivér, Kovács Sándor, Dr. Veres Vilmos, Szentiványi István, Dr. Kozma Endre, Zsakó István.

III. Képviselők:

Csiki Elek, Dr. Ferenczi Géza.

Erre Főtanácsot elnök megalakultnak nyilvánítja.

4. Elnök bejelenti, hogy meg nem jelenésöket igazolták: id. Daniel Gábor főgondnok, Csegezi László és Osváth Gábor esperesek.

Tudásul vétetett.

5. Főtanácsi ülésben először jelenvén meg Perczel Ferencz egyh. tanácsos és Csiki Elek Kolozs-Dobok. egyh. körü képviselő, elnök felhivta a hivatalos eskü letételére.

Perczel Ferencz és Csiki Elek afiai külön-külön az egyházi tanácsosi, illetve képviselői esküt letesznek, mire Főtanács őket megéljenez.

6. Elnök a hazafias érzés melegével emlékeztet meg József királyi Fenség haláláról, indítványozza, hogy egyházunknak e halál feletti részvéte jegyzőkönyvre vétessék s József Ágost kir. herczeg utján a fenséges családnak írásban is kifejeztessék.

Indítvány egyhangulag elfogadtatott. Egyházunk részvétét József királyi herczeg ő fensége halála felett jegyzőkönyvre veszi s ezt a gyászba borult Fenséges családnak is József Ágost kir. herczeg utján írásbann kifejezni határozza.

7. Elnök előterjeszti, hogy Berde Béla egyházunkból kilépett, indítványozza, hogy az egyh. tanácsosok sorából neve töröllessék ki.

Indítvány elfogadtatván, Berde Béla neve az egyh. tanácsosok sorából töröltetik, mivel egyházunkból kilépett.

8. Elnök indítványozza, hogy a háromszék körü esperes megválasztására vonatkozó ügy — habár e rendkívüli Ülés egyetlen egy ügyben t. i : a tordai iskola visszaállítása ügyében hivatott össze — vétessék fel a tárgysorozatba, mivel megválasztott esperes Kis Sándor hivatali minőségben, főtanácsi megerősítés nélkül, nem vehet részt ez ülésben.

Indítvány elfogadtatott.

9. Titkár előadja az E. K. T.-nak 992—1904. szám alatti előterjesztését a háromszéki egyházkörben az esperesi állás betöltése ügyében.

A mltszs és Főtiszt. E. Főtanács 80—1904. főtan. szám alatt útasítván E. K. Tanácsunkat, a háromszéki egyházkör-

ben Lőfi Áron afia lemondásával megüresedett esperesi állás betöltése tekintetében szükséges intézkedések megtételére, E. K. Tanács 928—1904/Tan. szám alatt az esperesi állásnak törvényeink értelmében való betöltését elrendelte. Az egyházkör a bölőni egyházközségben 1904. évi decz hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésén a választást végrehajtotta s általános szavazattöbbséggel Kiss Sándor sepsiszentkirályi lelkész, egyházköri jegyző afiát választotta meg. Miután a választás szabályszerűen történt, E. K. Tanács teljes tisztelettel ajánlja a mltszs és Főtiszt. E. Főtanácsnak, hogy Kiss Sándor sepsiszentkirályi lelkész afiát az esperesi állásban 1904. évi decz. hó 14. napjától számítandó 6 évre, vagyis 1910. évi decz hó 14-ik napjáig terjedő időre, egyházi törvényünk 172. §-a értelmében méltóztassék megerősíteni s tőle a szokásos esküt bevenni.

Továbbá, tekintettel a háromszéki egyházkörnek ugyan-ezen közgyűléséből felterjesztett jegyzőkönyv 3-ik pontjában kifejezett azon kérésére, hogy Lőfi Áron volt esperes afiának esperesi állásában folytatott önzetlen munkásságáért, jutalmul adassék meg a „tiszteletbeli esperes“-i czim, E. K. Tanács tisztelettel ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Lőfi Áron afiát az esperesi czim viselésében méltóztassék meghagyni.

Főtanács ez előterjesztésre Kiss Sándor sepsiszentkirályi lelkész afiának a háromszéki egyházkörben történt esperesi választását helyben hagyja s őtet esperesi állásában megerősíti az egyházi törvény 172. §-ban meghatározott hat évi időre, 1904. évi decz. 14-től 1910. évi decz. 14-ik napjáig; Lőfi Áron bölőni lelkészt, esperesi hivataláról lemondott afiát pedig az egyházkör kérésére az esperesi czim viselésében meghagyja.

10. Kiss Sándor esperes afia az esperesi eskü letételére felhivatván.

A hivatalos esküt leteszi, Főtanács megélijenzi.

Ezzel a templomba menet ideje elérkezvén, Főtanács tagjai az ülés félbeszakításával templomba mennek.

Templomozás után az ülés folytatott.

11. A tordai 4. osztályu algymnasium visszaállítása ügyében E. K. Tanács 448—1905/Tan. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

81—1904. főtan. számu határozattal méltóztatott megbizni E. K. Tanácsunkat a tordai algymn. visszaállítása ügyének teljes előkészítésével. Ezen megbizatas következtében E. K. Tanács 927—1904/Tan. szám alatt hozott határozatával útasította a nevelésügyi és pénzügyi bizottságot, hogy meghíván a tordai iskola igazgatóját és pénztárnokát is, együttes ülésben tárgyalva az ügyet, adjon javaslatot a 4. osztályu algymnasiumnak a jelen kor igényeinek megfelelően való visszaállítására, beható számítások alapján kimutatva, hogy a felmerülő összes szükséglet mekkora összeget tesz ki s ezzel szemben minő és mekkora összeg áll rendelkezésre egyházunk részéről fedezetül?

A kiküldött bizottság betérjesztvén E. K. Tanácsunkhoz munkálatát, 56—1905/Tan. sz. alatti határozattal, megállapítatott, hogy tekintettel arra, miszerint az elemi fiuiskola be-szüntethető lesz s továbbá tekintettel arra, hogy a jelenlegi iskolai épületben nincsenek meg a szükséges helyiségek, melyokon 1—2 év alatt újabb építkezéseket is szükséges lesz tenni, egy a jelenkor igényeinek megfelelően beállítandó 4. osztályu algymnasium évi szükséglete normális költségvetés szerint 33920 koronát teszen; melylyel szemben rendelkezésre áll fedezetül 12978 kor. 74 fill. s így a fedezetlenül maradó összeg: 20900 koronára tehető. Egyszersmind határoztatott, hogy a mutatkozó hiány fedezhetése tekintetéből kerestessék meg Torda város tanácsa és Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának bizottsága azzal a felkéréssel, hogy állandó évi segélylyel járuljanak a visszaállítandó algymnasium felállítási és fenn-tartási költségeihez. S tekintettel arra, hogy az algymnasium

első osztályának beállítása már 1905. év szept. hó 1-én kívánatos, az ügy érdekében Torda város tanácsa és Torda-Aranyos vármegye törvényhatósági bizottságával folytatandó tárgyalásoknak könnyebb megejthetése céljából E. K. Tanácsunk a maga kebeléből kiküldvén Gál Jenő és Kozma Ferencz egyh. tanácsos fiait, felkérte ugy Torda város tanácsát, mint Torda-Aranyos vármegye törvényhatósági bizottságát, hogy a saját kebeléből szintén küldjön kl bizottságot, hogy ezen együttes bizottság, az előmunkálatok megvizsgálása után, megállapodásra jöhessen a várostól, illetve a vármegyétől nyerhető segély tekintetében.

E. K. Tanácsunk ezen felkérésére Torda város részéről biztosoknak ki lettek küldve Fogarasi József polgármester helyettes és dr. Vertán Endre országgyűlési képviselő urak, s miután Torda-Aranyos vármegye törvényhatósága részéről, közbejött akadályok miatt biztosok nem voltak kiküldhetők, az Egyházunk és Torda város részéről kiküldött megbizottak f. évi márczius hó 25-én az E. K. Tanács gyűléstermében megtartották tanácskozásukat, melyen az ügy érdekében részt vettek Főtiszt. Ferencz József püspök úr, Benczédi Gergely pénztárnok, dr. Gál Kelemen kolleg. igazgató és Végh Mihály egyh. és püspöki titkár afiai is. A kiküldött megbizottak tanácskozást vezető elnöknek egyhangulag felkérték a Főtiszt. Püspök urat, a ki az előadói és jegyző tisztteljesítésével Végh Mihály titkárt bizta meg. A tanácskozáson résztvevők hosszas és beható tárgyalás után, tekintettel arra, hogy az előzőleg megkésztett költségvetésbe beállított egyes kiadási tétel-összegek redukálhatók lesznek, valamint, hogy a bevétel czim egyes tételeinél kedvező változás remélhető, évenkénti 10000 koronában határozták meg azt az összeget, melylyel Torda város és Torda-Aranyos vármegye Egyházunk segítségére kell, hogy jöjjön az algymnásium visszaállithatására. S miután Torda város képviselő testületének megbizottai a maguk részéről kilátásba helyezték, hogy a város évi 4000 korona állandó dotációt nyújtani fog, Torda-Aranyos vármegye alispánja 244—1905/Tan. szám alatt felkéretett E. K. Tanácsunknak a vármegye törvényhatósági bizottságához 56—1905/Tan. szám alatt küldött

átiratát azzal a kiegészítő kérelemmel terjeszteni a közgyűlés elé, miszerint az algyrnásium visszaállítására és fenntarthatására Torda-Aranyosmegye évi 6000 kor. állandó segítségben részesítse egyházunkat, mivel az algyrnásium visszaállítása attól függ, hogy szerencsések leszünk-e a Torda város részéről, megbízottai által kilátásba helyezett 4000 korona évi állandó segély mellett a megye részéről ezen 6000 k. évi állandó segélyt megnyerni.

Tekintettel arra, hogy magán uton nyert értesítés szerint ugy Torda város részéről az évi 4000 kor. miként Torda-Aranyosmegye részéről az évi 6000 kor. állandó dotáció nyújtás biztosítottnak volt tekinthető, E. K. Tanács úgy ennek, mint a tordai egyházközség azon ígéretének szemmel tartásával, hogy egy tanári lakást adni fog, újabb és beható számítások alapján egy teljesen reálisnak mondható költségvetési tervezetet készített a 4 osztályu algyrnásium visszaállítását illetőleg. Ezen költségvetési tervezet készítésénél figyelemmel volt arra, hogy a tordai polgári fiuiskolában 1904/5. tanévben 1-ső osztályban járó latin nyelvtant tanuló fiukról is megfelelő gondoskodás legyen, az algyrnásium 1905. év szeptember 1 én az első és második osztállyal indittassék be.

Továbbá figyelemmel volt arra, hogy az algyrnásium 4 osztálya fokozatosan állittatván vissza, a jelenlegi iskola épület csak az első két évben lesz megfelelő, de már a harmadik évben elkerülhetetlen lesz az újabb építkezés.

A költségvetési tervezetet a következőkben terjeszti az E. Főtanács elé :

I. Költségvetési tervezet az 1905/6. isk. évre 2 osztállyal.

Bevételek.

1. A tordai iskola tantermek haszonbéréből összegyűlt tőke
1905. év márczius végén 77985 kor 35 fillért tévő ösz-
szegnek évi 4%-os kamata . . . 3119 kor. 32 fill.
2. Brassai alap 33131 kor. 34 fill. 4%
kamata 1325 „ 24 „
3. Czakó László-alap 3567 kor. 92 fill.
4%-os kamata 142 „ 68 „
4. Koncz János-alapból az eddig is fel-
használható 600 „ — „

5. Szindi birtok évi haszonbére . . .	1364	kor.	—	fill.
6. Földek haszonbére	440	„	—	„
7. Egyház közalapjából	3400	„	—	„
8. A pusztaszentkirályi birtok árából megmaradt összeg, mely berendezésre egészen felhasználható	2420	„	—	„
9. Torda város hozzájárulása	4000	„	—	„
10. Torda vármegye hozzájárulása . . .	6000	„	—	„
11. 3 tanári lakás béregyenlege	1440	„	—	„
11. 80 tanuló közül 20 unitárius bennlakó à 50 kor. = . . .	1000	kor.		
20 unitárius künnlakó à 30 kor. =	600	„		
20 nem unitárius bennlakó à 72 kor. =	1440	„		
20 nem unitárius künnlakó à 30 kor. =	600	„		
Összesen 3640 kor.,				
mely összegnek 25%-át engedményre leütve, marad bevételnek				
	2730	kor.	—	fill.
Összeg . 26981 kor, 24 fill.				

Kiadások.

A) Személyiek.

1. Három rendes tanár fizetése à 2400 k. =	7200	kor.
2. Igazgató (aki egyik rendes tanár) tiszteletdíja	400	kor.
3. Természetbeni lakások béregyenlege (3 à 480 kor.) =	1440	kor.
4. Hitoktató díja	400	kor.
5. Torna, ének, szépírás, tanítás és 2 játék délután	1176	kor.
6. Szolga fizetése (lakás az intézetben) . .	480	kor.
7. Felügyelő tanár fizetése	1200	kor.
8. Pénztárnok, tandijkezelő, gazda fizetése . .	200	kor.
		12496 kor.

B) *Dologi kiadások.*

9. Az első berendezésre 8000 korona fele . .	4000 kor.
10. Tanszerekre, könyvekre, folyóiratokra . .	600 kor.
11. Épület jókarban tartására és javítására . .	2000 kor.
12. Tantermek, lakószobák fűtésére, világítására	1000 kor.
13. Orsz. tanári nyugdíjintézetbe 80 tanuló után à 6 kor. =	480 kor.
14. Irodai szükségletre és nyomtatványokra . .	300 kor.
15. Tanári lakások fenntartására	300 kor.
16. Internátusi és iskolai felszerelésekre . . .	600 kor.
17. Adókra	300 kor.
18. Előre nem látható kiadásokra	2000 kor.
Kiadás összesen: . .	24076 kor.

Összesítés:

Bevétel	26981 K 24 f.
Kiadás	24076 K — f.
Az első év végén maradvány mutatkozik . .	2905 K 24 f.

II. Költségvetési tervezet az 1906/7. iskolai évre 3 osztállyal.

Bevételek.

1. Tantermek haszonbéréből gyűlt tőkeamat	3119 K 32 f.
2. A Brassai-alap kamata	1325 „ 24 „
3. Czakó László-alap kamata	142 „ 68 „
4. A Koncz-alapból felhasználható rész . .	600 „ — „
5. Szindi birtok haszonbére	1364 „ — „
6. Földek haszonbére	440 „ — „
7. Az egyház közalapjából	3400 „ — „
8. Torda város hozzájárulása	4000 „ — „
9. Torda vármegye hozzájárulása	6000 „ — „
10. 3 tanári lakás béregyenlege	1440 „ — „
11. Tanulók (120) által fizetett díjakból . . .	4095 „ — „
Összesen	25926 K 24 f.

Kiadások.

A) *Személyiek.*

1. Négy rendes tanár fizetése à 2400 kor. .	9600 K — f.
2. Egy helyettes tanár fizetése	1600 „ — „

3. Tanári lakások béregyenlege	1920 K — f.
4. Hitoktató díja	400 „ — „
5. Torna, ének, szépirás, játék délután vezetéséért	1664 „ — „
6. Szolga fizetése	480 „ — „
7. Felügyelő tanár fizetése	1200 „ — „
8. Igazgató tanár tiszteletdíja	400 „ — „
9. Pénztárnok, tandíj kezelő, gazda fizetése .	200 „ — „
	<hr/> 17467 K — f.

B) *Dologiak.*

10. Az első berendezésre 8000 kor. másik fele .	4000 K — f.
11. Tanszerekre, könyvekre folyóiratokra . .	600 „ — „
12. Épület jókarban tartása és javítására . .	500 „ — „
13. Tantermek, lakszobák fűtésére, világítására	1000 „ — „
14. Orsz. tanári nyugdíj-intézetbe (120 tan. után)	720 „ — „
15. Irodai szükségletre és nyomtatványokra .	300 „ — „
16. Tanári lakások fenntartására	300 „ — „
17. Internátusi és iskolai felszerelésekre . . .	600 „ — „
18. Adókra	300 „ — „
19. Előre nem látott kiadásokra	500 „ — „
	<hr/> Kiadás összesen . 26284 K — f.

Összesítés:

Bevétel	25926 K 24 f.
Kiadás	26284 „ — „

A második év végén mutatkozik hiány . 357 K 76 f.

III. Költségvetési tervezet az 1907/8. isk. évre 4 osztállyal.

Bevételek.

1. Tantermek haszonbéréből gyűlt tőke-kamat	3119 K 32 f.
2. Brassai-alap kamata	1325 „ 24 „
3. Czakó László-alap kamata	142 „ 68 „
4. A Koncz-alapból felhasználható rész . . .	600 „ — „
5. A szindi birtok haszonbére	1364 „ — „
6. Földek haszonbére	440 „ — „
7. Az egyház közalapjából	3400 „ — „
8. Torda város hozzájárulása	4000 „ — „
9. Torda-Aranyosmegye hozzájárulása . . .	6000 „ — „

10. 3 tanári lakás béregyenlege	1440 K — f.
11. Tanulók által fizetett díjakból (160 tanuló)	5460 „ — „
Összesen	27291 K 24 f.

Kiadások.

A) Személyiek.

1. 5 rendes tanár fizetése	12000 K — f.
2. 1 helyettes tanár fizetése	1600 „ — „
3. Tanári lakások béregyenlege	2400 „ — „
4. Igazgató tanár tiszteletdíja	400 „ — „
5. Hitoktató díja	400 „ — „
6. Torna, ének, szépirás, játék délután vezetésért	2152 „ — „
7. Szolga fizetése	480 „ — „
8. Felügyelő tanár fizetése	1200 „ — „
9. Pénztárnok, tandíjkezelő, gazda fizetése	200 „ — „
10. Ötödéves korpótlék átalányban	2000 „ — „
	22832 K — f.

B) Dologiak.

11. Tanszerekre, könyvekre, folyóiratokra	600 K — f.
12. Épület jókarban tartására, javítására	500 „ — „
13. Tantermek, lakszobák fűtése és világítása	1000 „ — „
14. Orsz. tanári nyugdíjalapba (160 tanuló után)	960 „ — „
15. Irodai szükségletekre és nyomtatványra	300 „ — „
16. Tanári lakások fenntartására	300 „ — „
17. Internátusi és iskolai felszerelésekre	600 „ — „
18. Adókra	300 „ — „
19. Élőre nem látott kiadások	500 „ — „
20. Építkezésre felveendő kölcsön törlesztésre	1200 „ — „
Kiadás összesen	29092 K — f.

Összesítés :

Bevétel	27291 K 24 f.
Kiadás	29092 „ — „

A harmadik év végén mutatkozik hiány . 1800 K 76 f.
 Azonban úgy a 2-ik év végén mutatkozó hiány 357 kor.
 76 fillér, mint a 3-ik év végén mutatkozó 1800 kor. 76 fill.
 hiány megtakarítások által elenyészteszhető lesz.

A költségvetésben nincs felvéve a tordai iskola javára

tett ösztöndíjak és jutalmak összege, a mely czimeken megilleti az iskolát :

a)	Koncz János alapból évenként . . .	360	kor.
b)	Fehér Márton „ „ . . .	2	„
c)	Szentpéteri „ „ . . .	10	„
d)	Berde-czipó „ „ . . .	1300	„

Együtt . . . 1672 korona.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy a költségvetési tervezet szerint az algymnásium visszaállításával felmerülő szükségletek fedezhetők lesznek, mély tisztelettel ajánlja az E. Főtanácsnak :

1. Mondja ki az E. Főtanács, hogy Tordán az unitárius elemi fiu iskolát beszünteti 1905. évi augusztus 31-ével s a 4 osztályu algymnásium fokozatos visszaállítását meghatározza oly módon, hogy már 1905. év szeptember 1-én az 1-ső és 2-ik osztály beálltassék a jelenlegi iskola épületbe.

2. Az E. K. Tanács által heterjesztett költségvetési tervezetet E. Főtanács elfogadja az algymnásium visszaállítására nézve alapul s egyszersmind határozza, hogy a költségvetés minden tételénél elérhető megtakarítás a tordai algymnásium közpénztárunkban kezelt tőkéjének gyarapítására fordittassék, úgy szintén ezen tőke gyarapítására fordittassék a tordai iskolát illető Koncz János és Berde Mózsza ösztöndíjakból fel nem használt összeg is.

3. Tekintettel arra, hogy az algymnásiumnak 1905. évi szept. 1-én 2. osztállyal való beindításával 3 rendes tanár alkalmazása szükséges, mégpedig latin-magyar, mennyiségtan-geometria és a természetrajz- földrajzi tanszakokra, kiknek egyike egyszersmind az intézet igazgatója is lesz, E. Főtanács az igazgató tanári állást a mennyiben lehetséges lesz, még jelen ülésen töltse be, a melyre vonatkozólag külön előterjesztést is tesz E. K. Tanács, s ha ez nem sikerülne, úgy az igazgatói, mint a tanári állásoknak pályázat, esetleg meghívás útján való betöltésével bizza meg az E. K. Tanácsot.

4. E. Főtanács az 1883. évi XXX-ik t. cz. 54. § a értelmében, az algymnásium visszaállítása iránti szándékát a Vallás- és közoktatásügyi Miniszterhez bejelenti, kérvén annak létesítését és nyilvánosságát engedélyezni. Ezen jelentéssel egyidejű-

leg bejelenti azt is, hogy a tordai unitárius elemi fiúiskolát 1905. év aug. 31-én beszünteti s felkéri a Vallás- és közoktatásügyi Miniszter urat, hogy az ezen iskolánál alkalmazott Adorján Domokos tanítót kegyeskedjék a Tordán létező valamelyik állami népiskolánál, mint rendes tanítót alkalmazni, tekintettel arra, hogy a beszüntetendő iskola növendékei az ottani állami iskolákban fognak elhelyezkedni.

Főtanács az E. K. Tanácsnak fennebiekben tett, történetű, tüzetes előterjesztését és javaslatait, többek hozzászólása, több rendbeli felvilágosítások, végül nemes Torda-Aranyos vármegye alispánjától az utolsó percekben beérkezett értesítés felolvasása után, mely szerint a nevezett vármegye az évi 6000 korona dotácziót megadja, egyértelemmel elfogadta. Ennek megfelelően határozatilag kimondja Főtanács:

a) A tordai unitárius algymnásiumot 4 osztálylyal f. 1905. évi szept. 1-től kezdve fokozatosan visszaállítja; miután e gymnasium létjoga 300 éves multban gyökeredzik, közszükséget pótoló eleitől fogva s ennek érzete nyilvánult meg idők folytán ez algymnasium javára tett alapítványokban; a közszükség érzete nyilvánult meg mostan is, midőn az állammal kötött szerződés megszüntével az iskola épülete visszakerülvén, a visszaállítás lehetővé tételében Torda város közönsége, Aranyos-Torda vármegye is anyagi segítségét felajánlta.

b) Főtanács a tordai algymnasium visszaállítására készített s az előterjesztésbe belefoglalt költségvetési tervezetet alapul elfogadja, meghatározván, hogy a költségvetés minden tételénél elérhető megtakarítás a tordai algymnasium közpénztárunkban kezelt tőkéjének gyarapítására forditassék, úgy szintén

e tőke gyarapítására forditassék a tordai iskolát illető Koncz János és Berde Mózsa-féle ösztöndíjakból felnem használt összeg is.

Főtanács köszönettel elfogadja a Torda város és Torda-Aranyos vármegye által megajánlt évi 4000, illetve 6000 — együtt 10000 korona évi segély adományt, melylyel szemben kötelezi az egyházat a tordai algymnásium fenntartására mindaddig, míg az említett városi és vármegyei segély hiány nélkül megadatik, természetesen az algymnásium unitárius jellegének megőrzése mellett.

c) Meghatározza Főtanács, hogy a meny nyiben lehetséges az igazgatói tanári állást már a jelen Főtanácsi ülésben betölti, tekintettel arra, hogy a gymnásium 2 osztálylyal már ez év szeptember 1-én megnyilik.

d) Főtanács az 1883. évi XXX. t. cz. 54. §-a értelmében az algymn. visszaállítá sára vonatkozó szándékát a Vallás- és közoktatásügyi Miniszteriumnak bejelenti, kér vén annak visszaállítást és nyilvánosságát engedélyezni. Egyidejüleg bejelenti azt is, hogy a tordai unitárius elemi fiu-iskolát 1905. évi aug. 31-én beszünteti, s felkéri a Vallás- és közoktatásügyi Minister urat, hogy az ezen iskolánál alkalmazott Adorján Domokos tanitót a Tordán létező valamelyik állami népiskolánál rendes tanítóként alkalmazni sziveskedjék, tekintettel arra, hogy a beszüntetendő iskola növendékei az ottani állami iskolákban fognak elhelyezkedni.

e) Főtanács köszönetét nyilvánítja Torda város közönségének és a vármegyének nemes adományaikért, tudatván egyszersmind a vármegye alispánját, hogy 4845—1905. számu ^{ait} ~~le~~iratában tett feltételekre vonatkozólag az elintézésel az E. K. Tanácsot bizta meg.

E határozatok életbeléptetésével, valamint minden más ez ügyre vonatkozó intézkedések megtételére is Főtanács az E. K. Tanácsot bizza meg.

12. E. K. Tanács 456—1905/tan. szám alatt kapcsolatosan az előbbi 11 jkvi sz. alatt hozott határozatával a tordai algymnásiumnál az igazgató-tanári állás betöltése ügyében a következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy a f. év szept. hó 1-én megnyitandó algymnásiumnál az igazgató tanári állásnak minél rövidebb idő alatt való betöltése kívánatos, mely okon E. K. Tanácsunk érintkezésbe is tette magát a tordai iskola jelenlegi igazgatója Varga Dénes afiával, a ki az igazgató-tanári állásnak, az általa megszabott egyes feltételek mellett való elfogadására hajlandónak is nyilatkozott, teljes tisztelettel ajánlja E. K. Tanács a Méltóságos és Főtiszt. E. Főtanácsnak, méltóztassék Varga Dénest, tekintettel az általa megszabott feltételekre, a tordai algymnásiumhoz rendes tanárnak és igazgatónak alkalmazni, a következő javadalmazás mellett 1905. évi szept. hó 1-től kezdődőleg:

1. Varga Dénes törzs fizetése, tekintettel arra, hogy mint okleveles tanár 1882. évi decz. 2-től működik, évi 2800 koronában, korpótléka pedig 4 korpótlékot számítva à 200 kor., összesen 800 koronában állapittatik meg. Ezenkívül az igazgatói teendőkért külön évi 400 kor. fizetés illeti meg. Ugy a tanári, mint az igazgatói fizetés részére 12 havi egyenlő előleges részletekben, a tordai gymnasium pénztárából saját szabályszerű nyugtájára felvehetőleg kiutaltatik.

2. Ha a tordai gymnasium fennállása valamely előre nem látható okból nem sikerülne, E. Főtanács biztosítja Varga Dénest, hogy az esetben is, mint rendes tanárt alkalmazni fogja valamelyik középiskolánknál.

3. Tanári, illetve igazgatói lakásnak átadatik a néhai Derzsi Károly tanár által lakott tanári szállás.

4. Varga Dénes afiának azon feltétele teljesítését, hogy az országos tanítói nyugdíjintézetnél jelenben fennálló nyug-

dijigénye az országos tanári nyugdíjintézetnél is biztosítva legyen, E. Főtanács nem ígérheti meg, azonban mindent el fog követni arra nézve, hogy a fennálló törvények értelmében őtet megillető nyugdíj igénye az országos tanári nyugdíjintézetnél elismertessék.

Főtanács az előterjesztést, illetve javaslatot mindenekben elfogadván, Varga Dénes afiát a tordai algymnásium rendes tanárává megválasztja s mint ilyent 4 évre igazgatónak is kinevezi.

13. A jegyzőkönyv hitelesítésével

Főtanács püspök elnöklete alatt megbizva Kozma Ferencz, Péterfi Dénes és Végh Mihály afiait.

14. Köszönet indítványoztatván,

Főtanács köszönetet szavaz az E. K. Tanácsnak a tordai algymn. ügyében végzett fáradhatatlan munkásságáért.

Elnök megköszönvén a Főtanács tagjainak közreműködését az ülést bezárja. Kelemen esperes, mint közszónok ez alkalommal hálaadó imát mond az Istenhez.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint terjesztettek elé, végeztettek és határozattak, arról nevünk aláírásával bizonyosságot teszünk.

Br. Petrichevich-Horváth Kálmán,

főgondnok.

Ferencz József,

püspök.

Nagy Lajos,

egyházi főjegyző.

Kozma Ferencz,

Péterfi Dénes,

Végh Mihály,

jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

B) RENDES FŐTANÁCS.

ELSŐ ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt 1905. évi okt. 29-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg püspök főtisztelendő *Ferenez József* és főgondnok Br. *Petrichevick-Horváth Kálmán* urak elnöksége alatt.

Előadó: *Végh Mihály* egyh. és püspöki titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos* egyh. főjegyző.

1. Püspök főtisztelendő Ferencz József úr az Egyházi Főtanácsot a következő beszéddel nyitja meg:

Méltóságos és főt. Egyh. Főtanács!

Ez évben másodszor van szerencsém egyh. főtanácsunkat üdvözölni. Tordai algymnásiumunk visszaállítása ügyében június havában tartott rendkívüli főt. gyűlésünk után, Isten jóvoltából ismét egybegyűlhettünk, hogy mielőtt ez annyi hazafiui gonddal és aggodalommal megterhelt év lehanyatlanék, évi rendes főtanácsi gyűlésünket is megtartsuk s legalább itt, mint testvérek összeforrjunk. A meghívóban, melyet kibocsátottunk, a tárgysorozat is közölve lévén, abból tájékozást szerezhettek magoknak egyh. főtanácsunk tagjai az előttünk álló s elintézésre váró tárgyakról. Azoknak ismertetésére tehát nem terjeszkedem ki. Egyet azonban mégis kiemelek. És ez Méltóságos Daniel Gábor urnak, egyik főgondnokunknak ez állásáról való lemondása, a mely blzonyára mindnyájokat megdöbentette s engem annyival érzékenyebben érint, mert 1876-ban, az árkosi zsinaton egyházunk bizalmából együtt és egyszerre

foglalván el elnöki székeinket, az azóta lefolyt 29 év úgy öszszeforrasztott gondolatban és érzésben egyházunk érdekeinek ápolásában s tisztüinkből folyó kötelességeink teljesítésében főgondnok úr öméltóságával, hogy lemondása felett érzett sajnálatomat valóban nem tudom elég méltóan kifejezni.

A legnagyobb sajnálattal vette E. K. Tanácsunk is a főgondnok úrnak az egyh. főtanácshoz intézett lemondó levelét s ezt nemcsak j.-könyvében kifejezte, hanem erről értesítve a főgondnok urat, felkérte, hogy lemondását visszavenni s főgondnoki tisztét egyházunk érdekében annak javára továbbra is megtartani méltóztassék. A főgondnok úr azonban az E. K. Tanácsnak e felkérésére adott válaszában ismételten hajlott korára s arra hivatkozva, hogy e miatt kötelességeinek a legjobb akarat mellett sem tud óhajtása szerint, az eddigi módon eleget tenni, lemondását fenntartotta, kijelentve, hogy főgondnoki tisztéről lemondva is, nem szűnik meg egyházunk iránt, mint egyházi tanácsos is ugyanazon érdekekkel viseltetni s annak javára és előmenetelére minden tőle 'kitelhetőt' megtenni.

Az ügy ily állásában fog Daniél Gábor főgondnok úr öméltóságának lemondása jelen főtanácsi gyűlésünk eleibe kerülni. Meg vagyok győződve, hogy lemondását egyh. főtanácsunk is, a mily sajnálattal veszi egyfelől tudásul, másfelől teljes igyekezettel azon lesz, hogy valami úton és módon megnyerje a főgondnok urat tisztének további megtartására, annyival inkább, mert Istennek legyen hála érette, Báró Petrichevich-Horváth Kálmán úr öméltóságában még egy olyan főgondnokot birunk és tisztelünk, a kinek nagy tevékenysége és buzgósága mellett Daniel Gábor főgondnok urnak sincs oka nagyobb aggodalomra azért, mert a maga részéről — sajnos — de a természet rendjénél fogva csakugyan kénytelen az eddiginél szűkebb körre szorítani egyházunk ügyei körül főgondnoki tisztében 29 év alatt tanusított munkásságát, a melylyel nagynevű ősei után magának is örök emléket biztosította egyháztörténetünk évkönyveiben.

Vajha óhajtott reményünk teljesülne és sikerülne Mlgs Daniél Gábor főgondnok urat megnyernünk, hogy diszes és egyházunknak is diszt adó állását megtartsa. Vajha általában

az előttünk álló s megoldásra váró ügyeket úgy intézhetnők el, hogy azok szeretett egyházunk javára és előmenetelére szolgálhassanak. E végre legyen szabad egyh. főtanácsunk tagjait főpásztori szeretettel arra kérnem, hogy tanácskozásainknál igyekezzünk mindnyájan minden személyi érdeken feljül emelkedve, tisztán csak a közérdeket tartani szemelőtt s abban a meggyőződésben, hogy ehez képest mindenki legjobb meggyőződését kívánja érvényesíteni, tartsuk tiszteletben egymás nézetét és véleményét. S ha ezek egy és más dologban el is térnek, a mi szinte kikerülhetetlen, ne abban keressük örömlenket, hogy az ellenkező véleményeket miként hallgattathatjuk el, hanem abban, hogy a kölcsönös bizalom és felvilágosítás által miként lehetne azokat egyeztetni, hogy így a hozandó határozatok közmegnyugvást eszközöljenek. Szóval, azt a hagyományos unitárius szellemet, az egyetértést, mely egyházunknak mindig egyik büszkesége és ékessége volt, ápoljuk s bizonyítsuk be jelen főtanácsi gyűlésünkön is, a melyet ezennel megnyitottnak nyilvánítok.

Főtanács a szép megnyitó beszédet éljenzéssel fogadja és jkönyvre venni határozza.

2. Közsónok Kelemen Albert esperes a szószékből buzgó imában Isten áldását kéri egyházunkra és Főtanácsi tanácskozásunkra

3. Főgondnok Br. P.-Horváth Kálmán úr felszólalván, üdvözli elnöktársát Főt. Ferencz József püspök urat abból az alkalomból, hogy a püspök úr ezelőtt ötven évvel szenteltetvén fel az egyházi pályára, tehát 50 év óta szolgál az egyházban, ennek javára és előmenetelére. Üdvözlő beszéde a következő:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Mielőtt megkezdjük a tárgysorozatot, szóllani kívánok. Mindnyájan tudjuk: most ötven éve, hogy szeretett püspökünk egyházunk szolgálatába lépett. Nem lenne illő és irányában fennen dobogó szivünk tiltakoznék, ha egyházi főtanácsunk őt ezen alkalomból nem üdvözlőné. Én mint főgondnok, lelkem egész melegevel teljesítem ezen megbízást. Rövid szavakban egy hosszú áldásos élet munkásságát méltányolván.

Kedves barátom és püspököm! Húsz egy néhány éves korodban mint tanár, később mint pap kezdetted pályádat, lelkiösmeretes tudás és kiváló szónoki tehetség izzó lángjával megáldva. Mint tanár megszerezted tiszteletét azoknak, kiket tanítottál. Mint pap, elragadó beszédeddel nemes ideákat oltál lelkünkbe, hogy ottan gyümölcsöket teremjenek.

Azután, immár majdnem 30 éve püspökünk lettél, ki életednek minden óráját, nagy tehetségednek minden részecskéjét nekünk, egyházadnak szenteléd, az önzetlenség nemes példájával járva mindig előttünk. „Első egyházam“! melynek feje vagyok, gondolád és tevéd; azután minden egyéb.

Igazi atyánk valál — egy jó apa önmegtagadásával és áldozatkészségével.

Most, ötven évnek nehéz, áldozatteljes és eredményekben gazdag munkája után, melyre büszke önérzettel tekinthetsz vissza, nem természetes-e? hogy mi öregek, ifjak mindnyájan, mint az egyházban a te szerető gyermekeid — gyermeki szeretettel és odaadással közelítünk feléd, mondván: Isten tartson meg számunkra még hosszason! A mi szeretetünk és tiszteletünk irányodban kifogyhatatlan, fogadd azt hálás szívünk ajánléka gyanánt kegyesen, miután egyebet most sem adhatunk. Legyen az biztatód, aczélozza munkakedvedet szeretett egyházad érdekében, ha éreznéd, hogy erőid lankadnak. Isten áldjon! Isten éltesse!

A Főgondnok üdvözlő beszédére Főtanács meg-megújuló éljenzésekkel élénk kifejezést adott szeretetének és tiszteletének az érdemekben gazdag püspök iránt.

Püspök az üdvözlésre meghatottan azonnal válaszolta:

Méltóságos és főt. Egyházi Főtanács! Méltóságos főgondnok úr! Mélyen tisztelt barátom! E megtiszteltetés annyira váratlanul jött és készületlen talált, hogy szinte nem talállok szavakat annak megköszönésére. Még kevésbé tudom eléggé meghálálni Istennek, hogy éveimhez éveket adva, megengedte nekem, hogy szeretett egyházunk szolgálatában már 50 évet tölthettem el. Az örömeztől azonban, mely ebből származik, elválhatatlan a gondolat, a melyet a Zsoltárok írója eme szavakban fejez ki:

„A mi napjainknak száma 70 vagy mennél fennebb 80 esztendő, mely mikor hirtelen elmulik, elrepülünk.“ Pedig lám, mily hirtelen elmulik! Hiszen, mintha csak tegnap lett volna, hogy a Mlgs és főt. zsinati főtanács 1895-ben a bölöni zsinaton 40 éves lelkészi és tanári évfordulom alkalmából egy előttem örökre felejthetetlen ünnepélyt rendezett számomra. S ime, már újból 10 év röpielt el az előbbi 40 év után, a melylyel az emberi életnek a zsoltáriró által megjelölt első határához már én is eljutottam! A legjobb esetben is tehát még kevés lehet abból hátra.

Azonban tudja Isten, más hogy van vele, de nekem nem okoz annyi aggodalmat az, hogy időmből még kevés lehet hátra, mint az, hogy vajjon azt az 50 évi munkaidőt, a melylyel a gondviselés megajándékozott, felhasználtam-e úgy, a mint felhasználnom kellett volna! Vajjon kötelességeimben s a koronként reám bizott dolgokban eljárta-e elég hiven és lelkiismeretesen, hogy méltó legyek arra a szeretetre, bizalomra, tiszteletre s nem egyszer kitüntetésre, a melyben különösen egyházunk részéről csakugyan többször volt részem. S ezért, nem tagadom, hogy jól esik éppen a te ajkaidról hallani, igen tisztelt barátom és elnöktársam, azt az elismerést, a melyet most is 50 éves lelkészi és tanári szolgálatom évfordulója alkalmából oly meleg és megható szavakban kifejezni szives voltál. Tudom én, hogy abban nagy része van a te nemes szivednek s irántam mindig meghálálhatatlan barátságot tanusító érzelmeidnek is; de másfelől ismerve tiszta, egyenes jellemedet s egyházunk iránti rajongó szeretetedet is, a te elismerésed oly megnyugvást szerez nekem, a mely lelkiismeretem megnyugtató szözatát is támogatja és megerősíti.

Igen, mert ha végig tekintek 50 éves egyházi szolgálatomra, bár a mint fennebb mondám, minden aggodalomtól nem vagyok ment, de legalább nagyobb vádat egyáltalában nem érzek magam ellen, hogy gyenge erőm és tehetségem mértéke szerint ne igyekeztem volna megtenni mindent, a mit megtehettem, nemcsak azért, hogy életemmel és munkásságommal az emberek becsülését megnyerhessem, hanem, hogy az Isten ítélő széke előtt is megállhassak és sáfárkodásomról mindenkor

számot adhassak. Pedig nem dicsekedésképpen mondom, de mindazon állásokban, a melyekre egyházunk bizalma által elhivattam, tisztemet betölteni, nem tartozott a legkönnyebb feladatok közé már csak azon oknál fogva is, mert egyik is, másik is jóformán készületlenül talált. Hiszen, a mint tudjátok, alig végeztem a gymnásiumot 1855-ben, hogy hazánknak akkor is válságos helyzetében, mely egyházunkat s különösen iskoláinkat is megsemmisítéssel fenyegette, már 20 éves koromban vállaimra kellett venni a palástot s egy tanári széket is pótolni. Tehát a mikor mások ez életkorban ifjai lelkesedésökben egy-egy vers írásán törve fejöket, ahoz a rimeket keresik, nekem a bibliába kellett elmerülnöm, hogy egy oly mivelt közönségnek, mint kolozsvári egyházközségünk tagjai, az Isten igéjét hirdessem és magyarázzam s tanulnom kellett azért is, hogy tanítsak is. S csaknem ezt mondhatnám püspökké történt választatásomra nézve is, a mely állásba szintén nem sokat hozhatam magammal ez állás betöltésére megkívántató ismeretekből, tapasztalatokból s ezek alapján álló készségségből a jó akaraton s tisztemmel járó felelősségem mély és lelkiismeretem parancszava által megszentelt érzésén kívül.

Mindezeket mondom nem dicsekedésképpen, hanem csak azért hoztam fel, hogy a mennyiben 50 éves egyházi szolgálatom alatt nem mindenkor és mindenben feleltem volna meg úgy kötelességeimnek, a mint azt egyházunk érdekei kívánták s magam is szerettem volna, szolgáljanak némileg mentségemre. Mert ismétlem, hogy jóakaratom soha sem hiányzott és nem fog hiányozni ezután sem, hogy a mennyiben Isten életemnek még kedvez, ha a természet rendje szerint fogyatékos erővel is, de hasonló buzgalommal és odaadással szolgáljam szeretett egyházunkat.

Megtisztelő figyelmeteket s jó kívánataitokat lelkem mélyéből megköszönve s támogatástokat továbbra is kérve és remélve, Istennek szent áldása legyen és maradjon szeretett egyházunkon időtlen időkig.

Alig hogy elhangzottak a püspök válaszát kísérő újabb éljenzések, felszólal Józan Miklós budapesti lelkész, esperes

és a Főtanács részéről üdvözli Nagy Lajos egyházi főjegyzőt, ki ezelőtt 50 évvel a püspök úrral egyidőben szenteltetett fel az egyházi pályára. Ötven évig szolgált egyházunkban, mint tanár, lelkész, esperes és egyházi főjegyző — s mint eddig, most is ott ül és dolgozik ősz fővel a püspök mellett. Irodalmi munkássága, közügyekben szerzett érdemei ismereteseek.

Józan Miklós üdvözlése szintén vizhangra talált a Főtanács tagjaiban, a főjegyzőt is melegen üdvözölték az 50 éves szolgálat alkalmából.

Főjegyző azonnal megköszönte a Főtanács üdvözetét. Rögtönzött válaszában körülbelől ezeket mondotta :

„Rám nézve esakugyan teljesen váratlanul jött ez az üdvözlő megtiszteltetés. Nem vagyok hozzá szokva. Való, igaz, hogy 50 év óta szolgálom én is az egyházban. Ez bizony Isten kegyelméből hosszú idő. E hosszú idő alatt végzett munkásságomról, esetleg érdemeimről nem szólok, Főtanács tagjai, mint csaknem valamennyien egykori tanítványaim ismerik multamat, legilletékesebb bírálói lehetnek munkásságomnak és lehető érdemeimnek. Ismernek a szöszékből, a tanári katedráról, miként tanítottam, mint éreztem tanítványaim iránt ; ismerik az irodalmi vállalatokat, melyeknek megindításában részt vettem, dalos könyvemet, melyben a haza, család és egyház iránti érzelmeimet kísérlettem meg kifejezni; a sok jegyzőkönyvet, melyeket fogalmaztam és szerkesztettem, korábban mint pénzügyi jegyző és 25 év alatt, mint főjegyző. Tudják sokan azt is, hogy a közügyekben is fáradoztam, s talán dicsekvés nélkül el is mondhatom, hogy e téren valami érdemet szereztem. Nevemet, különösen kapcsolatba hoztam egy szép emlékművel, a főtéri Mátyás király szobrával, melyről jelentésemet egy füzetben ki is adtam, s melyet Önök szintén olvashattak. Ennek azért is örvendek, mert gondolatom szerint egyházunknak is becsületére válik, ha tagjai közül többen és minél több sikerrel dolgoznak a közügyekben. Ismételten köszönöm a kitüntető szives üdvözlést.“

Főtanács a fennebbiek szerint lefolyt ezen ünnepélyt jegyzőkönyvre vétetni határozta.

4. E. K. Tanács 743—1905. szám alatt jelenti, hogy a marosi egyházköreiből 1903—1905. évekre választott főtanácsai képviselők közül Algya János elhalálozván, Szász András pedig más egyházkörbe távozván, az egyházkör részéről a megüresedett helyekre 1903—1905. évből hátralévő időre megválasztatott világi részről: Péterfi Albert kir. aljárásbíró, egyházt részről: Kelemen Árpád lelkész afia.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, e jelentést jóváhagyólag tudomásul venni és a megválasztott főtanácsai képviselőktől a hivatalos esküt bevenni.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi és a megválasztott képviselőktől az eskübevételét meghatározza.

5. Péterfi Albert kir. aljárásbíró, előbbi jkőnyvi pont szerint választott főtanácsai képviselő az eskü letételére jelentkezvén,

Főtanács tőle az esküt beveszi s megéljenzi.

6. Elnök az egyházi Főtanács megalakulása tekintetéből a Főtanács tagjainak névsorát az egyh. Névtárból felolvastatja, kitünt, hogy a Főtanácsban a következő tanácsosok jelentek meg:

I. Hivatalból:

1. *Főtanács elnökei:* püspök Ferencz József és főgondnok Br. P.-Horváth Kálmán urak; egyházi főjegyző: Nagy Lajos; egyh. közügyigazgató: Kelemen Albert esperes; egyh. és püspöki titkár: Végh Mihály; pénztárnok: Benczédi Gergely; jogtanácsos: Molnár Sándor; gazdasági bizottság tagjai: Benkő Mihály, Gyöngyösi Béla, Molnár Sándor, Dr. Nagy Zoltán, Ürmösi Jenő; számvevők: Gyulai Árpád, Csifó Salamon.

2. *Egyházköri esperesek:* Csegezi László, Kisgyörgy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Osváth Gábor, Józán Miklós.

3. *Egyh. köri felügyelő gondnokok*: Szentiványi Miklós, ifj. Pataki László, Bedő Ferencz, Benkő Mihály.

4. *Iskolai f. ü. gondnokok*: Fekete Gábor, Kozma Ferencz, Gál Jenő.

5. *Tanárok*: Dr. Boros György, Gálfi Lőrincz, Péterfi Dénes, Dr. Gál Kelemen, Nagy Gyula, Pálfi Márton, Hidegh Mihály, Dr. Kis Ernő, László Gyula, Pap Mózes, Varga Dénes.

II. *Egyházi tanácsosok*:

1. *Egyházi részről*: Ajtai János, Fazakas Lajos, Lőrinczi István, Mózes Mihály, Nagy János, Ürmösi Kálmán, Vári Albert Vaska Béla.

2. *Világi részről*: Albert Dénes, Ambrus Gergely, Balogh József, Ballok Károly, Boér Gergely, Ferencz Gyula, Hadházi Sándor, Keresztély Lajos, Kilyéni Endre, Mikó Imre, Nagy György, Orbok Ferencz, Veres György, Dr. Veres Vilmos, Zsako István, Gyulai László, Szentiványi István, Lőrinczi Dezső.

III. *Egyházi képviselők*:

Dr. Ferencz József, Czakó László, Lőrinczi Dénes, Péterfi Mihály, Fülöp Mózes, Májai Gábor, Hajdu Elek, Hadházi József, Tóth Vilmos, Ferencz Áron, Pál Ferencz, Tarcsafalvi Albert, József Lajos, Dr. Ferenczi Géza.

Távol maradásukat kimentették: Kovács József, Dunatiszamenti egyh. k. f. ü. gondnok, továbbá Daniel Lajos udvarhelyköri felügyelő gondnok, ugy is mint a Sz.-kereszturi gymnasium felügyelő gondnoka.

Főtanács sajnálattal veszi tudomásra, hogy egyh. tanácsosokból sokan nem jelentek meg a Főtanácsban. Elvárja jövőre, hogy felügyelő gondnokok és egyházköri képviselők távolmaradásukat igazolják. Elnök a Főt. gyűlést megalakultnak nyilvánítja.

7. Elnök kéri az előre közölt Tárgysorozat felolvasásának mellőzésével annak elfogadását, két tárgynak sürgösségi tekintetből felvétele mellett. Egyik tárgy Pázsint Mihály állami hivatalnok folyamodása, hogy vétessék vissza az egy-

házi, illetve lelkeszi szolgálatra, másik tárgy a Szőkefalvi egyházközség kepe ügye.

Elfogadtatik.

8. Olvastatik a Főtisztelendő püspök urnak 485—1905. p. sz. alatti évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Mielőtt évi jelentésemet, mely Isten kegyelméből ezuttal a 29-dik, megtenném, nem mulaszthatom el köszönetemet nyilvánítani egyházköreinknek, a melyek, a miként ezzel a budapesti Dávid Ferencz-egylet még májusban valóban meglepett, ez évi közgyűléseiken szintén megemlékezvén 50 éves lelkészségemről, üdvözlő irataikkal megtiszteltek. E köszönetem nyilvánítása ugyan nem tartoznék évi jelentésemhez, de mivel az egyházköri közgyűlések már szét voltak oszolva, a mikor üdvözlő irataikat vettem s egy évig hasonló közgyűlések már nem is tartatnak, talán nem fog visszatetszéssel találkozni a Méltóságos és Főt. egyházi Főtanács előtt sem, hogy arra évi jelentésemet használtam fel s hozzá teszem azt, hogy azt az örömet, amit egyházköreink e megemlékezésekkel nekem szerezni szivesek voltak, még inkább fokozza rám nézve annak elgondolása, hogy ez az 50 év, amely alatt az isteni gondviselés különös kegyelméből szerencsés voltam én is egyházunkat szolgálni, azon aggodalmak mellett, melyeket egyházunk ez idő alatt is átélt, oly fejlődést és haladást nyert, a mire 50 év előtt a legjobb remények mellett is alig lehetett gondolni.

Messze vezetne, ha ennek igazolására egyházunknak 50 év előtti állapotát a mostanival összehasonlítani akarnám. Pedig abból nem egy tanulságot huzhatnánk le mindnyájan, huzhatna pedig különösen az egyházunk szolgálatában álló ifjabb nemzedék magára nézve, hogy vágyainkat és igényeinket igyekezzünk mérsékelni s ne csak azon keseregjünk, a mi nincs, hanem örvendjünk annak is, ami van, amit Isten jóvoltából elértünk. De mivel erre kiterjeszkedni csakugyan nem tartozik évi jelentésemhez, amidőn egyházköreinknek megleghangu üdvözlő irataikért és jó kívánataikért ismételten hálás köszönetemet nyilvánítanám, évi jelentésemet a következőkben teszem meg:

1. Belső embereinkre nézve a múlt évi egyh. Főtanács óta a következő változások történtek :

a) Lelkészeknek rendeltettek: Szász András vadasdi lelkész Bözödre, Végh Benjámin 1. jelölt Árkosra ; Vári Albert, kénosi 1. Sz.-Udvarhelyre, Balázs András, hódmezővásárhelyi 1. Kénosba; Adámosy Gábor, Szt. Mihályfalvi 1. Kövendre ; Halmágyi János 1. jelölt Vadadba.

b) Kántortanítoknak : Benedek Mihály, hódmezővásárhelyi kántortanító Sz.-Kereszturra; Fekete József oklev. tanító-jelölt Kisadorjánba ; Vajda Antal, csehétfalvi kántor-tanító Hódmező-Vásárhelyre ; Erdős Mihály, oklev. tanító-jelölt Csehétfalvára ; Pálffy Sámuel, okl. tanító-jelölt Mezőberénybe.

c) Kántoroknak neveztek ki a szerződések alapján: Molnár Ödön, községi tanító Pipére ; Pálfi Ákos, okl. tanító Datkra ; Ürmösi Gábor áll. tanító Abrudbányára, Pap Sámuel áll. tanító Verespatakra.

d) Tanítónőknek : Mina Jánosné Gutkovsky Józsa, eddig óraadó tanítónő Kolozsvárra, Lőrinczy Lenke okl. tanítónő Ravába.

e) Ürességben vannak a lelkészi állások Szabédon. Gondoskodtam azonban helyettesítésről a míg betölthető lesz, Pap Gyula papnövendék személyében, Hódmezővásárhelyt, Szent-Mihályfalván és Iszlóban. Ezek közül egy még betölthető lesz; de kettő jelöltek hiányában még mindig betöltetlen marad a jövő év tavaszáig, a mikor remélem, hogy az összes lelkészi állások betölthetők lesznek.

f) Elhaltak Gál Lajos kövendi és Rédiger Géza szabédi 1. afiai; a kik mindketten lelkészi karunknak érdemes tagjai voltak s nemcsak a lelkipásztorlások alatt álló gyülekezeteknek, hanem mindnyájunknak elvesztésök felett érzett méltó fájdalommal kísérheti sírjokba.

2. Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint 1904. évben:

A) Kereszteltetett: a) fiú 1022

b) leány 942

együtt . . 1964 új született.

Kevesebb 83-al, mint 1903-ban. Ezekből házasságon kívül

született 247. a mi a szülöttek számának több mint 12⁰/₀-át teszi. És így — sajnos — a házasságon kívül szülöttek száma még növekedett, ahelyett, hogy apadt volna.

B) Konfirmáltatott: a) fiú 619

b) leány 611

együtt . . . 1230 növendék.

Több 143-mal, mint 1903-ban.

C) Összeesketett a) tiszta unitárius . . 330

b) vegyes vallásu . . 201

együtt . . . 531 pár.

Több 72 párral, mint 1903-ban.

D) Eltemettetett: a) férfinemből . . 708

b) a nőnemből . . 661

együtt . . . 1369 halott.

Kevesebb 25-el, mint 1903-ban.

E) Átállott egyházunkba a) férfi . . . 91 }
b) nő . . . 81 } = 172.

Kilépett egyházunkból a) férfi . . . 34 }
b) nő . . . 67 } = 101.

E szerint . . . 71-el

többen jöttek át egyházunkba, mint a hányan abból kiléptek.

F) A lélekszám :

1904. év végén a kimutatások szerint volt 73187

1903. " " " " " " 73590

ami 403 lé-

lekszám apadást mutat. De ez csak az 1903. évi hibás számításnak a folyamánya, a mit múlt évi jelentésemben már megjegyeztem volt. Sőt a természetes és adatszerű gyarapodást véve alapul, én a lélekszámot 1903. év végén 72112-re tettem. Így az 1904. évi gyarapodás 1075-öt tenne, amit meglehetősen megközelít a szülöttek és elhaltak közötti, valamint a vallás-változtatással javunkra eső különbség, mely 666 lélekszámot tesz s a mely tehát minden esetre gyarapodás kell, hogy legyen.

A mi a lelkeszi szolgálatoknak a kereszteleseknél, házasságkötéseknél stb. hiveink részéről igénybe vételét illeti, erre

a jelentések eléggé megnyugtatók, mert ha egy-két esetben, a mint a jelentésekből látszik, különösen a házasságkötéseknél az egyházi egybeadás nem történt is meg, ennek oka nem az illetőknek az egyházi szertartásoktól való idegenkedésében, hanem más körülményekben keresendő s remélem, hogy ki is lesznek pótolva. És ezt illető lelkész afiainak figyelmökbe is ajánlom. Általában a kura pasturalist a legnagyobb gonddal gyakorolni, minden irányban tartsák lelkész afiai éppen oly szoros és pontos kötelességöknek, mint az ige hirdetését. Mert a kettő együtt teszi a valódi lelkipásztort. S e tekintetben nem mulaszthatom el felhívni figyelmöket a kivándorlásokra is, a melyek, amint ugyancsak a jelentésekből sajnosan látom, évről-évre inkább szaporodnak, minthogy apadnának. Ha nem is állhatják ennek útját minden esetben, igyekezzenek csábító hatását ellensúlyozni a könnyen felmutatható szomorú példakkal s a kivándoroltakkal is tartsák fenn az összeköttetést, hogy ne felejtkezzenek meg hazájukról, egyházunkról és vallásukról az idegen földön se; sőt visszatérni tartsák hazájuk, nemzetük és vallásuk iránti tartozó szent kötelességöknek. Erre nézve különben némi megnyugvást is szereztem magamnak. Különösen magyarsárosi egyházközségünkben, úgy látszik tömegesebben vannak Amerikában egyes helyeken kivándorolt hiveink. Ez évben ugyanis két helyről többen folyamodtak hozzám, hogy küldjek nekik énekes,- ima és mesemondó könyveket, valamint hazafias költeményeket, hogy hitők szerint imádkozhassanak s honvágyukat enyhithessék. Én a kért könyveket el is küldöttem, megírva, hogy használják azokat lelkük épületére s hazafias érzésük ápolására, de csak igyekezzenek hazajöni, mert az igazi otthont csak itthon találja meg a magyar ember még akkor is, ha munkájának és küzdelmének a külföldön esetleg több sikerét látja is. S azt a választ kaptam, hogy arra nem is gondolnak, hogy künn maradjanak; ami nekem ép oly örömet szerzett, mint az, hogy a mint kérésök mutatja, sem vallásuknak, sem hazájuknak szeretete nem szűnt meg szívöket dobogtatni Amerikában sem.

3. Ez évben Isten segedelmével valóra vált székely-udvarhelyi egyházközségünknek egy régi óhajta, a melyben

egész egyházunk osztozott. Nevezett egyházközségünknek, melynek eddig csak bejáró lelkésze volt; most már helyt lakó, önálló lelkésze van. Első lelkészének, Vári Albert afiának f. évi július 2-án történt beiktatási ünnepélyén magam is személyesen részt vettem, Végh Mihály egyházi és püspöki titkár, Dr. Gál Kelemen és Dr. Nyiredy Géza tanár afiai kíséretében e célból Székely-Udvarhelyre utazván. A beiktatási ünnepély a Székelyudvarhelyi ev. ref. templomban folyt le, a melyet az illető egyházközség e célra szíves volt felajánlani s az iránt általában oly érdekeltséget és testvéri jó indulatot tanusított Székelyudvarhely városának egész közönsége, mintha annak is egy hön óhajtott vágya teljesült volna be azzal, hogy székelyudvarhelyi egyházközségünknek is végre rendes lelkésze van. A megyei és városi hatóságok, a különböző tanintézetek, Székelyudvarhelyt állomásozó katonaság, a polgárság; sőt a vidékről is valláskülömbőség nélkül nagy számmal vettek részt a beiktatási ünnepélyben. Különösen a megyei ev. ref. lelkészi karból is számosan jelentek meg azon s más hatóságokkal és testületekkel együtt az istentisztelet után szóval is kifejezték jó kívánataikat. Midőn ezekről a legnagyobb örömmel teszem meg jelentésemet, nem zárhatom azt be azon forró óhajtasom kifejezése nélkül, vajha mielőbb megépíthetnők már templomunkat is Székelyudvarhelyt. A hely erre még van. A tervrajz is készen. Csak a költségek fedezésére szolgáló összegből hiányzik még. Legyen szabad azért e helyen is felhivnom egyházi tanácsos afiai figyelmét ez ügyre s felkérem, hogy a kiadományával még nem járult hozzá a sz.-udvarhelyi templom építési költségeihez, ne sajnálja ahoz hozzá járulni; sőt a kik már hozzá járultunk, a lehetőleg ismételjük és újítsuk meg azt. Menyünk segítségére mindnyájan sz.-udvarhelyi egyházközségünk aránylag csekély számu, de buzgó hiveinek, hogy miután már lelkészük van, legyen mielőbb templomuk is, a melyben vidám szívvvel, vig zengéssel imádhassák az egy igaz Istent!

Kapcsolatban ezekkel nem tehetem, hogy hasonló figyelembe ne ajánljam még különösen hódmezővásárhelyi egyházközségünket. A Királyhágon túl az 1848. évi XX-ik t. cz.

alapján e nemes városban fogott legelőbb szikrát unitárius valásunk. Sikerült ott lelkészi és tanítói állásokat szerveznünk s talán sikerül azokat valahogy már úgy berendeznünk, hogy ne szolgáljanak csak átmeneti helyül, különösen a lelkészeknek, akik csaknem évről-évre váltakoztak, nem akadván eddig egyetlen egy ifjú is, aki elég lelkesedéssel irt volna arra, hogy állandóan helyt maradjon s jobban szerezze az ügyet, melyet szolgálni lett volna hivatva, mint magát. Az egyházközség élén egy oly buzgó, áldozatkész és tevékeny gondnokunk van, a kinek párját keresni kell. Az ő közbenjárásával sikerült az egyházközségnek a nemes várostól templom helyet kapni. Ez is felépítésre vár. Egy kisebb községben talán azzal az áldozattal is meglehetne építeni, a mit annak érdemes gondnokunk meghozni kész. De egy városi templom költségei minden esetre feljül mulják hódmezővásárhelyi egyházközségünk hiveinek áldozatkészségét is. A gyűjtések erre is folynak. Tegyük ez ügyet is mindnyájan a magunkévá. Ne fáradjunk ki az áldozatkészségben. Mert egyházunknak ez volt mindig a dajkája. Ezen nőtt fel s csak addig él, a mig ennek tápláló nedve ki nem apad. Sz.-udvarhelyi templomunkkal egy régi óhajunk teljesül, hódmezővásárhelyi templomunkkal egy világító tornyot emelünk szent vallásunknak a magyar Alföldön.

4. A báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottainak közgyűlésén, mely f. évi máj. 4-én tartatott meg Budapesten, mint rendesen ez évben is személyesen megjelentem s abban Bedő Albert meghatalmazott társammal együtt részt vettem. E gyűlés sajnálattal vevén tudomásul Perlaky Elek igazgatósági jegyző hirtelen bekövetkezett elhalálózását, helyébe dr. Zsigmondy Jenőt választotta meg jegyzőnek. Az ügyvivő évi javadalmazását 5000 koronára emelte fel, de ezzel egyszersmind beszüntette eddig élvezett 20 koronás napidiját. Más különösebb tárgy nem fordult elő. Az alapítványi birtokok jövedelméből az osztalék egyházkerületenként ez évre is 9000 koronában állítatott meg, a mi felett határozni jelen Főtanácsi gyűlésünknek is egyik legkedvesebb tárgya leend.

5. A Dávid Ferencz-alapnak kezelésem alatt álló része, mely múlt évi jelentésem szerint 3336 kor. 66 fill. tett, ma

(okt. 20) 4176 kor. 97 fill. A gyarapodás tehát 840 kor. 31 fill. Ez a gyarapodás azonban csak ez alapnak a közpénztárban kezelt alapból tőkésítésre rendelt összegből, mely a múlt évben 608 kor. 83 fill. tett; továbbá a takarékpénztári s kölcsön kamatokból van, mert az alap gyarapításához most a budapesti Dávid Ferencz-egylet 25 korona évi adományán és a kolozsvári templom-persely pénzén kívül más adományok nem igen történnek. Ha ezen 4176 kor. 97 fill. hozzá adjuk a közpénztárba beszolgáltatott s ott kezelt 37375 kor. 17 fill. ez alap 41552 kor. 14 fill. tesz.

Az „Ezredéves“-alap, mely ugyancsak múlt évi jelentésem szerint 8264 kor. 71 fill. tett, ma (okt. 20.) 8787 kor. 65 fill. Évi gyarapodás 522 kor. 94 fill. Ebből 100 korona báró Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok úr 12-dik száz kor. adománya, 395 kor. 94 fill. takarékpénztári kamat, 27 kor. egy pár lelkészünk adománya, a kik emlékekben tartják ez alapot. Vajha többen is tennék!

6. Angol és amerikai testvéreinkkel, társulatuk titkárjai útján, levelezések által fenntartottam az összeköttetést, a melynek úgy erkölcsi, mint anyagi haszna ráknézve megbecsülhetetlen. Az angol unitáriusok társulata, szokott-évi adománya mellett, Hódmezővásárhelyt építendő templomunk költségeire is másod ízben örvendeztetett meg adományával, sőt egyesek is járultak ehez adományaikkal, a mit Oxfordban a Manchester College-ban tanuló György János papnövendékünknek adtak át e célra, mikor hazajöendő volt. A György János helyébe küldött Raffaj Károly papjelöltünk számára szintén biztosították a segélyt, úgy a Társulat, mint a Manchester College igazgatósága. A mit már múlt évi egyh. Főtanácsunk alkalmával jelentettem, hogy Sharpe Emilia kisasszony, aki a Channing Hause-School leány nevelő intézetbe évek óta egy-egy magyar unitárius leányt vett fel saját költségére, egy oly alapítványt szándékozik letenni, a melylyel egy magyar unitárius leánynak azon intézetbe felvétele állandóan biztosítva legyen. Miután ez alapítványt nevezett nagylelkű nő le is tette, arra éppen városunkból Pákey Márta k. a. vétetett fel és ment ki ez őszön Londonba. Ez az alapítványi összeg a mi pénzünk szerint közel

70000 koronát kitesz. Mikor irhatjuk be mi egy ily alapítványozó nő nevét aranykönyvünkbe? Hajoljunk meg tisztelettel a Sharpe Emilia nemes lelkű nő neve előtt s kérjük Istennek áldását életére és alapítványára.

Papnövendékeinknek Angliában kiküldésével többször felmerült az a gondolat, vajjon nem küldhetnénk-e ki vagy egyet egyet Amerikába is, s miután György János már Oxfordba azzal a szándékkal ment volt ki, hogy ő, ha csak lehet, Amerikába is óhajtana elmenni, megkerestem az amerikai Társulat elnökét, hogy nem lenne-e hajlandó a Társulat némi segílyt nyújtani, a mint azt az angol unitárius Társulat már évek óta gyakorolja? Válaszul azonban azt kaptam, hogy az ők Társulatuk nincs olyan összeköttetéssel sem a Harward egyetemmel, sem a meadvillei theologiai intézettel, de ha az ifju személyesen folyamodik ezekhez, a segílyt esetleg megnyerheti. Ezt tudatva György Jánossal, ő ezt megtette s csakugyan a meadvillei theol. intézet igazgatóságától azt a választ kapta, hogy ha oda megy, teljes ellátásra és tandíjmentességre számíthat. Kérése ily kedvező ellátásában különben része volt Dr. Boros György, dekán afiának is, a ki személyesen ismervén nevezett intézet igazgatóját, a György János érdekében ő is irt az igazgatónak. Elég, hogy ez idő szerint most Amerikában is van egy papjelöltünk. Mert György Jánost ki is bocsátottuk egy fél, esetleg az egész tanévre a meadvillei theol. intézetbe Amerikába, a hová ő szeptember havában el is utazott.

Amerikai testvéreinkkel való összeköttetésünknek tehát ez is egy újabb láncszeme lehet. De az eddigi viszonyt kétségen kívül még bensőbbé fogja tenni az, hogy szeptember hóban két amerikai hitsorsosunkhoz volt szerencsénk. Az egyik Barrows Sámuel ur, a ki 13 évvel ezelőtt még meglátogatott volt. A másik éppen az Unitárius Társulat titkára St. John K. volt, a kinek látogatása minden bizonynyal nagy mértékben be fog folyni, a mint mondám, amerikai testvéreinkkel való viszonynak bensőbbé tételére. Mindketten nejeikkel voltak itt. A titkár úr papnevelő intézetünk tanévi megnyitásában és egy tanáesi ülésünkben is részt vett. E mellett Toroczkot és Tordát is megjárták s az itt látottak és tapasztaltak felett a legnagyobb örömmel eltelve távozott el körünkből.

Amériikai vendégeink látogatásáról szóló jelentésemmel kapcsolatban nem tehetem, hogy néhány szóval ki ne térjek az unitáriusok és más szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi Tanácsának a f. év augusztus végén Genfben tartott gyűlésére is, a melyben dr. Boros György dékán és Józán Miklós esp. afiai is egyházunk képviselőjében többed magokkal részt vettek hazánkból is. E nemzetközi Tanács célja mindnyájok előtt ismeretes, mert arról évi jelentéseimben is többször megemlékeztem. Az idei gyűlés a Tanács megalakulása óta a 3-dik volt s úgy a résztvevők, mint a felolvasások számával, valamint általában a lelkesedéssel, a melyet keltett s a különböző felekezetűek testvéries összesimulásával, a melyek között lefolyt, aligha feljül nem multa a londoni és amsterdami gyűléseket is. Ránk nézve azonban különös jelentőségűvé teszi e gyűlést a hely, a hol tartatott. A Kálvin egykori városában, Genfben ha nem is éppen unitárius, de minden esetre unitáriusokkal közös gyűlés, evangélikus és református istentisztelet mellett unitárius istentisztelet! Ki hitte volna ezt lehetségesnek csak egy néhány évtizeddel ezelőtt is! Ki hitte volna, hogy ha valaha egy unitárius ember Genfbe megy, ott éppen a Kálvin követői által Servet Mihálynak emelt emlék-oszlopot fog találni, a mint találtak most a gyűlésen megjelent unitáriusok, a kiknek nevében Tagart Lucy kisasszony, ez a hazánkat is többször meglátogatott fennkölt szellemű unitárius nő és Barrows Sámuel barátunk az emlék-oszlopot meg is koszorúzták! Mily fordulata ez az időeknek! S mily változásokat eredményezhetnek még a vallásos gondolkodásban e nemzetközi Tanács felolvasásai, a melyeket, valamint a két előbbi gyűlésből javarészből mi is kiadtunk, ha Isten megsegít, a genfi gyűlésen tartottakat is kifogjuk adni. Valóban szerencséseknek mondhatjuk magunkat, hogy e kort megértük s több reménynyel tekinthetünk egyházunkat illetőleg a jövő elébe, mint valaha. De ez a remény csak akkor nem szégyenít meg, ha a kór intő szavát megértve, mi is hiven munkálkodunk egy szebb jövőért. Minthogy e pontban foglaltakról az E. K. Tanács évi jelentéséből is részben tudomást nyerend magának a Méltóságos és Főt. egyh. Főtanács, talán nem kellett volna nekem is

ezekkel fárasztani figyelmöket. De vannak dolgok, a melyeket többször is hallani kedves. És ezek bizonyára azok közé tartoznak.

7. Ezzel különben jelentésem végéhez is értem. Csupán halottainkról kívánok még kegyeletesen megemlékezni. Múlt évi Főtanácsunk óta juniusban tartott rendkívüli Főtanácsunkig elhunyt egyházi tanácsos és belső ember afiainak sirhantjára akkori megnyitó beszédemben már letettem volt a kegyeletes megemlékezés koszoruját. Rendkívüli Főtanácsunk óta elhunytak még Egyed Mózes, Bors Albert s csak e napokban Vécsei Sámuel egyházi tanácsos afiai, kik közül ez utobbi pénzügyi bizottságunknak is egyik buzgó és lelkes tagja volt. Kísérje fájó részvétünk az elhunytakat s legyen áldott emlékek!

Tisztelettel kérem a Méltóságos és főtisztelendő Egyházi Főtanácsot, méltóztassék évi jelentésemet tudásul venni és elfogadni.

Kolozsvárt, 1905. október 20.

Ferencs Jóssef, s. k.
unitárius püspök.

Főtanács ez évi jelentést jegyzőkönyvre vétetni határozza, egyszersmind köszönetét fejezi ki püspök urnak lankadatlan munkássága felett.

Ezzel az isteni tisztelet ideje elérkezvén, Főtanács tagjai a templomba mentek, hol az egyh. beszédet Lőrinczi István sz.-kereszturi lelkész mondott Ézsaiás 41, 21. igék alapján.

Templomozás után 11 órakor a kollegiumi ifjuság rendezett ünnepélyt, mely alkalommal Koncz János és Kelemen Benő jóttevőinknek a lépcsőházban elhelyezett életnagyságu arczképei lepleztettek le programmszerinti ünnepélyességgel, diszes közönség jelenlétében.

Ennek lefolyása után, Főtanács folytatja ülését.

9. Titkár 861—1905. ikt. sz. alatt felolvassa az E. K. Tanács évi következő jelentését:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

E. K. Tanácsunknak egy év alatt teljesített munkálkodásáról teljes tisztelettel tesszük meg jelentésünket a következőkben:

Az elmúlt évben tartott E. Főtanács után E. K. Tanács 12 rendes és 2 rendkívüli ülésen intézte az előfordult ügyeket. Az E. Főtanács határozatai mind végre lettek hajtva. A tordai 4 osztályu algymnasium visszaállítása ügyében folytatott munkálkodásról, a f. évi junius hó 18-án megtartott E. Főtanács rendkívüli ülésén már beszámoltunk. Örömmel jelenthetjük, hogy az algymnasium f. évi szept. hó 1-én az I. és II. osztálylyal beállítattott. Ez ügyben, a tárgysorozat rendjén, külön előterjesztésben lesz szerencsénk részletes jelentést tenni. A székely-egyleti takarékpénztár csődügyletében vizsgálattartásra kiküldött bizottság, a vizsgálat eredményéről csak közelebbről terjesztette fel jelentését, mely okon ez ügy még ellátás alatt áll.

Az egységessé tett egyházszervezeti törvényt 500 példányban kinyomattuk. Többi egyházi törvényeinknek jelenben való kiadását E. K. Tanács nem látta czélszerűnek, azon okon, mivel azok kodifikálást igényelnek.

A tisztségviselők, valamint az egyes szakbizottságok s középiskoláink igazgatóságai kötelességeiket lelkiismeretes pontossággal teljesítették.

Az évi esperesi vizsgálatok az egyházkörökben megtartattak. Esperes afiai a vizsgálatokat bölcs tapintattal és kellő szigorral végezték. A felterjesztett jelentések szerint a vallás-erkölcsi élet általánosságban megnyugtató. Azonban sajnálattal kell felemlitenünk, hogy vadházasságok, habár a multakhoz képest kevesebb számban, de még mindig fordulnak elő. Ezek megszüntetése s tovább terjedésének megakadályozása tekintetében minden lehetőit elkövetni, E. K. Tanács ismételten felhivta lelkész afiait. A vallásos buzgóságnak áldozatkészségben is nyilvánulását örvendetesen igazolja az, hogy az egyházkörökben az évi kegyes adományok és közmunkák értékének összege 22.267 kor. 61 fill.-t teszen ki. Lelkész, valamint tanító és énekvezér afiai kötelességeiket odaadó buzgósággal igyekeztek teljesíteni. Egymásközt és hiveikkel keresztényies

békességben éltek. Egyenetlenség egy pár egyházközségben fordult elő ugyan, mely részben az áldatlan politikai viszonyoknak volt következménye. Az egyházközségek vagyonkezelésében elég rend és takarékoság tapasztalható. A szükséges intézkedéseket E. K. Tanács minden egyes esetben megtette. A bölöni egyházközség vagyonkezelésének megvizsgálására egy bizottság lett kiküldve, mivel aggodalmat keltett az egyházközségnek azon eljárása, hogy 209.489 kor. 92 fillért tevő pénztőkéjét vidéki kisebb takarékpénztárba és egyeseknek adott kölcsönökbe helyezve el, saját tagjaít az egyházközséggel szemben 118.799 kor. 88 fill. adósság terheli. A kiküldött bizottság megbízatásának, a részéről felmerült akadályok miatt, ez ideig nem tehetett eleget. Az egyházközségek ingó vagyonállapotáról a következő jelentést van szerencsénk betérjeszteni:

I. *Püspöki vizsgálat* alatt álló egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	71930 kor. 27 fill.
„ kiadás „	67998 „ 88 „
Pénzmaradvány	3931 kor. 39 fill.
Összes vagyon az év végén	303463 „ 75 „
Az előző évinél kevesebb	25164 „ 95 „
Teher	17570 „ — „
Az előző évinél kevesebb	31629 „ 92 „

Ezen kimutatás szerint a vagyon-állag 1904. évben jelentékeny összeggel apadott, de még többet apadott a teher, következésképp az egyházközségek helyzete javult.

II. *A kolozsdobokai egyházközségben*, az egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	4706 kor. 93 fill.
„ kiadás „	4411 „ 46 „
Pénzmaradvány	316 kor. 21 fill.
Közalap vagyona	950 „ — „
Magtár-alap	138 „ 56 „
Kepe-alap	5898 „ 66 „
Iskola-alap	100 „ — „
Vegyes alapok	250 „ — „
Összesen	7653 kor. 43 fill.

Az előző évinél kevesebb	2401 kor. 55 fill.
Adóssága	3750 „ — „
Az előző évinél kevesebb	910 „ — „
Az ajándékozások értéke	270 „ — „

III. *Az aranyos-tordai egyházkörben*, az egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	50556 kor. 44 fill.
„ kiadás „	47511 „ 66 „
Pénzmaradvány	3044 kor. 78 fill.
Közalap vagyona	115256 „ 38 „
Kepe-alap „	69684 „ 61 „
Értékpapir „	9000 „ — „
Orgona-alap „	101 „ 15 „
Torony-alap „	148 „ 19 „
Vegyes alapok	1212 „ 91 „

Összesen 198448 kor. 02 fill.

Az előző évinél több	428 „ 04 „
Adósság	536 „ 21 „
Az előző évinél kevesebb	1338 „ 84 „
Gabona-vagyon	77 Hlt. 03 lit.
Az előző évinél kevesebb	139 „ 97 „
Kegyes adományok értéke	893 kor. 90 fill.

IV. *A küüllői egyházkörben*, az egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	18274 kor. 74 fill.
„ kiadás „	16511 „ 57 „
Pénzmaradvány	1763 kor. 17 fill.

A pénztári maradvék a vegyes alapokba bele van számítva.

Közalap vagyona	4704 kor. 39 fill.
Kepe-alap „	12677 „ 17 „
Magtár-alap „	220 „ 60 „
Épitkezési alap	804 „ 82 „
Értékpapirban	100 „ — „
Orgona-alap	554 „ 92 „
Templom- és torony-alap	861 „ 40 „
Vegyes alapok ,	19259 „ 91 „

Összesen 39183 kor. 21 fill.

Az előző évinél több	2100	kor.	13	fill.
Adósság	19198	„	15	„
Az előző évinél több	4461	„	92	„
Gabona-vagyon	182	Hlt.	58	lit.
Az előző évinél több	37	„	78	„
Adományok és közmunkák értéke	4491	kor.	21	fill.

V. *A marosi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	166005	kor.	79	fill.
„ kiadás „	160081	„	98	„
Pénzmaradvány	5923	kor.	81	fill.
Közalap vagyona	33014	„	79	„
Magtár-alap	398	„	57	„
Kepe-alap	37449	„	54	„
Épitkezési alap	9357	„	88	„
Értékpapirban	1100	„	—	„
Iskolai alap	1042	„	67	„
Vegyes alapok	21753	„	81	„
Összesen	110041	kor.	07	fill.

Az előző évinél kevesebb	9695	„	70	„
Adósság	63684	„	27	„
Az előző évinél több	20228	„	89	„

mely onnan származik, hogy a marosvásárhelyi egyházközség két új bérház építtetésének költségeit kölcsön felvétel útján fedezte.

A teher levonása után az ingó vagyon

értéke	46357	kor.	43	fill.
Az előző évinél kevesebb	29923	„	96	„
Gabona vagyon	547	Hlt.	52	lit.
Az előző évinél kevesebb	41	„	30	„
Az évi kegyes adományok és közmun-				
kák értéke	1027	kor.	—	„

VI. *A sz.-kereszturi egyházkörben* egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	25866	kor.	42	fill.
„ kiadás „	19594	„	17	„
Pénzmaradvány	6272	kor.	25	fill.

Közalap vagyona	20621	kor. 80 fill.
Magtáraalap	270	„ 91 „
Kepe-alap	92966	„ 70 „
Építkezési-alap	15913	„ 54 „
Torony-alap	2686	„ — „
Orgona-alap	2536	„ 57 „
Iskola-alap	9810	„ 91 „
Vegyes alapok	10582	„ 93 „
Összesen	155661	kor. 61 fill.
Az előző évinél több	16165	„ 83 „
Adósság	13800	„ 72 „
Az előző évinél több	490	„ 59 „
Gabona vagyon	1213	Hlt. 95 lit.
Az előző évinél több	113	„ 47 ¹ / ₂ „
Adományok és közmunkák értéke	10035	kor 58 fill.

VII. *Az udvarhelyi egyházkörben, egyházközségekben az 1904 év végén:*

Összes bevétel volt	25623	kor. 43 fill.
„ kiadás „	24020	„ 16 „
Pénzmaradvány	1603	kor. 27 fill.
Közalap vagyona	20795	„ 07 „
Magtáraalap	5246	„ 53 „
Kepe-alap	30649	„ 14 „
Építkezési-alap	27835	„ 17 „
Orgona-alap	147	„ 83 „
Torony-alap	1959	„ 14 „
Iskola-alap	3316	„ 77 „
Vegyes-alapok	20595	„ 25 „
Regale alap	320	„ 90 „
Összesen	112469	kor. 07 fill.
Az előző évinél több	10057	„ 68 „
Adósság	7486	„ 52 „
Az előző évinél kevesebb	1552	„ 69 „
Tiszta vagyon	104982	„ 55 „
Gabona vagyon	1677	Hlt. 58 lit.
Az előző évinél több	40	„ 86 „

Az évi kegyes adományok és közmun-

kák értéke 3284 kor. 88 fill.

VIII. *A feiső fejéri egyházkörben* az egyházközségekben
az 1904. év végén :

Összes bevétel volt	7586	kor.	26	fill.
„ kiadás „	5645	„	76	„
Pénzmaradvány	1940	kor.	50	fill.
Közalap vagyona	4682	„	75	„
Magtár-alap vagyona	2402	„	68	„
Kepe-alap vagyona	6604	„	11	„
Orgona-alap vagyona	21	„	—	„
Vegyes alapok vagyona	868	„	37	„
Összesen	16519	kor.	41	fill.
Az előző évinél több	1509	„	82	„
Adósság	6978	„	10	„
Az előző évinél kevesebb	271	„	91	„
Tiszta vagyon a teher levonása után	9541	„	31	„
Gabona vagyon	82	Hlt.	40	lit.
Az előző évinél kevesebb	145	„	88	„
Az évi kegyes adományok és közmun- kák értéke	1022	kor.	34	fill.

IX. *A háromszéki egyházkörben* az egyházközségekben
az 1904. év végén :

Összes bevétel volt	165018	kor.	99	fill.
„ kiadás „	154047	„	39	„
Pénzmaradvány	10971	kor.	60	fill.
Közalap vagyona	196241	„	25	„
Magtáralap vagyona	3843	„	17	„
Kepe-alap vagyona	87633	„	33	„
Építkezési-alap vagyona	4038	„	36	„
Orgona-alap vagyona	961	„	97	„
Torony-alap vagyona	150	„	86	„
Iskola-alap vagyona	1627	„	20	„
Értékpapir	100	„	—	„
Vegyes alapok	5256	„	58	„
Összesen	310824	kor.	32	fill.
Az előző évinél több	92506	„	15	„

Adósság	5655 kor. 45 fill.
Az előző évinél kevesebb	1543 „ 97 „
Gabona-vagyon	1751 Hlt. 72 lit.
Az előző évinél kevesebb	54 „ 10 „
Az évi adományok és közmunkák értéke	815 kor. 30 fill.

X. *A Duna Tiszamenti egyházkörben*, az egyházközségekben az 1904. év végén:

Összes bevétel volt	18084 kor. 91 fill.
„ kiadás „	16801 „ 08 „
Pénzmaradvány	1283 kor. 83 fill.
Kőzalap vagyona	8834 „ 50 „
Magtár-alap	3130 „ 56 „
Építkezési alap	1387 „ 53 „
Iskola-alap	147 „ 60 „
Összesen	14784 kor. 02 fill.
Az előző évinél több	203 „ 92 „
Adósság	19287 „ 97 „
Az előző évinél több	580 „ 97 „
Gabona-vagyon	58 Hlt. 98 lit.
Kegyes adományok értéke	427 kor. 40 fill.

A vallás és közokt. Miniszter úr által, a jelen évre költségvetésileg előirányzott 42000 kor. egyházi államsegélyből, az 1904. évi államköltségvetés keretében megállított 36000 kor. egyházunk részére kiútatott.

Az egyházi alapok gyarapítására az 1904. évre is útatott 15800 kor. rendkívüli államsegély, ez évre azonban még nem történt útalás.

Segédlelkészi átalány czimen 1905. évre kiútatott 2000 kor.

Lelkészeink kongruájába útalva lett 1905. év első felében 58689 kor. 03 fill.; második felében 54876 kor. 96 fill., összesen 113565 kor. 99 fill., mely összegből 2926 kor. 98 fill. az 1904. évre volt esedékes.

Örömmel jelenthetjük, hogy a vall. és közokt. Miniszter úr a sz.-udvarhelyi lelkészi állomás után is, a lelkészi jövedelem kiegészítési összeget, évi 1346 koronában megállapította és folyósította.

A sz.-kereszturi gymnasium részére 1905. évre is kiutatlatott 9000 kor. iskola fenntartási államsegély.

Tanítói jövedelem kiegészítés és évvödös korpótlék utaltatott: Mina Jánosné kolozsvári, Szabó Margit magyar-sárosi, Fekete József k.-adorjáni, Benedek Mihály sz.-kereszturi, Vajda Antal hódmezővásárhelyi és Zoltán Ferencz m.-berényi tanítók részére.

Özv. Ferencz Károlyné szül. Baczó Katalin urnőnek a konviktusi alapok gyarapítására 100 kor., valamint a főgymnasiumban 1884. évben végzett ifjaknak 20 éves találkozásuk alkalmából, ugyancsak a konv. alapok gyarapítására 240 kor. befizetett adományaiuk beutaltattak a pénztárba s a nemes szivü adományozóknak E. K. Tanács meleg köszönetet fejezett ki.

Az 1904. évi főtanácsi bizottság tagjai, a nyomda-alapítvány gyarapítására 75 koronát adományoztak, ezen összeg a pénztárba beutaltatott s a lelkes buzgóságú adományozóknak köszönet fejeztetett ki.

Péterfi Zsigmond nyug. vasúti igazgató úr, a Főtiszt. püspök úr nevére korábban tett alapítványát a püspök úr névünnepe alkalmából, ez évben is 50 kor.-val gyarapította, az adományozott összeg a pénztárba beutaltatott s a nemes szivü adományozónak kifejeztetett E. K. Tanácsunk köszönete.

Az 1903. évben Hadházi József és neje Kele Ida nevére gyermekeik által tett alapítvány befizettétvén, a befizetett összeg beutaltatott a pénztárba.

A papnevelő intézet bizottsága által Dr. Boros György dékán a fia útján a papnövendékek segélyezésére gyűjtés indítatván., a begyűlt adományokból E. K. Tanács 5 papnövendéket részesített egyenként 50 korona, együtt 250 korona segélyben.

A papnövendékek egyetemi tandíjába 1904—5. tanév II-ik s az 1905—6. tanév I-ső felére összesen 970 korona utaltatott ki a közalap terhére.

Halmágyi János és Nagy Dénes III. éves papnövendékeknek engedélyt adtunk, hogy az 1905/6. tanév elején szakvizsgálatra állhassanak; valamint az 1904/5. tanévben III-ad

évet járt többi papnövendéknek is megengedettett, hogy az 1905/6. tanév első félévének végén, elkészülvén, szakvizsgálatra állhassanak.

A Murányi Farkas Sándor és neje alapítványból a 100 kor. pályadíj 1904/5. tanévre nem adatott ki, mivel a beérkezett pályázati folyamodások egyike sem felelt meg a pályázati feltételeknek. Az alapító-levél értelmében, ezen pályadíj is az 1905/6. tanévben, eredményes pályázat esetén ki fog adatni.

A legnagyobb sajnálattal és fájdalmas érzéssel teszünk jelentést Szentiványi Gyula kolozs-dobokai egyházköri felügyelgondnok május hó 1-én, Kovács János főgymnásiumi tanár január hó 27-én és Derzsi Károly tordai tanár junius hó 6-án történt elhunytáról, kik E. K. Tanácsunknak is tagjai, Egyházunk diszei, annak javára és előmenetelére, hosszas időközön át, lankadatlan buzgósággal, áldásosan működő egyháztagek voltak. E. K. Tanács a maga részvétét úgy jegyzőkönyvileg, mint az elhunytak hátramaradottaikhoz küldött részvétiratokban kifejezte.

Kovács János főgymn. tanár tanóráinak ellátására nézve a szükséges intézkedések megtétettek s tekintettel az elhunytanak egyházunk érdekében több mint 30 éven keresztül folytatott hasznos munkásságára, különösen amerikai útjának áldásos eredményére, s tekintettel hátramaradt árváinak nehéz helyzetére, E. K. Tanácsunk az elhunytanak az 1904/5. tanév végéig kiszámított fizetését, levonva abból a tanórai ellátásra szükségessé vált díjazást, kiutalta az árvák részére s őket a természetben kapott tanári lakás használatában 1905. évi október hó 1-ig meghagyta.

Derzsi Károly tordai tanár, betegsége okán már 1905. év január 1-től szabadságoltatott s helyettesítésével Haraly Béla tanárjelölt bízott meg, a megfelelő díjazás mellett.

Kovács János tanár halála következtében a főgymn. tanárok fizetési fokozatban előléptek.

Kanyaró Ferencz főgymn. tanár 3-ik és Gálfi Lőrincz tanár 2-ik évötödös korpótlékának kiutalását a vall. és közokt. miniszter úr nem hagyván jóvá azon okon, hogy a rendes

tanárrá kinevezés időpontját számítva, Kanyaró Ferencz részére csak 1906. évi szept. 1-én, Gálfi Lőrincz részére pedig csak 1908. évi január 1-én válik esedékessé ez újabb korpótlék, E. K. Tanácsunk azokat beszüntette s a már felvett részletek visszafizetésére kötelezte nevezett tanárokat.

Pálfi Márton és Hidegh Mihály főgymnasiumi tanárok részére I. évötödös korpótlékaik kiúttattak.

A Berde Mózsá-alapítványból a kolozsvári főiskola tanárai jutalmazására rendelt 1000 kor. jutalomdíj, az 1904—5. tanévre Dr. Boros György tanárnak adatott ki.

Kanyaró Ferencz főgymn. tanárt betegsége okán az 1905—6. egész tanévre szabadságotul s a neki kiosztott tanórák ellátására szükséges intézkedéseket megtettük.

A kollégiumban felügyelőknak az 1905—6. tanévre Lőrinczy Géza tanárjelölt és Kiss Sándor papnövendék alkalmaztattak.

A kolleg. konviktusi kedvezményes helyekre az 1905/6. tanévben fel lett véve 100 tanuló. És pedig $\frac{4}{4}$ -ed kedvezményre: 15, $\frac{3}{4}$ -ed kedvezményre: 5, $\frac{1}{2}$ kedvezményre 50, $\frac{1}{4}$ -ed kedvezményre: 30 tanuló. Ezen kedvezmények összes értéke: 10300 korona.

A kolozsvári athletikai klubbnak kérésére a kollegium tornatermét 1904—5. tanévben a klubb által is használhatás végett évi 300 korona díjért átengedtük.

Régeni Áron elemi tanító, Kolozsvár és vidéke térképének szakszerű megrajzolásáért 100 kor. jutalom díjba részesítettett.

Főgymnasiumunk növendékei is résztvévén a jelen évben Budapesten megtartott országos ifjúsági tornaversenyen, a versenyen elért szép eredmény örvendetesen vétetett tudomásul.

A kolleg. konviktusi pénztárban az 1904—5. tanévben megtakarított díjakból egy újabb 4200 kor. értékű konviktusi házi alapítvány létesítésére engedély adatott.

Szilágyi Béla konviktusi bérlőnek az 1904—5. tanévre, tekintettel a rendkívüli drágaságra, drágasági pótlék czimen 600 kor. úttatott ki, a kolleg. konviktus pénztárának terhére.

A vallás és közokt. Miniszter ur értesítése, hogy a sz.-kereszturi gymn. VI.-ik osztályának nyilvánossági jogát az 1604—5. tanévre megadta, tudomásul vétetett.

A sz.-kereszturi gymnasium tanárainak heti óraszám maximuma, valamint az óratöbbletek díjazása a főgymnasiumnál működő tanárokéval egyenlően állapított meg.

A sz.-kereszturi gymnasium tanulóit az 1904—5. tanévben tanulmányi kirándulásra vezetett két tanár költségeinek megtérítésébe, a gymnasium részére 1905. évre adott államsegély terhére 100 korona úttalított ki.

A papnevelő intézet, valamint középiskoláink tantárgy felosztási tervszövege az 1905—6.—6. tanévre jóváhagyattak. Ugy a kereszturi, mint a tordai gymnasiumnál fennálló ösztöndíjas helyekre a tanulók felvétettek.

Kuncz Elek tankerületi kir. főigazgató, mint kormány képviselő hivatalos látogatást tett kolozsvári és kereszturi középiskoláinkban. Ezen látogatásokról felvett és felterjesztett jegyzőkönyvek szerint a kormány képviselő főgymnasiumunknál minden tapasztaltak felett legteljesebb megelégedését nyilvánította, kereszturi gymnasiumunkról pedig örömmel ismerte el a fejlődést és haladást a multakhoz viszonyítva. Kifogásolta mindkét gymnasiumnál, hogy a rendes tanári létszám nincs beállítva, melyre nézve E. K. Tanács megjegyezte, hogy annak a szabályszerűen kihirdetett pályázatok eredménytelensége volt oka.

A kisebb számadások, mint a kollegiumi igazgató kezelése alatt álló nyomtatványok, kórház díjak, egyh. és püspöki titkár kezelése alatti nyomtatványok, kereszturi gymn. történetéről, 1904. évi segédlelkészi átalányról, patrocíniumról beadott számadások, valamint a gazdaságok 1905. évre vonatkozó költségvetései megvizsgáltattak és jóváhagyattak.

A főtiszt. püspök ur számadásos jelentései, a kezelése alatt álló Dávid Ferencz emlékalap és Ezredévi alap 1904. év végén állásáról, elismerő köszönet kifejezése mellett jóváhagyólag vétettek tudomásul.

Özv. Derzsi Károlynénak az öt néhai férje után megillető temetési járulék és özvegyi nyugdíj a kebli tanári

nyugdíjalap, valamint özv. Boér Lajosnének megillető nyugdíja a b. e. nyugdíj alap terhére kiúttattak.

Özv. Simó Jánosné nyugdíja, miután férjhezment, a b. e. nyugdíjalapnál beszünttetett.

A belső emberi nyugdíjintézet tagjai közé felvételtek Kökössy Mihály polgárdi és Végh Beniam árkosai lelkészek.

A duna-tiszamenti és háromszéki egyházkörökben megüresedett egyházköri jegyzői állásoknak választás után való betöltése elrendeltetvén, az előbbiben Kökössy Mihály, az utóbbiban Vaska Béla lelkészek körüi jegyzővé történt megválasztatásuk jóváhagyólag tudomásul vétetett.

A duna-tiszamenti egyházkörben egy körlelkészségnek Füzesgyarmat, esetleg Dévaványa székhellyel felállítására az előleges lépéseket megtettük s remélhetőleg nem sok idő mulatával ezen körlelkészség létesíthető lesz.

László Péternek az alsó-siménfalvi egyházközség javára tett alapítványról felterjesztett alapító levele jóváhagyatott.

A mészköi egyházközségnek iskolája államivá tételére lépéseket tenni engedély adatott.

Kiss Sándor háromszékköri és Raffaj Domokos keresztur körüi esperes afiai, lelkészségük 40-ik évét ünnepehvén meg, E. K. Tanácsunk részéről üdvözlöttek.

József Lajos kilyeni sepsiszentgyörgyi lelkésznek, tekintettel arra, hogy a kilyeni anyaegyházban csak 35 a lélekszám, míg a sepsiszentgyörgyi társegyházközségben 200-ra tehető s a külböböző iskolákban 85 unitárius növendéknek kell hittant tanítania, az anya- és társ-egyházközség beleegyezésével megengedetett, hogy ideiglenesen a kilyéni anyaegyházból a sepsiszentgyörgyi társegyházközségbe költözzék be.

Összes egyházközségeink előjáróságai útasítva lettek, hogy előforduló építkezés esetén, építési engedély iránti folyamodásukat az építési év első két hónapjában terjesszék fel E. K. Tanácsunkhoz, az építési tervrajz és költségvetések szakszerü megvizsgáltathatása végett.

Megjelöltük azokat a kolozsvári pénzintézeteket és a betéti összegek nagyságát, a melyekbe és a mely összegekben egyházunk pénztökei elhelyezhetők.

Az unitárius és más szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi tanácsa, jelen év augusztus havában Genfben tartott nagygyűlésének E. K. Tanácsunk részéről üdvözlő-irat küldetett s a gyűlésen egyházunkat képviselni felkértük dr. Boros György papnevelő-intézeti dékánt és Józan Miklós budapesti lelkész-esperes afiát.

Örömmel jelenthetjük, hogy ezen gyűlésen jelenvolt amerikai hitrokonaink közül Barrows Sámuel és neje, valamint John Lt. Károly az északamerikai unitárius társulat titkára hazánkba is eljöttek s látogatásukkal megtiszteltek. John St. Károly titkár ittléte alkalmával szept. hó 13-án E. K. Tanácsunknak épen rendes ülése lévén, azon nejjével együtt megjelent, ott a Főtiszt. püspök úr magyarul megleghangu beszéddel üdvözölte, kifejezve örömét, hogy szerencsések lehetünk körünkben tisztelhetni. Az üdvözletre John St. Károly úr angolul válaszolva, megköszönte a szíves fogadtatást s kifejezvéen amerikai hitrokonaink üdvözlétét, biztosított azok meleg rokonszenvéről. A beszédeket magyar, illetve angol nyelven dr. Boros György papnevelő-intézeti dékán tolmácsolta. E. K. Tanácsunk ez alkalmából kifolyólag elhatározta, hogy John St. Károly úrnak tiszteletbeli egyházi tanácsossá való megválasztását az E. Főtanácsnak ajánlatba fogja hozni.

Építkezésre és javításra engedélyt adtunk: Martonosnak templom- és toronyépítésre; Szentivány-Laborfalvának templom- és toronyjavításra; Derzsnek énekvezéri lak építésére; Bágyonnak templom- és toronyjavításra; Vargyasnak toronyfedésre; Szabédnek templom- és toronyjavításra; Bölonnek lelkészi lak építésre; Kálnoknak énekvezéri lak építésre; Dombonak énekvezéri lak átalakítására; Nyárádszentlászlónak iskolaépítésre; Aranyos-Rákosnak gyűlésterem építésre.

Erdő eladásra engedély adatott: a martonosi, bőzödi, tarcsafalvi, medeséri egyházközségeknek.

Adásvevési és cserevásári szerződések jóváhagyattak: vargyasi, kaali, h.-szentpéteri, mészköi egyházközségeknek.

Évközben rendkívüli segély útaltatott ki: Fodor Ferencz h.-szt.-miklósi énekvezérnek a br. Baldácsy-alap, a szabédi egyházközségnek a jelen évi államsegély terhére.

Az alamor ladamosi Augusztinovich alapítv. birtokhoz 95 hold 31 □ öl területű birtoknak megvásárlása elhatároztatott.

Jogtanácsos a fia a peres ügyek állásáról jelentéseit rendszeresen megtette.

Az E. K. Tanácsi irodát E. K. Tanács megvizsgáltatta egyszer, a Méltóságos és Főtisztelendő Püspök úr többször. Az ügyek kezelése teljesen rendben találtatott.

Sajnálattal kell felemlitenünk, hogy Lőrinczy Gézának tanulmányai folytatása és bevégezhetésére adott 1780 kor. segély visszafizetése iránt indított perben, habár a két elsőfoku bíróság egyházunk javára hozta meg az ítéletét, a kir. kuria egyházunkat keresetével elutasító ítéletet hozott s az egyházat a perköltségek megtérítésére is kötelezte. A magas kuriának ezen ítélete annál érzékenyebben érintette E. K. Tanácsunkat, mert sajnálattal kellett tapasztalni Lőrinczy Gézának eljárásából az egyházzal szemben tanusított hálátlanságot, azon jóságért, hogy segélynyújtás által tanulói pályája elvégezhetését lehetővé tette.

Végül tisztelettel jelentjük, hogy a tanügyek és gazdasági ügyekről külön részletes jelentéseket fogunk a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács elé terjeszteni.

Ezekben volt szerencsénk évi jelentésünket megtenni, teljes tisztelettel kérvén a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanácsot, méltó assék jelentésünket jóváhagyólag tudomásul venni.

A magyarországi Unitárius Egyház Képviselő-Tanácsának Kolozsvárt, 1905. évi október hó 11-én tartott üléséből.

Ferencs József, s. k.
unitárius püspök.

Végh Mihály, s. k.
egyházi és püspöki titkár.

Ennek felolvasása után — olvastatik a Főtanácsi bizottság következő jelentése:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács!

Főtanácsi bizottság az E. K. Tanácsnak 861—1905. sz. a. beterjesztett évi jelentését gondosan, minden részleteiben megvizsgálván, azt a maga egész teljességében a Mélt. és Főtiszt. Egyh. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja.

A nagy gonddal megszerkesztett jelentés hű és teljes képét tárja elénk az E. K. Tanács egy évi munkálkodásának, valamint szentegyházunk élete valláserkölcsei, szellemi és anyagi állapotának.

Örömmel és megelégedéssel látjuk, hogy az Egyh. Főtanácsnak mult évi közgyűlésében hozott határozatai mind végrehajtottak s a főtanácsai bizottság észrevételei és megjegyzései is kellő figyelemben részesültek. Egy régi óhajlás teljesült az által, hogy az egységesé tett egyházszervezeti törvény egy füzetben kinyomatott. Kíváncsinos, hogy többi egyházi törvényeink is minél előbb kiadassanak.

Vallás-erkölcsi életünk teljesen jó; anyagi állapotaink is kielégítők.

Tisztviselőink úgy a központban, mint a vidéken lelkiismeretes pontossággal teljesítik kötelességeiket. Espereseink bölcs tapintattal és kellő szigorral végzik vizsgálataikat. A valóságos buzgóságot és áldozatkészséget bizonyítják azok a kegyes adományok és közmunkák, melyek az egyes egyházkörökben örömmel tapasztalhatók. Ebben vezet és követésre méltó példával előljár a kereszturi kör 10.035 kor.-val; utána a küüllői kör 4491 kor.-val, az udvarhelyi kör 3284 kor.-val, a marosi egyházkör 1027 kor.-val, a háromszéki 1022 kor. A többi körökben is történtek kisebb adományozások, valamint a központba is érkeztek be kisebb nagyobb adományok.

Iskoláinkon s ezek tanári karában történt változásokra, illetve helyettesítésekre, a konviktusi kedvezményes helyekre vonatkozó része a jelentésnek: az E. K. Tanács kiváló figyelmét és bölcs gondoskodását bizonyítja.

Főtanácsai bizottság örömmel látja E. K. Tanácsnak angol és amerikai hitrokonainkkal való atyafiságos érintkezését és abban, hogy John St. Károlynak, az északamerikai unitárius társulat érdemes titkárának tiszteletbeli Egyh. Tanácsossá leendő megválasztását ajánlja, egy újabb és örömdetes jelét látja a Magyar Unitárius Egyház és az amerikai unitáriusok testvériesülésének.

Sajnálattal említjük fel a Lőrinczy Gézával történt elvesztett peres ügyet. Úgy látszik, mintha az E. K. Tanács sem

a segély folyósítása, sem a per megindítása alkalmával nem járt volna el a kellő elővigyázattal. Azért felhívjuk az E. K. Tanácsot s kérjük a Mélt. és Főtiszt. Főtanácsot, méltóztassék oda utasítani, hogy a hasonló természetű tanulmányi segélyezések alkalmával az egyház érdekeit kellőképen biztosítani igyekezzenek.

Bizottságunk megvizsgálta a E. K. Tanácsi irodát, irattárt, általában az egész ügykezelést, az E. K. Tanács jegyzőkönyveit. Mindeneket a legnagyobb rendben és a lehető legpontosabban vezetve találta. Miért titkár afiának teljes elismerését és méltánylását fejezi ki. Vidéki képviselő tanácsos afiai vagy épen nem, vagy nagyon ritkán vesznek részt az üléseken, miért ismételen nagyobb buzgóságra hivatnók fel.

Kolozsvár, 1905. okt. 28.

Kelemen Albert, s. k.
b. elnök.

Lőrinczi Dénes, s. k.
b. előadó.

Főtanács elismeréssel az E. K. Tanács és az egyházi titkár munkássága iránt, az évi jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, egyszersmind E. K. Tanács ajánlatának elfogadásával örömmel és készséggel megválasztja John St. Károly amerikai hitrokonunkat, az amerikai unitárius társulat titkárát tiszteletbeli egyházi tanácsosnak s erről ötet értesíteni határozza.

10. Elnöki ajánlatra

Főtanács a következő bizottságokat küldi ki:

a) A segélyek kiosztása iránti javaslat megvizsgálására Kozma Ferencz afia elnöklete alatt esperes és körü felügyelő-gondnok afiait.

b) A kijelölésekkel járó választásokra kijelölő bizottságba püspök és főgondnok urak mellé Fekete Gábor, Kelemen Albert,

Molnár Sándor, Szent-Iványi Miklós, Ben-
czédi Gergely fiait.

c) Szavazatszedő-bizottságba: Kisgyörgy
Sándor esperes a fia elnöksége alatt Hadházi
Sándor, Pál Ferencz fiait.

d) Jegyzőkönyv hitelesítésére Kozma
Ferencz, dr. Gál Kelemen, Végh Mihály fiait.

11. E. K. Tanács 651. és 748—1905. számok alatt
jelenti, hogy id. Daniel Gábor egyházi főgondnok úr, ma-
gas életkorára hivatkozással, a főgondnoki állásról való
lemondását beadta. E. K. Tanács mély megdöbbenéssel és
sajnálattal vett értesülést a lemondásról s felkérte a főgond-
nok úr Ő Méltóságát, hogy szíveskedjék lemondása szán-
dékától elállani s lemondó-iratát visszavonva, egyházunk
érdekében, annak javára és diszére, már 29 évtől fogva,
egyházunk iránt érzett igazi meleg szeretettel és lelkiisme-
retes buzgósággal teljesített főgondnoki állásában továbbra
is megmaradni. Azonban sajnálattal jelenti E. K. Taná-
csunk, hogy a főgondnok úr, ezen felkérésre, 35—1905.
főgond. szám alatt küldött válaszában kifejezván, hogy
bár mélyen meghatotta az E. K. Tanácsnak személye iránt
nyilvánított bizalma és ragaszkodása, lemondását nem
vonta vissza. Ennek következtében E. K. Tanács a lemon-
dást azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy
az E. Főtanács is kifejezván a főgondnok úr Ő Méltósága
iránt viselt bizalmát és ragaszkodását, kísérelje meg le-
mondása visszavonására reá bírni.

Főtanács E. K. T. ajánlatának elfoga-
dásával a lemondást nem fogadja el, hanem
a maga bizalmát és ragaszkodását is főgond-
nok úr Ő Méltósága iránt kifejezván, lemon-
dásának visszavételére felkérni határozza.

12. E. K. Tanács 755—1905. szám alatt jelenti, hogy
a kolozsdobokai egyházkörben Szentiványi Gyula elhalálo-
zása folytán megüresedett köri felügyelő-gondnoki állásnak

választás útján való betöltését 658—1905. E. K. T. szám alatt elrendelvén, az egyházkör folyó évben megtartott rendes közgyűlésén körí felügyelő-gondnoknak Benkő Mihály egyházi tanácsos afiát választotta meg.

A választás szabályszerű lévén, méltóztassék Benkő Mihály egyh. tanácsos afiát egyházkörí felügyelő-gondnoki állásában megerősíteni és tőle a hivatalos esküt bevenni.

Főtanács Benkő Mihály egy. tanácsos afiát a kolozdobokai egyházkörben felügyelő-gondnoki állásában megerősíti s tőle a hivatalos esküt azonnal bevén, megéljenzi.

13. Eskütételre hivatván fel azok, kik az egyh. tanácsosi esküt még le nem tették, jelentkezik Ballok Károly ny. táblai bíró afia.

Főtanács tőle a hivatalos esküt beveszi és megéljenzi.

14. E. K. Tanács 128—1905. szám alatt jelenti, hogy Gyulay László egyházi tanácsos afia. a kolleg. konviktus javára 1000 kor. alapítványt tett s ez összeget készpénzül be is fizette, a következő alapító levél mellett:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Képvisező Tanács!

A magyarországi unitáriusok kolozsvári kollegiumának voltam tanulója. E főiskolánk szellemének és ebben működött lelkes tanároknak és ezek atyai oktatásának köszönhetem életpályámat, haladásomat.

E főiskolánk iránti köteles hálámnak külsőleges kifejezése szívemnek rég táplált óhajta lévén, ezek alapján teszem a következő *alapítványt*:

A magyarországi unitáriusok kolozsvári kollegiumában lévő konviktus számára a rnagam és leányom Etelka részéről 1000 azaz egyezer koronát készpénzben idezárok, hogy ez — mint elkölthetlen alaptőke — kezeltessék; kamatai konviktusi célra fordittassanak, a fennálló szabályok szerint óhajtom hogy:

1. Ezen 1000 korona alapítvány „Gyulay László és leánya özv. Tóth Károlyné, született Gyulay Etelka konviktusi alapítványa“ czimét viselje.

2. E konviktusi alapítványunk kamata jövedelmét első sorban élvezzék özv. Tóth Károlyné született Gyulay Etelka leányomnak egyenes ágon leszármazó gyermekei 3-ad iziglen (t. i. Tóth Károlyné dédunokáival bezárólag) még az esetben is ha azok nem lennének unitárius vallásuak, de az unitárius kollégiumba tanulnának.

3. Ilyenek nem létében, az ó-tordai Gyulay Árpád unoka testvéremnek egyenesen leszármazó fiu gyermekei másodiziglen (t. i. a Gyulay Árpád unokáival bezárólag,)

4. Mindezeknek is hiányában pedig az Egyházi Képviselő Tanács — vagy az intézőség — által a konviktusi szabályok szerint kijelölendő, de csakis unitárius vallású tanulók.

Azon esetre, ha a kolozsvári kollegiumnak és konviktusának unitárius jellege, bármily okból és bármikor megszűnnék: ez esetben az egész 1000. egyezer korona alapítványi tőke tétessék át és fizetessék ki a konviktusi alapból a kolozsvári unitárius egyházközség (Ekklessia) pénztárába és javára; ott pedig csatoltassék a papi és kántori fizetések azon alapjához, a honnan belső embereink fizetéseiket az egyházközségtől venni szokták.

Tisztelettel kérem a Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Képviselő Tanácsot: méltóztassék e szerény alapítványt elfogadni és oly kegyesen venni, mint szentvallásunk és kollegiumunk iránt a minő szeretettel és ragaszkodással van nyújtva.

Kelt Kolozsvárt, 1905. február hó 18-án.

Gyulay László s. k.

E. K. Tanács az alapítványt elfogadta s a nemes szivü alapítóval szemben köszönetét kifejezte. Az alapító levél eredeti példányát vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadta Benczédi Gergely pénztárnok aflának. Az alapítvány életbe lépésének idejéül 1906. évi január hó 1-ső napját állapította meg.

E. K. Tanács kéri az E főtanácsot, hogy tett intézkedéseit méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a bejelentett alapítványt részéről örömmel és köszönettel elfogadja, az E. K. Tanácsnak az alapítvány ügyében tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

15. E. K. Tanács 165 – 1905. szám alatt jelenti, hogy alsószentmihályfalvi Deési Ágnes urnő a kolleg. konviktus javára 800 korona alapítványt tett a következő alapító levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Alulírott a tordai közjegyzőségnél eredetiben elhelyezett végrendeletemben felejtethetlen fiam: néhai Máté Albert emlékére, a kolozsvári unitárius kollegium konviktusa részére 800 kor. azaz nyolczszáz koronát hagyományoztam a következő feltételek mellett:

1. Ezen összeg a konviktusi alapok között Máté Albert emlékére tett alapítvány czimen kezeltessek.

2. Az alapítvány kamatjának $\frac{4}{5}$ -öd része konviktusi segély czimen adassék egy jó magaviseletű, szorgalmas, unitárius vallásu hetedik gymn. osztályu tanulónak, $\frac{1}{5}$ rész pedig évenként csatoltassék a tőkéhez.

3. Kötelezem magamat, hogy halálomig, amikor végrendeletem végrehajtásakor ezen alapítvány a magyarországi unitárius egyház pénztárába be fog fizettetni, ezen alapítványnak a folyó kamatláb szerinti kamatjának $\frac{4}{5}$ részét évenként a konviktus pénztárába be fogom fizetni, $\frac{1}{5}$ részét takarékpénztárilag fogom kezelni az alapítvány nevelésére.

Vajha e szerény adományommal is kifejezhetném anyai fájó szivemnek mélyen érzett háláját azon nemes intézet iránt, melynek falai között felejtethetlen fiam erősebb lélekkel, mint testtel, bölcs vezetés alatt kereste a lelki javakat.

Kelt Alsószentmihályfalván, 1905. február hó 19-én.

Deési Ágnes s. k.

Előttünk:

Bálint S. Samu s. k.

Arkosi M. Máté s. k.

E. K. Tanács az alapítványt elfogadta és a nemes szívé alapítványozóval szemben köszönetét kifejezte. Az alapító levél eredeti példányát vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett átadta Benczédi Gergely pénztárnok afiának.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel elfogadja s az E. K. Tanács intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

16. E. K. Tanács 157 — 1905. szám alatt jelenti, hogy Scharpe Emilia úrnő Londonban, a Channing House leányiskolában egy magyar unitárius leány neveltetése céljából, a mi pénzünk szerint mintegy 68000 korona értékű alapítványt tett, melyet a Méltóságos és Főtisztelendő püspök úr a következő levél mellett jelentett be E. K. Tanácsunknak:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

Scharpe Emilia úrnő, a kinek a neve nem ismeretlen a Mltsgs. és Főt. E. K. Tanács előtt se, miután az ő nagylelkű segélyével volt már évek óta egy-egy magyar unitárius leányunk Londonban a Channing-Hause leányiskolában, a mint ezt mult évi egyházi főtanácsunk alkalmával is jeleztem, a nevezett iskolához egy magyar ösztöndíj-alapítványt tett le 2839 font 17 shilling és hét penny összegben, oly célból, hogy az állandólag egy magyar unitárius leánynak a nevezett intézetben leendő felvétele és ottani ellátása alapjául szolgáljon.

Scharpe Emilia úrnő ez alapítványáról szóló alapítványi okiratot egy másolati példányban nekem is megküldvén, van szerencsém azt mellékelve beadni, hozzá csatolva a magyar fordítást is a vasszekrénybe leendő elhelyezés végett.

Nem tartom szükségesnek ez alapítvány felett, a mely az én számításom szerint mintegy 68 ezer koronát tesz ki, dicsbeszédet tartani, de lehetetlen a legnagyobb elismeréssel és tisztelettel nem hajolni meg a nagylelkű alapítványozó úrnő előtt, e valóban szép s általunk alig méltányolható alapítvá-

nyáért. Istenem! mily meleg szív doboghat ez úrnőben az unitárius vallásért! A mint az alapító-levelet megkaptam, nem mulasztottam el azonnal a legmelegebb köszönetemet kifejezni úgy a magam, mint egyházunk nevében Scharpe Emilia úrnőnek.

Mely jelentésem mellett vagyok a Méltóságos és Főtiszt.
E. K. Tanácsnak

Kolozsvárt, 1905. febr. 28.

atyafi szolgálja:

Ferencs Jóssef,
unitárius püspök.

Az alapítványi okirat így szól:

Mindenkinek, a ki e jelen sorokat olvassa, én Scharpe Emilia (Highbury Place 32 London grófság) üdvözlétet küldök és tudatom, miszerint kétezer nyolczszáz és harminczkilencz font, tizenhét shilling és két peny összeget, két font tiz shilling évi százalékra átadtam a négy első alulirott urnak Montgoweru Robert Hartiner. 5⁸ Crown. Offices Row Temple; Neltelfold Frigyes János, Streathan Grove Norwood; Preston Frank, Maedweroft Holden Read North Finczhley; Scharpe Seaford Vilmos, 4. Broadlands Road Highgate; és Wade Farold, Bracondale Broadlands. Boad Highgate; kik és utódaik és azok utódai ezennel alapítványi végrehajtóknak nevezetnek és kiket kinevezett a londoni Britisch Forein Unitárián Associacion végrehajtó-bizottsága azon célból, hogy elfogadják a fenntnevezett kétezernyolczszáz és harminczkilencz font tizenhét shilling és hét peny összeget, mint bizományt. Továbbá én alólirott kijelentem, hogy ez összeget az alapítványi bizományosoknak a következően kell felhasználniok:

1. Helyezzék el a kétezernyolczszáz és harminczkilencz font tizenhét shilling és két peny összeget a fenntnevezett megbizottak nevére kamatozás végett; a megbizottaknak joguk van időről-időre változtatni a befektetési helyet, a bizományi alapok elfogadására, a törvény által felhatalmazott pénzintézeteknél.

2. Az összeg jövedelméből alapttsanak egy ösztöndíjat Scharpe Emilia ösztöndíj néven a highgatei Channing House nevű leányiskolában egy tanuló részére, ki magyar és unitárius legyen.

3. E célból fizessék a növendék részére az iskolai fizetendősegeket a növendék helyett bármelyik unitárius templomban és évenként tíz fontot meg nem haladó összeget az ösztöndíjat élvező tanulónak a szünetidők alatti ellátásra és lakásának költségeire.

4. A fennnevezett célokra szánt összeget semmi esetre sem kell a növendéknek vagy barátainak átadni, hanem a megbizottak az iskola előljáróinak fizessék azt ki, az említett kiadások fedezésére.

5. Ha bármikor megtörténnék, hogy alkalmas jelölt nem lenne, a megbizottak tőkésítik a jövedelmet egy második ösztöndíj vagy még hasonló jellegű ösztöndíj létesítésére.

6. Ha a Channing-Hause iskola megszűnnék, a megbizottak az ösztöndíjat vagy ösztöndíjakat áthelyeztetik az egyesült királyság bármelyik leányiskolájára, melyben unitárius szellem uralkodik.

7. A megbizottak időről-időre írják alá a feltételeket, melyek alatt kiadják az ösztöndíjat, figyelembe véve azon kívánságomat, hogy azon tanulók, kik az ösztöndíjban részesülnek, az angolnyelvnek kellő ismeretével kell, hogy birjanak.

8. Az alapítványi végrehajtókat vagyis megbizottakat időről-időre a londoni British és Foreign Unitarian Association nevezze ki, midőn erre alkalom jelentkezik, de ha valamely üresedés után hat hónapra a fennnevezett bizottság a helyet elmulasztaná betölteni, a törvény által kijelölt új tag kell azt elfoglalja. A megbizottak képezzenek egy egységes testületet.

Sajátkezüleg mint tanu aláírtam és megpecsételtem egyezerkilencszázötödik év januárus hó harminczadik napján.

Aláírta, megpecsételte és kiadta } *Sharpe Emilia* P. H.
Sharpe Emilia az én jelenlétemben }

Sharpe W. Arthur,

közjegyző.

12. New-Court. Carey Steel W. C.

Alulírott megbizottak ezennel átvesszük a tenntebbiekben megjelölt és megnevezett alapítványi összeget mint bizományt.

R. M. Montgomery.

William Sharpe.

Fred J. Nelfield.

Harold Wade.

Frank Preston.

E. K. Tanács hálás köszönettel vette tudomásul a nagybecsü alapítványt, valamint azt, hogy a Mltsgs. és Főt. püspök úr egyházunk nevében köszönetet fejezett ki a nemes lelkü, alapítványt tevő úrnőnek. Az alapító okirat megküldött másolati példányát, csatolva ahhoz a magyar fordítást is, vasszekrénybe helyezés és megőrzés végett, átadta Benczédi Gergely pénztárnok afiának.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy ezen jelentését méltóztassék örvendetesen tudomásul venni és tett intézkedéseit jóváhagyni.

Főtanács a Főt. püspök jelentését örömmel, Scharpe kisasszony angol hitrokonunk szép alapítványát maga részéről is hálás köszönettel fogadja, az E. K. Tanácsnak ez ügyben tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi s köszönetét írásban közölni határozza.

17. E. K. Tanács 861—1905. tan. szám alatt, a jelen évi Főtanácson elrendelendő választások tekintetében a következő előterjesztést teszi:

1. Egyházi törvényeink 224 §. b. pontja értelmében az E. K. Tanács tagjai közül 9. tagnak megbízási ideje f. évi december 31-ével lejár s tekintettel arra, hogy az E. K. Tanács tagjai 54—1901. és 119—1993. főtanácsí jegyzőkönyvi szám alatt hozott végzésekkel 3 csoportba bocsztva lettek, és pedig.

I. Csoport: 1902. év január 1-től 1907. évi decz. 31-ig.

1. Dr. Bedő Albert	5. Filep Albert
2. Derzsi Károly	6. Gál Jenő
3. Csongvai Lajos	7. Gyöngyössi Béla
4. Dr. Ferencz Ákos	8. Gvidó Béla
9. Szentiványi Miklós.	

II. Csoport: 1904. jan. 1-től, 1909. decz. 31-ig.

1. Kelemen Albert	3. Mikó Imre
2. Kovács János	4. Orbók Ferencz

5. Péterfi Dénes
6. Sándor János

7. Pákey Lajos
8. Zsakó István

9. Albert Dénes.

III. csoport: 1900. jan. 1-től, 1905. decz. 31-ig.

1. Benkő Mihály

5. Gyulay László

2. Csegezy Mihály

6. Gyulay Árpád

3. Daniel Lajos

7. Kisgyörgy Sándor

4. Fekete Gábor

8. Kozma Ferencz

9. Szentiványi Gyula

A jelen év december 31-vel a III.-ik csoportba sorozott tagok lépnek ki az E. K. Tanácsból. Továbbá az E. K. Tanács tagjai között a folyó évben 3 hely üresedett meg, és pedig az I.ső csoportban Derzsi Károly, a II.-ik csoportban Kovács János és a III.-ik csoportban Szentiványi Gyula halálával.

2. A III.-ad foku fegyelmi bíróság tagjainak megbízási ideje f. évi decz. hó 31.-ével letelik.

Ajánlja E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, hogy a választást méltóztassék elrendelni, az előterjesztések alapján :

a) az E. K. Tanácsi tagok közül 11 állásra, még pedig úgy hogy a 9 legtöbb szavazatot nyert egyén a III.-ik csoportba, az ezek után következő legtöbb szavazatot nyert egyén a II. csoportba és a 11 tag közül legkevesebb szavazatot nyert egyén az I.-ső csoportba esik.

b) a III.-ad foku fegyelmi bíróságba egyik főgondnok elnöklete alatt 3 egyházi és 3 világi rendes tag s 2 egyházi és 2 világi póttagnak választására 1906. évi január 1-től 1906. évi december 31-ig terjedő működési időre.

Kapcsolatosan elnök bejelenti hogy szervezeti törvényünk 201. §. 21 pontja értelmében 3 egyházi tanácsos választandó és pedig egyházi részről 1; világi részről 2 egyh. tanácsos.

Továbbá a pénzügyi bizottságnak egy tagja Vécsei Sámuel elhalálozván, az ő helyébe egy tag választandó.

Főtanács ezen előterjesztése után elnöki ajánlatra közfelkiáltással megválasztja a III.

foku fegyelmi bíróság tagjaivá. Csegezi Lászlót, Raffaj Domokost, Gvidó Bélát egyházi; Fekete Gábort, Benkő Mihályt és Csegezi Mihályt világi rendes, Kisgyörgy Sándort, Osváth Gábor egyházi és Zsakó István, Székely Miklós afiai világi póttagoknak.

A többi választandó bizottsági tagok kijelölésére nézve pedig felhívja a kijelölő bizottságot.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét d. u. 5 órára kitüzi.

MÁSODIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1905. évi október 29-ik napján, d. u. 5 órakor, az első ülésről jegyzett elnökök, egyh. tanácsosok és képviselők jelenlétében.

Előadó, jegyző mint előbb.

18. Elnök az ülést megnyitván, felhívja Hajdu Elek egyházköri képviselőt a hivatalos eskü letételére.

Hajdu Elek egyházköri képviselő a hivatalos esküt leteszi. Főtanács megéljenez.

19. E. K. Tanács 874—1905. ikt. szám alatt beterjeszti a gazdasági bizottságnak az egyház gazdasági állapotáról szóló évi jelentését a következőkben:

1904. év gazdasági eredményéről és 1905. év gazdasági viszonyairól, valamint bizottságunk működéséről a következőkben tesszük meg tisztelettel jelentésünket.

Az 1904. évi országos nagy szárazság káros hatása érzékenyen érintette Egyházunknak különösen ladamos-alamori Augusztinovich- és pusztaszentmiklósi Derzsi János alapítványi birtokait, mert bár az ősziek termése kielégítő volt, de a tavasziak és takarmányfélék előbbi birtokban

igen gyenge, utóbbiban pedig majd semmi termést nem adtak; a legelők fütermése nagyon gyenge volt, a pusztaszentmiklósi birtokban pedig annyira silány, hogy onnan a gazdaság folytatásához szükséges állatokon kívül az állatállomány áthajtandó volt a bányabükki birtokba legeltetésre; 22 drb pedig Bágyonban telettetett, az otthon maradt állatok részére pedig takarmányt kellett beszerezni, valamint a többi birtokokban is a takarmányhiány miatt erőtakarmányok beszerzése vált szükségessé.

A pusztaszentmiklósi Derzsi János birtokbar. 44 darab sertésnek vészben és 5 darab tinónak torokvizenyőben történt elhullása szintén érzékeny csapás volt, továbbá Alamorón a juhoknál fordult elő vérbaj, e járványok a késedelem nélkül megtett óvintézkedések folytán megszűntek és az állatállomány mindenik birtokban egészségesen ment telelőre.

Az 1904. évi őszi vetések rendesen foganatosítva lettek, elvettették 512 kat. hold, valamint az őszi vetés befejezése után felszántatott a tavaszi vetések számára 367 kat hold.

A gazdaságok 1904. évi jövedelmezősége a megvizsgált számadások szerint a következő:

		Közpénztárba beadatott	%
1. Ladamos-alamori Augusztinovich-birtok . . .	12.403·40 K.	12.000— K.	2·34
2. Buni Berde Mózsa-birtok	9.331·75 „	7.548·75 „	4·87
3. Pusztaszentmiklósi Derzsi János-birtok .	2.028·79 „	— — „	—
4. Bányabükki birtok .	6.101·60 „	6.084·60 „	2·94
5. Bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna birtok	3.684·49 „	3.250— „	2·94
6. Debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia birtok	2.179·61 „	2.103— „	4·04
7. Vajdahunyadi Koncz Judith birtok	261·40 „	261·40 „	5·27
Összesen:	25.991·04 K.	31.247·75 K.	

Az összes birtokoknál az 1904. évi vagyonleltár gyarapodás 12 086 K. 38 f.

1905. évben a mezőgazdasági munkálatok kellő időben jól és pontosan lettek teljesítve, a talajmivelés jól sikerült, az időjárás is általában eléggé kedvező volt.

A buni birtok egy részén jégkár történt, a termés biztosítva volt.

Őszi gabona-szalmájában nagy termést produkált, a próbacséplésekből itélve a magtermés azonban csak közepes, tavaszi szalmásokból az árpa jó, a zab pedig gyengébb termést ad; tengeri szép termést ígér.

Takarmányfélék általában bő termést adnak.

Szőlő bő szüretet ígér, gyümölcs kevés van.

Az állatállomány egészséges.

A ladamos-alamori Augusztinovich alapítványi birtokba beékelt Koréh-féle 95 kat. holdnyi tagosított birtok az E. K. Tanács jóváhagyásával megvásároltatott.

Az összes gazdaságok 1904. évi számadásait és 1905. évi költségvetéseit gazdasági szempontból megvizsgáltuk és véleményes jelentésünkkel az E K Tanácshoz felterjesztettük.

Az Egyháznak kolozsvári összes házai felett a felügyeletet gyakoroltuk és azok jó karban tartásáról gondoskodtunk.

1904. évi szeptember, október és november hónapokban az összes gazdaságokban, 1905. év szeptember havában pedig a ladamos-alamori Augusztinovich, a buni Berde Mózsa és a pusztaszentmiklósi Derzsi János alapítványi birtokokon megtartottuk a vizsgálatot és a szükséges intézkedéseket megtettük.

Bizottságunk elintézett 1904. évben 15 ülésen 243 és 1905. évben mostanáig 13 ülésen 185 ügyet.

Méltóztassék jelentésünket a Méltóságos és Főtiszteendő Egyházi Főtanács elé terjeszteni, hol annak jóváhagyó tudomásul vételét kérjük.

A magyarországi Unitárius Egyház gazdasági bizottságának 1905. évi szept. hó 28-án Ladamoson tartott üléséből.

Petrichevich-Horváth Kálmán,
elnök.

Gyöngyössy Béla,
jegyző.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentést tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság a gazdasági bizottság fennebbi jelentését tárgyalván, beadott jelentésében köszönetét nyilváníttja a gazdasági bizottságnak a birtok jövedelmezőségének 10 évre visszamenőleges kidolgozása, a jövedelmeknek százalékokban kimutatása és indokolt jelentéseért; jelentést elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést tudomásul veszi.

20. E. K. Tanács 192, 401. és 870—1905. számok alatt jelenti, hogy a pénztárvizsgáló-bizottság a pénztárvizsgálatokat úgy a közpénztárnál, mint a belső emberi nyugdíj-pénztárnál megtartotta. És pedig a közpénztárt megvizsgálta f. évi február 22-én, május hó 22-én, szept. 23. és folytatólag október hó 7-én, mely utóbbi vizsgálat az összes értékekre ki lett terjesztve. Mindenik vizsgálat alkalmával, minden teljesen rendben levőnek találtatott. A belső emberi nyugdíj-pénztárt megvizsgálta május hó 24-én, mely vizsgálat az összes értékekre kiterjedt. Ez alkalommal a pénztári napló szerint 61 kor. 22 fill. tulkiadás mutatkozott, melyről az összes okmányok összehasonlítása után kitűnt, hogy onnan származott, mely szerint pénztárnok nem akarván megbontani a pénztárintézetekben elhelyezett összegeket, sajátjából fedezte; egyébként az alap kezelése teljesen rendes és alapszabályszerűnek találtatott. Továbbá ugyane pénztár megvizsgáltatott f. évi szeptember hó 23-án, mely alkalommal minden teljesen rendben levőnek találtatott.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság a jelentést elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést tudomásul veszi.

21. E. K. Tanács 900. és 944—1904. számok alatt jelenti, hogy az E. Főtanács 79—1904. főtan. jkönyvi szám alatt adott meghatalmazása következtében, a vallás és közokt. Miniszter úr által 88196—1904. szám alatt Egyházunk

E. K. Tanács a beérkezett pályaműveket, valamint a bíráló bizottság beterjesztett bírálatát, további ellátás végett tisztelettel beadja.

Főtanács a bíráló bizottság bírálata és ajánlata alapján a 3 pályamű közül 100 korjutalmat kiadja a 3-ik számú pályaműnek, melynek jeligéje: „Megtaláltuk a Messiást.”

Felbontatván a jeligés levél, kitünt, hogy a pályamű szerzője Adámosi Gábor Sztmihályfalvi lelkész. A nyertes pályamű közzétételét a Keresztény Magvetőben Főtanács elrendeli, a más két pályamű jeligés levelét pedig elégetteti.

23. E. K. Tanács 971—1904. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnasiumnál újabb konviktusi kedvezményes helyeket léptetett életbe 1905. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, és pedig:

1. a köröspataki Téglás Mihály alaphól egy egész kedvezmény helyet évi 210 korona értékben, mellyel a Téglás Mihály végrendeleti intézkedés teljesen végre lett hajtva.

2. a Derzsi János alap terhére, miután az alap jövedelme megbirja, szintén egy egész kedvezményes helyet évi 200 korona értékben. Ez újabb kedvezményes hellyel, ezen alaphól 11 kedvezményes hely lett életbe léptetve évi 2200 korona értékben.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen újabb konv. kedvezményes helyek életbe léptetését jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács jóváhagyólag tudomásul veszi.

24. E. K. Tanács 898—1905. szám alatt a tordai algymnasium visszaállítása ügyében a következő előterjesztést teszi:

A f. év junius hó 18-án tartott E. Főtanács rendkívüli ülése 11—1905. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával kimondván a tordai algymnasium visszaállítását s

annak két osztállyal már ez év szeptember hó 1-én beindítását, az ügyben szükséges további intézkedések megtételével E. K. Tanácsunkat bizta meg. Ehez képest E. K. Tanács 512—1905. tan. szám alatt a tordai iskola igazgatóságának a kellő útasításokat megadta; a tanári állásokra a pályázatot kihirdette, s megbizta az igazgatóságot, hogy az államtól az iskolai épületeket és egyéb átadott javakat az állammal kötött bérszerződés lejárta napján, aug. 31-én vegye át.

A vallás és közoktatásügyi miniszter. 59798—1905. miniszteri szám alatt értesítette E. K. Tanácsunkat, hogy 11—1905. Főtanácsi számú felirat alapján tudomásul vette egyházunknak az algyimnasium visszaállítása iránti szándékát s az algyimnasiumnak szept. 1-én 2 osztállyal leendő beindítását, azonban kijelentette, hogy a gymnasium nyilvánossági jogának megadása kérdésében csak akkor fog dönteni, ha elbírálható lesz, hogy a gymnasium képes-e megfelelni feladatának. E. K. Tanács 638—1905. tan. szám alatt tudomásul vette a miniszter. iratot, s ugyanezen szám alatt felkérte Torda-Aranyos vármegye törvényhatósági bizottságát és Torda város tanácsát, hogy az algyimnasium visszaállítása és fenntartására közgyűlésileg már megszavazott évi dotációt a megfelelő részletekben szept. hó 1-től sziveskedjenek kiutalni. 640—1905. tan. szám alatt a hirdetett pályázat alapján a tanári állások betöltettek, s 641—1905. tan. szám alatt tudomásul vette E. K. Tanács Varga Dénes afiának nyilatkozatát, mely szerint a 12/1905. rendkívüli Főtanácsi jegyzőkönyvi számú határozattal rendes tanárrá és egyszersmint igazgatóvá történt megválasztását elfogadta. Varga Dénes egyházunk meleg szeretetétől áthatott, kipróbált tanerő gondjaiba bízott az algyimnasium s reméljük is, hogy vezetése alatt ismét virágzásnak fog indulni.

703—1905. tan. szám alatt tisztelettel hozza tudomására E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, hogy az aranyos-tordai egyházkör közgyűlése hálás köszönetét fejezte ki a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanácsnak az algyimnasium visszaállításáért.

Torda-Aranyos vármegye alispáni hivatalától 7301/905. szám alatt vett értesítés szerint a törvényhatóság bizottságának az évi dotáció megadása tekintetében hozott határozatát a belügyminiszter jóváhagyta s e szerint a vármegye részéről kilátásba helyezett 6000 kor. évi dotáció biztosítottnak tekinthető.

Végül örömmel jelentjük, hogy az algymnasium az 1-ső és 2-ik osztállyal szept. hó 1-én megnyilt és hogy visszaállítása mennyire közszükség és közohaj volt, igazolja azon örvendetes tény, hogy az 1-ső osztályba 70. és a 2-ik osztályba 36 növendék lett felvéve.

E. K. Tanács kéri az E. főtanácsot méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag venni tudomásul s E. K. Tanácsunkat megbizni a még szükséges további intézkedések megtételére.

Főtanács a jelentést örvendetesen tudásul vévén, megbizza az E. K. Tanácsot a szükséges további intézkedések megtételével.

25. E. K. Tanács 826 — 1905. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

A Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács 108 — 1904. főtanácsi jegyzőkönyvi szám alatt hozott végzésével, a főtanácsi bizottságnak feladatává tett vizsgálat során észlelt tapasztalatai és megjegyzéseiről betérjesztett jelentését, az abban foglalt észrevételek és ajánlatok tekintetében átadta megfigyelésre, esetleg elintézésre az E. K. Tanácsnak. Ehez képest E. K. Tanács a főtanácsi bizottság jelentését vonatkozó részeiben kiadta a gazdasági és pénzügyi bizottságoknak, hogy azoknak alapos elbírálása után adjanak javaslatot, a főtan. bizottság által ajánlott intézkedések foganatosítása tekintetében. A bizottságoktól beérkezett jelentések figyelembe vételével, E. K. Tanács a szükséges intézkedéseket megtette s tisztelettel jelenti, hogy:

1. A bizottság észrevételei 1-ső pontját illetőleg E. K. Tanács több ízben utasította a gazdasági számadókat a számadások pontos vezetésére és egybeállítására, valamint vagyonleltár készítésére és ezen leltárak az 1904. évi számadásokhoz csatolva is vannak.

2. A 2-ik pontot illetőleg, hogy a gazdaságok jövedelmezősége aránylag csekély, azt E. K. Tanácsunk is sajnálattal tapasztalta. Ennek okát a gazd. bizottság főleg az alamori és pusztaszentmiklósi gazdaságoknál az 1903. és 1904. évi nagymérvben kedvezőtlen időjárásban adja, de nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy épen a jövedelmezőség céljából befektetéseket kellett tenni. Remélni lehet azonban, hogy kedvezőbb időjárások beálltával, valamint a tett befektetések és a tagosítások keresztülvitele következtében a gazdaságok bővebb jövedelmet fognak adni.

A gazdaságok jövedelmé 10 évig, illetve későbbi szerzetésükig visszamenőleg ki lett dolgozva s a gazdasági bizottság által megkészített kimutatást E. K. Tanács bemutatja az E. Főtanácsnak. A kimutatás értelmében az egyes gazdaságok egy évi átlag-jövedelme, a következőleg állapítható meg:

I. Ladamos-alamori Augusztinovich alapítványi birtok értéke 517.167 kor. Egy évi átlag-jövedelem 20.227 kor. 11 fill., mely összeg 3.91% -nak felel meg.

II. Buni Berde Mózsa alapítványi birtok értéke 155.132 kor. Egy évi átlag-jövedelem 6649 kor. 4.28% .

III. Pusztaszentmiklósi Derzsi János alapítványi birtok értéke 144.769 kor. Egy évi átlag-jövedelme 6468 kor. 88 fill. 4.47% .

IV. Bányabükki birtok értéke 207.122 kor. 62 fill. Egy évi átlag-jövedelem 4851 K. 45 fill. 2.34% .

V. Bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna alapítványi birtok értéke 110.515 kor. Egy évi átlag-jövedelem 3224 kor. 87 fill. 2.91% .

VI. Debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtok értéke 52.048 kor. 60 fill Egy évi átlag-jövedelem 1649 kor. 78 fill. $3\cdot17\%$.

A mi a Főtan. bizottság azon óhaját illeti, hogy a gazdasági bizottság tagjai napidíjak és költségek megtérítésén kívül jutalomdíjban csak az esetben részesíttessenek, ha az évi jövedelem átlag a 4% -ot meghaladja, E. K. Tanács megjegyzi, hogy a gazdasági bizottság tagjai részére, a kik külön napidíjat nem is élveznek, együttesen a tiszteletdíj azon összegben lett E. K. Tanácsunk által úgy 1903. mint 1904. évben megállapítva, a mely összegben a jószágfelügyelőség is élvezte.

3. Az észrevételek 3-ik pontjára vonatkozólag E. K. Tanács jelenti, hogy egyházunk pénztőkéinek a pénztízetekben mikénti elhelyezése tekintetében évről-évre intézkedett.

4. Az évi leltárra vonatkozólag tett észrevételre E. K. Tanács meghatározta, hogy az esetben, ha a természetszerű fejlődéstől lényegesebben eltérő emelkedés vagy esés észlelhető az előző év leltárával szemben, úgy ennek oka az E. K. Tanács jelentésében kifejeztessék.

5. A főtan. bizottság jelentésének 5-ik pontját illetőleg, a vasszekrény mindenkor tartalmának nyilvántartása végett történendő leltározást E. K. Tanács fölöslegesnek tartja, mert a pénzürtékek nyilvántartása eddig is megvolt s most is az egyes alapok főkönyvén teljes pontossággal vezetetik, melynek alapján minden évben, minden egyes alapról leltár készíttetik s a vasszekrény tartalmát ugyancsak a most meglevő főkönyvi nyilvántartás és leltár alapján a pénztár-vizsgáló-bizottság is megvizsgálja.

6. Hogy a számvevőség az egyes alapok naplóit is megvizsgálás után aláírja és hogy egyes nagyobb javítások és kiigazítások a napló „megjegyzés“ rovatában indokoltassanak, E. K. Tanácsunk is szükségesnek tartja s az ilyen módon való eljárásra útasította a számvevőséget.

7. A bizottság azon javaslatát, hogy a költségvetések azon rovatában, mely a főtanácsilag jóváhagyott előirány-

zat kitüntetésére szolgál, legalább a Főtanácsnak az előirányzattól eltérő módosításai kitüntetendők. E. K. Tanács csak úgy látja megoldhatónak, a mint eddig is volt, hogy minden beterjesztett költségvetésen az E. Főtanács által történt változtatás a költségvetés végére pótlólag vezetessék be s úgy helyesbítsék a bevételi és kiadási végtétel.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság tárgyalván e jelentést, örömmel veszi tudomásul, hogy az E. K. Tanács az ő kívánalmait érdemlegesen méltányolta és azoknak legtöbbjét már teljesítette is. Ajánlja az E. K. T. jelentésének tudomásul vételét.

Tudomásul vétetik.

26. E. K. Tanács 551—1905. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnásiumba ürességbe jött tanári állásokat a pályázatok szabályszerű kihirdetése után, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1905/6. tanévre következőképen töltötte be:

1. A görög latin tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Kegyes István oklevelés tanárt.

2. A német-magyar tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta dr. Barabás Ábel szakvizsgázott tanárjelöltet.

3. A történelem-latin tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Kovács Kálmán végzett tanárjelöltet.

4. A mennyiségtan-természettani tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Uzoni Imre végzett tanárjelöltet.

5. A történelem-földrajzi tanszakra egy évre ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmazta Szentmártoni Kálmán végzett tanárjelöltet.

Nevezett h. tanárok részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetést 1905. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg a főgymnásiumi pénztár terhére kiútalta.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

27. E. K. Tanács 432. és 640—1905. számok alatt jelenti, hogy a sz-kereszturi gymnásiumnál ürességbe jött tanári állásokat az 1905/6. tanévre, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a következőleg töltötte be:

1. A magyar-német tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Gálfalvi Sámuel, az elmúlt tanévben is alkalmazásban volt h. tanárt.

2. A szabadkézi és mértani rajz tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Nagy Lajost, az elmúlt tanévben is alkalmazásban volt h. tanárt.

3. A mennyiségtan-természettani tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Nagy Bélát, az elmúlt tanévben is alkalmazásban volt h. tanárt.

4. A latin-magyar tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Derzsi Zoltán alapvizsgázott tanárjelöltet

Nevezett h. tanárok részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetést 1905. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg a sz-kereszturi gymnásium pénztárából kiútalta.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul veszi.

28. E. K. Tanács 640—2905. szám alatt jelenti, hogy a tordai gymnásiumnál a tanári állásokat az 1905/6. tanévre, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, a következőleg töltötte be:

1. A latin-magyar tanszakra egy évre ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Papp Domokos szakvizsgázott tanárjelöltet, azzal a kikötéssel, hogy a tanév folyamán köteles tanári oklevelét megszerezni.

2. A mennyiségtan-természettani tanszakra egy évre

ideiglenes minőségben h. tanárnak alkalmazta Major Sándor alapvizsgát tett tanárjelöltet, azzal a kikötéssel, hogy a tanév folyamán köteles tanári oklevelét megszerezni.

Nevezett h. tanárok részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetést 1905. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, a tordai gymnásium pénztárából kiútalta, azzal, hogy a mennyiben Papp Domokos afia állomását katonai kötelezettsége miatt szeptember hó 1-én nem foglalná el, kiútaft fizetéséből csak az állomás elfoglalása napjától számítva, ötöt megillető részre tarthat igényt.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Ezen jelentés után felszólalván Varga Dénes tordai algymn. igazgató, hálás köszönetét nyilvánítja Főtanácsnak a tordai iskola visszaállításáért s egyszersmind a nov. 12 ki megnyitó-ünnepélyre meghívja a Főtanács tagjait.

Főtanács az E. K. Tanács bejelentett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi azzal, hogy a tordai algymnásium nov. 12-én tartandó megnyitási ünnepélyén az Egyházi K. Tanács kiküldöttjei megjelennek.

29. E. K. T. 570—1905. sz. a. előterjeszti, hogy Nagy Lajos a sz.-kereszturl gymnásiumnál h. tanári minőségben alkalmazott okleveles rajztanár folyamodást nyújtott be, melyben azt kéri, hogy tekintettel h. tanári minőségben töltött 2 évi szolgálatára, az 1905/6. tanévtől kezdve nevezessék ki rendes tanárnak vagy a mennyiben az nem lenne ez idő szerint lehetséges, legalább biztosittassék, hogy három évi h. tanári minőségben töltött szolgálatai után, mint rendes tanár fog alkalmazást nyerni

E. K. Tanács bár méltányló elismeréssel van Nagy Lajos afiának h. tanári minőségben két év óta teljesített lelkiismeretes munkálkodásáért, azonban tekintettel arra, hogy a székely-kereszturi gymnásiumnál egy új rendes tanári állás beállítását egyházunk pénzügyi viszonyai ez idő szerint sem engedik meg, a kérést azzal az ajánlattal ter-

jeszti az E. Főtanács elé, hogy az azon ágában, mely szerint folyamodó már az 1905/6. tanévtől kezdve alkalmaztassék mint rendes tanár, nem teljesíthető, azonban az E. Főtanács helyezze kilátásba, hogy Nagy Lajos afiát h. tanári minőségben töltött 3 évi szolgálat után, mint rendes tanárt fogja alkalmazni.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a határozatot az előterjesztés értelmében méltóztassék kimondani.

Főtanács az E. K. Tanács javaslatának elfogadásával Nagy Lajos kereszturi helyettes tanár kérését, hogy már a jelen isk. évben rendes tanárnak alkalmaztassék, nem teljesíti pénzügyi okokból, azonban kilátásba helyezi, hogy 3 évi h. tanári minőségben töltött szolgálat után őtet mint rendes tanárt fogja alkalmazni.

30. E. K. Tanács 263—1905. szám alatt előterjesztit hogy Szentiványi István jószágigazgató afia folyamodás, nyújtott be, melyben azt kéri, hogy jószágigazgatói úti- és irodai évi átalánya 1905 évi január 1-től kezdődőleg az eddigi 1200 koronáról 1500 koronára emeltessék fel. Kérését azzal indokolja, hogy a vasuti évi bérletjegy ára magasabb lett és a gazdasági bizottságnak Kolozsvárt tartani szokott ülésein való megjelenése tetemes költséget okoz.

E. K. Tanács a gazdasági és pénzügyi bizottságok meghallgatása után, a kérést azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy tekintettel folyamodónak kérésében felhozott indokaira, méltóztassék az 50—1902/Tan. szám alatt megerősített gazdasági szabályzatban évi 1200 koronában megállapított jószágigazgatói úti- és iroda-átalányt Szentiványi István jószágigazgató afia részére 1905. évi január hó 1-től számítandólag 300 korona emelkedéssel évi 1500 koronában megállapítani s ezen 300 korona emelkedési összeget Egyházunk pénztárából oly módon útalni ki, hogy abból fedezzen:

1. Az Augusztinovich elkülönített alap	130 kor.
2. A Berde Mózsá kezelési alap	96 „

Berde Mózsa kezelési alap a bányabükki birtok után 7 kor.

3 A Derzsi János alapból:

a) a kereszturi alap 41 „

b) a kolozsvári „ 6 „

4. A Kovács Dénes és Bencze Anna bágyoni alap 14 „

5. A Szabó József debreczeni alap 6 „

Együtt: 300 kor.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a határozatot az előterjesztés értelmében kimondani.

Főtanácsi bizottság előterjeszti észrevételeit. A mint jelentésében kifejezi, jószágigazgató kérését áttanulmányozta s úgy találta, hogy a felhozott indokok alapján a kért átalány emelés nem adható meg. De nem adható meg főleg azért, mert közelebbi időben oly eredménytelen gazdasági évek voltak, hogy nem a kiadások emelése és szaporítása, hanem ép ezek redukálása volna igen kívánatos.

Ezért tisztelettel kéri a Mélt. és Főtiszt. Egyh. Főtanácsot, méltóztassék az E. K. Tanács előterjesztése mellőzésével jószágigazgató afia kérését elutasítani.

Főtanács szavazattöbbséggel jószágigazgató kérését nem teljesíti.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét holnap d. e. 9 órára kitűzi.

HARMADIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1905. évi október 30-án délelőtt 9 órától kezdődőleg az első ülésben jegyzett elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző mint elébb.

31. A kijelölő-bizottság a jelöléseket a következőkben teszi meg:

1. *Egyh. Képviselő Tanácsi tagságra:* Benkő Mihály, Csegezi Mihály, Daniel Lajos, Fekete Gábor, Gyulai László, Gyulai Árpád, Kisgyörgy Sándor, Kozma Ferencz,

Ballok Károly, dr. Nyiredi Géza, Varga Dénes, Gálfi Lőrincz, Józan Miklós, Iszlai Márton, ifj. Pataki László. Ezek közül választandó tizenegy tag.

2. *Egyházi tanácsosságra*: a) *Egyházi részről*: József Lajos, Hadházi József, Nagy Béla Ezekből választandó egy tag. b) *Világi részről*: dr. Ferenczy Géza, gr. Horváth-Toldi Rudolf, Szathmári István, Csiki Elek, Fekete Ferencz. Ezekből választandó két tag.

3. *Pénzügyi bizottságba*: Ballok Károly, Lakatos Ferencz. Ezekből választandó egy tag.

Átadatik a szavazatszedő-bizottságnak elntézésre.

32. E. K. Tanács 336. és 792—1905. számok alatt be-
terjeszti a közalap 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	273.719	kor.	42	fill.
„ kiadás „	270.939	„	65	„
Pénzmaradvány:	2.779	kor.	77	fill.
Leltári érték jövedelmező	641 572	kor.	10	fill.
„ „ nem jövedelmező	1,344.207	„	62	„
Összesen:	1,985.779	kor.	71	fill.
Az előző évinél kevesebb	34.896	kor.	51	fill.
Ezzel szemben teher mutatkozik	870.571	kor.	24	fill.
Az előző évihez képest apadás a teherben	8.397	kor.	60	fill.

A fennebbi kimutatás szerint ez alap 1904. évi vagyon-
apadása 34.896 kor. 51 fillér, melyre nézve felvilágosításul
megjegyzi E. K. Tanács, hogy bár a vagyon-apadás 34.896
kor. 51 fillér, de mert az év folyamán a közalap adóssága
törlesztésére 16.462 kor. 40 fill. lett fordítva és így ez ösz-
szeggel az alap terh- is apadt, a tulajdonképeni vagyon-
apadás 18.225 kor. 25 fill.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K.
Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főta-
nács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lő-
rincz pénztári ellenőr fennhagyva a fennhagyandókat, men-
tessenek fel az 1904. évi számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság beadott és felolvasott jelentésében bár maga részéről is ajánlja jelen számadás elfogadását, azonban nem hallgatja el aggodalmát a vagyon leltári apadása felett, miért is jövőre a lehetőleg takarékosabb gazdálkodást ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Ben-
czédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz
pénztári ellenőrt a Közalap 1904. évi szám-
adásának további terhe alól, fennhagyva a
fennhagyandókat, felmenti.

33. E. K. Tanács 541—1905. sz. alatt beterjeszti a Köz-
alap 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	181.389 kor. 15 fill.
Kiadásnak	208.888 „ 05 „
Mutatkozik hiány:	27.498 kor. 90 fill.

Ezen hiány elenyésztetése csakis az államsegély óhaj-
tott emelkedése, a birtokok bővebb jövedelmezősége és a
legmesszebb menő takarékoság által remélhető.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja
az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság szintén elfogadásra ajánlja.
Elfogadtatik.

34. E. K. Tanács 505—1905. szám alatt beterjeszti a
Berde Mózsa alapok 1904. évi számadását a következőkben.

I. Közalap:

Összes bevétel volt	78.859 kor. 49 fill.
„ kiadás „	76.859 kor. 49 fill.
Pénzmaradvány:	2.000 kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	705.717 kor. 55 fill.
„ „ nem jövedelmező	2.000 kor. — fill.
Együtt:	707.717 kor. 55 fill.
Mutatkozik szaporodás	16.269 kor. 15 fill.
Ez alapnak kiadandó teher	2.000 kor. — fill.

II. Kezelési alap:

Összes bevétel volt	10.041 kor. 64 fill.
„ kiadás „	10.041 kor. 64 fill.
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	214.270 kor. 44 fill.
„ „ nem jövedelmező	2.700 kor. — fill.
Együtt:	216.970 kor. 44 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	3.198 kor. 46 fill.
Ez alapot adósság terheli	48.000 kor. — fill.

III. Kolozsvári tanári alap:

Összes bevétel volt	16.133 kor. 39 fill.
„ kiadás „	16.133 kor. 39 fill.
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	105.342 kor. 51 fill.
Mutatkozik szaporodás	983 kor. 92 fill.

IV. Kereszturi alap:

Összes bevétel volt	22.632 kor. 89 fill.
„ kiadás „	22.632 kor. 89 fill.
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	210.368 kor. 49 fill.
„ „ nem jövedelmező	2.000 kor. — fill.
Együtt:	212.368 kor. 49 fill.
Mutatkozik szaporodás	1.982 kor. 93 fill.

V. Családi alap:

Összes bevétel volt	2.584 kor. 54 fill.
„ kiadás „	2.584 „ 54 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	52.392 kor. 86 fill.
„ „ nem jövedelmező	450 kor. — fill.
Együtt:	52 842 kor. 86 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	973 kor. 87 fill.

VI. *Buni czipó-alap:*

Összes bevétel volt	8.625 kor. 01 fill.
„ kiadás „	5.625 kor. 01 fill.
Pénzmaradvány:	3.000 kor. — fill.
Leltári vagyon jövedelmező . . .	157.944 kor. 32 fill.
„ „ nem jövedelmező . . .	3.000 kor. — fill.
Együtt:	160.944 kor. 32 fill.
Mutatkozik apadás	152 kor. 45 fill.

VII. *Korpádi regale-alap:*

Összes bevétel volt	1.562 kor. 93 fill.
„ kiadás „	1.562 kor. 93 fill.
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték nincsen, mert a köz- alaphoz csatoltatott a vagyon.	
Mutatkozik apadás	1.277 kor. 43 fill.

VIII. *Toroczkói alap:*

Összes bevétel volt	36 kor. 98 fill.
„ kiadás „	36 kor. 98 fill.
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező	769 kor. 19 fill.
Mutatkozik szaporodás	36 kor. 98 fill.
A fenti összes alapok együttes be- vétele volt	140.476 kor. 87 fill.
Kiadás	135.476 kor. 87 fill.
Pénzmaradvány:	5.000 kor. — fill.
Ebből a maradványból illeti a Közalapot	2.000 kor. — fill.
„ „ „ „ a czipó-alapot	3.000 kor. — fill.
Együtt:	5.000 kor. — fill.
Az összes alapok leltári értéke 1904. év végén:	
a) Jövedelmező	1,446.805 kor. 36 fill.
b) Nem jövedelmező	10.150 kor. — fill.
Együtt:	1,456.955 kor. 36 fill.

Az összes alapoknál évi gyarapodás

mutatkozik 22.015 kor. 43 fill.

Az alapok összes terhe 50.000 kor. — fill,

A számadás rendben lévőnek találtván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr a fiait, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság a Berde Mózsa alapokra vonatkozó 1904. évi számadást szintén elfogadásra ajánlja Főtanácsnak. Megjegyzi azonban, hogy a költségvetési előirányzat és zárszámadás egyenmű tételei közt úgy a bevételnél, mint a kiadásnál nagyon nagy az eltérés, úgy hogy a zárszámadás tételei némely helyt igen tetemes összeggel nagyobb a költségvetési előirányzat tételeinél. Ez azonban más alapokra is áll. Ajánlatos, hogy jövőre a lehetőségig a költségvetési előirányzatok itt és más alapoknál is a lehetőségig olyan körültekintéssel csináltassanak meg, hogy ezek és a számadások tételei lehetőleg közelítsék meg egymást.

Erre pénztárnok a következő felvilágosítást adja:

A költségvetési előirányzat és a zárszámadás csak azon tételei közt van nagyobb eltérés, a hól egyik érték-papír más nevűre konvertáltatott, vagy új értékpapír vásároltatott. E műveletek azonban előre nem láthatók s így az előirányzatban fel sem vehetők.

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

35. E. K. Tanács 539--1905. tan. szám alatt betervezi a Berde Mózsa alapok 1906. évi költségvetését, mely szerint:

I. *Közalapnál.*

Előirányoztatik bevételek	31871 kor. 33 fill.
„ kiadásnak	31871 „ 33 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

II. *Kezelési alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	6706 kor. 35 fill.
„ kiadásnak	6706 „ 35 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

III. *Kolozsvári tanári alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	4662 kor. 95 fill.
„ kiadásnak	4662 „ 95 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

IV. *Kereszturi gymn. alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	9119 kor. 98 fill.
„ kiadásnak	9119 „ 98 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

V. *Családi alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	3250 kor. 65 fill.
„ kiadásnak	3250 „ 65 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

VI. *Buni czipó alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	6140 kor. 60 fill.
„ kiadásnak	6140 „ 60 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

VII. *Torockói alapnál.*

Előirányoztatik bevételek	38 kor. 45 fill.
„ kiadásnak	38 „ 45 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főt. bizottság szintén ajánlja.

Főtanács ezen költségvetést elfogadja.

36. E. K. Tanács 291—1905. szám alatt betérjeszti az Augusztinovich-féle alapok 1904. évi számadását a következőkben:

I. Elkülönített alap.

Összes bevétel volt	9364 kor. 83 fill.
„ kiadás „	9364 „ 83 „
Pénzmaradvány : —	kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	457263 „ 54 „
Szaporodás nincs.	
Teher van	23000 „ — „

II. Adminisztratori alap.

Összes bevétel volt	8518 kor. 01 fill.
„ kiadás „	8518 „ 01 „
Pénztári maradvány : —	kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	66868 „ 50 „
„ „ nem jövedelmező	80 „ — „
Együtt: 66948	kor. 50 fill.
Mutatkozik szaporodás	2619 „ 45 „

III. Könyvtár és szertár alap.

Összes bevétel volt	1960 kor. 28 fill.
„ kiadás „	1960 „ 28 „
Pénztári maradvány : —	kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	16592 „ 37 „
„ „ nem jövedelmező	460 „ 38 „
Együtt: 17052	kor. 75 fill.
Mutatkozik szaporodás	349 „ 98 „
Teher	200 „ 25 „

A számadás rendben lévőknek találtatván azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében számadást elfogadásra ajánlja, mert rendben találta. Jövőre ajánlja ugy ezen, mint más zárszámadásoknál a különböző alapoknál kimutatott bevételi és kiadási összegeket összesítetten is kitüntetni, hogy legyen látható az összes bevétel és összes kiadás együtt.

Főtanács jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

Egyszersmind pénztárnok a Főt. b. ajánlatának figyelembe vételére felhivatik.

37. E. K. Tanács 419—1905. tan. szám alatt beterjeszti az Augusztinovich-féle alapok 1906. évi költségvetését, mely szerint:

I. Az elkülönített alapnál.

Előirányoztatik bevételek	20276 kor. 78 fill.
„ kiadásnak	20276 „ 78 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

II. Adminisztratori alapnál.

Előirányoztatik bevételek	6145 kor. 85 fill.
„ kiadásnak	6145 „ 55 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

III. A könyvtár és szertár alapnál.

Előirányoztatik bevételek	880 kor. 60 fill.
„ kiadásnak	880 „ 60 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E. K. T. valamint a főtanácsi bizottság és jelen költségvetést elfogadásra ajánlja.

Főtanács az Augusztinovich-féle alapok 1906. évre előirányzott költségvetését elfogadja.

38. E. K. Tanács 153—1905. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1904. évi számadását a következőkben:

I. Kolozsvári Koncz alap.

Összes bevétel volt	6507 kor. 09 fill.
„ kiadás „	6507 „ 09 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	34014 „ 30 „
„ „ nem jövedelmező . .	200 „ — „
Együtt:	34214 kor. 30 fill.

II. Tordai Koncz alap.

Összes bevétel volt	41467 kor. 39 fill.
„ kiadás „	41467 „ 39 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	23564 „ 01 „

III. Kereszturi Koncz alap.

Összes bevétel volt	41662 kor. 06 fill.
„ kiadás „	41662 „ 06 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	21968 „ 34 „

IV. Torockói Koncz alap.

Összes bevétel volt	32798 kor. 43 fill.
„ kiadás „	32798 „ 43 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

A számadás rendben lévőknek találtatván, az E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsai bizottság jelen számadást megvizsgálta, rendben találta, s ezért elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Ben-
czédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz
pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe
alól ff. felmenti.

39. E. K. Tanács 418—1905. tan. szám alatt bete-
jeszti a Koncz János-féle alapok 1906. évi költségvetését,
mely szerint:

I. Kolozsvári alapnál.

Előirányoztatik bevételnek	1533 kor. 30 fill.
„ kiadásnak	1533 „ 30 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

II. Tordai alapnál.

Előirányoztatik bevételnek	990 kor. 20 fill.
„ kiadásnak	990 „ 20 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

Ezen alap értékpapírok vásárlása okán történt kamat-
csökkenés miatt ösztöndíj czimen 360 korona helyett csak
290 korona 20 fillért tud kiadni.

III. Kereszturi alapnál.

Előirányoztatik bevételnek :	898 kor. 40 fill.
„ kiadásnak	898 „ 40 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

IV. Toroczkói alap.

Előirányoztatik bevételnek	679 kor. 64 fill.
„ kiadásnak	679 „ 64 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását
ajánlja az E. Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság szintén.

Elfogadtatik.

40. E. K. Tanács 413—1905. szám alatt betérjeszti a kisebb alapok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	224405 kor. 32 fill.
„ kiadás „	221122 „ 47 „
Pénzmaradvány:	3282 kor. 85 fill.
Ez összeghez adandó a Paget alap többlet kiadása	— „ 60 „
Együtt:	3283 kor. 45 fill.

A pénztári maradványból, illetve ennek a többletkiadással együtti összegéből illeti:

a) Br. Baldácsi segély alapot	3138 kor. 95 fill.
b) Kovács Dénes tanári alapot	43 „ — „
c) Bedő Albert pályadíj	100 „ — „
d) Br. Baldácsy rendelkezési alapot	1 „ 50 „
Együtt:	3283 kor. 45 fill.

mely összegből 60 fillért a Paget alap a fennebb jelzett többletkiadásért tartozik megtéríteni a kisebb alapok maradványi összegének:

Az 1905. évre átmegy beveendő vagyony	561351 kor. 69 fill.
Kiadandó teher	116156 „ 12 „
Marad tiszta vagyon:	445195 kor. 57 fill.

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentesse nek fel az 1904. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsbi bizottság számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

41. E. K. Tanács 540—1905. tan. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1906. évi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételeknek	59285	kor. 65	fill.
„ kiadásnak	59285	„ 65	„
Pénzmaradvány:	—	kor. —	fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság szintén.

Elfogadtatik.

42. E. K. Tanács 200—1905. szám alatt beterjeszti a kórház alap 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2696	kor. 82	fill.
„ kiadás „	2696	„ 82	„
Pénzmaradvány:	—	kor. —	fill.
Leltári érték, mint jövedelmező	34563	„ 01	„
„ „ nem jövedelmező	36	„ —	„
Együtt:	34599	kor. 01	fill.

Mutatkozik évi szaporodás 617 „ 33 „

A számadás rendben lévőknek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsi bizottság jelenti, hogy a számadást megvizsgálva, rendben találta s azért ő is elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja
Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

43. E. K. Tanács 420—1905. tan. szám alatt beterjeszti a kórház alap 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevétel	2234	kor. 28	fill.
Kiadás	2234	„ 28	„
Pénzmaradvány:	—	kor. —	fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak; Főtanácsi bizottság szintén.

Elfogadtatik.

44. E. K. Tanács 191—1905. szám alatt betérjeszti a kebli tanári nyugdíj alap és kolozsvári tanári özvegy árvai alap 1904. évi számadását a következőkben:

I. A kebli tanári nyugdíj alap.

Összes bevétel volt	21977 kor. 56 fill.
„ kiadás „	21977 „ 56 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező	120500 „ — „
„ „ nem jövedelmező	1885 „ 69 „
Együtt:	122386 kor. 64 fill.
Évi szaporodás mutatkozik	6704 „ 54 „

II. Kolozsvári tanári özvegy árvai alap.

Összes bevétel volt	185 kor. 48 fill.
„ kiadás „	185 „ 48 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező	4007 „ 38 „
Évi szaporodás mutatkozik	74 „ 73 „

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsi bizottság, beadott jelentése szerint, jelen számadást rendben találta, miért is elfogadásra ajánlja

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

45. E. K. Tanács 424—1905. tan. szám alatt beterjeszti a kebli tanári nyugdíj alap 1906. évi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételnek	7627 kor. 39 fill.
„ kiadásnak	7627 „ 39 „
Pénzmaradvány: — kor. — fill.	

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság szintén.

E. K. Tanács költségvetése elfogadtatik azzal, hogy özv. Derzsi Károlyné nyugdíja a költségvetésbe vétessék fel.

46. E. K. Tanács 423 – 1905. tan. szám alatt beterjeszti a Kolozsvári tanári özvegy árvai alap 1906. évi költségvetését, mely szerint:

I. Incze Mihály alapnál.

Előirányoztatik bevételnek	169 kor. 60 fill.
„ kiadásnak	169 „ 60 „
Pénzmaradvány: — kor. — fill.	

II. Benczédi Gergely és neje Mikó Klára alapnál.

Előirányoztatik bevételnek	11 kor. 85 fill.
„ kiadásnak	11 „ 85 „
Pénzmaradvány: — kor. — fill.	

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság szintén.

Elfogadtatik.

47. E. K. Tanács 39—1905 szám alatt beterjeszti az 1904. évre kiúttalt 36000 korona egyházi államsegélyről a számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	36000 korona.
„ kiadás „	36000 „
Pénzmaradvány: — korona.	

A vallás és közoktatásügyi minister ur 4733—1905. szám alatt küldött iratával a számadást elfogadván, E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további terhe alól. Főt. bizottság szintén elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja. Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

48. E. K. Tanács 161—1905. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	81097 kor. 68 fill.
„ kiadás „	81097 „ 68 „
Pénztár maradvány:	— kor. — fill.

A számadás rendben lévőnek találtatván, s miután azt a vallás és közoktatásügyi minister úr 25472/1905. számú iratával helyben hagyta, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanács bizottság beadott jelentésében örömet fejezi ki az emelkedés felett mind a bevételi, mind a kiadási tételeknél az előző évihez képest 5744 korona 78 fillérrel. Számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénztárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

49. E. K. Tanács 417—1905. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	80157 kor. 20 fill.
Kiadásnak	80157 „ 20 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főt. bizottság szintén.

Elfogadtatik.

50. E. K. Tanács 315 422—1905. szám alatt betérjeszti a sz.-kereszturi gymnasium 1904. évi számadását a következőkben:

I. Iskolai tőkék és díjak.

Összes bevétel volt	35601 kor. 31 fill.
„ kiadás „	35512 „ 83 „
Pénzmaradvány:	88 kor. 48 fill.

II. Az alapítványok.

Összes bevétel volt	18227 kor. 31 fill.
„ kiadás „	18208 „ 91 „
Pénzmaradvány:	18 kor. 40 fill.

III. Az államsegély.

Összes bevétel volt	10000 kor. — fill.
„ kiadás „	7956 „ 64 „
Pénzmaradvány:	2043 kor. 36 fill.

mely összeg a tanárok fizetésének kiegészítése fedezésére pénzüintézetbe helyeztetett.

Leltári vagyon 1904. év végén:

a) jövedelmező	57247 kor. 73 fill.
b) nem jövedelmező	147785 „ 95 „
Együtt:	205033 kor. 68 fill.

1903. év végén volt	195949 „ 01 „
Mutatkozik évi gyarapodás	9084 kor. 67 fill.

A számadás rendben lévőnek találtatván azt E. K. T.

azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Gombos Sámuel pénztárnok afia, a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel az 1904. évi számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében a számadást elfogadásra ajánlja ugyan, de megjegyzi, hogy főképpen e számadásnál és költségvetésnél több helyen történt vakarásokat talált. Ezekre való tekintettel ajánlja Egyh. Főtanácsnak, hogy illető atyánkfiaiak hívassék fel figyelmük arra, hogy jövőre mindennemű számadásoknál vakarások kerültessenek, áthuzásokkal és ezek felett történt javításokkal helyettesíttessenek.

Főtanács a számadást elfogadja, Gombos Sámuel pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti. Egyszersmind meghagyja illető afiainak, hogy jövőre mindennemű számadásoknál a vakarások kerültessenek, s áthuzásokkal és ezek felett történt javításokkal helyettesíttessenek.

51. E. K. Tanács 538—1905. tan. szám alatt betereszti a sz.-kereszturi gymnasium 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Iskolai alapoknál.

Bevétel	36655 kor. 56 fill.
Kiadás	36651 „ 38 „
Pénzmaradvány:	4 kor. 18 fill.

II. Alapítványoknál.

a) melynek kamata részben elköl-tetik, részben tőkésíttetik:

Bevétel	8280 kor. 58 fill.
Kiadás	6718 „ 08 „
Pénzmaradvány:	1562 kor. 50 fill.

mely összeg tőkésítésre fordittatik.

b) melynek kamata egészen tőkésítettik:

Bevétel	172 kor. 18 fill.
Kiadás	172 „ 18 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

III. *Tanári nyugdíj alap.*

Bevétel	1954 kor. — fill.
Kiadás	1954 „ — „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság szintén ajánlja.
Elfogadtatik.

52. E. K. Tanács 303—1905. szám alatt beterjeszti a tordai iskola 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	11654 kor. 75 fill.
„ kiadás „	11644 „ 77 „
Pénzmaradvány:	9 kor. 98 fill.
Leltári érték, mint jövedelmező . .	41751 „ 82 „
„ „ nem jövedelmező . .	101608 „ — „
Együtt:	143359 kor. 82 fill
Mutatkozik évi szaporodás	796 „ 76 „

A számadás rendben lévőknek találtatván azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Derzsi Károly pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1904 évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsi bizottság szintén elfogadásra ajánlja jelen számadást

Főtanács jelen számadást elfogadja, s néhai Derzsi Károly pénztárnok utódait ezen számadás további kötelezettsége alól ff. felmenti.

53. E. K. Tanács 857 1905. tan. szám alatt beterjeszti a tordai gymnasium 1905. év szeptember—deczem-

ber havi pótköltségvetését és 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

1. Az 1905. év szeptember deczember havára:

Bevételnek	11120	kor. 60	fill.
Kiadásnak	11120	„ 60	„
Pénzmaradvány:	—	kor. —	fill.

2. Az 1906. évre;

Bevételnek	28296	kor. 14	fill.
Kiadásnak	24088	„ 86	„
Pénzmaradvány:	4207	kor. 28	fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot ajánlja az E. Főtanácsnak elfogadásra, Főtanácsi bizottság szintén ajánlja. Elfogadtatik.

54. E. K. Tanács 166—1905. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktusi alapok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	24213	kor. 31	fill.
„ kiadás „	24213	„ 31	„
Pénzmaradvány:	—	kor. —	fill.

Leltári érték, mint jövedelmező 56316 „ 21 „

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, fennhagyva a fennhagyandókat, mentesse nek fel az 1904. évi számadás további kötelezettségei alól.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében szintén ajánlja a számadás elfogadását.

Főtanács a számadást elfogadja, Benczédi Gergely pénzfárnokot és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további kötelezettsége alól ff. felmenti.

55. E. K. Tanács 421—1905. tan. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktusi alapok 1906. évi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételek	10203 kor. 13 fill.
„ kiadásnak	10203 „ 13 „

Pénzmaradvány: — kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak, Főtanácsi bizottság szintén.

Elfogadtatik.

56. E. K. Tanács 635—1905. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktus 1904—5. tanévi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	41136 kor. 95 fill.
„ kiadás „	35366 „ 08 „

Pénzmaradvány: 5770 kor. 87 fill.

A hátralékok összege 1904—5.

tanév végén 4052 „ 30 „

A hátralékoknál tetemes javulás tapasztalható, a meny-nyiben a mult évinél kevesebb: 1069 kor 69 fillérrel.

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Gálfi Lőrincz konviktusi gondnok afia, a fennha-gyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság számadását elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, s Gálfi Lőrincz konviktusi gondnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

57. E. K. Tanács 422—1905. szám alatt beterjeszti a kollégiumi konviktus 1905 - 6. tanévi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételek	35000 kor.
Kiadásnak	35000 kor.

Pénzmaradvány: — kor.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak. Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

58. E. K. Tanács 215—1905 szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíj alap 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	57402 kor. 67 fill.
„ kiadás „	57309 „ 57 „
Pénzmaradvány:	2093 kor. 10 fill.
Leltári vagyon jövedelmező	173564 „ 96 „
„ „ nem „	2093 „ 10 „
Együtt:	175658 kor. 06 fill.

Leltári vagyon a vagyonki-
mutatás szerint ájtött

1903. évről	156320 kor. 47 fill.
1904. év végén tesz	175658 „ 06 „
Mutatkozik évi szaporodás	19337 kor. 59 fill.

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1904. évi számadás további kötelezettsége alól. Főtanácsi bizottság számadását elfogadásra ajánlja.

Főtanács jelen számadást elfogadja, s Végh Mihály b. e. nyugdíjalap-pénztárnokot ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

59. E. K. Tanács 425—1905. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíj alap 1906. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	31600 kor. 91 fill.
Kiadásnak	31600 „ 91 „
Pénzmaradvány:	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fennebbi előirányzatot azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy az 1906. évi nyugdíjalap maximum 60 kor. emelkedéssel 900 koronában állapittassék meg az 1906. év január 1-ső napjától nyugalomba menők részére teljes szolgálat után.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a b. e. nyugdíj alapnak ezen 1906. évi költségvetését elfgadja. Ennélfogva az 1906 évi b. e. nyugdíj maximumot 60 korona emelkedéssel 900 koronában állapítja meg az 1906. év január 1-ső napjától nyugalomba menők részére teljes szolgálat után.

60. E. K. Tanács 299—1905 szám alatt beterjeszti az 1905. év I-ső félévi kongrua számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	58986 kor. 71 fill.
„ kiadás „	58689 „ 03 „

Pénzmaradvány: 297 kor. 68 fill.

A számadás rendben lévőnek találtatván és a vallás és közoktatásügyi Minister úr által is 29392—1905. sz. iratával helyben hagyván, E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság a számadás elfogadását ajánlja.

Főtanács ezen számadást elfogadja, s Végh Mihály pénztárnokot e számadás további terhe alól ff. felmenti.

61. E. K. Tanács 725—1905. szám alatt beterjeszti az 1905. év II-ik félévi kongrua számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	55533 kor. 99 fill.
„ kiadás „	54876 „ 96 „

Pénzmaradvány: 657 kor. 03 fill.

A számadás rendben lévőnek találtatván, s a vallás és közoktatásügyi Minister úr is 72090—1905. sz. iratával helyesnek találván, E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanács számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács ezen számadást elfogadja, s Végh Mihály pénztárnokot e számadás további terhe alól ff. felmenti.

62. E. K. Tanács 510—1905. szám alatt beterjeszti a debreczeni Szabó József és Szabó Zsófia testvérek-féle alapítványi birtok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	3332 kor. — fill.
„ kiadás „	3255 „ 39 „
Pénzmaradvány:	76 kor. 61 fill.

A kiadási összegben benne foglaltatik az a 2100 kor, mely a közpénztárba beküldetett, mint tiszta jövedelem.

A számadás rendben lévőknek találtatván, azt E. K. T. azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Lukács Géza számadó, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság jelen számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Lukács Géza számadót ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

63. E. K. Tanács 846 —1905. szám alatt beterjeszti a buni Berde Mózsa alapítványi birtok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	26444 kor. 03 fill.
„ kiadás „	24661 „ 03 „
Pénzmaradvány:	1783 kor. — fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 7548 kor. 75 fillér, mely a közpénztárba beadatott mint a birtok 1904. évi tiszta jövedelme.

Állat-állomány 170 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Péterfi Albert számadó

gazdatiszt, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében némely észrevételeket teszen a pénztári naplózást és a jövedelmek beszoigáltatását illetőleg, számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács ezen számadást elfogadja, s Péterfi Albert számadó gazdatisztet számadás további terhe alól ff. felmenti.

Főtanácsi bizottság jelentését figyelembe vételre átadja az E. K. Tanácsnak.

64. E. K. Tanács 899—1905. szám alatt beterjeszti a Ladamos—alamori Augusztinovich alapítványi gazdaság 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	72911 kor. 85 fill.
„ kiadás „	72508 „ 45 „
Pénzmaradvány :	403 kor. 40 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 12000 korona, mely év folytán a közpénztárba beadatott, mint a birtok tiszta jövedelme.

Állat-állomány: 2026 drb.

A számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket E. K. Tanács megtette.

E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Pálfi Dezső számadónak a felmentés ezen számadás terhe alól csak akkor adasék meg, a miután nevezett, aki jelenben nem áll egyházunk szolgálatában, az egyházunk szolgálatából való kilépése után történt leszámolása alkalmával felvett jegyzőkönyvben elvállalt kötelezettségeinek már eleget tett, mely ókon a felmentés megadására méltóztassék az E. Főtanács felhatalmazni E. K. Tanácsunkat.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében a számadást elfogadja több és jelentős észrevételek mellett, melyeknek beható tárgyalása s több oldalú felvilágosítások után Főt. következő határozatot hozta.

Főtanács E. K. Tanácsot felhatalmazza, hogy Pálfi Dezső számadót az Augusztinovics féle ladamos—alamori gazdaság 1904. évi számadását illetőleg csak akkor mentse fel a számadás további terhe alól, mikor a leszámolásról felvett jegyzőkönyvbeli kötelezettségének eleget tett.

Együttal utasítja E. K. Tanácsot, hogy átvévén a Főtanácsi bizottság jelentését, a Főt. bizottságnak jegyzőkönyvben kifejezett észrevételeit a gazdasági bizottság meghallgatásával részleteiben tárgyalja. A tárgyalásáról tegyen a jövő Főtanácsnak jelentést.

65. E. K. Tanács 845 —1905. szám alatt beterjeszti a Pusztaszentmiklósi Derzsi János-féle alapítványi birtok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	18202 kor. 28 fill.
„ kiadás „	16173 „ 49 „
Pénzmaradvány :	2028 kor. 79 fill.
Állatállomány	353 darab.

Sajnálattal jelenti E. K. Tanács, hogy ezen birtok jövedelméből a közpénztárba nem volt beadható semmi; a minek okát a gazdasági bizottság egyfelől az 1904. évi nagy szárazság okozta gyenge termés és takarmány hiányban, másfelől a sertések közt pusztított vész és a szarvasmarhákból torok vizenyő következtében történt elhullásban adta.

E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Pálfi Dénes és Kiss László számadók, fennhagyva a fennhagyandókat mentesnek fel ezen számadás további terhe alól

Főtanácsi bizottság számadást elfogadásra ajánlja.

Főtanács ezen számadást elfogadja, s Pálfi Dénes és Kis László számadókat a számadás további terhe alól ff. felmenti.

66. E. K. Tanács 532—1905. szám alatt beterjeszti a bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna-féle alapítványi birtok 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	5521 kor. 28 fill.
„ kiadás „	5086 „ 79 „
Pénzmaradvány:	434 kor. 49 fill.

A pénzkiadásban benne foglaltatik az a 3250 korona, mely a közpénztárba beadatott, mint a birtok évi tiszta jövedelme.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számadást E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Máté Sándor számadó, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1904. évi számadás további terhe alól.

Főtanacsi bizottság szintén elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást elfogadja, Máté Sándor számadót e számadás további terhe alól ff. felmenti.

67. E. K. Tanács 539--1905. szám alatt beterjeszti a bányabükki gazdaság 1904. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	25948 kor. 15 fill.
„ kiadás „	25831 „ 08 „
Pénzmaradvány:	117 kor. 07 fill.

Tekintettel azonban arra, hogy számadó a bevételek 53-ik tétele alatt tehéntej árába 486 kor. 88 fillér helyett 586 kor. 88 fillért és bival tej árába 10 kor. 72 fillér helyett 10 kor. 79 fillért könyvelt el, a téves könyvelésből származó 100 kor. 07 fillér a pénztár maradványból leütendő, s így a 117 kor. 07 fillérből levonva 100 kor 07 fillért.

Az 1904. évi pénzmaradvány . .	17 kor. — fillér.
Hátralék követelés	427 „
Állatállomány	129 darab

A közpénztárba beadatott a birtok évi tiszta jövedelme gyanánt 6084 kor. 60 fillér.

E. K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Máté Mózes számadó, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Főtanácsi bizottság szintén elfogadásra ajánlja e számadást.

Főtanács a számadást elfogadja, Máté Mózes számadót ezen számadás további terhe alól ff. felmenti.

68. E. K. Tanács 637—1965. szám alatt beterjeszti az összesített vagyon mérleget az 1904. évről a következőkben:
Összes vagyon az 1904. év végén 5.899.686 kor. 69 fill.
Ezzel szemben teher 1,057.946 „ 61 „
az 1904. év végén tiszta cselekvő

vagyon 4,841.740 kor. 08 fill

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, az 1904. évi vagyon mérleget a fennebbiekben méltóztassék elfogadni.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében a vagyonmérleget a következő észrevétellel ajánlja elfogadásra.

E. K. Tanács utján hivassék fel közpénztárnok afia, hogy az egyes egyházközségeknek a központban kezelt tőke pénzeiről az évi zárlat után az illetékes egyházközségeket értesitse. Ez azért szükséges, hogy az egyházközségek is évi számadásaikban a tényleges állapotot tüntethessék ki évről-évre.

Főtanács a vagyonmérleget fennebbi számokban elfogadja, egyuttal a Főtanácsi bizottság észrevételét átadja E. K. Tanácsnak beható tárgyalásra.

69. Szavazatszedő bizottság beadja jelentését. Szavaztak összesen: 53-an. Szavazatot kaptak:

E. K. Tanácsi tagságra: Benkő Mihály 53, Csegezi

Mihály 39, Daniel Lajos 50, Fekete Gábor 53, Gyulay László 52, Gyulay Árpád 51, Kisgyörgy Sándor 52, Kozma Ferencz 53, Ballok Károly 35, Dr. Nyiredy Géza 52, Varga Dénes 52, Józsan Miklós 24, ifj. Pataky László 8, Nagy Gyula 4, Gálfi Lőrincz 1.

Egyházi tanácsí tagságra: Egyházi részről: Hadházi József 36, József Lajos 15. 1 érvénytelen szavazatot, mivel Dózsa Lajos névre adatott. Világi részről: Dr. Ferenczi Géza 52, Gr. Horváth Toldy Rudolf 44, Fekete Ferencz 8.

Pénzügyi biz. tagságra: Ballok Károly 48. Gálfi Lőrincz 3, Lakatos Ferencz 8 szavazatot.

E. K. Tanács tekintettel a szavazás eredményére megválasztottaknak nyilvánítja III. csoportban 6 évre 1906. jan. 1-től számítva 1912. évi január 1 napjáig, E. K. Tanácsí tagoknak: Benkő Mihály, Daniel Lajos, Fekete Gábor, Gyulai László, Gyulai Árpád, Kisgyörgy Sándor, Kozma Ferencz, Dr. Nyiredi Géza, Varga Dénes. II. csoportba 4 évre: Csegezi Mihály. I. csoportba 2 évre Ballok Károlyt. Egyházi tanácsosoknak egyházi részről: Hadházi József, világi részről: Dr. Ferenczi Géza. Gr. Horváth Toldy Rudolf afiait. Pénzügyi bizottsági tagnak: Ballok Károly afiát.

70. Főtanácsí bizoítség a következő általános jelentést teszi:

Méltóságos és főtisztelendő Főtanács!

A főtanácsí bizoítség a korábbi jelentéseiben már kifejezésre juttatott irányelvek szem előtt tartásával munkálatát befejezte; s az egyes ügyekkel kapcsolatosan észrevételeit és javaslatait a mélt. és főtiszt. Főtanács elé terjesztette.

Ma már taposott úton járunk. Több éves gyakorlatunk, s már életbe léptetett több javaslatunk ma már könnyebben áttekinthetővé teszi a Főtanács tanácskozásai tárgyává tett ügyeket s ezek alapján célunkat, a szeretett egyházunk

szellemi és anyagi téren virágzásának előmozdítását előmozdító, mélyebben járó javaslatok megtételére is magunkat jogosítottunk éreztük.

Mindenek előtt elismeréssel veszi tudomásul a Főtanács bizottság, hogy a múlt évi általános jelentésében felsorolt kívánalmait mindannyiját az E. K. Tanács kellőleg honorálta, s azok legnagyobb részét életbe is léptette.

A számadás és könyvvezetés terén vannak ugyan még ma is kívánni valók, s a gyakorlatban az E. K. Tanács által adott „egyöntetű utasítás” sincs átvive, de haladás mindenestre tapasztalható, s elvégre a világ teremtménye se fejeztetett be 1 nap alatt. Kiemelendőnek tartja a Főtanács bizottság két körülményt, melyek egyházi életünk biztonságát és fejlődését veszélyeztetik. Ezek egyike

1. a deficizzel küszködés.

Közalapunk 1904 évi leltára 34896 kor. 51 fill. apadással zárult s a következő év költségvetése hasonló összegű hiánnyal van előirányozva. Ezen hiányt csupán a tőkevagyonból fedeződik, s így közalapunk rohamos fogyására és felemésztésére lehetünk elkészülve.

Ennek okát Főtanács bizottságunk mindenestre az 1903. és 1904. év ismert rossz termésében is látja, de ennél általánosabb jellegűnek is tekinti. Az egyes gazdaságok jövedelmezőségének 10 évre visszamenőleges összeállítása ugyanis szomorú eredményt tolmácsol. Nem látszik a gazdasági jövedelmek fokozatos emelkedése, hanem stagnáció, s részben visszaesés. A jövedelmezőség tíz évi átlaga 3.5%. Az egyes gazdaságok közül is csupán a buni és szentmiklósi haladja felül a 4%-ot, míg a bányabükki és bágyoni a 3%-on is jóval alól marad.

E jövedelmezőség semmi tekintetben nem kielégítő, s ennek fokozása elmulaszthatatlan kötelességünk annál inkább, mert csupán ez úton remélhető a közalap egyensúlyának helyreállítása.

A fokozást a Főtanács bizottság két úton véli elérhetnünk.

Ezek: a) belterjesebb gazdálkodás,

b) haszonbérleti kezelés.

A belterjesebb gazdálkodás alatt bizottságunk az ugynevezett kultur növénytermelést érti. Nevezetesen miképbuni birtokunkban előirányozva is látja, a jól jövedelmező komlótermelés nagyobb foku beállítását. A székelykereszturi lengyárra tekintettel a len is 5 holdnál nagyobb mennyiségben lenne termelhető. Ilyeneknek találja a paszulj, borsó, lencse stb. nagyobb mérvű termelését. Nagyobb gond lenne fordítandó a gyümölcstermelésre, s tekintettel alamori birtokunknak Nagyszeben és buni birtokunknak Segesvár és Székelykeresztur városokhoz közelségére, bevezetendő lenne a tejgazdaság.

Végül kiterjedt birtokainkra tekintettel beállítandónak találná egy mezőgazdasági szeszgyárt, melynek megnyerése, úgy véljük, nem ütközik legyőzhetetlen akadályokba.

Mennyiben ez úton se állana elő a kívánt jövedelemfokozás, az esetben bizottságunk a haszonbérlet utjáni kezelést bevezetendőnek tartaná.

A haszonbérlet esetleg most is megkísérlendő lenne, főleg a távolabb fekvő s nehezebben ellenőrizhető kisebb birtokokon minő pl. a bágyoni.

Mindezeket a főtanácsi bizottság a mélt és főtiszt Főtanácsnak azon megjegyzéssel terjeszti be, hogy a kérdések — főleg a gazdasági bizottság utján — tanulmány és kísérletezés tárgyaivá tétessenek és azon megjegyzéssel, hogy bizottságunk elvileg a házi kezelésnek a haszonbéri kezelés felett elsőbbséget óhajt biztosítani.

2. Szomoruan tapasztalja bizottságunk, hogy különösen a tanítóképzőben nagy számmal végző ifjaink elhelyezése napjainkban felette nehezen sikerül s így a megélhetés céljából az avertálások napirenden vannak

Ennek okait a tultermelésben, a felekezeti iskolák feladásában, a kántori állásoknak a tanítói állással összekötöttségében látja.

Igaz, hogy mindezekon óráról-órara segiteni képesek nem vagyunk, de mégis tanulmány tárgyává teendő és napirenden tartandó e kérdés.

Bizottságunk már pillanatnyi segélyezés céljából is, de másfelől nemzeti hivatás teljesítés és vallásunk meggyőző elveinek hirdetése szempontjából is beállítandónak tartja nagyobb gazdaságainkban az iskolát. Ily iskolák mindenikében egy-egy tanító jelöltünk alkalmazást nyerne. E tanítók mindenike a gyümölcstenyésztéssel megbízható lehetne. Ennek révén — úgy véljük — még költségteherrel sem járna.

3. Az egyes gazdaságokban úgy látjuk ma is román a cselédség tulnyomó része. Főtanácsi bizottságunk már kifejezést adott azon óhajának, hogy birtokaink munkásaiul lehetőleg székelyek és elsősorban hitsorsosaink alkalmaztassanak.

Miután ezen óhajunk teljesítve nem lett, s miután ennek elmulasztásáról indokolt jelentést Főtanácsi bizottságunk nem látott, ezen óhaj teljesítését bizottságunk ismételten megsürgeti, s az E. K. Tanács jelentését elvárja.

Addig is figyelmébe ajánlja az E. K. Tanácsnak, hogy hazai törvényeink szerint a nemzetiségek átfordított keresztnevei helyett a megfelelő magyar keresztnevek használandók, hogy a számadási és más segédkönyvekben mindenütt, hová a nevek bevezettetnek, mindenütt a megfelelő magyar keresztnevek használtassanak.

Egyebekben örömmel jelenti bizottságunk, hogy a tisztviselőkben lelkiismeretességet és az iratkezelésekben rendet tapasztalt.

A gazdasági bizottságnak pontokban vezetett jegyzőkönyvei ép oly mintaszerűek, mint az egyházi titkár irattára.

A Főtanácsi bizottság megelégedése és elismerése jelül:

1. a méltóságos és főtisztelendő püspök urnak;
2. az E. K. Tanácsnak;
3. a gazdasági bizottságnak;
4. az egyházi pénztárosnak;
5. az egyházi titkárnak;
6. az egyházi főjegyzőnek és

7. a számvevőknek jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet javasol.

Kolozsvárt 1905. október 28.

A Főtanácsi bizottság:

Kelemen Albert, biz. elnök, Dr. Ferenczy Géza előadó, Gvidó Béla, Lőrinczy Dénes, Pap Mózes, Dr. Ferencz József, Raffaj Domokos, Kisgyörgy Sándor, Hadházi Sándor.

Főtanács az általa kiküldött bizottságnak tett általános jelentését figyelemmel meghallgatván, indítatva érzi magát teljes elismerésére és köszönetnyilvánításra — tekintettel azonban a jelentésben felvetett eszmékre, gondolatokra, tervezetekre és indítványokra, melyek mindannyian egyházunk gazdasági előmenetelét czélozzák; de mert mindezek sokkal fontosabbak, hogy azonnal való, minden előzetes adatok latba vethetése nélkül elhatározás tárgyát tehessék. Főtanács tehát a jelentést átadja E. K. Tanácsnak szakbizottságok által való beható tárgyalások után jelentésre, illetve a konkrét javavaslatok előkészítésére jövő Főt. ülésre.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét d. u. 5 órára kitüzi.

NEGYEDIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt 1905. okt. 30-án d. u. 5 órakor, az első ülésben jegyzett elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző mint előbb.

71. Elnök az ülést megnyitva E. K. Tanács 858/1905. tan. szám alatt Lőfi Aron bölöni lelkész nyugalmaztatása ügyében a következő előterjesztést teszi:

E. K. Tanács Lőfi Áron bölöni lelkésznek nyugalmaztatása iránt E. K. Tanácsunkhoz benyújtott kérését, azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy tekintettel Lőfi

Áron lelkésznek kérésében felhozott indokaira és a rokkantsága igazolására bemutatott orvosi bizonyítványra, 1906. évi január 1-től számítandólag bocsáttassék végleges nyugalomba. S minthogy Lőfi Áron 1853. évi július hótól, tehát több mint 52 év óta szakadatlanul egyházunk szolgálatában állt, évi nyugdija az 1906. évre megállapítandó nyugdíjmaximum teljes összegében utaltassék ki számára, évnegyedenkénti egyenlő utólagos részletekben kifizetendőleg, illetve saját szabályszerűen kiállított nyugtájára felvehetőleg, a belső emberi nyugdíjalap terhére. Mivel azonban Lőfi Aronnak a belső emberi nyugdíjalapnál 190 kor. 06 fillér tartozása áll fenn, melyből 100 kor. alapító díj 1906. évben fizetendő, utasíttassék nyugdíjpénztárnok, hogy a 90 kor. 06 fillért és az esedékes kamatokat Lőfi Áron évi nyugdíjának első negyedévi részletéből egy összegben vonja le, a 100 korona alapító díj részletet pedig évnegyedenként 25—25 koronás részletekben.

E. K. Tanács kéri kéri az E. Főtanácsot méltóztassék a határozatot az előterjesztés értelmében kimondani.

Főtanácsi bizottság Lőfi Áron bölöni lelkész afia nyugdíjaztatását felhozott indokokból elfogadásra ajánlja; egyben pedig indítványozza, hogy Lőfi Aronnak 52 évig tartott buzgó és lelkiismeretes lelkészi működéseért egyh. Főtanács fejezze ki jegyzőkönyvi köszönetét erről öt jkvi. kivonatban értesitse.

Főtanács Lőfi Áron bölöni lelkész afiát saját kérésére a felhozott indokokból nyugalmazza E. K. Tanács előterjesztése értelmében, egyszersmind a Főt. bizottság ajánlatának elfogadásával, 52 évi buzgó és lelkiismeretes lelkészi működése felett jegyzőkönyvi elismerését fejezi ki.

Nyugdija az előterjesztés értelmében utalványoztatik s minderről nyugalmazott lelkész afia és a b e. nyugdíj pénztárnoka értesíttessék.

72. E. K. Tanács 463 és 647--1905. számok alatt jelenti, hogy Egyed Ferencz nyugalmazott lelkész afia az E. Főtanácshoz két rendbeli kérést nyújtott be, melyekben saját kifejezése szerint, nyugdíjazása törvényben gyökerező ellátását s ez alapon a számára 27 -- 1904. főtanácsi szám alatt megállapított és kiúttalt évi nyugdíjának felemelését kéri.

E. K. Tanács a kéréseket azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy tekintettel arra, miszerint E. Főtanácsunk 27--1904. főtan. szám alatt hozott határozatával Egyed Ferencz lelkészt 1904. évi január 1-től számítandólag végleges nyugalomba bocsátva, évi nyugdíját az 1904. évre megállapított nyugdíj maximum 720 korona, teljes összegében kiúttalta; továbbá tekintettel arra, hogy a b. e. nyugdíjszabályzat 16. §-a értelmében a maximális nyugdíjnál magasabb összegben senki sem részesíthető; s végül tekintettel arra, hogy 1905. évre csak az 1905. év január 1-től számítva nyugalomba menők részére lett teljes szolgálat után a 60 -- 1904. főtan. sz. alatt hozott határozattal megállapítva 840 koronában a nyugdíj egység s ezek szerint az Egyed Ferencz nyug. lelkész részére 27--1904. főtan. szám alatt megállapított és kiúttalt nyugdíj összeg végleges, a mint azt E. K. Tanácsunknak a b. e. nyugdíj szabályzat értelmezése tekintetében a nyugdíj pénztárnok részére 587 -- 1903. tan. szám alatt kiadott „Utasítás“ 5-ik pontja is határozottan kifejezi: a nyugalmazottak a részükre nyugalomba menésük alkalmával megállapított nyugdíj összegben felül újabb emelkedésre igényt nem tarthatnak --- ezen felsorolt indokoknál fogva Egyed Ferencz nyug. lelkész kérését, mint a belső emberi nyugdíj törvénnyel ellenkezőt E. Főtanács ne teljesítse.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a határozatot az előterjesztés értelmében kimondani.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében Egyed Ferenc kérését elútasítandónak véleményezi, mert a nyugdíj törvénnyel ellenkezik.

Főtanács Egyed Ferenc ny. lelkészt az előterjesztésben foglalt kérésével elútasítja az E. K. T. és Főt. bizottság által felhozott indokokból.

73. E. K. Tanács 886—1905. szám alatt jelenti, hogy Csifó Salamon lelkész tanár afia, a kit a múlt évben tartott E. Főtanács 65—1904. főtan. jegyzőkönyvi szám alatt egyházi számvevőnek választott meg, beadta ezen állásról való lemondását.

E. K. Tanács a lemondást azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt ne fogadja el s hívja fel Csifó Salamon afiát számvevői tisztének, az eddigi lelkiismeretes buzgósággal leendő teljesítésére.

Főtanács Csifó Salamon afia lemondását az egyh. számvevői állásról nem fogadja el, hanem felhívja őt, hogy számvevői tisztét az eddigi lelkiismeretes buzgóságával ezután is teljesítse.

74. E. K. Tanács 821—1905. szám alatt a kolozsvári kollegiumról, azaz a papnevelő intézet, főgymnasium s az azzal kapcsolatos elemi iskoláról 1904—5. tanévre vonatkozólag, az évi értesítőben megjelent jelentést, mely kiváló gonddal van szerkesztve s nemcsak a száraz statisztikai és egyéb adatok felsorolására szorítkozik, hanem az iskolai élet minden jelentősebb mozzanatairól értesít, azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni s dr. Boros György papnevelő intézeti dékán s dr. Gál Kelemen kolleg. igazgatótanár afiainak az évi jelentés gondos és mintaszerű megszerkesztéséért elismerését kifejezni.

Főtanácsi bizottság az E. K. T. javaslatát elfogadásra ajánlja.

Főtanács a kollegiumról beadott jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi s egyben dr. Boros György dékán és dr. Gál Kelemen

igazg. tanár afiainak az évi jelentés gondos és mintaszerű megszerkesztéseért elismerését fejezi.

75. A székelykereszturi gymnasium 1904/5 tanévi tanügyi állapotáról az évi értesítőben közreadott jelentését E. K. Tanács 821—1905. szám alatt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék örvendetes tudomásul venni és Sándor János igazgató-tanár afiának az „Értesítő gondos és mintaszerű megszerkesztéséért elismerését kifejezni.

Mindezt ajánlja a Főtanácsi bizottság is.

Főtanács jelen tanügyi jelentést örvendetes tudomásul veszi, egyuttal Sándor János igazgató-tanár afiának az Értesítő gondos és mintaszerű megszerkesztéseért elismerését kifejezi.

76. E. K. Tanács a tordai iskola 1904/5. tanévi tanügyi állapotáról a következő előterjesztést teszi:

Az elemi fuiskolába felvétellett 81 növendék, 14-el kevesebb, mint az elmúlt tanévben.

Év végén vizsgázott	78
A polgári fuiskolában tanult	52
A „ leányiskolában „	23
Az elemi fuiskolában „	44

Összesen 119 unitárius növendék.

A polgári fuiskola 231 növendéke közül a latinnyelv-tant 91 növendék tanulta, akik közül elégtelen osztályzatot 8 tanuló kapott.

Évközben a tanulók különböző segélyezésben részesültek, nevezetesen a Koncz János alaphól kapott 10 tanuló fejenként 36 koronát, összesen 360 koronát.

A Berde czipó élvezetében 36 tanuló részesült, akik személyenként naponta 3 darab czipót kaptak.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot méltóztassék a

jelentést jóváhagyólag tudomásul venni. Ezt ajánlja a Főt. bizottság is.

Főtanács jelen előterjesztést jóváhagyólag tudomásul veszi.

77. E. K. Tanács 822—1905./Tan. szám alatt a nem unitárius középiskolákba járt unitárius növendékek 1904/5 tanévi vallás tanításáról a következő előterjesztést teszi:

1. *Marosvásárhelyi* ev. ref. és róm. kath. főgymnasiunokban a tanulók száma 14. Heti órák száma az ev. ref. gymnasiumban 3, a róm. kath. gymnasiumban 2. Hitoktató: Kelemen Albert esperes-lelkész.

2. *Sepsiszentgyörgyi* ev. ref. főgymnásiumban a tanulók száma 14. Heti órák száma 3. Hitoktató: József Lajos lelkész.

3. *Kolozsvári* felső kereskedelmi iskolában a tanulók száma 2, heti óraszám 1. Hitoktató: Csifó Salamon lelkész.

4. *Segesvári* ág. ev. főgymnasiumban tanult 1 növendék, heti óraszám 1. Hitoktató: Raffaj Domokos esperes-lelkész.

5. *Brassói* állami főreáliskolában a tanulók száma 14, heti óraszám 4. Hitoktató: Vaska Béla lelkész.

6. *Erzsébetvárosi* állami főgymnasiumban a tanulók száma 9, heti óraszám nincs kitüntetve Hitoktató: Patakfalvi Domokos somogyomi tanító.

7. *Médgyesi* ág. ev. főgymnasiumban 2 tanuló részesült hitoktatásban Hitoktató: Szabó Albert lelkész

8. *A székeljudvarhelyi* különböző tanintézetekben a tanulók száma 54. Éspedig az állami főreáliskolában 12, ev. ref. főgymnasiumban 20, róm. kath. főgymnasiumban 9. Hitoktató: Vári Albert lelkész, aki hetenkint 4 órán tanította a hittant.

9. *Szamosújvári* állami főgymnasiumban tanult 6 növendék, havonként 3 órán. Hitoktató Fülöp Mózes lelkész.

10. *Kézdivásárhelyi* felsőbb tanintézetekben tanult 5 növendék, heti óraszám 2. Hitoktató: Göncz Mihály lelkész.

12. *Fogarasi* állami gymnasiumban tanult 4 növendék,

a kik kéthetenként heti 1 órán részesültek oktatásban. Hitoktató: Kiss Aladár lelkész.

12. *Budapesti* különböző középiskolákban tanult 78 növendék. Hitoktató: Józan Miklós esperes lelkész.

A tanítás eredménye mindenütt jósikerű volt. Hitoktató fiait elismerés illeti meg.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanácsi bizottság szintén ezt ajánlja.

Főtanács a jelen előterjesztést jóváhagyólag tudomásul veszi.

78. E. K. Tanács 823 – 1905. szám alatt a képezdékben tanult unitárius növendékek 1904/5 tanévi vallás tanításáról a következő jelentést teszi az E. Főtanácsnak.

1. *A kolozsvári állami fiutanolóképző intézet*-ben tanult 24 rendes és 2 magán, együtt 26 tanuló, a kik két csoportba osztva nyertek oktatást, I II. III-ad évesek heti 2 órán és a IV-ed évesek heti 1 órán át. Tanképesítőt 5, kántorképesítőt pedig 3 növendég tett. Hitoktató: Csifó Salamon lelkész.

2. *A székelykereszturi állami fiutanolóképző intézet*-ben tanult 21 növendék, a kik 2 csoportba osztva nyertek oktatást és pedig az I. II. III-ad évesek heti 2 órán, a VI-ed évesek heti 1 órán át. Tanképesítőre jelentkezett 6 növendék, kántorképesítőt tett 3. Hitoktató Lőrinczi István lelkész.

3. *A kolozsvári állami nőtanitolóképző intézet*-ben tanult 15 rendes és magántanuló, együtt 19, akik 2 csoportba osztva nyertek oktatást, az I II. III-ad évesek heti 3 órán, a IV-ed évesek heti 1 órán át. Tanképesítőt tett 3 növendék. Hitoktató: Péterfi Dénes lelkész.

4. *A sepsiszentgyörgyi állami nőtanitolóképző intézet*-ben tanult 9 növendék, akik 2 csoportba osztva az első félévben csoportonként heti 2 órán, a második félévben csoportonként heti 1 órán át nyertek oktatást. Tanképesítőt tett 1 növendék. Hitoktató: József Lajos lelkész

A tanterv mind a 4 intézetnél pontosan betartatott és a

tananyag feldolgoztatott. A hitoktatók kötelességeiket elismerésre méltó buzgósággal teljesítették. A tanulók kellő szorgalmat tanusítottak és dicséretes eredményt mutattak fel.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentési jóváhagyólag tudomásul venni. Ugyanezt ajánlja a Főt. bizottság is.

Főtanács az E. K. T. jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

79. E. K. Tanács 824 —1905/Tan. szám alatt az elemi népiskolák 1904/5. tanévi tanügyi állapotáról a következő előterjesztést teszi:

A népiskolai oktatásról az 1904/5. tanévet illetőleg beérkezett jelentésekből és kimutatásokból örömmel látta E. K. Tanács, hogy egyházunkban az elemi népiskolai oktatás ügye, habár még sok a hiány és javítani való, általában ki-elégítő. Lelkész és tanító afiai, tulnyomó része odaadó buzgósággal törekszik az oktatás ügyét előbbre vinni s a szülőkhben is fokozódó jó hajlam és készség nyilvánul. Az egyház főhatósága alatt álló iskolák működésének helyes elbírálhatása céljából, külön tárgyaljuk felekezeti iskoláinkat is külön a vallástanítást.

I. Felekezeti iskoláink.

Ilyen volt 36, ebből esik:

1. Kolozsdobokai körre	2	(a kollegium mellettivel)
2. Aranyostordai	3	(a tordaival)
3. Küküllői	3	
4. Marosi	12	
5. Kereszturi	9	
6. Háromszéki	2	
6. Duna-tiszamenti	5	

Együtt 36

Legtöbb felekezeti iskolát tart fenn a marosi egyházkör s örvendetes tény gyanánt említjük meg, hogy ez egyházkörben egyházi hatóságaink kiváló gondot fordítanak iskoláinkra. De megelégedéssel szólhatunk általában az ösz-

szes egyházkörökről, ide nem értve a duna-tiszamenti egyházkört, ahonnan részletes jelentés nem érkezett, mert a beérkezett jelentéseket tüzetesen megvizsgálták, megbi-rálták és hasznos észrevételekkel látták el. A nevelésügyi bizottságok elismerésre méltó buzgóságot fejtettek ki az aranyostordai, küküllői, marosi, kereszturi, udvarhelyi, felsőfejéri és háromszéki egyházkörben. Külön emeljük ki a küküllőköri nev.-ügyi bizottságot, mely ebben az évben is állandó gondjaiban tartotta nemcsak felekezeti iskoláinkat, hanem a többiben is a vallásoktatást. Eljárását, a mely abból állt, hogy a tanév kezdetén meglátogatja az iskolákat, számbaveszi az iskola felszerelését, a tanköteleseket, s jóta-nácscsal látja el a tanítókat s ezeket évközben is ismétlé, a többi nevelésügyi bizottságok is haszonnal gyakorolhatják, a mire E. K. Tanács felhívta a körí nevelésügyi bizottságok figyelmét.

Nevelésügyi bizottság létezéséről nincs adat a kolozs-dobokai és duna-tiszamenti egyházkörökben.

Iskoláinkban a tanulóknak osztályokra csoportosítása a következő volt:

	4 oszt.	5 oszt.	6 oszt.	iskola volt.
1 Kolozsdobokai körben	2	—	—	
2. Ar.-tordai	1	2	—	
3. Küküllői	1	—	2	
4. Marosi	—	3	9	
5. Kereszturi	—	2	5	
6. Háromszéki	—	—	2	

7. A duna-tiszamenti egyházkörből nem küldetett be részletes kimutatás.

Az iskolába járás eredménye általában kielégítő, mivel az 1902/3. tanévi országos közép arány 87 46%-ot nemcsak hogy elérte, hanem számos helyen túlhaladta. A tanítás mód-szeréről, a tanterv keresztülviteléről, a tananyag feldolgo-zásáról a beterjesztett adatokból most sem lehet hü képet kapni mindenik iskolából. Az érdemjegyek kiállításában nincs összhang. Több helyen előfordult, hogy az évváró vizsgálat a kiküldött biztos nélkül tartatott meg. A jelenté-

sek sok helyről nem nyújtanak kellő felvilágosítást az iskola egész évi működéséről, az előfordult főbb mozzanatokról. E. K. Tanácsunk ezen hiányok megszüntetése céljából már 1143 1902/Tan. és 908—1903/Tan. számok alatt megtette intézkedéseit. Ismételten felhívta lelkészeink, tanítóink, énekvezéreinket és a nevelésügyi bizottságokat a jelzett sz. rendelkezések pontos betartására, végrehajtására.

Az egyes egyházkörökből beérkezett jelentésekből a következők emeltetnek ki:

A kolozsдобokai egyházkörben csak Kolozsvárt van népiskolánk. A tanítási eredmény minden tekintetben elismerésre méltó volt.

Az aranyostordai körben 17 egyházközségünk közül csak 3-ban volt felekezeti iskolánk, egyebütt az állami iskolákban jártak tanköteles növendékeink. A tordai elemi fluiskola a tanév végével megszűnt s ez egyházkörben Mészkőn és Szinden lett még ez idő szerint iskolánk. Mindkét iskola 5 osztályu. A tanítók működése és a tanítás eredménye jó. Ugy a mészkői, mint a szindi iskolánál a 6-ik osztály beállítására kísérletet tenni megrendeltetett.

Küküllői egyházkörben 10 egyházközségünk közül 3-ban van iskolánk, egyebütt állami iskolákban nyertek oktatást tanköteles növendékeink. A tanítók működése és a tanítás eredménye mindhárom iskolánál dicséretes.

A marosi egyházkörben 12 felekezeti iskolánk van, melyekben az oktatás teljesen kielégítő módon történt. A jelentések szerint a vizsga eredménye 11 iskolában jeles, egy iskolánál a szentháromságiban jó. Ismétlő iskolázás mindenik iskolában volt. Faiskola: Csikfalva, Iszló, Nyárad-Szentmárton, Szentháromságon nem volt, a többi helyeken igen s a jelentés szerint a gyümölcsfa tenyésztés kisebb-nagyobb mértékben örvendetesen halad. Az iskola 5 osztályu volt: Iszlóban, Ny.szt.-mártonban, Szt.-háromságon, egyebütt 6 osztályu. Az évváró vizsgálatokon a vizsgabiztosok Nyomat kivételével mindenütt jelen voltak s jelentéseik szerint a tanulók szabatos, értelmes feleleteket adtak. A tananyag feldolgozása: a buzaházi, nyáradgálfalvi, nyárádszentlászlói

iskolában teljes, az iklandiban kielégítő, egyebütt kisebb-nagyobb mértékben hiányos volt. Általánosságban azonban, a jelentés szerint, a múlt évi adatokkal összehasonlítva, minden tekintetben a nagymérvű haladás állapítható meg.

A kereszturi egyházkörben 9 felekezeti, 12 állami, 10 községi és 1 vegyes iskolában nyertek növendékeink oktatást. Az egyházkörből felterjesztett jelentések szerint, habár sok helyen tapasztalható hiány, az eredmény általánosságban kielégítő és mindenütt haladás, emelkedés észlelhető.

A háromszéki egyházkörben csak Bölönben és Sepsiköröspatakon van felekezeti iskolánk, a többi egyházközségben állami iskolában jártak tanköteleseink. A tanítók működése és a tanítás eredménye elismerésreméltóan dicséretes.

A duna-tiszamenti egyházkörből részletes jelentés nem érkezett. Egyházköri esperes afia általános jelentése szerint, ez egyházkörben levő 5 iskolánkban a tanítás eredménye jó volt.

E. K. Tanács a tanítás körül kifejtett buzgóságukért elismerését fejezte ki:

A Kolozsdoboka körben a kolozsvári leányiskolában: Iszlai Márton és Mina Jánosnének, a kollégium melletti fiúiskolában: Régeni Áron és Nagy József tanítóknak.

Az Aranyos-torda körben: Adorján Domokos tordai, Lőfi Béla mészköi, Tóth József szindi tanítóknak.

A Kükküllő körben: József Dénes és Kovács Róza domboi tanítóknak.

A Maros körben: Szentmártoni Bálint buzaházi, Gálfalvi Péter kaali, Fazakas Péter nyárádszentmártoni és Bartalis József csikfalvi tanítóknak.

A Keresztur körben: Benczédi Ferencz tarcsafalvi, József Mihály és Filep Gizella ravai tanítóknak.

A Háromszék körben: Albert Lőrincz, Kisgyörgy Tamás és Tana János bölöni tanítóknak és sepsi köröspatakon Kádár Sándornének, a ki a női kézimunkát teljes jószántából tanította eredményesen.

II. *A vallástanítás.*

Általánosságban megjegyezzük, hogy a vallástanításban csaknem összes iskoláinkban a legnagyobb önkényesség és kapkodás tapasztalható. A hol az egyházi főhatóságilag kiadott tantervet követik, a beadott jelentések szerint ott is annak bírálásával foglalkoznak és nem tartják hozzá magukat.

Az egyházi főhatóságilag elfogadott és ajánlott tankönyveket csak szorványosan veszik figyelembe, ellenben az 1-ső osztályban néhol tanítanak olyan tárgyat, a mi a 4-ik osztálynak való, néhol pedig beérik a Miatyánk, egy pár ima és a 10 parancsolat tanításával az 1 és 2 osztályban.

A vallástanítást 95 községben lelkész s 56-ban tanító afiai végzik. A lelkészek az államivá lett iskolákban, vagy az idegen iskolákban tanítanak.

A vizsgáló biztosok betérjesztett jelentéseikben a tanítás eredményével általában véve nagyon meg voltak elégedve.

A Kolozsdoboka körben tartott vallásvizsgákról nincsen jelentés a vizsgáló biztosoktól, csakis a hitoktatóktól.

Az Aranyos-Torda körben haladás mutatkozik. Abrudbányáról a vizsgáló biztosnak nincs jelentése. Bágyonban az 1 és 2-ik osztályban a tanulók gyenge eredményt mutattak fel. A többi vizsgákról szóló jelentés általában megelégedést nyilvánít, azonban részletekben még sok a kívánni való.

A Küüllő körben végzett elismerésre méltó munka öröndetesen vétetett tudásul.

A Maros körben az iskolák nagyobb része felekezeti lévén, a beérkezett jelentésekben a vallástanításról külön figyelmet érdemlő észrevételek nem lettek téve.

A Keresztur körben az eredmény a jelentések szerint általában kielégítő. Gyenge eredményű volt Kedében és Szentmiklóson, mely utóbbi helyen énektanítás sem volt. Szentábrahámon és Alsósiménfalván a heti vallás órák száma igen kevés volt.

A *Udvarhelyi körben* elért szép eredmény örvendetesen vételet tudásul, s E. K. Tanács elismerését fejezte ki buzgó, önkéntes munkásságukért: Kriza Sándor, Kriza Sándorné, Tary Irén h.-almási, Kissné Liptay Matild derzsi, Kiss Jenőné h. szentpáli, Nemes Irma és Sándor Mariska vargyasi tanító, illetve tanítónőknek; továbbá Nagy Gyula h. szentpéteri és Kiss György h. jánosfalvi tanítóknak ez évi és ezzel immár 25 évi sikeres működésükért.

A *Felsőfejér körben* a tanítás a kíváncsornak minden tekintetben megfelelt s az összes hitoktatók elismerést érdemlő munkát végeztek.

A *Háromszék körben* a vizsgáló biztosok jelentése szerint az elért eredmény dicséretes

A *duna-tiszamenti körből* csak a budapesti hitoktatásról van vizsgáló biztosoknak jelentése, melyet teljes mértékben elismerésre méltó eredményűnek jeleznek.

Az elemi tankötelesek iskolába járását illetően a beküldött adatok alapján jelenthetjük, hogy a 7652 tanköteles közül iskolába járt 6375 növendék, vagyis a tankötelesek 88·35%-a. Az iskolába járás eredményét különben a mellékelten beterjesztett statisztikai kimutatás részletesen feltünteti.

E. K. Tanács a jelentésekkel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette. Tisztelettel kéri az E. Főtanácsot, méltóztatásuk ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Ugyanezt ajánlja a Főtanácsi bizottság is.

Főtanács az E. K. Tanácsnak ezen jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi ugyan, de jövőre E. K. Tanácsot útastja, hogy az egyházköröket hívja fel arra, miszerint a népiskolákban a beiratkozásokról okt. 15-ig te gyenek jelentést az E. K. Tanácsnak.

80. E. K. Tanács 825 — 1905. szám alatt az 1904. évben tartott nyári vasárnapi tanításról a következő előterjesztést teszi:

Jelentés csak a küküllői, marosi, kereszturi, Udvarhelyi és felsőfejéri egyházkörökből terjesztetett fel s a nyári

ISMUTATÁS

az egyes egyházakörökben az 1904 -- 1905. iskolai évben járt tankötelesekről.

Az egyházakör neve	A helybeli özszeírásban fölvevett unitárius tan kötelesek száma			A tankötelesek közűl			Az iskolába járt tankötelesek 00 számban való ki mutatása										
	fiu	leány	összesen	helyben	iskolába járt	iskolába nem járt	felmentetett	fel nem mentett	összesen								
Ar.-Tordakör	658	627	1285	621	562	1183	8	11	19	25	42	67	412	16	93	62%	
Kolozsdobokai	145	100	245	107	70	177	27	34	61	5	2	7	—	—	97	14%	
Maroskör	322	296	618	288	210	498	19	24	43	32	70	102	5	7	12	87	54%
Küküllőkör	303	281	584	236	198	434	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	31%
Sz.-kereszturi	1146	867	2013	858	732	1590	44	23	67	72	87	159	19	21	40	82	31%
Felsőfehér kör	212	247	459	194	203	397	1	1	2	5	28	33	15	15	30	86	92%
Udvarhely kör	767	782	1549	679	699	1378	9	15	24	64	47	111	22	15	37	90	51%
Háromszéki	361	289	650	343	267	610	15	20	35	—	—	—	—	—	—	99	23%
Duna-Tisza menti	136	113	249	59	49	108	75	61	136	5	1	6	—	—	—	97	99%
Összesen :	4050	3602	7652	3385	2990	6375	198	189	387	208	277	485	65	70	135	88	35%

vasárnapi tanítás rendszeresen, csakis ez öt egyházkörben volt gyakorlatban. A küüllői, Udvarhelyi és Felsőfejéri egyházkörökben mindenik egyházközségben; a marosi körben Vadad, Iszló és Nyomát kivételével, a kereszturn körben: Bözöd, Bordos, Medesér és Kede kivételével a többi egyházközségekben gyakorlatban volt a tanítás. Vadad, Iszló, Bözöd és Bordoson a lelkészi állások ürességben léte, Nyomát, Medesér és Kedében a növendékek részvétlensége miatt nem tartatott meg. Ez öt egyházkörben az említett egyházközségek kivételével, lelkész és énekvezér afiai elismerésre méltó buzgósággal működtek a nyári vasárnapi tanítás eredményessé tétele érdekében. A növendékek kellő szorgalmat tanusítottak s nagyon sok helyen a felnőttek is, mint hallgatóság, részt vettek a tanításon.

Annál visszatetszőbb, hogy a többi egyházkörben, különösen a tordaaranyosi és háromszéki egyházkörben minő gyarló lábon áll a vasárnapi tanítás ügye az esperesi vizsgálószéki, valamint a közgyűlési jegyzőkönyvek és a körli tanügyi jelentések adatai szerint; a duna-tiszamenti körben főként azért nem volt gyakorolható, mivel a hivek nagyrésze nyáron tanyákon lakik s a növendékek nem jelenhettek meg a tanításon; a Kolozs-dobokai körben rendszeren megtartatott Magyar-Szováthon, nem tartatott Kolozson és Kidében; az Aranyos-tordai körben tartatott a csegezi, alsó-járai, Várfalvi és aranyos-rákosi egyházközségekben s s 1 — 2 helyen megkíséreltetett; a háromszéki egyházkörben egyáltalában nem volt gyakorlatban s amint a körli közgyűlés jegyzőkönyvében kifejezve van, meg lett kísérelve, de teljesen sikertelenül.

E. K. Tanács a jelentésekkel kapcsolatos, szükséges intézkedéseket megtette. Kéri az E. Főtanácsot, méltóztasék a jelentést jóváhagyólag tudomásul venni. Ezt ajánlja a Főtanácsi bizottság is.

Főtanács az E. K. Tanácsnak jelen előterjesztését jóváhagyólag tudomásul veszi azzal, hogy a hol a nyári vasárnapi iskolázás nem sikerül, ott tegyenek kísérleteket a téli vasárnapi iskolázás tartása iránt.

81. E. K. Tanács 850 — 1905. tan. szám alatt, az 1905. évre kiűtalt 36000 kor. egyházi államsegély felhasználására javaslatát azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy mondja ki a Főtanács:

1. Az egyházkörök espereseinek eddig adott évi együttesen 2700 kor. tiszteletdíjat a jelen évtől kezdve 810 kor. emeléssel, évi 3510 koronában állapítja meg; a 810 kor. emelkedési összeget az 59 - 1900 Főtanácsi jegyzőkönyvi szám alatti végzéssel megállapított arány szerint osztva meg köztük.

2. Tekintettel a hódmezővásárhelyi egyházközségnek az E. Főtanácshoz intézett azon kérésére, melyben belső emberei fizetéseinek rendezhetésére 1000 korona évi állandó segély megadását kéri, mindaddig míg az egyházközség önerején biztosíthatja belső emberei tisztességes megélhetésére a megkívántató javadalmazást, E. Főtanács tekintetbe véve a hódmezővásárhelyi egyházközségnek helyzetét, habár a kért segélyt állandóan nem biztosíthatja, a jelen évre az egyházközségnek belső emberei fizetésének pótlására segélyképen 1000 koronát ad, s azon fog törekedni, hogy amennyiben lehetséges lesz, ezen segély összeg jövőben is megadható legyen.

Főtanácsi bizottság az E. K. Tanács javaslatát mindkét pontjában elfogadásra ajánlja azzal a változtatással, hogy a Bordosi egyházközségnek javasolt 200 kor. segély összeg a Nagy-Solymosi egyházközségnek adassék.

Főtanács az E. K. T. és a Főtanácsi bizottság javaslatainak elfogadásával az 1905. évi 36000 korona államsegélyt a következőleg osztja ki:

1. Az új kollegium építésére fel-	
vett kölcsön törlesztésére	10000 K. -- fill.
2. A közalapba püspöki fizetésre	1500 „ — „
Átvitel . .	11500 K. — fill.

Athozat	11500 K. — fill.
3. A közalapba magyar-utczai telekért 1391—1902. tan. sz. határozat értelmében	1200 K. — fill.
4. Egyházközségek konf. tartozásának 1905. évi kamata	2215 „ 78 „
5. Papnevelő intézetnek szerelvényekre	300 „ — „
6. Papnövendékek 1901—2. tanévi internátusi hátralék tartozása díjába	444 „ — „
7. Papnövendékek 1905—6. tanévi internátusi díjába és a papnevelő intézet fenntartására	1290 „ — „
8. Papnövendékek egyetemi beiratkozási és tandíjába 1905. évre	910 „ — „
9. Esperesek tiszteletdíja és iroda átalánya :	
a) Nagy Lajos kolozs-doboka körü esperes	351 K. — fill.
b) Csegezy László aranyostordakörü esperes	403 „ — „
c) Gvidó Béla küküllőkörü esperes	377 „ — „
d) Kelemen Albert maroskörü esperes	403 „ — „
e) Raffaj Domokos kereszturkörü esperes	455 „ — „
f) Kisgyörgy Sándor udvarhelykörü esperes	403 „ — „
g) Osváth Gábor felsőfejérkörü esperes	351 „ — „
h) Kiss Sándor háromszékkörü esperes	377 „ — „
Átvitel	20979 K. 78 fill.

Áthozat	20979 K. 78 fill.
i) Józan Miklós duna-tisza- mentiköri esperes	390 K. — fill.
10. 9 egyházköri jegyzőnek áta- lány â 40 kor.	360 „ — „
11. Egyházközségek tartozásai után 1868. év előtti kamat- hátralékba :	
a) Tordai egyházközségért	843 K. 52 fill.
b) Felső-Rákosi egyházköz- ségért	630 „ — „
c) Ürmösi egyházközségért	672 „ — „
12. Kebli tanári nyugdij alap- nak	500 „ — „
13. Belső emberi nyugdij alap- nak	500 „ — „
14. Benczédi Gergely pénztár- noknak tiszteletdíj	600 „ — „
15. Nagy Lajos egyházi főjegy- zőnek tiszteletdíj	300 „ — „
16. Pákey Lajos mérnöknek tiszteletdíj	200 „ — „
17. Dr. Boros György dekán- nak tiszteletdíj	100 „ — „
18. Végh Mihály egyh. és püs- pöki titkárnak tiszteletdíj	400 „ — „
19. Berde Károly egyházi ir- noknak segélyül	180 „ — „
20. Kolozsvári egyházközség- nek templom-építésre segély	1000 „ — „
21. Kidei egyházközségnek adósság törlesztésre segély	100 „ — „
22. Ádámosi egyházközségnek templom javításra segély	200 „ — „
23. Magyarsárosi egyházköz- ségnek templom javításra	200 „ — „
Átvitel	28155 K. 30 fill.

Áthozat .		28155 K. 30 fill.
24. Dombói egyházközségnek templom javításra segély	100 K. — fill.	
25. Maros-Szt.-Benedeki egyh. községnek lelkészi lakra .	200 „ — „	
26. Turi egyházközségnek torony építésre segélyül .	200 „ — „	
27. Szabédi egyházközségnek templom javításra segélyül	400 „ — „	
28. Iszlói egyházközségnek adósság törlesztésére segélyül	100 „ — „	
29. Szentháromságl egyház- községnek adósság törlesz- tésére segélyül	200 „ — „	
30. Nagy-Solymosi egyházköz- ségnek adósság törleszté- sére segélyül	200 „ — „	
31. Fiátfalvi egyházközségnek énekvezéri lakásra segélyül	200 „ — „	
32. Csehétfalvi egyházközség- nek iskola építésre segélyül	200 „ — „	
33. M.-Zsákodi egyházközség- nek templom javításra se- gélyül	100 „ — „	
34. Bözöd-Ujfalvi egyházköz- ségnek templom javításra segélyül	200 „ — „	
35. Sárdi egyházközségnek adóssága törlesztésére se- gélyül	144 „ 70 „	
36. Hom.-Szt.-Péteri egyház- községnek templom javi- tásra segélyül	200 „ — „	
37. Hom.-Karácsonfalvi egyh. községnek templom javi- tásra segélyül	100 „ — „	
Átvitel	30700 K. — fill	

Áthozat .		30700 K. — fill.
38. Gyepesi egyházközségnek templom javításra segélyül	100 K. — fill.	
39. Datki egyh.-községnek épületek javítására segélyül	100 „ — „	
40. Sepsikőröspataki egyházközségnek templom javításra segélyül	200 „ — „	
41. Laborfalvi egyházközség.	200 „ — „	
42. Medeséri egyházközségnek templom javításra segélyül	100 „ — „	
43. Széplaki egyházközségnek templom javításra segélyül	100 „ — „	
44. Sepsi-Szent-Györgyi egyh. községnek templomra segélyül	400 „ — „	
45. Sz.-Udvarhelyi egyházközségnek templomra segélyül	800 „ — „	
46. Sz.-Udvarhelyi lelkészseguek 84 — 1904. főt. sz. határozat értelmében segélyül	400 „ — „	
47. Sz.-Udvarhelyi egyházközségnek kántori fizetésre segélyül	100 „ — „	
48. Hódmezővásárhelyi egyh. községnek belső emberei fizetésének pótlására segélyképen	1000 „ — „	
49. Budapesti egyházközségnek segélyül	400 „ — „	
50. Boros Áron hetesi tanítónak segélyül	300 „ — „	
51. Kelemen Albert lelkész-esperesnek a m.-vásárhelyi vallástanításért segélyül .	200 „ — „	
Átvitel . .		35100 K. — fill.

Áthozat .	35100 K. — fill.
52. Sándor Gergely m.-sárosi lelkésznek az erzsébetvál rosi beszolgalásért segélyül	50 „ — „
53. Sándor Gergely abásfalvi lelkésznek segélyül . .	50 „ — „
54. Kádár Sándor s.-kőröspa- taki tanítónak segélyül .	50 „ — „
55. Bartalis József csókfalvi tanítónak segélyül . . .	50 „ — „
56. Kökösi Mihály polgárdi lel- késznek segélyül . . .	250 „ — „
57. Gálfi Kálmán füzesgyar- mati tanítónak segélyül .	200 „ — „
58. Lázár Dénes dévaványai tanítónak segélyül . . .	150 „ — „
59. Kelemen György csókfalvi lelkésznek segélyül . .	100 „ — „

Összesen : 36000 K. — fill.

Erről az illetők esperesi úton értesíttessenek.

82. E. K. Tanács 850—1905. szám alatt megteszi ja-
vaslatát a Báró Baldácsy-alapból kivett 9000 kor. segély-
összeg felhasználása iránt.

Főtanács figyelembe vevén az általa ki-
küldött bizottság javaslatát, nevezett segélyt
a következők szerint adja ki:

1. Rendelkezési alapba segélyekre
az összegből 540 K.
2. A közalapba püspöki fizetésre . 3000 „
3. A megmaradó 5460 kor. fele része
2730 kor. osztatik az egyházköz-
ségek és belső emberek közt kö-
vetkezőleg:
 - a) B. Szentmikósi egyházközségnek
nyugdíj tartozása törlesztésére . 250 „

Átvitel . 3790 K.

Áthozat	3790 K.
b) Komjátszegi egyházközségnek nyugdíj tartozása törlesztésére	300 „
c) Haranglábi egyházközségnek adósság és nyugdíj tartozás törlesztésére	300 „
d) H. Keményfalvi egyházközségnek adósság törlesztésére	200 „
e) Gagyai egyházközségnek lelkészlak építésre	300 „
f) Göncz Mihály laborfalvi lelkésznek vallástanításért	120 „
g) Boor Jenő iklandi lelkésznek iskolai beszolgáltatásért	200 „
h) Biró Elek kolozsi lelkésznek	150 „
i) Katona Mihály sárdi lelkésznek	100 „
j) Kiss Aladár hévizi lelkésznek fogarasi beszolgáltatásért	200 „
k) Gál Miklós datki lelkésznek	100 „
l) Fekete József n.-solymosi lelkésznek	100 „
m) Fodor Ferencz b.-szentmiklósi énekvezérnek	100 „
n) Mózes Mihály abrudbányai lelkésznek petrozsényi beszolgáltatásért	150 „
o) Székely András a.-járai lelkésznek	160 „
4. Az özvegyek és árvák segélyezésére és a belső emberi nyugdíjalap javára fordíttatik 2730 kor. a következőleg:	
a) Özv. Egyed Mózesné	100 „
b) Özv. Kovács Ferenczné	100 „
c) Özv. Kozma Elekné	100 „
d) Özv. László Domokosné	100 „
e) Özv. Gvidó Mózesné	100 „
Átvitel	6770 K.

Athozat .	6770 K.
f) Özv. Győrfi Józsefné	100 „
g) Özv. Barabás Jánosné	100 „
h) Özv. Péterfi Miklósné	100 „
i) Özv. Szederjesi Ferenczné	100 „
j) Özv. Jakab Józsefné	50 „
k) Özv. Győrfi Ferenczné	50 „
l) Özv. Bedő Józsefné	50 „
m) Özv. Péterfi Sámuelné	50 „
n) Özv. Gálfalvi Sámuelné	50 „
o) Özv. Molnár Miklósné	50 „
p) Özv. Siménfalvi Györgyné	50 „
q) Özv. Tarcsafalvi Pálné	50 „
r) Özv. Siménfalvi Sándorné	50 „
s) Özv. Máthé Sándorné	50 „
t) Özv. Kozma Tamásné	50 „
tt) Özv. Péterfi Sándorné	50 „
u) Özv. Bomhér Mózesné	50 „
v) Özv. Sárdi Imréné	50 „
w) Özv. Boncza Györgyné	50 „
x) Özv. Fodor Andrásné	50 „
y) Dézsi Mihályné	100 „
z) Gál Kata	60 „
aa) Máthé Róza	60 „
5. A belső emberi nyugdíj-alap javára	810 „
Összesen .	9000 K.

83. E. K. Tanács 850—1995. szám alatt előterjeszti javaslatát a Dávid Ferencz alapból 1519 kor. 89 fill. felhasználása iránt.

Főtanács a javaslat elfogadásával nevezett segélyt a következőleg osztja ki:

1. Albert János nyugdíjába 360 K. — fill.
2. Patakfalvi Domokosnak erzsébetvárosi vallástanításért 100 „ — „

Átvitel . 460 K. — fill.

Áthozat . . .	460 K.	—	fill.
3. Vaska Bélának brassói vallástanításért . . .	120	„	— „
4. Szabó Albertnek med- gyesi vallástanításért .	100	„	— „
5. Raffaj Domokosnak se- gesvári vallástanításért .	100	„	— „
6. József Lajosnak sepsi- szentgyörgyi vallástani- tásért	100	„	— „
7. Varga Dénesnek baróthi vallástanításért	60	„	— „
8. Pap Gyulának kolozsvári vallástanításért	30	„	— „
9. Kiss Sándornak kolozs- vári vallástanításért . .	30	„	— „
10. Az irodalmi működés jutalmazására szánt ösz- szeg fenntartatik jövőben való felhasználásra . . .	200	„	— „
11. Tőkéhez csatoltatik . .	319	„	89 „
Összesen .	1519 K.		89 fill.

84. E. K. Tanács 850—1905. szám alatt előterjesztvén javaslatát a Berde Mózsza alaptól kiutalandó 2000 kor. felhasználása iránt

Főtanács az ajánlat elfogadásával a 2000 korona segélyt a következőleg osztja ki a szegény és alakulandó egyházközségek között:

1. Hódmezővásárhelyi egyház-
községnek templom építésre 400 kor.
2. Kisilyei leányegyházközség-
nek templom építésre 300 „
3. Fogarasi leányegyházközség-
nek templom építésre 200 „

Átvitel . . . 900 kor.

Áthozat .	900	kor.
4. Brassói egyházközségnek .	200	„
5. Mezőberényi egyházközségnek .	100	„
6. Füzesgyarmati egyházközségnek	300	„
7. Dévaványai egyházközségnek .	200	„
8. Polgárdi egyházközségnek .	200	„
9. Kilyéni egyházközségnek .	100	„
Összesen .	2000	„

85. E. K. Tanács 850—1905. szám alatt előterjeszti a Zsuki alaptól 210 kor felhasználása iránti javaslatát.

Főtanács a nevezett segélyt az E. K. T. javaslatának elfogadásával következőleg osztja ki:

1. Kászoni Árpádnak m.-örmenyeszi szolgálatért . .	80	K. — fill.
2. Fekete József k. adorjáni tanítónak díjlevél szerint .	10	„ 50 „
3. Marosi Lajos vadadi tanítónak díjlevél szerint . .	10	„ — „
4. Bartalis József csikfalvi tanítónak díjlevél szerint .	10	„ — „
5. Szentmártoni Bálint buza-házi tanítónak díjlevél szerint	10	„ — „
6. András Gyula toroczkó-szentgyörgyi énekvezérnek	50	„ — „
7. Máthé Béla tartozása törlesztésére	39	„ 50 „
Összesen .	210	K. — fill.

86. E. K. Tanács 850—1905. szám alatt előterjesztvén javaslatát a Kovács Dénes és neje Bencze Anna alaptól 1000 kor. felhasználása iránt.

Főtanács a nevezett összeget az E. K. Tanács javaslatának elfogadásával következőleg osztja ki:

1. Dézsfalvi egyházközségnek	200	kor.
2. Hadházy József lelkésznek	200	„
3. Ürmösi Kálmán	200	„
4. Ferenczi Áron	200	„
5. József Mihály tanítónak	100	„
6. Vajda Antal	100	„
Összesen	1000	„

87. E. K. Tanács 268 és 851 számok alatt jelenti, hogy a Mélgs. és Főtitst. E. Főtanács 96 – 1904/Főtan. számu határozatával, tekintettel arra, hogy néhai Berde Mózsa nagy jóltevőnk végrendelete 4 §. d) pontja értelmezésénél nézeteltérések állottak elő, a minek következtében a Berde méhészeti és gyümölcsészeti jutalom is visszatartatott az 1904. évet illetőleg, útasította az E. K. Tanácsot, hogy a végrendelet jelzett pontjait értelmezés tekintetében vétesse és vegye újabb tárgyalás alá. Nevezetesen, hogy az „és“ kapcsoló szó kizárja-e egyik vagy másik tárgy külön végzett tanításának jutalmazását? vagy pedig csak olyan pályázó nyerhet jutalmat, ki mind a két tárgyat (méhészetet és gyümölcsészetet) egymaga tanította? s terjesszen újabb javaslatot az E. Főtanács elé, mind az értelmezés, mind pedig az 1904. évre vonatkozó gyümölcsészeti és méhészeti jutalom kiadása iránt.

E. K. Tanács ezen utasításnak eleget tévén, a végrendelet 4 §. d) pontjának értelmezése tekintetében beadott javaslatát jogügyi bizottságunknak egész terjedelmében az E. Főtanács elé terjeszti a következőkben:

„Tisztelettel előre bocsátjuk, hogy a Berde Mózsa végrendelete 4 §. d) pontjának értelmezésére nézve általunk korábban adott s az E. Főtanács részéről 52—1901. jkvi sz. alatt elfogadott és magáévá tett véleményünk a most újabban hozzánk intézett kérdésekre nem terjeszkedett tüzetesebben ki s alább adandó véleményeinkkel ellentétbe nem áll s így azt ez alkalommal is egész terjedelmében fenn tartjuk; ezek után,

1-ször azon kérdést illetően, hogy a végrendelet emli-

tett rendelkezésének amaz intézkedésénél fogva. hogy azon egyházi tanítóink jutalmazását kívánja, a kik tantárgyaik mellett a méhészetet és gyümölcsészetet is sikerrel tanítják, megkívántatik-e, hogy a jutalmazandó úgy a méhészet, mint a gyümölcsészet sikeres tanítását igazolja vagy jutalomba részesíthető az is, a ki csak a méhészet, vagy csak a gyümölcsészet sikeres tanítását igazolja?

Véleményünk szerint mindazon egyházi lelkészeink, tanítóink igényt tarthatnak a jutalomra, a kik akár a méhészet, akár a gyümölcsészet sikeres tanítását igazolják. Ez felel meg örökhagyói ntentiójának. Célja volt ekklesiáinkban a gyümölcsészetet és méhészetet fellendíteni, egyformán fontosnak tekintette mind a kettőt, de mint tapasztalt gazda igen jól tudta, hogy valamely tanító mind a kettőt együttesen csak kivételesen fogja kultiválhatni, hajlama sígen sokszor a helyi viszonyok és körülmények akadályozván abban, hogy mind a kettőt sikerrel taníthassa; nem lehetett tehát előrelátási tapasztalatokkal gazdag bölcsességénél fogva a célja, az a gondolata, hogy ott, a hol mind a két cél el nem érhető, legalább az egyik elérését nem kívánja előmozdítani. Örökhagyó gyakorlati gondolkozása ilyen korlátozást kizár.

2-szor, hogy a jutalmazásnál a tanítás sikere vétesék-e inkább figyelembe, mint az egyénre különben is hasznóhajtó gyakorlati foglalkozás, vagy pedig a tanítás és gyakorlati foglalkozás együttvéve?

A végrendelet a méhészet és gyümölcsészet sikerrel járó tanítását tüzi a jutalmazás feltételeiül. Korábbi véleményünkben már erre tüzetesen kiterjeszkedtünk. Szükségesnek jeleztük, hogy azon irányban a sikeres tanítást igazolja. Tehát azt, hogy ezen téren eredményt ért el. A cél az, hogy az ekklesiákban a méhészet és gyümölcsészet megkedveltessék, meghonosíttassék, terjesztessék. A tanítás tehát szükséges, nemkülönben az is, hogy ez sikeres legyen, ennek pedig akkor tekintendő, hogy ha a fennebb írt eredményekkel járt. Ezért kívántuk, még korábbi véleményünkben, pontokba foglalva, hogy mi módon igazolja folyamodó a tanítás gyakorlati eredményét, hasznos kiha-

tását. Ezeket most is fenntartjuk. Ezekből nyilvánvaló, hogy nem elég ha csak magamagának állít gyümölcsöst vagy méhest. Ez nem sikeres tanítása a méhészet és gyümölcsészetnek“.

E. K. Tanács e javaslatot magáévá tette és annak elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Ezzel kapcsolatosan a Berde gyümölcsészeti és méhészeti jutalomra 1904. és 1905. években beérkezett pályázati folyamodásokat E. K. Tanács a következő javaslattal terjeszti be:

1. Az 1904. évben be lett adva 11 pályázati folyamodás u. m. : 1. Ajtai János homorodalmási lelkész. 2. Kozma Dimén énlaki lelkész. 3. Szabó Albert szőkefalvi lelkész. 4. Ferenczy Áron medeséri lelkész. 5. Gálfalvi János gagyi lelkész. 6. Ürmösi Sándor tarcsafalvi lelkész. 7. Nagy Ferencz énlaki tanító. 8. Miklós György szentmihályi tanító. 9. Incze Dániel magyarzsákodi tanító. 10. Marosi Lajos vadadi tanító és 11. Tóth Károly ny. szentlászlói tanító által.

A benyújtott folyamodások közül a Ferenczi Áron, Gálfalvi János, Incze Dániel folyamodásai nem lévén az 52—1001. Főtan. szám alatt meghatározott feltételeknek megfelelően fetszerelve, nem voltak figyelembe vehetők. Miklós György, Marosi Lajos, Nagy Ferencz 1902. évben nyervén jutalmat, nem igazoltak oly mérvű előhaladást, hogy őket jutalomban részesíteni lehetne.

Az 1904. évre vonatkozó 2000 korona jutalom felhasználására nézve javasoljuk, hogy jutalmul adassék:

1. Ajtay János lelkésznek méhészetért	50 kor.
2. Kozma Dimén	100 „
3. Szabó Albert	50 „
4. Ürmösi Sándor	50 „
5. Tóth Károly tanítónak gyümölcsészetért	100 „
6. Az egyház közalapjába szükségletek fedezésére áttétetik	1650 „

Osszesen 2000 kor.

2. 1905. évben beadatott 6 folyamodás u. m. : 1. Ferenczi Áron medeséri lelkész. 2. Gálfalvi János gagyi lel-

kész. 3. Szabó Albert szőkefalvi lelkész 4. Incze Dániel m.-zsákodi tanító. 5. József Mihály ravai tanító. 6. Péter József tordátfalvi tanító által.

A beérkezett folyamodások közül Ferenczi Áron és József Mihály folyamodása a pályázati feltételeknek nem felelvén meg, nem volt figyelembe vehető.

Az 1905. évi 2000 korona jutalom felhasználására nézve javasoljuk, egy jutalmul adassék:

1. Péter József tanítónak gyümölcsészet és méhészetért	100 kor.
2. Incze Dániel tanítónak gyümölcsészet és méhészetért	100 „
3. Szabó Albert lelkésznek gyümölcsészet és méhészetért	100 „
4. Gálfalvi János lelkésznek gyümölcsészetért	80 „
5. A közalapba áttétetik szükségletek fedezésére	1620 „
Összesen	2000 Kor.

Főtanácsi bizottság az előterjesztett E. K. Tanácsi jelentést és javaslatot elfogadásra ajánlja.

Elfogadtatik.

88. E. K. Tanács előterjeszti, hogy a múlt évben tartott E. Főtanács 107—1904. főtan jegyzőkönyvi szám alatt szabályszerű eljárásra kiadván E. K. Tanácsunknak Szuhai János nyug. lelkész, egyh. tanácsos afia azon indítványát, melyben a belső emberi nyugdíj törvény 15. §-nak módosítását kéri, E. K. Tanács az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy

Tekintettel arra, miszerint az 1902. évben tartott E. Főtanács, minden jogos igény figyelembe vételével alkotta meg a b. e. nyugdíjtörvényt s így annak 15. §-át is, a mely kimondja, hogy: „Az 1902. év december 31-ig nyugalomba levők nyugdíja 1903-ban 5%-kal emelkedik és az ekkor előálló összeg reájuk nézve végleges“, méltóztassék a benyújtott indítványt mellőzni.

Főtanács az indítványt, az E. K. Tanács előterjesztésében foglalt indokokból, mellőzi.

89. E. K. Tanács 738 —1905. szám alatt jelenti, hogy a kereszturni egyházkör indítványt terjesztett föl az iránt, hogy a belső emberek hátramaradt özvegyei nagyobb mérvű segélyezésben részesíttessenek s főként azok az özvegyek, a kik a belső emberi nyugdíj alapból nyugdíjat nem élveznek, már a jelen 1905. évtől kezdve évi 200 korona segélyt nyerjenek.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló segély alapokat az indítvány szerinti értelemben nem lehet felhasználni s minthogy az E. Főtanács a belső emberek hátramaradt özvegyeinek a lehetőségig való segélyezését gondos figyelembe részesíti, az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy az ne fogadtassék el.

Főtanács bizottság az E. K. T. előterjesztését elfogadásra ajánlja tekintettel arra, hogy a b. e. özvegyek már az idei segélyezésnél is nagyobb segélyben részesülnek.

Főtanács az E. K. T. előterjesztését elfogadván, a Sz.-Kereszturni egyházkör indítványát mellőzi.

90. E. K. Tanács 692—1905. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör indítványt nyújtott be, melyben azt kéri, hogy az egyházszervezeti törvény 142. §-nak b. pontja módosíttassék s a következő szövegben állapíttassék meg: „minden anyaegyházközség, szervezett társ és leányegyházközség (szórványokat ide nem értve) egy-egy képviselője, lehetőleg az egyházközség gondnoka.”

E. K. Tanács, tekintettel arra, hogy az egyházköri közgyűlésen az anya, társ és leányegyházközség, együttesen választott egy képviselője által kellően van képviselve, aki az egyházközség belső embereivel együtt szükség esetén az egyházközségek érdekeit megvédelmezheti, az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti E. Főtanács elé, hogy az ne fogadtassék el annál is inkább, mivel csak az elmúlt 1904.

évben tartott E. Főtanács által megjavított egyházszervezeti törvény újabban való módosítása sem nem ajánlatos, sem nem czélszerű. Főtanácsi bizottság is ajánlja az indítvány mellőzését.

Főtanács az előterjesztés elfogadásával háromszéki egyházkör indítványát mellőzi.

91. E. K. Tanács 737 —1905. szám alatt jelenti, hogy a kereszturi egyházkör indítványt terjesztett fel aziránt, hogy a kántortanítók fizetése rendeztessék oly módon, mely szerint a kántorságért, mint külön munka végzéseért járó fizetés a tanítói fizetésbe ne számíttassék be, s ennek következtében a tanításért a kántortanítók is oly mérvű díjazásban részesüljenek, mint a csakis tanítást teljesítő tanítók, s kéri az E. Főtanácsot, hogy a tanítói fizetések ily módon való rendezését a kormánynál eszközölje ki.

E K. Tanács a kántortanítók fizetésének az indítvány értelmében való rendezését, maga részéről is méltányosnak tartva, az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt elfogadva a további eljárással E. K. Tanácsot bizza meg

Főtanácsi bizottság az előterjesztés szerint kéri a határozatot.

Főtanács a kántortanítók fizetésének rendezése ügyében tett indítványt és az erre tett E. K. Tanácsi előterjesztést elfogadván, megbizza az E. K. Tanácsot ez ügyben a további intézkedések megtételére.

92. E. Tanács 862 - 1905 szám alatt jelenti, hogy Dr. Pázsint Mihály államhivatalnok, a ki 1892. évi aug. 22-én kilyéni egyházközségünkbe lett rendes lelkésznek kirendelve, de ez állásától saját kérelmére 1893. évben felmentetett, most a főtiszt. Püspök úrhoz intézett okmányolt folyamodásában azt kéri, hogy az unitárius lelkészek sorába visszafogadtassék s a székelyföldön valamelyik egyházközségünkbe ismét mint rendes lelkész alkalmaztassék.

E. K. Tanács Dr. Pázsint Mihály okmányolt folyamodását azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy folyamodót a felmutatott bizonyítványok alapján fogadja vissza a lelkészjelöltek sorába s egyuttal hatalmazza fel a Méltgs. és Főtiszt. Püspök urat arra, hogy Dr. Pázsint Mihályt alkalmoszerűleg valamelyik egyházközségünkbe rendes lelkésznek kirendelhesse.

Főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja az E. K. T. javaslatát.

Főtanács a javaslatok elfogadásával Dr. Pázsint Mihály államhivatalnokot a lelkészjelöltek sorába visszafogadja s felhatalmazza a Főt. Püspök urat, hogy őtet valamelyik egyházközségünkbe rendes lelkésszé kinevezhesse.

93. E. K. Tanács 789 — 1905. szám alatt előterjeszti, hogy a szőkefalvi egyházközség kérést nyújtott be, melyben azt kéri, hogy az ottani hivek lelkészüknek eddig terményben fizetett képét ezentul pénzüi fizethessék a következő szabályzat szerint:

I. Az 50 holdnál kevesebb földbirtokkal rendelkező kisgazdák fizetnek:

egész család képében	4 kor. — fill.
fél család képében	2 kor. — fill.

II. 50-től 150 holdig fizessen

egész család képében	5 kor. — fill.
fél „ „	2 kor. 50 fill.

III. 150-től 300 holdig fizessen:

egész család képében	7 kor. — fill.
fél „ „	8 kor. 50 fill.

IV. 300 tól 500 holdig fizessen;

egész család képében	10 kor. — fill.
fél „ „	5 kor. — fill.

V. 500-tól 1000 holdig fizessen:

egész család képében	20 kor. — fill.
fél „ „	10 kor. — fill.

VI. 1000 holdon felül fizessen:

egész család képében 30 kor. — fill.

fél „ „ 15 kor. — fill.

VII. Hivatalnokok (tanítók, körjegyzők. gazdatisztek stb.) kik földbirtokkal nem rendelkeznek, vagy birtokuk 50 holdon aluli, fizessenek:

egész család képében 5 kor. — fill.

fél „ „ 2 kor. 50 fill.

Ha birtokuk az 50 holdat meghaladja földbirtok szerint rovatnak meg.

VIII. Azon egyháztagek, kik igás fogattal rendelkeznek, mint eddig, úgy ezután is tartoznak egy eke napszámot tenni és egy napi járásról (menet-jövet) évenként egy szekér fát hozni.

IX. A kik igás fogattal nem rendelkeznek egy tenyeres napszámot tartoznak tenni évenként.

X. Vagyontalanok (napszámosok) évenként két tenyeres napszámot tartoznak tenni.

XI. Leányegyházban lakó egyháztagek az anyaegyház tagjai által fizetett papi bérnek felét fizetik. Igás és tenyeres napszámmal nem tartoznak.

XII. A magtár alap fizessen évenként lelkésznek mindig május 1-én 10 véka szemestörökbuzát vagy ennek megfelelő összeget.

A hivek által lelkészüknek ezen szabályzat értelmében pénzül fizetendő bérösszege 66 kor. 50 fillért tenne ki.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy szőkefalvi egyházközségben a lelkész bérnek pénzül fizetése a helyi viszonyoknak inkább megfelel, a szabályzat végleges jóváhagyását ajánlja azzal, hogy a szabályzai XII. pontja törültesse, mivel a szabályzat csakis az egyes tagok által fizetendő lelkészbérre vonatkozhatik.

Főtanács a szabályzatot E. K. Tanács ajánlatára a fennebbi pontokban és pontok szerinti szövegben fogadja el a XII. pont kihagyásával.

94. Elnöki ajánlatra a jövő 1906. évben tartandó egy h. Főtanács bizottsági tagjainak

Főtanács megválasztja: Kozma Ferencz, Kelemen Albert, Gvidó Béla, dr. Ferenczi Géza, Pap Mózes (sz.-kereszturi tanár), ifj. Pataki László, Hadházi Sándor, dr. Ferencz József, Lőrinczi Dénes afiait rendes, Gálfi Lőrincz, Lőrinczi István, Vári Albert egyh. tanácsos afiait póttagoknak.

95. A jövő évi Főtanács helyének és idejének meghatározására

Főtanács az E. K. Tanácsot bizza meg.

Több tárgy nem lévén, elnök a Főtanácsi gyűlést bezárja, meleg szavakkal köszönné meg elnök társának és az egy. tanácsosoknak a tanácskozásokban végzett munkásságukat. — Főtanács részéről viszont Kisgyörgy Sándor köszöni meg az elnökségnek a bölcs és tapintatos eljárást, irányítást a tanácskozásokban — Végül Kelemen Albert esperes közszónok Isten dicsőítésével befejezi a Főt. működését.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és határoztattak, arról neveink aláírásával bizonytságot teszünk:

Br. Petrichevich Horváth Kálmán, **Ferencz József,**
főgondnok... püspök.

Nagy Lajos,
főjegyző.

Kozma Ferencz, Dr. Gál Kelemen Végh Mihály,
jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

TÁRGYMUTATÓ.

A) Rendkívüli Főtanácsi határozatokhoz :

	Lapsz
Főtanácsi megnyitó	3
Főtanács megalakulása	6
Meg nem jelentek igazolása	6
Perczel Ferencz egyh. t. esküt leteszi	7
Csiki Elek egyházköri képviselői esküt leteszi	7
József főherczeg halála feletti részvét nyilatkozat	7
Berde Béla neve az egyh. tanácsosok sorából töröltetik	7
Kis Sándor esperessé választatása	7
» » esküt leteszi	8
Tordai 4 oszt. gymn. visszaállítása	9
» » » igazgatója megválasztatik	19
Jegyzőkönyv hitelesítése	20
Köszönet az E. K. Tanácsnak	20

B) A rendes Főtanácsi határozatokhoz.

Főtanács megnyitása	21
Főtanács üdvözli a püspököt 50 éves jubileuma alkalmából	23
» » főjegyzőt	27
A Főtanácsi képviselők bejelentése	28
Az egyházi Főtanács megalakulása	28
A tárgysorozat megállapítása	29
Évi jelentések :	
a) a püspöki	30
b) az E. K. Tanács részéről	39
Bizottságok kiküldése	55
Daniel Gábor egyhézi főgondnok lemondása	56
Benkő Mihály kolozs-dobokaköri felügyelő gondnok megerősítése	56
Ballok Károly egyh. t. esküt leteszi	57

Alapítványok bejelentése :

a) Gyulay Lászlóé	57
b) Dézsi Ágnesé	59
c) Scharpe Emiliáé	60
Választások elrendelése	63
Hajdu Elek az egyházk. képv. esküt leteszi	65

Jelentések :

a) a gazdaságokról	65
b) a pénztárvizsgálatokról	68
c) az alapok gyarapítására 1904 évben adott államsegélyről	68
d) Dr. Bedő Albert pályadíjra a pályázat eredményének kihirdetése	69
e) Kolozsvári főgimnáziumunkban a Derzsi János és Téglás Mihály alapokból újabb ösztöndíj életbe lép tetése	70
f) a tordai algimnázium visszaállításáról	70
g) a főtanácsi bizottság általános észrevételeire	72

Tanári állások betöltése :

a) a kolozsvári főgimnáziumnál	75
b) a sz.-kereszturi gimnáziumnál	76
c) a tordai gimnáziumnál	76
Nagy Lajos kereszturi h. tanár folyamodása r. tanárságra kinevezésért	77
Szentiványi István jószágigazgató uti és irodai átalányainak emelés ügye	78
Kijelölések választásokra	79

Számadások :

a) közalapról	80
b) Berde-alapról	81
c) Augusztinovich-alapról	86
d) Koncz-alapokról	88
e) kisebb alapokról	90
f) kórház alapról	91
g) kebli tanári nyugdíj alapról	92
h) kolozsvári tanári özvegy árvai alapról	93
i) egyházi államsegélyről	93
j) kolozsvári főgimnáziumról	94
k) kereszturi gimnáziumról	95
l) tordai iskoláról	97
m) konviktusi alapokról	98

	Lapsz.
n) kollegiumi konviktusi 1904—5. tanévről	98
o) belső-emberi nyugdíj-alapról	100
p) az 1905. évi lelkészi kongruáról	101
q) debreczeni Szabó József-féle alapítványi birtokról	102
r) a n.-buni Berde Mózsa-féle alapítványi birtokról	102
s) a ladámos alamori Augusztinovich-féle alapítványi birtokról	103
t) a pusztaszentmiklósi Derzsi János féle alapítványi birtokról	104
u) a bágyoni Kovács Dénes-féle alapítványi birtokról	105
v) bányabükki birtokról	105
y) összesített vagyonmérleg	106

Költségvetések :

a) a közalapról	81
b) Berde-alapról	84
c) Augusztinovich-alapról	87
d) Koncz-alapokról	89
e) kisebb alapokról	91
f) kórház alapokról	91
g) kebli tanári nyugdíj alapról	93
h) kolozsvári tanári özvegy árvai alapról	93
i) a főgimnáziumról	94
j) a sz.kereszturi gimnáziumról	96
k) tordai iskoláról	97
l) konviktusi alapokról	98
m) kollegiumi konviktusról 1905—6 tanévre	99
n) belső emberi nyugdíj alapról	100

Választások	106
Főtanácsi b. általános jelentése	107
Lőfi Áron lelkész nyugalmaztatása	111
Egyed Ferencz nyug. lelkész folyamodása nyugdíj ügyben	113
Csifó Salamon lemondása a számvevőségről	114

Tanügyi jelentések :

a) a papnevelőintézetről és főgymnasiumról	114
b) középiskolákról	115
c) népoktatásról	118
d) vasárnapi tanításról	128

Segélyek kiosztása :

a) államsegélyből	125
b) Br. Baldácsi-alapból	131
c) Bsrde-alapból	134
d) Dávid Ferencz-alapból	133

	Lapsz.
e) Kovács Dénes és Bencze Anna alapból	135
f) Zsuki alapból	135
A Berde alapból gyümölcsészet és méhészeti jutalomra	136
Indítványok :	
a) a belső emberi nyugdijtvörvény 15. §-ának módosítására	139
b) a belső emberi özvegyek nagyobb mérvű segélyezésére	140
c) az egyházszervezeti törvény 143. §-ának módosítására	140
d) kántortanítói fizetések rendezésére	141
Dr. Pázsint Mihály kérelme	141
Szőkefalvi egyházközség kepeügye	142
Főtanácsi bizottság kiküldése	144
Jövő évi E. Főtanács idejének megállapítása	144

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1906. ÉVI NOVEMBER HÓ 4—5. NAPJAIN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:

CSIFÓ SALAMON,

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ HELYETT MEGBIZOTT JEGYZŐ.

KOLOZSVÁR,
NYOMATOTT GAMÁN J. ÖRÖKÖSÉNÉL.

1906.

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐTANÁCSÁNAK

1906. ÉVI NOVEMBER HÓ 4—5. NAPJAIN

KOLOZSVÁRT TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT

JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE:

CSIFÓ SALAMON,

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ HELYETT MEGBIZOTT JEGYZŐ.

KOLOZSVÁR,
NYOMATOTT GÁMÁN J. ÖRÖKÖSÉNÉL.

1906.

ELSŐ ÜLÉS.

Tartatott 1906. november 4-én délelőtt $1\frac{1}{2}$ órától kezdődőleg.

Méltóságos br. Petrichevich-Horváth Kálmán csász. és kir. kamarás, egyházi főgondnok ur elfoglalván az elnöki széket, mély sajnálattal jelenti, hogy Méltóságos és Főtisztelendő Ferencz József püspök ur betegsége okán, mindnyájunk mély fájdalmára, akadályozva van jelen főtanácsi üléseinken az egyházi elnöki tisztelet teljesíteni; egyházi törvényeink pedig főtanácsi üléseinken a kettős elnökséget föltétlenül megkívánják. Tekintettel ezért egyházi törvényeink 252. §-ára, mely szerint a püspököt akadályoztatása esetében az egyházi főjegyzőnek kötelessége helyettesíteni, felhívja Nagyságos és Tisztelendő Nagy Lajos egyházi főjegyző, kir. tanácsos afiát, hogy az egyházi elnöki széket jelen főtanácsi üléseinkre elfoglalni sziveskedjék. Így az egyházi főjegyzői teendőknek a jelen főtanácsi üléseken leendő elvégeztetéséről válván szükségessé, ugyancsak egyházi törvényeink már említett §-a szerint gondoskodni, ajánlja főgondnok ur őméltósága, hogy ezek elvégezésével bizassék meg Csifó Salamon kolozsvári lelkész-tanár afia.

Nagy Lajos egyházi főjegyző, kir. tanácsos afia elfoglalja e felhívás alapján az egyházi elnöki széket, valamint Csifó Salamon afia is a jelenlevő főtanácsi tagoknak a főgondnok ur ajánlatához való hozzájárulása alapján elfoglalja az egyházi főjegyzői széket. Ezek után a tisztikar a következőkép alakul meg.

Elnökök: világi részről Méltóságos br. *Petrichevich-Horváth Kálmán* csász és kir. kamarás, egyházi főgondnok ur.

Egyházi részről: Nagyságos és Tisztelendő *Nagy Lajos* egyházi főjegyző, kir. tanácsos ur.

Előadó: *Végh Mihály* egyházi és püspöki titkár.

Jegyző: *Csifó Salamon* lelkész-tanár.

1. Méltóságos Br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok ur az Egyházi Főtanácsot a következő szép beszéddel nyitja meg.

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Most, midőn 1892-beni főgondnoki megválasztatásom, tehát 14 évi főgondnoki tisztem teljesítése óta, először jutott nekem a megtisztelő feladat, hogy a Főtanácsi gyűlést megnyithassam: teszem azt a megihletődés és a kétség bizonyos nemével. Magam elé képezem azon érdemdús főgondnokok hosszú sorát, kik előttem ezen helyről vezették, nehéz viszonyok között, egyházunk ügyeit és kiknek köszönjük nagy részben, hogy el nem nyelt azon kornak egyházunk irányában tanusított ellenséges indulata. Előmbe jönnek képzeletben saját családomból Petrichedich-Horváth Boldizsár, Ferencz, Miklós és Károly őseim, utóbbi nagyapám, — főgondnokok és kérdem magamtól: vajjon ők, kik derekasan kivették részüket egyházunk termő talajának megszerzésében, annak megtartásában és megművelésében, vajjon ők a megelégedés jóleső mosolyával haladnak-e el mellettem, a későn jött utód mellett, biztatva engem, hogy megtettem, a családi tradícióhoz hiven, kötelességemet? Avagy elfordulnak tőlem, ki nem követtem nyomdokukat és így nem vagyok hozzájuk méltó? Midőn ezen kérdést teszem magam elébe, megvallom őszintén, megnyugtató lelkiismeretem, mert megtettem szeretett egyházam érdekében, csekély tehetségemhez képest, a mit tehettem és a készség, hogy azt a jövőben is megtegyem, él bennem.

De ezen feladatom teljesítésénél támogatásra van szükségem, melyben a méltóságos és főtisztelendő püspök úr, kedves barátom, mindig segítségemre volt, és meg vagyok győződve, lesz ezután is; egyet, mit nélkülözök most és mit a jövőben sem nyerhetek már meg, az főgondnok társam,

méltóságos id. Daniel Gábor úrnak segítségével. Mi reám nézve nagyon lehangoló. Magam előtt láttam őt jó példát mutatva: miként kell eljárni egy tiszttét felfogó előljárónak, főgondnoknak. Tappintatos, modorában előkelő és méltóságos és mégis bizalomgerjesztő, a mellett az ügyekben jártas. Nagy veszteség az, hogy ő elhagy minket, midőn még sok hasznos szolgálatot tehetett volna egyházunknak. Sajnos, újbóli lemondása a tárgysorozatban. A főtanács bölcs belátásától függ, hogy miként fogadja azt.

Midőn főgondnok id. Daniel Gáborról szólok, eszmétársulatnál fogva most Ferencz József püspökre is gondolok. Vele egyidőben választották meg püspököknek az árkosi zsinaton 1876-ban. Ennek ép 30 éve. Az ő érdemeit nem kívánom hosszasan méltatni, kik ösmerik újabb egyháztörténelmünket, úgy is tudják azt.

Az ő működése, jól átgondolt és létesített intézményekben, fénysugárként vonul végig egyházi életünkön, a mai napig. Midőn személyiségét említem, nevét már egy programhoz köti a köztudat, melynek tábláján az önzetlenség, egyházunk iránti áldozatkészség és a kötelességteljesítés érczetükbe öntve jelzik, milyen kell hogy legyen egy püspök, ki nyájának lelki és anyagi javát szívében hordja és fejleszteni tudja.

Nemes jellem, nagy tehetség. Egy ősz patriarcha, annak bölcsességével és jóakaratával, kit mélyen tisztelünk és a kit szeretünk, mert a miénk és mert megérdemli.

Azt hiszem, mindnyájunk gondolatát tolmácsolom, midőn indítványozom, hogy Főtanácsunk 30 éves püspöki tiszte évfordulóján írásban üdvözlje. Sajnálátát fejezván ki a felett, hogy betegsége miatt, jelen Főtanácsunkban nem vehet részt. Remélve rövid időni felépültét, biztosítsuk személye iránt érzett szeretetünk és ragaszkodásunkról és azon hő óhajunkról, hogy még hosszú időn át láthassuk egyházunk élén.

Pénzügyi administrationk terén eljutottunk a momentóhoz, midőn jó lélekkel elmondhatjuk: Eddig és ne tovább! Midőn csak arról lehet szó: kiadásainkból mit hagyhatnánk el, nemhogy még újakat rendszeresítsenék. A közalapnak az

1907. évre szóló betérjesztett költségvetése szomorú képét tárja előnkbe pénzügyi helyzetünknek. Mindnyájan tudjuk, hogy 1903 óta, midőn új kollégiumunkat fölépítettük, az egyházi vagyonnak azon nagy megterheltetése miatt, mely ezzel járt, minden évre hiányt kell kimutatnunk. Most is az 1907. évre 31.973 K. 39 fill. hiány van előírva. Miután ez így van, komolyan kell törekednünk, hogy a pénzügyi circulus vitiosus ezen bűvköréből, mely lekötve tart, kiemelkedhessünk. Képviselő tanácsunk e célból egy bizottságot küldött ki. Ez munkálatát beadta. K. tanácsunk azt magáévá téve, helyeslőleg terjeszti főtanácsunk elébe. Főtanácsunk ezen tervezet alapján módját leli majd, hogy egyházunk háztartásának ezen viszszaállapontján segítsen.

Tisztelt uraim! Egyes ember teheti, hogy annyit költsön, a mennyi neki jól esik, ha nem is futja a jövedelemből, ha ez iránt lelkiösmeretével kiegyezkedik, bár az is helytelenül cselekszik. De az egyház élete örök. Nekünk kötelességünk, hogy megtartsuk a mi van és azt lehetőleg gyarapítsuk, mert nekünk kell a jövő nemzedék számára biztosítanunk a módot, az eszközöket, hogy széles, kemény alapot rakva egyházunk épületének, ők folytassák, fejlesszék azon munkát, melyet mi megkezdettünk.

Csak most folyt le az országos ünnep, melyben II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társainak hamvait átadták a hazai földnek. Ők a hazáért, a szabadságért szenvedtek száműzetést és távol, idegen földön haltak meg. A nemzet többszörösen megnyilvánult közóhajának tett eleget Felséges urunk, midőn a király és nemzet közötti bizodalom újabb zálogául II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társai hamvainak hazahozatalát elrendelni méltóztatott. Így szól a törvényjavaslat indokolása, melyet az országgyűlés egyhangulag elfogadott.

Nagy Isten! Időknek mily változása, midőn Felséges urunk, egy Habsburg, nemes szíve sugallatát követve, leküzdi az évszázak folyamán mesterségesen szított bizalmatlanságot, a lovagias magyar nemzettel szemben azonosítja magát, együtt érez vele és maga siet a félreértések hosszú láncolatát egy tollvonással megsemmisíteni,

Legyen ezen magasztos léleksugalta fejedelmi tett zárköve a király és nemzet közötti örök békének, mely az egymásbani csalódást kizárja és a kölcsönös bizalmat növelve: új érat nyit meg sokat hányatott, sanyargatott nemzetünknek a haladásra, a boldogulásra.

Vajha ezen, a nemzet és királya belső harmoniájának oly fenséges megnyilatkozása kiterjesztené áldásos hatását a késő századokra és átsugároznék az az utódokra; javára az uralkodóháznak és nemzetünknek!

A jelenben kell előkészíteni a jövőt. De a jövőt nem tudja senki. Ne jöjjön soha oly szomorú idő, midőn a kölcsönös együttérzés megbomlik és évezredes alkotmányunk fenyvegetve lesz; de ha jönnie kell, legyünk elkészülve a legrosszabbra is.

Amiért ne pusztuljanak ki a magyar föld barázdáiból soha a honszeretet nemes csirái, annak sejtjei terjedjenek el a levegőben, melyet mindennap beszívunk, hogy így azok önkénytelenül a polgárok lelkületébe menve át, a késő nemzedékekből is válhassanak ki, szükség esetén, az önzetlen hazaszeretetnek oly nemes alakjai, a milyenek voltak II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társai, kik képesek lesznek mindent áldozni egy eszméért!

Nem vagyunk politikai testület, de nekünk unitáriusoknak, mint jó magyaroknak, lelkünket mélyen érinti mindaz, a mi szeretett hazánknak örömet, vagy bűt okozhat.

Miután fennemlített ténynyel hazánknak egy régi óhaja teljesült, indítványozom: fejezze ki főtanácsunk jegyzőkönyvében e felett érzett honfiúi örömét.

Krisztus tanítványait, azon időre, midőn már nem lesz közöttük, egymás iránti szeretetre és az egymásbani bizalomra inté.

Mi is, kik hazánk különböző pontjairól, egyházunk iránti szeretetből ide sereglünk, legyünk egyetértők. Forraszszon össze minket egy szerető családdá, legalább ezen rövid időre, e gondolat, hogy ez által, míg egyfelől tanácskozásaink sima lefolyását biztosítjuk, másfelől tagjainkban a vallásos együvé-tartozás érzését ápoljuk, mert ez egyházunk iránti kötelességünk.

Midőn végre, méltóságos és főtisztelendő Főtanács Önöket egyenkint szívem egész melegével üdvözölném, hívő lélekkel kérem a nagy Istent: terjessze ki védő karjait mi felettünk és áldja meg a mi tanácskozásainkat.

Ezzel jelen Főtanácsunkat megnyitom.

Egyházi Főtanácsi gyűlés éber figyelemmel és mély érdeklődéssel hallgatván végig főgondnok ur őméltóságának lelkes, hazafias és egyházunk ügyei iránti meleg odaadásról tanuskodó megnyitó beszédét, a következőket határozza:

1. A megnyitó beszéd egész terjedelmében a jegyzőkönyvbe bevétetik,

2. Méltóságos Br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok ur, Nagy Lajos egyh. főjegyző elnök, Fekete Gábor egyh. tanácsos és Kelemen Albert közügyigazgató személyekben egy bizottságot küld ki a végre, hogy az Egyházi Főtanács képviselőjében és nevében tisztelegjenek Méltóságos és Főtisztelendő Ferencz József püspök urnál s üdvözölvén őt harmincz éves püspöksége alkalmából, fejezzék ki egyszersmind élőlőszóval addig is, mig e czélból hozzá intézendő iratunk az ő kezeihez juthatna, Egyházi Főtanácsunk legmélyebb sajnálatát a felett, hogy a püspök ur őméltósága akadályozva van betegsége által jelen Főtanácsi gyűlésünkön megjelenni és fejezzék ki Főtanácsunk reményét, óhaját s őszinte kívánságát az ő mielőbbi felgyógyulásához.

3. Egyházi Főtanácsunk a magyar léleknek őszinte, önzetlen és hálás hazafiúi érzelmével és örömével örökíti meg jegyzőkönyvében azt a tényt, hogy a magyar kormány, felséges urunk és királyunk legfelsőbb hozzájárulásával, beleegyezésével a már kétszázad óta távol idegenben pihenő nagy honfiaink, a bujdosó II. Rákóczi Ferencznek és társai-

nak hamvait f. évi szept. 27., 28. és 29. napjain a Nagy-Törökországból édes hazánkba hazaszállította s azokat nagy ünnepségek mellett örök pihenőre hazánk földjébe elhelyeztette. Őszinte óhajunk, hogy a nagy bujdosók megtért hamvai mellett, támadjon a jelen és jövő nemzedékekben igaz honfiúi lelkesedés, erő és akarat megvédeni és megtartani még évezredekben keresztül e már egy ezredévet átszenvedett, átélt, de soha reményt teljesen nem veszített és mindig jobb jövőt váró édes, magyar hazát.

2. Közügyigazgató Kelemen Albert esperes buzgó imában Isten áldását kéri egyházunkra és főtanácsi tanácskozásainkra.

3. Az E. K. Tanács 996—1906. szám alatt jelenti, hogy az egyházkörök és az illető egyházközségek az 1906 - 1908 évekre terjedő időre Főtanácsi képviselőknek megválasztották a következőket:

1. *A Kolozsdoboka-kör*: egyházi részről Biró Elek kolozsi lelkészt és világi részről: Dr. Szentiványi József birtokos afiát.

2. *Aranyostorda-kör*: egyházi részről Biró Lajos várfalvi és Benczédi Domokos csegezi lelkészeket; világi részről Imreh József nagyenyedi főszolgabíró és dr. Balogh György tordai ügyvéd afiát.

3. *A küllői kör*: egyházi részről Nagy Béla bethlenszentmiklósi lelkész és világi részről Szathmári István haranglábi birtokos afiát.

4. *A marosi kör*: egyházi részről Kelemen Árpád kaáli lelkész és Bartalis József csikfalvi tanító, világi részről Hajdu Elek vármegyei nyug. főjegyző és Péterfi Albert nyárádszeredai kir. albiró afiát.

5. *A kereszturi kör*: egyházi részről Máté Lajos firtosváraljai, Geréb Zsigmond fiattfalvi lelkész és Tóth Vilmos

szentábrahádi tanító, világi részről Dr. Jakabházy Zsigmond siménfalvi birtokos, Pálffy Mihály gagyai birtokos és Szentannai Sámuel keresztesi képezdei tanár fiait.

6. *Az udvarhelyi kör*: egyházi részről Pál Ferencz h.-oklándi és Demeter Dénes h.-karácsonfalvi lelkész, világi részről Tarcsafalvi Albert állami iskolai tanító és Kiss Jenő körjegyző fiait.

7. *A jelsőfejéri kör*: egyházi részről Varga Dénes felsőrákosi lelkész, világi részről Szentpáli Gyula fiát.

8. *A háromszéki kör*: egyházi részről József Lajos kilyénsepsiszentgyörgyi lelkész, világi részről Marosi Ferencz pénzügyi titkár fiát.

9. *A duna-tiszamenti kör*: egyházi részről Barabás István hódmezővásárhelyi lelkész és világi részről Dr. Ormos Jenő hódmezővásárhelyi ügyvéd fiait.

10. *A kolozsvári egyházközség*: Fekete Pál és Müller Gyula fiait.

11. *A tordai egyházközség*: Fekete Ferencz takarékpénztári vezérigazgató és dr. Lőrinczy Ákos ügyvéd fiait:

12. *A budapesti egyházközség*: Dr. Bedő Albert nyug. államtitkár és Józán Miklós lelkész fiait.

Méltóztassék az E. Főtanács e jelentést jóváhagyó tudomásul venni és a Főtanácsi képviselőktől az esküt bevenni.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi és a megválasztott képviselőktől az esküt bevenni határozza, felhíván egyúttal mind eskütételre azokat az egyházi tanácsosokat is, akik az esküt még nem tették le. E felhívásra a következők teszik le az esküt: Biró Elek, Biró Lajos, Nagy Béla, Kelemen Árpád, Máthé Lajos, Geréb Zsigmond, Pálfi Mihály, Varga Dénes, Marosi Ferencz, Müller Gyula, Fekete Ferencz és Demeter Dénes képviselők és Kozma Jenő egyházi tanácsos.

4. Az Egyházi Főtanács megalakulása tekintetéből

számbavétnak a megjelent tagok és kitünt, hogy a következő tagok jelentek meg:

I. Hivatalból :

1. *Főtanács elnöke*: főgondnok Br. Petrichevich-Horváth Kálmán; *egyh. főjegyző*: Nagy Lajos; *közügyigazgató*: Kelemen Albert esperes; *egyházi és püspöki titkár*: Végh Mihály; *pénztárnok*: Benczédi Gergely; *jogtanácsos*: Molnár Sándor; *számvevők*: Csifó Salamon és Gyulay Árpád; *gazdasági bizottság tagjai*: Benkő Mihály, Gyöngyösy Béla, Molnár Sándor, dr. Nagy Zoltán, Ürmössy Jenő.

2. *Esperesek*: Nagy Lajos, Csegezi László, Gvidó Béla, Kelemen Albert, Raffaj Domokos, Kisgyörgy Sándor, Osváth Gábor, Kiss Sándor és Józán Miklós.

3. *Egyházköri felügyelő gondnokok*: Benkő Mihály, Gothárd Sándor, Csegezi Mihály, Székely Miklós, ifj. D. Pataky László, Fekete Gábor, Bedő Ferencz, Szentiványi Miklós, Kovács József.

4. *Iskolai felügyelő gondnokok*: Kozma Ferencz, Fekete Gábor, Gál Jenő, Csegezi Mihály, Székely Miklós.

5. *Tanárok*: Péterfi Dénes, dr. Boros György, Csifó Salamon, Nagy Gyula, dr. Nyiredy Géza, dr. Gál Kelemen, Gálffy Lőrincz, Pálfi Márton, dr. Kiss Ernő, Hidegh Mihály, Pap Mózes, dr. Szolga Ferencz, Varga Dénes.

II. Egyházi tanácsosok :

1. *Egyházi részről*: Deák Miklós, Dombi János, Fazakas Lajos, Gál Elek, Gálfalvi János, Iszlai Márton, Létay Domokos, Lőrinczi István, Lőrinczi Dénes, Miklós György, Molnár János, Nagy János, Németh István, Ürmösy Kálmán, Hadházy József.

2. *Világi részről* Albert Dénes, Árkossy Lajos, Barabás Dénes, Ballok Károly, Czakó József, Derzsi Domokos, M. Farkas Sándor, Dr. Ferencz József, Hadházy Sándor, Br. Petrichevich-Horváth Áthur, Kilyéni Endre, Dr. Kozma Jenő, Lőrinczi Sándor, Máté János, Nagy Albert, Nagy György, Orbók Ferencz, Székely János, Török Árpád, Zsakó István,

Dr. Ferenczy Géza, Gr. Horváth Toldy Rudolf, Szentiványi István, Lőrinczi Dezső.

III. *Egyházkörök és egyházközségek képviselői:*

Biró Elek, Dr. Szentiványi József, Biró Lajos, Benczédi Domokos, Dr. Balogh György, Nagy Béla, Kelemen Árpád, Máté Lajos, Geréb Zsigmond, Pálffy Mihály, Szentannai Sámuel, Pál Ferencz, Demeter Dénes, Tarcsafalvi Albert, Kiss Jenő, Varga Dénes, József Lajos, Marosi Ferencz, Barabás István, Müller Gyula, Fekete Ferencz, Dr. Lőrinczi Ákos.

Meg nem jelenésüket kimentették: Mózes Mihály, Dr. Székely Ferencz, Gál Kálmán, Berde István, Ifj. Tana Sámuel, Kozma Dimén, Dr. Ferencz Ákos, Vári Albert, Bartalis József, Dr. Bedő Albert, Létay Máté, Létay Lajos, Kádár Lajos, Dr. Jankovich Pál, Ajtay János, Daniel Lajos, László Gyula, Imreh József, Tóth Vilmos, Perczel Ferencz, Kádár Lázár, Péterfi Albert.

Elnök a megjelent főtanácsai tagok számbavétele után kijelentvén, hogy az egyházi törvények 205. §-ában előirt létszámon jóval felül vannak jelen a tagok, a Főtanácsot megalakultnak nyilvánítja. Főtanács pedig azoknak, kik elmaradásukat bejelentették, igazolását elfogadja.

5. Előterjesztetik a tagokkal már előre közölt tárgysorozat megállapítás végett.

Főtanács a már előre közölt tárgysorozatot felolvasottnak tekinti s elfogadja.

6. Olvastatik a Méltóságos és Főtisztelendő püspök úrnak 505 — 1906. püsp. sz. a. beadott évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Midőn évi jelentésemet, mely Isten kegyelméből a 30-adik, megteendő vagyok, mindenekelőtt lelkem hazafias érzelmének kívánok kifejezést adni a közöröm felett, mely II-dik Rákóczi

Ferencz, nagy emlékü fejedelmünk s bujdosó társai hamvainak a messze idegen földről hazaszállításával egész nemzetünk szívét megdobogtatta. Minő változása az időknek! Mily fényes bizonyítéka az erkölcsi világrendnek s hogy van bíró a felhők felett, a kinek ha ítélete késik is, de el nem marad. Ime, a kiknek kardja hazánk jogainak és szabadságának védelmében 200 évvel ezelőtt ketté tört és a kik a zsarnok hatalomtól elítéltetve, bujdosókká lettek, most dicsőülve keltek ki sirjukból és szellemök hűségre, kitartásra, hazaszeretetre intve, buzdítva és bátorítva járják be hazánk rónait és bérceit, kunyhóit és palotáit egyaránt. A drága hamvaknak Kassán történt elhelyezésével kapcsolatos ünnepélyességekre ugy a kassai polgármester, valamint az Abaujtonamegyei alispán úrtól szerencsés voltam én is meghívót kapni. Betegségem miatt azonban legnagyobb sajnálatomra sem a kassai, sem ezt megelőző napon a budapesti országos ünnepségekben nem vehettem részt, a mint óhajtottam volna. De okt. 28-ra elrendeltem, hogy összes templomainkban a Rákóczi nagy emlékét dicsőítő istentiszteletek s október 29-én összes iskoláinkban hasonló czélból megfelelő iskolai ünnepélyek tartassanak. Vajha nemzetünk e régi vágyának, hazánk e kiváló szabadsághősei idegenben nyugvó hamvainak hazahozatala iránt a király méltányló elismerésével és beleegyezésével történt megvalósulása, áldásthozólag terjedne ki hazánk és nemzetünk felett a messze századokra is.

A mint ezt annak idejében E. K. Tanácsunknak már bejelentettem, nem mulaszthatom el a Méltóságos és Főtisztelendő egyházi Főtanácsnak is bejelenteni, hogy Méltóságos id. Daniel Gábor főgondnok úrnak ez állásáról, mindnyájunk sajnálatára történt lemondásával, e czimen a főrendiházban elfoglalt helye üresedésbe jövéen, az 1885. évi VII. t.-cz. 4. §-a B), e) pontja alapján a meghívót a főrendiházba még a múlt 1905. évi október 27-ről kelezve megkaptam Ő Felségétől, apostoli Királyunktól s ehez képest az új országgyűlésnek f. évi május 22-én történt megnyitásán, mint a főrendiház tagja jelen is voltam és a megalakuló ülésekben részt is vettem. Ugyan ez alkalomból gr. Apponyi Albert ujonnan ki-

nevezett vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnál tiszteletemet téve, egyházunk nevében magas állásában üdvözöltem s egyházunk iránti jóakarátát kértem.

Tekintettel egyfelől már éppen erre a körülményre, mely szerint, mint a főrendiház tagja, többször kell Budapestre mennem s esetleg ott több időt is kell töltenem, de tekintettel másfelől még inkább arra, hogy 51 évi szolgálatom után, a miért nem tudok elég hálát adni Istennek, kénytelen vagyok szűkebb térre szorítani munkásságomat, elég tágasnak találván különben erre a mind több gondot adó püspöki tiszttet is, az E. K. Tanácstól felmentetésemet kértem a tanári működés alól, a melyet az teljesen méltányolt is. Ehez képest tanári működésemet a jelen tanévben már meg is szüntettem. Egyházunk új szervezeti törvénye szerint erre különben sem voltam kötelezve. Én azonban az új szervezeti törvény után is egy pár órát fenntartottam magamnak papnevelő intézetünkben, hogy ez által közvetlen befolyhassak én is papnövendékeink kiképzésére. S mondhatom, hogy most sem könnyű szívvel szüntettem meg tanári működésemet, nem azért, mint ha az nekem most is terhemre lett volna, hanem azért, mert tekintettel a már felhozott körülményekre egyszer távollétem, máskor talán korommal járó gyengélkedésem miatt, a legjobb akarattal sem tudnám tanári működésemet tovább is úgy folytatni, mint a hogy azt folytatni mindig kötelességemnek ismertem. Legyen azonban teljesen megnyugodva a Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács, hogy tanári működésem megszűntével sem fogok megszűnni főfelügyeleti jogomnál fogva se, minden lehető módot felhasználni, hogy különösen papnövendékeink intézeti életét figyelemmel kísérem s az ők erkölcsi és szellemi fejlődésükre tölem kitelhetőleg befolyak.

Ezek után áttérek szorosabb értelemben vett püspöki jelentésemre.

1. Belső embereink változása a mult évi egyházi főtanács óta :

a) Lelkészeknek rendeltettek : Barabás István tordátfalvi l. Hódmezővásárhelyre ; Lőfi Ödön n.-ajtai l. Bölönbe ; Dr. Pázsint Mihály l.-jelölt Alsószentmihályfalvára ; Nagy Dénes

1.-jelölt Alsó-Járába; Veress György 1.-jelölt Nagyajtára; Pálffy Ferencz lókodi 1. Szabédra; Gálfi András 1.-jelölt Iszlóba; Fekete Domokos pipei 1. Magyar-Zsákodra; Szén Mihály 1.-jelölt Homorod Szentpéterre; Kökössy Mihály polgárdi 1. Tordátfalvára; Kiss Károly papnövendék Polgárdiba; Kovács István bordosi 1. Pipére; Pap Gyuja 1.-jelölt Tarcsafalvára.

b) lelkész-helyettesnek Molnár Kálmán papnövendék Bordosra.

c) Kántortanítóknak: Boros Áron Hetesről Hódmező-Vásárhelyre; Asztalos Ferencz okleveles t.-jelölt Hetesre; Kiss Dénes okleveles tanító-jelölt Magyar-Zsákodra; Pálffy Sámuel Mezőberényből Dévaványára; Lázár Dénes Dévaványáról Mezőberénybe.

d) Kántoroknak, mint állami vagy községi iskolai tanítók a polgári községgel fennálló szerződés alapján: Nagy Árpád Ürmösre, Jobbágy Sándor Pipére, Vajda Antal Városfalvára.

e) Tanítónőknek: Szabó Margit Magyarsároson véglegesítve, Árkosy Lenke okleveles tanítónő Bölönbe.

f) Ürességben van a lókodi lelkészi állás és Haranglábban a kántortanítói állás.

g) Nyugalomba léptek: Vas István h.-szentpéteri, Ürmösi Sándor tarcsafalvi, Demeter Lőrincz magyar-zsákodi lelkész és Nagy János haranglábi kántortanító afiai.

h) Elhaltak: Székely András alsójárai szolgálatban levő; Szuhay János, Ütő Dániel és Lőfi Áron nyug. lelkész afiai.

2. Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint 1905-ben:

A) kereszteltetett: a) fiú 1025

b) leány 901

együtt 1926 új szülött.

Kevesebb 38-al, mint 1904-ben. Ezekből házasságon kívül 238, a mi a szülöttek számának, sajnos, most is $12\frac{9}{10}$ -át teszi.

B) Konfirmáltatott: a) fiú 559

b) leány 491

együtt 1050 növendék.

Kevesebb 180-al, mint 1904-ben.

C) Összeeskettett:	a) tisztán unitárius	293
	b) vegyes vallásu	209
	együtt	502 pár.

Kevesebb 29 párral, mint 1904-ben.

D) Eltemettetett:	a) férfinemből . . .	784
	b) nőnemből . . .	746
	együtt . . .	1530 halott.

Több 161-el, mint 1904-ben. A mi annál sajnosabb, mert a fennebbi adatok szerint csak a halottak száma növekedett.

E) Átállottak egyházunkba:	a) férfi . . .	49	} = 117
	b) nő . . .	68	

Kilépett egyházunkból:	a) férfi . . .	35	} = 107.
	b) nő . . .	72	

E szerint csak . . . 10-ej

vagyunk e czimen előnyben.

F) A lélekszám:

1905. év végén a kimutatások szerint volt 73.772

1904. „ „ „ „ „ 73.187

a mi . . . 585 lélekszám

gyarapodást mutat. Tekintettel azonban a szülöttek és elhaltak közötti különbözetre, a mely az előbbiek javára 396 lelket tesz és az átállásokkal mutatkozó 10 lélek nyereségre, az adatok szerinti lélekgyarapodás csak 406-ra tehető. A különbség tehát 179, a mi még mindig a hibás számításból következik. Mindazáltal mégis, mintha pontosabb kezdene lenni a kimutatás.

A lelkési szolgálatok a kimutatások szerint a házasságkötéseknél nem vétettek igénybe 1—1 esetben Korondi, Hom.-Sz.-Mártoni és Kálnoki egyházközségekben. Legyenek rajta illető lelkész afiai, a mennyiben ez meg nem történt volna, hogy ezek a házasságok, ha utólagosan is, de egyházilag is megköttessenek s lelkészeink általában ne mulasszák el a legnagyobb gondot fordítani arra, hogy hiveink a lelkési szolgálatokat a kereszteleseknél, esketéseknél és temetéseknél mindenkor igénybe vegyék.

Ugyancsak a kimutatások szerint a házasságkötésekkel a gyermekek vallására nézve vegyes vallású házastársak között csak 1 esetben történt megegyezés és pedig a mi egyházunk javára. Ha így állana a dolog, ez elég kedvező lenne egyházunkra nézve. De az országos Statisztikai kimutatásokból mást látok. Ennélfogva figyelmeztetem lelkész fiait, hogy ne csak a nyereséget, hanem a veszteséget is jegyezzék fel a kimutatásokban. Mert a betegséget titkolni rosszabb, mint orvosságot keresni, míg nem késő.

A népesedési kimutatással kapcsolatban szándékom volt számszerűleg kimutatni Amerikába és Oláhországba kivándorolt hiveinket. Ez iránt fel is hívtam lelkész fiait, hogy minden egyházközségünkben írják össze a kivándoroltakat. De e felhívásomnak ez ideig csak Aranyos-Torda és Felsőfejérvári lelkészeink tévén eleget s ennélfogva szándékomat sajnálatomra ezuttal nem valósíthatván meg, kénytelen vagyok ezt a jövőre hagyni.

3. Püspöki vizsgálatot tartottam budapesti egyházközségünkben f. évi május 25—27. napjain és toroczkói egyházközségünkben jun. 24—26. napjain. Ezen vizsgálatokról szóló jegyzőkönyveket az E. K. Tanácsnak beadván, itt csak annyit jegyzek meg, hogy mindkét egyházközségünkben az állapotot teljesen megnyugtatónak találtam. Sőt örömömre szolgált toroczkói templomunknak az egyházközség által történt kijavítása és a lelkészi laknak némi kibővítése, valamint az áldozatkészség, a melyet toroczkói hiveink úgy ezen építkezésekkel felmerült költségek fedezése, valamint újabb megújabb alapítványok tételével hitbuzgó őseik példáját követve, mondhatni évről-évre gyakorolnak. Nem különben örömmel tapasztaltam, hogy mily tevékenységet fejt ki budapesti egyházközségünk minden irányban, közelebbről pedig szép háza hasznélvezetének — az építővállalkozó csődbe jutván — lehető megváltásában, ami $\frac{2}{3}$ -ad részben már a megvalósulás stadiumában van.

Kapcsolatban ezen püspöki vizsgálatokról tett jelentéssel, helyén látom megemlíteni martonosi egyházközségünkben tett látogatásomat is, ujonnan épített templomá-

nak szept. 16-án történt felszentelési ünnepélye alkalmából. Ez ünnepélyre úgy a Gagy, mint a Nyikó völgyében lévő egyházközségeinkből hiveink oly nagy számmal jelentek meg, hogy az valóban egy kis zsinat képét mutatta. Nem is bánhatta meg senki, aki ez ünnepélyen jelen volt, mert egy ily templomszenteléssel járó istentisztelet mellett, maga a szép és izléses templom, mely első sorban a tervelőt, Pákey Lajos afiát dicséri, de az építőmester Fekete Benjaminsnak is becsületére válik, mindnyájunkat meglepett s a legnagyobb gyönyörrel töltötte el keblünket. Igaz, hogy az építési költségek többbe kerültek, mint a hogy a hivek egyelőre gondolták s e miatt nem csekély adósság is terheli, de buzgóságuk és áldozatkészségük, amelyet eddig is tanusítottak templomuk építése körül, e terhet is elviselhetővé teszi, amíg attól Isten segedelmével valahogy megszabadulhatnak; amire részben talán mi is befolyhatunk.

Meglátogattam ez alkalomból még szomszédos énlaki egyházközségünket is, ahol a hivek szintugy, mint Martonosban a legnagyobb örömmel és szivességgel fogadtak. Útközben körülnéztem sz.-kereszturi gimnáziumunkban is, amely különösen most a tanév kezdetén kitisztítva s berendezve, reám a legjobb benyomást tette, annyira, hogy én addig is, amíg kiépíthetnők s míg jobban felszerelhetnők, egyáltalában nem láttam annyi hiányt, a mi miatt e tanintézetünk a maga rendeltetésének meg ne felelhetne, s akár a tanárok működése meg lenne akadályozva, akár a tanulók abban, tekintettel különösen az ők viszonyaikra és igényeikre, elhelyezhetők ne lennének.

4. A báró Baldácsi-alapítvány meghatalmazottainak közgyűlése f. évi ápril 26-án tartatott meg Budapesten, amelyben meghatalmazott társammal Bedő Albert afiával, mint rendesen, ezuttal is részt vettem. Az alapítványi birtokok jövedelméből ez évre is 9000 korona osztalék állapított meg egyházkerületekként, s ez évben letelvén a meghatalmazottak 3 évre szóló megbízatása az egyházkerületek felhívtak meghatalmazottaik megválasztására és bejelentésére; ami jelen egyh. főtanácsi gyűléseink tárgysorozatába fel is van véve.

5. A Dávid Ferenc-alapnak kezelésem alatt álló része, mely mult évi jelentésem szerint 4176 kor. 97 fil. volt, a f. évi junius 30-iki zárlattal 4761 kor. 32 fil. Gyarapodás 584 kor. 35 fillér. A közpénztárba beadott s ott kezelt 37375 kor. 17 fil. ez alap tesz 42136 kor. 49 fillér.

Az Ezredéves alap, mely ugyancsak mult évi jelentésem szerint 8787 kor. 65 fil. volt, a f. évi junius 30-iki zárlattal 9326 kor. 86 fillér. Gyarapodás 539 kor. 21 fil. — amiből ezuttal is 100 korona Méltsgs Báró Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok úr 13-dik száz kor. adománya.

6. Angliai és Amerikai testvéreinkkel az érintkezést levelezés után fenntartottam s úgy a brit- és külföldi, valamint az amerikai unitárius Társulatok szivesek voltak Budapest s annak kapcsolatában levő egyházközségeink számára a szokott segélyt ez évre is megküldeni.

Angliában jelenleg két papjelöltünk van, Raffaj Károly Oxfordban és Kis Sándor Manchesterben. A Channing House Schoolban Pákei Mártát Pünkösti Mariska váltotta fel Budapestről; Pákey Márta Pákey Lajos egyh. tanácsos afia leánya, ki csak a napokban érkezett haza Londonból, kitűnő tehetséggel és szorgalmával, finom modorával, maga alkalmazkodásával, úgy látszik, hogy valóságos kedvence volt az intézet igazgatónőjének, mint az egész intézetnek s általában mindazon családoknak, a hol megfordult, ezek között különösen Scharpe Emilia alapítványozó nőnek is. Erről több oldalról értesültem. De ő maga is a legkedvesebb emlékekkel jött haza.

Amerikában szintén van egy papjelöltünk, dr. György János, a ki egy évet Meadvilleben eltöltvén, a második évre E. K. Tanács engedélyével a Harward-egyetemre ment az amerikai Cambridgebe. És ha már künn maradt erre a tanévre is, módját kell találnunk, hogy a jövő szeptemberig maradjon künn Bostonban, mivel az unitárius s más szabad-elvű vallásos gondolkozók nemzetközi Tanácsa a jövő évben szeptemberben Bostonban fogja megtartani két évenként tartani szokott gyűlését, a melyen eddig mindig képviselve volt egyházunk is. De mivel ez uttal valószínűleg nem leszünk

abban a helyzetben, hogy hazánkból képviselőt küldhessünk Bostonba, ez esetben György Jánost megbízhatnók egyházunk képviseletével.

7. Végül a mult évi egyházi főtanácsunk óta elhunyt egyházi tanácsos afiai sirhantjára teszem le még a megemlékezés kegyeletes koszoruját. Ezek belső embereink közül: Szuhay János, Ütő Dániel és Lőfi Áron, mindhárman már nyugalmazva volt lelkész afiai; az utóbbi egyszersmind évek hosszú során át érdemes esperes is. A világiak közül Pálffy Károly nyug. főreáliskolai tanár, Barla Domokos megyei nyug. főpénztárnok, Aradi Ferenc városi nyug. levéltárnok és Mikó Imre kir. táblai bíró, egyike legjobb és legbuzgóbb egyháztanácsosainknak, a ki E. K. Tanácsunknak, valamint II-od foku fegyelmi bíróságunknak is kiváló lelkiismeretes tagja volt. Elvesztése annyival fájdalmasabb, mert a halál alig tul a férfikor delén ragadta ki sorainkból. Nem tartozott ugyan még egyházi tanácsos afiai sorába, de meg vagyok győződve, hogy egyházi Főtanácsunk összes tagjainak érzületével találkozom, a mikor az oly korán elhunyt s családi érényeinel fogva egyházunkban is nagyra hivatott derék ifjunak Báró Petrichevich-Horváth Ferencnek, nagyérdemü Főgondnokunk egyetlen fiának sirjára is leteszem e helyen is a megemlékezés koszoruját.

Kisérje fájó részvétünk az elhunytakat. Az emlékezet virasszon sirhantjaikon.

Tisztelettel kérem a Méltóságos és Főtisztelendő egyh. Főtanácsot, méltóztassék évi jelentésemet tudomásul venni és elfogadni.

Kolozsvár, 1906. október 30.

Atyafi szolgálja:

Ferencs József s. k.,
unitárius püspök.

Egyházi Főtanács köszönettel és elismeréssel veszi tudomásul a Méltóságos és Főtisztelendő püspök úr évi jelentését s annak egész terjedelmében jegyzőkönyvre yaló vételét elhatározza.

7. Olvastatik az E. K. Tanács 982 --1906. sz. a. évi jelentése és ennek végeztével a főtanácsai bizottságnak arra előterjesztett jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács !

E K. Tanácsunk egy évi munkálkodásáról tisztelettel tesszük meg jelentésünket a következőkben :

A múlt évben tartott E. Főtanács után az E. K. Tanács 12 rendes és 2 rendkívüli ülésen intézte egyházunk ügyeit. Az E. Főtanács határozatai mind végrehajtottak. A székelykereszturi takarékpénztár bukásából kifolyólag vizsgálattartásra kiküldött bizottság működésének eredményéről külön jelentésben számolunk be. A bölöni egyházközség vagyonkezelésének megvizsgálására E. K. Tanácsunkból kiküldött bizottság megjelenván Bölönben, mindenekre kiterjeszkedő figyelemmel részletes vizsgálatot tartott. Megnyugtatóan jelenthetjük, hogy a bizottság jelentése szerint valamely nagy aggodalmat keltő jelenségek nem találtattak. A meglevő bajok orvoslására E. K. Tanácsunk a szükséges intézkedéseket megtette.

Az egyházi tisztviselők, a szakbizottságok, valamint középiskoláink igazgatóságai kötelességeiket buzgósággal teljesítették.

Az évi esperesi vizsgálatok az egyházkörökben megtartottak. Az esperesi vizsgálatokról felterjesztett jelentések szerint a valláserkölcsei élet, leszámítva azt, hogy vadházasságok még mindig fordulnak elő, eléggé megnyugtató. Az áldozatkészség jeleivel csaknem mindenik egyházközségben találkozunk. Az egyházkörökben az évi kegyes adományok értéke: 24321 K. 99 fillért teszen ki. Az egyházközségek vagyonkezelésében elégséges rend és takarékoság tapasztalható.

Az egyházi épületek kellő jó karban gondoztatnak. Örömmel említjük fel, hogy a martonosi egyházközség szép, új templomot építtetett. A székelyudvarhelyi egyházközség temploma pedig építés alatt áll. Mindkét templom művészi tervrajzát Pákey Lajos mérnök afia készítette.

Egyházköri esperes afiai, a hatóságuk alatt álló egyház-

körök adminisztrálásában kellő buzgóságot tanusítottak. Az ügyek intézésénél sürgetésre csak egy pár esetben volt szükség. Lelkészeink, valamint tanító és énekvezér afiai kötelességeiket igyekeztek hűségesen teljesíteni. Az egyházközségekben elég rend és békesség van.

Sajnálattal említjük fel azonban, hogy az esperesi vizsgálati jegyzőkönyvek tanúsítása szerint hiveink közül is számosan vándorolnak ki Amerikába. A kivándorlás okát népünk otthoni nehéz megélhetési viszonyaiban találhatjuk. Sajnos, hogy a kivándorlók száma nem hogy apadna, de emelkedik. Főleg az udvarhelyi és kükküllői körből távoztak el nagyobb számban. Némileg megnyugtató, hogy végleg nem telepednek meg új hazájukban. Vallásukhoz a messze távolban is szeretettel ragaszkodnak, a mit igazol az, hogy az egyházközségből nagyobb számmal eltávozottak és egy helyen letelepültek adományokat küldenek haza egyházközségük javára. E. K. Tanácsunk felhívta lelkészeink figyelmét, hogy a népet felvilágosítva a kivándorlás veszedelmes és bizonytalan voltáról, minden lehetőt kövessenek el a kivándorlási vágy tovább terjedésének megakadályozására.

Az egyházközségek 5 évenként egybeállítani rendelt vagyonleltárai nem terjesztetvén be kellő időben az egyházkörökből, az egyházközségek összesített vagyonkimutatását jövő évben fogjuk bemutatni.

Az egyházközségek ingó vagyonállapotáról a következő jelentést van szerencsénk beterjeszteni:

I. Püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	52534 K. 75 fill.
„ kiadás „	48131 „ 42 „
Pénzmaradvány	4403 K. 33 fill.
Összes vagyon az év végén	314370 „ 96 „
Az előző évinél több	10907 „ 21 „
Teher	8856 „ 72 „
Az előző évinél kevesebb	8713 „ 28 „

II. A kolozsdobokai egyházkörben, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	3749 K. 30 fill.
„ kiadás „	3490 „ 76 „
Pénzmaradvány	258 K. 54 fill.
Közalap vagyona	1050 „ — „
Magtár-alap	138 „ 56 „
Kepe-alap	7030 „ 08 „
Orgona-alap	15 „ — „
Iskola-alap	200 „ — „
Vegyes alapok	250 „ — „
Összeg	8942 K. 18 fill.
Az előző évinél több	1288 „ 75 „
Adóssága	458 „ — „
Az előző évinél kevesebb	3292 „ — „

III. Az aranyos-tordai egyházkörben, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	51376 K. 90 fill.
„ kiadás „	46734 „ 62 „
Pénzmaradvány	4642 K. 28 fill.
Közalap vagyona	111527 „ 09 „
Kepe-alap	70755 „ 37 „
Értékpapír	13242 „ — „
Épitkezési-alap	311 „ 43 „
Torony-alap	2175 „ 29 „
Vegyes-alapok	906 „ 51 „
Magtár-alap	288 „ 72 „
Összesen	203848 K. 69 fill.
Az előző évinél több	5400 „ 67 „
Adósság	511 „ — „
Az előző évinél kevesebb	25 „ 21 „
Gabona vagyon	77 Hl. 60 lit.
Az előző évinél több	— „ 57 „
Kegyess adományok értéke	2799 K. 25 fill.

IV. A *küküllői egyházkörben*, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	14882 K. 65 fill.
„ kiadás „	12905 „ 59 „
Pénzmaradvány	1977 „ 06 „
mely összeg a vegyes alapokba számított be.	
Közalap vagyona	4941 K. 33 fill.
Kepe-alap	13321 „ 92 „
Magtár-alap	354 „ 26 „
Épitkezési-alap	951 „ 38 „
Értékpapirban	100 „ — „
Orgona-alap	619 „ 58 „
Templom- és torony-alap	1512 „ 14 „
Vegyes alapok	20591 „ 84 „
Összesen	42392 K. 45 fill.
Az előző évinél több	3209 „ 24 „
Adósság	17828 „ 46 „
Az előző évinél kevesebb	1369 „ 69 „
Gabona vagyon	100 Hl. 55 lit.
Az előző évinél kevesebb	82 „ 03 „
Adományok és közmunkák értéke	4408 K. 07 fill.

V. A *marosi egyházkörben*, az egyházközségekben az 1905. évben:

Összes bevétel volt	51722 K. 28 fill.
„ kiadás „	45215 „ 92 „
Pénzmaradvány	6506 K. 36 fill.
Közalap vagyona	40584 „ 68 „
Magtár-alap vagyona	1854 „ 71 „
Kepe-alap vagyona	35529 „ 92 „
Épitkezési-alap vagyona	200 „ — „
Értékpapirokban	2214 „ — „
Iskola-alap vagyona	1181 „ 86 „
Vegyes alapok	29343 „ 96 „
Összesen	117415. 49 fill.
Az előző évinél több	7374 „ 42 „
Adósság	61148 „ 06 „

Az előző évinél kevesebb	2536 K. 21 fill.
A teher levonása után a vagyon értéke	56267 „ 43 „
Az előző évinél több	9910 „ — „
Gabona vagyon	603 Hl. 22 lit.
Az előző évinél több	55 „ 70 „
Az évi kegyes adományok és közmunkák értéke	2037 „ 96 „

VI. A sz.-kereszturi egyházkörben, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	34513 „ 69 „
„ kiadás „	17679 „ 77 „
Pénzmaradvány	16833 K. 92 fill.
Köz-alap vagyona	19437 „ 22 „
Magtár-alap vagyona	558 „ 04 „
Kepe-alap vagyona	78035 „ 97 „
Épitkezési-alap vagyona	4259 „ 56 „
Torony-alap vagyona	3313 „ 14 „
Orgona-alap vagyona	2699 „ 84 „
Iskolai-alap vagyona	9753 „ 94 „
Értékpapír	307 „ — „
Vegyes alapok	10482 „ 76 „
Összesen	146251 K. 22 fill.
Az előző évinél kevesebb	15410 „ 22 „
Adósság	7618 „ 72 „
Az előző évinél kevesebb	6182 „ — „
Gabona vagyon	1443 Hl. 10 lit.
Az előző évinél több	229 „ 15 „
Az évi kegyes adományok és közmunkák értéke	3493 „ 36 „

VII. Az udvarhelyi egyházkörben, az egyházközségek az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	21686 K. 45 fill.
„ kiadás „	20057 „ 42 „
Pénzmaradvány	1623 K. 03 fill.
Közalap vagyona	14107 „ 13 „
Átvitel	15730 K. 16 fill.

Áthozat	15730 K. 16 fill.
Magtár-alap vagyona	5135 „ 28 „
Kepe-alap vagyona	38947 „ 08 „
Épitkezési-alap vagyona	20279 „ 50 „
Orgona-alap vagyona	183 „ 69 „
Torony-alap vagyona	2734 „ 72 „
Iskolai-alap vagyona	3318 „ 30 „
Vegyes alapok	17442 „ 57 „
Összesen	113771 K. 30 fill.
Az előző évinél több	1302 „ 23 „
Adósság	12783 „ — „
Az előző évinél több	5296 „ 48 „
Gabona vagyon	1585 Hl. 72 lit.
Az előző évinél kevesebb	91 „ 86 „
Az évi kegyes adományok és közmunkák értéke	4140 „ 98 „

VIII. *A felsőfejéri egyházkörben, az egyházközségekben az 1905. év végén:*

Összes bevétel volt	5247 K. 94 fill.
„ kiadás „	4323 „ 72 „
Pénzmaradvány	924 K. 22 fill.
Közalap vagyona	3030 „ 29 „
Magtár-alap vagyona	2209 „ 01 „
Kepe-alap vagyona	6705 „ 02 „
Templom- és torony-alap vagyona	2660 „ 26 „
Orgona-alap vagyona	185 „ 48 „
Vegyes alapok	1334 „ 70 „
Összesen	16148 K. 98 fill.
Az előző évinél kevesebb	370 „ 43 „
Adósság	6132 „ 46 „
Az előző évinél kevesebb	845 „ 64 „
Gabona vagyon	74 Hl. 37 lit.
Az előző évinél kevesebb	8 „ 03 „
Az évi kegyes adományok és közmunkák értéke	1413 K. 81 fill.

IX. A *háromszéki egyházkörben*, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	51394 K. 32 fill.
„ kiadás „	38553 „ 25 „
Pénzmaradvány	12841 K. 07 fill.
Közalap vagyona	179916 „ 70 „
Magtár-alap vagyona	3769 „ 17 „
Kepe-alap vagyona	109568 „ 41 „
Épitkezési-alap vagyona	4502 „ 45 „
Orgona-alap vagyona	1231 „ 51 „
Torony-alap vagyona	184 „ 86 „
Iskola-alap vagyona	1917 „ 79 „
Értékpapir	100 „ — „
Vegyes alapok	5945 „ 75 „
Összesen	319977 K. 71 fill.
Az előző évinél több	9153 „ 69 „
Adósság	4749 „ 71 „
Az előző évinél kevesebb	905 „ 74 „
Gabona vagyona	1776 Hl. 99 lit.
Az előző évinél több	25 „ 27 „
Az évi adományok és közmunkák értéke	1300 K. — fill.

X. A *duna-tiszamenti egyházkörben*, az egyházközségekben az 1905. év végén:

Összes bevétel volt	13656 K. 53 fill.
„ kiadás „	11707 „ 81 „
Pénzmaradvány	1948 K. 72 fill.
Közalap vagyona	8486 „ 03 „
Magtár-alap vagyona	3260 „ 10 „
Épitkezési-alap vagyona	4318 „ 89 „
Iskolai-alap	189 „ — „
Összesen	18202 K. 74 fill.
Az előző évinél több	3418 „ 72 „
Adósság	19591 „ 07 „
Az előző évinél több	303 „ 10 „
Az évi kegyes adományok értéke	4728 „ 56 „

A vallás és közoktatásügyi miniszter úr 35491—1906. szám alatt 1906. évre és az 1904 évi állami költségvetés keretében megállapított összeget, 36000 koronát utalt ki egyházunk részére egyházi államsegély címen. Tudomásunk szerint az 1906. évi állami költségvetés keretében egyházunk részére ily címen 42000 korona irányoztatott elő, azonban a 6000 K. emelkedési összeg mind ez ideig nem lett kiutalva.

Az egyházi alapok gyarapítására 1905. évre is 15800 K. rendkívüli államsegély utaltatott ki. Ez összeg mikénti felhasználásáról, külön jelentésben számolunk el. 1906. évre ily címen nem történt utalás.

A székelykereszturi gimnázium részére 1906. évre 11000 kor. iskolafenntartási államsegély utaltatott ki, ugyancsak a székelykereszturi gymnasium részére tanszerek beszerzése céljából 480 korona rendkívüli államsegély adatott.

Lelkészeink kongruájába 1906. év első felében: 54728 kor. 72 fill., 1906. év második felében: 54753 kor. 22 fill., összesen: 109481 kor. 94 fill. utaltatott ki.

Segédlelkészi átalány címen 1906. évre is 2000 korona adatott.

Tanítói jövedelem kiegészítés és évötödös korpótlékok fedezésére államsegély engedélyeztetett: Lőrinczy Lenke ravai, Erdős Mihály csehétfalvi, Benedek Mihály székelykereszturi, Kiss Dénes magyarzsákodi, Nagy Ferenc és Máthé Juliska énlaki, Lázár Ferenc iklandi tanítók, illetve tanítónők részére.

Az 1905. évi főtanácsi bizottság tagjai a nyomda-alap gyarapítására 110 kort 80 fillért adományoztak. Ez összeg az alaphoz csatolásra beutaltatott a pénztárba és a nemeslelkű adományozóknak E. K. Tanácsunk köszönetét fejezte ki.

Néhai Vécsei Sámuel egyházi tanácsos afia a Kolleg. konviktus céljára végrendeletileg 200 koronát hagyományozván, ez összeget örökösei kifizették s az beutaltatott a pénztárba a Kolleg. konviktusi alapok közt kezelésre. Egyszersmind E. K. Tanácsunk az örökösökkel szemben a haláleset felett részvétét, a hagyomány befizetéséért pedig köszönetét fejezte ki.

Dr. Kőváry László Kolleg. felügyelő gondnok afia és neje

a tordai gymnasium javára, tanulók jutalmazására 200 kor. alapítványt tettek és fizettek be a tordai gymn. pénztárába E. K. Tanácsunk az alapítványért meleg köszönetét fejezte ki. a nemes lelkű alapítókkal szemben.

Dr. Ferencz József egyházi tanácsos afiával szemben egy szegény tanuló 1906—7. tanévi 210 kor. konviktusi díjának fedezéseért E. K. Tanácsunk köszönetét fejezte ki.

Az „Erdélyi Bank“ kolozsvári pénzintézet egy papnövendék, megjelölten Benczédi Pál papnövendék segélyezésére 100 koronát adományozott. E. K. Tanácsunk az adományért köszönetét fejezte ki.

Révész J. Márton a hévizi egyházközség javára 200 K., Nagy Gyula homoródszentpéteri tanító afia néhai bátyja Nagy Sándor meghagyása folytán a kissolymosi egyházközség javára 500 korona; Czerják István és neje s Czerják Ferenc és neje a gyepesi egyházközség javára tettek alapítványt.

Örömünkre szolgál e helyen is felemlíteni azt a nagy áldozatkészséget, melyet hódmezővásárhelyi egyházközségünk élvezett és élvez Kovács József egyházköri és egyházközségi gondnok afia és kedves neje nemeslelkűségéből. Nagy részben e jótékony lelkek áldozatkészségéből, az egyházközség részére Hódmezővásárhely város által ajándékozott telken felépült az új iskola, lelkészi és tanítói lakház. Közelebbről pedig az egyházközség jövőjét biztosítandólag, nevezett buzgó gondnok afia közbenjárásával, az egyházközség részére 61½ hold földbirtok vásároltatott, melynek vételára fedezéséhez Kovács József afia 4000 koronával járult.

A papnövendékek segélyezésére dr. Boros György dékán afia által a lelkészekről gyűjtött adományokból, E. K. Tanácsunk 6 papnövendék részére együttesen 260 korona segélyt utalt ki.

A papnövendékek egyetemi tandijába 1906 évben 610 kor. utaltatott ki.

Dr. György János, Halmágyi János, Nagy Dénes, Veress György, Szén Mihály, Papp Gyula, Gálfi András, Kiss Sándor szakvizsgálatot tett papnövendékek felvétettek a papjelöltek közé.

A Murányi Farkas Sándor pályadíj, a pályázat eredménytelensége folytán 1905—6. tanévben nem volt kiadható.

Raffaj Károly papjelölt tanulmányait angolországi hitrokonaink segítségével Oxfordban a Manchester New Collegeban; dr. György János papjelölt amerikai hitrokonaink segítségével 1905—6. tanévben Meadvilleiben s az 1906—7. tanévben a cambridgei Harward egyetemen folytatja. Ujabban Kiss Sándor papjelölt a manchesteri Unitarian Home Missionary College nevű papnevelő intézetben nyert segítyt tanulmányai tovább folytatására. A mily öröndetes ifjainknak külföldön való tanulhatása: segílyeztetésük ép oly öröndeteszen igazolja az angol és amerikai hitrokonainkkal való barátságos jó viszony fennállását is.

A kollegiumi konv. kedvezmények élvezetére 1906—7. tanévre 94 tanuló vétetett fel. A kedvezmények összes értéke 10360 kor. A Berde Mózsa tanári jutalomdíj 1905—6. tanévben Kanyaró Ferenc főgymnasiumi tanár afiának adatott ki.

Dr. Veress Lajos egyházi tanácsos afia a Kolleg. orvosi és egészségtan tanári állásról lemondván, E. K. Tanácsunk a lemondást elfogadta s nevezett afiával szemben huzamos időn át odaadó buzgósággal folytatott hasznos munkálkodásáért elismerését és köszönetét fejezte ki. Az intézeti orvosi és egészségtan tanári állásra dr. Tompa János egyetemes orvos-tudor választatott meg a Kolleg. igazgatóság ajánlatára.

A Kollegiumhoz felügyelőknek 1906—7. tanévre Borbély István tanárjelölt és Bodoczi Sándor papnövendék alkalmaztattak.

Évötödös korpótlék utaltatott ki Kanyaró Ferenc, dr. Kiss Ernő, László Gyula főgymn. tanároknak a főgym. számadás és Végh Mihály egyházi és püspöki titkárnak a közalap terhére.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur értesítése, hogy a székelýkereszturi gymn. 6-ik és a tordai gymn. 1. és 2-ik osztályának a nyilvánossági jogot 1905—6. tanévre megadta öröndeteszen vétetett tudomásul.

Kuncz Elek tankerületi főigazgatónak, mint kormányképviselőnek, középiskoláinkban tett hivatalos látogatásairól fölterjesztett jegyzőkönyvek tanusítása szerint középiskoláink fel-

adatuknak teljesen megfeleinek. Kolozsvári főgymnasiumunkban tapasztaltak felett legnagyobb meglepődését fejezte ki. Sz.-kereszturi gymnasiumunknál is elismerte a haladást, azonban a gymnasium felépítését elodázhatatlannak jelentette ki. A tordai gymnasium megnyilta felett örömét fejezte ki, az ott tapasztaltakból meggyőződött arról, hogy ez intézet hiányt pótol és fejlődésre hivatott. Ugy a kereszturi gymn. építése ügyében, valamint a tordai gymnasiumról külön jelentést is terjesztünk a Méltgs. és Főtiszt. E. Főtanács elé.

A kisebb számadások, valamint a gazdaságok 1906. évi költségvetései megvizsgáltattak és jóváhagyattak.

A főtisztelendő püspök ur 1905. évi számadásos jelentései, a kezelése alatt álló Dávid Ferenc és Ezredévi emlék alapokról köszönettel vették tudomásul.

Megjelöltük azokat a kolozsvári pénzüzeteket és a betéti összegek nagyságát, a melyekbe és a mely összegekben egyházunk pénztőkéi elhelyezhetők.

Jogtanácsos afia a peres ügyek állásáról jelentéseit rendszeren megtette.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur egyházunknak is megküldvén az alapítványokról megkészített miniszteri törvénytervezetet észrevételezésre, E. K. Tanácsunk a jogügyi bizottságtól bekért és beterjesztett javaslat értelmében ez ügyben elfoglalt álláspontját feliratilag közölte a miniszterrel.

A dr. Demjén Farkas alapot a Lőrinczy Géza jelenben kassai főreáliskolai tanárnak adott kölcsön elveszése folytán érzékeny veszteség érvén, E. K. Tanácsunk meghatározta, hogy ez alapnál költségvetésileg se irányoztassék elő semmi kiadás mindaddig, míg az alap helyre nem áll.

A Koncz Judith hagyatékához tartozó vajdahunyadi ház eladatott 1800 korona árban.

A duna-tiszamenti egyházkörben megüresedett egyházköri jegyzői állásra Barabás István hódmezővásárhelyi lelkésznek megválasztatása jóváhagyólag vétetett tudomásul.

Az udvarhelyi egyházkör Dávid Ferenc-segélypénztár alapszabályai, valamint a dicsőszentmártoni egyházközség dal-körének alapszabályai jóváhagyattak.

Örvendetesen említjük fel budapesti egyházközségünk életében előfordult amaz örvendetes eseményt, mely szerint az egyházközségnek, előljárói odaadó buzgóságu tevékenysége folytán, sikerült az egyházközség tulajdonát tevő ház haszonélvezeti jogának is $\frac{2}{3}$ -ad részét megváltani. Az e végből kiállított szolgálat megszüntetési szerződést jóváhagytuk.

A belső emberi nyugdij-intézet tagjai közé felvették: Halmágyi János, Nagy Dénes, Gálfi András, Veress György, Szén Mihály lelkészek.

A belsőemberi nyugdij-alap terhére özv. Rédiger Gézáné és kiskoru árvái, valamint özv. Székely Andrásné és kiskoru árvái részére a megfelelő özvegyi nyugdij, illetve járulék kiutaltatott és folyóvá tétetett.

A belső emberi nyugdij-alapnál, elhalálozás folytán, megszüntettük nyugdiját: özv. Máthé Áronné, özv. Koronka Antalné, Szuhay János, Ütő Dániel, özv. Jakab Józsefné és Lőfi Áronnak.

Építkezés és javításokra engedélyt adtunk: Derzsnek énekvezéri lakásra, Székelyudvarhelynek templom és toronyra, Mészkönek lelkészi lakháza, Hódmezővásárhelynek iskola, lelkészi és tanítói lakásra, Korondnak templom javításra, Fialfálnak énekvezéri lakásra. A bözödi egyházközség toronyfedés és templom javítás és a turi egyházközségnek toronyépítés és templom javítását tudomásul vettük. A kolozsvári egyházközségben a toronyfedés és templomjavítás munkálata folyamatban van.

Erdő eladásra engedélyt adtunk a korondi, martonosi, sepsiszentkirályi, felsőrákosi, csegezi, pipei egyházközségünknek és székelykereszturi gymnasiumunknak.

Örökvásári és csereszerződések jóváhagyattak: a bözödi, derzsi, homoródszentpéteri, gyepesi, hódmezővásárhelyi, dicsőszentmártoni, marosjárai, székelyudvarhelyi és datki egyházközségeknek.

Fájdalmas érzéssel emlékezünk meg arról a nagy veszteségről, mely egyházunkat Mikó Imre kir. ítélőtáblai bíró f. évi szeptember hó 16-án történt elhunytával érte. E. K. Tanácsunknak egyik legbuzgóbb tagja volt, egyházának és ha-

zájának köztiszteletben részesült derék, hű fia. E. K. Tanácsunk a maga részvétét úgy jegyzőkönyvileg, mint az elhunyt családjához intézett részvétiratban kifejezte.

Végül tisztelettel jelentjük, hogy a tanügyek és gazdasági ügyekről külön részletes jelentéseket fogunk a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanács elé terjeszteni.

Ezekben volt szerencsénk évi jelentésünket megtenni, teljes tisztelettel kérvén a Méltóságos és Főtisztelendő E. Főtanácsot, méltóztassék jelentésünket jóváhagyólag tudomásul venni.

A magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1906. évi október hó 10-én tartott üléséből.

Ferencs Jóssef,
unitárius püspök.

Végh Mihály,
titkár.

Méltóságos és Főtiszt. Egyh. Főtanács!

Főtanácsai bizottságunk az E. K. Tanácsnak egy évi munkálkodásáról szóló terjedelmes és kiváló gonddal megszerkesztett 983—1906. sz. évi jelentését megvizsgálván, van szerencsénk azt azzal a javaslattal terjeszteni a Mélt. és Főtiszt. Egyh. Főtanács elé, hogy azt méltányló elismeréssel jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

E jelentéssel kapcsolatosan bizottságunk megvizsgálta a múlt évi Főtanács óta az E. K. Tanács üléseiről felvett összes jegyzőkönyveket, valamint a képviselő tanácsai iroda ügykezelését, irattárát, az iktató, név- és tárgymutató könyveket.

A jegyzőkönyvek tiszták, világosak és tömören megszerkesztettek; úgy ezek, valamint az évi jelentés hű és áttekinthető képet tárnak előnkbe Egyházunk valláserkölcsei, szellemi és anyagi állapotáról.

Iktató, név- és tárgymutató könyvek a legpontosabban vezetve és példányszerű rendben vannak tartva. Az irattár rendezett Általában az egész ügykezelés elismerésre méltóan dicséretes.

A kiváló derék munkáért, melyet egyházi életünk egy

évi története fölmutat, bizottságunk teljes elismerését fejezi ki az elnökségnek, főjegyző és titkár afiainak, teljes tisztelettel kéri a Főtanácsot is, hogy méltányló elismerését és köszönetét a maga részéről is kifejezni méltóztassék.

A Mélt. és Főtiszt Egyh. Főtanácsnak kiváló tisztelettel, Kolozsvár, 1906. november hó 3-án.

Alázatos szolgálai:

Kelemen Albert,

elnök.

Lőrinczy Dénes,

előadó.

Egyházi Főtanács az E. K. Tanács évi jelentését jóváhagyólag tudomásul vevén, méltányló elismerését nyilvánítja a kifejtett munkálkodásért. Egyszersmind elfogadván a főtanácsbi bizottságnak vonatkozó javaslatát is, teljes elismerését és köszönetét fejezi ki hatáskörükben teljesített buzgó munkálkodásukért az elnökségnek, Nagy Lajos egyházi főjegyzőnek és Végh Mihály egyházi és püspöki titkárnak.

Kimondja továbbá, hogy angol és amerikai testvéreinknek köszönő-iratot küld ama hathatos támogatás és segélyért, melylyel lehetővé tették, hogy Angliában évenként két fiu és egy leány, Amerikában pedig egy fiu tanulhasson felsőbb tanintézetben bővebb kiképzés céljából. E köszönő iratok további eljárás végett a következőkhez küldendőek el: British and Foreign Unitarian Association, Manchester College trustees, Manchester Home missionary College igazgatósága, Miss Emilia Sharpe alapító utján a Channing House schoolnak, American Unitarian Association, Meadvillei Theol. School és a Harward Univeristynek Charles W. Eliót utján.

8. Elnök előterjeszti javaslatát a főtanácsbi bizottság működés körén kívül eső, de még szükséges bizottságok kiküldése iránt.

Az előterjesztésnek megfelelően az Egyh. Főtanács a következő bizottságokat küldi ki.

a) A segélyek kiosztása iránti javaslat felülvizsgálására Kozma Ferenc elnökle alatt esperes és egyházköri felügyelő gondnok afiait.

b) A kijelöléssel járó választásokra kijelölő bizottságba az elnökök mellé: Fekete Gábor, Gál Jenő, Molnár Sándor, Kelemen Albert és Szentiványi Miklós afiait

c) Szavazatszedő bizottságba: Kisgyörgy Sándor elnökle alatt Lőrinczi István és Pál Ferenc afiait

d) Jegyzőkönyv hitelesítő bizottságba Kozma Ferenc, dr. Gál Kelemen és Végh Mihály afiait.

Ezzel a templomba való menetel ideje elérkezvén, a gyűlés az istentisztelet tartamára felfüggesztetett s Főtanács tagjai az istentiszteleten megjelentek, mely alkalommal Barabás István hodmezővásárhelyi lelkész mondott szép és tartalmas beszédet Apostolok cselekedeteiről írott könyv IV. r. 18—20 versei alapján: „Azért azokat beszólitván, megparancsolák nekik, hogy teljességgel ne szólának és ne tanítanak a Jézus nevében. Péter pedig és János felvén, mondának nekik: hogyha Isten előtt igaz legyen, nélkülük engednünk inkább, hogynem Istennek, ítéljétek meg; mert nem lehet, hogy a melyeket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.“

Istentisztelet után a gyűlés újra megnyitván, folytattatott a következőkben.

9. Az E. K. Tanács 1014 — 1905. szám alatt jelenti, hogy id. Daniel Gábor egyházi főgondnok ur, a múlt évben tartott E. Főtanács felkérésére sem vonta vissza lemondását s mintegy bucsut vesz az E. Főtanácstól 50—1905. főgondnoki szám alatt küldött következő levelével:

Sz. 50—1905. fg

Méltóságos és főtisztelendő egyházi Főtanács!

Megilletődéssel vettem a f. év október 27-iki üléséből hozzám intézett azon sorait, amelyben főgondnoki eddigi eljárásomat érdemem feletti elismeréssel méltatta.

Én egyszerűen csak kötelességemet igyekeztem csekély tehetségem szerint teljesíteni és ha ez méltatásra talál, nemcsak soha meg nem szűnő hálával fogadom, de hosszas egyházi szolgálatom legszebb jutalmazásául is.

Azonban a f. évi augusztus 5-én kelt átiratomban a főgondnoki állásról való lemondásom indokai erős meggyőződésemen alapulván, azokhoz most is ragaszkodom és minthogy lemondásomat érett megfontolással tettem, azt most is fenntartom.

És most, midőn mint főgondnok a Méltóságos és Főtisztelendő egyházi Főtanácstól elbucsuzom, nem távozom el az egyház kötelékéből, melyhez mint 1846-ban megválasztott egyházi tanácsos fűz.

És azóta különböző minőségben szolgálva szeretett egyházamat, talán még ezután is, mint koromnál fogva legidősebb egyházi tanácsos, annak előmenetelére tehetek valamit.

Végre tiszteletteljes bizalommal kérem az egyházi Főtanács tagjait, engemet tapasztalt szivességökben ezután is megtartani.

Megkülönböztetett tisztelettel lévén, Budapest, 1905. december 8.

Kész szolgálja:

Id. Daniel, Gábor s. k.
főgondnok.

E. K. Tanács a maga részéről ismételten kifejezte id. Daniel Gábor főgondnok ur személye iránt viseltető osztatlan szeretetét és bizalmát, a főgondnok ur levelét azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy tekintettel a főgondnok urnak lemondásához való szilárd ragaszkodására, melyben sem az

E. K. Tanács, sem az E. Főtanács felkérései sem tudták megingatni, az E. Főtanács a főgondnok ur személye iránt viseltető köztiszttele, szeretet és bizalom kifejezése mellett fogadja el a lemondást. Egyszersmind mondja ki az E. Főtanács, hogy id. Dániel Gábor ur ő méltóságát, egyházunk érdekében főgondnoki állásában 29 évig folytatott áldásos működésének hálás elismeréséül örökös tiszttelebéli főgondnoknak tekinti.

Ezzel kapcsolatosan az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a lemondás folytán megüresedett egyházi főgondnoki szék betöltése iránt méltóztassék intézkedni.

Egyházi Főtanácsunk őszinte sajnálattal értesül id. Daniel Gábor főgondnok ur leveléből és az E. K. Tanács fentti előterjesztéséből, hogy a főgondnok ur ő méltósága Egyházi Főtanácsunk kérésére sem vonta vissza főgondnoki állására vonatkozó lemondását. Tekintettel arra, hogy főgondnok ur ő méltósága szilárdul ragaszkodik lemondásához, egyházi főtanácsunk köztisztteleének, bizalmának és szeretetének kifejezése mellett a lemondást elfogadja. De tekintettel id. Daniel Gábor főgondnok urnak ez állásában egyházunk érdekében 29 éven át végzett áldásos működésére, őt ennek hálás elismeréséül örökös tiszttelebéli főgondnoknak tekinti és egyhangulag ennek is nyilvánítja.

Tekintettel arra, hogy e lemondás elfogadása által Egyházunkban az egyik főgondnoki állás megüresedett, Egyházi Főtanácsunk meghatározza, hogy a betöltést, illetve a választást a jövő évi Zsinati Főtanácsra fogja végrehajtani s e végre a szükséges intézkedéseket megtenni felhivja az E. K. Tanácsot.

10. Az E. K. Tanács 1025—1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

A főtisztelendő püspök ur E. K. Tanácsunknak f. évi szeptember hóban tartott rendes ülésén hivatkozással magas korára és arra, hogy mint tanár már 51 év óta működik, azon előterjesztést tette, hogy a papnevelő intézetben való tanítás alól mentessék fel s a neki tanításra kiosztott heti 3 óra osztassék ki a papnevelő-intézeti tanárok között.

Az E. K. Tanács 851---1906. szám alatt mély sajnálattal vette tudomásul főtiszt. Ferencz József püspök urnak szóbelileg tett előterjesztését, de méltányolva a felhozott indokot, a midőn hálás köszönetét fejezte ki a püspök urral szemben 51 évig folytatott tanári nagybecsű munkálkodásáért, kérésének eleget tett és felmentette a papnevelő-intézetben való tanítás alól.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy e jelentést vegye jóváhagyó tudomásul s főtiszt. Ferencz József püspök urral szemben 51 évig folytatott nagy eredményű buzgó tanári működéséért, az E. Főtanács is fejezze ki méltányoló elismerését és köszönetét.

Egyházi Főtanács, midőn jóváhagyólag veszi tudomásul az E. K. Tanácsnak amaz előterjesztését, hogy a Méltóságos és Főtisztelendő püspök urat saját szóbeli előterjesztése alapján felmentette a papnevelő-intézetben való tanítástól, a maga részéről hálás elismerését és köszönetét fejezi ki a Mélt. és Főtiszt. püspök urnak amaz eredményes és buzgó tanári működésért, amelyet 51 év alatt egyházunk és iskolánk javára folytatni méltóztatott.

11. Az E. K. Tanács 147 - 1906. szám alatt jelenti, hogy a tordai „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvénytársaság“ a tordai gymnasium javára „Nagy Balázs emlékalap“ címen 500 korona alapítványt tett, a következő alapító-levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

A tordai Unitárius Gymnasium tanulói számára jutalmazás céljából létesített „Nagy Balázs emlékalap“-ról.

1. A tordai „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvénytársaság“ igazgatósága 1905. évi november hó 30-án, Kimpel Flórián aligazgató indítványára elhatározta, hogy Nagy Balázs, volt kisegítő takarékpénztári s jelenleg intézeti titkár, 25 éves hű szolgálatának jubeliuma alkalmából egy 500 azaz ötszáz koronás jutalmazási alapot létesít a tordai unitárius Gymnasiumnál, mert a megjutalmazásnak ez a módja méltó ugy az ünnepelthez, mint a pénztintézet-hez. Az indítványt az Igazgatóság egyhangulag elfogadta.

2. Az alapítvány címe: „A tordai „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvénytársaság“-nak Nagy Balázs titkára 25 éves jubileuma emlékére tett jutalmazási alapja.“

3. Az alapítvány összege 500 azaz ötszáz korona, mely pénzben a tordai „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvénytársaság“-nál elhelyezve a gymnasium igazgatóságának ellenőrzése mellett őrizendő.

4. Az alapítvány évi kamata minden egyes iskolai évben az évváró nyilvános vizsgálatok alkalmával, felekezeti különbség nélkül, egyenlő arányban, két olyan szorgalmas, jó magavisetű, rendes tanulónak adassék ki vizsgái jutalmul, a kik évfolytában a magyar történelmet, magyar nyelvtant és irodalmat a legjobb eredménnyel tanulták.

5. A jutalmazandókat a tanári testület jelöli ki, a jutalmakat pedig az iskolai igazgatóság ítéli oda.

6. Az alapítvány összegéről kiállított betéti-könyv a gymnasium igazgatóságának ellenőrzése mellett a gymnasium pénztáránál áll.

7. Az alapítvány kezeléséről a számadás minden évben, az iskolai számadásokkal együtt felterjesztendő az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsához.

8. Ez az alapító-levél 3 eredeti példányban állittatik ki, egy az „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvény-

társaság“, egy a Gymnasium és egy az Unitárius E. K. Tanács irattára számára.

Tordán, 1905. évi december hó 16-án az „Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Részvénytársaság“ rendkívüli igazgatósági üléséből.

Előttünk mint tanuk előtt: Egyesült Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság:

Varga Dénes s. k.

Mesei Gyula s. k.

Szentkirályi Lajos s. k.
ig. elnök.

Fekete Ferenc s. k.
v. igazgató

E. K. Tanács az alapítványt elfogadva, kifejezte a maga köszönetét az alapítványt tevő intézettel szemben. Az alapítólevél eredeti példányát megőrzés végett átadta Benczédi Gergely pénztárnok afiának.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy tett intézkedését, méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Egyházi Főtanács a maga részéről is az alapítványt köszönettel elfogadván, az E. K. Tanácsnak ez ügyben tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

12. Az E. K. Tanács 984—1906. szám alatt beterjeszti a gazdasági bizottságnak az egyház gazdasági állapotáról szóló évi jelentését a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

1905. év gazdasági eredményéről és 1906. év gazdasági viszonyairól, valamint bizottságunk működéséről a következőkben tesszük meg tisztelettel jelentésünket:

1905. évben az időjárás általában eléggé kedvező volt.

A termés úgy az őszeikben, mint a tavasziakban jó volt, kivéve a zabot, mely gyenge termést hozott.

Ugy a természetes, mint a mesterséges takarmányfélék bő termést adtak.

Szőlő termés jó volt, de gyümölcs termés csak Bányabükön volt.

A buni komló első termése jól sikerült, a komlótelepet szándékunk 5 holdig fejleszteni.

Lentermés jégverés miatt nem sikerült.

Az erdészet a rendes hozamot szolgáltatta.

Az állat állomány mindenik birtokban egészségesen és jó állapotban ment telőre.

1905. évi őszi vetések rendszeren foganatosítva lettek. Elvetetett 543 kat. hold, valamint az őszi vetés befejezése után felszántatott tavaszi vetések számára 347 kat. hold.

A gazdaságok 1905. évi jövedelmezősége a számadások szerint a következő:

1. Lados-alamori Augusztinovich birtokból a közpénztárba beadott	24027 K. — f. 4.6 ‰
2. Buni Berde Mózsa birtokból a közpénztárba beadott . . .	6000 „ — „ 3.9 ‰
3. Pusztaszentmiklósi Derzsi János birtokból a közp. bead.	4000 „ — „ 2.8 ‰
4. Bányabükki birtokból a közpénztárba beadott	6165 „ — „ 3.2 ‰
5. Bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna birtokból a közpénztárba beadott	2000 „ — „ 1.8 ‰
6. Debreceni Szabó József birtokból a közpénztárba bead.	1803 „ 20 „ 4.29 ‰
7. Vajdahunyadi Koncz Judith birtokból a közpénztárba bead.	426 „ — „ 8.6 ‰
Összesen:	44421 K. 20 f.

A lados-alamori Augusztinovich, a Buni Berde Mózsa és a bányabükki birtokok az 1905. évi költségvetésekben előírt összegeket beszolgáltatták, megjegyezvén, hogy a bányabükki gazdasági pénztárból ingatlan birtok vételre fordított a költségvetésben elő nem irányzott 445 korona. Tehát az 1905. évi jövedelem voltaképp 6610 korona volt, a ‰ ennek megfelelően lett számítva.

A debreceni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtokban a különben igen pontosan fizető bérlőnek, tekintettel a múlt évi ottani gyenge termésre 440 K. bérleti hátrálékra időhaladék adatott, ennek beszámításával e birtok 1905. évi jövedelme voltaképp 2243 K. 20 f. $\frac{1}{2}$ az összeg után számíttatott.

A pusztaszentmiklósi Derzsi János birtok 1905. évi költségvetésében nem volt a közpénztárba beszolgáltatandó jövedelem felvéve, azonban e birtokból is sikerült 4000 K. jövedelmet beadni.

A bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna birtok csekély jövedelmének oka egy felől a feles művelés alatt álló földek termőerejének hová-tovább apadása, más felől pedig, hogy a jövedelem nagy részét képező szénából 1905. évben nem volt bevétel, mert az 1904. évi gyenge széna termés folytán 1905. évre nem maradt eladható széna; az 1905. évi szénatermés pedig ugyanazon évben nem volt értékesíthető. A tagosítás valahára már befejezéshez közeledik és a tagok kihasítása s birtokba adása 1907. év tavaszán a legnagyobb valószínűség szerint megtörténik, így e birtokból is jövőre, természetesen megfelelő berendezés mellett, nagyobb jövedelem remélhető.

Az 1905. évi és részint 1905. évben, részint 1906. év elején a közpénztárba beadott jövedelem 13178 K. 45 fillérrel nagyobb volt mint az 1904. évi.

Az összes birtokoknál az 1905. évi vagyonelemtár gyarapodás 77772 K., ebből a ladamosi Koréh-féle birtok vértelárának 30375 K. levonása után marad, mint gyarapodás 47397 K.

1906. évben a mezőgazdasági munkálatok kellő időben jól és pontosan lettek teljesítve, a talajművelés jól sikerült, az időjárás, leszámítva a május - júniusi sok és a tavaszi munkálatokat hátráltató esőzéseket, általában eléggé jó volt.

Őszi és tavaszi buza, valamint a rozs, úgy szalmában, mint a próbacséplésekből ítélve, szemben is az 1905. évinél nagyobb hozamot adnak, míg az árpa és zab valamivel kisebbet, tengeri jó termést ígér.

Takarmány félék általában jó termést adtak.

Szőlő és gyümölcs nagyon kevés van.

A buni komlótermés a folyó évben is jól sikerült.

Az állatállomány ez idő szerint egészséges és jó állapotban van.

Járványos betegség a juhoknál fordult elő a folyó évben és pedig Pusztaszentmiklóson a himlő, mely azonban nagyobb károsodást nem okozott, megszűnt, ladamos-alamoron pedig a kényesebb birka-bárányok közt a vérhas újra fellépett, melyet csak gondos gyógykezeléssel lehetett megszüntetni, e bajnak jövőre elkerülhetése céljából intézkedés tétetett, hogy az elletés két részben történjék, így aztán mindig a juh akolban, tehát védett helyen lesz az elletés.

A gabona árak a folyó évben visszamentek, míg a napszám-bérek nagyban emelkedtek. A mai viszonyok között a gazdaságok főjövedelem forrását az állattenyésztés képezi, miért is bizottságunk célul tűzte ki a magtermelés megszorítása mellett az állattenyésztés fejlesztését és azt a folyó évben már megkezdette, még pedig a bányabükki tehenészet fejlesztése céljából E. K. Tanács hozzájárulásával vásároltatott 25 darab fajtehen; a ladamos-alamori birtokban, mint-hogy itt a hustermelés a főcél a tenyésztésre nem alkalmas tehenek fokozatos kiselejtezése mellett 30 darab fiatal nyugati faj-szarvasmarha szereztetett be, továbbá ugyanitt a juh-állomány, még pedig a helyi viszonyoknak jobban megfelelő racka nyáj szaporíttatik.

Alamoron a lovaknál a szaporulat a fedeztetési állomáson lévő ménnek nem megfelelő minősége miatt kevés lévén, bizottságunk egy jó ménbeszerzése, illetőleg az államtól bérlése iránt megtette az intézkedést.

A jól jövedelmező sertés-állomány mindenik birtokban fokozatosan szaporíttatik.

Ugy mezőgazdaság, mint az állattenyésztés jövedelmének emelése céljából Ladamoson gazdasági szeszgyár létesítése ügyében konkrét javaslatot ez idő szerint még

nem tehetünk, mivel első sorban a szeszgyár működéséhez szükséges és megfelelő víz nyerhetéséről kellett meggyőződést szereznünk, e célból több helyen és több ízben kutatásokat s furatásokat eszközöltettünk, azonban csak az augusztus hóban eszközölt utolsó furatás vezetett eredményre, mely szerint a ladamosi réten 6.5 és 7.5 méter között fekvő homokos kavics rétegben megfelelő mennyiségű víz találtatott, a viznek szeszgyártáshoz való használhatósága tekintetében vegyi megvizsgálására az egyetemi vegyvizsgáló intézetet felkértük, ennek megtörténte után megtesszük aztán részletes jelentésünket és javaslatunkat, addig is azonban jelezhetjük, hogy a 720 hectoliteres gazdasági szeszgyár építése s felszerelése mintegy 72000 koronába kerül és üzembe tartásához 38000 korona forgótőke szükséges.

A ladamos-alamori Augusztinovich birtok László tanyáján elemi iskola felállítása ügyében 148--1906. szám alatt megtettük jelentésünket.

Sajnosan jelentjük, hogy a Nagyküküllő folyón volt buni malomgátat az árvíz elsodorta, annak újraépítését és a malomüzem fenntartását nem javasoljuk, erre nézve azonban 173—1906. szám alatt külön jelentést tettünk.

Az összes gazdaságok 1905. évi számadásait és 1906. évi költségvetéseit gazdasági szempontból megvizsgáltuk és véleményes jelentésünkkel felterjesztettük.

Az Egyháznak kolozsvári összes házai felett a felügyeletet gyakoroltuk és azok jókarban tartásáról gondoskodtunk.

1906. évi augusztus havában a bányabükki, szeptember havában a buni Berde Mózsá, a pusztaszentmiklósi Derzsi János és ladamos-alamori Augusztinovich alapítványi birtokokban megtartottuk a vizsgálatot és a szükséges intézkedéseket megtettük.

Bizottságunk elintézett 1905. évben 17 ülésen 237 és 1906. évben mostanáig 13 ülésen 180 ügyet.

Méltóztassék jelentésünket a Méltóságos és Főtiszte-

lendő Egyházi Főtanács elé terjeszteni, hol annak jóváhagyó tudomásulvételét kérjük.

A magyarországi unitárius Egyház gazdasági bizottságának Ladamoson 1906. évi szeptember hó 27-én tartott üléséből.

Tisztelettel:

Petrichevich-Horváth Kálmán

b. elnök.

Gyöngyösy Béla

b. jegyző.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy e jelentést méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Kapcsolatosan a fenti jelentéssel olvastatik a főtanácsai bizottság következő jelentése:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

A Főtanácsai bizottság 984—1906. szám alatt felterjesztett gazdasági bizottság évi jelentését átvizsgálta és arra vonatkozólag észrevételeit a következőkben teszi meg:

Mindenekelőtt a bizottság örömét és megnyugvását fejezi ki a fölött, hogy a legtöbb gazdaságnál általában és a mi lényeges, a gazdaságok jövedelmező egyes ágazataiban lényeges emelkedés észlelhető s midőn ezt a Főtanácsai bizottság konstatálja, egyuttal a jövőbeli intézkedésekre a következőket javasolja.

Miután a gazdasági bizottság az egyes gazdaságokban a haszonállatok tenyésztését és létszám emelését célozza igen helyesen, de mert erre nézve, hogy a létszámemelés milyen keretek között történjék, milyen alapon indítja be és egy időre legalább milyen maximumot állít fel, erre nem terjeszkedik ki, szükségesnek látja a főtanácsai bizottság a következő javaslatot előterjeszteni.

Tekintve az egyes birtokok nagyságát és azoknak gazdasági művelés alatt álló részét (erdők kivételével) és ehez viszonyítva az abban lévő állatok létszámát, a Főtanácsai bizottság azt látja, hogy a Bányabükki gazdaságban $4\frac{1}{2}$ holdra esik egy állat, míg Bunban $6\frac{1}{2}$ holdra, Alamon és pusztaszentmiklóson pedig csak $7\frac{1}{2}$ holdra esik egy

állat, természetesen a birkajuhot és sertést nem számítva, meglévén annak a külön legelője. Így tehát óhajtandó lenne, hogy az állat létszám egy időre e három utolsó gazdaságban is oda emeltessék, hogy elérje azt az arányt, a mi a Bányabükki gazdaságnál van, hogy $4\frac{1}{2}$ holdra esik egy állat. Szóval emeltessék az állatlétszám 2—3 év alatt annyira, hogy legalább 5 holdra essék egy állat. Ez azért is indokolt, mert utóbbi három gazdaságnak nagyobb kiterjedésű és gazdagabb rétjei és kaszálói vannak, mint a Bányabükkinek. Szükségesnek tartja a főtanácsi bizottság megemlíteni azt is, hogy a magyar marha tenyésztését egyik bármelyik gazdaságban fajtisztán megőrizni, fenntartani és továbbtenyészteni kell, annál is inkább, mert a nyugati marha tenyésztése már az ország minden részében nagy helyet foglalt el s emiatt igavonó állataink száma nagyon megapadt s így annak létele veszélyeztetik.

A gazdasági bizottságnak véleményével, hogy az Alamori gazdaságban egy kincstári mén vétessék bérbe, főtanácsi bizottság nem ért egyet, mert 20 kanca fedeztetése nem elegendő arra, hogy egy tán legolcsóbb bérmen költségei is gazdaságos legyen s ehhez hozzá csak úgy járulhatna, ha a környékben legalább 20—25 drb. anyakancának fedeztetésével a bérmen költségei apasztatnának.

A Buni malom gátjának újra építését javasoljuk annál is inkább, mert ha az addig felette lévő malom az államkincstár által üzemén kívül helyeztetett, ez által ezen malomnak őrlési köre javul, az őrlők egy része ide kell jöjjön s így jövedelem emelkedésre van kilátás. A költségvetés, mely a Buni malom gátjának helyre állítását részletezi, nézetünk szerint hiányos s a kisebb hiányoktól eltekintve, mi csak a lényegesebbre mutatunk rá, ugyanis nincs kitüntetve, hogy a költségvetésben felvett 100 drb. cölöp mi célra használtatik, hogy azok mily méretűek, hosszban és átméretükben s ha ezek nagyobb méretűek, a beszerzésükre nincs semmi összeg felvéve. Tovább nagyon magasnak tűnik fel a rőzse vesszőnek a helyszínére való szállításának költségére a költségvetésben felvett összeg, a mi-

nek nagyrésze elesik, ha a gazdaság házilag épített fel a gátját és a fuvar adásával hozzájárul ezen a költségvetésben magasra felvett összeg csökkentéséhez. Ezek után azt reméljük, hogy e gát nem fog 8000 koronába kerülni s ha azt is tekintjük, hogy most már e malom egyedül marad üzemben, a tiszta jövedelem is nagyobb fog lenni, mint a hogy azt a gazdasági bizottság kitüntette. Így tehát ajánljuk a malom gátjának legrövidebb idő alatti helyre állítását és a malom üzembe indítását.

Ezeknek figyelembe vételével a jelentést elfogadásra ajánljuk.

Kolozsvárt, 1906. november hó 3-án.

Kelemen Albert s. k.

b. elnök.

Ifj. Pataky László s. k.

b. jegyző.

Főtanács a gazdasági bizottság évi jelentését elfogadja, a főtanácsi bizottság vonatkozó jelentését pedig kiadni határozza az E. K. Tanácsnak figyelembevétel s esetleg a további szükséges intézkedések megtétele végett.

13. Az E. K. Tanács 283., 515., 988. és 989--1906. számok alatt jelenti, hogy a pénztárvizsgáló-bizottság a pénztári vizsgálatokat úgy a közpénztárnál, mint a belső emberi nyugdíj pénztárnál megtartotta f. évi márc. 20., május hó 29. és szeptember hó 29-én, mely utóbbi alkalommal az összes értékeket is megvizsgálta. A pénztárvizsgálatok alkalmával úgy a közpénztár, mint a belső emberi nyugdíj-pénztárnál mindent teljesen rendben talált, azonban az értékek megvizsgálása alkalmával a közpénztárnál kitűnt, hogy a takarékpénztári könyvek közül a Koncz-alapnál a Közhasznu Szövetkezet által kiállított 4248 kor. 53 fillérről szóló 1424 sz. betéti könyv hiányzik. Ezen könyv elveszését Benczédi Gergely pénztárnok afia még a pénztárvizsgálat megkezdése előtt bejelentette a pénztárvizsgáló bizottságnak, jelezve, hogy mihelyt tudomására jutott a könyv elve-

szése, azonnal bejelentette a főtisztelendő püspök urnak. E. K. Tanács a könyv elveszésével kapcsolatosan szükséges intézkedéseket megtette.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést tudomásul venni

Kapcsolatosan ez ügygel, a főtanácsi bizottság a következő előterjesztést, illetve javaslatot teszi.

Főtanácsi bizottságunk Méltóságos és Főtisztelendő Egyh. Főtanácsnak elfogadásra ajánlja az Egyházi képviselő Tanács által a pénztárvizsgálatokról tett jelentését.

Sajnálattal látta ebből egy betéti könyv elvesztését.

Javasolja, hogy pénztárvizsgáló-bizottság utasíttassék, hogy minden alkalommal, valahányszor vizsgálatot tart, a takarékpénztári könyveket és értékpapirokat vegye számba. E javaslat nem pénztárnok atyánkfia iránt való bizalmatlanságból származik, hiszen annak szeplőtlen becsületességéről, pontosságáról meg van győződve; egyetlen célja, hogy egyházunk vagyona minél több oldalról lehetőségig minél többször számba vétessék.

Pénztári vizsgálatok, illetőleg valamennyi számadás megvizsgálása rendjén a bizottság látta a számvevő, vagyis pénztárvizsgáló bizottság lelkiismeretes, a legkisebb részletekre kiterjedő fáradságos eljárását. Fáradozásuk egyházi életünkben nagy horderejű, elismerésre méltó, ennél fogva javasoljuk Egyházi Főtanácsnak, hogy fejezze ki teljes elismerését pénztárvizsgáló bizottságnak buzgó munkásságáért, valamint pénztárnok atyánkfiának.

Maradtunk az Egyházi Főtanácsnak alázatos szolgálói, Kolozsvárt, 1906. november 3-án.

Kelemen Albert s. k.

b. elnök.

Pap Mózes s. k.

b. jegyző.

Főtanács az E. K. Tanács jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi pénztárnok afiának a Főtanács előtt tett ama kijelentésével együtt, hogy ő a jelzett pénzügyi

könyv elveszésének a körülményeit is bejelentette az E. K. Tanácsnak. A főtanácsi bizottság jelentésére kimondja, hogy a pénztárvizsgálatok megejtésére szabályzatunk levén, azok annak megfelelően vezetettek és vezetendők jövőre is. Egyuttal elismerését fejezi ki Főtanács buzgó munkálkodásukért a számvevőknek, a pénztárvizsgáló bizottságnak és Benczédi Gergely pénztárnok afiának.

14. Elnök felhívja azokat a jelenlevő egyházi tanácsosokat és képviselőket, a kik az esküt még nem tették le, hogy ennek letétele végett jelentkezzenek.

E felhívás alapján leteszik a szabályszerű esküt br. Petrichevich-Horváth Arthur és gr. Horváth-Toldy Rudolf egyházi tanácsosok, továbbá dr. Szentiványi József, Kiss Jenő, dr. Lőrinczi Ákos, dr. Balogh György és Szentannai Sámuel képviselők.

15. E. K. Tanács 1024—1905/tan. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az 1903. évben tartott Zsinati Főtanács 91—1903. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával utasította az E. K. Tanácsot, hogy indítson vizsgálatot oly irányban, hogy a csödbe jutott székelyegyleti takarékpénztárban elhelyezett tőkepenzek betételénél a kellő gondosság és körültekintés betartatott-e? a betétek nyilvántartása, elvesztése körül nem terhel-e valakit mulasztás, esetleg felelősség? s szavatolásra vonásnak lehetősége nem forog-e fenn?

E. K. Tanácsunk ezen utasítás folytán 1057—1903/tan. szám alatt, a főtanácsi jelzett számú határozat értelmében meg-ejtendő vizsgálatra egy bizottságot küldött ki Pálffy Dénes gymn. felügyelő-gondnok elnöklete alatt Daniel Lajos és Gálffy Kálmán felügyelő-gondnok afiai személyében, azzal az utasítással, hogy a bizottság egy a takarékpénztár bukása ügyében nem érdekelt lelkész afiával, mint jegyzővel, egészítse ki magát.

A kiküldött bizottság a jegyzőségre Lőrinczi István székelykereszturi lelkészt hívta be s egyszersmind, mert szükségesnek tartotta, hogy a takarékpénztári ügyekkel kapcsolatos jogi kérdések és esetek fenforgásánál egy, a törvényeket egészében ismerő ügyvéd véleménye is kikéressék, a bizottságot kiegészítette még dr. Ferenczy Géza ügyvéd afiával.

A bizottság a vizsgálatot nagy buzgósággal megejtette, s annak eredményéről jelentését az összes iratok csatolása mellett felterjesztette E. K. Tanácsunkhoz, ahonnan 854—1905. tan. szám alatt véleményes javaslatadás végett kiadatott a jogügyi bizottságnak. A jogügyi bizottság beadván részletesen megindokolt javaslatát, E. K. Tanács a felterjesztett vizsgálati iratok és a jogügyi bizottság véleményes javaslata alapján a következő határozatot hozta, illetve a következő jelentést határozta az E. Főtanács elé terjeszteni:

Az E. K. Tanács sajnálattal vette tudomásul, hogy a kereszturi, udvarhelyi egyházköröknek és sz.-kereszturi gymnasiumnak a székelyegyleti takarékpénztárnál mintegy 60000 korona alapítványa és pénztőkéje volt betétként elhelyezve, mely összegből, mivel a nevezett pénztintézet ellen a csőd 1901. évi november hó 16-án megnyitott és ez ideig a csőd-tömeg részéről a betéteknek csak 45%-a fizettetett ki, amihez képest, tekintettel arra, hogy a csődhitelezők még minden valószínűség szerint valami aránylagos osztalékot fognak kapni, a betétek mintegy 50%-a elveszettnek tekinthető.

A vizsgálat adataiból kétséget kizárólag megállapítható volt, hogy a betétbehelyezés körül senkit mulasztás vagy gondatlanság nem terhel és így e czimen felelősségre vonásnak vagy kártérítési igény érvényesítésének sem helyét, sem célját nem látja E. K. Tanácsunk.

Ami azon kérdést illeti, hogy az elhelyezett betétek mindenkori őrzői kellő módon, kellő éberséggel és érzékenységgel teljesítették-e azon kötelességet, hogy a betétet kezelő pénztintézet szoliditását és hitelképességét ellenőrizzék, a tanúvallomásokból megállapított, hogy 1901. évben a Székelyegyleti takarékpénztár megbízhatósága és hitelképessége felől rossz hírek kezdtek szállongani, annyira, hogy egyes egyház-

községek lelkészei indítatva érezték magukat a köri esperesnél az egyházközségek betétként kezelt vagyonának biztonsága felől érdeklődni és kérdezősködni, sőt a sz.-kereszturi egyházkörben Martonoson 1901. július hó 11-én tartott köri közgyűlésen Ürmösi Sándor lelkész egyenesen felvetette a kérdést, hogy vajjon a takarékpénztár megrendült hitele következtében nem kellene az egyházvagyonok biztosítása iránt intézkedni. Kétségtelen tény, hogy ezen a köri közgyűlésen, kizárólag a dr. Jankovich Pál, Pap Mózes felszólalásai és a Raffaj Domokos által bemutatott, Barabás Lajos és Ugron Gábor által irt két levél, valamint Barabás Lajos magatartásai voltak azok a tényezők, amelyek a takarékpénztár megbízhatósága iránti kételyt eloszlatták és előidézték azt az eredményt, hogy a július hó 11-iki köri közgyűlés az Ürmösi Sándor lelkész indítványa felett napirendre tért.

Ami nevezettek vagyonjogi felelősségét illeti, erre vonatkozólag megállapítható, hogy Raffaj Domokos, mint a Székelykereszturi egyházkör esperese a kereszturkői egyházközségek vagyonkezelése miatt, dr. Jankovich Pál, mint a székelykereszturi gymnasium felügyelő-gondnoka, Pap Mózes mint tanár, gymn. igazgatósági jegyző és Barabás Lajos mint tanár és igazgatósági tag a székelykereszturi gymnasium céljaira szolgáló és az igazgatóság általt kezelt alapítványok kezelése, illetve a kezelés felügyelete miatt, Barabás Lajos pedig, mint a székelykereszturi egyházkör segélyegyleti alaptőke és dalköre alapok pénztárnoka, ezen alapok kezelése miatt is, hivatali állásuknál fogva felelősséggel tartoznak, amennyiben a vagyonkezelés körül, illetve a vagyonkezelés ellenőrzése és felügyelete körül nevezetteket vétkes gondatlanság és roszhiszeműség terhelné. Mert az esperes kötelessége nemcsak az egyházkör adminisztratív ügyeinek clintézése, hanem kötelessége ellenőrizni az egyes egyházközség vagyoni kérdését és gazdálkodását is és amennyiben e tekintetben olyan jelenségeket tapasztal, amelyek egyes egyházközségek vagyonának biztonságát veszélyeztetik, kötelessége ezeket saját hatáskörében is megakadályozni vagy amennyiben ezt saját hatáskörében nem teheti meg, erről a szükséges intézkedések megtétele végett a felettes hatóságnak jelentést tenni.

Ugyanezen elv áll fenn az egyház által fentartott gymnasiumok felügyelő-gondnokai és tanáraival szemben is, akiknek szintén kötelességük a gymnasium céljaira szolgáló és közvetlenül az igazgatóság kezelése alatt álló alapok kezelése feletti ellenőrzést és felügyeletet gyakorolni és így ezen elvből kifolyólag, amennyiben ezen kötelessége teljesítése körül az illetőt vétkes gondatlanság vagy rosszhiszeműség terheli, a felelősség is megállapítható. Barabás Lajos pedig ezeken kívül az általa kezelt és fennebb megnevezett két alapítványért pénztárnoki állásából kifolyólag is felelősséggel tartozik.

Minthogy azonban a vizsgálat adatai minden kétséget kizárólag igazolják Raffaj Domokos esperes, dr. Janovich Pál gymn. felügyelő-gondnok és Pap Mózes tanár jóhiszemű eljárását, E. K. Tanács nevezettekkel szemben a vagyoni jogi felelősségre vonásnak helyét nem látja.

Barabás Lajossal szemben kétségtelen tényként állapított meg, hogy ő a csődbe jutott takarékpénztár keresztsuri fiókjának főtisztviselője volt és mint ilyennek a fiókontézet ügyeit alaposan ismernie kellett, ámde az is igaz, hogy ő az udvarhelyi főintézet ügyeinek vitelébe, mérleg és számadások készítésébe semmi befolyással nem birt és a takarékpénztár bukását az udvarhelyi főintézet irreális kölcsönei idézték elő, mely természetesen magával rántotta a fiókontézeteket is. A főintézet ügyeiről Barabás Lajos legalább is a vizsgálati adatok szerint tudomással sem bírván, a vizsgálati adatokból természetesen azt megállapítani, hogy neki a takarékpénztár bukásáról, vagy legalább is megromlott hitelviszonyairól tudomása volt, megállapítani nem lehet.

A vizsgálóbizottság által e tekintetben felhozott jelenségek, melyek a bizottsági jelentés szerint is csak sejtetik az ő tudomását, magukban véve azt a körülményt, hogy t. i. a takarékpénztár közelgő bukásáról tényleg tudomása volt, még nem bizonyítják, a vagyoni jogi kártérítési felelősség megállapítására pedig a vizsgálati adatok által szolgáltatott anyagok kellőnek és bizonyítóknak nem találtatván, E. K. Tanács a magánjogi kártérítési felelősségre vonást Barabás Lajossal szemben nem tartja célravezetőnek és annak kimondását nem tartja ajánlatosnak.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy ezen jelentést méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni és a vizsgálattartásra kiküldött bizottságnak fáradságos, odaadó buzgósággal teljesített munkálkodásáért az E. Főtanács fejezze ki méltányló elismerését és köszönetét.

Kapcsolatosan az előbbi jelentéssel, előterjesztetik a főtanácsi bizottság következő jelentése :

Méltóságos és Főtisztelendő Főtanács !

A Főtanácsi bizottság a Székelyegyleti takarékpénztár csődügyében felvett vizsgálati jegyzőkönyveket, kivett vallo-másokat és csatolt javaslatokat átvizsgálta ; s sajnálattal látja, hogy az E. K. Tanács a ténymegállapítások és a jogügyi bizottság véleménye ismételésénél megállott s a mulasztásokra vonatkozólag egyenes javaslat előterjesztését mellőzte.

A főtanácsi bizottság az észlelt feletti véleménynyilvánítást e nagy érdeklődést keltett ügyben mellőzhetőnek nem tartja, miért is e hiányt pótlendő, javasolja a következőket :

I.

Mondja ki a mélt. és főtiszt. Főtanács, hogy azon betevőket, kik az egyes egyházközségek és alapítványok általuk kezelt pénzeit a csődbe jutott Székelyegyleti takarékpénztárhoz betétül behelyezték, — sem mulasztás, sem gondatlanság nem terheli.

II.

Mondja ki a mélt. és főtiszt. Főtanács, hogy a betéteket elfogadó pénzügyintézet hitelképessége az 1901. év elején meg-inogván, az elhelyezett betétek már ezen időpontban kiveendők-ké váltak. A betéttulajdonosok kellő éberséggel és érzékenységgel ezt meg is érezték, s e célból felettes hatóságait meg is keresték.

III.

Ezek után megállapítja a Főtanácsi bizottság, hogy a betét-fölmondásokat és kivételeket főleg 1 a Martonosban 1901 július 17-én tartott köri közgyűlésen tett megnyugtató

nyilatkozatok, 2. és körü esperes azon ténye, hogy minden betét-felmondási jogot csupán esperesi jóváhagyással gyakorolhatónak jelentett ki, — akadályozták meg.

A jelzett közgyűlésen a megnyugtató nyilatkozatokat dr. Jankovich Pál gymn. felügyelő-gondnok afia — s egyszersmind a bukott pénzüntézetü fiók felügyelő-bizottságának tagja, — továbbá Pap Mózes tanár és Raffaj Domokos körü esperes afiai tették.

A tett nyilatkozatok felületes értesülésen alapultak, de feltétlenül jóhiszeműek voltak.

E felületes — de jóhiszemű nyilatkozatok — bár a súlyos károsodás előidézését nagyban előmozdították, anyagi felelősség megállapítására nem alkalmasak.

Javasoljuk tehát, mondja ki a mélt. és főtiszt. Főtanács, hogy dr. Jankovich Pál, Pap Mózes és Raffaj Domokos afiai könnyelmű nyilatkozatainak megtételét s az ő felületes eljárásukat sajnálja és hibáztatja.

Egyben jelentse ki a mélt. és főtiszt. Főtanács, hogy Raffaj Domokos esperes afia azon eljárását, hogy az esperesi hatáskör kiterjesztésével s az egyes egyházak önrendelkezési joga teljes elkobzásával minden betét-felmondási jogot kizárólag esperesi jognak tartott fenn: — egyet nem ért, azt nem helyesli.

IV.

Megállapítja a főtanácsü bizottság, hogy Barabás Lajos afia a bukott pénzüntézetü fiók vezérigazgatója, s egyszersmind a székeskereszturi egyházkörü segélyalap, a dalkör-alap és Simén Domokos siremlék-alapok pénztárosa volt.

Mint vezérigazgatónak a működése tárgyát képező pénzüntézet mindenkorü helyzetét, mindenkorü megbízhatóságát és fizetésekképességét ismernie kötelessége. Ennek nem ismerésével sikerrel nem védekezhetik.

Mint pénztáros a reá bizottközpénzek kezelésénél a rendes gazda gondosságát meghaladó buzgalmat és éberséget köteles kifejteti.

Barabás Lajos afia azon ténye által, hogy

1. igazgatóü minőségében elnézte, hogy a vezetése alatti

fiók-pénzintézet oly helyzetbe jusson, hogy az általa — mint pénztáros által — a pénzintézetnél elhelyezett betét elveszen ;

2. azon ténye által, hogy a vagyonbukott pénzintézet fizetéseképtelensége előtt már 8 hónappal nyilvánosságra jutott híresztelések és aggályok alapján nem személyes meggyőződést szerzett, jöllehet ez igazgatói minőségében módjában kellett, hogy álljon — hanem könnyelmű nyilatkozatai által másokat is megnyugtadni igyekezett, maga pedig a pénztáros-sága alatti közpénzek biztonságáról egyáltalán nem gondoskodott ; —

oly magasfokú mulasztást követett el, melynek a kezelése alatti közpénzek tekintetében okszerű következménye csupán az anyagi felelősség lehet.

E felelősség a mulasztásnak jóhiszemősége esetén is megállapítható. De az a Barabás Lajos afia, ki saját betéteit „Nyomjad Lukács“ stb. álczimeken helyezte el, ki úgy ezeket, mint más betéteit, részletekben és feltűnés nélkül kiszedte a bukott pénztárból ; aki a július 17-iki közgyűlésen a napirenden levő aggályok jogos- vagy alaptalansága felett felhívás dacára nem nyilatkozott, de a könnyen hívők felületes megnyugtató nyilatkozatait elhallgatta ; ki oly közpénznek, melyből őt is részesedés illette, a vezetése alatti pénzintézetbe betétül elhelyezése ellen már 1901. május 1-én tiltakozott, míg más lelkésztől közpénzeket még aug. 31-én is betétül elfogadott, sőt a kivenni szándékozót ki is gúnyolta —

az jóhiszemőségét nem is hangoztathatja.

Mindezek alapján javasoljuk : mondja ki a mélt. és főtiszt. Főtanács, hogy Barabás Lajos afia súlyos mulasztását nemcsak megállapítja s eljárását hibáztatja, hanem ellenében a pénztárnoksága alatt : székelyszereszturi unitárius egyházkör segélyegylete-, dalkör- és Simén Domokos-alapok javára azoknak pénztárnoksága alatt elveszett közpénzeiért az anyagi felelősséget is megállapítja.

V.

A főtanácsi bizottság az E. K. Tanácsnak 1. a vizsgáló-bizottság javára javasolt elismerés kifejezésére ;

2. a vizsgáló-bizottság jegyzője tiszteletdíjára ;

3. az egyházi és iskolai pénzek kezelésére vonatkozó szabályrendelet alkotása iránti javaslatait, intézkedéseit tudomásul veszi és a mélt. és főtiszt. Főtanácsnak is elfogadásra ajánlját

Kolozsvárt, 1906. november 2.

A főtanácsi bizottság :

Kelemen Albert,

b. elnök.

Dr. Ferencsy Géza,

előadó.

Főtanács a fenti előterjesztés, illetve javaslat alapján beható tanácskozás után a következőket határozza.

1. Pálffy Dénes, Daniel Lajos, Gálffy Kálmán, Lőrinczi István és dr. Ferencsy Géza afiainak mint a fenti ügyben vizsgálat-tartásra kiküldött, illetve felkért biztosoknak fáradságos, odaadó buzgósággal teljesített munkálkodásukért kifejezi a maga részéről méltányló elismerését és köszönetét s a bizottság által saját jegyzője részére javasolt 20 K. tiszteletdíjra nézve Főtanács nem intézkedik, mivel azt az E. K. Tanács elintézte.

2. Amaz egyházközségeket és a sz.-kereszturi iskola előljáróságát, melyek pénzeiket a csődbe jutott székely-egyleti takarékpénztárban elhelyezték, mulasztás vagy gondatlanság nem terheli.

3. A Főtanácsi bizottság előterjesztése alapján, annak indokai elfogadásával kimondja és megállapítja, hogy Raffaj Domokos kereszturkőri esperes, dr. Jankovich Pál gymn. felügyelő gondnok és Pap Mózes tanár afiai a Martonosban 1901. jul. 17-én tartott egyházkőri közgyűlésen a Székelyegyleti Takarékpénztár állapotáról tett nyilatkozataik-

kal nagyon is hozzájárultak ahhoz, hogy a Székelyegyleti Takarékpénztár csődbe jutásával sz.-kereszturi gimnáziumunkat és több egyházközségünket vagyoni károsodás érje. S bár elismeri Főtanács a vizsgálati iratokból meggyőződés szerűleg, hogy nevezettek említett nyilatkozataikat jóhiszeműleg tették, azt felületes eljárásnak mondja s azért őket hibáztatja. Raffaj Domokos esperesnek pedig amaz eljárását, hogy az esperesi hatáskör kiterjesztésével a kereszturkőri egyházközségek betétfelmondási jogát kizárólag esperesi jognak tartotta fenn s ezzel is hozzájárult a beállott károsodás előidézéséhez, határozottan rosszalja.

4. Barabás Lajossal szemben a főtanácsí bizottság indokai alapján Egyházi Főtanács kimondja, hogy még az enyhítő körülmények számbavételével sem tudja a teljes jóhiszeműséget megállapítani s ezért mulasztását kimondva, eljárását hibáztatva, őt anyagi felelősségre kötelezi abban, hogy mint a sz.-kereszturi unitárius egyházkör segélyegyletének, a Daloskörnek és a Simén Domokos-alapoknak pénztárnoka köteles, az ez alapokat a székelyegyleti takarékpénztár csődbe jutása által ért károkat azoknak megtéríteni. Ezeknek megállapítására, és a további végrehajtási intézkedéseknek a megtételére az E. K. Tanács felhivatik.

Egyebekben az E. K. Tanács előterjesztése és tett intézkedése jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Ezzel az idő előhaladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét d. u. 5 órára tüzi ki. Meghívja egyzersmind a Főtanácsí gyűlés tagjait a most tartandó Berde-

ebédre, melyen a néhai nagy alapító Berde Mózsa emlékét *a szokott módon*, Fekete Gábor egyházi tanácsos afia fogja felujítani.

MÁSODIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt 1906. november 4-ik napján délután 5 órától kezdődőleg az első ülésről jegyzett elnökök, egyházi tanácsosok és képviselők jelenlétében.

Előadó, jegyző mint előbb.

16. E. K. Tanács 1026—1906. szám alatt a tordai gymnasium ügyében a következő előterjesztést teszi.

Már a múlt évben tartott E. Főtanácsnak jelentést tettünk, hogy visszaállított tordai gymnasiumunk 1905. évi szeptember hó 1-én az 1-ső és 2-ik osztálylyal megnyitattott. Azóta ezen gymnasiumunk az első tanévet szerencsésen futotta át. Az a szeretetteljes pártolás, a melyben Torda város és Torda-Aranyosmegye közönsége részéről részesült, öröndetes és megnyugtató bizonyság arról, hogy ezen intézet hiányt pótló volt s egy évi sikeres működése biztos reményre jogosít az iránt, hogy szép hivatásának, nemes feladatának sikerrel fog eleget tenni. E reményünkben megerősít az is, hogy Kuncz Elek tankerületi kir. főigazgató, mint kormányképviselő, az intézetben f. évi március hó 9-én történt hivatalos látogatásáról felvett jegyzőkönyvben kijelentette, miszerint a gymnasium úgy külső, mint belső állapotát, a tanári kar munkáját és annak eredményét tekintve, a körülményeknek megfelelő.

A torda város részéről, valamint Torda-Aranyosvármegye részéről nagylelkűen felajánlott 4000, illetve 6000 kor. évi dotatio 1905. évi szept. hó 1-től kezdve évnegyedenkénti részletekben felvehetőleg folyóvá tétetett. Az évi dotációt illetőleg a város, illetve vármegyével megkötöttük a szerződést, melyet tisztelettel bemutatunk.

SZERZŐDÉS.

A magyarországi unitárius egyház Főtanácsa 1905. évi június hó 18-án 11. számú végzésével elhatározván a tordai 4. osztályu unitárius algymnasium visszaállítását, s egyuttal köszönettel fogadván Torda-Aranyosvármegye törvényhatósági bizottságának Tordán, 1905. május hó 27-én tartott ülése 29. közgyűlési szám alatt hozott határozatával, melyet a magyar kir. belügyminiszter ur 67419—1905. II. a. szám alatt jóváhagyott, évi 6000, az az hatezer korona segélynyújtását, valamint Torda város kiküldöttei által 1905 március 25-én kilátásba helyezett és Torda rendezett tanácsu város közgyűlése által 1905. július 5-én 60—1905. sz. alatt hozott s Torda-Aranyosvármegye által megerősített határozatával az említett gymnasium céljaira évi állandó segélyképen nyújtott 4000, azaz négyezer korona összeget, megbizta az egyházi képviselő-tanácsot, hogy az állandó segélyezés ügyében a szükséges intézkedéseket tegye meg. E megbizás alapján a magyarországi unitárius egyház képviselő tanácsa, mint iskola fenntartó hatóság és Torda-Aranyosvármegye törvényhatósága, valamint Torda városa között a következő megállapodások jöttek létre :

1. Torda-Aranyos vármegye és Torda városa kötelezi magát, hogy az iskola pénztárába, megnyitásának napjától, 1905. szeptember 1-től számítva, tanévenként 6000, azaz hatezer, illetve 4000, azaz négyezer koronát negyedévi előleges részletekben beszolgáltat mindaddig, míg Tordán egy más magyar tannyelvű középiskola nem létesül, vagy amíg az egyházi főhatóság a segélyt igénybe óhajtja venni. A mikor Torda-Aranyos vármegyének és Torda városnak minden további kötelezettsége megszűnik.

2. Ezzel szemben :

a) Az algymnasium igazgatóságában a vármegyei törvényhatóság három, a városi képviselőtestület két megbizottja helyet foglal. Az igazgatóság szervezetét és ügyrendjét, az igazgatóság javaslatai figyelembe vételével az egyházi főhatóság fogja megállapítani.

b) Az iskolai díjak, ide nem értve a bennlakási díjat, valláskülönbség nélkül egyenlő összegekben állapíttatnak meg, azzal a megjegyzéssel, hogy az iskolai díjak csak kölcsönös megállapodással emeltethetnek és hogy tandíjmentességben, valamint a bennlakás kedvezményében is, a mennyiben a helyeket unitárius vallású tanulók nem vennék igénybe, valláskülönbség nélkül az iskolai szabályzatban előírt feltételek mellett részesülnek a tanulók.

c) Minthogy az 1905—906. iskolai évben csak az I. és II. gymn. osztály állíttatik fel, az egyházi főhatóság gondoskodik arról, hogy a polgári iskola mellett eddig külön tanított latinnyelv, a polgári iskola harmadik és negyedik osztályába járó tanulók részére 1905—6-ban a III. és IV-ik, 1906—7. évben a IV. osztályban taníttassék.

3. Az unitárius egyház kötelezi magát, hogy az algymnasium évi fenntartására szükséges összegről, melyből évenként 10000 koronát Torda-Aranyos vármegye és Torda városa hordoz, gondoskodik mindaddig, míg a segélyt az 1. pont szerint igénybe veszi.

4. Az intézetnek felekezeti jellege s önkormányzati jogköre épségben fenntartatik s az algymnasium feletti összes igazgatási és rendelkezési jog e szerződés 2. a) pontjában foglalt feltételek mellett továbbra is az intézet főhatóságát, a magyarországi unitárius egyház fő- illetve képviselőtanácsát illeti.

5. Torda-Aranyos vármegye és Torda városa elismeri, hogy az iskola ez idő szerint meglevő minden alapítványa, tőkepénzei, mindennemű ingó- és ingatlan vagyona továbbra is az egyház vagyona marad; másfelől azt, hogy ha e szerződés idők folytán bármely okból megszűnnék, az iskolának időközben a segély igénybe vétele mellett leendő minden ingó és ingatlan vagyonbeli gyarapodása és felszerelése a magyarországi unitárius egyház osztatlan tulajdonában maradnak s azok iránt a segélyező hatóságok semmi kártérítési igényt nem támaszthatnak. A netalán létre jövő új alapítványok szintén a magyarországi unitárius egyház tulajdonában maradnak, ha csak az iránt az alapítók másként nem rendelkeznek.

6. Jelen szerződés négy eredeti példányban, még pedig egyik a magyarországi unitárius egyház főhatósága, másik Torda-Aranyos vármegye törvényhatósága, harmadik Torda város Tánácsa, negyedik a tordai unitárius algymnasium igazgatósága részére állittatik ki.

Kolozsvárt, 1906. évi március hó 10-én.

Zilahi Sebes Andor,

polgármester.

Nagy János,

főjegyző.

Sz. 302—1906. **Jóváhagyatott** Torda-Aranyos vármegye törvényhatósági bizottságának 1906. évi május hó 31-én tartott rendes tavaszi közgyűlésében.

A vármegye közönsége nevében:

(P. H.)

Dr. Betegh,

alispán.

Sz. 587—1906. Tan. Elfogadtatott a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő-Tanácsának Kolozsvárt, 1906. évi július hó 11-én tartott ülésében.

Ferencs József,

unitárius püspök.

Végh Mihály,

titkár.

Az intézet rendszabályai elkészítettettek és azt megerősítés végett a tárgysorozat rendén fogjuk előterjeszteni.

A gymnasium nyilvánossági jogának megadásáért 259—1906. szám alatt folyamodtunk a vallás és közokt. Miniszterhez, a minek folytán a miniszter 31195—1906. min. szám alatt a gymn. 1. és 2. osztályának 1905—6. tanévre a nyilvánossági jogot engedélyezte.

Az intézet, illetve tanárainak az országos tanári nyugdíjintézetbe felvétele iránt 395. és 814—1906. számok alatt folyamodtunk a vallás és közokt. miniszterhez. E kérdés jelenben még ellátás alatt áll.

Az 1906—7. tanévben megnyitottuk a 3-ik osztályt is. Örvendetes jelenség, hogy az 1—3. osztályba beiratkozott tanulók létszáma: 146.

Épen a tanulók számának remélt emelkedése okán, kellő időben megtettük volt a lépéseket a bennlakó tanulók

megfelelő elhelyezhetésére. Sajnos, hogy e tekintetben, házas-telek vásárlás, helyiség bérlés iránt tett lépések nem vezettek eredményre. Ennek folytán a gymnasium és internátus a jelen tanévre is, a körülmények tekintetbe vételével, a meglévő helyiségekben helyeztettek el. A jövő tanévre azonban a bennlakó tanulók elhelyezése céljából az építkezés avagy helyiség bérlés elkerülhetlen lesz.

A tanári állások betöltését illetőleg, külön előterjesztést teszünk.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék e jelentést jóváhagyólag tudomásul venni, s E. K. Tanácsunkat a még szükséges további intézkedések megtételére meghatalmazni.

Ez előterjesztést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul vevén, az ez ügyben még felmerülhető további intézkedések megtételével megbizza az E. K. Tanácsot.

17. Az E. K. Tanács a székeykereszturi gymnasium felépítése ügyében a következő előterjesztést teszi :

Az E. Főtanács 99 — 1902. főt. jk. szám alatt hozott határozatával megbizta az E. K. Tanácsot az iránt, hogy a székeykereszturi gymnasiumnál a 6 ik osztály beállítására s a beállítás okán szükségessé válандó építkezések kersztülvitelére minden lehető t egyen meg. E. K. Tanácsunk ezen megbizátás következtében intézkedéseit megtette. 1085 — 1902. sz. alatt megbizta Pákey Lajos mérnök afiát, hogy egy 6 osztályu gym. céljára szükséges helyiségeknek felépítésére, a meglévő épület kibővítésével megkivántató építkezésről készítsen tervrajzot és költségvetést.

Hogy azonban az építkezés késése miatt a 6-ik osztály beállítása ne késsék, az E. K. Tanács 74—1903. tan. szám alatt kimondotta, hogy újabb építkezés nélkül is beállítja a 6-ik osztályt s a beállítással felmerülő szükségletek fedezése céljából, 26230 kor. évi államsegély engedélyezése-

ért folyamodott a vallás és közokt. Miniszterhez E folyamodásra a minisztertől, bár ismételten is kérelmeztünk, választ nem kaptunk s 1904. szept. 1-ével a 6 ik osztályt, a kért államsegély nélkül is sikerült beállítani, a miről 432—1904. szám alatt jelentést is tettünk az E. Főtanácsnak.

Az építkezést illetőleg Pákey mérnök afia a tervrajzot és költségvetést elkészítette. Az összes építkezési és felszerelési költségeket 213 577 kor. 85 fillérben irányozta elő. E. K. Tanácsunk a tervrajzot és költségvetést elfogadta s azok megkészítéséért 127—1903. szám alatt, műszaki munkálatdíj címen 3481 koronát utalt ki Pákey mérnöknek.

Részben mivel a miniszterhez 74—1900. sz. alatt tett folyamodásunkra válasz nem jött, részben a politikai viszonyok következtében beállott gyakori kormányváltozások miatt az építkezés ügyében egy ideig semmit sem tehettünk. A vallás és közokt. miniszter azonban 104985—1905. sz. leiratában a székeykereszturi gymnasium elhelyezése állapotát türhetetlennek jelentette ki, s ennek megszüntetése céljából a megfelelő iskola helyiségek mielőbbi létesítéséről gondoskodni hivta fel az E. K. Tanácsot. E. K. Tanácsunk 305—1906. sz. alatt feliratot intézett a miniszterhez, melyben kifejezte, hogy egyházunk az intézet érdekében mindig megtette a lehető, de egyházunk anyagi helyzetét tekintve, a miniszter ur óhajának csak úgy tehet eleget, ha az építkezési szükségletek fedezésére államsegélyt kap. Egyszersmind felterjesztve a Pákey mérnök által készített tervrajzot és költségvetést, az építkezési szükségletek fedezhetése céljából 213.577 korona 85 fill. államsegély engedélyezését kértük.

Ezen folyamodásunkra a miniszter ur 38255—1906. sz. a. küldött leiratában felhivta E. K. Tanácsunkat nyilatkozni az iránt, hogy szándékozik e a kereszturi gymnasiumot 8 osztályuvá kiegészíteni s ha igen, mikorra tervezi?

Az intézet elhelyezését illetőleg a jelenlegi helyen való elhelyezést nem tartja célszerűnek s megfelelőbbnek jelzi benn a városban elhelyezését.

Az épület beosztására vonatkozólag is megtéve észre-

vételeit, felhívta az E. K. Tanácsot a gymn. alapjainak kimutatására.

Ezen miniszteri leiratra, E. K. Tanácsunk 880 — 1906. sz. a. tett feliratban válaszolva kijelentette, hogy bár egyházunknak csak öröme és büszkeségére szolgálna, ha a székykereszturi gymnasiumot is 8 osztályúvá kiegészíthetné, de tekintettel egyházunk helyzetére, viszonyaira, szükségére, a 8 osztályúvá kiegészítést a legjobb akarata mellett sem teheti meg s ez idő szerint szándékában sincsen. Azonban, ha valamikor egyházunk viszonyai, különösen anyagi helyzete oly kedvezőre fordulna, hogy az intézetnek 8 osztályúvá kiegészítése egyházunk más fontos érdekeit nem fogja veszélyeztetni, örömmel teszünk meg mindent a gymnasium 8 osztályúvá kiegészítésére.

Az intézet elhelyezését illetőleg jeleztük, hogy szerintünk a jelenlegi helyén való elhelyezése is teljesen megfelelő és megnyugtató. A miniszternek az épület beosztására vonatkozólag tett észrevételeire is megtéve jelentésünket, bejelentettük, hogy a gymnasiumnak építkezési célra felhasználható alapja nincs. Mert bár vannak az egyház tulajdonát tevő és a gymnasium kikötött céljaira felhasználható egyes alapítványok, de ezekből az építkezés költségeire semmit sem lehet fordítani.

Egyszersmind kértük a minisztert, hogy tekintsen el attól, miszerint a kereszturi gymnasium csak 6 osztályú s egyházunkkal ez intézetet illetőleg is kössön szerződést s annak folytán a kért 213.577 K. beruházási államsegélyt engedélyezze.

Ezen feliratra azonban ez ideig még nem érkezett válasz.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék e jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Kapcsolatosan az előbbi jelentéssel, olvastatik a Főtanács bizottság következő előterjesztése:

A székykereszturi gymnasium felépítése ügyében a Főtanács bizottság az E. K. Tanács jelentését ezuttal tudó-

másul veszi, megjegyzi azonban, hogy az E. K. Tanács jelentésében említett felterjesztéssel hatáskörén túlterjeszkedőleg nyilatkozott, utasítani javasolja az E. K. Tanácsot, hogy a miniszteri leirat leérkezte után az egész ügyet terjessze a Főtanács elé érdemleges határozathozatalra.

Kolozsvárt, 1906. november 3-án.

Kelemen Albert,

biz. elnök.

Hadházi Sándor,

biz. előadó.

Főtanács tudomásul veszi ezuttal az E. K. Tanács jelentését, de utasítja, hogy mivel a székeykereszturi gymnasium további fejlesztése, illetve kiegészítése ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz tett felterjesztésében tett nyilatkozatával, illetve kijelentésével saját hatáskörét túllépte, a miniszteri vonatkozó válasz leérkezte után terjessze az egész ügyet érdemleges határozathozatalra az E. Főtanács elé.

18. Az E. K. Tanács 120 – 1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 91 — 1905. főtan. jk. szám alatt hozott végzésével elfogadván a kereszturi egyházkörnek azon indítványát, hogy a kántor-tanítók fizetése rendeztessék oly módon, miszerint a kántorságért, mint külön munka végzéséért járó díjazás, a tanítói fizetésbe ne számíttassék be s ennek folytán a tanításért a kántortanítók is oly mérvű díjazásban részesíttessenek, mint a csakis tanítást teljesítő tanítók, továbbá hogy a kántor-tanítók nyugdíj igényébe úgy a tanítói, mint a kántori jövedelem együttesen teljes egészében számíttassék be, megbizta az E. K. Tanácsot ez ügyben szükséges további intézkedések megtételére.

E. K. Tanácsunk czen megbízatása következtében 30 — 1906. szám alatt felíratott intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz. E felíratra a miniszter 4923 —

1906. szám. alatt válaszolva, értesítette az E. K. Tanácsot, hogy a kántortanítók fizetésének kiegészítése tekintetében egyrészről, másrészről pedig azok nyugdíjába beszámítható tanítói illetményeinek meghatározásánál az eddigi törvényen és törvényszerű rendeleteken alapuló gyakorlattól legnagyobb sajnálatára nem térhet el, azonban a kántor tanítók nyugdíjjogosultságának kérdésével a tanítói nyugdíjtörvény tervbe vett revisiója behatóan foglalkozni fog.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

19. Az E. K. Tanács az 1905 évi főtanácsi bizottság általános jelentése 70—1905. főtanácsi jegyzőkönyvi végzéssel beható tárgyalásra és javaslattételre kiadatván E. K. Tanácsunknak, e tekintetben az E. K. Tanács 210 - 1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

A főtanácsi bizottságnak a gazdaságok jövedelmezőségét illetőleg tett észrevételére az E. K. Tanács jelenti, hogy az összes birtokok jövedelmezőségének tíz évi átlagát 3.5 százalékra a bányabükki, bágyoni és debreczeni birtokok kisebb jövedelmezősége nyomja le. Ugyanis a bányabükki birtok tíz évi átlagjövedelme csak 2.34%, minek oka egyfelől a birtok értékének az eredeti vételárral szemben túlmagas összegben való megállapítása, másfelől pedig, hogy a birtok nagy részét képező erdők a vételkor ki voltak használva, mely okon az erdőkből megfelelő jövedelem nem volt elérhető. A bágyoni birtok tíz évi átlagjövedelme 2.91%, s e tagosítatlan és emiatt csak feles gazdálkodás mellett kezelhető birtoknál a már oly régóta vajudó tagosítás befejeztéig nagyobb jövedelem nem is remélhető, sőt tekintettel a földek termőerejének hovatovább való gyengülésére, csak jövedelemcsökkenéstől tarthatunk. A debreczeni birtok tíz évi átlaglővedelme 3.17%, azonban az utóbbi időben eszközött építkezések folytán e birtok jövedelme már emelkedett.

A ladamos-alamori birtok tíz évi átlagjövedelme is csak 3 91⁰/. azonban itt figyelembe kell venni, hogy tíz év alatt négy gyenge év volt, úgymint 1899, 1901, 1903, 1904 és hogy az 1903. és 1904. években e birtokon állatok, gépek beszerzésére és épületekre 14000 korona befektetést kellett fordítani.

A jövedelem fokozása céljából a gazdasági bizottság már eddig is kötelességének tartotta anyagi erőnkhez mérten a gazdálkodásnak feltétlenül szükséges belterjesebbé tételét.

A szarvasmarha, juh, sertés és lóállománynak úgy mennyiség, mint minőség tekintetében való fejlesztése, a gyengébb egyedek kiselejtezése, jobb minőségűek és vérfel-frissítés céljából apaállatok beszerzése által évről-évre halad előre.

A tejgazdaság az erre alkalmas bányabükki birtokon már eddig is jó sikerrel fejlesztetett és e birtok tagosítása folytán úgy a széna, mint a mesterséges takarmányok termelése emelkedvén, a tejgazdaság a jelen évben is 20 darab jóminőségű fejős tehén beszerzésével fejlesztetett.

A buni birtokon a tejgazdaság nem vezethető be ez időszert, mert e még tagosítatlan birtokon nincs megfelelő legelő és mesterséges takarmány sem termelhető a hármas forduló gazdasági rendszer miatt. A tagosítás bevezetése pedig jelenleg még nem célszerű.

A ladamos alamori birtokon a tejgazdaság szintén nem volna célszerű, mert úgy Nagyszeben-, mint a közeli falvakban igen nagy a tejtermelés, másfelől pedig a ladamosi állomástól a tej beszállítására alkalmas reggeli vonat Nagyszeben felé nem közlekedik, tengelyen pedig 26 Km. távolságra nem lehet tejet szállítani, miért is e birtokon a szarvasmarháknál a hustermelés és ígás állatok tenyésztése a főcél, továbbá a juhállománynak a lehetőségig való fejlesztése, mely a jelenlegi gazdálkodás mellett is jól fizet. Természetesen nincs kizárva, hogy amint anyagi erőnk megenyedi, jobbminőségű és export-képes tejtermékek előállítását megkíséreljük, azonban tekintettel az erre szükséges na-

gyobb befektetésre, ezt kellő tanulmányozás és megfontolás után csak az esetben tehetjük meg, ha az eredmény teljesen biztosítottak fog mutatkozni.

A kulturnövények közül a komló- és lentermelés már be van vezetve és fokozatosan fejlesztetik; a paszuly és borsó nagyobb mennyiségben való termelése az üzemtervbe már fel van véve.

Az elhagyott és pusztulásnak indult szőlők felújítottak és miután évről-évre több termést hoznak, az alkalmas helyeken továbbterjesztetnek.

A gyümölcstermelés is lehetőleg fejlesztetett és az továbbra is állandó gondoskodás tárgyát fogja képezni.

A ladamos-alamori birtokon egy gazdasági szeszgyár létesítése úgy a szarvasmarha- és sertésállományból nagyobb jövedelem nyerése, mint a földek termőerejének emelése céljából szükséges. E tekintetben E. K. Tanácsunk külön előterjesztést teszen a gazdasági bizottság évi jelentésében.

A fentiek alapján bizton remélhető, hogy birtokaink azt a jövedelmet, mit haszonbér mellett remélhetnénk, jövőre már meg fogják adni, miért is a termőerőt rendesen kizsaroló haszonbérleti kezelés nem ajánlatos.

Együttal jelenthetjük, hogy a birtokokból az 1905. évre a költségvetésekben előirt jövedelmek a közpénztárba beadattak, sőt a pusztaszentmiklósi birtokból is beadatott 4000 korona. Hogy e jövedelem-beszolgáltatás a közalap 1905. évi zárszámadásán nem igazoltatik, az abban találja magyarázatát, hogy a birtokok 1905. évi jövedelmének egy része a jelen év elején adatott be a közpénztárba és ez a közalap 1906. évi számadásán számoltatik el bevételnek.

A ladamos-alamori „László-tanyán“ nagyszámú tan köteles gyermek él minden iskoláztatás nélkül. Ezek iskoláztatása céljából e tanyán egy iskola állítása nagyon is kívánatos. E tekintetben külön előterjesztést teszünk az E. Főtanácsnak.

Végül megjegyezzük, hogy a birtokokon, sajnos, de a cselédség túlnyomó része nem magyar. A jószágigazgató és

a tisztí személyzet megteszi ugyan a lehető, hogy amennyire csak lehet, magyar cselédeket alkalmazzanak, s tényleg vannak székely és unitárius cselédek is, de állandóan megmaradni nem akarnak, mert nem tudják az oláh vidékeket és népet megszokni.

A naplókba az idegen keresztneveknek magyarul való bevezetése csakis az állandó cselédségnél vihető keresztül, mire nézve E. K. Tanácsunk intézkedett is. Ez a napszámoknál már nem vihető keresztül, mivel a fizetéseknel folytonos zavarokat idézne elő.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A főtanácsi bizottság is ajánlván a fenti jelentés, illetve előterjesztés jóváhagyó tudomásul vételét:

Egyházi Főtanács az E. K. Tanácsnak
fenti jelentését, illetve előterjesztését jóváhagyólag tudomásul veszi.

20. Az E. K. Tanács 126 1906. sz. alatt a következő előterjesztést teszi:

Az 1905. évben tartott E. Főtanács 68—1905. főtan. jegyzőkönyvi szám alatt hozott végzésével E. K. Tanácsunknak átadta beható tárgyalásra a főtanácsi bizottság azon javaslatát, hogy pénztárnok a fia a pénztár évi zárlata után értesítse az egyházközségeket a központban kezelt tőkepénzeiknek összegéről. A pénzügyi bizottság meghallgatása után E. K. Tanács a főtan. bizottság ajánlatát részben elfogadta és a következő javaslatot terjeszti az E. Főtanács elé: mondja ki az E. Főtanács, hogy miután a központi illető számadások lezárattak, számvevőileg felülvizsgáltattak és a számadások az E. K. Tanács által el lettek fogadva: akkor évről-évre az E. K. Tanács értesítse az illető egyházközségeket arról, hogy az ők javukra tett és kezelt alapítványok tőkeösszege az előző évi zárlat szerint mennyi? Ugy azonban, hogy mivel ez összeg leltári vagyon gyanánt a közpénztárnál fel van véve, azt egyetlen egyházközség is a

saját leltárába vagyon gyanánt fel nem veheti. Egyszer-smind értesíttessenek az illető egyházközségek, hogy pénztárnok afia a központban kezelt tőkék után minden évben csak annyi kamatot fizet ki, amennyit már előzőleg a pénzüintézetektől az illető tőkék után bevett, mely okon az egyházközségek állandó összegü bevételre, tekintettel a kamatláb hullámozására, ne számítsanak

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a jelentést tudomásul venni és a beterjesztett javaslatot elfogadni.

A főtanácsi bizottság is a jelentést tudomásul venni, a javaslatot elfogadni ajánlja.

Főtanács az E. K. Tanács jelentését tudomásul véve, javaslatát elfogadja s a további intézkedések tételével megbizza.

21. Az E. K. Tanács 134—1906. szám alatt a következő előterjeszt teszi:

Az 1905. évi főtan. bizottságnak a ladamos alamori Augusztinovich alapítványi birtok 1904. évi számadására vonatkozólag tett észrevételei 64—1905. főtan. jkönyvi határozattal kiadattak E. K. Tanácsunknak azzal, hogy azokat a gazdasági bizottság meghallgatásával részletesen tárgyalja s tegyen jelentést az E. Főtanácsnak. Ehhez képest E. K. Tanács a következőket jelenti:

A főtanácsi bizottság jelentésének 1-ső, 2-ik és 3-ik pontjában foglaltakra nézve újabb jelentéstétel szüksége nem forog fenn, mivel azokra E. K. Tanácsunk 826—1905. szám alatt már megtette jelentését az E. Főtanácsnak. Itt is megemlítjük azonban, hogy a gazdasági számadók utasítva lettek a számadások tisztán és pontosan és a főkönyvnek helyes vezetésére, valamint arra, hogy a segédkönyveket jövőben miként vezessék. Jószágigazgató afia pedig a gazdasági bizottság által felhivatott az ellenőrzésnek még fokozottabb mérvben való gyakorlására.

A 4-ik pontra nézve megjegyzi E. K. Tanácsunk, hogy

e birtokon az állatállomány javítása lévén a főczél s másfelől a tejértékesítés nehézségekbe ütközik, a borjuk a fejős tehenekkel járnak legelőre és így tejtermelésnek és értékesítésnek helye nem lehet.

Az 5 ik pontra nézve jelentjük, hogy e vidéken a farkasok nagyon el vannak szaporodva és így a farkas okozta károk a legéberebb őrizet mellett sem kerülhetők el, hogy pedig a farkas télen, vagyis legelőre nem járás idején is szed áldozatokat, onnan van, mert a juhok télen sem tarthatók fedett és teljesen zárt helyiségben, mivel ily helyiségben tartás mellett a juhok gyapjuhullással járó rühkórosok lesznek, mi mindenesetre egy oly nagy juhállománynál sokkal nagyobb veszteség lenne, mint a farkasok okozta károk. Különben jószágigazgató ép a farkasok nagyobb számban fellépése folytán az illetékes közigazgatási bizottságnál megtette a lépéseket hivatalos hajtóvadászatok tartása iránt.

A 6-ik pontra vonatkozólag E. K. Tanácsunk jelenti, hogy Pálffy Dezső volt gazdatiszt, kinek a szolgálata felmondattott volt s a felmondás után szolgálatából erőszakkal távozott el, de elkövetett hibáját megbánva, bocsánatkérések között folyamodott leszámoltatásért, 1905. évi szept. hó 26-án az évi birtokvizsgálatok alkalmával a gazdasági bizottság előtt végleg leszámolt s azután eleget tévén a leszámolási jegyzőkönyvben elvállalt kötelezettségének, részére az E. Főtanácstól 64 – 1905. főtan. jegyzőkönyvi sz. alatt nyert felhatalmazás alapján E. K. Tanácsunk az 1904. évi számadás további terhe alól való felmentését megadta.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A főtanácsi bizottság is ajánlja a jelentés tudomásul vételét.

Főtanács a jelentést tudomásul veszi.

22. Az E. K. Tanács 867 1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

A múlt évben tartott E. Főtanács 70—1906. főtan. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatának megfelelően,

E. K. Tanácsunk a gazdasági bizottság meghallgatásával behatóan foglalkozott a Ladamos alamori Augusztinovich-birtok „László“ tanyáján egy elemi népiskola felállításának kérdésével s tekintettel arra, hogy az említett tanyán állandóan alkalmazottak tanköteles gyermekeinek száma jószágigazgató afia által egybeállított kimutatás tanusítása szerint 41, a kik minden iskolázás nélkül vannak, az iskola felállítását elkerülhetetlennek tartja. Ennek folytán megkésztette az iskola építési tervrajzot és költségvetését is, s azokat tisztelettel bemutatja az E. Főtanácsnak. Két építési vállalkozó közül az egyik a tantermet 10 m. hosszú és 6·3 m. szélesnek terelve, az építési költségeket 9500 K. 06 fillérben, a másik a tantermet 6 m. hosszú és 6 m. szélesnek terelve 6091 K. 86 fillérben irányozta elő, melyhez mindkét tervnél, még hozzáadandó az iskola berendezési és felszerelési költsége, mely mintegy 300 koronára tehető. A tanító évi fizetése az épületben természetben kapandó lakás és a kert illetményen kívül 800 koronát igényelne évenként, melynek részbeni fedezésére, remélhetőleg évi 400 kor. államsegély kieszközölhető lesz. A tanító kötelessége lenne az iskolai tanításon kívül a birtokon a gyümölcstermesztést szakszerűen művelni.

E. K. Tanács ajánlja, hogy az E. Főtanács határozza meg az iskolának a Ladamos-alamori birtok terhére való felállítását és már az 1907—8. tanévre való megnyitását. És a mennyiben ezen javaslat elfogadtatik, bizassék meg E. K. Tanácsunk ez ügyben szükséges további intézkedések megtételével.

Ajánlja a Főtanácsi bizottság is a javaslat elfogadását.

Főtanács ez ügynek beható tárgyalását arra az időre halasztja, mikor már az 1907 évi összes költségvetések letárgyaltattak.

23. Az E. K. Tanács 779—1905. és 310—1906. számok alatt jelenti, hogy a Ladamos-alamori Augusztinovich alapítványi birtokhoz egy darab 95 hold 31 □ öl területű

birtokot vásárolt, mely szomszédos ugy az alamóri, mint a ladamosi tag egy részével. A birtok vételára 30375 korona. E birtok az Augusztinovich elkülönített alap terhére vásároltatott meg, minthogy azonban ez alapnak pénzvagyona nincs, E. K. Tanács felhatalmazta pénztárnok afiát, hogy a birtok vételárát 30375 koronát és a vásárból még felmerülő költségeket fedezze úgy, hogy vegyen kölcsön e célra az Augusztinovich elkülönített alap terhére egyházunk valamely rendelkezésre álló alapjából $4\frac{1}{2}\%$ mellett. A birtokvásárról a szerződések kiállítottak és a birtok áttelek-
könyveztetett egyházunk nevére.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen birtokvásárlást és az E. K. Tanács tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni

Főtanács e birtokvásárlást, valamint az E. K. Tanácsnak az ez ügyben tett intézkedéseit is jóváhagyólag tudomásul veszi.

24. Az E. K. Tanács 1032 —1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 98 —1902 főt. jk. szám alatt hozott határozatával megbizta E. K. Tanácsunkat, hogy egyházi közigazgatási célokra az államtól nagyobb mérvű segélynyerése iránt a szükséges lépéseket tegye meg. E. K. Tanács a megbízatás folytán 122 —1903. szám alatt a vallás- és közoktatási miniszterhez évi 81640 kor. közigazgatási államsegély engedélyezése iránt folyamodott. E folyamodásra semmi választ sem kaptunk. A következő évben midőn az ev. ref. és ágostai hitvallású egyházak az 1848 évi XX. t. c. végrehajtása tárgyában az államhatalommal tárgyalni kezdettek, E. K. Tanácsunk is újabb folyamodást terjesztett fel a miniszter urhoz 276 —1904. szám alatt, a melyben az eddig élvezett segélyeken kívül különböző cimeken évi 392 423 korona állami segélyt kért. E czimek a következők:

1. Adóterhek könnyítésére.. . . .	80000	Kor.
2. Lelkészek korpótlékára.. . . .	62600	"
3. Lelkeszi nyugdíjintézetre	48183	"
4. Tanári és közigazgatási tisztviselők nyugdíjintézetére	20000	"
5. Vallás tanításra	20000	"
6. Kulturális és humanitárius intézmé- nyekre	50000	"
7. Lelkészképzésre	30000	"
8. Közigazgatási költségekre	81640	"
Összesen	392423	Kor.

Ezen kérvényünkre sem nyervén választ, midőn a jelen évben értesültünk arról, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az ev. ref. és ágostai egyházaknak kilátásba helyezte, hogy az eddigi dotatiókon felül a két egyháznak együttesen évenként 3 millió korona segélyt fog tárcája költségvetésében rendszeresíteni akkép, hogy abból 1 millió már az 1907. évi költségvetésben vétessék fel, egy további millió 1908. évben, az 1909. évi költségvetésben pedig már az egész 3 millió, E K. Tanácsunk 623—1906. szám alatt ismételt felíratot intézett a miniszter urhoz, kérve, hogy 122—1903. és 274—1906. számok alatt felterjesztett kéréseinket is vegye figyelembe, s legalább azon cimleteket, melyeket a más két prot. egyház Emlékiratából elfogadott, a mi felterjesztéseinkből is elfogadva, egyházunk részére is a megfelelő összeget az 1907, 1908 és 1909. évi országos költségvetésekben kegyeskedjék oly módon előírni, felvenni és biztosítani, mint a hogy azt a más két prot. egyháznak előírányzott 3 millió államsegélyre nézve megtenni szándékozik addig is, a mig az 1848. évi XX t.-c. 3. §-a a maga egészében végrehajtható lenne s fenn tartva és a lehetőleg növelve egyházunk számára is az eddigi egyházi segélyeket.

Ezen felterjesztésünkre sem nyertünk választ. Reményünk van azonban, hogy az 1907. évi állami költségvetésben egyházunk nagyobb mérvű segélyezése is felvételik. És

a mennyiben nem vétetnék fel, vagy nem oly módon lenne felvéve, mint a más két prot. egyház, egyházunk oly sérelmet szenvedne, amelynek orvoslása végett lépéseket tenni el nem mulaszthatjuk.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóv. hagyólag tudomásul venni s E. K. Tanácsunkat ezen ügyben szükséges további intézkedések megtételére is megbízni.

Főtanács az előterjesztést tudomásul veszi és az ez ügyben felmerülő további szükséges intézkedések megtételével megbizza az E. K. Tanácsot.

25. Az E. K. Tanács 884., 1023 — 1905. és 519., 538., 996 — 1906. számok alatt beadja jelentését néhai özv. Koronka Antalné szül. Sylvester Zsuzsánna hagyatéka ügyében a következőkben:

Kolozsvárt, 1905. évi október hó 12 én elhalt özv. Koronka Antalné végrendeletileg 4000 koronát hagyományozott egyházunknak. És pedig 2000 koronát a kolozsvári unitárius kollegiumban, néhai atyja tarcsafalvi Sylvester György unitárius theologiai tanár emlékére létesítendő alapítványképpen, 2000 koronát pedig ugyancsak a kollegiumban, néhai férje Koronka Antal unitárius esperes emlékére létesítendő alapítványképpen. E. K. Tanács a hagyományt elfogadván, azt az örökösök egyházunk pénztárába be is adták. Minthogy a hagyományt tevő urnő végrendeletében nem jelölte meg tüzetesen a célt, melyre a hagyományt felhasználni lehessen, az E. K. Tanács 966 — 1906. szám alatt úgy intézkedett, hogy tekintettel a nemes lelkű alapítványt tevő urnő végrendeleteiben kifejezett szándékára, 2000 korona kezeltessék: „Sylvester György-alap a kolozsvári kollegiumban hittani tanszékre“ címen és 2000 korona: „Koronka Antal-alap a kolozsvári kollegiumban „hittani tanszékre“ címen. A jövedelem $\frac{1}{5}$ -öd része minden évben tőkésítettessék. $\frac{4}{5}$ -öd része pedig adassék be az említett címen a közalapba a jelzett célra felhasználásra. Egyszersmind

utasított pénztárnok afia, hogy a tordai „Egyesült és Ki segítő Takarékpénztár Részvénytársaság“ által kiállított 1264 sz. betéti könyvön elhelyezett 4000 kor. hagyományi összeget, kamataival együtt vegye fel ezen pénzintézetből és helyezze el Kolozsvárt ama pénzintézetekben, melyeket a E. K. Tanács egyházunk pénztőkéinek elhelyezésére 124—1906. szám alatt kijelölt.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést és ezen hagyatéki ügyben tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az alapítványt elfogadva, a fenti jelentést, valamint az E. K. Tanácsnak e hagyatéki ügyben tett összes intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

26. Az E. K. Tanács 195, 344, 964—1906. számok alatt Derzsi Károly hagyatéka ügyében a következő jelentést teszi:

Tordán, 1905. évi junius hó 6-án végrendelet hátrahagyásával elhalt Derzsi Károly nyug. lelkész és tanár, egyházunk javára végrendeletileg a következő hagyományokat tette:

a) a kolozsvári kollegium részére „Derzsi Károly alapítványa“ címen 5000 azaz ötezer koronát, melynek kamatait első sorban az elhunyt testvérei Derzsi Domokos és Gábor fiugyermekei s azok leszármazói élvezhetik;

b) a budapesti egyházközségnek, az ott már létező és az egyházközség tulajdonát képező „Derzsi Károly alapítványa“ mely 1000 koronán felül áll, kiegészítendő 5000 azaz ötezer koronára;

c) a tordai egyházközségnek „Derzsi Károly alapítványa“ címen 1000 azaz egyezer koronát;

d) a tordai unitárius gymnasiumnak összes könyveit.

A végrendelet értelmében a kolozsvári kollegium és a budapesti egyházközség részére hagyományozott összegek a tordai „Egyesült Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság“-nál betéti könyvre helyezendők el, azzal a fenntartással, hogy annak kamatai amig él, kizárólag Derzsi Károlyné

szül. Szentistváni Nemes Izabellát illetik s csak az ő halála után jut a megjelölt célokra teljes tulajdonjoggal.

A tordai egyházközség javára hagyományozott 1000 kor. az egyházközségnek kifizettetett, ugyszintén a tordai gymnasiumnak hagyományozott könyvtár átadatott a gymnasiumnak. E. K. Tanács utasította a tordai gymnasium igazgatóságát, hogy az örökhagyó iránti kegyeletből a hagyományozott könyveket magába foglaló szekrényt lássa el ilyen feliratu táblácskával: „Derzsi Károly könyvtára“ s továbbá készíttessen egy hasonló feliratu bélyegzőt és azzal a hagyományozott könyvek mindenikét bélyegeztesse fel. A kolozsvári kollegium, valamint a budapesti egyházközség részére tett hagyományokat illetőleg, E. K. Tanács a szükséges intézkedéseket megtette.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanács jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

27. Az E. K. Tanács 953 — 1905 szám alatt Tóth Józsefné szül. Serester Anna hagyatéka ügyében a következő jelentést teszi:

Háromszékvármegye Kökös községében 1905. évi június hó 7-én elhalt Tóth Józsefné szül. Serester Anna 1899. márc. 14-én kelt végrendelete és 1904. évi márc. 29-én kelt pótvégrendeletében családi temetkezési hely fenntartására 20 holdat tevő ingatlan birtokot hagyományozott és annak kezelését a tulajdonjoggal bekebelezhetőleg a kökösi unitárius egyházközségre bízta. Az alap évi jövedelméből a mindenkor unitárius püspök évenként 40 kor., a háromszékköri esperes 20 kor. és a kökösi unitárius lelkész 20 koronát kap évenként, azon kikötéssel, hogy a birtokából kiszakított sirhelyet valamint sirboltot a kökösi egyházközség gondozza és fenntartsa, továbbá az ezen célra rendelt ingatlan jövedelméből esetleg fennmaradó felesleg a kolozsvári unitárius kollegiumban tanuló jó magaviseletű, szorgalmas, szegény székely fiuk jutalmazására fordíttassék, a kik között

elsőség illeti a kökösi illetőségű székely fiukat. Ezen intézkedés csak a hagyomány haszonélvezője Tóth József halála után lép életbe.

E. K. Tanácsunk ezen hagyományt elfogadta és az 1905. évi szept. hó 20 án felvett hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvet, tekintettel arra, hogy a hagyományt adósság is terheli, azzal a hozzáadással látta el jóváhagyási záradékkal, hogy a kökösi unit rius egyházközség sem jelenben, sem jövőben nem vállal semmi kötelezettséget az adósságok vagy pedig ha a temetkezési hely fenntartására szánt költségek felülfizetést igényelnének, úgy ezen tulajadás fizetésére. Egyszersmind utasított a háromszékköri esperes és a kökösi lelkész a kökösi egyházközség részére tett ezen hagyomány szigorú ellenőrzésére és a telek-könyvbe bejegyeztetésére

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanács jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

28. Az E. K. Tanács 1003 – 1906. szám alatt, a jelen évi Főtanácscon elrendelendő választások tekintetében, a következő előterjesztést teszi:

1. Az E. K. Tanács II-ik csoportjába beosztott tagok közül Mikó Imre halálával 1 hely üresedett meg.

2. A II-od foku fegyelmi bíróságba ugyancsak a Mikó Imre halálával 1 hely üresedett meg.

3. A III ad foku fegyelmi bíróság tagjainak megbízatási ideje jelen évi dec. hó 31-ével letelik.

4. A papnevelő intézeti dékán megbízási ideje is jelen évben letelik.

5. A br. Baldácsy alapítvány közgyűlési meghatalmazottainak megbízatási ideje jelen évi dec. hó 31-ével letelik.

6. Egyházszervezeti törvényünk 201. §-a 2 ik pontja értelmében egyházi tanácsos választandó egyházi részből 1, világi részből: 1.

Ajánlja E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, hogy az előterjesztések alapján méltóztassék elrendelni a választást.

a) 1 E. K. Tanácsi tagságra 1909. évi dec. hó 31-éig terjedő megbiztatási idővel.

b) a II-od foku fegyelmi bíróságba 1 világi rendes tagságra 1907. évi dec. hó 31-ig terjedő megbiztatási idővel.

c) a III-ad foku fegyelmi bíróságba egyik főgondnok elnöklete alatt 3 egyházi és 3 világi rendes tag s 2 egyházi és 2 világi póttagságra 1907. évi január hó 1-től 1907. évi dec. hó 31-ig terjedő megbiztatási időre.

d) a papnevelő intézeti dékáni állásra 1906. évi november hó 1-től számított 4 évi megbiztatási időre.

e) a br. Baldácsy-alapítvány közgyűlési meghatalmazottai közé egyházunk részéről 2 rendes és 1 póttag választása 1907. évi jan. 1-től 1909. évi dec. hó 31-ig terjedő megbiztatási időre.

f) 1 egyházi és 1 világi egyházi tanácsosi tagságra.

Főtanács a fenti ürességbe jött állásokra a választást holnap d. e. 9 órára elrendeli s felhívja a jelölő-bizottságot, hogy az Egyh. K. Tanácsba *egy* tagnak a választására, továbbá az Egyh. Főtanácsba *egy* egyházi és *egy* világi tanácsosnak a választására nézve a kijelölést tegye meg.

A kijelöléshez nem kötött állásokat Egyh. Főtanács, a rendes választás mellőzésével az elnökség ajánlatára egyhangu felkiáltással a következőkép tölti be:

1. A II. foku fegyelmi bíróságba egy világi rendes tagnak 1907. dec. 31-ig terjedő megbiztatással megválasztatik Zsakó István.

2. A III. foku fegyelmi bíróságba 1907. jan. 1-től 1907. dec. 31-ig terjedő időre megválasztatnak br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok elnöknek; rendes tagoknak egyházi részről Csegezi László, Raffaj Domokos, Gvidó Béla esperesek, világi részről:

Fekete Gábor, Benkő Mihály és Csegezi Mihály egyházi tanácsosok; *póttagoknak* egyházi részről: Kisgyörgy Sándor és Osváth Gábor esperesek, világi részről: Ballok Károly és Székely Miklós egyházi tanácsosok.

3. A br. Baldácsy prot. alapítvány közgyűlési meghatalmazottai közé megválasztatnak egyházunk részéről 1907 jan. 1-től 1909. dec. 31-iki időtartamra rendes tagoknak: Ferencz József püspök és dr. Bedő Albert egyh. tanácsos, póttagnak Gál Jenő egyh. tanácsos.

4. Papnevelő intézeti dékánnak a szabályszerű illetmény élvezete mellett, 1906. nov. 1-től számítandó 4 évre megválasztatik dr. Boros György tanár. Erről a megválasztottak értesíttetnek, értesíttetik továbbá a br. Baldácsy-alapítvány közgyűlési meghatalmazottaira vonatkozólag a meghatalmazottak közgyűlési elnöke br. Bánffy Dezső és az E. K. Tanács is arra nézve, hogy dr. Boros György theol. dékánnak tiszteletdíját utalja és hogy az e választással kapcsolatos egyéb további szükséges intézkedéseket tegye meg.

Eközben a kijelölő bizottság is beadván jelentését, mely szerint az E. K. Tanácsba *egy* tagnak a választására jelölte: dr. Ferenczy Géza, Gálfi Lőrinc és Hadházy Sándor fiait; az egyházi tanácsosságra jelölte *egyházi* részről: József Lajos, Nagy Béla, Barabás István, Adámosy Gábor és Pál Ferenc lelkészeket, *világi* részről: Csiky Elek, Szathmáry István, Fekete Ferenc, Jakab József, Barabás András és Ürmösy Kálmán fiait. Egyházi főtanács e jelentést kiadni határozza további eljárásra a szavazatszedő bizottságnak.

29. Az E. K. Tanács 1023 – 1906. szám alatt jelenti, hogy dr. Bedő Albert egyházi tanácsos a f. egy. őszi hála-ünnepi egyházi beszéd írására 100 kor. pályadíjat tűzött ki. E. K. Tanácsunk a pályázatot 74—1906. szám alatt szabályszerűen kihirdette. A kitűzött határidőig beérkezett 2 pályamunka. A beérkezett pályaműveket a pályázati feltételek értelmében 878—1906. szám alatt megalkotott bírálóbizottság, dr. Boros György elnöke alatt Csifó Salamon és Gálfi Lőrinc bizottsági tagok, megbírálták. E. K. Tanács a pályaműveket, valamint a bírálóbizottság beterjesztett bírálatát, további ellátás végett az E. Főtanácsnak tisztelettel beadja.

Olvastatik kapcsolatosan a pályaművek megbírálására kiküldött bizottság következő bírálata :

A dr. Bedő Albert 100 koronás pályadíjára őszi hála-ünnepi egyházi beszéd írására beadott pályaművek *bírálata*.

Tisztelettel alólirottak, kik a Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Képviselő Tanács által a jelzett művek megbírálására kiküldettünk, sajnálatunkat fejezzük ki, hogy az említett pályatételre csupán két pályamű érkezett be s így nem láthatjuk lelkészeink közt ama nemes versenynek fejlődését, melyet a pályadíj évről-évre való megismétlése céloz.

Az 1. sz. „Bizzál Istenben és cselekedjél jól“ jeligés beszéd egyszerű, tiszta, világos, de nem pongyola, nem pórias iránylyal irt beszéd. Logikus és egységes. Nem jár magas légkörben, nem tárgyal nagy eszméket, újabb gondolatokban sem bővelkedik; de megragadja azt, ami közvetlen szeme előtt van: a természetet s ügyesen állítja föl a főtárgyat s még ügyesebben a részeket. A tárgyalásban is a közvetlen szeme előtt levő eseteket és eseményeket hozza fel bizonyítékok gyanánt, de állandóan leköti a figyelmet s minden egyszerűsége mellett is rendelkezik az igazság meggyőző erejével. Bizottságunk csak azt sajnálja, hogy e pályaversenyre irt és beadott munka miért van oly rövidre szabva. Aki ily ügyesen s meggyőző erővel tudja felhasználni az egyszerű, közönséges eszméket, vehetett volna fel egy-egy

magasabb valláserkölcsei eszmét beszédébe s tárgyalhatta volna azokat bővebben is. Ezzel beszéde nem veszített volna értékéből, hanem még emelkedettebbé, tanulságosabbá és tartalmasabbá lett volna.

A 2. sz. „Legyen hát célod: Istennek dicsőség, magadnak munka“ jeligés beszédről alig hihető, hogy azt népszerű egyházi beszédek írásában jártas lelkész írta volna. A beszédben nincs egység; szétárad, mint a kiöntött Tisza az Alföldön. A tárgyalásnál szétszórt, olyan mint az árvíz, mely mindent magával söpör. Azt a benyomást teszi az olvasóra és hallgatóra, mintha írója mindazt, amit tud és az életből ismer, be akarta volna tenni e beszédbe. De így is eszméi nem kiforrottak, kifejezései nem tiszták, sok helyen valósággal érthetetlenek. Mondatai igen hosszúak. Irálya fölötté dagályos; mert még ott is, ahol egyszerűbb tud lenni, így beszél: „önként nyilik a hála titkon nyiló ibolyája lelkünknek lelkéből.“ Ellenben, ha egy kissé nagyobb lélegzetet vesz, már ilyen mondatokban áradoz: „Szeretjük a jóltevőt, mert ez a szeretet éppen isteni eredetünk felséges bélyege, s ha valaki még jóltevőjét sem tudná szeretni, arról teljes igazsággal mondhatjuk, hogy valóban még magamagát sem szereti, mivel a jóltevő éppen neki magának használt, és szeretetünkkel együtt hálánkat is kifejezzük, mivel az előbbi hasonlatot, hogy tovább fűzzem, valamint természetellenes csoda, ha a természet áldott testéből, a földből nem kalász, hanem nyomoruság, nem buza, hanem konkoly hajt és nő ki, hogy éltesse az élőket, akik a nyár forró hevében fogyasztják erejüket az élethezvalóért; szintugy természet ellen való, ha a jóttevő munkája nyomán fakad a hálátlanság kárhozata.“ Gyártja a szavakat, de nem szerencsésen. Az eszmék közt hiányzik az összeköttetés, kapkod ide-oda. Ugyancsak szedje össze az eszét a hallgató s még az olvasó is, hogy megértse ezt a mondatot: „Mikor látjuk egy végtelen szellemnek, mintegy a chaoszból kicikázott gondolatát mindenfelől szemünkbe ragyogni, annak mintáját, mely a természet, anyagi és természet feletti formáit, melyek változhatatlanok; — csodálva bámuljuk megnyilatkozó erejét, mely meg-

valósította s valósítja szüntelen az Ő mindenható és egyetemleges gondolatait, melyekben, mint átlátszó napsugárban látjuk a jelen előkészületeit és a jövő eseményeit; az az érzés, mely ilyenkor bennünk támad, az isteni félelemnek egy neme!“ Eszméi, tapasztalatai, tanítani valói volnának, de ezeknek még meg kell tisztulnok, mint zavaros víznek a homok rétegeken keresztül. Most még beszéde nem építő, nem tanulságos; sőt unalmas már csak az egységet nélkülöző hosszadalmassága miatt is. Irónak tudnia és ismernie kell, azt, hogy minden egyházi beszéd első és leglényegesebb feltétele az értelmesség és világosság, vagy mint Pál apostol mondja: „inkább szölok tiz szót értelemmel, mint ezeret értelem nélkül.“ E beszéd nélkülözi a pályázati feltételek lényegesebbikét, hogy „népszerű nyelven irandó a nép vallásos hitének és erkölcsi érzésének serkentésére.“

Ezek után bizottságunk a pályadíjra, bár szűkebb terjedelmű s nem magasabb régiókban járó, de a célnak s a pályázati feltételeknek megfelelő 1. sz. „Bizzál Istenben és cselekedjél jól“ jeligéjű egyházi beszédet tartja érdemesnek s ennek ajánlja a pályadíj kiadását.

Kolozsvár, 1906. október 9.

Dr. Boros György,

a bizottság elnöke.

Gálfi Lőrinc, Csifó Salamon,

bíráló bizottsági tagok.

Főtanács a bíráló bizottság birálata és javaslata alapján a 100 K. pályadíjat az 1. számú „Bizzál Istenben és cselekedjél jól“ jeligéjű pályamű írójának kiadni határozza.

Felbontatván a jeligés levél, kitünt, hogy e pályamű szerzője Kelemen Árpád kaáli lelkész, kinek a 100 kor. pályadíj a gyűlés színe előtt kiadatott. A nyertes pályaműnek közzétételét az Egyh. Főtanács a Keresztény Magvetőben elrendeli, a más pályamű jeligés levelét pedig a gyűlés színe előtt elégetteti.

30. Olvastatik dr. Bedő Albert egyházi tanácsos afiának a Méltóságos és Főtisztelendő püspök úrhoz intézett levele, melyben az eddigi pályázati feltételek mellett, 100 korona pályadíjnak a megküldésével új pályázatot tűz ki egy vásárnapi oly egyházi beszédnek a megírására, mely annak bizonyítását tárgyalja, hogy „az unitárius vallás hitelvei a Jézus Krisztus életében és tanításaiban gyökereznek“.

Egyházi Főtanács elhatározta, hogy dr. Bedő Albert egyh. tanácsosnak kifejezi írásban köszönetét az eddig és most ujabban adományozott pályadíjért, a vonatkozó iratot pedig azzal küldi meg az E. K. Tanácsnak, hogy a pályázatot mielőbb hirdesse ki.

31. Az E. K. Tanács 559 és 719—1906. szám alatt jelenti, hogy a főgymnasiumban ürességbe jött tanári állásokra a szabályszerű pályázatot kihirdette s a pályázat eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A magyar-német tanszakra ajánlja dr. Barabás Ábel okleveles h. tanárnak ideiglenes rendes tanárrá megválasztását, a rendes tanári fizetés és lakbér illetménynek 1906. évi szeptember hó 1-től számitandó élvezetével.

2. Tekintettel arra, hogy 2 rendes tanári állásra hirdett pályázat eredménytelen volt, úgy ezen 2 állás, valamint 2 helyettes tanári állás az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében h. tanárokkal töltetett be. És pedig alkalmazta egy évre helyettes tanároknak:

a) A latin—történet tanszakra Kovács Kálmán eddig is alkalmazásban volt h. tanárt.

b) A történet földrajz tanszakra Szentmártoni Kálmán eddig is alkalmazásban volt h. tanárt.

c) A classica-philologia tanszakra Kegyes István eddig is alkalmazásban volt h. tanárt.

d) A mennyiségtan—természettan tanszakra Uzoni Imre eddig is alkalmazásban volt h. tanárt.

Nevezett h. tanárok részére a h. tanári évi 1600 kor.

fizetés 1906. évi szept. hó 1 től a főgymnasiumi számadás terhére kiutaltatott.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a magyar-német tanszaknak ideiglenes rendes tanárral való betöltésére a választást elrendelni s a helyettes tanári állásokra vonatkozólag tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Főtanács az E. K. Tanács fenti előterjesztésére a kolozsvári főgymnasiumhoz a magyar-német tanszakra a választást elrendelve, egyhangulag megválasztja ideiglenes minőségben rendes tanárnak 1906. szeptember 1-től számitandólag dr. Barabás Ábel okl. tanárt, az őt ezen állásában megillető rendes tanári fizetésnek és lakbérilletménynek az élvezete mellett. Szabályszerű fizetését és lakbérilletményét 1906. szept. 1-től kezdődőleg utalni és folyóvá tenni határozza s ezeknek jelen határozat értelmében és erre leendő hivatkozással az egyházunk pénztárából való folyósítására felhívja az E. K. Tanácsot, megküldvén kézbesítettés végett a dr. Barabás Ábel tanári megválasztásáról szóló okiratot is, s minden egyéb ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedések megtételével az E. K. Tanács bizatik meg.

Az E. K. Tanácsnak a többi állásokra vonatkozó előterjesztése és intézkedése jóváhagyólag vétetik tudomásul.

32. Az E. K. Tanács 281, 452, 457 és 566 -1906. számok alatt a székelykereszturi gymnasiumnál egy új rendes tanári állás szervezését és az ürességbe jött tanári állások betöltését illetőleg, a következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy székelykereszturi gymnasiumunknál csak 6 rendes tanári állás van szervezve, s a vallás- és közoktatásügyi miniszter már többször, újabban 104, 985—

1905. szám alatt megsürgette a rendes tanári létszám kiegészítését, E. K. Tanácsunk elodázhatatlannak tartja a 7-ik rendes tanári állás szervezését is. S minthogy a 7-ik rendes tanári állás szervezésével felmerülő költségek az iskola fenntartási államsegélyből fedezetet nyernek, ajánlja az E. Főtanácsnak 1906/7. tanévtől kezdődőleg a 7-ik rendes tanári állás felállítását és pedig mértani és szabadkézi rajz tanszakkal oly módon, hogy ezen r. tanári állásra alkalmazandó tanár köteles a gymnasiumban a tornát is tanítani és a játékdélutánokat vezetni; ez utóbbit külön díjazásért. Ezen javaslat elfogadása esetén ajánlja E. K. Tanács, hogy:

1. A latin — német tanszakra választassék meg Gálfalvi Sámuel okleveles h. tanár ideiglenes rendes tanárnak, egy keresztori gymnasiumi r. tanárt megillető fizetés és lakbérilletménynek 1906. évi szept. 1-től számítandó élvezetével.

2. A mértani és szabadkézi rajz tanszakra Nagy Lajos okleveles h. tanárt ajánlja ideiglenes rendes tanárrá megválasztatásra, egy székelykeresztori gymn. r. tanárt megillető évi fizetés és lakbérilletménynek 1906. évi szeptember hó 1-től számított élvezetével.

Ezenkívül az E. K. Tanács az E. Főtanács utólagos jóváhagyásának reményében a latin — magyar tanszakra h. tanárnak alkalmazta Péter Lajos szakvizsgázott tanárjelöltet és mennyiségtan — természettani tanszakra h. tanárnak alkalmazta Lőrinczi Géza alapvizsgázott tanárjelöltet s részükre a h. tanári évi fizetést, 1600 koronát, a székelykeresztori gymn. pénztárából 1906. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg kiutalta.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a 7-ik rendes tanári állás szervezésére vonatkozólag tett javaslatot elfogadva, a latin — német és mértani és szabadkézi rajz tanszakoknak ideiglenes rendes tanárokkal való betöltésére a választást elrendelni s a helyettes tanári állások betöltésére vonatkozólag tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésére székelykeresztori gymnasiumunknál a

hetedik rendes tanári állást, miután az évi isk. fentartási államsegélyből a felmerülő költségek fedezetet nyernek, a mértan—szabadkézi rajz tanszakra az 1906—7. tanévtől kezdve szervezi, oly módon, hogy ezen rendes tanári állásra alkalmazandó tanár köteles a sz.-kereszturi gimnáziumban a tornát is tanítani és a játékdélutánokat vezetni, az utóbbit külön díjazásért,

Egyszersmind az előterjesztésnek megfelelően a választást elrendelve, egyhangulag megválasztja Főtanács a sz.-kereszturi gimnáziumhoz a latin - német tanszakra Gálfalvi Sámuel és a mértan—szabadkézi rajz tanszakra Nagy Lajos okl. tanárokat. Mindkettőt ideiglenes minőségben rendes tanárnak 1906. szept. 1-től kezdődőleg ezen állásukban őket megillető rendes tanári fizetésnek és lakbérilletménynek élvezete mellett. Szabályszerű fizetésüket és lakbérilletményüket 1906. szept. 1-től számítandólag utalni és folyóvá tenni határozza s ezeknek jelen határozat értelmében és erre leendő hivatkozással az illető pénztárból való folyósítására felhívja az E. K. Tanácsot, megküldvén egyuttal kézbesítettetés végett nevezett tanároknak e tanári megválasztásukról szóló okiratot is s minden egyéb, az ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedésék megtételével az E. K. Tanács bizatik meg.

Az E. K. Tanácsnak a helyettes tanári állásokra vonatkozó előterjesztése és intézkedése jóváhagyólag vétetik tudomásul.

33. Az E. K. Tanács 589. és 985 — 1906. számok alatt jelenti, hogy a tordai gymnasiumban ürességbe jött és ujonnan felállított tanári állásokra a szabályszerű pályázatot

kihirdette s a pályázat eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A latin-magyar tanszakra ajánlja Pap Domokos okleveles h. tanárnak ideiglenes rendes tanárrá megválasztását, egy tordai r. tanárt megillető évi fizetés és lakbér illetmény 1906. évi szeptember hó 1-től számítandó élvezetével.

2. A mennyiségtan természettan tanszakra alkalmaztatott Major Sándor h. tanárnak, minthogy azonban Major Sándor f. évi szeptember hóban tanári oklevelét megszerezte és az E. K. Tanácsnak bemutatta, E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak Major Sándor okleveles h. tanárnak ideiglenes rendes tanárrá megválasztását, egy tordai rendes tanárt megillető évi fizetés és lakbér illetménynek 1906. évi november hó 1 től számítandó élvezetével.

Ezen kívül az E. Főtanács utólagos jóváhagyásának reményében e latin-magyar tanszékre h. tanárnak alkalmaztatott Derzsi Zoltán alapvizsgázott tanárjelölt, s részére a h. tanári évi 1600 kor. fizetés a tordai gymnasium pénztárából, 1906. évi szeptember hó 1-től kiutaltatott.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a latin-magyar és mennyiségtan-természettan tanszakoknak ideiglenes rendes tanárokkal való betöltésére a választást elrendelni s a helyettes tanári állásra vonatkozólag tett intézkedést jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésére a választást elrendelve, egyhangulag megválasztja a tordai gimnáziumhoz a latin-magyar tanszakra Pap Domokos és a mennyiségtan-természetteni tanszakra Major Sándor okl. tanárokat, mindkettőt ideiglenes minőségben rendes tanárnak, Pap Domokost 1906. szept. 1-től és Major Sándort 1906. november 1-től számítandólag az ezen állásokban őket megillető szabályszerű fizetés és lakbérilletmény élvezete mellett Szabályszerű fizetésüket és lakbérilletményüket Pap

Domokos részére 1906. szept. 1-től, Major Sándor részére 1906. nov. 1-től kezdődőleg utalni és folyóvá tenni határozza s ezeknek jelen határozat értelmében és erre leendő hivatkozással az illető pénztárból való folyósítására felhívja az E. K. Tanácsot, megküldvén egyuttal kézbesítettés végett említett tanároknak e tanári megválasztásukról szóló okiratot is s minden egyéb, ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedések megtételével az E. K. Tanács bizatik meg.

Az E. K. Tanácsnak a helyettes tanári állásra vonatkozó előterjesztése és intézkedése jóváhagyólag vétetik tudomásul.

34. Az E. K. Tanács 550—1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az E. Főtanács 52—1903. főtanácsi jk. szám alatt Márkos Albert okleveles h. tanárt megválasztotta a kolozsvári főgymnasiumhoz ideiglenes rendes tanárnak a magyar-latin tanszakra, a rendszeresített 2400 kor. évi fizetés és évi 560 kor. lakbér élvezetével. Tekintettel arra, hogy nevezett tanár afia ideiglenes rendes tanári állásában hiven és lelkiismeretesen teljesítette tanári kötelességeit, E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Márkos Albert rendes tanári állásában 1906. évi szeptember hó 1-től számitandólag véglegesítsék.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésére Márkos Albert ideiglenes minőségben levő rendes tanárt kolozsvári főgymnasiummunknál a latin-magyar tanszakon 1906. szept. 1-től számitandólag véglegesíti s megbizza az E. K. Tanácsot, hogy nevezett tanártól a szabályszerű hivatali esküt vegye be, beigtatásáról gondoskodjék s nyugdíj intézeti ügyeit hozassa rendbe.

35. Az E. K. Tanács 889 —1906. szám alatt jelenti, hogy Kanyaró Ferenc kolozsvári főgymnasiumi rendes tanárnak saját kérése alapján, orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegsége okán, folyó évi november hó 1-től kezdődőleg ideiglenes nyugalomba vonulását a maga részéről engedélyezte, s Kanyaró Ferenc nyugdíjának megállapítása és folyó évi nov. hó 1-től kiutalása iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztést tett, melyre azonban ez ideig válasz még nem érkezett.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy ezen intézkedését méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

36. Az E. K. Tanács 946 --1905. szám alatt jelenti, hogy Ürmösi Sándor tarcsafalvi lelkészt saját kérésére, orvosi bizonyítvánnyal igazolt ez idő szerinti szolgálatképtelenség okán a nyugdíjszabályzat rendelkezéseinek megfelelően 1906. évi január hó 1-től kezdődőleg ideiglenes nyugalomba bocsátotta azzal, hogyha szolgálatképességét visszanyeri és egyházunk érdeke is kívánni fogja, köteles azonnal rendelkezésre állani. Tekintettel arra, hogy Ürmösi Sándornak 18 teljes szolgálati éve van, a nyugdíjszabályzat értelmében az 1906. évre megállapított 900 kor. nyugdíj maximum 56%-a vagyis évi 504 kor. azaz ötszáznégy korona utaltatott ki nyugdíjképen részére 1906. évi január 1-től kezdődőleg a belső emberi nyugdíj alap terhére, szabályszerű módon leendő kifizetéssel, úgy azonban, hogy mivel Ürmösi Sándornak a reá kirótt 400 kor. alapítódíjból még 100 kor. hátraléka van, ez összeg évi nyugdíjából évnegyedes 25 koronás részletekben, kamatmentesen vonassék le.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy a fenti indokok alapján Ürmösi Sándor lelkészt méltóztassék ideiglenesen nyugalomba bocsátani s az E. K. Tanács tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésének elfogadásával Ürmösi Sándor lelkészt

1906. jan. 1-től számítandólag ideiglenesen nyugalomba bocsátja s az E. K. Tanácsnak ez ügyben tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

37. Az E. K. Tanács 947—1905. szám alatt jelenti, hogy Demeter Lőrinc magyarzsákodi lelkészt, tekintettel 77 éves korára és 49 éves lelkészi szolgálatára, saját kérésére, az E. Főtanács utólagos jóváhagyása réményében 1906. évi ápril 1-től kezdődőleg ideiglenesen nyugalomba bocsátotta, s részére a nyugdíj-szabályzatnak megfelelően évi nyugdíjat 900, azaz kilencszáz koronában 1906. évi ápril hó 1-től kezdődőleg a b. e. nyugdíjalap terhére kiutalta, úgy azonban, hogy mivel Demeter Lőrincnek a reá kirótt 400 kor. alapítódíjból 100 kor. még hátralékban van, ez összeg évi nyugdíjából évnegyedes 25 koronás részletekben kamatmentesen vonassék le.

E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Demeter Lőrinc lelkész a fenti indokokra való tekintettel 1906. évi április hó 1-től számítandólag bocsáttassék véglegesen nyugalomba s az ideiglenesen utalt nyugdíj évi 900 koronában utalványoztasék neki végérvényesen a belső emberi nyugdíjalap terhére szabályszerű módon leendő kifizetéssel. Egerszersmind ajánlja az E. K. Tanács, hogy Demeter Lőrinc afiával szemben, egyházunk érdekében 49 évig folytatott lelkészi buzgó munkálkodásáért, az E. Főtanács fejezze ki méltányló elismerését.

Főtanács a fenti előterjesztésre Demeter Lőrinc m.-zsákodi lelkész afiát, kifejezván a maga részéről is méltányló elismerését és köszönetét nevezett lelkész afiával szemben 49 évi buzgó lelkészi munkálkodásáért, 1906. ápr. 1-től számítandólag, véglegesen nyugalomba bocsátja s részére a szabályszerű nyugdíjat évi 900 kor. összegben végérvényesen utalni és folyóvá tenni határozza, miről az E. K. Tanács a további szükséges

intézkedések megtétele végett értesítettik. A fentti jelentés egyebekben jóváhagyólag vétetik tudomásul.

38. Az E. K. Tanács 32 1906. szám alatt jelenti, hogy Vass István homoródszentpéteri lelkészt, tekintettel 40 éves szolgálatára és orvosi bizonyítványnyal igazolt rokantságára, saját kérésére az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1906. évi április hó 1-től kezdődőleg ideiglenesen nyugalomba bocsátotta s részére a nyugdíj szabályzatnak megfelelően nyugdíját évi 900 korona, azaz kilencszáz koronában, 1906. évi április hó 1-től kezdődőleg a b. e. nyugdíjalap terhére kiutalta, úgy azonban, hogy mivel Vass István a reá kirótt 400 kor. alapító díjból még 50 koronával hátralékban van, ez összeg évi nyugdíjából évnegyedes 25 koronás részletekben kamatmentesen vonassék le.

E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy Vass István lelkész a fentti indokokból 1906. évi április hó 1-től számítandólag bocsáttassék véglegesen nyugalomba s az ideiglenesen utalt nyugdíj évi 900 koronában utaltassék neki végérvényesen a belső emberi nyugdíjalap terhére, szabályszerű módon leendő kifizetéssel. Egyszersmind ajánlja az E. K. Tanács, hogy Vass István afiával szemben, egyházunk érdekében 40 évig folytatott lelkészi buzgó munkálkodásáért, az E. Főtanács fejezze ki méltányló elismerését.

Főtanács a fenti előterjesztésre kifejezvéen a maga részéről is méltányló elismerését és köszönetét Vass István h. szentpéteri lelkész afiával szemben 40 évig folytatott buzgó lelkészi munkálkodásáért, őt 1906. április 1-től számítandólag véglegesen nyugalomba bocsátja s részére a szabályszerű nyugdíjat évi 900 K. összegben végérvényesen utalni és folyóvá tenni határozza, miről az E. K. Tanács a további szükséges intézkedések

megtétele végett értesittetik. A fentti jelentés
egyekben jóváhagyólag vétetik tudomásul.

39. Az E. K. Tanács 722 — 1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Egyed Ferencz nyug. lelkész, egyházi tanácsos afia nyugdíjügyben két rendbeli kérést és egy indítványt nyújtott be az E. Főtanácshoz. Kérései egyikében azt kéri, hogy az E. K. Tanács 587 1903. tan. sz. határozatának 5-ik pontja szószerint közöltessék vele, valamint az is, hogy e határozatot melyik hóban és napon és mely tagjai hozták az E. K. Tanácsnak? A másik kérésében az E. K. Tanács 587—1906/tan. sz. alatt hozott határozata 5-ik pontjának megsemmisítésével törvénynek megfelelő nyugdíjazását kéri. Indítványában pedig indítványozza, hogy az E. Főtanács mondja ki semmisnek az E. K. Tanács 587—1903/tan. sz. alatt hozott határozat 5-ik pontját, s egyszersmind mondja ki azt is, hogy az E. K. tanács azon tagjai, a kik az előbb említett határozatot hozták, az ez által 1905. és 1906, években jogaikban megsértett és nyugdíjaikban megrövidített egyéneket kárpótolni tartoznak és végül indítványozza, hogy mondja ki az E. Főtanács, hogy az 1902 év december 31. előtt nyugdíjazottaknak szabadságában áll, ha önkéntesen jelentkeznek, a 400 korona alapító díjat befizetni és a jelentkezés napjától számítva nyugdíjaik az 1903 évi január 1 után nyugdíjazottakkal egyenlőleg szabadtanak ki.

E. K. Tanács tekintettel arra, hogy Egyed Ferencz első kérése, mint a miként azt E. K. Tanácsunk Egyed Ferencznek az E. K. Tanácshoz is előzőleg benyújtott kérésére tudtul adta, egyházi törvényeinkkel és a törvény szellemével ellenkezik, másik kérése pedig, minthogy az elmúlt évben benyújtott hasontartalmu kérésére az E. Főtanács már 72 — 1905 főt. jegyzőkönyvi szám alatt határozatot hozott s így figyelembe nem jöhet, végül mivel benyújtott indítványa a b. e. nyugdíjtörvénnyel ellenkezik és képtelenség, Egyed Ferencz kéréseit és indítványát azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy Egyed Ferenczet azokkal utasítsa el.

Kapcsolatosan e jelentéssel olvastatik a főtanácsi bizottság következő jelentése:

Mélt. és Főtiszt. Egyházi Főtanács!

Főtanácsi bizottságunk a Mélt. és Főtiszt. E. K. Tanácsnak Egyed Ferencz nyug. lelkész nyugdíjügyben beadott két rendbeli kérésére és indítványára tett 722—1906. sz. előterjesztését megvizsgálta és azzal a javaslattal terjeszti a Mélt. és Főtiszt. E. Főtanács elé, hogy méltóztassék egész terjedelmében változatlanul elfogadni, Egyed Ferencz nyug. lelkész kéréseit és indítványát, mint a melyek a b. e. nyugdíjtörvénnyel ellenkeznek, elutasítani.

A Mélt. és Főtiszt. Egyh. Főtanácsnak kiváló, mély tisztelettel vagyunk

Kolozsvár, 1906. november hó 3.

alázatos szolgálai:

Kelemen Albert,
elnök.

Lőrinczy Dénes,
előadó.

Főtanács Egyed Ferencz kéréseit és indítványát azzal az utasítással adja vissza az E. K. Tanácsnak, hogy azokra vonatkozólag hallgassa meg a jogügyi bizottságot s ennek véleményezése után tegyen újabb előterjesztést.

40. Az E. K. Tanács 502—1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Pázsint Mihály lelkész folyamodott a belső emberi nyugdíjintézet tagjai közé felvétel iránt. Tekintettel azonban arra, hogy nevezett lelkész mint volt állami tisztviselő az államtól rendes nyugdíjt huz, habár a b. e. nyugdíjszabályzat 2. §-a kimondja, hogy a b. e. nyugdíj-alapnak minden lelkész köteles tagja, de mert a 3-ik §. e) pontjában világosan kifejeztetik, hogy „sem maguk, sem özvegyeik vagy árvaik részére nyugdíjra, vagy segélyre igényt nem tarthatnak

azok, a kik más nyugdíj-intézet tagjai“, E. K. Tanácsunk méltánytalannak tartotta, hogy valakire csak kötelezettség rovassék, a megfelelő jogok biztosítása nélkül s ez okon az E. Főtanács elé terjeszti ezen ügyet azzal az ajánlattal: mondja ki az E. Főtanács, miszerint a belső emberi nyugdíj-szabályzat 3. §-a e) pontjának értelmezését illetőleg, ezen kifejezés alatt „a kik más nyugdíj-intézet“ tagjai, csakis egyházi, t. i. a kebli tanári nyugdíjintézet tagjai értetnek. S ez értelmezés kimondása után méltóztassék dr. Pázsint Mihály lelkészt a b. e. nyugdíjintézet tagjai közé felvenni.

A főtanácsi bizottság is ajánlja az E. K. Tanács előterjesztésének elfogadását.

Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésének elfogadásával kimondja, hogy a belső emberi nyugdíj-törvény 3. §-a e) pontjának értelmezését illetőleg, ezen kifejezés alatt: „a kik más nyugdíj-intézet tagjai“ csakis egyházi, t. i. a kebli tanári nyugdíjintézet tagjai értetnek. Ennélfogva Pázsint Mihály szentmihályfalvi lelkész a belső emberi nyugdíj-intézet kötelékébe felvétetni határoztatik, a miről a további szükséges intézkedések megtétele végett az E. K. Tanács azzal értesítetik, hogy a mennyiben egyházunkban még a Pázsint Mihály helyzetéhez hasonló helyzetben volnának egyes belső embereink, azoknak is a nyugdíj-intézetbe való felvétele iránt tegye meg a kellő intézkedéseket.

41. Az E. K. Tanács 801—1906. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az udvarhelyi egyházkör az iránt folyamodott, hogy a székelydályai leány-egyházközség szakittassék el a homoród jánosfalvi egyházközségtől és csatoltassék a földrajzilag közelebb eső homoródszentpéteri egyházközséghez.

E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak a székelydályai leány-egyházközségnek a homoród-jánosfalvi egyházközség-

től elszakítását és a homoródszentpéteri anyaegyházköz-
séghez csatolását.

Főtanács meghatározza, hogy a székel-
vényi szorvány a h.-jánosfalvi egyházköz-
ségtől elvétetvén, a homoród-szentpéteri egy-
házközséghez csatoltatik lelkészi gondozás
és szolgálat céljából, s erről az E. K. Tanács
további eljárásra értesítettik

Ezzel az idő előhaladván, elnök az ülést bezárja, a kö-
vetkező ülés idejét november 5-én reggel 9 órára tűzvé ki

HARMADIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt, 1906 nov. 5 én délelőtt 9 órától kez-
dődjőleg előbb jegyzett elnökök elnöklése, egyházi tanács-
sok és képviselők jelenlétében.

Előadó és jegyző mint előbb.

42 Az E. K. Tanács 421—1906 szám alatt beterjeszti
a Berde Mózsa-alapok 1905. évi számadását a következőkben:

I Közalap.

Összes bevétel volt	93217	kor.	34	fill.
„ kiadás „	93217	„	34	„
Pénzmaradvány		kor.	—	fill.
Leltári érték mind jövedelmező	718954	„	92	„
Mutatkozik évi szaporodás	11237	„	37	„

II. Kézelési-alap.

Összes bevétel volt	9273	kor.	04	fill.
„ kiadás „	9000	„	54	„
Pénzmaradvány	272	kor.	50	fill.
Leltári érték jövedelmező	209880	„	46	„
„ „ „ nem jövedelmező	5972	„	50	„
Együtt	215852	kor.	96	fill.

Mutatkozik évi apadás . . .	1117	kor.	48	fill.
Kiadandója ez alapnak . . .	48000	"	—	"

III. *Kolozsvári tanári-alap.*

Összes bevétel volt	6654	kor.	97	fill.
" kiadás "	6654	"	97	"
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mind jövedelmező	106823	"	69	"
Mutatkozik évi szaporodás . . .	941	"	18	"

IV. *Kereszturi gymn.-alap.*

Összes bevétel volt	11725	kor.	20	fill.
" kiadás "	11725	"	20	"
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező . . .	212199	"	91	"
" " nem jövedelmező . . .	2000	"	—	"
Együtt	214199	kor.	91	fill.
Mutatkozik évi szaporodás . . .	1831	"	42	"

V. *Családi-alap.*

Összes bevétel volt	2831	kor.	07	fill.
" kiadás "	2618	"	90	"
Pénzmaradvány	212	kor.	17	fill.
Leltári érték jövedelmező . . .	52957	"	72	"
" " nem jövedelmező . . .	671	"	17	"
Együtt	53628	kor.	89	fill.
Mutatkozik évi szaporodás . . .	786	"	03	"
Kiadandója ez alapnak	2138	"	53	"

VI. *Buni cipó-alap.*

Összes bevétel volt	12936	kor.	74	fill.
" kiadás "	10936	"	74	"
Pénzmaradvány	2000	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező . . .	160642	"	86	"
" " nem jövedelmező . . .	2000	"	—	"
Együtt	162642	kor.	86	fill.
Mutatkozik évi szaporodás . . .	1698	"	54	"

VII. *Toroczkói-alap.*

Összes bevétel volt	38 kor. 58 fill.
„ kiadás „	38 „ 58 „

Pénzmaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték mind jövedelmező	807 „ 71 „
Mutatkozik évi szaporodás .	38 „ 52 „

A fenti alapoknak összes évi bevétele volt . .	136676 kor. 94 fill.
„ „ kiadása „ . .	134192 „ 27 „

Összes pénzmaradvány	2484 kor. 67 fill.
E pénzmaradványból fennebb láthatólag illeti:	
a) a kezelési alapot	272 kor. 50 fill.
b) a családi-alapot	212 „ 17 „
c) a buni cipó alapot	2000 „ — „

Együtt	2484 kor. 67 fill.
A fennti alapoknak együttes leltári értéke:	
a) jövedelmező	1461727 kor. 27 fill.
b) nem jövedelmező	10643 „ 67 „
Összesen	1472370 kor. 94 fill.

Mutatkozik évi szaporodás	
leltár szerint összesen	15415 „ 58 „
A főkönyvi számadás szerint évi gyarapodásnak mutatkó- zik	17930 kor. 91 fill.

Ez a következőkben leli magyarázatát:	
Leltár szerinti évi szaporodás	15415 kor. 58 fill.
Ehez adva az 1904. évi 5000 K. és 1905. évi 2484 K. 67 f pénzmaradványok közti kü- lönbség	2515 kor. 33 fill.

Együtt teszen	17930 kor. 91 fill.
Az alapok összes kiadandója vagyis terhe	50138 „ 53 „

A költségelőirányzat és számadás végtételei között el-
térés az átmeneti tételek és új értékpapír vásárlásban ta-
lálja magyarázatát.

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a számadást.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett a Berde-alapok 1905. évi további számadási kötelezettsége alól felmenti s erről őket értesíti.

43. Az E. K. Tanács 514—1906. szám alatt beterjeszti a Berde Mózse alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. A Közalapnál.

Bevételnek	32344 kor. 02 fill.
Kiadásnak	32344 „ 02 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

II. A kezelési alapnál.

Bevételnek	6486 kor. 89 fill.
Kiadásnak	6486 „ 89 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

III. A kolozsvári tanári alapnál.

Bevételnek	4695 kor. 65 fill.
Kiadásnak	4695 „ 65 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

IV. *A kereszturi gymnasiumi alapnál.*

Bevételnek	9199 kor. 63 fill.
Kiadásnak	9199 „ 63 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

V. *A Családi alapnál.*

Bevételnek	3763 kor. 40 fill.
Kiadásnak	3763 „ 40 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

VI. *A buni czipó-alapnál.*

Bevételnek	6275 kor. 54 fill.
Kiadásnak	6275 „ 54 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

VII. *A torozskói alapnál.*

Bevételnek	40 kor. 38 fill.
Kiadásnak	40 „ 38 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

44. Az E. K. Tanács 246—1906. szám alatt beterjeszti az Augusztinovich-féle alapok 1905. évi számadását a következőkben:

I. *Elkülönített alap.*

Összes bevétel volt	9931 kor. 36 fill.
„ kiadás „	9931 „ 36 „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték mind jövedelmező .	457263 „ 54 „
Ez alap adóssága	23000 „ — „

II. *Administrátori alap.*

Összes bevétel volt	4434	kor.	17	fill.
„ kiadás „	4434	„	17	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező	69716	„	27	„
„ „ nem jövedelmező	80	„	—	„
Együtt	69796	kor.	27	fill.
Mutatkozik szaporodás	2847	„	77	„

III. *Könyvtár- és szertár-alap.*

Összes bevétel volt	1711	kor.	95	fill.
„ kiadás „	1711	„	95	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező	16524	„	90	„
„ „ nem jövedelmező	600	„	22	„
Együtt	17125	kor.	12	fill.
Mutatkozik évi szaporodás	72	„	37	„
Kiadandó mint az előző évben	205	„	25	„

A költségvetés és számadás végtételei közt lévő eltérés abban találja magyarázatát, hogy a ladamos-alamori birtok az év végéig nem szolgáltatta be az 1905. évre előírányzott jövedelem összeget.

Az alap összesített bevétele volt	16077	kor.	48	fill.
„ „ kiadása „	16077	„	48	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Összesített leltári ért. jövedelmező	543504	„	71	„
„ „ „ nem jöved.	680	„	22	„
Együtt	544184	kor.	93	fill.
Mutatkozik évi szaporodás	2920	„	14	„
Az alap terhe	23205	„	25	„

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ejánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel az 1905 évi számadás további kötelezettségei alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrincz ellenőr a fiait a fennhagyandók fennhagyása mellett az Augusztinovich-alapok 1905. évi számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

45. Az E. K. Tanács 485—1906. szám alatt beterjeszti az Augusztinovich-féle alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Az elkülönített alapnál.

Bevételnek	20276 kor. 80 fill.
Kiadásnak	20276 „ 80 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

II. Az adminisztrátori alapnál.

Bevételnek	6027 kor. — fill.
Kiadásnak	6027 „ — „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

III. A könyvtár és szertár alapnál.

Bevételnek	872 kor. 47 fill.
Kiadásnak	872 „ 47 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

46. Az E. K. Tanács 181 1906. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1905 évi számadását a következőkben:

I. *Kolozsvári Koncz alap.*

Összes bevétel volt	2476	kor.	76	fill.
„ kiadás „	2476	„	76	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték jövedelmező	34690	„	78	„
„ „ nem jövedelmező	200	„	—	„
Együtt	34890	kor.	78	fill.
Mutatkozik évi szaporodás	676	„	88	„

II. *Tordai Koncz alap.*

Összes bevétel volt	1422	kor.	64	fill.
„ kiadás „	1422	„	64	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mind jövedelmező	23648	„	53	„
Mutatkozik évi szaporodás	84	„	52	„

III. *Kereszturi Koncz-alap.*

Összes bevétel volt	1063	kor.	93	fill.
„ kiadás „	1063	„	93	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mind jövedelmező	22129	„	19	„
Mutatkozik évi szaporodás	160	„	85	„

IV. *Torockói Koncz alap.*

Összes bevétel volt	948	kor.	25	fill.
„ kiadás „	948	„	25	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mind jövedelmező	17390	„	01	„
Mutatkozik évi szaporodás	508	„	25	„
Az alap összesített bevétele volt	5911	„	58	„
„ „ „ kiadása „	5911	„	58	„
Pénzmaradvány	—	„	—	„
Összesített leltári érték jövedelmező	97777	„	51	„
„ „ „ nem jöved.	200	„	—	„
Együtt	97977	kor.	51	fill.
Mutatkozik évi szaporodás	1430	„	10	„

A számadás rendben lévőnek találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai, fenhagyva a fenhagyandókat, mentessenek fel az alap 1905. évi számadásának további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsbi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsbi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr afiait a fennhagyandók fenhagyása mellett a Koncz alapok 1905. évi további számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

47. Az E. K. Tanács 486—1906. szám alatt beterjeszti a Koncz János-féle alapok 1907. évi költségvetést, mely szerint előirányoztatik:

I. A kolozsvári alapnál.

Bevételnek	1543 kor. 28 fill.
Kiadásnak	1543 „ 28 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

II. A tordai alapnál.

Bevételnek	994 kor. 42 fill.
Kiadásnak	994 „ 42 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

III. A kereszturi alapnál.

Bevételnek	895 kor. 80 fill.
Kiadásnak	895 „ 80 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

IV. A toroczkói alapnál.

Bevételnek	702 kor. 55 fill.
Kiadásnak	702 „ 55 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

48. Az E. K. Tanács 387—1906. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	85124 kor. 98 fill.
„ kiadás „	82820 „ 56 „

Pénzmaradvány	2304 kor. 42 fill.
-------------------------	--------------------

Ez összeghez adandó a Chan- ning tanári-alap többlet kiadása	— „ 33 „
---	----------

s így tesz az összes pénzmarad- vány	2304 kor. 75 fill.
---	--------------------

A többlet kiadás beszámításával megállapított pénzmaradványból illeti:

a) a br. Baldácsy prot. alapot	1606 kor. 46 fill.
--	--------------------

b) a Dávid Ferenc irod. alapot	200 „ — „
--	-----------

c) a Sala-Gálfalvy alapot	19 „ — „
-------------------------------------	----------

d) Kelemen Benő Szentmihályi alapot	20 „ — „
--	----------

e) Rédiger Géza alapot	20 „ — „
----------------------------------	----------

f) Szabó József alapot	407 „ 05 „
----------------------------------	------------

g) Derzsi Zoltán letétet	32 „ 24 „
------------------------------------	-----------

Együtt	2304 kor. 75 fill.
------------------	--------------------

Az 1906. évre átvitetik be-

veendőnek vagyon	566878 „ 29 „
----------------------------	---------------

Kiadandó teher	117905 „ 70 „
--------------------------	---------------

Marad tiszta vagyon	448972 kor. 59 fill.
-------------------------------	----------------------

A számadás rendben találtatván, azt E. K. Tanács az-
zal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé,
hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári
ellenőr afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek
fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr fiait a fennhagyandók fennhagyása mellett a kisebb alapok 1905. évi további számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

49. Az E. K. Tanács 496—1906. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	59417 kor. 67 fill.
Kiadásnak	59417 „ 67 „

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

50. Az E. K. Tanács 191 — 1906. szám alatt beterjeszti a kórház-alap 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2391 kor. 75 fill
„ kiadás „	2390 „ 95 „
Pénzmaradvány	— kor. 80 fill.
Leltári érték jövedelmező . .	35070 „ 87 „
„ „ nem jövedelmező . .	36 „ 80 „
Együtt	35107 kor. 67 fill.
Mutatkozik évi szaporodás . .	508 „ 66 „

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr fiait fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr a fiait a fennhagyangók fennhagyása mellett a kórház-alap 1905. évi számadási kötelezettsége alól felmenti és őket erről értesíti.

51. Az E. K. Tanács 488—1906. szám alatt beterjeszti a kórház-alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	2260 kor. 80 fill.
Kiadásnak	2260 „ 80 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

52. Az E. K. Tanács 177—1906. szám alatt beterjeszti a kebli tanári nyugdíj-alap és a kolozsvári tanári özvegyárvai alap 1905. évi számadását a következőkben:

I. A kebli tanári nyugdíj-alap.

Összes bevétel volt	16591 kor. 47 fill.
„ kiadás „	16591 „ 47 „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.
Leltári érték jövedelmező . .	124707 „ 69 „
„ „ nem jövedelmező . . .	1080 „ 15 „
Együtt	125787 kor. 84 fill.

Mutatkozik évi szaporodás . . . 3401 „ 20 „

A költségvetés és számadás végtételei között mutatkozó eltérés a számadás átmeneti bevételei és kiadásaiiban találja magyarázatát.

II. Kolozsvári tanári özvegy-árvai alap.

Összes bevétel volt	171	kor.	35	fill.
„ kiadás „	171	„	35	„
Pénzmaradvány .	—	kor.	—	fill.
Leltári ért. mind jövedelmező	4077	„	88	„
Mutatkozik évi szaporodás .	70	„	50	„

A számadás rendben levén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőrfiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

Fennti számadásokat a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőrfiait a fennhagyandók fennhagyása mellett a kebli tanári nyugdíj alap és a kolozsvári tanári özvegy-árvai alapok 1905. évi további számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

53. Az E. K. Tanács 489---1906. szám alatt beterjeszti a kebli tanári nyugdíjalap 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	6975	kor.	12	fill.
Kiadásnak	6975	„	12	„
Pénzmaradványnak	—	kor.	—	fill.

E. K. Tanács a fennti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

54. Az E. K. Tanács 490 — 1906. szám alatt beterjeszti a kolozsvári tanári özvegy-árvai alap 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Az Incze Mihály-alapnál.

Bevételnek	172 kor. 26 fill.
Kiadásnak	172 „ 26 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

II. Benczédi Gergely és neje Mikó Klára alapnál.

Bevételnek	12 kor. 49 fill.
Kiadásnak	12 „ 49 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

55. Az E. K. Tanács 67—1906. szám alatt beterjeszti az 1905. évre kiutalt 36000 kor. egyházi államsegélyről a számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	36000 kor.
„ kiadás „	36000 „
Pénzmaradvány	— kor.

A vallás és közoktatásügyi miniszter ur 15491—1906. sz. leiratával a számadást helybenhagyván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a számadást

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lő-

rínc ellenőr fiait a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1905 évi egyházi államsegély további számadásának kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

56. Az E. K. Tanács 64 – 1906. szám alatt jelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter ur 2594 – 1906. szám alatt, egyházunk alapjainak gyarapítására az 1905. évet illetőleg 15800 korona államsegélyt utalt ki Ez összeg a következőleg használtatott fel:

1. Tekintettel a „Közalap“ megingott egyensúlyára a közalap gyarapítására fordítottatott	14000 kor.
2. A belső emberi nyugdíjalap gyarapítására	1000 „
3. A bebli tanyári nyugdíjalap gyarapítására	800 „
Együtt .	15800 kor.

A vallás és közoktatásügyi miniszter ur a 15800 kor. felhasználásáról felterjesztett számadás 17954 – 1906. sz. alatt küldött iratával helybenhagyta.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy méltóztassék tett intézkedéseit és ezen elszámolási jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács az E. K. Tanács intézkedéseit, és a beterjesztett számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára jóváhagyja, elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr fiait a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1905 évre tőke gyarapításra adott államsegély további számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

57. Az E. K. Tanács 110—1906. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt 79798 kor. 58 fill.

„ kiadás „ 79798 „ 58 „

Pénzmaradvány . — kor. — fill.

A számadás rendben lévén és a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is 18374—1906. sz. iratával helyben hagyván, E. K. Tanács azt azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett a kolozsvári főgymnasiumi 1905. évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

58. Az E. K. Tanács 491—1906. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek 82480 kor. — fill.

Kiadásnak 82480 „ — „

Pénzmaradványnak — kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja..

Főtanács a költségvetést elfogadja.

59. Az E. K. Tanács 208 - 1906. szám alatt beterjeszti a székelykereszturi gymnasium 1905. évi számadását a következőkben:

I. Iskolai alapok.

Összes bevétel volt	36820 kor. 76 fill.
„ kiadás „	36565 „ 03 „
Pénzmaradvány .	255 kor. 73 fill.

II. Alapítványok.

Összes bevétel volt	16093 kor. 60 fill.
„ kiadás „	16070 „ 60 „
Pénzmaradvány .	23 kor. — fill.

III. Államsegély.

Összes bevétel volt	11043 kor. 36 fill.
„ kiadás „	9300 „ — „
Pénzmaradvány .	1743 kor. 36 fill.
Leltári érték 1905. év végén:	
a) jövedelmező	63589 kor. 52 fill.
b) nem jövedelmező	145824 „ 69 „
Együtt .	209414 kor. 21 fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	4380 „ 53 „

A számadás rendben lévén s annak az államsegélyre vonatkozó részét a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is 34293—1906. szám alatt helybenhagyván, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Gombos Sámuel pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsbi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és főtanácsbi bizottság ajánlatára elfogadja s Gombos Sámuel pénztárnok afiát a fennhagyandók fennhagyása mellett sz.-kereszturi gimnáziumi 1905 évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és erről őt értesíti.

60. Az E. K. Tanács 596—1906. szám alatt beterjeszti a székelykereszturi gymnasium 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Az iskolai alapoknál.

Bevételnek	40553 kor. 68 fill.
Kiadásnak	40474 „ 10 „
Pénzmaradványnak	79 kor. 58 fill.

II. Az alapítványoknál.

a) a melyeknek kamata részben elköltetik, részben tőkésítettik:

Bevételnek	8577 kor. 56 fill.
Kiadásnak	8577 „ 56 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

b) melyeknek kamata egészen tőkésítettik:

Bevételnek	121 kor. 68 fill.
Kiadásnak	121 „ 68 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

61. Az E. K. Tanács 111—1906. szám alatt beterjeszti a tordai gymnasium 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	20794 kor. 67 fill.
„ kiadás „	20609 „ 31 „
Pénzmaradvány	185 kor. 36 fill.
Leltári érték jövedelmező	52082 „ 88 „
„ „ nem jövedelmező	95242 „ 82 „
Együtt	147325 kor. 70 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	3965 „ 88 „

A számadás tételeinek a költségvetés tételeitől eltérése abban találja magyarázatát, hogy a gymnasium visszaállításával 1905. évre pótköltségvetés is készítettett s a visszaállítással mind a bevételi, mind pedig a kiadási egyes tételek a beszerzések miatt nagy emelkedést mutatnak.

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Varga Dénes pénztárnok afia, fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja Varga Dénes pénztárnok afiát a fennhagyandók fennhagyása mellett a tordai gimnáziumi 1905. évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és írt erről értesíti.

62. Az E. K. Tanács 497—1906. szám alatt beterjeszti a tordai gymnasium 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	28802 kor. 57 fill.
Kiadásnak	25267 „ 54 „
Pénzmaradványnak	3355 kor. 03 fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Kapcsolatosan az E. K. Tanács 492 — 1906. szám alatt beterjeszti a tordai gymn. pénztár alapítványi tőkéinek 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	2140 kor. 45 fill.
Kiadásnak	1664 „ 50 „
Pénzmaradványnak	475 kor. 95 fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság is mindkét költségvetést elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetéseket elfogadja.

63. Az E. K. Tanács 105 -- 1906. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktusi alapok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	15372	kor.	79	fill.
„ kiadás „	15354	„	80	„
Pénzmaradvány	17	kor.	91	fill.
Leltári érték jövedelmező	61891	„	21	„
„ „ nem jövedelmező	17	„	91	„
Együtt	61909	kor.	12	fill.
Mutatkozik évi gyarapodás	5592	kor.	91	fill.

A számadás tételeinek a költségvetés tételeitől eltérése abban találja magyarázatát, hogy év folytán az alap részére 5575 kor. újabb alapítványok tétettek

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanácsnak, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett a konviktusi alapok 1905. évi további számadásának kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

64. Az E. K. Tanács 487—1906. szám alatt beterjeszti a kolleg. konviktusi alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	10120	kor.	93	fill.
Kiadásnak	10120	„	93	„
Pénzmaradványnak	—	kor.	—	fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

65. Az E. K. Tanács 838 — 1906. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktus 1905/6. tanévi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	41882	kor.	08	fill.
„ kiadás „	39092	„	58	„
Pénzmaradvány .	2789	kor.	50	fill.
A hátralékok összege	4438	„	85	„
Számadásból töröltetett, mint felhajthatatlan hátralék és csak nyilvántartásként vezetetik .	1135	„	82	„

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Gálfi Lőrinc konv. gondnok afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Kapcsolatosan olvastatik a főtanácsi bizottság jelentése, mely szerint a számadást a maga részéről is elfogadásra ajánlja, de előterjeszti egyes javaslatait is.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Gálfi Lőrinc konviktusi gondnok afiát a kollegiumi konviktusi díjak 1905—6. tanévi további számadási kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti és őt erről értesíti.

A főtanácsi bizottság jelentését, illetve javaslatát a további szükséges intézkedések megtétele végett megküldi az E. K. Tanácsnak.

66. Az E. K. Tanács 493 — 1906. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktus 1906 — 7. tanévi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	35113 kor. 40 fill.
Kiadásnak	35113 „ 40 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja az E. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a költségvetést elfogadja.

67. Az E. K. Tanács 66 — 1906 szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdíjalap 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	69705 kor. 38 fill.
„ kiadás „	69674 „ 02 „
Pénzmaradvány	31 kor. 36 fill.
Leltári érték jövedelmező . .	196246 „ 40 „
„ „ nem jövedelmező . . .	31 „ 36 „
Összesen .	196277 kor. 76 fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	20619 „ 70 „

A számadás szerinti bevétel és kiadás összegeinek a költségvetésben előirányzott összegektől eltérése abból származott, hogy ez alap részére évközben 40000 kor. névértékű 4%-os magyar koronajáradék kötvény lett vásárolva, a miért tényleg kiadatott 39115 korona s ez összeg úgy a forgalmi bevételt mint kiadást növelte.

A számadás rendben lévőknek találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály pénztárnok afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel az 1905. évi számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Végh Mihály pénztárnok afiának, a belső

emberi nyugdíj-alap pontos és buzgó kezelé-
seért méltányló elismerését és köszönetét fe-
jezve ki, őt ez alap 1905. évi számadásának
terhe alól a fennhagyandók fennhagyása
mellett felmenti és erről értesíti.

68. Az E. K. Tanács 306 —1906. szám alatt beterjeszti
a belső emberi nyugdíjalap 1907. évi költségvetését, mely
szerint előirányoztatik:

Bevételnek	23110 kor. 77 fill.	
Kiadásnak	23110 „ 77 „	
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.	

E K. Tanács a fenti előirányzatot, azzal az ajánlat-
tal terjeszti elfogadásra az E. Eőtanács elé, hogy az 1907.
évi nyugdíj maximum 60 kor. emelkedéssel 960 koronában
állapíttassék meg az 1907. év január hó 1-ső napjától nyu-
galomba menők részére teljes szolgálat után.

A költségvetést elfogadásra ajánlja a főtanácsi bizott-
ság is, javasolván egyuttal nyugdíj pénztárnok részére az
eddiginél magasabb fizetés megállapítását.

Főtanács e költségvetést elfogadja s az
1907. január 1-től teljes szolgálati idő után
nyugalomba menők részére a nyugdíj maxi-
mumot évi 960 koronában állapítja meg.
A főtanácsi bizottságnak a nyugdíj pénztár-
nok magasabb javadalmazására irányuló ja-
vaslatát tárgyalás és javaslat céljából meg-
küldi az E. K. Tanácsnak.

69. Az E. K. Tanács 145 1906 szám alatt beterjeszti
az 1906. évi I-ső félévi kongrua számadást a következőkben:

I. Összes bevétel volt	55385 kor. 75 fill.	
„ kiadás „	52988 „ 76 „	
Pénzmaradvány .	2396 kor. 99 fill.	

A számadás rendben lévén és a vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter ur is 15470—1906. szám alatt helyben hagy-

ván, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjesztí elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály kongrua pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

Ugyancsak az E. K. Tanács 672—1906. szám alatt beterjeszti az 1906. évi II-ik félévi kongrua számadást a következőkben:

II.	Osszes bevétel volt	57150	kor,	21	fill.
	„ kiadás „	56514	„	36	„
	Pénzmaradvány	635	kor.	85	fill.

A számadás rendben lévén s a vallás és közoktatásügyi miniszter ur is 70808 — 1906. szám alatt helyben hagyván, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjesztí elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Végh Mihály kongrua pénztárnok afia fennhagyva a fennhagyandókat, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja mindkét számadást.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Végh Mihály pénztárnok afiát a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évi lelkészi kongrua I. és II. félévi számadás további kötelezettsége alól felmenti s erről őt értesíti.

70. Az E. K. Tanács 365—1906. szám alatt beterjeszti a debreceni Szabó József és testvére, Szabó Zsófia alapítványi birtok 1905. évi számadását a következőkben:

	Összes bevétel volt	2997	kor.	01	fill.
	„ kiadás „	2987	„	94	„
	Pénzmaradvány	11	kor.	07	fill.

Hátralék tartozás 440 kor. földbérletből, melynek megfizetésére a bérlő időhaladékat kapott. Ezen hátralék beszá-

mitásával az évi tiszta jövedelem 2243 kor. 20 fill., mely összeg 4·2% jövedelmezőségnek felel meg.

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Lukács Géza számadó a fennhagyandók fennhagyásával, mentessék fel ezen számadás további terhe alól

A számadást a főtanácsai bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsai bizottság ajánlatára elfogadja s Lukács Géza számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett, a debreceni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtok 1905. évi további számadása terhe alól fölmenti s erről őt értesíti.

71. Az E. K. Tanács 1029 - 1906. szám alatt beterjeszti a buni Berde Mózsza alapítványi birtok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	38080 kor. 32 fill.
„ kiadás „ . . .	31316 „ 75 „
Pénzmaradvány :	6765 kor. 57 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 6000 korona, a mely a közpénztárba a birtok évi tiszta jövedelme gyanánt beadatott s a mi 3·9% jövedelmezőségnek teel meg.

Állatállomány:

ló	8 drb.
szarvasmarha	78 „
sertés . . .	41 „
Együtt . . .	127 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Péterfi Albert számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A főtanácsi bizottság is ajánlja e számadást elfogadásra, beterjesztvén egyuttal egyes vonatkozó észrevételeit és javaslatait a számadás vezetésére.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja és számadó Péterfi Albertet az 1905. évi további számadás terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őt értesíti. A főtanácsi bizottság vonatkozó észrevételeit, javaslatait pedig kiadja további intézkedésre az E. K. Tanácsnak.

72. Az E. K. Tanács 1030 -- 1906. szám alatt beterjeszti a ladamos-alamori Augusztinovich alapítványi birtok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	91129 kor. 46 fill.
„ kiadás „ . . .	91054 „ 52 „
Pénzmaradvány .	74 kor. 94 fill.

A kiadási összegben benne foglaltatik az a 24027 kor., a mely a birtok évi tiszta jövedelme gyanánt a közpénztárba beadatott s a mi 4·6°/₁₀₀ jövedelmezőségnek felel meg.

Állatállomány:

igás állat	73 drb.
szarvasmarha . .	305 „
juh	1801 „
sertés	86 „
Együtt .	2265 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette.

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Fikker Sándor számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A főtanácsi bizottság is egyes észrevételei megtétele mellett ajánlja a számadás elfogadását.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Fikker Sándor számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett a ladamos-alamori uradalom 1905. évi további számadása terhe alól felmenti s őt erről értesíti. A főtanácsi bizottság vonatkozó észrevételei további intézkedésre kiadatnak az E. K. Tanácsnak.

73. Az E. K. Tanács 592—1906. szám alatt betérjeszti a pusztaszentmiklósi Derzsi János féle alapítványi birtok 1905 évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . .	24127 kor. 95 fill.
„ kiadás „ . .	24063 „ 45 „
Pénzmaradvány .	64 kor. 50 fill.

A közpénztárba beadatott évi tiszta jövedelem gyanánt 4000 korona, a mi 2·8% jövedelemnek felel meg.

Állatállomány;

ló	11 drb.
szamár	1 „
szarvasmarha	87 „
juh	243 „
sertés	52 „
Együtt .	394 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette s a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Kiss László számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Kiss László számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1905. évi további számadás terhe alól felmenti s erről őt értesíti.

74. E. K. Tanács 777—1906. szám alatt beterjeszti a bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna alapítványi birtok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	5020 kor. 04 fill.
„ kiadás „ . . .	4345 „ 26 „
Pénzmaradvány .	674 kor. 78 fill.

A kiadási tételben benne foglaltatik az a 2000 korona, mely a közpénztárba a birtok évi tiszta jövedelme gyanánt beadatott és a mi 1 81% jövedelmezőségnek felel meg,

A számadás rendben lévén, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Máté Sándor számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Máté Sándor számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1905. évi további számadás terhe alól felmenti s erről őt értesíti.

75. Az E. K. Tanács 593—1906. szám alatt beterjeszti a bányabükki birtok 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . .	25400 kor. 16 fill.
„ kiadás „ . .	25274 „ 25 „
Pénzmaradvány .	125 kor. 91 fill.
Hátralék követelés . . .	432 „ 72 „

A közpénztárba beadatott a birtok évi tiszta jövedelme gyanánt 6165 korona, a mi 3 2% jövedelemnek felel meg.

Az állatállomány:

ló	6 drb.
szarvasmarha	74 „
sertés	17 „
Együtt . .	97 drb.

E. K. Tanács a számadásra vonatkozó szükséges intézkedéseket megtette s a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Máté Mózes számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Máthé Mózes számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett, az 1905. évi további számadás terhealól fölmenti s erről őt értesíti.

Kapcsolatosan e számadással meghatározza Főtanács az összes gazdaságokra kiterjesztendőleg, hogy jövőre az egyes gazdaságok állatállományának az értéke is jelentessék be a Főtanácsnak, ne csak a vagyonleltárban maradjon ez kimutatva. Erre felhivatik további intézkedésre az E. K. Tanács figyelme.

76. Az E. K. Tanács 173 - 1906. szám alatt beterjeszti a közalap 1905. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt 225770 kor. 83 fill.

„ kiadás „ 225485 „ 83 „

Pénzmaradvány 285 kor. 83 fill.

Leltári érték jövedelmező . . 621751 „ 57 „

„ „ nem jövedelmező 1338760 „ 56 „

Együtt . . 1960512 kor. 13 fill.

Mutatkozik évi vagyónapadás 25267 „ 59 „

A közalap terhe volt 1904.

év végén 870571 „ 24 „

A közalap terhe tett 1905.

év végén 865198 „ 43 „

Mutatkozik teherapadás . . . 5372 kor. 81 fill.

A közalap vagyónapadása 1905. évben a kimutatás szerint 25267 kor. 59 fill. minthogy azonban év folyamán

a közalap adóssága törlesztésére 5372 kor. 81 fill. fordított s ez összeggel a közalap terhe is apadt, a tulajdonképeni vagyonapadás 1905. évben, tekintettel arra is, hogy 187 kor. 71 fill. befektetésre, 351 kor. 60 fill. pedig követelések törlesztésére fordítottatott, 19355 kor. 48 fillért teszen ki.

Enagymérvű vagyonapadás annál is inkább aggodalmat kelő, mert állandó jellegű kezd lenni. Az alap megingott egyensúlyának helyreállítását illetőleg E. K. Tanács a közalap 1907. évi költségvetésének tárgyalása rendén teszi meg javaslatát.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc fiénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely pénztárnok és Sárdi Lőrinc ellenőr afiait a közalap 1905. évi további számadásának terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s őket erről értesíti

77. Az E. K. Tanács 597—1906. szám alatt beterjeszti a közalap 1907. évi költségvetését, mely szerint előíranyoztatik:

Bevételnek . . .	163679 kor. 40 fill.
Kiadásnak . . .	195652 „ 79 „
Mutatkozik hiány	31973 kor. 39 fill.

E. K. Tanács, tekintettel a közalap e nagymérvű és állandó jellegűvé váló hiánylatára egy ad hoc bizottságot küldött ki a maga kebeléből a következő személyekből: Kozma Ferenc elnöklete alatt, Fekete Gábor, Gál Jenő, Zsakó István, Molnár Sándor, Benczédi Gergely, Gyulay László,

Gyulay Árpád, Gyöngyössy Béla, Benkő Mihály, dr. Boros György, Csifó Salamon, Orbók Ferenc, dr. Gál Kelemen és Végh Mihály egyházi és püspöki titkárai azzal a megbízással, hogy a hiánylat valamely módon való megszüntetése céljából, átvizsgálván a közalap számadását is, tegyenek javaslatot. A bizottság ezen megbízásának eleget is tett, s az E. K. Tanácshoz benyújtott terjedelmes és részletes jelentésében megadta javaslatát. E. K. Tanács a beterjesztett javaslatot egész terjedelmében elfogadta, s azt elfogadásra tisztelettel terjeszti be az E. Főtanácsnak a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

173—1906. Tan. számu határozattal méltóztatott egy bizottságot küldeni ki arra, hogy Egyházunk közalapja meg-ingott vagyoni állapotának miből történt előállásáról tegyen tüzetes jelentést, miután a vonatkozó számadásokat behatóan megvizsgálta; másfelől pedig tekintettel arra, hogy a Közalap költségvetései is már évek óta mind fölötté nagy deficittel irányoztatnak elő, beható vizsgálat alapján tegyen a bizottság javaslatot a deficitnek elenyésztesztetésére nézve is, mert már mind az előirányzati hiány, mind pedig a számadás szerinti vagyonapadás évről-évre állandó jellegű kezdett lenni.

Bizottságunk küldetésének megfelelően beható vizsgálat alá vette valamint a Közalap vonatkozó számadásait, úgy költségvetéseit is, kiterjesztvén figyelmét az ezekkel kapcsolatos más alapok számadásaira és költségvetéseire is és úgy találta, hogy mindezek kellő pontossággal, renddel és teljesen realis alapon készítették meg. E tekintetben tehát hiány vagy tévedés, a mi a vagyon apadásra vagy a hiánylatok előállására befolyással lett volna, nem konstatálható. Beható vizsgálat után úgy találtuk, hogy valamint a számadásszerű vagyonapadás, úgy a költségvetés szerinti állandó jellegű hiánylat is 1903. évben vette kezdetét; tehát akkor, a mikor az új kollegium építési összes költségeit számba vettük s a felvett adósságok törlesztéséről gondoskodnunk kellett, ami már 1903-ban az addig meglevő, de amaz évben meg is szűnő építkezési alapnak a közalapba történt áttételével fölötté

nagy évi teherrel nehezedett a közalapra. Mert az építkezési költségek fedezésére 50 évig minden évben 34050 koronát vagyunk kötelesek kifizetni s ennek a fedezetéről gondoskodni, eltekintve attól, hogy az egyházunk közalapjából 1899-ig a Kollegium telke vásárlására befektetett 257226 kor. 90 fillérnek nemhogy visszatérítéséről, hanem még kamatai bevételéről sem tudtunk gondoskodni, mely összeg azért a jelzett időtől kezdve egyházunknak semmit se jövedelmezett. Ehez járult még az, hogy az 1903. és 1904. évek a gazdaságokra nagyon is kedvezőtlenek voltak s így a gazdaságok nem tudták a terhükre, a közalap javára eső évi jövedelmet beszolgáltatni. Növelte közalapunk terhét az is, hogy Kolozsvár város által víz-, csatornázási és járdadijakban meg lehetős új teher vettetett ki Egyházunkra; továbbá a Kollégium fűtésére megkívántató faanyag ára is 1903-tól kezdve rohamosan drágult s még ma is az áremelkedés útján van; ezekkel szemben pedig ugyancsak 1903-tól kezdve, elhelyezett tőkepénzeink után az évi kamat bevételt nemhogy fokozni tudtuk volna, hanem abban, a nyomasztó pénzügyi viszonyok miait, évről-évre csökkenést kellett tapasztalnunk; csupán a házbérekben lehetett alig számbavehető bevételi emelkedést érnünk el.

E felsorolt tényeknek tulajdonítandó tehát a vagyonaadás és költségvetési hiánylat.

A Közalap vagyonaadását a lezárt zárszámadások és vonatkozó jelentések alapján 1903—1905. évekre a következőkben állapítottuk meg:

1. 1903. évről lezárt számadás szerint vagyonaadás volt	4808 K. 05 f.
2. 1904. évről lezárt számadás szerint vagyonaadás volt	18225 K. 26 f.
3. 1905. évről lezárt számadás szerint vagyonaadás volt	19355 K. 48 f.
Együtt	42388 K. 79 f.

Ez összegből az államsegélyből különböző cimeken 1903. évet illetőleg pótlólag bevett összegekkel helyre pótoltatott:

Átvitel 42388 K. 79 f.

Áthozat 42388 K. 79 f.

a) 1903. évet illetőleg az egész	4808 K. 05 f.	}	18808 K. 05 f.
b) az 1904. évi hiányból az 1905.			
évben kapott tőkegyarapítási ál-			
lamsegélyből	14000 K — f.		

Elköltött és helyre nem pótoltt összeg 23580 K. 74 f.

Az 1906. évben mekkora vagyon elköltés lesz, azt tudni most még nem lehet; a számadások lezárása előtt ennek megállapíthatása tekintetében csak a költségvetés lehet tehát irányadó, a mely szerint csak vagyonból fedezhető deficitnek elő van irányozva 27498 K. 90 f

Ez előirányzati deficitből, ha leütjük azt az összeget, mely járadíj, tagosítás díj és építkezési adósság tőketörlesztésére fordítatik, a mi együtt tesz . . 3425 K. 47 f. marad a költségvetés szerint tisztán kényszerből elköltendő vagyon 24073 K. 43 f.

1906. év végéig tehát vissza nem pótoltt vagyon elköltés, ha a költségvetés beválik, lenni fog 47654 K. 17 f. s ez összeg kamatai is.

Ennek fedezésére fordítani ajánlunk az 1906. évben tőkegyarapításra nyerendő államsegélyből 14000 K. — f. maradni fog így elköltött vagyon 1906. végén 33654 K. 17 f. és az összeg kamatai.

Megjegyezni kívánjuk, hogy ez összeg az 1906. év végén lezárandó számadás szerint változásnak fog alávetve lenni, mert akkor lehet tisztán tudni az 1906. évben elköltött vagyon összegét. Továbbá megjegyezzük azt is, hogy az 1903—1905. években is a tisztán elköltött vagyon összegből leütöttük azt, a mit kizárólag az adósságok törlesztésére fordítottunk s csak az ezek leütése után fennmaradó összeget vettük számításunkban valóságos vagyon elköltésnek, apadásnak. S ezt a módot használtuk az 1906. évi költségvetésnél

is, hol a költségvetés előirányzati tételei szolgáltak számítá-sainknál alapul s így állapítottuk meg végösszeg gyanánt vagyonapadásnak a 33.654 K. 17 fill. Ennek a honnan és miként leendő helyre pótlására bizottságunk javaslatot most nem teszen, nézetünk szerint majd egy újra kiküldendő bi-zottságnak kell ezt megtennie akkor, a midőn már az 1906. évi vagyonapadás is meg lesz állapítva s egyszersmind tájé-kozva leszünk a már kérelmezett államsegélyről is, a mi első sorban ilyen célra lesz fordítható.

Bizottságunk a vagyonapadás megállapítása után a költ-ségvetési hiánylatnak már az 1907. évben leendő megszü-netésére tenni javaslatot tartotta feladatának. Erre vonatkozólag beható tárgyalás után van szerencsénk teljes tisztelettel a kö-vetkező javaslatot terjeszteni be.

Az 1907. évi költségvetés 31973 K. 39 f. előirányzati hiány-lattal van megállapítva, a mi még 2—3000 K.-val bizonyára emelkedni fog. Emelkedni fog pedig azért, mert az 1906. évben is lenni fog vagyonapadás, már pedig az 1907. évi költségvetés ama vagyon jövedelmére van alapítva, a mely meg van álla-pítva 1905. végén. Arra van itt számítás, hogy így, mivel a vagyonnak évről-évre gyarapodnia kellene, a költségvetés az egy közbeeső évi vagyongyarapodás folytán ugyancsak realis lesz. Ámde a Közalapnál gyarapodás helyett épen vagyon-apadás lesz, a mi okon az 1907. évi költségvetési hiánylat növekedni fog az 1906. évben elköltött vagyon be nem foly-ható kamataival, illetve ennek hiányával. Ezért arról kell gon-doskodnunk, hogy bevételeinket az előirányzati hiányon felül is fedezzük a lehetőleg. Ezt tennünk kell azért is, mert amint a tapasztalat igazolta, a gazdaságok terhére előirányzott be-vétel sem foly be mindig teljes egészében, sőt a gazdasági rosz évek ugyancsak nagy hatással vannak erre.

Az 1907. évi közalap költségvetését saját tőkéiből be-vételeiben szaporítani nem lehet. Kiadási tételeinél is csak egyet lehet törölni. Ugyanis a papnevelő intézet tanárainak személyi járandóságai címnél elő van irányozva kiadásnak az orvos részére évi 200 K. Ez tekintettel arra, hogy a kol-legiumi orvos részére megállapított újabb szabályzat szerint

400 K. évi fizetés teljes egészében fel van véve a főgymnasiumi költségvetésen, törölhető.

Igy az előirányzott hiánylat 31973 K. 39 f.

Apad. 200 K. — f.

Marad hiány 31773 K. 39 f.

Ennek fedezetére ajánljuk a következőket jövedelem fokozásból.

1. A ladamos-alamori birtok becsértékébe az Augusztinovich-alapnál az újabban vásárolt Koréh-féle birtok 31033 K. vételára nincsen jövedelmi alapul felvéve, hanem csak a birtok régebb megállapított 517167 K. becsértéke. Mivel a Koréh-féle megvásárolt birtok is jövedelmezni fog 1907-ben, ennek is a jövedelme felveendő; az összes birtok becsértéke így lenne 548200 K., a mit kiegészíteni javasunk 550000 K.-ra és ezután kirovandónak beadandó jövedelem gyanánt a $4\frac{1}{2}\%$ -ot, a mi tesz 24750 K. — f. szemben az Augusztinovich alapnál előirányzott 23272 K. 46 f. Jövedelmi többlet mutatkozik 1477 K. 54 f. mely összeg az Augusztinovich elkülönített alap szabályzata szerint felosztva, jövedelmi többletet hozna a közalapnak 1231 K. 28 f.

2. A kolozsvári Koncz-alap saját költségvetése szerint a kollégiumi szegény tanulók tandíjának fedezésére az eddigi 300 K. helyett fizethet 500 Kt, a mi bevételben jelentene a Közalapnál 200 K. többletet.

3. A torockói Koncz-alap kezelési költség címen fizetett eddig évi 20 Kt, fizethet ezután 200 Kt, a mi 180 K. bevételi többletet jelent.

4. A Berde buni birtok hozzájárulhat a kezelési költségekhez évi 320 K.-val.

5. Bizottságunk a megvizsgált költségvetések és számadásokból azt látja, hogy a gazdasági bizottság, jószágigazgató, erdész és irtók díjazására fordítatik évenként 8392 K. Ugy azonban, hogy ez összeg abból van levonva, a mit az egyes gazdaságok $4\frac{1}{2}\%$ tisztajövedelem címen beadnak a közpénztárba, a mi a bevett tiszta jövedelmet nagyon redukálja. Ajánlja bizottságunk, hogy ez összeg t. i. a 8392 K.

a már megállapított arány szerint ne tiszta jövedelem, hanem mint tényleg van, kezelési költségek címen adassék be a közpénztárba s csak ezenkívül rovassék ki az egyes gazdaságokra az évi $4\frac{1}{2}\%$ tiszta jövedelem beadása. Ez javítana a Közalap helyzetén évi 8392 Kt.

6. Nincs felvéve a költségvetésbe a csak nem régei kapott Koronkáné-féle 4000 K. alapítvány évi jövedelme, a mi már a jövő évben jövedelmezni fog; $4\frac{1}{2}\%$ -kal számítva, javít évi 180 Kt.

7. Az 1907. évben tőkegyarapításra nyერendő államsegélyből a költségek fedezetére fordítani ajánlunk, mint eddig 14000 Kt.

8. Az egyházi államsegély, mivel 1899. óta tetemesen emelkedett, tekintve, hogy vagyonapadásunk és költségvetési hiánylatunk csaknem teljesen a kollegium építésének tulajdonítható, hozzájárulhat még az építési adósság törlesztéséhez a mindenkori államsegély összegének évi 5% -ával, a mi, tekintettel arra, hogy még a f. évben a már kapott 36000 K.-án felül 6000 Kt még kapni fogunk, már a f. évben levonandó lenne a bejövő összegből 42000 Kt véve alapul. Ez javítana a helyzeten 2100 Kt.

9. Ismeretes mindnyájunk előtt, hogy a Kollegium telkét a Közalap vásárolta volt meg, a miért 257226 K. 90 f. fizetett ki Egyházunk. Ez összegből 7000 K. megtérítetett, de még benne fekszik a telkek árában 250226 K. 90 f., mely mint bevárando követelése a közalapnak elő is van írva a számadáson, de ez összeg után a közalap sehonnan és senkitől még eddig semminemű kamatot nem kapott. Ily viszonyok között, mint a milyenbe Egyházunk anyagilag jutott, teljes lehetetlen ily tetemes összegnek a kamatát továbbra nélkülöznünk. Gondoskodni kell, hogy e tőkének legalább is évi $4\frac{1}{2}\%$ -os kamata befolyon s ezenkívül a tőke visszafizetése is legalább is 50 év alatt végrehajtasék. Ezért javasoljuk, hogy a 250226 K. 90 f. tőke visszafizetésére dolgoztasék ki egy 50 évi törlesztéses kölcsöntáblázat, úgy, hogy $4\frac{1}{2}\%$ legyen a mindenkori tőkének kamata és $\frac{1}{2}\%$ tőketörlesztés s ez ennek fedezetére szükségeltető összeg fedeztesék az állam-

segélyből már az 1907. évben. Itt csak a kamatot számítva jövedelemnek, javulás nyerhető *11260 K. 21 f.*

Ezek szerint a helyzet már az 1907. évben a következőkép alakulna. 1907. évi költségvetési hiánylat 31973 K. 39 f. Ezt a fentt jelzett 200 K. kiadás törlése redukálja 200 K. — f. levonással 31773 K. 39 f.

Ennek fedezetére szolgálna:

1. A ladamos-alamori birtok több jövedelméből	1231 K. 28 f.
2. Kolozsvári Koncz-alap újabb járuléka	200 K. — f.
3. Toroczközi " " " " 	180 K. — f.
4. A Berde buni birtok járuléka	320 K. — f.
5. A gazdasági bizottság, jószágigazgató stb. költségeinek fedezése	8392 K. — f.
6. Koronkáné-alap jövedelme	180 K. — f.
7. Tőkegyarapítási államsegély	14000 K. — f.
8. Az egyházi államsegély évi 5%, mit tudunk 1906. évre	2100 K. — f.
9. A Kollegium telke árából 250226 K. -90 f. évi $4\frac{1}{2}\%$ -os kamata	11260 K. 21 f.
Összesen	37863 K. 49 f.

Fedezendő hiány tehát . . 31773 K. 39 f.

Fedezetül szolgálna . . . 37863 K. 49 f.

Marad több bevétel . . . 6090 K. 10 f.

A mutatkozó bevételi többlet a lehető megtakarítások és jövedelem fokozás mellett talán csak elégséges lenne fedezni azokat a rendkívüli és előre nem látható kiadásokat, melyek némelykor csak úgy hirtelenében állanak elő, s melyekre, nem lévén költségvetésünkben előre nem láthatókra előirányzat, mindig koronkint és esetről-esetre kell fedezetet keresnünk. Ilyen pl. a tűzifa árának tetemes emelkedése már csak a költségvetés összeállításától fogva is, továbbá a sok sztrájk miatt mindennemű munkának a megdrágulása, mely a középületek koronkénti javításánál tetemes összeg emelkedést fog okozni; jöhetnek télen közbe fűtési és vízvezetéki mizeriák, stb. stb.

Ezen javaslatunkat azzal a tiszteletteljes megjegyzéssel van szerencsénk betérjeszteni, hogy mi beható vizsgálatok és

tüzetes tárgyalások után is egyházunk közalapjának megbil-
lent egyensulya helyreállítására más módozatot nem találunk,
s a mennyiben e javaslatunk el nem fogadtatnék, nem marad
más hátra, mint az utolsó jövedelmi forráshoz fordulni, vagyis
egyházközségeinkre, lelkészeinkre, tanárainkra, tanítóinkra és
énekvezéreinkre a szükségeltető évi összeg erejéig évről-évre
már 1907-től kezdve rovataalt vetni ki.

Végül tisztelettel javasoljuk, hogy az egyházi állam-
segélyről ezután teljesen önálló költségvetés készítettessék, el-
különítve a közalaptól.

Mély tiszteletünk kifejezése mellett vagyunk a Méltóság-
os és Főtisztelendő E. K. Tanácsnak.

Kolozsvár, 1906. október 23-án.

Alázatos szolgálai:

Kozma Ferenc s. k.

biz. elnök.

Csifó Salamon s. k.

biz. előadó és jegyző.

Kapcsolatosan ez előterjesztéssel olvastatik a főtanács-
bizottság vonatkozó jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Főtanács!

A Főtanács bizottság a közalap 1907. évi költség-
vetését elfogadja és a Mélt. és Főtiszt. Főtanácsnak is elfoga-
dásra ajánlja.

Az előirányzat 31773 kor. 39 fill. hiánylattal zárult.

Ennek a hiánylatnak fedezetére az E. K. Tanács egy
javaslatot készített, mely egyuttal az eddigi hiányok mikénti
helyreépítésére is kiterjed.

A javaslatnak az 1907. évi hiánylatra vonatkozó részét
már jelenleg életbeléptetni, — a korábbi hiánylatok helyre-
építésére vonatkozó részét külön tárgyalatni óhajtja.

A javaslat lényeges és elvi kérdéseket érint, úgy, hogy
annak ötletszerű tárgyalását szerencsésnek nem tekintjük.

A mindenesetre értékes adatgyűjtemény nem teljes, mert
a míg a fedezetek előteremtésénél a legradikálisabb megol-
dásig — az egyházközségek és lelkészek ravatallal sujtásáig
is elmegy, addig a kiadások kérdésének mérlegelésénél

engedékenyebb: a több mint 2000 korona tiszteletdíj bár időleges törlésére nem gondol.

A javaslat azon tervelése, hogy a kapandó államsegély csaknem teljes összegét a közalap hiányai fedezetére fordítandónak tartja, az egyházközségek megerősítésének kérdését mélyen érinti.

Annak hirdetésével szemben, hogy a közalap biztonsága nélkül nincs vallás-közönség, áll azon elv is, hogy biztos sziklavárákon álló egyházközségek nélkül homokon áll a status.

Ezenkívül oly címetek, minők pl. az államsegély szétosztásáért a közalap javára tervelt 5%, — a főtanácsi bizottság sem indokolhatónak, sem elfogadhatónak nem tart.

Tekintve tehát azt, hogy e javaslatok a leglényegesebb elvi kérdéseket érintik,

hogy az előirányzati hiány eltüntetésére vonatkozó javaslat halaszthatatlan sürgősséget nem igényel,

hogy e javaslat az államsegély mekkora és minősége szerint állítható szerencsésen össze,

javasolja a Főtanácsi bizottság:

Méltóztassék a javaslat érdemleges tárgyalását az 1907. évi költségvetéstől elkülöníteni, s azt az E. K. Tanácsnak azon utasítással visszaadni, hogy az állandó hiány helyreépítésára vonatkozó javaslattal egyidejűleg terjessze elő.

Kolozsvár, 1906. nov. 2.

A főtanácsi bizottság:

Kelemen Albert, s. k.

b. elnök.

Dr. Ferenczy Géza, s. k.

előadó.

Főtanács a közalap beterjesztett költségvetését elfogadja. Az E. K. Tanács, valamint a főtanácsi bizottság javaslatait az állandó jellegűnek mutató deficit elenyésztetésére vonatkozólag beható tárgyalás alá veszi. A nyert és adott felvilágosításokból kitűnt, hogy a közalapnál, a most meglevő gyümölcsöző vagyonból a bevételeket emelni nem lehet, a kiadásokat sem redukálni, mert

ama 2000 korona tiszteletdíj is, melyet a főtanácsi bizottság említ előterjesztésében, a közalapot nem érinti, annak sem bevételi, sem kiadási tételeire nem tartozik. Ezek után Főtanács meghatározza, hogy az E. K. Tanács által kiküldött bizottságnak javaslatában, mely javaslatot az E. K. Tanács a maga részéről elfogadva mint sajátját terjeszti be, foglalt 1—7. tétel alatt címeken felsorolt összegeket elfogadja. A 8—9. czimek helyett az 1907. évi államsegélyből áliandó jelleg és minden következmény nélkül 13360 kor. 21 fill. a közalap rendelkezésére bocsáttatik. Az E. K. Tanács javaslata visszaadatik az E. K. Tanácsnak azzal, hogy azt a közalap 1907. évi költségvetésétől elkülönítve, a közalap elköltött vagyonának mikép leendő helyre-pótlására vonatkozó javaslatával egyideűleg terjessze elő.

Főtanács az E. K. Tanács által kiküldött bizottságnak kifejezi a maga részéről elismerését és köszönetét.

Az E. K. Tanács 479—1906. szám alatt beterjeszti az összesített vagyonmérleget az 1905. évről a következőkben:

1904. év végén tett az összes vagyon	5899686	kor.	69	fill.
1905. év végén tesz „ „ „	5930501	„	33	„

Mutatkozik évi szaporodás .	30814	kor.	64	fill.
-----------------------------	-------	------	----	-------

1904. év végén volt a teher összesen	1057946	kor.	61	fill.
1905. év végén tesz az összes teher .	1056270	„	11	„

Mutatkozik apadás .	1676	kor.	50	fill.
---------------------	------	------	----	-------

1905. év végén tiszta cselekvő vagyon	4874231	„	22	„
---------------------------------------	---------	---	----	---

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, hogy az 1905. évi vagyonmérleget a fentiekben méltóztassék elfogadni.

Az összesített vagyonmérleget a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács az összesített vagyon-mérleget elfogadja.

79. A szavazatszedő bizottság beadja jelentését, mely szerint jelen Főtanácsi gyűlés 28. sz. határozatával elrendeltetvén a választás az E. K. Tanács *egy* tagjára, az E. Főtanácsban pedig *egy* egyházi és *egy* világi egyházi tanácsosi állásra; a bizottság a szavazatokat a kitűzött időben bevette.

Beadatott összesen 59 szavazat, ebből kaptak:

I. Egyházi K. Tanácsba tagságra dr. Ferenczi Géza 59 szavazatot.

II. Egyházi tanácsosi állásra egyházi részről: Pál Ferenc 31, József Lajos 26 és Nagy Béla 1 szavazatot; világi részről: Csiky Elek 33, Barabás András 11, Fekete Ferenc 7, Szathmári István 4 és Ürmösy Kálmán 4 szavazatot.

Főtanács megválasztottnak nyilvánítja ki:

I. Az E. K. Tanácsba tagnak dr. Ferenczi Géza afiát 1909. december 31-ig terjedő időtartamra;

II. Egyházi tanácsosoknak egyházi részről: Pál Ferenc és világi részről: Csiky Elek fiait.

Jelenlevő Pál Ferenc afia az egyházi tanácsosi esküt leteszi. Csiky Elek pedig megválasztásáról értesítettik s az eskü letételére felhívatik.

Elnöki felhívásra a képviselői esküt leteszi Barabás István afia is.

80. Jelen Főtanácsi gyűlés 22. számú határozatával a ladamos-alamori uradalomban szervezendő iskola ügyében az E. K. Tanács tett javaslatának tárgyalását elhalasztván a költségvetések letárgyalása utánra, most újból elővetik a 22. sz. alatti előterjesztés tárgyalásra.

Főtanács a javasolt iskola szervezése, illetve létesítése feletti határozathozatalt arra az időre halasztja, a mikor egyházunk közalapjának pénzügyi mérlege helyreáll.

81. Az E. K. Tanács 227 és 308—1906. számok alatt jelenti, hogy a tordai gymnasium igazgatósága a változott viszonyoknak megfelelőleg, kidolgozta a gymnasium rendszabályait, valamint a gymnasium igazgatóságának szervezetét és ügyrendjét, s azokat az E. K. Tanács ideiglenesen jóváhagyta és életbeléptette. Most az E. K. Tanács ezen szabályzatokat azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azokat méltóztassék végérvényesen jóváhagyni.

A gymnasium rendszabályait és a gymn. igazgatóság szervezete és ügyrendjére vonatkozó szabályokat a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a tordai gymnasium rendszabályait és a gymnasiumi igazgatóság szervezetéről és ügyrendjéről szóló szabályzatot elfogadva, azokat végérvényesen a következőkben állapítja meg:

A tordai unitárius gymnasium rendszabályai.

I. Rész.

A gymnasiumi tanulókra vonatkozó általános szabályok.

I. Szakasz.

A tanulók felvétele.

1. Az iskolai év szeptember hó 1-én kezdődik és a következő évi június hó végéig tart. A tanév megkezdése előtt, aug. hó utolsó napjain tartatnak a javító; pót- és fölvételi vizsgálatok; szeptember hó első három napján történik a tanulók szabályszerű fölvétele. Szeptember hó 10-ig csakis a késedelmeket igazoló tanulókat veheti föl az igazgató, a szept. hó 15-ig jelentkezőket az igazgatóság; a később jelentkező tanulók fölvétele fölött az E. K. Tanács határoz.

Azoknak, a kik a tanév első hónapja után lépnek az intézet kötelékébe: az addig végzett tananyagból vizsgálatot kell kiállaniok. Fölvételkor minden tanuló az Egyházi Fő-, illetőleg Képviselő Tanács által megszabott beiratási s más iskolai díjat fizet.

Fölvételre minden tanuló személyesen és atyja, anyja,

gyámja vagy azok megbízottai kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. Vidéki szülők vagy gyámok a fölvételkor kötelesek bejelenteni, hogy fiukat, illetőleg gyámoltjukat, hol és kinél fogják elhelyezni, kire fogják a házi felügyeletet és nevelés gondjait bízni. Hasonlókép kötelesek az év folyamán e tekintetben bekövetkezett változtatást írásban vagy személyesen bejelenteni; az igazgatónak jogában áll alapos kifogás esetén a szállás megváltoztatását követelni.

2. A gymnasiumi első osztályba, az 1883. évi XXX. t.-c. 10. §-a értelmében, csak oly növendékek vétetnek föl, a kik 9-ik életévüket már betöltötték és arról, hogy a népiskola 4 osztályát elvégezték, nyilvános bizonyítványt mutatnak föl vagy fölvételi vizsgálattal igazolják, hogy megfelelő készséggel bírnak.

A fölvételnél a tanuló köteles bemutatni *iskolai bizonyítványát, keresztlevelét és ujjraoltási bizonyítványát*.

Tizenkét évesnél idősebb tanulók fölvétele fölött az igazgatóság határoz.

3. Felsőbb osztályba csak olyan tanuló léphet, a ki az első osztály kötelező tantárgyaiból — nem számítva a szépírást és tornát — legalább elégséges osztályzatot kapott.

Más gymnasiumból jövő tanulók csak abban az esetben vétetnek föl felsőbb osztályba, ha az általuk elhagyott tanintézet okmányaival (isk. bizonyítvány és évi értesítő) igazolják, hogy a kötelezett tantárgyakból legalább is elégséges osztályzatot kaptak.

Azok a tanulók, a kik reál-, vagy polgári iskolából akarnak a gymnasiumba átlépni, kötelesek a két intézet tanterve közötti különbözetből fölvételi vizsgálatot tenni.

Évközben más tanintézetből jövő tanulók az átlépés okainak igazolása mellett, az igazgató által vehetők föl. A fölvételt megtagadó határozat ellen az igazgatósághoz lehet folyamodni.

Az elégtelen osztályzattal ismétlésre jelentkező tanulók, valamint a kevésbé szabályszerű magaviseletű tanulók fölvétele fölött az igazgatóság határoz.

A tanulók vagy *nyilvánosak*, kik a nyilvános oktatásban

részt vesznek, vagy *magán*-tanulók, kik *magán* uton, vagy nem nyilvános tanintézetben tanulnak s előmenetelükről nyilvános bizonyítványt óhajtanak nyerni.

A magántanulók az 1883. évi XXX. t.-c. 15. §-a szerint az igazgatónál kötelesek jelentkezni s kimutatni, hogy a megelőző évet hol és mily tanulmányokkal töltötték?

Magántanulók felvételére csak az igazgatóság adhat engedélyt.

6. Aki a tanév elején nyilvános tanulónak vétetett föl, azon évben csak fontos okból és csak az E. K. Tanács engedélyével lehet magántanuló.

II. Szakasz.

Tanulmányi ügyek.

7. Minden szülő köteles fiát a beiratáskor a szükséges tankönyvekkel ellátni.

8. A tanítás folyama az egész tanéven át tart. Megszakítás csak a rendes ünnep napokon történhetik, még pedig minden vasárnap, továbbá szüretkor 7 nap, karácsonykor 14 nap, husvétkor 14 nap, pünköstkor 7 nap. Ezeken kívül fontosabb esetekben az igazgatóság engedélyezhet egyes ünnepnapokat és az igazgató 3 nap egymásután következő napot.

9. A kötelezett tantárgyakat minden tanuló köteles tanulni, e részben csak a rajz technikai része, a torna és szépírás lehetnek kivételek, melyek tanulása alól testi fogyatkozás esetén, hivatalos orvosi bizonyítvány alapján, az igazgató adhat fölmentést.

10. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, az iskolai könyveket és szükséges taneszközöket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, a mennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók tanszereiket, könyveiket és füzeteket rendben és tisztán tartani.

Távolmaradásra, előre látható akadályoztatás esetében, az engedély előre kikérendő, még pedig egy napra az osztályfőnöktől, hosszabb időre az igazgatótól. A távolmaradás okát a szülők vagy helyetteseik kell, hogy írásban, vagy szó-

val előadják. Rendkívüli esetekben, midőn engedélyt előre kérni nem lehet, kimaradását a tanuló tartozik egy megbízott által azonnal bejelenteni s a mulasztást utólagosan hiteles bizonyítvánnyal igazolni.

A tanórák elmulasztása csak betegséggel és pedig csupán az orvosnak, a szülőknek, vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa alapján menthető ki. Betegség által okozott kimaradások azonnal az elmaradás napján bejelentendők a szülők vagy helyetteseik által. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát hiteles bizonyítvánnyal igazolni.

11. Az olyan tanulókat, a kik igazolatlanul mulasztják el a tanórát:

1-ső esetben az osztályfőnök inti meg;

2-ik esetben az igazgató;

3-ik esetben az igazgatóság megdorgálja;

4-ik esetben, ha segélyben részesül, ez elvonatik tőle;

5-ik esetben, ha igazolatlan óramulasztásai annyira szaporodnak, mint a mennyi a heti tanóráinak a száma, az intézetből elutasítatik.

Az igazolt és igazolatlan óramulasztások száma a tanuló bizonyítványába bevezetetik.

Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az intézetből kimaradottnak tekintetik.

Szünnapokon kívül a tanintézet székhelyéről igazgatói engedély nélkül eltávozni, az iskolai szüneteket kezdetük előtt vagy azok lejártával meghosszabbítani nem szabad.

A ki eltávozását vagy elmaradását 10 napon belül nem igazolja, az intézetből kilépettnek tekintetik.

A szülők vagy helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától az esetben is távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ilyen esetekben is csak a fennebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása után jöhet ismét iskolába.

12. Ha valamely tanuló ragályos betegségbe esik, felgyógyulása után csakis akkor léphet be ismét az iskolába, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét hiteles orvosi bizonyítvánnyal igazolja az igazgatónál.

13. A kötelezett tárgyak mellett a tanulók önként rend-

kivüli tárgyakat is tanulhatnak, ha erre az igazgatóságtól engedélyt kaptak. A rendkívüli tárgyak szintén az intézetben taníttatnak.

A tanuló által önként választott rendkívüli tantárgy tanulása egy tanévre kötelező; fölmentést csak indokolt esetekben az igazgatóság adhat.

Ellenben, ha valamelyik tanuló a rendkívüli tárgyakkal magát túlterheli s e miatt elhanyagolja a kötelezett tantárgyakat, az igazgatóság eltilthatja a rendkívüli tantárgy tanulásától.

14. A tanév kezdetén az osztályfőnök minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és halló képességére és esetleg más alapos óhajására. Helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfőnök engedelmével szabad.

15. A tanórák kezdetét csengetés jelzi, a mikor minden tanuló tartozik a terembe menni, helyét elfoglalni és a tanár belépését kellő csendben várni, ezt tiszteletteljes felállással fogadni s eltávozásakor hasonlóan köszönteni.

A tanár előadását, oktatását minden tanuló teljes figyelemmel tartozik hallgatni; azért a legkisebb rend- és csendzavarás is tilos.

16. A feladott írásbeli dolgozatokat úgy a háziakat, mint az iskolaiakat, minden tanuló önállóan tartozik elkészíteni és gondosan kidolgozva, a kijelölt órában beadni. A dolgozatot mással készíttetni és általában bármiféle csempészetet elkövetni tilos.

17. A tanulók a tanév alatt tanusított szorgalmuk és előmenetelük feltüntetésére évenként egyszer u. m. január 31-én „*Értesítő*”-t kapnak. Az *Értesítő*t minden tanuló köteles szülőinek vagy ezek helyetteseinek bemutatni, velük aláíratni (de semmi esetre sem szállásadóikkal) s a következő időszak első napján az osztályfőnöknek átadni. A ki az *Értesítő*jét az osztályfőnöknek át nem adja, nem maradhat az intézetben; a ki az értesítőjét meghamisítja, az elutasításig fokozható büntetéssel súlytatik.

Ezenkívül a szükség szerint időnként értesíttetnek a szülők vagy ezek helyettesei a tanulók előmeneteléről és magaviseletéről.

A célt, a mely a gymnasiumi tanulók elé van tűzve, csak kitartó szorgalommal lehet elérni, azért a hanyag tanuló fokozatos magános megintéssel s végül azzal büntetetik, hogy mint a ki kötelességét vagy nem tudja, vagy nem akarja teljesíteni, az intézetből kiutasíttatik.

18. A tanuló kötelességeinek lelkismeretes végzése után olvasmányokban is kereshet szórakozást és hasznos mulatságot. Olvasmányai megválasztásában tanárai tanácsát és utasítását tartsa szem előtt.

Ezen célra áll fenn az ifjusági és az iskolai könyvtár, a melyekből kivett műveket, ha valaki megrongálná vagy elvesztené, teljes kárpótlással tartozik.

19. A két felsőbb osztály (III—IV.) tanulói magánszorgalmuk és munkásságuk gyarapítására önképzőkört is alakíthatnak, de mindig az igazgatóság által kinevezett tanár-elnök vezetése és az igazgató ellenőrzése mellett.

III. Szakasz.

Fegyelmi ügyek.

20. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával mind saját magának, mind az intézetnek becsületét megóvni.

21. Az erkölcsös élethez tartozik a vallás buzgó gyakorlata is, a miért minden tanuló köteles ünnep- és vásárnapokon templomba menni. Az unitárius vallásu tanulók vallás gyakorlatára az alábbi szabályok kötelezők:

a) Kivétel nélkül kötelesek vásár- és ünnepnapokon kétszer, a bűnbánati hetek utolsó napján reggel és este templomba menni.

A templomba járás alól betegség miatt vagy más fontos okból egyeseket esetről-esetre ment föl az igazgató.

A tanulók a templomba az internátusi felügyelő vezetése alatt énekes könyvvel és illő rendben kötelesek menni és ott magukat csendben viselni. Aki a templomba járást elmulasztja, intéssel, ismétlés esetén mint olyan büntetetik, a ki kötelességének nem akar megfelelni.

22. Tanárai, egyházi és világi előjárói iránt minden

tanuló tisztelettel és engedelmességgel tartozik. Társai iránt a tanuló barátságos, békés indulatu, előzékeny s minden tekintetben türelmes legyen. Egymást szándékosan megsérteni, gúnyolni, a vett sérelmekért elégtételt venni senkinek sem szabad. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai, vagy valaki más részéről, osztálya főnökéhez forduljon. Tilos érintkezni oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy éppen veszedelmes befolyást gyakorolhatna. Ezért tilos a társalkodás a kizárt tanulókkal is.

23. A legszigorubb büntetésre méltó azon tanuló, a ki vétkes gondolkozás módjának és érületének a nyilvánításával társai erkölcsét rontja vagy őket tiltott cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

24. Az illendőség és tisztesség iránti érzék minden tanulóban föltételeztetik. A társaival s más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviséltre s használjon művelt emberhez illő beszédmodort. Öltö-zete és egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga iránt is illendően viselkedni, a kit kötelessége teljesítésében akadályozni nem szabad.

25. Az iskola épületének, tantermeknek, iskolai butoroknak, tanszereknek a rongálása szigoruan tilos.

A könnyelműen vagy szándékosan kárt okozó, a kár megtérítésén kívül meg is büntettetik.

Ha a tanórák ideje, vagy a tanulóknak a tanteremben léte alatt történt kár okozóját kitudni nem lehet, a kárért az egész osztály, illetőleg a teremben lévők együttesen felelősek. Az intézeti épületnek és minden tartozékának a tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb butorok megrongálása, beirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszersmind kártételnek is tekintetik.

26. D. e. $\frac{1}{4}$ 8 és d. u. $\frac{1}{2}$ 2 óra előtt az iskolába feljönni nem szabad. Cszengetéskor minden tanuló osztálya termében kijelölt helyét elfoglalja és ott csendesen foglalkozva a tanítás kezdetét bevárja. A tanítást késő megjelenéssel vagy bármi más módon megzavarni nem szabad.

A tanítás bevégződése után minden künnlakó tanuló tartozik az intézetből azonnal eltávozni.

Az egyes tanórák között lévő 10 percnyi szünetek alatt a tantermekben maradni nem szabad, hogy szellőztetni lehessen. Ez idő alatt, valamint d. u. $\frac{1}{2}$ —2 óráig az iskola udvarán játszhatnak.

Az illetlen kiabálás, zajongás, dobálás a lépcsőkön és folyósokon való ugrándozás tilos. Valamint szigorúan tiltva van az iskolaépület és a templom előtt való csoportosulás; az iskola kapuja közt és kapuja előtt való álldogálás. Játsszó helyül az iskola tág udvara szolgál.

27. Egymás javainak tiszteletben tartása mindenkinek szoros kötelessége. A ki lopás vagy csalás által másnak legkisebb tulajdonát is elsajátítja, első esetben keményen büntetetik, sőt terhelő körülmények között az intézetből azonnal kizáratik.

28. Könyveket, vagy más tárgyakat elárusítani, elcserélni csak a szülők, vagy helyettesük és az igazgató tudtával szabad. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bármiféle célra csak az igazgató engedélyével lehet.

29. A növendékeknek korcsmában, sör-, pálinkamérési helyiségben időzni tilos. Nyilvános multságokban csakis szülőknek vagy rokonaiknak felügyelete alatt és igazgatói engedéllyel vehetnek részt. A dohányzás szigorúan tilos.

30. Akár magánlakásokon, akár az intézeti lakásszobákban haszontalan időtöltés végett össze jönni: tilos; ép oly szigorúan tiltva van az iskola épületében bárminemű fegyvert, lő- vagy robbanószer tartani.

Ezen tilalom áthágói az e hetőségekről felelősek.

31. Szintén tiltva van a kártyajáték minden neme, bármiféle nyerészkedő játék úgy az intézetben, valamint azonkívül is.

32. Tanulók egymás között bármiféle együletet csak az igazgató, illetőleg az igazgatóság tudtával és beleegyezésével alakíthatnak, az intézet körén kívül eső bármiféle társulatnak tagjai csak az igazgató engedélyével lehetnek. Politikai tüntetéseken részt venniök egyáltalában nem szabad.

33. A tanulónak estéli 8 órától künn maradni, avagy csendet-rendet zavarni tilos. Ezen tilalom a bennlakó és künnlakó tanulókra egyaránt kötelező.

34. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató az igazgatósággal együtt gyakorol. Ezért a szülők vagy helyetteseiknek is kötelessége a tanulók erkölcsi magaviselete fölött az iskolán kívül is őrködni.

35. A tanulók, ha a fegyelmi szabályokat áthágják, büntetés alá esnek. A büntetések a következők:

- a) megintés, illetőleg dorgálás az illető tanár által;
- b) szigorú feddés az osztályfőnök által;
- c) az osztály előtt való nyilvános megdorgálás;
- d) az igazgató elé idézése;
- e) az igazgatóság elé idézés azon figyelmeztetés céljából, hogy nem javulás esetén kizárják az intézetből;
- f) a tanuló kizárása az intézetből, vagy a helybeli középiskolákból;

g) oly esetben midőn félreismerhetetlen az erkölcsi romlottság s ez bármely intézet erkölcsiségét veszélyeztetné, az ország összes iskoláiból való kitiltás.

A tanulót az intézetből az igazgatóság ajánlatára az E. K. Tanács zárhatja ki és az ország összes tanintézeteiből az E. K. Tanács ajánlatára a vallás és közoktatásügyi miniszter.

A kizárás oka az iskolai anyakönyvbe és a kizárt tanuló bizonyítványába bevezetetik. A szülők pedig hivatalosan értesítetnek a kizárásról.

Ezekén kívül szükség szerint másnemű büntetés is alkalmazható egyes esetekben.

36. Szigorított fegyelmi eljárás alá esnek és mindjárt első ízben az igazgató élesebb feddése elé utasítandók a következő kihágások:

a) feladott házi dolgozatok pontos elkészítésének és bemutatásának elmulasztása;

b) minden olyan cselekedet vagy mulasztás, mely rossz jellemről tanuskodik, vagy mely nyilvános botrányt okoz.

A szigorubb büntetés az osztálykönyvbe s majdan a

tanuló bizonyítványába is bejegyeztetik, a szülők vagy azok helyettesei kellő időben értesíttetnek az esetről.

Bárminemű javadalmat élvező tanuló, ha oly vétséget követne el, a mely az igazgatóság előtt való megdorgálást vonja maga után, elveszti a javadalmat.

37. Ezen törvényeknek az intézet minden tanulója alá van vetve s alóluk senki, még a szülő sem mentheti fel őket.

Ugyancsak ezen törvények kötelező erejével bír minden olyan szabály és utasítás, a melyet az igazgatóság az E. K. Tanács jóváhagyásával esetleg később ki fog hirdetni. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

IV. Szakasz.

Iskolai vizsgálatok. — Osztály vizsgálatok.

38. Tanév végén az iskolai igazgatóság által kitűzött időben és sorrend szerint osztályokként nyilvános vizsgálatok tartatnak.

A vizsgálaton minden tanuló köteles megjelenni.

A ki alapos ok nélkül a vizsgálatot csak egy tárgyból is elmulasztja, a törvényes díj lefizetése mellett minden tantárgyból pótvizsgálatot tartozik tenni. A ki betegség, vagy valamely elháríthatatlan akadály miatt mulasztja el a vizsgálatot, pótvizsgálatra díjtalanul állhat.

39. A vizsgálatok bevégeztével megállapítatnak a tanulók érdemjegyei az egyes tantárgyakból. A tanév ünnepélyes bezárásakor a jutalmak és az iskolai bizonyítványok kiosztatnak.

A tanulásban tett előmenetelre a következő fokozatok használatnak: jeles (1), jó (2), elégséges (3), elégtelen (4); a magaviselet jelzésére jó (1), szabályszerű (2), kevésbé szabályszerű (3), rossz (4).

40. Azon tanuló, a ki az osztályvizsgálaton egy, vagy legfőlebb két kötelezett tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, a következő tanév elején javító vizsgálatra bocsátható.

A javító- és pótvizsgálatot azon intézetben kell a tanulóknak kiállania, melyben az elégtelen tanjegyet kapta, illetőleg a vizsgálatot elmulasztotta. Indokolt esetekben az E. K. Ta-

nács ad engedélyt, hogy a tanuló ezen vizsgálatokra más tanintézetben álljon elő. (1883. évi XXX. t.-cz. 11. §.)

A vizsgálati engedélyért aug. hó 1-ig az igazgatósághoz kell folyamodni.

A ki két tárgyból kapott elégtelent, vagy a kinek egy elégtelen jegye mellett magaviselete kevésbé szabályszerű, csak az E. K. Tanács által adott engedélylyel állhat javító vizsgálatra.

Azon tanuló, a ki több tárgyból kapott elégtelent, osztály ismételésre utasítatik.

Hasonlókép osztály ismételésre utasítatik az is, a ki a kitűzött időben a javító- vagy pótvizsgálatra meg nem jelenik, vagy elégtelen jegyét nem tudja kijavítani.

Ugyanazon osztályt kétszer ismételni nem szabad.

Az elégtelen osztályzatu tanulók semmiféle iskolai javadalmazásban nem részesülhetnek.

41. A javító vizsgálat díjtalan, kivéve azon esetet, midőn valaki nem a rendes időben áll javítóvizsgálatra.

42. Magántanulók az isk. igazgatóság által kitűzött időben írásbeli és szóbeli vizsgálatot tesznek.

Egy év alatt több osztályból csak az igazgatóság, illetőleg az E. K. Tanács ajánlatára, a vallás és közoktatásügyi Miniszter engedélyével tehetnek vizsgálatot az orsz. középiskolai törvény alapján.

43. Nyilvános tanulóknak osztályok össze vonására, az az egy év alatt két osztálynak az elvégzésére a vallás és közoktatásügyi miniszter ad engedélyt. A folyamodványok az E. K. Tanács útján terjesztendők fel. Folyamodó köteles kimutatni, hogy a legutóbb végzett osztályról szóló bizonyítványban osztályzata jeles, életkora a rendesnél előhaladottabb s ugy testi, mint értelmi fejlettsége lehetővé teszi egy év alatt két osztály elvégzését, s hogy az illető az előző tanévet ugyan abban az intézetben végezte.

44. A tanulóknak az egyes osztályokról bizonyítvány állittatik ki 30 filléres bélyeggel, az igazgató és osztályfőnök aláírásával s az intézet hivatalos pecsétjével ellátva.

Az eredeti osztálybizonyítvány elvesztése esetében má-

sodlatot, kellő igazolás után, ha visszaélés gyanuja nem foroghat fenn, az igazgató állit ki. Az iskolai bizonyítvány csak abban az esetben adatik ki, ha a tanuló mindennemű iskolai tartozását kiegyenlítette.

V. Szakasz.

Iskolai és vizsgálati díjak.

45. Iskolai díjak a következő címeken fizetendők:

1. *Névbeírásért* (fölvételi díj) minden nyilvános vagy magán tanuló 2 koronát fizet.

2. Tandíj 20 kor.

3. Tanári nyugdíj 6 kor.

4. Ifjúsági könyvtárdíj 1 kor.

5. Értesítő díj 1 kor.

6. Bennlakási (internátusi) díj címen a bennlakó unitárius fizet 20 koronát, nem unitárius 40 koronát.

A fölvételkor a tandíjnak és internátusi díjnak fele fizetendő, a többi díjak egészen; a tandíj és internátusi díj másik felét február hó 1-én kell befizetni; a ki a díjakat a meghatározott időben nem fizeti be, a tanulók sorából kitöröltetik.

7. Iskolai bizonyítvány tanév végén minden tanulónak egy eredeti példányban kiállittatik. Másolat hitelesítéseért az igazgatót 1 korona illeti, másodlat kiállításáért 2 korona, az iskolai bizonyítványt helyettesítő látogatási bizonyítvány kiállításáért szintén 2 korona.

8. Magánvizsgálati díj 48 korona.

9. Felvételi vizsga-díj 20 korona.

10. Olyan nyilvános tanulók, a kik a rendes vizsgálatokról igazolatlanul elmaradnak, a pótvizsgálatért 48 koronát fizetnek. A vizsgálati díjakat mindig előre kell fizetni az igazgatónál. A vizsgálati díjak az igazgató és a vizsgáló tanárok között egyenlően osztatnak meg. Az igazgatót, ha vizsgáló is, két rész illeti.

46. Szegénységi bizonyítvány alapján tandíjelengedésért az igazgatósághoz lehet folyamodni. Tandíj elengedésre csak olyan tanuló számithat, a ki jó magaviseletű s a kinek az előző tanévről olyan bizonyítványa van, melyben — a szép-

írást, testgyakorlást, éneket nem számítva — egynél több elég-séges osztályzata nincsen.

Tanárok, tanítók és papok gyermekei, ha jó előmenetelt és magaviseletet tanusítanak, a tandíj fizetése alól szegénységi bizonyítvány bemutatása nélkül is felmenthetők.

Folyamodni azonban ők is tartoznak, még pedig mint általában minden folyamodó, a szülők, vagy ezeknek helyettese útján. A kérvények a beiratáskor nyújtandók be az igazgatósághoz.

Egyszer már befizetett díjak vissza nem adatnak.

II. Rész.

A bennlakásra és a bennlakó tanulókra vonatkozó általános szabályok.

I. Szakasz.

47. A gymnasium épületében a gymnasiumi tanulók részére bennlakás van berendezve, melyre a tanulók a következő sorrendben vétetnek föl:

- a) az unitárius vallásu gymnasiumi tanulók;
- b) a nem unitárius vallásu gymnasiumi tanulók.

48. Bennlakásért augusztus hó 15-ig kell szóval vagy írásban jelentkezni az igazgatónál, a ki minden tanuló számára kijelöli a helyet, melyet mindenki köteles elfoglalni. Az igazgató által kijelölt helyet engedély nélkül megváltoztatni, ugyszintén az intézetből kiköltözni nem szabad.

A ki a kijelölt helyet engedély nélkül megváltoztatja, fegyelmi vétséget követ el.

49. A bennlakó tanulók intézeti ágyakat, butorokat használnak, melyeknek megkimélése, épségben és tisztántartása mindenkinek szoros kötelessége. A kár okozója kártérítéssel tartozik.

50. A tanév elején minden bennlakó tanuló köteles a szükséges ágyneműt és fehérneműt magával hozni; ezeken kívül ruhaneműt, taneszközöket. Ingóságairól minden tanuló 2 példányban leltárt készít, azt az internátusi felügyelőnek bemutatja; a ki számba vétén a leltári tárgyakat, a leltárt

látfamozza, egyik példányt magánál tartja, a másikat visszaadja az illető tanulóknak.

51. Különös gond fordítandó a test és ruházat tisztántartására, a miért a tisztaság és rend követelte minden utasítást és rendeteket kötelesek a tanulók teljesíteni.

52. Az iskolai év végén a tanulók a használatukba adott butorokat és kulcsokat teljes számban és sértetlen állapotban kötelesek az internátusi felügyelőnek átadni.

II. Szakasz.

Napirend.

53. A napi teendők beosztásáról az internátus napirendje és a tanítási órarend intézkedik, melyek a lakószobákban ki vannak függesztve. Minden tanuló tartozik a napirendhez szigorúan alkalmazkodni. A szoba-felügyelők közvetlenül felelősök a rendért és kötelesek a rendetlenkedőket az internátusi felügyelőnek, komolyabb esetekben az igazgatónak bejelenteni.

54. A napirend a következő:

a) Hétköznapon:

$\frac{1}{2}$ 6 órakor felkelés;

$\frac{1}{2}$ 6—6 óráig a ruhatisztítás, mosakodás, öltözködés, ágyak rendbeszedése.

6—7-ig tanulás (silentium).

7—8-ig reggelizés, szabad foglalkozás, szükségletek bevásárlására kimenés.

8—12-ig lecke órák, ezek nem létében tanulás.

12—2-ig ebéd, szabad foglalkozás, kimenés.

2—4-ig lecke órák, tanulás.

4—5-ig játék az udvaron, kimenés.

5— $\frac{1}{2}$ 7-ig tanulás (silentium).

$\frac{1}{2}$ 7—8-ig vacsora, szabad foglalkozás.

8—9-ig tanulás (silentium).

9 órakor lefekvés.

b) Vasárnapon a beosztás a következő pontokban módosul:

8—9-ig vasárnapi iskola (contio).

9—10-ig szabadfoglalkozás.

10—11-ig istentisztelet.

D. e. 11 órától d. u. 5 óráig szabad foglalkozás, ebéd, kimenés.

Egyebekben mint hétköznapi.

A tanulók kötelesek ehhez a napi rendhez a legszigorban alkalmazkodni; máskor, mint az előirt időben, kimenők nem szabad (sürgős és fontos esetekben azonban az internátusi felügyelő adhat engedélyt a kimenésre). Silentium alatt a kimenésen kívül szigorúan tiltva van mindennemű játék, szaladgálás, zajongás, csend és rend zavarás, mindenki helyén tartózkodjék és munkáját végezze; egyik szobából a másikba átjárni, vagy a saját szobájában sétálva tanulni nem szabad. Szabad foglalkozás idején ki-ki szükség szerint tanul, rajzol s ruháit varja, dolgait rendezgeti; láрма, futkározás, játék sem a szobákban, sem az udvaron nincsenek megengedve. Ha valaki bevásárlás végett ki akar menni, előbb ruháját rendbe szedi, magát megtisztítja, künn a vásáron ok nélkül nem áncsorog, tanulóhoz illő módon viselkedik.

Este 8 órakor az iskolaszolga bezárja a kaput, akkor minden tanuló köteles szobájában lenni s künnlakó tanulók az iskolából eltávozni, 8 óra után az iskolából künn maradni csak az igazgató engedélyével szabad. Az igazgató állapítja meg, hogy színházba kik mehetnek, bármely mulatságon kik vehetnek részt. A színházba jelentkező tanulók az ezen célra kitett könyvbe iratkoznak föl.

55. A ki este 8 óra után az intézetből engedély nélkül künn marad, a kapott engedélyvel vissza él, vagy idejét nem ott tölti, a hová engedélyt kapott, vagy a kitűzött időre vissza nem tér az intézetbe, már első esetben is szigorúan bűnhődik; ismétlések esetén a bennlakásból, sőt az intézetből is kizáratik.

A záróra után künn maradt tanulókat a szolga bocsátja be az intézetbe.

Tanóra után az intézetből kimenni nem szabad. Rendkívüli esetekben az internátusi felügyelő ad engedélyt.

56. A beteg tanulókat az internátusi felügyelő a köz-

kórházban orvosi vizsgálatra állítja, szükséges esetekben gondoskodik, hogy a beteg gyors orvosi segélyben részesüljön. A szobafelügyelők a betegségi esetet azonnal jelentik az internátusi felügyelőnek, ez viszont az igazgatónak tesz esetről-esetre jelentést.

57. Este 9 órakor csengetésre minden tanuló elrakja taneszközeit, könyveit, levetkőzik és lefekszik. A lámpa meggyújtásáról és eloltásáról a szobafelügyelő gondoskodik.

58. A vasárnapi templomozást megelőzőleg gyülekezésre megadtván a jel, a tanulók ünneplő ruhában, énekes könyvvel kezükben, az internátusi felügyelő vezetése mellett, szép rendben a templomba mennek. Istentisztelet után ugyanugy térnek vissza ez intézetbe. Ahol az ifjuság testületileg jelenik meg, az internátusi felügyelőtől rendre kinevezett hetes számba veszi a tanulókat, a hiányzó tanulókat az illető könyvbe bejegyzi. A ki hetesi kötelességét hanyagul, vagy lelkiismeretlenül teljesíti, már első esetben szigoruan bűnhődik.

Arra, a ki az internátus eme szabályai ellen vét, a következő büntetések várnak:

- a) megintés a szobafelügyelő által;
- b) feddés az internátusi felügyelő által;
- c) szigorú megdorgálás az internátusi felügyelő által lakótársai előtt;
- d) igazgató elé idézés és megdorgálás;
- e) igazgatóság elé idézés azon figyelmeztetés céljából, hogy nem javulás esetén kizáratik az internátusból;
- f) kedvezményei elvesztése;
- g) az internátusból való kizárás igazgatóság által;
- h) a gymnasinmból való kizárás tanácslása az E. K. Tanácsnak.

Ezekon kívül szükség esetén másnemű büntetés is alkalmazható.

Az előbbieken közölt rend és fegyelmi szabályzaton kívül a tanulók teendőit az igazgató rendeletére a hirdető táblán esetről-esetre külön napirend és egyéb szóbeli hirdetések szabályozzák.

III. Szakasz.

Az internátusi felügyelő kötelességei.

59. Az internátusi felügyelőt az igazgatóság ajánlatára az E. K. Tanács nevezi ki. Az internátusi felügyelő közvetlenül az igazgató rendelkezése alatt áll.

A következő kötelességei vannak:

a) egyéb hivatalt, vagy magántanítványokat sem az intézetben, sem azonkívül nem vállalhat;

b) felügyel arra, hogy az előirt napirend minden részletében pontosan megtartassék; a tanulásra és előkészülésre szánt idő valóban arra használtassék s abban az időben a tanulók az intézetből, de még dolgozó szobájukból se távozhassanak, hanem idejét mindenki tanulásra és dolgozatai elkészítésére fordítsa. A silentium alatt a dolgozó szobákban körüljár, a tanulókat feladataikból kikérdezi, az előkészülésben vezeti, utasítja.

c) a szoba felügyelőket kötelességeiknek pontos betartására szorítja;

d) az internátusi felügyelő rendeli ki a hetest, a templomjárókat, könyörgőket hétről-hétre;

e) az intézet helyiségeit gyakran megvizsgálja, az észlelt rendetlenségeket s a tanulók panaszait saját hatáskörében elintézi, esetleg az igazgatónak bejelenti és utasításai szerint jár el;

f) a gondjaira bízott hivatalos könyveket, nyomtatványokat lelkiismeretesen kezel;

g) a tanév kezdetén minden lakószobát és tantermet az igazgató által hitelesített leltár mellett a szobafelügyelőknek, illetőleg az iskolaszolgának átad;

h) a tanév folyamán a változásokat számon tartja, a helyiségeket és butorokat a tanév végén leltár szerint számba veszi; a talált hiányokat, károkat, a mennyiben azokat a tanulók okozták, az illetőkkel helyreépítteti, megtérítteti, a mennyiben pedig a rendes használat okozta, az igazgatónak bejelenti;

i) felügyel arra, hogy az iskola kapuja, illetőleg zárai

mindig jó karban legyenek, az ezekben keletkezett hiányokat azonnal bejelenti az igazgatónak;

j) felelős arról, hogy idegen személyek az intézetben indokolatlanul ne tartózkodjanak;

k) felügyel arra, hogy a tanhelyiségek, lakószobák fűtésére, világítására és tisztántartására szolgáló anyagok, eszközök takarékosan és csak a kijelölt célra használtassanak s hogy az eszközök épen és kellő számban megmaradjanak;

l) gondoskodik arról, hogy a kapu bezárását, a felkelés, lefekvés, étkezés, templomba menés idejét és az órákat jelző csengetések a legpontosabban történjenek;

m) zárórakor számbaveszi a bennlakó tanulókat és följegyzi a hiányzókat;

n) a lefekvés idejének betartását ellenőrzi, valamint a fölkelését is.

o) óra közben a szabad foglalkozásra, játszásra szánt időben felügyel arra, hogy a játékművek a tanulókhoz illő módon folyanak le;

p) minden olyan alkalommal, a midőn az ifjúság testileg jelen meg, az ifjúsággal, mint a rend és fegyelem öre, kivonul;

q) az igazgatónak irodai munkákban segédkezik;

r) az internátusi felügyelő hivatali ideje egy tanév (10 hónap), a mely idő alatt az intézetből, különösen pedig a város területéről, csak igazgatói engedélylyel távozhatik el.

IV. Szakasz.

A szobafelügyelő kötelességei.

60. A szobafelügyelőt az igazgató nevezi ki a gymn. felosztályu tanulók között.

A szobafelügyelő köteles a felügyeletére bízott szobát gondozni a miért:

a) tanév elején leltár szerint átveszi szobáját az internátusi felügyelőtől, az érhető károkért felelősséget vállal;

b) minden romlást haladéktalanul jelent az internátusi felügyelőnek;

c) a szobafelügyelő felelős szobája tisztaságáért, a fűtés

és világítás rendes kezeléséért. Felügyel arra, hogy tanuló-társai ágyneműje, ruházata tisztán és rendben tartassék ;

d) illetlen magaviseletet, lármát, az ágyban való heverést, rendetlenkedést nem tűr meg ;

e) az iskolai előljárókat hivatalos látogatások alkalmával tiszteletteljes felállással fogadja s ugyanezt megköveteli lakótársaitól is ;

f) a tanulásra és tanításra rendelt órák alatt felügyel a csendre, szorgalmazza a tanulást s ez idő alatt étkezést, vagy más foglalkozást meg nem enged ;

g) hanyag, vagy rendetlenkedő lakótársait bejelenti az internatusi felügyelőnek ;

h) hasonlóan bejelenti azon lakótársait, a kik tudta nélkül távoztak el az intézetből, vagy a városból, ugyszintén azokat is, a kik szünidő után nem jöttek vissza ;

i) a felügyelő kötelességeit annak távollétében az igazgató által kinevezett helyettes teljesíti. Ha szüneteken mindketten távoznak, ezt bejelentik s a szoba kulcsát átadják az internatusi felügyelőnek ;

j) hanyag, vagy rendetlen felügyelőt intéssel, feddéssel, hivatalától való megfosztással büntetheti az igazgató.

II.

A tordai unitárius gymnasium igazgatóságának szervezete és ügyrendje.

1. A tordai unitárius gymnasium igazgatóságát alkotják:

a) az iskola felügyelő gondnokok,

b) az igazgató, rendes és helyettes tanárok,

c) az unitárius lelkes,

d) a tordai unitárius egyházközség első gondnoka,

e) Torda-Aranyos vármegye három kiküldöttje és

f) Torda városnak két kiküldöttje.

A gymnasium igazgatását az így összeállított igazgatóság végzi.

2. Az igazgatóság havonként legalább egyszer ülést tart. E mellett mindannyiszor összeül, valahányszor egyik

felügyelő gondnok és igazgató összehívja, vagy a tanári kar két tagja, összehívására az igazgatót megkéri.

A gyűlésen elnököl egyik iskolai felügyelő gondnok. Meg nem jelenésük esetén az igazgató. Jegyzőjét és a pénztárnokot a gyűlés választja három évre s megerősítésre fölterjeszti az E. K. Tanácshoz. Előadója az igazgató.

Érvényes határozathozatalra legalább 5 tag jelenléte szükséges. Gyűléseken szótöbbséggel hozatnak a határozatok, egyenlő szavazat esetében az elnök dönt. Személyi ügyekben titkos szavazásnak van helye. Elvi jelentőségű kérdésekben a kisebbségnek, sőt minden egyes tagnak joga van külön véleményét jegyzőkönyvbe vétetni s írásba foglalva három nap alatt az elnökség útján, a felettes hatósághoz felterjeszteni.

3. A rendes és rendkívüli igazgatósági üléseken kívül a tanév folyamán két módszeres, két osztályozó és négy ellenőrző tanácskozást tart az igazgató elnöklete alatt a tanári kar. Az értekezletek megtartásának idejét és eredményét az igazgató bejelenti az igazgatósági ülésnek.

4. A tanulók felvétele mind a gymnasiumba, mind az internátusba, a tantárgyaknak és mellékteendőknek a tanárok közt való felosztása, az órarend összeállítása, az osztályfőnökök kijelölése az igazgató kötelessége. Mindezekről jelentést teszen az igazgatóságnak, s az igazgatóság határozata jóváhagyás végett felterjesztetik az E. K. Tanácsnak.

A bennlakni kívánó tanulóknak aug. 1-ig jelentkezniök kell; az igazgató által a felvételtől visszautasított tanuló ügyében az igazgatóság dönt.

5. Az igazgatóságnak az iskola anyagi ügyeinek kezelésén, a tanév kezdetén és végén felmerülő ügyek intézésén, szóval az adminisztráción kívül, feladata lévén, hogy az intézetben a vallásos, hazafias és erkölcsi nevelés egészséges szellemben, a tanítás és tanulás a neveléstani helyes elveknek megfelelőleg végeztessék, hatásköre a következő:

a) a közigazgatást az igazgatóval intézteti, őt ellenőrzi az iskola ügyeinek intézésében, javainak megőrzésében és gyarapításában támogatja és irányítja.

b) Az igazgató, vagy egyes tanár által beterjesztett iskolai fegyelmi ügyben elsőfokulag bíraskodik.

c) Gondoskodik az iskola épületének jókarban tartásáról és a szükséges építkezések, bővítések és javítások idejében való véghezviteléről.

d) A szükséges tanerők beállítása tekintetében előterjesztést tesz az E. K. Tanácsnak.

e) Az intézet felszereléseit, tanszereit, gyűjteményeit gondozza és gondoztatja; leltárait számon tartja; a jelentés és számadással köteles tagok, milyenek az igazgató, pénztárnok, könyvtárnok stb. jelentéseit és számadásait megvizsgálja és az E. K. Tanácshoz felterjeszti. A felszerelésekben, taneszközökben, gyűjteményekben támadt pótlandó hiány, vagy szükséglet felett tanácskozik, határoz s felterjesztést tesz az E. K. Tanácshoz.

f) Az iskolában levő egyletek működését figyelemmel kíséri. Azok vezetésére a tanárok közül az igazgató javaslata alapján, mindenikhez felügyelőt nevez ki a tantárgy felosztás alkalmával. Azok számadásait és jelentéseit beveszi és megvizsgálja.

g) Ünnepek tartására az ifjuságnak engedélyt ad. Az iskolai évet ünneppel nyitja meg és zárja be. A jóltevők emlékére minden 5-ik évben ünnepélyt rendez. Gondoskodik, hogy egyik tanár, valamelyik jóltevő felett beszédet tartson.

h) Az üresedésbe jött helyek iránt az E. K. Tanácshoz jelentést és ajánlatot tesz.

i) A nem kizárólag unitárius célokra tett és az összes tanulókat valláskülönbség nélkül illető ösztöndíjak és más javadalmak odaitélésére, valamint az ilyenek elvonására nézve indokolt jelentést tesz az E. K. Tanácshoz.

k) A szegénységi bizonyítvány alapján tandijelengedésért folyamodó tanulókat, ha arra érdemesek, az E. K. Tanács előtt tandijelengedésre ajánlja. Az ajánlat a kirótt tandíjak 25%-át meg nem haladhatja.

l) A közvizsgálatok megtartásának idejét és rendjét meghatározza s jóváhagyás végett bejelenti az E. K. Ta-

nácsnak. A vizsgálatokon megjelenik A jutalmakra szánt alapítványokból a jutalmakat az érdemesebbeknek odaitéli.

m) Magánvizsgálat megengedéseért folyamodó tanulók kéréseit véleményes leletéssel az E. K. Tanácshoz felterjeszti.

6. Az iskolai igazgatóság jegyzőjét a tanárok közül, az iskolai teendők helyes elosztására való tekintettel általános szavazattöbbséggel választja.

7. a) A jegyző az ülésen pontosan megjelenik.

b) Az előadott tárgyakról pontosan jegyzőkönyvet vezet, az elkészített jegyzőkönyvet a legközelebbi gyűlésen felolvassa s jóváhagyás után az elnök és ő aláírják. A sürgős ügyek jegyzőkönyvét már az ülés alatt elkészíti.

c) A jegyzőkönyvet akkép vezeti, hogy a határozatoknál kitűnjék, hogy a tárgy minő szavazattöbbséggel dönt el.

d) Az iskolai év végén az egész évről szerkesztett jegyzőkönyvet, tartalomjegyzékkel ellátva, az igazgatónak irattárba helyezés végett átadja.

e) A felterjesztéseket, kiadványokat, jegyzőkönyvi kivonatokat elkészíti. A két elsőt az elnöklő ellenjegyzése mellett, az utolsót saját aláírásával kiadja.

Az egyeseket érdeklő végzéseket kiírja s az igazgató tanár utján kézbesíti.

8. A pénztárnok részletes teendőit az 1899. évi rendkívüli Főtanács 9-ik pontja alatt alkotott s az 1900. évi Főtanács által 60. jk. pont alatt elfogadott pénztárkezelési szolgálati utasítás foglalja magában.

9. A gymnasium birtokainak és alapítványainak kezeléseit az unitárius felekező célokra tett alapítványok és ösztöndíjak odaitélése a tordai unitárius gymnasium alapítványi bizottsága hatáskörébe tartozik, melynek elnöke és jegyzője ugyanazok, a kik az igazgatóságé, tagjai pedig — a vármegyei és városi képviselők kivételével — az igazgatóság tagjai.

10. Mindazon esetekben, melyekről ez a szabályzat nem gondoskodik, az egyházi és iskolai szabályok és a gyakorlat irányadó.

82. Az E. K. Tanács 301 —1906. szám alatt jelenti, hogy a kollegiumi igazgatóság az intézeti orvos és egészségtan tanárának teendőiről és kötelességeiről szabályzatot dolgozott ki, a melyeket az E. K. Tanács jóváhagyott és életbe is léptetett. Most a jelzett szabályzatot azzal az ajánlattal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy azt méltóztassék véglegesen jóváhagyni a következőkben:

A kolozsvári unitárius kollégium iskola-orvosának, egészségtan tanárának teendői és kötelességei.

1. §. Az isk. orvos és egészségtan tanár feladata:

a) az iskolának és a tanulóknak egészségügyi szempontból való ellenőrzése,

b) a bérért magánosoknál ellátásban levő tanulók lakásainak és ellátásának ellenőrzése. Az iskolaorvos az ily magánházak megvizsgálását mindenkor csakis az isk. igazgató megbízása alapján végezheti.

c) Az egészségügy oktatása a gymnasiumban heti 2 órában, a papnevelő intézetben heti 1 órában.

2. §. Tagja az igazgatóságnak és a papnevelő intézet bizottságának s egészségügyi kérdésekben szavazati joggal bír.

3. §. Az iskola egészségügyi kellékeire és a tanulók egészségi állapotára vonatkozó kérdésekben előzetesen meghallgatandó véleményétől az iskola igazgatója csak saját felelősségére térhet el.

4. §. Az iskola-orvos teendője az iskola épületét, az iskola kórházát; internatust és konviktust egészségi szempontból figyelemmel kísérni, valamint a telek s az épületek tisztaságát is. Figyelmet fordít a falak száraz és tiszta voltára, padozatra, ajtókra, ablakokra s netán egészségi hiányaikra; az osztály-termekre, lakó és háló helyiségekre, folyosókra, lépcsőkre, árnyékszékekre. Figyelemmel kíséri a helyiségek levegőjét, szellőztetést, világítást, fűtést. Ha egészségi szempontból hiányokat, vagy hibákat talál, figyelemzeti az igazgatót s azok eltávolítására javaslatot tesz.

5. §. Ha az iskola fertőtlenítése elrendeltetett, annak helyes foganatosításáról gondoskodik.

6. §. Az iskola egészségügye érdekében tett működésről jegyzéket vezet, melyben vizsgálatainak s működésének eredményét pontosan följegyzí.

7. §. Minden újonnan belépő tanulót a tanév elején az igazgató, ill. dékán által kitűzött időben és intézeti helyiségben megvizsgál. A vizsgálatról jegyzéket vezet, a melybe mindazokat, a kikre nézve egészségi tekintetben megjegyzése van, bejegyzí.

8. §. Megvizsgálja a tanuló belső szerveit (különösen lélegző szervét és szívét). Megvizsgálja, vajjon a tanuló testi állapotánál fogva a tornázásban feltétel nélkül részt vehet-e, vagy csak bizonyos nemében a tornázásnak, vagy éppen nem vehet részt; vajjon nem szenved-e gümőkórban, valamely ragályos fertőzöttség gyanuja nem forog-e fenn; megvizsgálja a tanuló gerincoszlopát. Figyelemmel van a tanuló psychikai és ideges állapotára, netalán hebegésére, dadogására, kiterjeszti figyelmét arra, nem szenved-e önkéntelen vizelet csorgásban.

9. §. Megvizsgálja a szemeket s erre évközben is nagy figyelemmel van. Figyelemmel kíséri a rajzolás és írás-gyakorlatok alatt a tanulók testtartását, ügyel arra, hogy a tanulók orvosi rendelés nélkül szemüveget ne viseljenek.

10. §. Megvizsgálja a füleket és a hallást; nincsenek-e a fülben káros folyamatok? Megvizsgálja a tanuló hallóképességét, a gyengén hallókat jegyzékbe veszi, az osztályban való kedvező elhelyezésre javaslatot tesz.

11. §. Megvizsgálja a fogakat s a száj és fogak tisztántartására tanácsokat ad.

12. §. Megvizsgálja a haját és bőrt, nincsen-e ragadós természetű betegségük, nem tisztátalanok-e s tanácsot ad a tisztántartásra.

Legyen figyelemmel a többi szervekre is.

13. §. Minden új iskolai év kezdetén azokat a tanulókat, a kik a megelőző évben mint betegek be voltak je-

gyezve, újra megvizsgálja s évközben is folyton figyelemmel kíséri.

14. §. A betegekül bejelentetteket is figyelemmel kíséri s a mennyiben alapos aggodalma támad, hogy kellő orvosi kezelés hiányában a beteg tanuló fertőző anyagot hozhat majd az iskolába, a beteget lakásán meglátogatja, s betegségéről és elkülönítése módjáról jelentést tesz. Naponként reggel $\frac{1}{2}$ 8 órától rendelő órát tart, a betegségből felépült iskolába jövő tanulókat megvizsgálja a végből, hogy annak ártalmatlan voltát biztosan konstatálja. Ha a tanulót nem tartja egészen veszélyen kívül állónak, az igazgatónál kieszközli további távoltartását. Alapos gyanu esetén az igazgató beleegyezésével a teljesen felgyógyult tanuló lakását is megvizsgálja, hogy lássa, vajjon a lakás s a tanuló ruházata kellően fertőztelenített-e, nehogy a tanuló az iskola egészségét veszélyeztesse.

15. §. Az iskola-orvos kísérje figyelemmel a tanulóknak iskolán kívül gyakorolt játéknemeit, valamint mulatásaikat is s a mennyiben ezeket ártalmasoknak tapasztalja, a baj elhárítására tegye meg a szükséges lépéseket.

16. §. Általában megjegyeztetik, hogy az iskola-orvos csak momentán veszély és az igazgató jelen nem létében intézkedhetik a saját felelősségére, más esetekben mindig csak az igazgató, ill. dékán útján, vagy az ő beleegyezésével. Ennélfogva az igazgatónak gondja legyen, hogy az orvos által kívánt intézkedések a legtapintatosabban történjenek meg és a szülőkre nézve sérelmet, vagy szükségtelen alkalmatlanságot ne okozzanak, különösen akkor, mikor nyilvánvaló, hogy a szülők is gondoskodnak házi orvosok által a baj elhárításáról.

17. §. Az orvos az iskola egészségi viszonyai és a tanulók egészsége körül szerzett tapasztalatairól évenként, az esztendő végén jelentést tesz az igazgatóságnak és azon kívül a szükséghez képest bármikor.

18. §. Az orvos a bennlakó tanulók számára az intézeti épületben a 14. §-ban meghatalmazott időben rendelő órát tart: a megvizsgált tanulókat a beteg szobába, vagy az

isk. kórházba utasítja. Rendkívüli esetekben a szükséghez képest bármely időben rendelkezésre áll, megteszi javaslatait az igazgatónak arra nézve, hogy a beteg tanuló mely szobában, mily módon helyeztessék el. Felügyel naponként a beteg tanulókra s rendelkezik a gyógykezelés felett.

19. §. Az isk. kórházban, vagy a beteg szobában kezelt beteg tanulók csak az orvos rendeletére távozhatsanak onnan, a miért a távozásra írásban engedélyt ad.

20. §. Az isk. orvos a konviktusi gondnokkal egyetértően tervet készít az étlapok összeállítására s az étadagok mennyiségére vonatkozólag; az ételanyagokat havonként legalább egyszer megvizsgálja, azok jó állapotban tartását ellenőrzi s erre nézve tanácsot ad.

21. §. Az intézeti fürdő használata tekintetében az intern. szabályzat 89—94. §§-ai irányadók.

Egyszersmind jelenti az E. K. Tanács, hogy a kolleg. orvos teendői és kötelességeiről készített szabályzatnak megfelelőleg, a székykereszturi és tordai gymnasiumok igazgatóságai is kidolgozták az intézeti orvos kötelességeiről szóló szabályzatot, a melyeket az E. K. Tanács jóvá is hagyott. És pedig a kereszturi gymnasiumnak 978—1906. tan. szám alatt, a tordai gymnasiumnak 936—1906. tan. szám alatt. Kéri az E. K. Tanács az E. Főtanácsot, hogy méltóztassék tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul venni.

A szabályzat, valamint a többi kapcsolatos E. K. Tanácsi intézkedéseknek is jóváhagyását ajánlja a főtanácsi bizottság is.

Főtanács a fenti szabályzatot elfogadva, azt az irtak szerint végérvényesen megállapítja; az E. K. Tanácsnak azzal kapcsolatosan tett intézkedéseit, valamint a kolozsvári kollégiumi, ugy a kereszturi és tordai gymnasiumokra vonatkozólag is jóváhagyólag tudomásul veszi.

83. Az E. K. Tanács 313 – 1906. szám alatt előterjeszti és ajánlja az E. Főtanácsnak, hogy a főgymnasium rendszabályai 47. és 51. §-ainak az érettségi vizsgálatok díját illető része következőleg módosittassék:

a) a 47. §. 4-ik bekezdése eképen: „Az érettségi vizsgálat díja magántanulónak 60 korona, nyilvános tanulónak 20 korona“.

A 7-ik bekezdési rész eképpen: „Reáliskolai érettségi vizsgálatot tett tanulók a latin, vagy latin és görög pótlóból teendő kiegészítő vizsgálatért, tantárgyanként 10 koronát fizetnek; ugyanekkora vizsgálati díjat fizetnek azok, kik a gymnasium folyamán görögpótló tárgyakat tanultak, s utólag a görög nyelvből és irodalomból tesznek érettségi vizsgálatot“.

b) az 51. §. eképpen: „Az osztályvizsgálatok díja a gymnasiumi rendes és helyettes tanárok közt egyenlően osztatik meg. Az érettségi vizsgálati díjból az elnök, illetőleg helyettese, az igazgató és a vizsgálati tanárok egyenlő jutalékban részesülnek. Ha az igazgató, mint vizsgáló is részt vett a vizsgálaton, két rész illeti“.

E. K. Tanács az E. Főtanács jóváhagyása reményében a főgymn. rendszabályainak jelzett módosítását ideiglenesen megtette s már az 1905/6. tanévben életbe léptette. Kéri az E. Főtanácsot, hogy a jelzett módosításokat végérvényesen megtenni s az E. K. Tanács tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

A főtanácsi bizottság is ajánlja a módosítás elfogadását.

Főtanács említett módosításokat jóváhagyja s az E. K. Tanácsnak az ez ügyben tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

84. Az E. K. Tanács 975 – 1906. szám alatt beterjeszti javaslatát az 1906. évi 36000 korona felhasználását illetőleg azzal a kéréssel, hogy mivel egyházunk segélyezése az 1906. évi állami költségvetésben 42000 koronában vétetett fel, de ez összegből ez ideig csak 36000 korona utaltatott

ki, az E. Főtanács hatalmazza fel az E. K. Tanácsot arra, hogy mikor a 6000 korona többlet kiutaltatik, annak felhasználása iránt az E. K. Tanács intézkedjék, annál is inkább, mert az államsegélyről szóló számadás az év végével fel kell terjesztessék a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A főtanácsbi bizottság is ajánlja az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra.

Főtanács az 1906. évi 36000 korona egyházi államsegélyt a következőkép határozza felhasználni.

1. Közalapba az új kollegium építésére felvett kölcsön törlesztésére	10000 kor. — fill.
2. Közalapba püspöki fizetésre	1500 " — "
3. Közalapba a magyarutcai telekért 1391—1902. tan. sz. határozat értelmében	1200 " — "
4. Közalapba az egyházközségek konferens tartozásának 1906. évi kamatába	2210 " 78 "
5. Közalapba a papnövendékek 1906/7. tanévi internatusi díjának fedezésére	1200 " — "
6. Apapnövendékek 1906. évi egyetemi díjába	610 " — "
7. A papnevelő intézetnek szerelvényekre	300 " — "
8. Esperesek tiszteletdíja és irodai átalánya:	
a) Nagy Lajos kolozsdobokaköri esperes	351 " — "
b) Csegezy László aranyostordaköri esperes	403 " — "

Átvitel . 17774 kor. 78 fill.

Áthozat . 17774 kor. 78 fill.

c) Gvidó Béla küküllőkori esperes	377 kor. — fill.
d) Kelemen Albert maros- kori esperes	403 " — "
e) Raffaj Domokos keresz- turkori esperes	455 " — "
f) Kisgyörgy Sándor udvar- helykori esperes	403 " — "
g) Osváth Gábor felsőfejér- kori esperes	351 " — "
h) Kiss Sándor három- székkori esperes	377 " — "
i) Józán Miklós duna-tisz- menti esperes	390 " — "
9. 9 egyházköri jegyző átalá- nyába	360 " — "
10. Kebli tanári nyugdijalap- nak	800 " — "
11. Belső emberi nyugdijalap- nak	800 " — "
12. Benczédi Gergely pénztár- noknak tiszteletdíj	800 " — "
13. Molnár Sándor jogtanácsos- nak tiszteletdíj	400 " — "
14. Nagy Lajos egyházi főjegy- zőnek tiszteletdíj	300 " — "
15. Pákey Lajos mérnöknek tiszteletdíj	200 " — "
16. Dr. Boros György dékán- nak tiszteletdíj	200 " — "
17. Végh Mihály egyházi éspüs- pöki titkárnak tiszteletdíj	500 " — "
18. Berde Károly egyházi ir- noknak segélyül	200 " — "

Átvitel . 25090 kor. 78 fill.

Áthozat . 25090 kor. 78 fill.

19. Kis Károly polgárdi lel- késznek segélyül	400 kor. — fill.
20. Molnár Kálmán bordosi lel- késznek segélyül	259 „ 22 „
21. Kolozsvári egyházközség- nek toronyfedésre segélyül	600 „ — „
22. A magyarsárosi egyházköz- ségnek templomépítésre se- gélyül	800 „ — „
23. Dombói egyházközségnek templomra segélyül	100 „ — „
24. Ádámosi egyházközségnek templomra segélyül	400 „ — „
25. Széplaki egyházközségnek templomra segélyül	200 „ — „
26. Fodor Ferenc bethlenszent- miklósi énekvezérnek se- gélyül	100 „ — „
27. Nyárádszentlászlói egyház- községnek iskola építésre segélyül	300 „ — „
28. Nyárádszentmártoni egy- házközségnek templomra segélyül	200 „ — „
29. Nyárádgálfalvi egyházköz- ségnek építkezésre segélyül	100 „ — „
30. Iklandi egyházközségnek építkezésre segélyül	200 „ — „
31. Kisadorjáni egyházközség- nek építkezésre segélyül	100 „ — „
32. Iszlói egyházközségnek épít- kezési segélyül	100 „ — „
33. Szentháromsági egyházköz- ségnek építkezési segélyül	200 „ — „

Átvitel . 29150 kor. — fill.

Áthozat . 29150 kor. — fill.

34. Kelemen Albert lelkész-es-peresnek marosvásárhelyi vallás tanításért segélyül .	100	„	—	„
35. Firtos-martonosi egyház-községnek templom építésre segélyül	1000	„	—	„
36. Fiafalvi egyházközségnek építkezési segélyül	200	„	—	„
37. Alsóboldogasszonyfalvi egyházközségnek segélyül . . .	100	„	—	„
38. Medeséri egyházközségnek templom építésre segélyül .	200	„	—	„
39. Énlakiegyházközségnek iskolájára segélyül	150	„	—	„
40. József János firtosváraljai tanítónak segélyül	50	„	—	„
41. Máthé József martonosi tanítónak segélyül	50	„	—	„
42. Székelyudvarhelyi egyházközségnek templom építésre segélyül	800	„	—	„
43. Székelyudvarhelyi egyházközségnek lelkeszi javadalmazásra 84—1904. főtan. sz. határozat értelmében segélyül	400	„	—	„
44. Székelyudvarhelyi egyházközségnek kántori javadalmazásra segélyül	100	„	—	„
45. Homoródszentpéteri egyházközségnek építkezésre segélyül	100	„	—	„
46. Lokodi egyházközségnek templom építésre segélyül	200	„	—	„

Átvitel . 32600 kor. — fill.

Áthozat .		32600	kor.	—	fill.
47.	Homoród-karácsonfalvi egyházközségnek építke- zési segélyül	200	„	--	„
48.	Sepsiszentgyörgyi egyház- községnek templomépítésre segélyül	400	„	—	„
49.	Budapesti egyházközség- nek segélyül	400	„	—	„
50.	Hódmezővásárhelyi egy- házközségnek belső emberi javadalmazásra segélyül .	1000	„	—	„
51.	Barabás István hódmező- vásárhelyi lelkésznek se- gélyül	200	„	--	„
52.	Boros Áron hódmezővásár- helyi tanitónak segélyül .	100	„	—	„
53.	Gálfi Kálmán füzesgyar- mati tanitónak segélyül .	200	„	—	„
54.	Lázár Dénes mezőberényi tanitónak segélyül . . .	150	„	—	„
55.	Pálfi Sámuel dévaványai tanitónak segélyül . . .	100	„	—	„
56.	Molnár János ádámosi lel- késznek segélyül	100	„	—	„
57.	József Dénes dombói tani- tónak segélyül	50	„	--	„
58.	Andrási Gyula toroczkó- szentgyörgyi énekvezérnek segélyül	100	„	—	„
59.	Asztalos Ferenc hetesi ta- nitónak segélyül	400	„	—	„
Összeg .		36000	kor.	—	fill.

Főtanács tekintettel arra, hogy egyházunk 1906. évre 36000 K államsegélyt kapott meg, ho-
lott az állami költségvetésben 42000 K van 1906.

évre egyházunk részére megállapítva s így még 6000 Kt a legnagyobb valószínűséggel a f. évben utólagosan meg fogunk kapni: meghatalmazza az E. K. Tanácsot, hogy mikor e többlet 6000 K. kiutaltatik, annak felhasználása iránt végérvényesen intézkedjék.

Továbbá kimondja Főtanács, hogy a várfalvi egyházközség esetleg a f. évben még kapandó, de mindenestre az 1907. évben kapandó egyházi államsegélyből bizonyos segélyben részesítendő. Erről az E. K. Tanács figyelembe és nyilvántartás-bavétel végett értesítettik.

A 36000 K államsegély felhasználásáról körí esperesek útján az illetők értesíttetnek, ugyszintén értesíttetik pénztárnok affia is.

85. A E. K. Tanács 965.—1906. szám alatt előterjeszti javaslatát a Br. Baldácsy protestáns-alapból 9000 K.-nak a felhasználása iránt.

A főtanácsí bizottság elfogadásra ajánlja a javaslatot azzal, hogy özv. Nagy Mózesnének is adassék 50 K. segély s így maradjon a belső emberi nyugdíj alap javára 620 K.

Főtanács a Br. Baldácsy protestáns-alapból a 9000 K.-t a következőkép határozza kiosztani.

1. Rendelkezési alapba segélyekre	540 K — f.
2. A Közalapba püspöki fizetésre .	3000 „ — „
3. A megmaradó 5460 K. felerésze 2730 K. egyházközségek és belső emberek segélyezésére fordítta- tik a következőképen:	
a) Kidei egyházközségnek segé- lyül	100 „ — „
b) Marosszentbenedeki egyház- községnek lelkészi lakra . .	300 „ — „
Átvitel .	3940 K. — f.

Áthozat . 3940K. — f.

c) Haranglábi egyházközségnek segélyül	300 „ — „
d) Bethlenszentmiklósi egyház- községnek segélyül	250 „ — „
e) Gagyí egyházközségnek épít- kezési segélyül	300 „ — „
f) Sárdi egyházközségnek segé- lyül	260 „ — „
g) Gálfalvi János gagyí lelkész- nek segélyül	150 „ — „
h) Mózes Mihály abrudbányai lel- késznek a petrozsényi beszol- gálásért	150 „ — „
i) Halmágyi János vadadi lel- késznek iszlói egyházközségbe beszolgálásért	50 „ — „
j) Homoródkeményfalvi egyház- községnek segélyül	200 „ — „
k) Kiss Aladár hévizi lelkésznek a fogarasi beszolgálás és val- lástanításért	250 „ — „
l) Gál Miklós datki lelkésznek kőhalmi beszolgálásért	50 „ — „
m) László Gyula tanítónak kő- halmi vallástanításért	50 „ — „
n) Ütő Béla alsórákosi lelkésznek segélyül	100 „ — „
o) Göncz Mihály laborfalvi lel- késznek kovásznai és kézdi- vásárhelyi beszolgálás és val- lástanításért	120 „ — „
p) Székely Zsigmond kálnoki lel- késznek segélyül	100 „ — „
4. Belső emberi özvegyek és árvák	

Átvitel . 6270K. — f.

Áthozat . 6270 K. — f.

segélyezésére és a belső em-
beri nyugdij-alap gyarapítá-
sára fordittatik 2730 K. a kö-
vetkezőképen:

a) Özv. Sárdi Imréné	50	"	—	"
b) Özv. Tarcsafalvi Pálné	50	"	—	"
c) Gál Kata	60	"	—	"
d) Özv. Siménfalvi Györgyné . . .	50	"	—	"
e) Özv. Fodor Andrásné	40	"	—	"
f) Özv. Szederjesi Ferencné	100	"	—	"
g) Özv. Gvidó Mózesné	100	"	—	"
h) Özv. Györfi Józsefné	100	"	—	"
i) Özv. Molnár Miklósné	100	"	—	"
j) Özv. Egyed Mózesné	100	"	—	"
k) Özv. Kovács Ferencné	100	"	—	"
l) Özv. Kozma Elekné	100	"	—	"
m) Özv. Orbán Mihályné	50	"	—	"
n) Özv. Bornhér Mózesné	50	"	—	"
o) Özv. Márkos Albertné	50	"	—	"
p) Özv. Gálfalvi Sámuelné	50	"	—	"
q) Özv. Bedő Józsefné	50	"	—	"
r) Özv. Péterfi Sámuelné	50	"	—	"
s) Özv. Máthé Sándorné	50	"	—	"
t) Özv. Siménfalvi Sándorné	50	"	—	"
tt) Özv. Dombi Mózesné	50	"	—	"
u) Özv. Kozma Tamásné	50	"	—	"
v) Özv. Gábor Albertné	50	"	—	"
w) Özv. Györfi Ferencné	50	"	—	"
x) Özv. Péterfi Miklósné	100	"	—	"
y) Özv. Péterfi Sándorné	50	"	—	"
z) Özv. Barabás Jánosné	100	"	—	"
aa) Máthé Róza	60	"	—	"
bb) Dézsi Mihályné	100	"	—	"
cc) Özv. László Domokosné	100	"	—	"
dd) Nagy Mózesné	50	"	—	"
A b. e. nyugdij alapba	620	"	—	"

Összesen . . 9000 K — f.

Erről az illetők esperes utján és pénztárnok afia értesítettnek.

86. Az E. K. Tanács 975—1906 szám alatt előterjeszti javaslatát a Berde Mózsa alapból azon 2000 K. felhasználására nézve, mely a szegény és alakuló egyházközségek közt osztandó ki.

A főtanácsbi bizottság az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

Főtanács a Berde Mózsa-alapból a kérdés alatt levő 2000 Kt a következőkép határozza kiosztani.

1. Hódmezővásárhelyi egyházközségnek építkezésre	200 K. — f.
2. Mezőberényi egyházközségnek segélyül	100 „ — „
3. Dévaványai egyházközségnek segélyül	200 „ — „
4. Füzesgyarmati egyházközségnek segélyül	300 „ — „
5. Polgárdi egyházközségnek segélyül	200 „ — „
6. Hetesi egyházközségnek segélyül	100 „ — „
7. Fogarasi egyházközségnek templomépítésre	200 „ — „
8. Brassói egyházközségnek templomépítésre	200 „ — „
9. Marosjárai egyházközségnek templomépítésre	100 „ — „
10. Turi egyházközségnek templomépítésre	300 „ — „
11. Firtosváraljai egyházközségnek templomjavításra	100 „ — „
Összeg	2000 K. — f.

Erről az illetők esperesi uton értesítettnek, valamint pénztárnok afiai is értesítettik.

87. Az E. K. Tanács 975 — 1906. szám alatt előterjeszti javaslatát a Dávid Ferenc emlékalapból 1719 K 56 f. felhasználása iránt.

Főtanácsi bizottság a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Főtanács a fenti alapból a rendelkezésére álló összeget a következőkép határozza felhasználni:

1. Albert János nyug. lelkész év-járadéka	360 K. — f.
2 Sándor Gergely magyarsárosi lelkésznek az erzsébetvárosi beszolgálás és vallástanításért	100 „ — „
3. Vaska Béla kökösi lelkésznek brassói vallástanításért	120 „ — „
4. Szabó Albert szőkefalvi lelkésznek medgyesi beszolgálás és vallástanításért	100 „ — „
5. Raffaj Domokos ujszékelyi lelkésznek segesvári vallástanításért	100 „ — „
6. József Lajos kilyén-sepsiszentgyörgyi lelkésznek sepsiszentgyörgyi vallástanításért	100 „ — „
7. Varga Dénes felsőrákosi lelkésznek baróthi vallástanításért	60 „ — „
8. Pap Zsigmond papnövendéknek kolozsvári vallástanításért	30 „ — „
9. Bodoczi Sándor papnövendéknek kolozsvári vallástanításért	30 „ — „
10. A genfi felolvasások magyarul kiadására az 1905. évi irodalmi célra szánt összeg	200 „ — „

Átvitel . 1200 K. — f.

Áthozat . 1200 K. — f.

11. Az 1906. évi irodalmi célra szánt összeg jövőben felhasz- nálásra fenntartatik	200 „ — „
12. Tőkéhez csatoltatik	319 „ 56 „
Összeg	1719 K. 56 f.

Erről az illetők esperesi uton értesítettnek,
valamint értesítettik pénztárnok afa is.

88. Az E. K. Tanács 975—1906. szám alatt előterjeszti javaslatát a Kovács Dénes és neje Bencze Anna alapból 1000 K.-nak a felhasználása iránt.

Főtanácsi bizottság a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Főtanács az alapból a rendelkezésre álló 1000 Kt a következőkép határozza felhasználni.

1. Dézsfalvi egyházközségnek	200 K. — f.
2. Kelemen György csókfalvi lelkésznek	200 „ — „
3. Ürmösi Károly jánosfalvi lelkésznek	200 „ — „
4. Máthé Lajos firtosváraljai lelkésznek	200 „ — „
5. Kiss Tamás vargyasi tanítónak	100 „ — „
6. Benczédi Mózes h. karácsonyfalvi tanítónak	100 „ — „
Összeg	1000 K. — f.

Erről az illetők esperesi uton értesítettnek,
valamint értesítettik pénztárnok afa is.

89. Az E. K. Tanács 975—1906. szám alatt előterjeszti javaslatát a Zsuki László-alapból 210 K.-nak a felhasználása iránt.

Főtanácsi bizottság a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Főtanács az alapból a rendelkezésre álló 210 Kt a következőkép határozza felhasználni:

1. Kászoni Árpádnak m. örményesi szolgálatért	100 K — f.
2. Fekete József kisadorjáni tanító- nak díjlevél szerint	10 „ 50 „
3. Marosi Lajos vadadi tanítónak díj- levél szerint	10 „ — „
4. Bartalis József csikfalvi tanítónak díjlevél szerint	10 „ — „
5. Szentmártoni Bálint buzaházi ta- nítónak díjlevél szerint	10 „ — „
6. Özv. Árkosi Jánosnének segélyül	36 „ — „
7. Máthé Béla tartozása törlesztésére	33 „ 50 „
Összeg	210 K — f.

Erről az illetők esperesi uton értesítettnek,
valamint pénztárnok afia is értesítettik.

Ezzel az idő előhaladván elnök az ülést bezárja s a kö-
vetkező ülés idejét ma délután 4 órára tűzi ki.

NEGYEDIK ÜLÉS.

Tartatott Kolozsvárt 1906. november 5-ik napján délután
4 órától kezdődőleg az első ülésről jegyzett elnökök, egy-
házi tanácsosok és képviselők jelenlétében.

Előadó, jegyző mint előbb.

90. Az E. K. Tanács a kolozsvári kollegium 1905 – 6.
tanévi tanügyi dolgairól, a nevelésügyi bizottság jelentése
alapján a következő előterjesztést teszi.

Az évi értesítőben foglalt terjedelmes és részletes jelen-
tés hűen tárja előnkbe a mi büszkeségünket képező és
nagy áldozatokkal fenntartott Kollegiumunk egy évi életét
és működését.

A papnevelő intézetben a növendékek száma 23 volt,
3-al kevesebb mint a megelőző évben. A 3-ad és 4-ed éves

papnövendékek a kötelező tárgyakon felül a monostori gazdasági tanintézetben rendezett gyümölcsészeti és méhészeti tanfolyamot is hallgatták.

A főgymnasiumba felvétetett 335 nyilvános és 4 magán, összesen 339 tanuló, 4-el több, mint a megelőző évben. Vizsgálatot tett 322 nyilvános és 3 magán, összesen 325 tanuló, 9-el több mint a megelőző évben. És pedig jeles eredménnyel 28, jóval 36, elégséggel 183, az elégtelen tanulók száma 78. A vizsgát tett tanulók közül unitárius vallású volt 174. A tanulásbani eredmény jó volt. A tanulók magaviselete, egészségi állapota jó volt.

Az elemi iskolába felvétetett 77 tanuló, 1-el kevesebb, mint a megelőző évben. Vizsgát tett 72 tanuló, ebből unitárius 35.

E. K. Tanács ajánlja az E. Főtanácsnak a jelentés jóváhagyólag tudomásul vételét s egyszersmind ajánlja, hogy az évi értesítő kiváló gondossággal való megszerkesztéséért dr. Boros György papnevelőintézeti dékán és dr. Gál Kelemen kolleg. ig. tanár afiaival szemben, az E. Főtanács fejezze ki méltányló elismerését.

A jelentést a főtanácsi bizottság elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, kifejezván az évi Értesítő gondos megszerkesztéseért méltányló elismerését dr. Gál Kelemen kollegiumi igazgató és dr. Boros György papnevelő intézeti dékán afiai iránt, a miről ők értesítettnek.

91. Az E. K. Tanács 962 — 1906 szám alatt a székelykereszturi gymnasium 1905 — 6. tanévi tanügyi dolgairól a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

1905—6. tanévben felvétetett a gymnasiumba 150 rendes és 3 magántanuló, összesen 153, a kik közül unitárius vallású volt 93. Vizsgát tett 139 rendes és egy magántanuló, összesen 140. És pedig jeles eredménnyel 17, jóval 35, elégséggel 54. Az elégtelen osztályzatu tanulók száma

34. Az évi értesítőben foglalt jelentés részletesen számol be a gymnasium egy évi életéről.

E. K. Tanácsunk a jelentéssel kapcsolatosan szükséges intézkedéseket megtette. A jelentés jóváhagyó tudomásvétel végett azzal az ajánlattal terjesztetik az E. Főtanács elé, hogy Sándor János ig. tanár afiával szemben az értesítő gondos megszerkesztéseért E. Főtanács fejezze ki elismerését.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, kifejezván az évi Értesítő gondos megszerkesztéseért méltányló elismerését Sándor János gymn. igazgató afiával szemben, a miről ő értesítettik.

92. Az E. K. Tanács 960 – 1906. szám alatt a tordai gymnasium 1905 6. tanévi tanügyi dolgairól, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

A tordai gymnasium visszaállítása elhatároztatván, az 1905—6. tanév az I. és II.-ik osztály beállításával vette kezdetét. Örömmel jelenthetjük, hogy az első év kedvező jelenségek közt folyt le. A két osztályba beiratkozott 106 tanuló, a kik közül unitárius vallásu 30 volt. Évközben eltávozott 6 tanuló, vizsgát tett év végén 100. És pedig jeles eredménnyel 5, jóval 29, elégséggel 43, az elégtelen tanulók száma 23. Az eredmény eléggé megfelelő. Az évi értesítőben közreadott jelentés hü képét adja a gymnasium 1905—6. tanévi tanügyi dolgainak. E. K. Tanács ajánlja a jelentés jóváhagyólag tudomásul vételét s egyszersmind, hogy Varga Dénes ig. tanár afiával szemben az értesítő gondos megszerkesztéseért az E. Főtanács fejezze ki elismerését.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, kifejezván az évi Értesítő gondos megszerkesztéseért méltányló elismerését Varga Dénes gymn. igazgató afiával szemben, a miről őt értesíti.

93. Az E. K. Tanács 961—1906. szám alatt a nem unitárius középiskolákba járt unitárius növendékek 1905/6 tanévi hitoktatásáról, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján, a következő előterjesztést teszi:

1. *A kolozsvári felső kereskedelmi iskolában* 8 tanuló volt. Heti óraszám: 1. Hitoktató Csifó Salamon.

2. *A szamosújvári állami főgymnasiumban* 2 tanuló volt, a kik havonként 2 órán át részesültek oktatásban. Hitoktató: Fülöp Mózes kidei lelkész.

3. *Az erzsébetvárosi állami főgymnasiumban* tanult 6 növendék, Hitoktató: Sándor Gergely magyarsárosi lelkész.

4. *A medgyesi ág. ev. főgymnasiumban* tanult 1 növendék, a ki két hetenként 1 órán át részesült oktatásban. Hitoktató: Szabó Albert szőkefalvi lelkész.

5. *A marosvásárhelyi különböző tanintézetekben* tanult 15 növendék. Heti órák száma: 2. Hitoktató: Kelemen Albert lelkész-esperes.

6. *A segesvári ág. ev. főgymnasiumban* tanult 2 növendék, heti 1 órán át. Hitoktató: Raffaj Domokos ujszékelyi lelkész-esperes.

7. *A székelyudvarhelyi különböző tanintézetekben* tanult 38 növendék. Heti óraszám: 4. Hitoktató: Vári Albert lelkész.

8. *A sepsiszentgyörgyi ev. ref. gymnasiumban* tanult 17 növendék. Heti óraszám: 2. Hitoktató: József Lajos lelkész.

9. *A brassói különböző tanintézetekben* tanult 17 növendék, Heti óraszám: 4. Hitoktató: Vaska Béla kökösi lelkész.

10. *A kézdivásárhelyi r. kath. főgymnasiumban* volt 1 növendék, a ki havonként 2 órán át részesült oktatásban. Hitoktató: Göncz Mihály laborfalvi lelkész.

11. *A fogarasi állami főgymnasiumban* tanult 4 növendék, a kik két hetenként 1 órán át részesültek oktatásban. Hitoktató: Kiss Aladár hévizi lelkész.

12. *A budapesti különböző tanintézetekben* tanult 40 növendék. Heti óraszám: 4. Hitoktató: Józan Miklós lelkész-esperes.

13. *A hódmezővásárhelyi ev. ref. főgymnasiumban* tanult 2 növendék, a kik heti 2 órán át részesültek oktatásban. Hitoktató: Barabás István lelkész.

14. *A székesfehérvári állami főreáliskolában* tanult 1 növendék. Heti óraszám: 1. Hitoktató: Kökössy Mihály polgári lelkész.

A tanítás mindenik intézetnél szabályszerűen történt. Az eredmény jó,

A nem unitárius középiskolákban tanult és hitoktatásban részesült unitárius tanulók összes száma 154

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

94. Az E. K. Tanács 959—1906. szám alatt a képezdekbe járt unitárius növendékek 1905/6 tanévi hitoktatásáról, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján, a következő előterjesztést teszi:

1. *A kolozsvári állami fiutanolképző intézetben* tanult: 24 rendes és 1 magántanuló, összesen: 25. A növendékek két csoportba osztva, az első csoport heti 2 órán, a második csoport heti 1 órán át nyert oktatást. Tanképesítőt tett 4 növendék, kántorképesítőt 3 növendék. Hitoktató: Csifó Sálamon lelkész.

2. *A székelvkereszturi állami fiutanolképző intézetben* tanult 18 növendék. A növendékek két csoportba osztva nyertek oktatást, az első csoport heti 2 órán, a második csoport heti 1 órán át. Tan- és kántorképesítőt tett 6 növendék. Hitoktató: Lőrinczi István lelkész.

3. *A kolozsvári állami nótanolképző intézetben* tanult 14 rendes és 5 magántanuló, együtt 19, a kik két csoportba osztva, az első csoportban heti 2 órán, a második csoportban heti 1 órán át nyertek oktatást. Tanképesítőt tett 2 növendék. Hitoktató: Péterfi Dénes lelkész.

4. *A sepsiszentgyörgyi állami nótanolképző intézetben* tanult 10 rendes és 1 magántanuló, együtt 11. A növendékek két csoportba osztva, csoportonként heti 1 órán át nyertek oktatást. Tanképesítőt tett 4 növendék. Hitoktató: József Lajos lelkész.

A tananyag mind a négy intézetnél feldolgoztatott. A tanulók előmenetele jó.

Megjegyezzük, hogy unitárius ifjaink a képezdéket nagy számban keresik fel s így az utóbbi években mindig több unitárius ifju nyert képesítést, mint a mennyit egyházunk iskoláinál elhelyezni lehet s miután más iskoláknál is nehezen jutnak álláshoz, megtörténik, hogy egyik-másik végzett ifju évekig kell várjon, míg állást kap.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi. Tekintettel azonban arra, hogy jelentés szerint ifjaink sokkal többen mennek a tanítói pályára, mint a mennyit egyházunk évenként elhelyezni tud, arra pedig, hogy községi és állami iskoláknál elhelyezést nyerhesenek, igen sokáig kell várakozniok s így közülök többen egyházunkra nézve hátrányos lépést kénytelenek anyagi megélhetésük biztosítása céljából tenni, Főtanács felhívja az E. K. Tanácsot, hogy lelkészeink bevonásával, illetve közreműködésével igyekezzenek e baj orvoslására a lehető legtöbbet megtenni.

95. Az E. K. Tanács 972 – 1906. szám alatt a népiskolák 1905 – 6. tanévi tanügyi állapotáról, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján, a következő előterjesztést teszi:

Az E. K. Tanács örömmel győződött meg az egyházkörökből beérkezett 1905 - 6. tanévi tanügyi jelentésekből arról, hogy népoktatásunk ügye évről-évre fokozatosan halad; úgy az egyes tárgyak, valamint a vallásos énektanításban elért eredmény általánosságban megfelelőnek mondható. Lelkész és tanító afiai, mint egy nemes versenyre keltek, hogy a reájok bízottakat minél jobb eredménnyel végezzék el.

1. *A kolozsдобokai* körben csak Kolozsvárt van a fő

gymnasiummal kapcsolatosan egy elemi fiu és az egyházközség által fenntartva egy elemi leányiskola.

Mindkét iskolánál a felmutatott eredmény minden tekintetben jó volt.

Ez egyházkörben levő többi egyházközségben, tanköteles növendékeink állami iskolákba jártak, a hittant és egyházi éneket lelkész és kántor afiai, buzgósággal és kellő eredménnyel tanították.

2. *Az aranyostorda körben* csak Szind és Mészkőn van felekezeti iskolánk. Mindkét iskolában a tanítás jó eredményű volt.

A szindi iskolánál felszerelésben és taneszközökben hiány tapasztaltatott. A többi egyházközségekben növendékeink állami iskolában nyertek oktatást. A hittant és egyházi éneket lelkész és énekvezér afiai, általánosságban, keliő buzgósággal és jó eredménnyel tanították, Bágyonban a vallástanítás eredménye a felterjesztett jelentés szerint az 1-ső osztályban „gyenge“, a 2-ik és 3-ik osztályban „elégtelen“, a 4-ik osztályban „meglehetősen jó“, az 5-ik és 6-ik osztályban „dicséretes“, az ének tanítás is csak „meglehetősen jó“ volt. Turban a vallástanítás jó eredményű volt, azonban a tanterv nem tartatott be, mert például a 3-ik osztályosok csakis a 10 parancsolatot tanulták. Torockón vallásvizsga járványos betegség miatt nem tartatott. Feltevendő, hogy itt az ismétlő iskolások a gyarló iskolába járatás okán nem részesültek hitoktatásban. Verespatakon a tankötelesek iskolába járatása szintén gyarló volt, a vallás vizsgán a növendékeknek alig fele jelent meg, s bár a tanterv betartatott és a tananyag feldolgoztatott, a növendékek rendetlen megjelenése miatt, úgy a vallás mint énektanítás eredménye gyenge volt.

3. *A küüllői körben* a nevelésügyi bizottság elismerésre méltó buzgósággal teljesítette feladatát. Ez egyházkörben Dombón, Magyarsároson és Haranglábon van felekezeti iskolánk, melyek közül a két utóbbi felszerelése hiányos. A tanítás eredménye jó volt.

A többi egyházközségben részint állami, részint községi vagy más felekezeti iskolába jártak növendékeink, kik-

nek a vallást és egyházi éneket lelkész és énekvezér afiai buzgósággal és jó eredménnyel tanították. Bethlenszentmiklóson járványos betegség miatt nem volt vallás vizsga.

Az iskolázásban részesültek száma ezen egyházkörben mutatja a legkisebb százalékot. Ennek okát részint a hivek szétszórtságában, részint a nagy szegénységben találhatjuk, mely miatt nem tudják a szülők gyermekeiket még a szükséges megfelelő ruházattal sem ellátni.

4. *A marosi egyházkörben* 12 felekezeti iskolánk van. És pedig: Ikland, Kaál, Nyomát, Nyárádszentlászló, Nyárádgálfalva, Nyárádszentmárton, Buzaháza, Csikfalva, Szentháromság, Kisadorján, Iszló és Vadadon. A kör nevelésügyi bizottsága kiváló munkásságot fejtett ki

A tanítás eredménye teljesen kielégítő. A felterjesztett jelentések szerint az eredmény 10 iskolában jeles, 2 iskolában jó volt.

A többi egyházközségben állami, községi és felekezeti iskolákba jártak növendékeink, kiknek a vallást és vallásos éneket lelkész és énekvezér afiai tanították jó sikerrel. Sajnos, hogy Jobbágyfalva kivételt képez. Ezen leányegyházközségből 24 mindennapi tanköteles csikfalvi iskolánkba nyert oktatást, 10 növendék azonban a r. kath. iskolába járt, a hová a lelkészt vallást tanítani nem engedték be

5. *A kereszteri körben* 10 felekezeti iskolánk van. És pedig: Székelykeresztur, Szentmihály, Tarcsafalva, Tordátfalva, Csehétfalva, Martonos, Énlaka, Rava, Magyarzsákod és Sárdon. Ez iskolák közül a szentmihályi, zsákodi és sárdi 5, a székelykereszturi 4 osztályu, a többi iskola 6 osztályu. A tanítás általában jó eredményü volt. A többi egyházközségekben állami, községi és vegyes iskolákba jártak növendékeink. Vallás és vallásos ének tanítást lelkész és énekvezér afiai teljesítettek. A kedei és szentmiklósi egyházközségekből nem tettek jelentést. B.-kőrispatakon pedig a kiküldött v. biztost nem értesítették a vizsgatartásáról. A beterjesztett jelentések szerint ugy a vallás, mint egyházi énektanítás szorgalommal és a legtöbb helyen szép eredménnyel történt. A medeséri egyházközségben a téli hóna-

pokban gyermek istentisztelet is tartatott. Elismerésre méltó Miklós György szentmihályi tanító azon buzgó igyekezete, melylyel az ismétlő iskolásokat a vesszőiparra tanította.

6. *Az udvarhelyi körben* egy felekezeti iskolánk sincsen. Tanköteles növendékeink részint állami, részint községi iskolába jártak. A vallást és egyházi éneket lelkész és tanító, illetve énekvezér afiai tanították kiváló szorgalommal és szép eredménnyel.

7. *A felsőfejéri körben* sincs felekezeti iskolánk. A tankötelesek mind állami iskolába jártak, kiknek a vallást és egyházi éneket lelkész és énekvezér afiai tanították nagy buzgalommal és szép eredménnyel.

8. *A háromszéki egyházkörben* 2 felekezeti iskolánk van, a bölöni és sepsikőröspataki. Mindkét iskolánál a tanítás eredménye jó volt. Egyebütt állami iskolákba jártak növendékeink. Hittant és egyházi éneket lelkész és énekvezér afiai tanítottak, általában megfelelő jó eredménnyel, s e tekintetben csak a sepsiszentkirályi egyházközség kivétel, a hol az énektanító a vizsgán nem jelent meg.

9. *A duna-tiszamenti körben* 6 felekezeti iskolánk van. És pedig: Hódmezővásárhely, Mezőberény, Füzesgyarmat, Dévaványa, Polgárdi és Hetesen. A tanítás eredménye kielégítő volt. A polgárdi iskola, a hol a lelkész sok oldalú eltoglaltatása mellett a tanítást is teljesítette, a növendékek csekély létszáma miatt is nem bizonyult hiánypótlónak. A más jellegű iskolákba járt növendékek vallástanítását lelkész afiai kiváló buzgósággal igyekeztek eredményesen teljesíteni.

A betérjesztett jelentések szerint felekezeti iskolánk összesen 37 volt, egygyel több, mint a megelőző évben. A tanterv egy pár hely kivételével mindenütt betartatott s a tananyag is feldolgoztatott. Iskoláink épülete egy néhány kivételével megfelelő jó, felszerelés és taneszközökkel ellátás tekintetében sok helyen van még hiány. Mindezek dacára az összes jelentésekből népoktatásügyünk 1905--6. tanévi állapotát illetőleg haladás állapítható meg.

Sajnos, hogy a statisztikai kimutatások még mindig

ugy állittatnak egybe, hogy az adatok hitelességéhez kételkedés fér.

E. K. Tanácsunk a tanításban kifejtett buzgóságért elismerését fejezte ki:

a) *a kolozslobokai körben* Iszlai Márton és Mina Jánosné kolozsvári tanító, illetve tanítónővel szemben, Régeni Áron és Nagy József a főgymnasiummal kapcsolatos elemi fiuiskolában működő tanítóknak;

b) *az aranyos-tordai körben*: Lőfi Béla mészköi tanítónak; vallástanításért: Lőrinczi Dénes tordai, Benczédi Domokos csegezi, Létay Domokos sinfalvi lelkészeknek, énektanításért Péterfi Gyula torockói, Komjátszegi Lajos csegezi és Gál Ödön sinfalvi énekevezérnek;

c) *a küüllői körben*: József Dénes és Kovács Róza dombói tanító, illetve tanítónőnek;

d) *a marosi körben*: Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak;

e) *sz.-kereszturi körben*: József Mihály ravai, Nagy Ferenc énlaki, Erdős Mihály csehétfalvi tanítóknak, egyházi énektanításért Tóth Vilmos szentábrahádi, József János firtosváraíjai tanítóknak;

f) *az udvarhelyi körben*: Nemes Imre és Sándor Mariska vargyasi, Kriza Sándor, Krizáné Barabás Anna, Péterfiné Tari Irén állami iskolai tanító, illetve tanítónőknak, kik a vallástanításban minden díjazás nélkül buzgólkodtak;

g) *a felsőfejéri körben*: Osváth Gábor ürmösi és Ütő Béla alsórákosi lelkészeknek;

h) *a háromszéki körben*: Bölöni Vilmos sepsikőröspataki lelkésznek;

i) *A duna-tiszamenti körben*: Józan Miklós budapesti és Barabás István hódmezővásárhelyi lelkészeknek;

Végül beterjeszti E. K. Tanács az E. Főtanácsnak, e jelentéshez mellékelten, az 1905. 6. tanévi iskoláztatás eredményét feltüntető és a felterjesztett adatokból nevelésügyi bizottságunk által alább látható egybeállított statisztikai kimutatást. E kimutatás szerint a 6 - 12 éves tankötelesek száma 8078 volt, tényleg iskolába járt 6699, a mi 82.92%-nak felel meg.

Az egyes egyházakörök 6—12 éves tanköteles növendékeinek statisztikai kimutatása
az 1905—906. tanévről.

Egyházkör	A helybeli össze- írásban felvett unitárius tankö- telesek száma			A tankötelesek közül						Más községi összeírásban fölvett unitá- rius tanköte- les itt jár iskolába			A községben levő összes iskolák népessége			
	iskolába jár			iskolába nem jár			évközben szülőivel más községbe költözött			Más községi összeírásban fölvett unitá- rius tanköte- les itt jár iskolába						
	helyben			felsőbb vagy más iskolába			felmentett			fel nem mentetett				évközben szülőivel más községbe költözött		
	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen		fiu	leány	összesen
	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen		fiu	leány	összesen
Kolozsdobokai	—	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93.33 ⁰
Aranyos-tordai	645	624	1269	566	536	1102	18	8	26	15	31	46	25	18	43	88.26 ⁰
Küküllői	285	265	550	215	202	417	34	6	40	—	—	74	—	—	—	75.81
Marosi	619	561	1180	457	402	859	35	28	63	101	112	213	5	9	14	78.22
Kereszturi	934	830	1764	798	681	1479	43	26	69	74	70	144	10	22	32	87.75
Felsőfahéri	220	233	453	198	204	402	2	2	4	4	12	16	18	12	30	87.58
Udvarhelyi	778	782	1560	685	671	1350	12	12	24	—	—	—	—	—	—	88.46
Háromszéki	366	315	681	336	273	609	17	26	43	2	2	4	—	—	—	95.59
Duna-Tiszaementi.	141	120	261	75	64	139	36	39	75	5	3	8	2	4	6	81.99
Összesen	—	—	8078	—	—	6699	—	—	—	—	—	—	—	—	43	82.92

E. K. Tanács a jelentéssel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette.

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

96. E. K. Tanács 971 -- 1906. szám alatt az 1905. évi nyári vasárnapi tanításról a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

Nem csekély örömmel és megnyugvással jelentjük, hogy ifjúságunk lelki művelésének egyik főeszköze a nyári vasárnapi oktatás, az 1905. év nyarán rendes gyakorlatban volt az *udvarhelyi* (kivéve a székelyudvarhelyi és homoródszentpéteri egyházközségeket), a *keresztúri* (kivéve a szentmihályi, tarcsafalvi, medeséri és kedei egyházközségeket), a *marosi* (kivéve a marosvásárhelyi és szabédi egyházközségeket), a *felsőfejéri* és *küküllői* egyházközségekben. A tanítás 6 – 13 vasárnapon folyt és tanításban részesült ez öt egyházkörben minden vasárnap, hacsak az átlag középszámot vesszük is, együtt 1900 ifju. Ez nem kicsinyelhető szám, mert hiszen ha az az ifju csak hatszor hallotta is papjának jóra intő és oktató szavát, mint egyenesen hozzá intézett és érette gondolt szót, hatása kellett hogy maradjon szívében. Az említett egyházkörökből beérkezett jelentésekből habár kitűnik, hogy a céltudatos eljárás még mindig hiányzik, de érezhető, hogy lelkész karunknak tekintélyes része a siker reményével gyakorolja ezen szép és üdvös munkáját is. Ez öt egyházkörben elismerés illeti ama lelkészeket, kik a nyári vasárnapi tanítás sikere érdekében buzgósággal munkálkodtak.

A nyári vasárnapi tanítás egyáltalában nem gyakoroltatott a háromszéki és duna-tiszamenti körökben, az aranyos-tordai körben csak kísérletet tettek egyes helyeken, a kolozs-dobokai körben csakis Magyarországon. A duna-tiszamenti körben a tanyai rendszer, a többi egyházkörben,

állítólag, az ifjuság részvétlensége miatt nem volt gyakorlatba vehető.

E. K. Tanács a jelentéssel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette.

E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék ezen jelentést jóváhagyólag tudomásul venni.

A jelentést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Főtanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

97. Olvastatik a főtanácsi bizottságnak általános jelentése a következőkben:

Méltóságos és főtisztelendő Főtanács!

A Főtanácsi bizottság működését befejezván, általános jelentését a következőkben terjeszti elő:

1 Első ízben gyűlt össze Főtanácsunk azóta, a mióta az abszolutisztikus jellegű kormányzást a nemzeti közóhajnak megfelelő alkotmányos kormányzás váltotta fel. A hazafias érzés és kötelességteljesítés terén zászlóvivő egyházunk nem csak lelki gyönyörűséggel, de reményteljes bizalommal is köszöntötte ugy az alkotmányos érzés újabb diadalát; mint a kormányzási vezetőségnek kipróbált hazafiak kezébe letételét.

Illőnek és közérzésünknek megfelelőnek véli a Főtanácsi bizottság, hogy a Mélt. és Főtiszt. Főtanács ezen első gyűléséből az uralmon levő Nemzeti kormányt tiszteltteljesen és várakozásteljesen üdvözlje. Az üdvözlés módjának és alkalmának megválasztását az elnökségre óhajtja bízni a főtanácsi bizottság.

2. II. Rákóczi Ferencz nagy fejedelmünk és bujdosó társai hamvainak hazahozatala édes örömmel töltötte be Főtanácsi bizottságunk kebelét. Erdély nagy fejedelmének és bujdosó társainak hazaszállítása utja hazánk Erdély részét elkerülte. E sajnos körülmény megakadályozta egyházunkat és hiveit abban, hogy a nagy fejedelem és bujdosó

társai iránt érzett el nem muló háláját érzelmeinek megfelelő módon kifejezésre juttassa.

E nem rajtunk muló mulasztás pótlását bizottságunk szükségesnek látván, indítványozza, hogy a Mélt. és Főtiszt. Főtanács II. Rákóczi Ferencz fejedelem és bujdosó társainak a hazaszeretet, a vallásszabadság, az önrendelkezési és önkormányzási szabadság védelmében kifejtett örökértékű és önfeláldozó munkálkodásaért jegyzőkönyvileg fejezze ki el nem muló háláját s kegyeletes köszönetét.

3. Az örömet a bú szokta követni, — a szívárvány siró és nevető szeme egy időben jelenik meg; a mi örömünkbe is az aggodalom szánt nehéz barázdákat.

Aggodalmunk legsúlyosabbja a deficit kérdése. Szomoruan állapítjuk meg, hogy a közalapot emésztő deficit az 1907. év költség-előirányzatára is rászállott 31773 korona 39 fill. fedezetlen hiánnyal.

Jóllehet, hangoztatnunk kell, hogy ez előirányzott hiánylat a zárszámadási eredmények szerint rendszerint szelídül, mert hisz az 1905. évre előirányzott 34896 kor. 51 fill.-ről 19355 kor. 48 fillérre enyhült, — mégis még mindig igen tekintélyes összeg arra, hogy egyházunk egyensúlyát veszélyeztesse, ép azért azzal komolyan foglalkoznunk kell.

Jóleső megnyugvással tapasztaltuk, hogy E. K. Tanácsunk e kérdéssel behatóan foglalkozik. Láttuk, hogy a deficit elenyészthetetésének mikéntjét szorgos vizsgálat tárgyává tette.

A mindenesetre értékes adatgyűjteményét és javaslatát bizottságunk azonban magáévá nem tehette.

Nem tehette azért, mert az E. K. Tanács az összes hiányt az államsegélyből kívánja fedezni, e mérték pedig az államsegélynek csaknem egészét felemészténé.

Az államsegély több-kevesebb határozottsággal bizonyos célok szolgálatára van utalványozva. Ettől bizonyos % eltérés, ha indokolható is; de annak egészszeni elvonása el nem nézhető.

A korábbi évek 36000 K. és 15800 K. államsegélyé-

ből eddig is legmagasabb összegben 8000 K. fordított az egyházközségek gyámolítására; a többit a közalap igényei nyelték el.

Jól tudja bizottságunk, hogy van nézet, mely hangoztatja, hogy közalap biztonság nélkül nincs vallásközönség, de ezzel szemben hangoztatnunk kell, hogy biztos sziklavárakon álló egyházközségek nélkül homokon áll a státus.

Annak a forrásnak tehát, mely mindkettőjük kiépítését munkálja, felhasználását csak akkor tekinthetjük üdvösnek és szerencsésnek, ha az mindkettő életerét táplálja.

De ha a kettő szerencsétlen kéz által szembeállítatnék is, akkor is főtanácsi bizottságunk, az egyházközségek virágzóvá tételét — mint ős forrást — tartja elsőbb rendűnek; és ahoz, hogy az egyes egyházközségek segélyezésének elvonásával, vagy apasztásával minden erőforrás a közalapba vezettségbe — hozzá sem járulhat.

4. A gazdaságokra vonatkozó jelentésekből, midőn egyfelől megelégedéssel látja a főtanácsi bizottság, hogy a gazdaságok jövedelmezősége és belterjesebbé tétele iránti elmunkálatok és részben az intézkedések is megtétettek; másfelől nem szűnik meg hangoztatni azt, hogy a kívánt átlagos jövedelemtől még nagyon messze állunk; tehát a fokozott előhaladás elmulaszthatatlan.

A Főtanácsi bizottság óhajtandónak tartja, hogy tagjai az egyes birtokokkal, s azok viszonyaival helyszíni megtekintés után is megismerkedhessenek. E célból óhajtandó volna, hogy a gazdasági bizottság évenként egy ízben a birtokokon levő vizsgálata időpontját a főtanácsi bizottság tagjaival közölje. A főtanácsi bizottság tagjai ezen megtekintésükért semminemű díjazást nem igényelhetnek.

A Főtanácsi bizottság a nyugati fajmarha tenyésztésénél a legnagyobb óvatosságot ajánlja; s különösen a tejtermelésre berendezett bányabükki gazdaságnál, honnan a tejmenyiség a konviktus céljaira szállítatik, — ajánlja a tuberkulin ojtás fogatosítását.

5. Aggodalommal szemléli bizottságunk a „kántorság” helyzetét és jövőjét. A mai helyzet — midőn kántoraink

állításának több mint $\frac{2}{3}$ -ada az állami tanítószággal van összekötve — mindinkább eltávolítja kántorainkat eredeti hivatásuktól. Az állami tanító a kántorságot inkább mellékfoglalkozásnak tekintheti és tekinti. Esetleges államosításnál pedig egyházközségeink tömege kántor nélkül maradna

Óhajtja Főtanácsi bizottságunk, hogy e fontos kérdés tanulmányozás tárgyává tétessék.

6. A kórházak kérdése is rendezés tárgya. A mi szegényes viszonyainkkal küzködő, berendezéseikben és a betegek kezelésében elmaradott kórházaink nem versenyezhetnek a modern kor kívánalmaival ellátott közkórházakkal.

Tudjuk, hágy berendezéseink stb. megfelelő fejlesztést jeleni deficités helyzetünkben nem tehetjük, de ép azért megfontolás tárgyává teendőnek tartjuk, s tanulmányozandónak véljük, s ajánljuk azt a kérdést, hogy alapjaink jövődelme s iskoláink növendékei szokásos fizetése mellett, nem gyógykezeltethetnők-e betegeinket a modern közkórházakban. — Kolozsvári kórházunk törzsvagyona 35107 korona. Évi bevétele és kiadása 2390 korona.

7. Szomoruan tapasztalja bizottságunk, hogy dr. Bedő Albertafia évenkénti pályadíja sem a pályázók száma, sem a pályamunkák minősége tekintetében az óhajtott érdeklődést nem tanúsítja. E mindenestre sajnos mulasztást papságunknak terhére írjuk. Nem a képesség fogyatékoságában, hanem a kényelemszeretben keressük a magyarázatot.

Ép azért Főtanácsi bizottságunk érdemes papságunkat fokozott érdeklődésre és tevékenységre kéri.

8. Értesülésére jutván Főtanácsi bizottságunknak, hogy a kolozsvári „Közhasznú Szövetkezet“ egyházközségeink többjét tekintélyes adományokkal segítette, indítványozza, hogy a Mélt. és Főtiszt. Főtanács nevezett pénzügyintézetnek elismerő köszönetét fejezze ki.

9. Bizottságunk általában kijelenti, hogy a tisztviselőkben lelkiismeretes ügybuzgalmat; a kezelésben rendet s az irattározásban kellő szorgalmat tapasztalt, miért is

1. a Mélt. és főtiszt. Püspök urnak;

2. az E. K. Tanácsnak;

3. a gazdasági bizottságnak, továbbá az egyházi főjegyző, titkár és számvevőségnek jkvi elismerést és köszönetet javasol.

Kolozsvárt, 1906. november 3,

A főtanácsi bizottság:

Kelemen Albert s. k.

b. elnök

Dr. Ferenczy Géza s. k.

előadó.

Lőrinczy Dénes s. k.,

Gvidó Béla s. k.,

Ifj. Pataky László s. k.,

Gálfi Lőrinc s. k.,

Hadházi Sándor s. k.,

Pap Mózes s. k.

bizottsági tagok.

A főtanácsi bizottság 1. pont alatti javaslatára meghatározza Főtanács, hogy tekintettel arra, hogy az új kormány kinevezése óta most gyűlt össze főtanácsi gyűlésünk első ízben, a kinevezett kormányt főtanácsi gyűlésünkből tisztelettel és bizalommal egy iratban üdvözli

A bizottság 2. pont alatti javaslatát, hogy II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társai hamvai hazaszállításának emléke jegyzőkönyvileg örökítettessék meg, Főtanács elintézettnek tekinti, mert ezt az elnöki megnyitóval kapcsolatosan főgondnok ur javaslatára e jegyzőkönyv 1. pontja alatti határozatában már megtette.

A főtanácsi bizottságnak 3. pont alatt, a közalap hiánylatára vonatkozó előterjesztését Főtanács e jegyzőkönyv 77. sz. alatti határozatával már elintézte.

A főtanácsi bizottság általános jelentése azzal küldetik meg az E. K. Tanácsnak, hogy e jelentés 4, 5, 6., 7. és 8. pontja alatt foglaltakra nézve a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A jelentés 9-ik pontja alatti javaslatát

Főtanács elfogadván, kifejezi a maga részéről is méltányló elismerését és köszönetét az egyházunk érdekében teljesített buzgó munkálkodásukért a Mélt. és Főtiszt. Püspök urnak, az E. K. Tanácsnak, a gazdasági bizottságnak, továbbá egyh. főjegyző, titkár és számvevő afiainak.

98. Elnök br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok ur a legmelegebben ajánlja, hogy fejezze ki Egyházi Főtanács őszinte elismerését és köszönetét a főtanácsi bizottságnak fáradságos feladatainak buzgó, odaadással és szigoru lelkiismeretességgel történt teljesítéseért.

Főtanács az indítványt egyhangulag magáévá téve, kifejezi a maga részéről hálás köszönetét és elismerését a főtanácsi bizottságnak, s e bizottság minden egyes tagjának lelkiismeretes munkálkodásukért s egyházunk ügyei iránt melegen érdeklődő buzgó odaadásukért. Erről a főtanácsi bizottság elnöke a tagokkal leendő közlés végett értesítetik.

99. Az E. K. Tanács 976—1906 szám alatt a Berde Mózsa-alapból gyümölcsészet és méhészet tanításáért jutalomra fordítandó 2000 korona felhasználását illetőleg, a következő előterjesztést teszi:

Beérkezett 7 pályázati folyamodás, u. m.: 1. Inczei Áron magyarsárosi tanítóé, 2. Biró Lajos várfalvi lelkészé, 3. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítóé, 4. Gál Elek nyáradgálfalvi lelkészé, 5. Göncz Károly székelyszentmiklósi lelkészé, 6. József Mihály ravai tanítóé, 7. Boross György medeséri tanítóé.

A folyamodások közül Boross György folyamodása, mivel nem jogosult a pályázatra, nem vétetett figyelembe.

A jutalomdíj felhasználására ajánlja az E. K. Tanács, hogy adassék jutalmul:

1. Göncz Károly szentmiklósi lelkésznek gyümölcsészet és méhészetért	100 K.
2. József Mihály ravai tanítónak gyümölcsészet és méhészetért	100 „
3. Biró Lajos várfalvi lelkésznek gyümölcsészetért	100 „
3. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak gyümölcsészetért	100 „
5. Inczei Áron magyarsárosi tanítónak gyümölcsészetért	100 „
6. Gál Elek nyáradgálfalvi lelkésznek méhészetért	50 „

Összesen . . 550 K.

Az egyház közalapjába szükségletek fedezésére tétessék át 1450 „

Együtt . . 2000 „

Főtanács az előterjesztést és a jutalmak kiosztására irányuló javaslatot is egész terjedelmében elfogadván, arról az illetőket esperesi uton értesíti és pénztárnok afiát is értesíteni határozza.

100. Az E. K. Tanács 823 — 1906. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör javaslatot terjesztett fel az iránt, hogy halottas énekes könyvünk átdolgoztassék és az idők kívánalmai szerint megújittassék.

E. K. Tanács a javaslatot azzal terjeszti elfogadásra az E. Főtanács elé, hogy az E. Főtanács bizza meg az E. K. Tanácsot a halottas énekes könyv átdolgozása és kiadása tekintetében szükséges intézkedések megtételére.

Főtanácsi bizottság is ajánlja az E. K. Tanács előterjesztését elfogadásra.

Főtanács az indítványt elfogadja s a halottas énekes könyv átdolgozása és kiadása tekintetében szükséges intézkedések megtételével megbizza az E. K. Tanácsot.

101. Az E. K. Tanács 824 1906. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör indítványt terjesztett föl az iránt, miszerint a belső emberi nyugdijtvörvény I. fejezet 4. § a oly értelemben módosíttassék, hogy a nyugdíj alapjául szolgáló időbe beszámíttassék az az idő, melyet valaki hivatalba lépésétől megszakítás nélkül egyfolytában tölt el. Továbbá, hogy már a jelen Főtanács mondja ki, miszerint a nyugdíjigény 40 évi szolgálat után évi 1600 koronában állapíttatik meg és pedig nem évnegyedes utólagos, hanem előleges részletekben kifizetendőleg.

E. K. Tanács az indítványt azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy mivel az indítvány első felére vonatkozólag az E. Főtanács 103—1904. főtan. jk. szám alatt már hozott határozatot, második fele pedig fedezet hiánya miatt ez idő szerint szóba sem jöhet, az indítvány ne fogadtassék el.

Főtanácsbi bizottság is elfogadásra ajánlja az E. K. Tanácsnak ez ügyben tett előterjesztését

Főtanács a háromszéki egyházkör fenti indítványát nem fogadja el, mert annak első részére nézve már 103—1904. főtan. sz. határozatával intézkedett; második része pedig fedezet hiánya miatt, ez idő szerint nem teljesíthető.

102. Az E. K. Tanács 826—1905. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör javaslatot terjeszt fel az iránt, hogy az egyházszervezeti törvény 201. § ának 2-ik pontja módosíttassék oly értelemben, miszerint azon egyházi tanácsosok, a kik megválasztatásuktól számitandó egy év alatt esküt nem tesznek, vagy a kik 6 egymásután következő évben E. Főtanácsra meg nem jelennek, úgy tekintessenek, mintha lemondottak volna.

E. K. Tanács ajánlja az indítványnak következő értelemben való elfogadását: E. Főtanács határozza, hogy azon egyházi tanácsosok, kik megválasztatásuk idejétől számitott 2 év alatt az egyházi tanácsosi eskü letételére indokolatlanul nem jelentkeznek, úgy tekintessenek, mintha a

megválasztatást nem fogadták volna el. Továbbá az E. Főtanács évi közgyűlésére meghívás alkalmával, egyházi tanácsos afiai mindenkor hivassanak fel, hogy a mennyiben a közgyűlésen való megjelenésben akadályozva lennének, azt mindig kellő időben jelentsék be az elnökségnek.

A főtanácsbi bizottság az E. K. Tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

Főtanács a háromszéki egyházkör fennti indítványát azzal fogadja el, hogy azon egyházi tanácsosok, kik megválasztatásuk idejétől számítva 2 év alatt a szabályszerű eskü letételére indokolatlanul nem jelentkeznek, úgy tekintetnek, mint a kik megválasztatásukat nem fogadják el. Továbbá az E. Főtanács évi közgyűlésére meghívás alkalmával egyházi tanácsos afiai mindenkor hivassanak fel, hogy ha a közgyűlésen való megjelenésben akadályozva vannak, ezt jelentsék be mindig kellő időben az elnökségnek. E határozat köröztetik esperesi uton.

103. Az E. K. Tanács 827—1906. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör javaslatot terjesztett fel az iránt, hogy egyházszervezeti törvényünk 142. § a módosíthatassék aképpen, hogy az egyházköri közgyűlés tagjai közé vétessenek be az egyházkör területén lakó unitárius vallásu, községi és állami iskoláknál alkalmazott rendes tanítók és tanárok is.

Az E. K. Tanács tekintettel arra, miszerint egyházszervezeti törvényünk jelzett §-ának megállapítása a viszonyok figyelembe vételével, kellő körültekintéssel történt és tekintettel továbbá arra, hogy egyházunk ügyei iránt érdeklődő minden hitrokon, ha nem is tagja az egyházköri közgyűlésnek, de szívesen fogadott vendége, a javaslatot azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy az ne fogadtassék el.

Főtanácsbi bizottság is az E. K. Tanács előterjesztését ajánlja elfogadásra.

Főtanács az E. K. Tanácsnak előterjesztésében tett indokaira való tekintettel a háromszéki egyházkör fennti javaslatát nem fogadja el.

104. Az E. K. Tanács 685 —1906. szám alatt jelenti, hogy a duna-tiszamenti egyházkör javaslatot terjesztett fel az iránt, hogy a debreceni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtok évi tiszta jövedelme mindaddig, míg a végrendeletnek megfelelőnek felhasználható lesz, kizárólag a duna-tiszamenti egyházkörben levő egyházközségek segélyezésére fordíttassék.

E. K. Tanács a javaslatot azzal terjeszti az E. Főtanács elé, hogy mivel az ellenkezik a Szabó József végrendeletével, E. Főtanács a javaslatot ne fogadja el.

Főtanácsai bizottság is az E. K. Tanács előterjesztését ajánlja elfogadásra.

Főtanács tekintettel arra, hogy a duna-tiszamenti egyházkör indítványa ellenkezik a végrendelettel, azt nem fogadja el.

105. Elnök javaslatot teszen az 1907. évi főtanácsai bizottsági tagok megválasztására nézve.

Elnöki előterjesztésre Főtanács az 1907. évi főtanácsai bizottságba megválasztja rendes tagoknak: Kozma Ferenc, Kelemen Albert, dr. Ferenczy Géza, ifj. Pataky László, Gvidó Béla, Lőrinczi Dénes, Lőrinczi István, dr. Ferencz József és Hadházy Sándor, póttagoknak: Gálfi Lőrinc, Marosi Ferenc és Vári Albert fiait. Erről az illetők értesíttetnek.

106. Elnök jelenti, hogy a jövő évben Zsinati Főtanács fog tartatni s kéri e végre a hely és idő kijelölését.

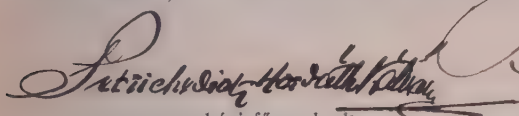
Főtanács a jövő évi zsinati főtanács helyül a marosi és küküllői egyházkört jelöli

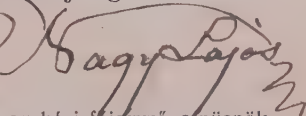
meg, mint a mely körök együttesen kötelesek zsinattartásról gondoskodni. Egyebekben a további intézkedések megtételét az E. K. Tanácsra bizza.

Több tárgy nem lévén, elnök br. Petrichevich Horváth Kálmán megköszöni a tagoknak megjelenésüket s kifejtett buzgó munkálkodásukat, Nagy Lajos egyházi főjegyző, a püspök helyett elnök pedig hálás köszönetet mond a főgondnok ur őméltóságának a főtanácsi ülések és tárgyalások odaadó, lelkiismeretes és szakszerű vezetéseért.

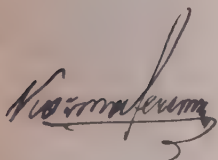
Ezek után a Főtanácsi gyűlés bezáratott s Kelemen Albert közügyigazgató buzgó imában mond hálát Istennek jóságáért és kér tőle áldást munkánkra és segítséget továbbra is mindnyájunkra. Ezután a főtanács tagjai elosznak.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és határozottak, arról neveink aláírásával bizonytságot teszünk:

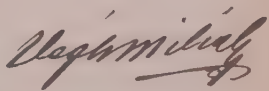

egyházi főgondnok.

egyházi főjegyző, a püspök helyett elnök.

egyházi főjegyző helyett jegyző.

jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911.
11. 11. 1911. 11. 11. 1911. 11. 11. 1911.
12. 11. 1911. 12. 11. 1911. 12. 11. 1911.

13. 11. 1911. 13. 11. 1911. 13. 11. 1911.
14. 11. 1911. 14. 11. 1911. 14. 11. 1911.
15. 11. 1911. 15. 11. 1911. 15. 11. 1911.
16. 11. 1911. 16. 11. 1911. 16. 11. 1911.

17. 11. 1911. 17. 11. 1911. 17. 11. 1911.
18. 11. 1911. 18. 11. 1911. 18. 11. 1911.
19. 11. 1911. 19. 11. 1911. 19. 11. 1911.
20. 11. 1911. 20. 11. 1911. 20. 11. 1911.

21. 11. 1911. 21. 11. 1911. 21. 11. 1911.
22. 11. 1911. 22. 11. 1911. 22. 11. 1911.
23. 11. 1911. 23. 11. 1911. 23. 11. 1911.
24. 11. 1911. 24. 11. 1911. 24. 11. 1911.

25. 11. 1911. 25. 11. 1911. 25. 11. 1911.
26. 11. 1911. 26. 11. 1911. 26. 11. 1911.
27. 11. 1911. 27. 11. 1911. 27. 11. 1911.
28. 11. 1911. 28. 11. 1911. 28. 11. 1911.

29. 11. 1911. 29. 11. 1911. 29. 11. 1911.
30. 11. 1911. 30. 11. 1911. 30. 11. 1911.
31. 11. 1911. 31. 11. 1911. 31. 11. 1911.
32. 11. 1911. 32. 11. 1911. 32. 11. 1911.

TÁRGYMUTATÓ.

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Angolok- és Amerikaiaknak köszönet kifejezés..	7	34
Alapítvány Nagy Balázs emlékére	11	38
Állami segélyezése a sz.-kereszturi gimnáziumnak ..	17	63
Augusztinovich-féle birtok számadására jelentés..	21	70
Államsegély kérése	24	73
Alapítvány Koronka Antalné részéről.....	25	75
„ Derzsi Károly részéről	26	76
Államsegély kiosztása	84	163
Bizottságok kiküldése	8	34
Berde-ebéd	—	57
Birtokvásárlás Ladamoson	23	72
Baldácsi közgyűlési meghatalmazottak	28	80
Boros György dr. dékánná választása	28	80
Bedő Albert dr. pályadija.....	29, 30	81, 84
Barabás Ábel dr. r. tanárrá választása	31	84
Br. Baldácsy-alapból segély kiosztása	85	169
Berde-alapból segély kiosztása	86	172
„ gyümölcsészeti és méhészeti alapból jutalmak kiosztása	99	192
* sífó Salamonnak jegyzőséggel megbízatása	—	3
Csiki Elek egyházi tanácsossága	79	136
Id. Daniel Gábor lemondása a főgondnokságról..	9	35
„ „ tiszteletbeli főgondnoksága	9	35
Derzsi Károly hagyatéka	26	76
Dekán választás a papnevelő intézethez	28	80
Derzsi Zoltán h. tanárrá választása	33	88
Demeter Lőrinc nyugdíjaztatása	37	91
Dávid Ferenc alapból segély kiosztása	87	173

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
Elnöki megnyitó	1	4
Emlékezés II. Rákóczi Ferencről	1	8
Egyházköri és egyházközségi képviselők	3	9
Eskütételek	3, 14	10, 49
Eskütételek	79	136
E. K. Tanács évi jelentése	7	21
Építkezés ügye a tordai gimnáziumnak	16	62
" " a székelykereszturi gimnáziumnak	17	62
Egyházközségek tőkéinek a közpénztárban való kezelése	20	69
Egyed Ferenc indítványa nyugdíj ügyben	39	93
Egyházi képviselő tanácsba tagválasztás	79	136
" Tanácsosok választása	79	136
" szervezeti törvény módosítása	101	194
" Tanácsosok 2 év alatti eskütétele	102	194
 Főtanács megnyitása	1	4
Főtanács megalakulása	4	10
Főtanácson jelenlevő tagok	4	11
Főtanácsról távol maradt tagok igazolása	4	12
Főtanácsí tárgysorozat megállapítása	5	12
Főgondnokságról lemondása Daniel Gábornak	9	35
Főgondnoki állásra választás elrendelése	9	35
Fizetésrendezés ügye a kántortanítóknak	18	65
Fegyelmi bírák választása	28	79
Ferenczi Géza dr. egyházi tanácsossága	79	136
Főgimnáziumi rendszabály módosítása	83	163
Főtanácsí bizottság általános jelentése	97	187
" " választása 1907-re	105	196
Főtanács bezárása	—	197
Főtanács helyének és idejének kitűzése a jövő évre	106	196
Főtanácsí bizottságnak köszönet kifejezés	98	192
 Gazdaságokról évi jelentés	12	40
Gazdaságok jövedelmezőségéről jelentés	19	66
Gálfalvi Sámuel tanárrá választása	32	86
 Hagyatéka Derzsi Károlynak	26	76
Hagyatéka Tóth Józsefnek	27	77
Halottas énekeskönyvek átdolgozása	100	193

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
Igazolása a főtanácsról távol maradt tagoknak ..	4	12
Istentisztelet.....	—	35
Iskola létesítés Ladamoson	22, 80	71, 136
„ orvosi szabályzat	82	159
Indítvány:		
halottas énekes könyv átdolgozására.....	100	193
a belső emberi nyugdíj törvény módosítására ..	101	194
az egyh. szervezeti törvény módosítására.....	103	195
az egyházi tanácsosok 2 év alatti eskütételére..	102	194
a debreceni Szabó József alapítvány jövedelmé- nek felhasználására	104	196
Jelenlevő tagok	4	11
Jelentés a gazdaságokról	12	40
„ a pénztárvizsgálatokról	13	47
„ a székelyegyleti takarékpénztár csődügyé- ben tett vizsgálatról	15	49
Jelentés a gazdaságok jövedelmezőségéről	19	66
„ az Augusztinovich-féle birtok számadására nézve	21	70
Jelentés (általános) a főtanács bizottság részéről	97	187
Jutalmak kiosztása a Berde gyümölcsészeti és mé- hészeti alaptól	99	192
Közügyigazgató imája	2	9, 197
Képviselők az egyházkörök és egyházközségekből	3	9
Köszönet kifejezés az angol és amerikai unitáriu- soknak	7	34
Kántortanítók fizetésrendezés és nyugdíj ügye....	18	65
Közigazgatási államsegély kérése	24	73
Koronka Antalné alapítványa	25	75
Kovács Kálmán h. tanársága	31	84
Kegyes István „ „	31	84
Kanyaró Ferenc nyugdíjaztatása	35	90
Költségvetések: Berde alapokról	43	99
„ Közalapról	77	125
„ Augusztinovich-alapokról.....	45	102
„ Koncz János-féle alapokról.....	47	104
„ kisebb alapokról	49	106
„ kórházi alapról	51	107
„ keblai tanári nyugdíjalapról	53	108
„ kolozsvári tanári özv.-árvai alapról	54	109
„ főgimnáziumról	58	111

	Jegyzőkönyv	
	sorsz.	lapsz.
Röltségvetések: sz.-kereszturi gimnáziumról.....	60	113
" tordai gimnáziumról.....	62	114
" kollegiumi konviktusi alapokról ..	64	115
" konviktusról	66	116
" belső emberi nyugdíj alapról	68	118
Közalap hiánylatának elenyésztetésére javaslat ..	77	126
Kovács Dénes-alapból segély kiosztás	88	174
Kollegiumról tanügyi jelentés	90	175
Köszönet kifejezés a főtanácsi bizottságnak	98	192
Képezdekről tanügyi jelentés	94	179
 L adamoson iskolalétesítés ügy	22, 80	71, 136
" birtokvásárlás	23	72
Lőrinczi Géza h. tanársága	32	86
 M egnyitó beszéd.....	1	4
Megalakulása a főtanácsnak.....	4	10
Major Sándor tanársága	33	88
Márkos Albert véglegesítése.....	34	89
 N agy Lajos egyh. főjegyzőnek elnökséggel meg- bízata	—	3
Nagy Balázs emlékére alapítvány	11	38
Nyugdíj ügye a tordai tanároknak	16	61
" " a kántortanítóknak	18	65
Nagy Lajos tanársága	32	86
Nyugdíjaztatása Kanyaró Ferencznek	35	90
" Ürmösi Sándornak	36	90
" Demeter Lőrincznek	37	91
" Vass Istvánnak	38	92
Nyugdíj ügyben Egyed Ferencz kérése és indítványa	39	93
Nem unitárius középiskolákban tanulókról jelentés	93	178
Népiskolákról tanügyi jelentés.....	95	180
Nyári vasárnapi tanításról tanügyi jelentés	96	186
Nyugdíjtörvény (b. e.) módosítására indítvány....	101	194
 P üspök betegsége	1	3, 8
" üdvözlése 30 éves püspöksége alkalmából	1	8
" felmentése a tanítás alól	10	38
Pénztárvizsgálatokról jelentés	13	47
Pályázat egyh. beszéd írására	29, 30	81, 84
Péter Lajos h. tanársága	32	86

	Jegyzőkönyv	
	sorsz.	lapsz.
Pap Domokos tanársága	33	88
Pázsint Mihály dr. felvétele a nyugdíj-intézetbe	40	94
Pál Ferencz egyházi tanácsossága	79	136

II. Rákóczi Ferenczről megemlékezés	1	3
---	---	---

Segélyek kiosztása: államsegélyből	84	163
" " br. Baldácsy alapból	85	169
" " Berde alapból	86	172
" " Dávid Ferencz alapból	87	173
" " Kovács Dénes alapból	88	174
" " Zsuki alapból	89	174
Székely egyleti takarékpénztár csődügyében tett vizsgálatról jelentés	15	49
Szerződés a tordai gymnasium visszaállítására vonatkozólag	16	59
Székelykereszturi gymn. építés ügye	17	62
" " államsegély ügye	17	62
Szentmártoni Kálmán h. tanársága	31	84
Székelydályai szorvány beosztása	41	95
Számadások: közalapról	76	124
" Berde alapokról	42	96
" Augusztinovics alapokról	44	100
" Konez János-féle alapokról	46	102
" Kisebb alapokról	48	105
" Kórház alapról	50	106
" kebli tanári nyugdíj alapról	52	107
" kolozsvári tanári özv. árvái alapról	52	108
" egyházi államsegélyről	55	109
" tőkegyarapítási államsegélyről	56	110
" főgimnáziumról	57	111
" sz.-kereszturi gymn. pénztárról	59	112
" tordai gymn. pénztárról	61	113
" kollégiumi konviktusi alapokról	63	115
" kollégiumi konviktusról	65	116
" belső emberi nyugdíj-alapról	67	117
" kongrua számadásról	69	118
" Debreceni Szabó József alapról	70	119
" buni gazdaságról	71	120
" ladamos-alamori uradalomról	72	121
" pusztaszentmiklósi gazdaságról	73	122
" bágyoni birtokról	74	123
" bányabükki gazdaságról	75	123

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
Szabályzat a tordai gymnasiumról	81	137
„ az iskolai orvosra vonatkozólag	82	159
„ főgymnasiumi módosításra	83	163
Sz.-kereszturi gymnasiumról tanügyi jelentés	91	176
Szabó József (debreceni) alapítvány jövedelmének felhasználása	104	196
Távolsmaradt tagok igazolása	4	12
Tárgysorozat megállapítása	5	12
Templomozás	—	35
Tordai gymnasium visszaállítása ügye	16	59
„ „ nyilvánossági jellege	16	61
„ „ tanárok nyugdíj-ügye	16	61
„ „ építkezés ügye	16	62
Tóth Józsefné hagyatéka	27	77
Tanári állások betöltése Kolozsvárt	31	84
Tanári állások betöltése Sz.-Keresztúron	32	85
Tanári állás szervezése Sz.-Keresztúron	32	85
„ állások betöltése Tördán	33	87
Tordai gymnasiumra vonatkozó szabályzatok	81	137
Tanügyi jelentés a kollégiumról	90	175
„ „ a sz.-kereszturi gymnasiumról ..	91	176
„ „ a tordai gymnasiumról	92	177
„ „ a nem unitárius középiskolai tanulókról	93	178
Tanügyi jelentés a tanító képezdekről	94	179
„ „ az elemi iskolákról	95	180
„ „ a nyári vasárnapi tanításról	96	186
Uzoni Imre h. tanársága	31	84
Ürmösi Sándor nyugdíjaztatása	36	90
Választás elrendelés a főgondnoki állásra	9	35
Választások elrendelése és megejtése	28, 79	78, 136
Választás a fegyelmi bíróságba	28	79
Választás a Baldácsy közgyűlési meghatalmazottak közé	28	80
Vass István nyugdíjaztatása	38	92
Zsakó István fegyelmi bíróvá választása	28	79
Zsuki alapból segély kiosztás	89	174

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ ZSINATI FŐTANÁCSÁNAK
CSÓKFALVÁN 1907. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 25—27. NAPJAIN
TARTOTT RENDES ÉS KOLOZSVÁRT 1907. ÉVI NOVEMBER
24-ÉN TARTOTT RENDKIVÜLI ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT
JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :

NAGY LAJOS

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ, KIR. TANÁCSOS.

KOLOZSVÁR
NYOM. GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSE-KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1907.

A MAGYARORSZÁGI
UNITÁRIUS EGYHÁZ ZSINATI FŐTANÁCSÁNAK
1907. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 25. ÉS KÖVETKEZŐ NAPJAIN
CSÓKFALVÁN TARTOTT ÜLÉSEIRŐL SZERKESZTETT
JEGYZŐKÖNYV.

SZERKESZTETTE :

NAGY LAJOS

EGYHÁZI FŐJEGYZŐ, KIR. TANÁCSOS.

KOLOZSVÁR
NYOM. GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1907.

ZSINATI FŐTANÁCS.

ELSŐ ÜLÉS.

Tartatott Csókfalván 1907. augusztus 25-én d. e. 8¹/₂ óra-
kor kezdődőleg, püspök Főtisztelendő és Méltóságos Ferencz
József és főgondnok Mlgs Br. Petrichevich-Horváth Kálmán
urak elnöklete alatt.

Előadó: *Végh Mihály*, egyh. és püspöki titkár.

Jegyzett: *Nagy Lajos*, egyházi főjegyző.

1. Világi elnök főgondnok Mlgs Br. Petrichevich-Horváth
Kálmán a Zsinati Főtanácsot a következő beszéddel nyi-
totta meg:

Méltóságos és főtisztelendő zsinati Főtanács!

Egy év multával lesz száz éve, hogy anyaszentegyhá-
zunknak Csókfalván zsinatja volt. Hosszú idő az emberek
életét tekintve, de hosszú az egyház életében is. Némely
család életét gyökeréből kiszakítja, vagyoni állását megvál-
toztatja, elszórja tagjait, eltemeti őket, vagy homályba
takarja nevüket, hogy hirük sem marad, másokat fölemel,
kik alant voltak. Változtak a viszonyok. Munka, igyekezet
az, mely megtartja az egyént most az örökölt állásban, —
vagy állásba emel olyakat, kik nem voltak abban. Ezen
sociális átalakulás az igazság műve. Mert bár szomorú,
midőn addig tiszteletre méltó neveket látunk letűnni a köz-
élet teréről, — de megnyugtatható és biztató a jövőre, ha
olyanok léptek helyükbe, kik arra érdemesek.

Egyházunk is a letelt kilenczvenkilencz év alatt nagy átalakuláson ment át, de az rázkódtatás nélküli, természetes fejlődésünk műve. S habár jöttek is legyőzendő akadályok, akadtak mindig több generation át férfaink, kik a vezetést egymástól átvéve, mindenik ugyanazon szeretettel és áldozatkészséggel vitte előre egyházunk ügyét a siker felé, mely sötét multunk hagyományos, áldásos öröksége. Működésünkkel egyházi szervezetünk autonomikus intézményeit biztosítottuk és fejlesztettük, melyeknek kezdetben csak körvonalai voltak láthatók; azokat benépesíteni, mozgó, cselekvő szervekké alakítani kellett, ily móddal megtermékenyítvén addig parlagon hevert földeinket, hogy azok egyházi életünknek erősítő pillérei lehessenek. Ezek egy részének foganosítása, mint például az unitárius egyházi törvények megalkotása az újabb korra maradt és mi léptettük életbe.

Ehhez csatlakozott azon nehéz feladat, mely anyagi körülményeink silány állapota mellett, ezeknek javítását tűzte célul és egyszersmind kulturális missiónk betöltése végett — melyre egyházunk mindig nagy súlyt fektetett — nevelésügyünket, iskoláztatásunkat kívánta gyarapítani.

Ezen kettős cél, mint világító pont áll előttünk egyházi életünkben — alárendelve, mint fődolognak egyebet — irányítva cselekvéseinket.

Ha száz év távlatából visszatekintünk egyházunk akkori belső állapotára, megtaláljuk ezen most említett rokon vonást a mult és jelen között. Jelszavuk, mint az a mienk is: Haladás a közművelődés terén, karöltve az anyagi javak gyarapításával.

Ezen cél érdekében járta be egyházközségeinket — segélygyűjtés végett — Lázár István püspök is. Ugyanakkor, azon múlt idők szellemét híven tolmácsolja Petrichevich-Horváth Ferencz főgondnok, ki huszonhat éves főgondnokságát a kolozsvári főiskola megépítésével kezdette meg, és a midőn ennek támogatására gyűjtést indított 1779-ik évben, az esperesekhez és felügyelő-gondnokokhoz intézett körlevelében így szól: „Nincs ma rendünkön se úr, se asszony,

se nemes, se nemtelen, se ekklésia, se privátus, kinek szüksége ezen építésben fenn ne forogna, mert ha tanítóházunk nem leszen, se fiaink, se atyánkfiái, se papjaink tanítottak (tanultak) nem lesznek, mely szegény társaságunk elapadását szerezné“.

Mi is ugyanezen szavakkal fordulhatnánk a jelenkor fiaihoz, segítségül híván fel őket, közalapunk állása bizony megkívánná azt, midőn csak imént építők fel nagy áldozattal kolozsvári kollégiumunkat, tordai iskolánkat unitárius tanerőkkel látjuk el, hogy midőn az átmegy egy év múltával az állam kezébe, legyenek ottan fenntartói és terjesztői az ősi unitárius szellemnek és midőn végül Székelykeresztúron 6-ik osztályt szervezünk és oda törekszünk, hogy idővel, az állam segélyével, főgymnasiummá fejlesszük.

Mi mindenha megtettük a tanügy érdekében, a mit tehettünk.

Ennek szolgálatában meghoztuk azon reformokat, melyeket a haladó kor elénk szabott, nem zártuk el ablakainkat a betóduló világosság elől, bár azok nagy anyagi áldozatainkkal jártak.

S bár hálásan elősmerjük, hogy mindezek csak magas kormányunk rendes évi segélyei által létesülhettek, melyek sorában az idén is 100.000 korona állami segélyben része sültünk, mégis ki kell emelnünk, hogy 1847/48-ik XX. törvénycikk még nincsen egészében végrehajtva, ugyanis az 2-ik pontjában így szól: E hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetekre nézve külömbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapittatik meg. A 3-ikban: Minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségai közálladalmi költségek által fedeztessenek és ez elveknek részletes alkalmazásáról, a minisztérium az illető hitfelekezetek meghallgatásával, a közelebbi törvényhozás elébe ki-merítő törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Itt álljunk meg egy kissé.

Távol legyen tőlem, hogy bármikép kívánnám római katolikus testvéreink jogos követeléseit kisebbiteni, de igenis óhajtom, hogy azok ott, a hol szükség mutatkozik,

megadassanak; mindazonáltal, ha nem vagyunk elfogultak, be kell ösmernünk, hogy ezen törvényt a protestánsok érdekében hozták első sorban, kik az államtól mindez ideig semminemű támogatásban nem részesültek és csak magok megadóztatása és egyes hitrokónaik hagyományai révén voltak képesek egyházi szükségleteiket fedezni és iskoláikat fenntartani.”

És mégis mit tapasztalunk?

Már a képviselőházi költségvetés tárgyalásánál — először a pénzügyi bizottságban — azután a képviselőház nyilvános ülésén erős támadásokat intéztek a protestáns felekezetek tulságos állami segélyezése ellen, követelték, hogy már vége legyen a további segélyezésnek, mert most már a szegény római egyház segélyezésén van a sor.

F. év. márczius 18-án egy római katolikus gyűlésben egy képviselő gyűjtő beszédben hívta fel a közönséget, hogy az országos politikába vigyék be a vallást és a vallás ügyébe a politikát: a szegény, elnyomott római papság érdekében.

Ezen jelenségek, melyeket a napi lapokban olvashattak, kellőleg illusztrálják a törekvést, mely a legutóbbi katolikus kongresszus végén az elnökség részéről megnyilatkozott, midőn azon hamis állítást koczkáztatta, hogy az ötszázmilliónyi állami vagyont élvező római katolikus egyház szegény, többé nem bírja fedezni a szükséges kiadásokat. Miből önként következik, hogy államhoz kell folyamodni, mely eddig csak a protestánsoknak kedvez. Mindezt oly jámbor meggyőződéssel hirdetik, mintha a két milló holdra menő katolikus papi vagyon nem is léteznék és azt nem kizárólag a római egyház papsága élvezné. Mondottakat egy napilap idevágó cikkelyéből vettem.

Miután mi, ezen ellenséges megnyilatkozások daczára is meg vagyunk győződve, hogy 1847/48-ik XX-ik törvény-cikk első sorban akkoron a protestánsok és közöttük a mi érdekünkben hozatott — egyházunk is azon teljes hitben és várakozásban van, hogy magas kormányunk megtalálandja módját, hogy az abban lefektetett intencziók egész mértékükben érvényesülhessenek.

Tárgysorozatunk bő anyagot nyújt az egyház érdekében kifejtendő működésünknek, melyek közül felemlíteni kívánom, a főgondnok választást, székkelykereszturi gimnáziumunk ügyét, melynek idővel főgimnáziummá átalakítása tervbevételezett — feltételezve, hogy az állam a kilátásba helyezett 240.000 kor. államsegélyt meg is adja, mely nélkül arra nem is gondolhatunk — már is az építkezésnél 40,000 kor. és az iskola fenntartásánál 10,000 kor. mutatkozik. mint olyan, melynek előteremtéséről valamely módon gondoskodnunk kellend. Nemkülönben közalapunknál egyensúlyunk ujólagi megbillenését kell kiemelnem, melynek költségvetése során az 1908-ik évre 31,715 kor. 52 fill. fedezeti hiánynyal találkozunk. Továbbá különös gondjukba ajánlom központi tisztviselőink fizetése rendezésének ügyét, mert valóban megjött az ideje annak, hogy a jólteljesített kötelességnek megadjuk jutalmát. Oly módba kell helyezni embereinket, a mely nekik és családjaiknak a tisztességes megélhetést biztosíthatja. Egyházi képviselő tanácsunk a költségvetés keretében maradott, nagy körültekintéssel járt el és azért jólélekkel ajánlhatja zsinati főtanácsunknak elfogadásra.

Mindezen — egyházi életünket mélyen érintő kérdések helyes czélszerű megfejtése, valamint a többi tanácskozásra bevont tárgyait — előrelátást és a körülmények szigorú megfontolását kívánják tőlünk. Remélem a méltóságos és főtisztelendő Zsinati Főtanács bölcsessége megtalálandja azt.

Tanácskozásainkban tartózkodjunk a személyeskedéstől, halgassuk nagy türelemmel a más véleményét, ne ütközzünk meg azon, ha az nem találkozik a miénkkel — különböző gondolkodásu egyének felfogása természetesen különböző. Igyekezzünk egymást meggyőzni érveink helyességéről — de ne kívánjuk rájuk erőszakolni — mi csak keserűséget hagy maga után. Ezt pedig egyházunk érdeke sulyli meg.

Miután egyházi ünnepségeink sok időt elvonnak, kevés marad a tanácskozásra. Ezért kérem tanácskozásainkban felszólalásaikat fogják rövidre és mert feltételezhető,

hogy tárgysorozatunk egészen le nem járhat, — ajánlom, hogy a fontosabbak elintézése után azokat, melyekről kíváncsian, hogy főtanácsi elintéztetést nyerjenek — halasszuk jövő főtanácsunkra, a többieket méltóztatnak elintézés végett az egyházi képviselő tanácsra bízni.

Végezetül megkívánok emlékezni arról, hogy egy év hiján száz év előtt 1808-ban ugyancsak egy Petrichevich-Horváth, Petrichevich-Horváth Miklós főgondnok elnökölt ugyanítt, Csókfalván, a zsinati főtanácson. Midőn emlékének mély tiszteletem és kegyeletem kijelentésével adózom, lelkemnek azon hő óhaját fejezem ki, hogy a családi traditiohoz híven, száz év múlva és mindig legyenek olyan Horváthok, kiket szentegyházunk bizalma ezen kitüntető állás betöltésére méltónak ítél.

Méltóságos és főtisztelendő zsinati Főtanács! Önöket, mindnyájukat egyenként szívesen üdvözlöm és a nagy Isten áldását kérve tanácskozásunkra, jelen zsinati Főtanácsunkat ezennel megnyitom.

2. Kelemen Albert esperes köszönik a Főtanács intézkedésére és munkásságára buzgó imában Isten áldását kéri.

3. Püspök indítványozza a főgondnok tartalmas, lendületes, szép megnyitó-beszédének egész terjedelmében jegyzőkönyvre vételét.

Zsinati Főtanács főgondnok elnöki megnyitó beszédét egész terjedelmében a főgondnok tüntető éltetése mellett jegyzőkönyvre vétetni határozta.

4. Zsinati Főtanács tagjai az egyházi névtár vonatkozó részei felolvasásával számba vétetvén, kitünt, hogy következők jelentek meg:

I. Hivatalból:

a) *Főjegyző:* Nagy Lajos, *egyházi közigazgató:* Kelemen Albert esperes, *egyh. és püspöki titkár:* Végh Mihály, *ideigl.*

közpénztárnok: Albert Dénes, *számvevők:* Csifó Salamon, Gyulai Árpád, *jogtanácsos:* Molnár Sándor, *gazdasági bizottság tagjai:* Gyöngyösi Béla, Dr. Nagy Zoltán, *jószágigazgató:* Szentiványi István.

b) *Esperesek:* Csegezi László, Kelemen Albert, Kisgyörgy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Osváth Gábor, Józan Miklós, Kiss Sándor.

c) *Egyházköri felügyelő gondnokok:* Szentiványi Miklós, Mikó Dezső, Iszlai László, ifj. Pataki László, Csongvai Lajos, Gálffy Kálmán, László Domokos, Bedő Ferencz.

d) *Iskolai felügyelő gondnokok:* Fekete Gábor, Gál Jenő, Pálffy Dénes, Jankovics Pál.

Tanárok: Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrincz, Márkos Albert, Dr. Barabás Ábel, Kovács Kálmán, Szentmártoni Kálmán, Gombos Sámuel, Pap Mózes, Dr. Szolga Ferencz, Gálfalvi Sámuel, Nagy Lajos, Varga Dénes, Pap Domokos, Major Sándor, kemény Gábor, Demeter Dezső.

II. *Egyházi tanácsosok:*

a) *Egyházi részről:* Ajtai János, Deák Miklós, Dombi János, Fazakas Lajos, Gál Elek, Gálfalvi János, Kozma Dimén, Lőrinczi István, Lőrinczi Dénes, Molnár János, Mózes Mihály, Raffaj Zsigmond, Sándor Gergely, Nagy János, Hadházi József, Pál Ferencz, Ürmösi Kálmán, Utó Lajos, Vári Albert, Iszlai Márton, Miklós György.

b) *Világi részről:* Dr. Árkosi Gyula, Dr. Demeter Lőrincz, Dr. Ferencz Ákos, Gál Zsigmond, Gál Kálmán, Hadházi Sándor, Incze Lajos, Kilyéni Endre, Kozma Gyula, Kovács Sándor, Nagy Elemér, Nagy Géza, Nagy Balázs, Pákei Lajos, Pálfi Mihály, Dr. Pataki Sándor, Székely János, Szentiványi József, Tóth Olivér, Török Árpád, Dr. Ferenczi Géza, Deák Lajos, K. Nagy István.

III. *Képviselők:*

a) Budapesti egyházközségből: Ürmösi Miklós.

b) A tordai egyházközségből: Lőrinczi Ákos.

c) A kolozsdobokai egyházkörsből: Biró Elek lelkész.

d) Az aranyostordai egyházkörből: Biró Lajos, Imre József.

e) A marosi egyházkörből: Kelemen Árpád, Bartalis József.

f) A küküllői egyházkörből: Nagy Béla, Szatmári István.

g) A kereszturi egyházkörből: Máté Lajos, Geréb Zsigmond, Szentannai Sámuel, Tóth Vilmos tanító, Pálfi Mihály, Jakabházi Zsigmond.

h) Az udvarhelyi egyházkörből: Ürmösi Károly lelkész, Vári Albert lelkész, Demeter Dénes, Tarcsafalvi Albert.

i) Felsőfejéri egyházkörből: Varga Dénes.

k) A háromszéki egyházkörből: József Lajos, Ferenczi Géza dr.

l) A duna—tiszamenti egyházkörből: Józan Miklós, Kozma Gyula.

Meg nem jelenésüket kimentették: Veres György brassói, Dr. Ormos Jenő, Németh István, Csegezy Mihály, Gyulay László, Dr. Hatala Péter, Egyed Ferencz, Fekete Ferencz, Barabási Ferencz, Pál Ferencz, ifj. Tana Sámuel, Benczédi Domokos, Szinte Gábor, Szél Géza, Benkő Mihály, Ferencz Gyula, Dr. Ferencz József, Árkosi Lajos, Marosi Ferencz, Gál Miklós, Paget Olivér, Létai Domokos.

Elnök ezzel a Zsinati Főtanácsot megalakultnak nyilvánítja.

5. Az E. K. Tanács 741—1907. szám alatt előterjeszti, hogy az udvarhelyi egyházkörből megválasztott főtanácsai képviselők egyike, Pál Ferencz lelkész, az egyházkörnek bejelentette a képviselőségről lemondását s a jelen évben tartott egyházköri közgyűlés a lemondás következtében megüresedett helyre meg is választotta Ürmösi Károly lelkészt. E. K. Tanács ezen választást bejelenti a Zsinati Főtanácsnak, azzal, hogy mivel egyházi törvényünk nem intézkedik az iránt, hogy a főtanácsai képviselők esetleges lemondása vagy elhalálózása folytán megüresedett helyek

miként töltsessenek be, t. i. az egyházköri közgyűlés minden előzetes bejelentés nélkül betöltheti-e, avagy az E. K. Tanács által elrendelendő választás útján tölthető-e be, a törvény értelmezése pedig az E. Főtanácsot illeti, mondja ki a Zsin. Főtanács, hogy egyházi törvényünk 201. §. 2. pontja e tekintetben miként értelmeztessék? És a mennyiben a Zsin. Főtanács az udvarhelyi egyházkör eljárását helybenhagyja, az esetben vegye be Ürmösi Károly megválasztott képviselőtől a szokásos esküt. Ellen esetben utasítsa az E. K. Tanácsot a választás megfelelő elrendelésére.

Zsinati Főtanács ez alkalommal az udvarhelyi egyházkör eljárását helybenhagyván, Ürmösi Károlyt képviselőnek elfogadja, tőle az esküt beveszi, egyben kimondja határozatilag, hogy jövőben a képviselő lemondása előre jelentessék be az E. K. Tanácsnak.

6. Tárgysorozat felolvastatván,
Elfogadtatott.

7. Elnöki felhívásra

Az egyh. tanácsosi esküt leteszik: Deák Lajos, Jakabházi Zsigmond, Ürmösi Károly. Zsin. Főt. őket megéljenzi.

8. Olvasztatik a Főtisztelendő püspök ur évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Evi jelentésemben, mely Isten kegyelméből a 31-dik, mindennek előtt azon hazafias érzéstől áthatott intézkedésem van szerencsém bejelenteni a Mltsgs és Főt Zsinati Főtanácsnak is, a melyet az E. K. Tanácsnak szintén bejelentettem volt és a melyet, meg vagyok győződve, hogy egyházunk összes hívei hasonlóan hazafias érzéssel fogadtak, mely szerint Apostoli Királyunk megkoronáztatásának f. évi június 8-án történt 40-ik évfordulója alkalmából el-

rendeltem, hogy mindenik templomunkban azon a napon, esetleg a legközelebbi vasárnap hálaadó istentisztelet tartassék. Kolozsvári fő-, valamint tordai és sz.-kereszturi gymnasiumainkban is ugyancsak jun. 8-án a tanuló ifjúságot hazaszeretetre és a király iránti hűségre buzdító és lelkesítő ünnepélyek tartattak. Az országos ünnepélyre, a mely Ő Felsége jelenlétében a budavári koronázási templomban tartott istentiszteletben összpontosult, a Minister úr Ő Nagyméltósága engem is méltóztatott volt meghívni, de akkori gyengélkedésem miatt — legnagyobb sajnálatomra — azon részt nem vehettem.

Kapcsolatban ezekkel hálás köszönettel és hódoló tisztelettel emlékezem meg Ő Felségének egyházunk iránt tanusított azon fejedelmi kegyéről, hogy sz.-udvarhelyi templomunk javára legfelsőbb magánpénztárából ez évben 200 koronát méltóztatott adományozni.

Kedves kötelességemnek ismerem becses tudomására hozni még a Mltsgs és Főt. Zsinati Főtanácsnak, hogy gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi minister úr f. évi márczius havában Kolozsvárt lévén, Kollegiumunkat is megtisztelte látogatásával s úgy az épület, mint berendezései felett megelégedését fejezte ki.

1. Belső embereink változása a mult évi egyh. főtanács óta:

a) Lelkészeknek rendeltettek: Sándor Gergely magyarsárosi l. Lokodra; Molnár Kálmán bordosi helyettes l. ugyancsak Bordosra rendes lelkésznek; Bedő Gábor l. jelölt Magyarsárosra; Kádár Lajos gyepesi l. Abásfalvára. Ürességben csak a gyepesi lelkészi állás van ez idő szerint; de rövid időn ez is betölthető lesz, mert lelkészjelöltben most nincs hiány, sőt egypár lelkészjelöltünk még állás nélkül marad.

b) Kántortanítóknak: Kovácsi Pál tanítójelölt Haranglára; Nagy Lajos tánító-jelölt Vadadba; Gálffy Ferencz tanítójelölt Mezőberénybe.

c) Kántoroknak, mint állami vagy községi iskolai tanítók: Bálint Gábor Lókodra; András Pál Sinfalvára; Miklós Jenő Medesérre.

d) Tanítónőknek: Márkos Juliska okl. tanítónő Énlakára, Máté Juliska tanítónő betegsége tartamára helyettesítésre, később Bölönbe r. tanítónőnek; Kovács Irma okl. tanítónő Dombóra.

e) Ürességben a ravai kántortanítói állás.

f) Nyugalomba lépett Dénes Mihály kántortanító afia.

g) Elhaltak: Vas István, Varga Zsigmond nyugalmazott és id. Sándor Gergely abásfalvi lelkész; továbbá Lázár Dénes mezőberényi és Nagy Sándor gyepesi kántortanító afia.

2 Az egyházi anyakönyvek és népesedési kimutatások szerint 1906-ban:

A) kereszteltetett: a) fiu..... 1014

b) leány 971

együtt.... 1985 új szület.

Több 59-el, mint 1905-ben. Ezekből házasságon kívül 249, a mi a születettek számának, sajnos, több mint 12 %-át teszi.

B) Konfirmáltatott: a) fiu 639

b) leány 610

együtt.... 1249 növendék.

Több 194-el, mint 1905-ben.

C) Eltemettetett: a) férfi nemből 697

b) női nemből..... 684

együtt.... 1381 halott.

Kevesebb 149-el, mint 1905-ben. Ezen kimutatásban igen örömdetes az, hogy a kereszteltek és konfirmáltak száma mind nagyobb, a halottaké pedig kisebb, mint a megelőzőtt évben volt.

E) Átállott egyházunkba: a) férfi 68

b) nő..... 76 = 144

Kilépett egyházunkból: a) férfi..... 65

b) nő 82 = 147

E szerint.... 3

lélek veszteségünk van, a mi annyiival inkább feltűnő, mert eddig mindig nagy előnyben voltunk a vallásváltoztatásoknál. — Az egyházunkból kilépettek közül 2 nőt Etéden, a mint ők állították, szűz Mária hódította meg álmukban.

Érdekes lenne tudni azt is, hogy vajjon hol aludtak azon éjjel.

F) A lélekszám 1905 év végén volt 73772

1906 „ „ „ 74602

a mi 803 lélekszám
gyarapodást mutat. A szülöttek és halottak számát hasonlítva össze, a gyarapodás 604, illetőleg 3 lélek veszteséggel csak 601-re üt ki. Ehez képest a kimutatás most elég pontosnak mondható.

A lelkészi szolgálatot a kimutatások szerint házasság kötéseknel a szabédi egyházközségünköz tartozó szórványban 1 pár; kissolymosi és firtosváraljai egyházközségünkben szintén 1—1 pár nem vették igénybe. A gyermekek vallására nézve csak 1 szerződés kötöttetett a mi javunkra. A mint a mult évben is megjegyeztem, e tekintetben az Országos Statisztikai Kimutatások szerint a mi hátrányunkra is több szerződés kötöttetett. Úgy látszik, hogy lelkész affai vagy nincsenek elég figyelemmel az ilyen esetekre, vagy nem szívesen jegyzik fel a kimutatásokban. Pedig mint akkor is megjegyeztem, a betegséget titkolni rosszabb, mint orvosságot szerezni, míg nem késő. Általában pedig a lelképásztori gondozással igyekezzenek a betegség terjedését megakadályozni.

Ugyancsak mult évi jelentésemben jeleztem volt, hogy az Amerikába és Oláhországba kivándoroltak összeírására nézve is megtettem az intézkedést s annak eredményeként sajnálattal jelentem, hogy kicsiny egyházunkból a mult 1906. évben Amerikába 560 férfi és 82 nő, együtt 642 és Oláhországba 135 férfi és 207 nő, együtt 342-en vannak kivándorolva. Ezeken kívül még más államokba is 14-en, úgy, hogy az összes kivándoroltak száma 998. Egy részök csak visszakerül, de valószínűleg mások váltják fel s ha a kivándorlási láz nem csillapul, ha annak enyhítésére országosan valamely utat és módot nem találunk, nemzetünk vérveszteségét egyházunk is nagyban megérzi.

3. A báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottainak közgyűlése f. évi ápril 10-én tartatott meg Budapesten. Mint

rendesen, ez alkalommal is részt vettem abban meghatalmazott társammal, dr. Bedő Albert afiával. Az alapítványi birtokok jövedelméből ez évre is 9000 kor. osztalék állapított meg egyházkerületenként, a minek felhasználása iránti határozat főtanácsunknak bizonyára ezuttal is egyik legkedvesebb tárgya leend.

4. A Dávid Ferencz-alapnak kezelésem alatt levő része, mely mult évi jelentésem szerint 4761 kor. 32 fillér volt, a f. évi jun. 30-ki zárlattal 5409 kor. 47 fill. Gyarapodás 648 kor. 15 fill. A közpénztárba beadott és ott kezelt 37.375 kor. 17 fillérrel ez alap tesz 42,784 kor. 64 fillért.

Az Ezredéves-alap, mely ugyancsak mult évi jelentésem szerint 9326 kor. 86 fill. volt, a f. évi jun. 30-ki zárlattal 9793 kor. 98 f. Gyarapodás 467 kor. 12 f. Répa Mihály afiának Nagyajtáról küldött 20 korona adományán kívül a többi mind a kamatokkal gyarapodott. Remélem így is, hogy a jövő évben ez alapot is már 10.000 koronával számolhatom be.

5. Angliai és amerikai testvéreink ez évben is megörvendeztetek szokott segélyökkel. Angliából Oxfordból Raffaj Károly, Manchesterből Kiss Sándor, Amerikából a Harvard-egyetemről dr. György János papjelöltjeink haza jöttek. Ez utóbbi ideiglenesen papnevelő intézetünkben óradó tanárnak alkalmaztatott. Kiss Sándor Amerikába a Maedville-i papnevelő intézetbe, helyébe Manchesterbe Benczédi Pál papjelölt menendők a számukra ottan megajánlott segélyek élvezetével. Londonban a Channing Hause Schoolban pedig Pünkösti Máriát Boros Irén, dr. Boros György dekán afia leánya fogja felváltani. Ezek szerint úgy angliai, mint amerikai testvéreinkkel az összeköttetés ez úton is mind fokozódik. De nagy befolyással lesz erre különösen Józán Miklós, budapesti lelkész afiának amerikai útja, a ki szeptemberben Bostonba menendő, hogy az unitárius s más szabadelvű vallásos gondolkozók nemzetközi tanácsának ottan szept. 25-én tartandó gyűlésében részt vegyen s azon egyházunkat képviselje. E gyűlésre Európa, Amerika, sőt Ázsia különböző államaiból egybesereglett férfiakkal és

nőkkel, ezek között nem egy hirneves hittudóssal érintkezve, ez úton a mi egyházunk is szélesebb körben lesz ismertté s hiszem, rokonszenvesen fogadva a szívekben. Valószínűleg több amerikai unitárius egyházközséget is meg fog látogatni, esetleg kivándorolt híveink egyik vagy másik csoportját is alkalma lesz felkeresni. Isten segélje nagy útjára s hozza vissza a legjobb egészségben és a legjobb hirekkel.

6. Mindig fájó érzéssel emlékeztem meg halottainkról, de ezuttal még nagyobb okom van erre, mert a közelebbi Főtanács óta, pedig nem is egy egész év, hanem csak 10 hónap folyt le azóta, egyházi tanácsos afiai közül számra nézve is többen hunytak el, mint rendszeren s ezek között nem egy legjobbjaink közül. Mindjárt a mult évi Főtanács után elvesztettük Benczédi Gergelyt, ezt a munkás, jellemes, minta-embert, a ki évek hosszú során át mint főgymnasiumi tanár, egy ideig igazgató, majd egyházi pénztárnok, levéltár-kezelő, egyházunk történetére vonatkozó okmányok és adatok legalaposabb ismerője és azoknak feldolgozásában fáradtságot nem ismerő író, oly elévülhetetlen érdemeket szerzett magának, a melyek őt életében mindnyájunk előtt a legnagyobb tisztelet tárgyává tették s emlékéet velünk együtt az utókor is kegyelettel fogja megőrizni. E jellesünket alig sirattuk el, csakhamar őt követte a halálban itt Kolozsvárt Éjszaky Károly, ez az ifju kedélyü jó öreg, szellemes író, a ki bár nem volt született unitárius, midőn hozzánk csatlakozott, szívvel lélekkel azzá lett, hitvilágunkkal magát teljesen azonosította s közügyeinkben mindig szívesen részt vett. Ugyancsak itt Kolozsvárt vesztettük el Nagy Györgyöt, a ki szerény viszonyai között is mindig az elsőik között volt, ha valamely egyházi célra áldozni kellett. Marosvásárhelyt elhunyt Gruz István, nyug. kir. táblai bíró, egyházi tanácsos afia, a ki egyházi közügyeinkben ugyan zárkózott természeténél fogva nem igen vett részt, de mint a vallásos buzgalmáról ismert kolozsvári régi Gruz-családnak ivadéka egyházunk és vallásunk szeretetét melegen ápolta mindvégig keblében. Budapesten Sebes Pál nyug.

miniszteri osztálytanácsos, egyh. tanácsos a fia halálával e családi név férfiágon, a melyhez sok szép emlék fűződik egyházunkban, megszakadt. Az elhunytban nem csak budapesti egyházközségünk vesztette el egyik lelkes, buzgó és tevékeny gondnokát, hanem én is egyik legrégibb és legjobb barátomat. Az évek súlya alatt leroskadva hunytak el még Dézsfalván Derzsi István küüllőköri tiszteletbeli és marosszentkirályi Filep Albert marosköri felügyelő-gondnokok, mindketten érdemekben megőszült egyh. tanácsos afiai, utóbbi országgyűlési képviselő is. Ha ezekhez hozzá teszem még Vas István és id. Sándor Gergely afiait, a kikről a belső emberek közül elhunytak között már megemlékeztem, nem ok nélkül mondám, hogy közelebbi főtanácsunk óta elhunyt egyházi tanácsos afairól való kegyeletes megemlékezés ezuttal fokozottabb fájó érzésre indit. Legyen áldott emlékek!

Egyházunk más ügyeiről az E. K. Tanács jelentéséből fog értesülést nyerni a Mltsgs és Főt. Zsinati Főtanács. Tisztelettel kérem, hogy ezen évi püspöki jelentésemet méltóztassék tudásul venni és elfogadni.

Kolozsvár, 1907. augusztus 18.

Ferencz József
unitárius püspök.

Zsinati Főtanács a jelentést éljenzéssel fogadván, annak jegyzőkönyvre vételét meghatározza.

9. Olvastatik az Egyh. Képviselő Tanács évi jelentése a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

E. K. Tanácsunknak az elmúlt évben tartott E. Főtanács után folytatott munkálkodásáról tisztelettel tesszük meg jelentésünket a következőkben:

A múlt évben tartott E. Főtanács után, E. K. Tanácsunk 10 rendes és 4 rendkívüli ülésen intézte az egyház

ügyeit. Törekvésünk volt odaadó buzgósággal, lelkiismeretes hűséggel megtenni minden lehető szeretett egyházunk érdekében. Egyházi tisztviselőink, szakbizottságaink, középiskoláink igazgatóságai kötelességeiket híven teljesítették.

Világi hűveink meleg érdeklődést tanúsítottak az egyház ügyei iránt. Jólesik tapasztalnunk, a hova tovább anyagiassá váló korunkban azt a lelkes buzgóságot, a melylyel világi tagjaink is munkálnak egyházunk felvirágoztatásában.

Egyházköri esperes afiai a hatóságuk alatt álló egyházkörök ügyeinek intézésében megfelelő buzgósággal jártak el.

Az esperesi vizsgálatok megtartattak. Az arról felterjesztett jegyzőkönyvek az egyházközségek állapotáról eléggé megnyugtatók, az áldozatkétség jeleivel mindenik egyházkörben és csaknem mindenik egyházközségben találkozunk. Igazolja ezt az is, hogy az évi kegyes adományok értéke az összes egyházkörökben együttesen: 40028 kor. 42 fillért teszen ki. Örvendetes szép eredmény. Élénken bizonyítja, hogy az egyházunk iránti szeretet nemcsak az ajkakon elhangzó röpke szavakban, hanem cselekvésben is nyilvánul. Az egyházközségek vagyonkezelésében, kevés kivétellel a kellő rend és takarékoság tapasztalható. A bölöni egyházközség pénz és másnemű vagyonának mikénti kezelésére vonatkozólag szabályzatot készített, melyet jóváhagyunk. Egyszersmind megbíztuk pénzügyi bizottságunkat, hogy az egyházkörökből beérkezett vélemények alapján dolgozzon ki az összes egyházközségeket érdeklőleg egy pénz és másnemű vagyonkezelési szabályzatot.

Az egyházközségek ingó vagyonáról az 1906. évi számadások adatai szerint a következő jelentést terjesztjük be:

I. *Püspöki vizsgálat* alatt álló egyházközségekben az 1906. év végén:

Összes bevétel volt	55806 K. 08 fill.
„ kiadás „	52891 „ 96 „
Pénzmaradvány	2914 K. 12 fill.

Összes vagyon az év végén	256097 K. 05 fill.
Az előző évinél kevesebb	59352 „ 77 „
Teher	7370 „ — „
Az előző évinél kevesebb	1486 „ 72 „

A vagyonapadás abban találja magyarázatát, hogy a a budapesti egyházközség megváltotta az év folyamán a tulajdonát tevő ház haszonélvezetének $\frac{2}{3}$ -ad részét.

II. A kolozsdobokai egyházkörben az egyházközségekben az 1906 év végén

Összes bevétel volt	6818 K. 67 fill.
„ kiadás „	6383 „ 96 „
Pénzmaradvány	455 K. 05 fill.
Közalap vagyona	1050 „ — „
Magtár-alap vagyona	138 „ 56 „
Kepe-alap „	7052 „ 95 „
Orgona-alap „	15 „ — „
Iskola-alap „	— „ — „
Vegyes-alapok „	250 „ — „
Összeg	8961 K. 56 fill.

Az előző évinél több	19 „ 38 „
Adóssága	5920 „ — „
Az előző évinél több	662 „ — „
Az évi kegyes adományok és házmunkák értéke	380 „ — „

III. Az aranyostördai egyházkörben, az egyházközségekben az 1906 év végén

Összes bevétel volt	47538 K. 48 fill.
„ kiadás „	41920 „ 30 „
Pénzmaradvány	5618 „ 18 „
Közalap vagyona	112789 „ 26 „
Kepe-alap vagyona	70689 „ 24 „
Építkezési-alap vagyona	990 „ 37 „
Orgona-alap „	105 „ 37 „
Átvitel	190192 K. 42 fill.

	Áthozat	190192 K. 42 fill
Torony-alap	„	187 „ 76 „
Iskola-alap	„	100 „ — „
Magtár-alap	„	319 „ 20 „
Vegyes-alapok	„	2698 „ 86 „

Összesen 193498 K. 24 fill.

Az előző évinél kevesebb 10350 „ 45 „

Ezen vagyonapadás abban találja magyarázatát, hogy az esperesi vizsgálat az 1905 évi vagyonskimutatásban a Kövendi egyházközség 9400 kor. és a szindi egyházközségnek 1500 Kor. értékpapir vagyonát külön is és a közalap vagyonába is beszámítva mutatta ki.

Ennek figyelembe vételével 1906. évben nem vagyonapadás, hanem vagyonszaporodás van 3069 K. 19 fill.

Az előző évinél több 2558 „ 19 „

Gabona vagyon 55 Hl. — lit.

Az előző évinél több 29 „ 79 „

Az évi kegyes adományok és közmunkák

értéke 1972 K. 70 fill.

IV. A *küüllői* egyházkörben, az egyházközségekben az 1903. év végén

Összes bevétel volt 16480 K. 53 fill.

„ kiadás „ 14563 „ 34 „

Pénzmaradvány 1925 K. 19 fill.

Közalap vagyona 5045 „ 63 „

Magtár-alap vagyona 154 „ 18 „

Kepe-alap „ 13895 „ 48 „

Épitkezési-alap „ 1297 „ 52 „

Orgona-alap „ 626 „ 52 „

Templom és torony-alap vagyona 4351 „ 51 „

Vegyes alapok vagyona 19345 „ 31 „

Összesen 46641 K. 64 fill.

Az előző évinél több 4249 „ 19 „

Adósság 14602 „ 51 „

Az előző évinél kevesebb 3225 „ 95 „

Gabona vagyon	104 Hl. 06 lit.
Az előző évinél több	3 „ 51 „
A kegyes adományok és közmunkák értéke	3046 K. 01 fill.

V. A *marosi* egyházkörben az egyházközségekben az 1906 év végén

Összes bevétel volt	69390 K. 64 fill.
„ kiadás „	61222 „ 18 „
Pénzmaradvány	8168 K. 46 fill.
Közalap vagyona	40783 „ 63 „
Magtár-alap vagyona	2680 „ 68 „
Kepe-alap „	38603 „ 81 „
Építkezési-alap vagyona	290 „ — „
Iskolai-alap „	2184 „ 56 „
Vegyes-alapok „	31476 „ 17 „
Összesen	114187 K. 31 fill.
Az előző évinél több	6771 „ 82 „
Adósság	60517 „ 33 „
Az előző évinél kevesebb	630 „ 73 „
Gabonavagyon	476 Hl. 33 lit.
Az előző évinél kevesebb	126 „ 89 „
Az évi kegyes adományok is közmunkák értéke	5669 „ 33 „

IV. A *sz.-kereszturi* egyházkörben, az egyházközségekben az 1906. év végén

Összes bevétel volt	50623 K. 85 fill.
„ kiadás „	42781 „ 09 „
Pénzmaradvány	8175 K. 84 fill.
Közalap vagyona	19931 „ 33 „
Kepe-alap „	79837 „ 95 „
Magtár-alap vagyona	1705 „ 86 „
Építkezési-alap vagyona	18330 „ 25 „
Értékpapír „	1600 „ — „
Átvitel	129581 K. 23 fill.

Áthozat	129581 K.	23 fill.
Torony-alap	3077 „	27 „
Orgona-alap	3492 „	12 „
Iskola-alap	9992 „	61 „
Vegyes-alapok	23583 „	98 „
Összesen	169727 K.	21 fill.
Az előző évinél több	24045 „	82 „
Adósság	17713 „	76 „
Az előző évinél több	10095 „	04 „
Gabona-vagyon	1299 Hl.	15 lit.
Az előző évinél kevesebb	143 „	95 „
Az évi kegyes adományok és közmun- kák értéke	7013 K.	35 fill.

VII. Az *udvarhelyi* egyházkörben, az egyházközségekben, az 1906. év végén

Összes bevétel volt	47136 K.	68 fill.
„ kiadás „	45410 „	39 „
Pénzmaradvány	1726 K.	29 fill.
Közalap vagyona	26736 „	98 „
Magtár-alap vagyona	5462 „	99 „
Kepe-alap „	40061 „	56 „
Épitkezési-alap vagyona	16223 „	92 „
Orgona-alap „	222 „	92 „
Torony-alap „	2324 „	67 „
Iskola-alap „	2923 „	13 „
Vegyes-alapok „	19265 „	85 „
Összesen	115948 K.	31 fill.
Az előző évinél több	2177 „	01 „
Adósság	14994 „	51 „
Az előző évinél több	2211 „	51 „
Gabona vagyon	1515 Hl.	51 lit.
Az előző évinél kevesebb	70 „	21 „
Az évi kegyes adományok és közmun- kák értéke	9467 K.	64 fill.

VIII. A *felsőfejéri* egyházkörben, az egyházközségekben 1906 év végén;

Összes bevétel volt	8591 K. 42 fill.
„ kiadás „	5775 „ 83 „
Pénzmaradvány	2815 K. 59 fill.
Köz-alap vagyona	3736 „ 12 „
Magtár-alap vagyona	2158 „ 48 „
Kepe-alap „	7301 „ 53 „
Orgona-alap „	474 „ 73 „
Vegyes-alapok „	1521 „ 78 „

Összesen 18008 K. 23 fill.

Az előző évinél több	1859 „ 23 „
Adósság	5305 „ 86 „
Az előző évinél kevesebb	736 „ 60 „
Gabona vagyon	77 Hl. 55 lit.
Az előző évinél több	3 „ 18 „

Az évi kegyes adományok és közmunkák
értéke 1432 K. 13 fill.

IX. A *háromszéki* egyházkörben az egyházközségekben
az 1906 év végén:

Összes bevétel volt	73359 K. 49 fill.
„ kiadás „	55783 „ 65 „
Pénzmaradvány	17573 K. 99 fill.
Közalap vagyona	186951 „ 75 „
Magtár-alap vagyona	64 „ 26 „
Kepe-alap „	95205 „ 67 „
Építkezési-alap „	5932 „ 46 „
Orgona-alap „	1274 „ 60 „
Torony-alap „	1775 „ 09 „
Iskola-alap „	1435 „ 96 „
Vegyes-alapok „	6886 „ 36 „

Összesen 317100 K. 14 fill.

Az előző évinél kevesebb	2877 „ 57 „
Adósság	4957 „ 71 „
Az előző évinél kevesebb	208 „ — „
Gabona vagyon	1606 Hl. 65 lit.
Az előző évinél kevesebb	170 „ 34 „

Az évi kegyes adományok és közmunkák
értéke 695 K. 90 fill.

X. A *duna-tiszamenti* egyházkörben, az egyházközségekben az 1906. év végén:

Összes bevétel volt	25014 K. 23 fill.
„ kiadás „	23117 „ 69 „
Pénzmaradvány	1896 K. 54 fill.
Köz-alap vagyona	9271 „ 61 o
Magtár-alap vagyona	3041 „ 64 „
Építkezési-alap vagyona	407 „ 47 „
Iskolai-alap „	189 „ — „
Vegyes-alapok „	1390 „ 48 „
Összesen	16196 „ 74 „
Az előző évinél kevesebb	2006 „ — „
Adósság	58336 „ 30 „
Az előző évinél több	38745 „ 23 „
Az évi kegyes adományok értéke	10324 „ 36 „

A vallás- és közokt. miniszter ur 74173—1907 szám alatt egyházunk részére 1807. évre 100000 kor. egyházi államsegélyt úalt ki. Erről valamint felhasználását illetőleg, külön előterjesztést intézünk.

Az egyházi alapok gyarapítására 1906. évre is 15800 koronát úaltatott ki. Felhasználásáról külön jelentésben számolunk be.

A székelykereszturi gym. részére 1907. évre 2000 kor. emelkedéssel 13000 kor. iskolafenntartási államsegély úaltatott.

Örömmel jelentjük, hogy a vallás- és közokt. miniszter ur tordai gimnáziumunk részére az 1907. évre 2000 kor. iskolafenntartási államsegélyt úalt ki.

Lelkészeink kongruájába az 1907. év első felére 56831 kor. 36 fillért, második felére 57442 kor. 42 fillér, együtt 114273 kor. 78 fill. úaltatott.

Segédlelkészi, átalány czimen 1907. évre is 2000 kor. úaltatott.

Az 1906. évi főtanácsi bizottság tagjai a nyomda-alap

gyarapítására 118 koronát adományoztak, Ez összeg az alaphoz csatolásra beúttaltatott a pénztárba.

Kőváry László kolleg. felügyelő gondnok afia és neje a tordai gymn. javára tanulók jutalmazására korábban tett alapítványukat ez évben is 200 koronával gyarapították.

A kolleg. igazgatóság Kovács János főgymn. tanár elhunya alkalmával koszoru-megváltás czimen 1101 kor. 68 fillért gyűjtött egybe. Ez összegből az egyik adományozó kívánata szerint 10 kor. beúttaltatott a kolozsvári tanári özvegy és árvai alapba, 1091 kor. 68 fillér pedig „Kovács János- emlék alapja“ czimen kezeltek egyházunk pénztárában, kamatainak $\frac{1}{4}$ -öd része évenként a tőke gyarapítására, $\frac{4}{5}$ öd része pályadíjra használtatik fel.

Mikó Imre egyházi tanácsos afia elhunya alkalmával Gyulay László egyházi tanácsos afia koszoru-megváltás czimen 420 koronát gyűjtött egybe. Ez összegből 20 korona özv. Mikó Imréné urnő óhajításához képest beúttaltatott a „Kolossvári tanári, özvegy és árvai alapba“ 400 kor. pedig „Mikó Imre emlék alapja“ czimen kezeltek a pénztárban s kamata az 1907/8. tanévtől kezdve egy szegény, de szorgalmas ifju jutalmazására fordittatik.

Dr. Ilosvay Lajos műegyetemi tanár, hálája kifejezésül, hogy főgymnáziumunkban tett egykor érettségít, 200 kor. alapítványt tett főgymnáziumunk javára azzal, hogy kamataiból egy a természettudományokban jeles előmenetelű ifju jutalmaztassék. Az alapítványi összeg a jelzett czélból kezelésre beúttaltatott a pénztárba.

A tordai gymn. igazgatósága Derzsi Károly tanár elhunya alkalmával koszoru-megváltás czimen 230 koronát gyűjtött egybe, mely összeg „Derzsi Károly emlék-alap“ czimen kezeltek a tordai gymn. pénztárában s kamatai egy a latinnyelvben jeles tanuló jutalmazására használtatnak.

Kisgyörgy Sándor udvarhelykőri esperes afia, mint a tordai gymn. egykori növendéke a gymnasium újból megnyitása alkalmából, hálája jeléül 50 kor. alapítványt tett a a gymnasium javára.

A kolozsvári „Közhaszu Szövetkezet“ pénzüintézet ez

évben is 300 koronát adományozott szegény egyházközségeink javára.

Péterfi Zsigmond nyug. vasuti igazgató, a főtitzt. püspök ur nevére korábban tett alapítványát, a főtitzt. püspök ur nevenapja alkalmából ez évben is 50 koronával gyarapította.

Dr. Ferencz József egyházi tanácsos afia az 1907/8. tanévben is egy szegény tanuló konviktusi díjának fedezésére 210 koronát ajánlott fel.

A főgymnáziumunkban 1872. évben végzett ifjak osztálytársi találkozójuk alkalmával 169 kor. 91 fillért gyűjtöttek egybe s adományoztak, mint alapítványt a főgymn. Apolló-kör javára. Az 1893/4. évben végzett ifjak pedig 10 éves találkozójuk alkalmával 100 koronát gyűjtöttek és adományoztak a kollég. konviktus javára.

Ezen nemeslelkű adományokért E. K. Tanácsunk kifejezte köszönetét.

A kolleg. igazgatóság a megtakarított konviktusi díjakból a 4-ik konviktusi házi alapra 4200 koronát adott be egyházunk pénztárába.

A hálás kegyelet érzésével említjük meg, hogy Nagyborosnyón 1906 évi aug. hó 23-án elhunyt özv. Koncz Györgyné Ambaris Róza urnő egyházunknak a kollég. konviktus javára végrendeletileg 18000 koronát hagyományozott oly módon, hogy általános örököse, dr. Kozma Endre egyházi tanácsos afia köteles ezen összeget, 1906 évi aug. 23-án tul számított 3 évi idő alatt, vagyis 1909 évi aug. hó 23-ig egyházunknak kifizetni.

A kifizetés után a hagyományi összeg „Ambaris Rózália alapítvány“ czimen lesz kezelendő és a kamatait mindenkor szegénysorsu jótanuló székely növendékek fogják élvezni a konviktusi szabályok értelmében. Áldott legyen emléke a nemes lelkű urnőnek.

Az fentebb előadottakban örömmel mutattunk fel egyházunk életéből egy szép képet. Sajnos, hogy ezzel szemben a pénzügyi helyzet, értve közalapunkat, aggodalmat keltő. E tekintetben lesznek külön előterjesztéseink.

Dr. György János lelkesjelölt külföldi tanulmányai

befejezéseül a Harvardi-egyetemen bölcészettudori képesítést szerezve hazatért s az 1907/8. tanévre papnevelő intézetünkhöz óraadónak alkalmaztuk, Kiss Sándor lelkészjelölt a Manchestery Unitarian Home Missionary College nevű papnevelő intézetbe egy évig folytatott tanulmányai után szintén hazatért s helyébe a nevezett intézetbe Benczédi Pál lelkészjelölt vétetett fel a segély élvezése mellett tanulmányai folytatására. Részére útisegélyül a br. Baldácsy rendelkezési alap terhére 200 koronát úaltunk ki egyházunk pénztárából.

Lelkészjelölteknek felvétettek: Benczédi Pál, Bedő Gábor, Bodóczy Sándor, Molnár Kálmán, Pap Zsigmond, Pethő Kálmán szakvizsgálatot tett lelkész növendékek.

A Murányi Farkas Sándor-pályadíj, a pályázat eredménytelensége okán, az 1906/7. tanévben sem volt kiadható s az alapítvány kamatai a tőkéhez csatoltattak.

A kolleg. konviktusi kedvezmények élvezetére 1907/8. tanévre 86 tanuló vétetett fel. A kedvezmények összes értéke 9800 korona.

A Berde Mózsa tanári jutalomdíj az 1905/7. tanévre Nagy Gyula főgymn tanárnak adatott ki.

A kollegiumhoz felügyelőknak az 1907/8. tanévre Borbély István és Sándor János tanárjelöltek alkalmaztattak.

Évötödös korpótlék úaltatott Csifó Salamon theologiai, Barabás Lajos és dr. Szolga Ferencz kereszturi gymn. tanárok részére.

A kolleg. nagy könyvtár rendezése befejeztetett, s a rendezés nagy munkájáért Pálfi Márton könyvtárnok afiának jutalmul 1200 koronát úalt ki E. K. Tanácsunk.

Kolleg. konviktusi gondnoknak és tandíjkezelőnek további 3 évre Gálfi Lőrincz főgymn. tanár megerősítettet.

Szilágyi Béla konv. bérlőnek a drágasági viszonyokra való tekintetből 1906/7. tanévre 600 kor. drágasági pótlék úaltatott ki a kolleg. konviktus pénztára terhére.

A székelykereszturi gymn. lakószobáinak megfelelőbb felszerelésére, a világításnak az igazgatóság által való eszközzésére és a tanulók helyett a takarítás végzésére egy

második szolga beállítására engedélyt adtunk. Az eként felmerülő költségek fedezhetésére, a zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében engedélyeztük, hogy a tanulóktól eddig szedett díjakon kívül internátusi szükségletek czímen bennlakó tanulóktól 6 kor., a künlakó tanulóktól 4 kor. évi külön díj szedessék.

Örvendetes tudomásul vettük, hogy a vallás- és közokt. miniszter úr felterjesztett kérésünkre a székelykeresztúri gymn. 6-ik és a tordai gymn. 1—3-ik osztályának a nyilvánossági jogot 1906/7. tanévre megadta.

A tordai gymnásiumhoz iskolai orvosnak dr. Pálfi Gyula tordaaranyos vármegyei főorvos, egyházi tanácsos afiát alkalmaztuk, a ki egyházunk iránt viseltető buzgó szeretetből e tisztre egyelőre minden díj nélkül vállalkozott.

Kuncz Elek tankerületi főigazgató, mint kormányképviselő az 1906/7. tanévben is meglátogatta középiskoláinkat. A hivatalos látogatásról felterjesztett jegyzőkönyvek igazolása szerint csak a kereszturi gymn. elhelyezési állapotát kifogásolta most is, egyebekben megelégedését nyilvánította. A kereszturi gymnásium újépülettel ellátására szükséges beruházási államsegély megnyerésére tettünk lépéseket. E tekintetben külön előterjesztést is teszünk.

Örömmel jelenthetjük, hogy középiskoláink tanárai fizetésének az állami középiskolai tanárok fizetésével egyenlővé tételére a vallás- és közokt. miniszter úr a megfelelő államsegélyt mint személyi pótlékot engedélyezte. E czímen 3 középiskolánk tanárai részére 1906 évi július hó 1-től, 1907. évi július hó 1-ig terjedő időre 10.380 korona útalatott ki.

Szintén örömmel jelentjük, hogy az állami 1907. évi XXVII. t. cz megalkotásával elemi népiskolai tanítóink fizetésének rendezése is végre megoldást nyer. Örömmel üdvözölhetjük, mindnyájan e törvényt, mely a tanítók nyomoruságos anyagi helyzetének javítására hivatott. Ezen törvény rendelkezéseinek megfelelőleg, a kolozsvári főgymnásium melletti elemi fiúiskola tanítóinak fizetését rendeztük is.

A vallás- és közokt. miniszter urat feliratilag kértük

fel az iránt, hogy az állami iskolai tanítók kinevezésénél a lehetőleg legyen figyelemmel az iránt, hogy az oly állami iskolákhoz, melyekben nagyobb számmal vannak unitárius növendékek, mindig alkalmaztassék egy-egy unitárius tanerő is. A minister úr őnagyméltóságának ezen feliratunkra adott kedvező válaszát megnyugvással vettük tudomásul.

Polgárdi iskolánknak az 1906/7. tanévre való ideiglenes beszüntetését, a növendékek csekély száma miatt, engedélyeztük.

Tanítói fizetéskiegészítés és évvödös korpótlékok fedezésére a megfelelő államsegély engedélyeztetett Inczeffi Áron és Szabó Margit magyarsárosi, Pálffy Samu dévaványai, Szentmártoni Bálint buzaházi tanító részére.

A kisebb számadások és gazdaságaink 1907. évi költségvetései jóváhagyattak.

A főtiszt. püspök úr számadásos jelentéseit a kezelése alatt álló Dávid Ferencz és Ezredévi emlékalapokról köszönettel vettük örvendetes tudomásul. Méltányló elismeréssel említjük fel, hogy az Ezredévi emlékalapot br. Petrichovich Horváth Kálmán főgondnokunk őméltósága 13-ik száz koronás adományával gyarapította.

Jogtanácsos afia. a peres ügyek állásáról jelentését rendesen megtette.

Az alamori birtokon egy drb. belsőségnek és a bányabükki birtokon egy darabka ingatlannak eladását engedélyeztük.

A budapesti egyházközségnek sikerült a tulajdonát tevő ház haszonélvezeti jogának megváltatlanul maradt $\frac{1}{3}$ -ad részét is megváltani, s az e célból felterjesztett szolgálat megfizetési szerződést örömmel hagytuk jóvá. Ez által az egyházközség a díszes háznak teljes tulajdonába és haszonélvezetébe jutott Igaz, hogy a házon levő terhek is az egyházközségre nehezedtek. Az egyházközség lelkes buzgósága előljáróságával szemben, ez ügyben is tanusított odaadó munkásságáért méltányló elismerésünket fejeztük ki.

Alföldi híveinkre tekintettel Füzesgyarmat központtal a körlelkészség beállítása elodázhatatlanná vált. Az előin-

tézkedések annyira megtétettek, miszerint remélhetőleg a körlelkészség rövid időn beállitható lesz.

Muzsnai ifj. Demeter János boldog emlékü alapítónk sirja fölött porladozásnak indult emlékkő helyett, hálás kegyeletünk jeléül egy diszes, márványból való emlékkőnek 800 korona értékben való elkészíttetését engedélyeztük.

Az ádámosi egyházközségnek engedélyt adtunk arra, hogy a templomában található műrégiségeket az országos Nemzeti Muzeumnak eladhassa s az eladási árt roskadozó temploma kijavítására fordithassa.

László Domokos udvarhelyközi felügyelő gondnok afiát felügyelő gondnoksága 30-ik évének betöltése alkalmából, méltányló elismerésünk és köszönetünk kifejezése mellett írásban üdvözlöttük.

Fájó érzéssel emlékezünk meg E. K. Tanácsunk egyik tagja Filep Albert egyh. tanácsos afia elhunytáról, a ki a marosi egyházkörnek is évtizedeken keresztül felügyelő gondnoka volt. Az egyházkört útasítottuk a felügyelő gondnoki állásnak szabályszerű betöltésére.

A belső emberi nyugdij-alapnál megszüntettük a nyugdíját elhalálozás okán: Varga Zsigmond, Vass István, özv. Tarcsafalvi Pálnénak és férjhezmenés okán özv. Dali Ádám-nénak.

A belsőemberi nyugdíjalap terhére özv. Sándor Gergelyné és kiskoru gyermeke részére a megfelelő özvegyi, illetve nevelési járulékot kiúaltuk.

A belső emberi nyugdij-intézet tagjai közé felvételtek: Papp Gyula és Kiss Károly lelkészek.

Építkezés és javításokra engedélyt adtunk a nagyszolymosi és medeséri egyházközségnek templomjavításra, a kövendi egyházközségnek énekvezéri lakház építésére.

Erdő-kihasználásra vagyon felügyeleti szempontból engedélyt adtunk: a tordátfalvi, martonosi, székelykereszturi, firtosváraljai, fiátfalvi és felsőrákosi egyházközségeknek.

Örökvásári és cserevásári szerződést jóváhagyunk: a hódmezővásárhelyi, sepsiköröspataki, kálnoki, ravai, felsőrákosi egyházközségeknek,

Végül tisztelettel jelentjük, hogy a tanügyek és gazdasági ügyekről külön részletes jelentéseket terjesztünk a Méltóságos és Főtitisztelendő Zsinati Főtanács elé.

Ezekben volt szerencsénk megtenni évi jelentésünket, a mennyiben az egy rövid jelentés keretében megtehető. Tisztelettel kérjük jelentésünk jóváhagyólag való tudomásul vételét.

A magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1907. évi augusztus hó 14-én tartott üléséből.

Ferencs József,
unitárius püspök.

Végh Mihály,
titkár.

Főtanácsi bizottság beadott és szintén felolvasott jelentésében ajánlja az E K Tanács ezen évi jelentésének jóváhagyó tudomásul vételét.

Egyben javasolja, hogy elismerés fejeztessék ki az elnökségnek, főjegyzőnek és titkár afiainak a lelkiismeretes, és buzgó munkálkodásért.

Zsinati Főtanács a fennebbi jelentést jóváhagyó tudomásul vétén, az elnökségnek, főjegyzőnek és titkárnak lelkiismeretes és buzgó munkálkodásukért méltányló elismerését jegyzőkönyvileg kifejezi.

10. Bizottságok kiküldése tárgyában elnökség javaslatát megtévén,

Zsinati Főtanács kiküldi:

a) A segélyek kiosztása tárgyában az E K. Tanács javaslatának megvizsgálására: Szentiványi Miklós egyházköri f. ü. gondnok afia elnöklete alatt esperes és felügyelő gondnok afiait.

b) A jelölést igénylő választásokra jelölő-bizottságnak kiküldi püspök elnöklete alatt

P. Horváth K. főgondnok, Fekete Gábor, Gál Jenő, Molnár Sándor, Kelemen Albert és Kisgyörgy Sándor fiait.

c) Szavazatszedő bizottságba Kisgyörgy Sándor elnöklete alatt Hadházi Sándor, Mózes Mihály fiait.

11. Az E. K. Tanács 248 – 1907 szám alatt jelenti, hogy id. Dániel Gábor tiszteletbeli egyházi főgondnok úr ő méltósága egy levelet intézett Főtanácsunkhoz, melyet az E. K. Tanács tisztelettel beterjeszt. Előadó a levelet felolvastván, az a következőleg szól:

Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!

Tisztelettel vettem az Egyházi Főtanácsnak mult év november hó 4-én 9. sz. a. kelt azon értesítését, mely szerint engemet a tiszteletbeli főgondnoki címmel felruházott.

Fogadja kérem ezen kitüntetésért vagy azon érdemem feletti elismerésért, a melyet főgondnoki hivatásom betöltésénél kifejezett, a leghálásabb köszönetemet.

Nem érzem magamat méltónak érdemeim oly nagyfoku elismerésére, mert én csak kötelességemet teljesítettem, abban is nagyobb volt az akarat, a jó szándék, mint a tehetség és ha törekvéseimet némi siker követte, ezt elnöktársaimnak, főkép püspökünknek, úgy azon egyházi és világi hitfeleimnek köszönhetem, a kik közjóra irányuló törekvésemben engem támogatni sziveskedtek. Ezeké főkép az érdem, ha egyházunk főgondnokságom hosszú éveit haladott

Végre szívesen kérem az egyházi főtanács tisztelt tagjait engemet még hátralevő éveimben is jóindulatokban és szeretetökben megtartani.

Kiváló tisztelettel lévén

Budapest, 1907. márczius 11.

igaz atyafia az Urban

Id. Daniel Gábor s. k.
tiszt. főgondnok.

Zsinati Főtanács tisztelettel és szeretettel fogadván a tiszteletbeli Főgondnok Úr tennebbi levelét, annak egészben jegyzőkönyvre vételét meghatározta.

12. Elnök előterjeszti, hogy a mint a tárgysorozatba fel is van véve, ez a Zsinati Főtanács hivatva van Mlgs Daniel Gábor lemondása következtében a 2-ik főgondnokot megválasztani. A főgondnok Egyh. Törvényünk 249. §-a értelmében, titkos szavazattal, élethossziglan választatik egyházunk világi tagjai közül. Méltóztassanak a szavazást elrendelni.

Alig, hogy az előterjesztés utolsó szava elhangzott, azonnal az egész gyülekezet felállván, kitörő lelkesedéssel kiáltotta: „Éljen Fekete Gábor!“ és kezdte sürgetni, hogy az elnökség Fekete Gábort azonnal főgondnoknak nyilvánítsa, s egy pillanatra visszafojtott lélekzettel várta az elnöki nyilatkozatot. Ezt a pillanatot a törvény őrei szerencsésen felhasználták arra, hogy a szokatlan lelkesedést a törvény keretébe tereljék, kérvén a választásnak azonnal elrendelését.

Zsinati Főtanács hivatkozással a törvényre, a főgondnok választását elrendeli, a szavazatszedő bizottságot útásítja a titkos szavazatok beszédésére s ennek végrehajtására az ülést 20 perczre felfüggeszti.

13. Megejtetvén a választás, a tovább folytatott ülésben a választási elnök jelenti: „Beadatott összesen 79 szavazat, ebből kapott Fekete Gábor 79 szavazatot. Ez az egyhangu szavazás lett igazi bizonylata, piros pecsétje a közszeretetnek és becsülésnek, mely Fekete Gábor kolozsvári kir. ítélőtáblai elnököt az unitárius egyházban környezi.

Erre Zsin. Főtanács Fekete Gábort egyhangulag megválasztott egyházi főgondnoknak nyilvánítja. Tőle a főgondnoki esküt beveszi, egyszersmind jegyzőkönyvre vétetni

határozza a megválasztott főgondnoknak gyönyörű programszerű beszédét, melylyel megválasztatását a Főtanácsnak megköszöni, valamint a püspök beszédét is, melylyel a választott főgondnokot főgondnoki székében üdvöзли.

Fekete Gábor főgondnok beszéde.

„Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács !

A diszes főgondnoki állásra történt megválasztatásom s ezen választásnak különös értéket kölcsönző egyhangúsága, megtöltötték szívemet és annyira áthatották egész valómat, hogy úgy érzem magamat, mint aki egy mély álomból felébredve kábultságából egy ideig nem tud magához térni. Én is alig tudok szavakat találni, hogy ennyi kegyességgel szemben, el nem muló hálámnak és bensőségteljes köszönetemnek, megfelelő módon kifejezést adjak.

Mélyen átérzem azon megtiszteltetés nagy értékét és jelentőségét, amelyben részesíteni kegyesek valának, annak a legnagyobb kitüntetésnek, amelyet az Egyház világi hívének adhat és a mely elismerés annyi érdemes és méltó atyánkfia mellett, most csekélységem felé fordult.

Mélyen átérzem, hogy ezen magas állással, nemcsak disz és tisztesség, hanem felelősségteljes fontos feladatok és terhes köteleességek is járnak, a melyeknek hiv és lelkiismeretes teljesítése, eredményes betöltése, sok tudást és még több tapasztalatot; sok körültekintést és előrelátást s még több tapintatot és önmérsékletet; sok önállóságot és függetlenséget s még több jóindulatot és atyafiságos szeretetet kíván s mindezek mellett erős hazafias érzést, felekezeti elfogultságon felül álló egyházas gondolkozást és valódi, tiszta unitárius szellemet feltételez — s úgy érzem, eme sok nagy kíváncsolommal szerény tehetségem és gyenge erőm nem áll arányban.

Aggodalom és kétkedés száll tehát lelkemre, hogy lehetséges lesz-e megtalálnom azon helyes utat, melyen

elődeim, legközvetlenebbül idősb Dániel Gábor nagyérdemű tiszteletbeli főgondnokunk, haladtak, akik mindig kiváló hazafiak és Egyházunk kimagasló, oszlopos tagjai voltak; a kiknek tudása, kiváló érdemei és a családi tradíció, mint világító fáklyák felismerhetővé tették vezéri voltukat; akik biztos kézzel vezették Egyházunk ügyeit; intézményeit megvédelmezték s azokat épen, sőt fejlesztve hagyták reánk.

Amidőn tehát ezen aggodalmak és kétségek között is tisztelettel meghajlok a Mlgos és Főt. Zs. Főtanács megtisztelő bizalma előtt s a reám ruházott állást hálás szívvvel elfogadom, őszintén kijelentem, hogy én eddigi kitüntető megbízatásaim mellett is, elég tért találtam Egyházunknak és iskolánknak szerény tehetségemhez képest szolgálatot tehetni s ezek is elegendők voltak még fokozott ambíciót is kielégíthetni és amit szolgálhattam azt tisztán hazafias és egyházi érzületemből folyó kötelességnek tekintettem, amiért további elismerés nem járhat, ilyet nem is vártam s arra csekélységem érzetében nem is vágytam. Elfogadom pedig a reám ruházott állást azért, mert hazám és egyházam szeretete kötelességemmé teszi a fontosabb teendőkkel járó megbízatás elől ki nem térni s a M. és F. Zs. Főtanács nagyértékű, kitüntető bizalmát tőlem telhetően, odaadó tevékenységgel meghálálni.

Teszem azért, mert jóleső érzéssel tölt el Egyházamnak, emez erős, hazafias szellemű Egyháznak szolgálatokat tehetni. Különös öröömre szolgál nagyérdemű Püspökünknek és Főgondnokunk bevált bölcs irányítása mellett működhetnem, kik nagyértékű jóindulatukkal és bizalmukkal eddig is kitüntetni kegyesek voltak, és biztat a remény, hogy ezt jövőre sem fogják tőlem megtagadni; és végül elfogadom, mert reménylem, hogy a Főtanács mélyen tisztelt egyházi és világi tagjai az imént megnyilvánított bizalmukkal továbbra is megfognak tisztelni s szivesek lesznek nagyértékű támogatásukban részesíteni.

Igérem tehát, hogy egyházunk és iskoláink közügyeit igyekezni fogok legjobb tehetségem és lelkiismeretem szerint önzetlenül és minden melléktekintet nélkül szolgálni,

közszabadságát, közintézményeit védelmezni és lehetően fejlesztetni. Ezek tekintetében az a cél fog vezetni, hogy egyházi és nevelésügyi érdekeink előbbre vitessenek, erősítsenek, de minden kérdésben szem előtt fogom tartani, hogy egyházunk autonómiája, törvényes szabadsága sérelmet ne szenvedjen s egyházunk anyagi érdekei ne érintessenek, ne veszélyeztessenek; vagyoni kezelés tisztaságára és a vagyon célszerű jövedelmeztetésére mindig a lehető legnagyobb figyelemmel leszek.

Tisztelettel kérem ezekhez szíves támogatásukat, mert közügyekben egyes ember magában álló tevékenysége nem érhet el nagyobb eredményeket, egyetértéssel azonban kicsiny dolgok is nagyra nevelhetők s ennek hiánya nagy dolgokat is elernyeszt. „A kis porszemelt elűjja egy szellő, egy lehellet, de hogyha egyggyé olvad, összenő, ha a porszemekből szikla alakul, -- a fergeteg sem ingathatja meg.“

Ajánlom magamat atyafiságos jóindulatukba.

Püspök beszéde.

„Méltóságos Főgondnok ur!

Azon mindnyájunkat mélyen meghatott, lélekemelő és nagyjelentőségű beszéd után, a melylyel Méltóságod egyhangulag főgondnökká történt megválasztatását elfogadni s esküjével is megerősíteni méltóztatott, fogadja ugy a magam, mint Zsinati Főtanácsunk nevében ez állásában tiszteletteljes s egyszersmind legmelegebb üdvözltemet. Engedje meg azonban Méltóságod, hogy én ez üdvözltemben is mindenek előtt örömmel emlékezzem meg 31 évvel ezelőtt 1876-ban az árkosi zsinaton id. Daniel Gábor ur őméltóságával egyidejűleg történt megválasztatásunkról, a kinek Méltóságod most helyébe lép. Jól esik nekem e megemlékezés, — bár némileg érzékenyen is érint, a mennyiben intésül szolgálhat arra, hogy az én útlevalem is már lejárandóban lehet — jól esik nekem e megemlékezés; mert id. Daniel Gábor ur őméltóságával, a ki mindnyájunk sajnálatára főgondnoki állásáról korára való hivatkozással lemondott s azt ismételt

kéréseinkre sem volt hajlandó visszavonni, azon 31 év alatt, a mely megválasztatásunk óta letelt, az egymás iránt viseltető kölcsönös bizalomnál fogva mindig a legjobb egyetértéssel járhattunk el szeretett egyházunk ügyei körül s talán dicsekedés nélkül elmondhatom, hogy ezen időszak nem marad együttműködésünk minden szép emléke nélkül egyházunk történetkönyvében.

Hasonló tisztelettel és érzéssel emlékezem meg báró Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok urral, bár rövidebb időre, de mégis már 15 évre terjedő együttműködésünkre, a kivel még iskolai életünkből fennálló barátságos bizalom fűz össze s a kivel ennél fogva szintén rám nézve mindig kedves, egyházunkra nézve pedig hasznos volt szolgálatunk; mert ő engem s én őt megértve, gondolatainkat közölve és kicserélve járhattunk el elnöki tisztünkben.

Ezeket előre bocsátva, most levonom a következtetést, mely szerint szerencsés levén évek óta Méltóságodnak is barátságával és bizalmával dicsekedhetni, teljes megnyugvással tekintek együttműködésünk elébe is, hogy szeretett egyházunk javára és előmenetelére irányuló törekvésünkben és munkálkodásunkban közöttünk is meglesz az egyetértés, a mire feltétlenül szüksége van azoknak, a kiket a közbizalom valamely ügy élére állít. Mert ha a vezetők nem értenek egyet, hogyan lehet a sereget összetartani. Pedig különösen a mi kicsiny egyházunknak az összetartásban volt mindig az ereje, ez tartotta fenn századok viharai között, a melyek felette átvonultak, ennek köszönheti fennmaradását s ez biztosítja jövőjét is, a mint erre Méltóságod is a főgondnokságot elfogadó beszédében hivatkozni méltóztatott.

De méltóztatott Méltóságod a programmszerű elfogadó beszédében azokat az irányelveket is feltüntetni, amelyek főgondnoki működésében vezetni fogják s fogadalmat tett arra, hogy teljes buzgalommal és odaadással minden erejét és tehetségét arra fordítandja, hogy a személyébe helyezett közbizalomnak megfelelően s munkássága főgondnoki tisztében legalább megközelítse nagyszerű elődeinek a főgond-

noki székben kifejtett munkásságát és tevékenységét. Nem szükség mondanom, hogy mennyire meghatott s mily örömet okozott mindnyájunknak e beszéde, mint annak elhangzásával s közben is többször kitört lelkes felkiáltások arról bizonyosságot tesznek. De bocsásson meg, ha én azt mondom, hogy nekem s megvagyok győződve, hogy zsinati főtanácsunknak is, sőt egész egyházunknak Méltóságod még erősebb biztosítékát adta e programnál a személyében történt szerencsés választásnak, egyházunkban a közbizalomnál fogva eddig elfoglalt állásokban már kifejtett és tényleg tanusított munkásságával és tevékenységével. Valóban, Méltóságod mint évek hosszú során át marosi egyházkörünk tényleges, később, a mikor kir. táblai elnökké történt kineveztetésével Marosvásárhelyről Kolozsvárra tette át lakását, tiszteletbeli felügyelő gondnoka, itt kolozsvári kollegiumunknak szintén felügyelő gondnoka, jogügyi bizottságunk elnöke, az E. K. Tanácsnak ismételt megválasztásokkal tagja, közügyi, pénzügyi, jogügyi, nevelésügyi, szóval minden irányu ügyeinek elintézése körüli tevékenységének, buzgóságának, hazafiságának és bölcsességének oly számos tanujelét adta, hogy most kifejtett programja nélkül is teljesen meglennénk győződve arról, hogy ez uttal is egyházunknak egy oly férfiát emelte a zsin. Főtanács a főgondnoki székbe, a kire méltán büszkék lehetünk, a ki nemcsak megközelíti, hanem méltó utóda lesz nagynevű elődeinek a főgondnoki székben s azoknak diszes névsorában annál kiválóbb helyet foglaland el, minél több időre terjed főgondnoksága.

Ezért a midőn ismételten szívem teljességéből a legmelegebben üdvözléném Méltóságodat főgondnoki állásában, kezeimet az égre emelve, kérem a gondviselő Istent, hogy adjon Méltóságodnak erőben és egészségben hosszú életet mindnyájunknak, szeretett családjá, a társadalom, hazánk és egyházunk örömére. Soká éljen.

14. Elérkezvén az isteni tisztelet ideje,

Elnök az ülést bezárja, a következő ülés idejét d. u. 5 órára kitüzi és a hiveket a templomba menetelre felhívja.

Mindezek után az ünneplő közönség megkezdte a szépen diszitett templomba való felvonulást, gyűlés tagjai, papok, világiak, püspök és főgondnok vezetése alatt. Ünnepi beszédet tartott Vári Albert székelyudvarhelyi lelkész a következő igék alapján: „Malakiás próféta 4-ik rész, 2 ik vers. Feltámad nektek, kik az én nevemet félitek, az igazság napja és egészség leszen az ő szárnyai alatt és előmentek, megszorodtok.“ Utána a püspök mondotta el üdvözlő beszédét a gyülekezethez. Mindkét beszéd lelkét elragadta, figyelmét pedig állandóan lekötötte a szorongó közönségnek. Urvacsorát osztott Ürmösi Kálmán szentgericezi lelkész. Közbe-közbe a dalárda is lelki élvezetet nyújtott.

MÁSODIK ÜLÉS.

Tartatott Csókfalván, 1907. évi augusztus 25-én délután 5 órakor kezdődőleg ugyanazon elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint az első ülésben.

15. Az E. K. Tanács 726—1907. szám alatt jelenti, hogy a marosi egyházkörben Filep Albert afia elhalálozása folytán megüresedett egyházköri felügyelő-gondnoki állásnak választás utján való betöltését 494—1907. szám alatt elrendelvé, az egyházkörnek folyó évben megtartott rendes közgyűlésén egyházköri felügyelő-gondnoknak Hajdu Elek egyházi tanácsos afia választatott meg.

A választás szabályszerűen történvén, ajánlja az E. K. Tanács, hogy Hajdu Elek afia ezen állásában erősíttessék meg és tőle a hivatalos eskü vétessék be.

Zsinati Főtanács az E. K. T. fennebbi jelentésére és ajánlatára Hajdu Elek egyházi tanácsos afiát a marosi egyházköri felügyelő gondnoki állásában megerősíti s tőle a hivatalos eskü bevételét meghatározta.

Erről a marosi egyházkör és Hajdu Elek afia értesíttessenek.

16. Az E. K. Tanács 1172, 1184 és 1175—1906. számok alatt a következő jelentést teszi:

Fájó érzéssel jelentjük be, hogy Benczédi Gergely közpénztárnok afia 1906. évi decz. hó 13-án hirtelen és váratlan elhunyt Mint tanár 36 évig, mint pénztárnok 25 évig működött egyházunk szolgálatában lelkiismeretes hűséggel és becsületességgel. E K. Tanácsunk a haláleset hírére azonnal rendkívüli ülést tartott. Az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvében is megörökitette s úgy jegyzőkönyvileg, mint a hátramaradt családhoz intézett iratban kifejezte fájó részvétérzetét. Benczédi Gergelyt az egyház halottjának nyilvánította. Külön gyászjelentést adott ki s a ravatalra koszorút helyezett. A temetést a család beleegyezésével a kollegium előcsarnokából rendezte és a sirnál dr. Boros György bucsubeszédet mondott az E. K. Tanács nevében. Méltán fájlalhatjuk e puritán jellemű férfiúnak elvesztését, aki minden téren, a hova egyházunk érdeke hívta, állította, igaz, lelkes buzgóságu munkás volt.

A haláleset folytán a pénztár és kezelésére vonatkozólag az E. K. Tanács következőleg intézkedett:

A pénztári összes helyiségek, valamint a levéltár helyisége a haláleset napján hivatalosan lepecsételtetett s miután az elhunyt családja is, felelősségének tudatában, kifejezte óhaját, hogy az év hátralevő részére Albert Dénes afiát óhajtja a pénztár kezelésével megbizni; E. K. Tanácsunk megbizta nevezett egyházi tanácsos afiát a pénztár kezelésével 1906. év decz. 31-ig, azzal, hogy az évi számadásokat is készítse el és a maga idejében terjessze be. És mert Albert Dénes afia hajlandónak nyilatkozott az 1907. év folyamára elvállalni a h.-pénztárnokságot, E. K. Tanácsunk megválasztotta az 1907. év január 1-től decz. 31-ig terjedő időre h.-pénztárnoknak. Tőle a hivatali esküt, valamint pénztárnoki kaucziót bevette s részére a pénztárnoki fizetés 1907. évre kiutaltatott. A pénztár hivatalosan számbavéte-

tett és átadatott Albert Dénes h.-pénztárnok afiának. A pénztárnoki állás rendezését és betöltését illetőleg külön javaslatot terjesztünk be.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, ezen jelentés jóváhagyó tudomásulvételére.

Főtanácsi bizottság az E. K. Tanács ezen jelentését azzal az indítvánnyal toldja meg, hogy a Zsinati Főtanács is Benczédi Gergely egyh. pénztárnok áldott emlékét, az ő hasznos és lelkes működését jegyzőkönyvileg megörökíteni sziveskedjék s erről a boldogult családját őszinte fájó részvételének kifejezése mellett értesitse.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi és a Főt. bizottság indítványához készséggel hozzájárul.

17. Az E. K. Tanács 261 — 1907. szám alatt jelenti, hogy özv. Dr. Nagy Károlyné szül. Szakács Mikes Terka úrnő kolozsvári kollegiumunk javára 2000 azaz kettőezer korona alapítványt tett és ezen összeget kézipénzül be is fizette a következő alapító-levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Alólirott özvegy Dr. Nagy Károlyné, született Mikes Szakács Terka, 1899-ben elhalt férjem emlékére 2000 azaz Kettőezer korona alapítványt teszek, a melyet készpénzben ezen alapító-levelemhez csatolva, ezennel ki is fizetek a kolozsvári unitárius kollegium számára a következő feltételek mellett:

1. Az alapítvány Dr. Nagy Károly, abrudbányai orvos emlékére neje Szakács Terka által tett alapítvány czimen külön kezelendő örökre a Magyarországi Unitárius Egyház közpénztárában, hasonlóan más alapítványokhoz a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő, illetve Főtanácsa felügyelete és rendelkezése mellett.

2. Az alapítvány időszerű kamatjával a kolozsvári Unitárius Kollegium VII. vagy VIII. gymn. osztályában járó

unitárius vallásu, jó tanuló és jó magaviseletű olyan tanuló segélyeztetik internátusi vagy konviktusi költségeiben a kollegiumi isk. igazgatóság ajánlatára az E. K. Tanács által. a kinek czélja az orvosi pályára lépni s elhatározta magát, hogy gymnasiumi tanulmányainak végeztével a tud. egyetemen e pályára fog készülni.

3. Az alapítványhoz első sorban boldogult férjem vagy az én ágamon levő rokon tarthat igényt, ilyennek hiányában segélyezhető abból bármely más VII-ik vagy VIII-ik gymn. osztálybeli tanuló a 2. pontban jelzett minősültséggel, de mindig csak egy tanuló segélyezhető, ha többen lennének is, akik az alapítványra igényt tarthatnak.

4. A mely tanuló a gymnasiumi tanfolyam alatt az alapítvány élvezetébe jutott, ha arra érdemesnek találta, annak élvezetében marad, mint egyetemi tanuló is, — a mennyiben a kollegiumban benn lakik, esetleg étkezik is, e nemü szükségei pótlására mindaddig, a míg kellő időre az orvosi oklevelet magának megszerezhetné, — a mennyiben nem a kollegiumban laknék, készpénzül élvezheti.

5. A melyik évben a feltételeknek megfelelő tanuló nem lenne, az alapítvány kamata a tőkéhez csatolandó. De ha valaki csak akkor határozná is el magát, hogy az orvosi pályára lép, a mikor a gymnasiumi tanfolyamot elvégezte, tehát az érettségi vizsgálatot már letette, innen kezdve is, ha a fennebbi feltételeknek megfelel, a netán ürességben levő alapítványi segélyben részesítendő.

6. Ha egy tanuló, a ki a VII. vagy VIII. osztályban az alapítvány élvezetébe jutott, a gymn. tanfolyam bevégeztével megváltoztatná szándékát s nem az orvosi pályára készülné, az addig élvezett segélyt visszatéríteni köteles, a mi az alaphoz lesz csatolandó.

7. Az alapítvány az 1908/9. iskolai évben lesz életbe léptetendő, a mikor annak egy évi kamatja már rendelkezésre fog állani.

Kimondhatatlanul jól esik lelkemnek, hogy felejtetetlen férjem emlékét e szerény alapítványommal, melynek elfogadását remélem is, kérem is, megörökíthetem annál a

tanintézetnél, a melynek egykor ő is növendéke volt s éppen azon tudományszakra nézve, a melyet ő a legnagyobb lelkiismeretességgel és sokaknak javára mivelt, a míg a jó Isten életének kedvezett. Legyen az alapítványon Istennek szent áldása!

Kelt Abrudbányán, 1907. március 13-án.

*Ösv. Dr. Nagy Károlyné,
ssül. Szakács Mikes Terka s. k.*

Az E. K. Tanács az alapítványt elfogadta és útasította egyházunk pénztári hivalalát az alapítványnak az alapító-levél értelmében való kezelésére. Az alapító-levél eredeti példánya megőrzésre átadatott a pénztári hivatalnak és az alapítványt tevő nemeslelkű urnővel szemben kifejeztetett E. K. Tanácsunk köszönete.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot tett intézkedéseinek jóváhagyására.

Zsinati Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel elfogadván, az E. K. T. tett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi.

18. Az E. K. Tanács 437—1907. szám alatt jelenti, hogy Gombos Sámuel egyházi tanácsos afia székelyszereszturi gymnasiumunk javára 300 azaz háromszáz korona alapítványt tett és ezen összeget készpénzül be is fizette a következő alapító-levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Alólírtat Egyháza iránti hő szerelme s felejtethetlen gyermeke emlékének fentartása arra készítették, hogy az utolsó fizetésjavításból „Gombos Erzsi alap czimen“ háromszáz koronát letegyen a székelyszereszturi unitárius gymn. számára. Óhajtásom, hogy ezen összeg kamatja a tőkéhez csatoltassék, míg az alapítványt tevő apa és anya élnek. Ha előbb halnának el, míg az alapítvány 400 koronára, azaz Négyszáz koronára növekedik, akkor is meg kell várni az időt, míg legalább 400 korona tőke leend belőle.

Ha az alapítványozónak mód nyílik arra, hogy a tőke növekedéséhez bár még száz koronával járulhassanak, akkor megvárando, míg a tőke legalább 500 korona leend s akkor kamatjának $\frac{3}{4}$, esetleg $\frac{4}{5}$ része kiadható egy jóra való tiszta jellemű unitárius tanuló ifjunak; $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{5}$ kamatrésze okvetlen tőkésitendő. A $\frac{3}{4}$ illetve $\frac{1}{4}$ kamatrész a 400 korona tőkéhez, az esetleg $\frac{4}{5}$ illetve $\frac{1}{5}$ az 500 korona tőkéhez viszonyítva használható fel. Ez a kicsi, szerény adomány hattyudalom pályám végén.

Székelykeresztur, 1907. május hó 12-én.

Gombos Sámuel.

Az E. K. Tanács az alapítványt elfogadta s útasította a kereszturi gymn igazgatóságát az alapítványnak az alapítólevél értelmében való kezelésére. Az alapítólevél eredeti példánya megőrzésre beadatott egyházunk pénztárába. A nemeslelkű alapítványozó és nejével szemben kifejeztetett E. K. Tanácsunk köszönete. Kéri a Zsinati Főtanácsot tett intézkedései jóváhagyására

Zsinati Főtanács az alapítványt maga részéről is köszönettel elfogadván, az E. K. Tanács tett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi.

19. Az E. K. Tanács 513—1907. szám alatt jelenti, hogy Bedő Dénes egyházi tanácsos afia székelykereszturi gymnasiumunk javára 100 azaz Egyszáz korona alapítványt tett a következő alapító-levél mellett:

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Mely szerint alólírott Bedő Dénes nyugalmazott m. kir. állami tanítóképző-intézeti tanár, a székelykereszturi unitárius gymnasium számára 100 korona, azaz száz korona alapítványt tesz: „Bedő Dénes konviktusi alap“ címen

Ezen összegecske kamatja a konviktusi intézmény létesítéséig tőkésitessék, azután egy szegénysorsu, jó magaviseletű, szorgalmas tanuló élclmezési segélyben való részesítésére lesz fordítandó.

Ez alapítvány összeg kifizetésére fordítom a „Székelykereszturi Önségélyző Népbank“ 1907. évi közgyűlése által részemre, mint a nevezett pénzügyintézet volt igazgatója részére az 1906. évre megszavazott jutalomdíjat, mely száz korona alapítványnak befizetésével Pap Mózes, a „Székelykereszturi Önségélyző Népbank“ jelenlegi igazgatóját bízta meg.

Marosvásárhely, 1907. május hó 26-án.

Bedő Dénes s. k.

nyug. áll. tanítóképző-intézeti tanár.

Az E. K. Tanács az alapítványt elfogadta és útasította a székelykereszturi unitárius gymnasium igazgatóságát az alapítványnak az alapító-levél értelmében való kezelésére. Az alapító-levél eredeti példánya megőrzésre beadatott egyházunk pénztárába és nemeslelkű alapítóval szemben köszönete fejeztetett ki.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot tett intézkedései jóváhagyására.

Zsinati Főtanács az alapítványt maga részéről is elfogadván, az E. K. Tanács tett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi.

20. Az E. K. Tanács 899 — 1907. szám alatt beterjeszti a gazdasági bizottságnak évi jelentését egyházunk gazdaságainak állapotáról a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

Az 1906. év gazdasági eredményéről és 1907. év gazdasági viszonyairól valamint bizottságunk működéséről jelentésünket a következőkben terjesztjük elő:

1906. évben az időjárás igen változó, de e mellett eléggé kedvező volt.

A termés úgy az őszeiben, mint a tavasziakban csak közepes. A mutatkozó termés nem felelt meg a várakozásnak; nagy szalmatermés volt kevés szemterméssel, az öntés igen gyenge volt, a minek oka, hogy a gabona általában

dült volt. A szem minősége közepes vagy ezen aluli volt, a zab pedig éppen gyöngé volt.

A tengeri-termés Ladamos—Alamoron és Bunban jó, Bágyonban és Bányabükkön közepes, P.-Szent-Miklóson gyöngé volt. Ez utóbbi helyen a drótféreg pusztította el.

Lóher és luczerna kevés magot adott, az is gyöngé minőségű volt. Paszuly jól, borsó rosszul termett.

Ugy a természetes, mint a mesterséges takarmány-félék igen bő termést adtak. A tavaszi és nyári esőzések s az ezek következtében történt kiöntések Bunban mintegy 30 holdról eliszapolták a szénát, Bányabükkön pedig több mint 50 szekér szénát iszapolt el a víz, úgy, hogy még a sarjút sem tudtuk letakarítani a leiszapolt fűtől. Mindazonáltal a teleltetéshez e helyeken is elegendő takarmány volt, úgy, hogy a kemény és hosszú tél dacára is csak Alamoron kellett az előírányzatnál több erőtakarmányt felhasználni.

A legelők a nedves időjárással bő tápot nyújtottak, úgy, hogy az állatállomány kitűnő állapotban ment neki a télnek.

Szőllőtermés Bunban, Pusztaszentmiklóson és Bágyonban volt, de kevés, Ladamoson a korai fagy azt a keveset is, a mi mutatkozott, tönkre tette.

Gyümölcs csak Ladamoson és Alamoron volt, de ott is kevés.

A komlótermés igen jól sikerült.

Az erdészet a rendes hozamot szolgáltatatta, a levágott fa értékesítve lett.

Az állatállomány minden birtokon egészséges volt s jó állapotban ment telelőre. Járvány sehol sem pusztított.

Az 1906. évi őszi vetések elég rendesen foganatosítottak. Legnagyobb részben trágyázott ugarba lett géppel vetve. Vettetett összesen 428.564 hold búza, 81 220 hold rozs, 27 hold őszi bükköny, összesen 536.784 hold. Az őszi vetésekben felette nagy kárt tett a nagy mennyiségben fellépett egér. Tavaszaiak alá fel lett szántva összesen 206 hold.

A gazdaságok évi jövedelmezősége a megvizsgált számadások szerint a következő:

1. Ladamos—alamori Augusztinovich-birtokból közpénztárba beadatott	11480 K. 97 f.
2. Buni Berde Mózsa birtokból közpénztárba beadatott	6000 „ — „
3. Pusztaszentmiklósi Derzsi János birtokból közpénztárba beadatott	3000 „ — „
4. Bányabükki birtokból közpénztárba beadatott	6343 „ 28 „
5. Bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna birtokból közpénztárba beadatott.....	2000 „ — „
6. Debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia birtokból közpénztárba beadatott....	2543 „ 60 „
7. Vajdahunyadi Koncz Judith birtokból közpénztárba beadatott.....	300 „ 83 „
Összesen.....	31668 K. 68 f.

A Ladamos—alamori gazdaságból az 1906. évi költségelőirányzat szerint beadandó lett volna 25.400 K. 1906. év végéig, az E. K. Tanács által a számadások lezárására kitűzött határidőig, beadatott a közpénztárba 11.480 K. 97 fill. s így 1907. évben 1906. év javára még beszolgáltatandó lett volna 13.819 K. 08 f., azonban az 1907. évi jóváhagyott költségvetésben a magas munkabérek és a báránylehullás figyelembevételével az 1906. év javára beszolgáltatandó összeg 12000 K.-ban lett megállapítva, ebből beadatott a folyó évben eddig 3100 korona, a többi beadása az évi eredménytől függ.

A buni Berde Mózsa alapítványi birtokból az 1906. évi költségelőirányzat szerint beadandó lett volna 9000 korona. 1906 végéig, az E. K. Tanács által a számadások lezárására kitűzött határidőig, beadatott a közpénztárba 6000 K. s így 1907. évben 1906. év javára beszolgáltatandó lett volna 3000 K., azonban az 1907. évi jóváhagyott költségvetésben az 1906. év javára beszolgáltatandó összeg arra tekintettel, hogy a birtok malom-jövedelmétől elesett, 2200 K.-ban lett megállapítva. Miután azonban a Mélt. és Főtisztelendő E. K. Tanács jóváhagyásával egy komlószáritót építünk Bunban, a 2200 K.-t ezen építésre visszatartottuk, Ezen 2200 koronát

a f. évre előirányzott jövedelmen felül 1907. év október 31-éig be fogjuk szolgáltatni.

A pusztaszentmiklósi Derzsi János birtok az 1906-ra előirányzott 6000 K.-ból 3000 K.-t 1906-ban beadott, 3000 K. pedig az 1906. évi termelésből ájtött gabona eladási árából 1907-ben kifizette.

A bányabükki birtok után előirányoztatik 1906-ra 7000 K., ebből 1906. év folyamán 6343 K, 28 f. beadatott, ájtött 1907-re 656 K. 27 f., mely 1907. év tavaszán be is adatott.

A bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna birtok csekély jövedelmének oka a feles művelés alatt álló földek termőerejének gyengeségén felül az, hogy a széna, mely a jövedelem fő alkatrészét képezi, csak 1907-ben volt eladható, de a vételárat csak f. év szeptemberében fogják vásárlók megfizetni. 1906-ra elő volt irányozva 4000 K., ebből 1906-ban beadatott 2000 K., a széna árának bevételezése után a 2000 K.-t befizetjük.

A tagosítás még mindig nem nyert befejezést, de 1907. év őszén remélhetőleg az is megtörténik s így e birtokból is jövőre megfelelő berendezés mellett nagyobb jövedelem várható.

A debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtokból 2543 K. 60 f. jövedelem folyt be, ebből 400 kor. az előirányzott jövedelmen felül van, de ez mult évi hátrálék. Vajdahunyadon a rendszerinti jövedelemnek megfelelőleg 300 K. 83 f. adatott be.

Az 1907. év rendkívül erős hosszantartó téllal kezdődött, mely csak április elején engedett annyira, hogy a tavaszi munka kezdetét vehette. Május végéig állandóan szeles, csapadék nélküli időjárás volt, később mai napig bő csapadék van meleggel váltakozva.

A nagy tél miatt a már megelőzőleg egerek által megrongált őszi vetések rosszul teleltek, a búza általában ritka, különben szép kalászos volt, szeme jó, bár nem prima. A rozs a bányabükki birtokban gyenge, közepes termést mutat, Ladamoson egy tábla jobb — ez is csak gyenge termést ad, a többi oly gyenge, hogy alig adja vissza a

vetőmagot. Bunban nagyon is gyenge a rozstermés, 20 holdat ki is kellett szántani a tavaszon, miután az teljesen kiveszett. Az őszi búzavetések, kivált a gyengébbeket, a rozsdá nagyon meglepte, a kárt azonban még megállapítani nem lehet. A tavaszi kalászosok általában jók, szép termést mutatnak, a rozsdá nem bántja, a szem fejlett, egyenlően érnek.

Jégverés volt Alamorón május 25-én, június 5 és 25-én. A vetések jég ellen biztosítva voltak, a kár 2200 K.-ban lett felvéve.

A tengeri általában szép. Lóher és luczerna az őszen és télen az egér és az erős tél által nagyon megrongáltott, igen gyér, kevés magtermésre van kilátás. Paszuly jó termést mutat.

Takarmánynemüeknél a lóher és luczerna gyenge termést adott, zabosbükköny jó volt, csalamádé jó. A széna-termés a száraz haraszt miatt 20—25%-kal kevesebb a tavalyinál, Bányabükk kivételével, hol nagy termés van. Sarjuteremés csak közepes várható. A széna stb. szépen száradt. Minőség igen jó, hordása be van fejezve. A répa-termés Bányabükkön jó, a többi birtokokon — Szentmiklós kivételével, hol a csimmaz és bogár a vetést nagyon megiritkította — közepes.

Legelő mindenütt jó, bő tápot nyújt.

Szőlő fél termést ígér, mert a tavalyi szeptemberi fagy a vesszőt nem engedte beérni, a hosszú tél is ártott neki. A bágyoni szőlőt a filoxera egészen kipusztította.

Az újabban ültetett szőlők úgy Bunban, mint Ladamoson jól eredtek s jól fejlődtek, már ez már teremni kezdenek. A szentmiklói szőlő is már termőké, úgy, hogy az idén már féltermést ad.

Gyümölcs-termés csak Bágyonban van teremés, Ladamoson is van, de kevés.

Komlótermés szép; 6—7 mm. átlagtermés várható.

A folyó év tavaszán 1 hold új komlós lett beállítva Bunban.

Erdészetről a f. év tavaszán ki lett ültetve:

Ladamos-Alamoron	8000 tölgy	30000 akác	20000 fenyő
Bunban	5000 „	3000 „	— „
Pusztasz.-miklóson	3000 „	500 „	— „
Bányabükkön	12000 „	— „	— „
	28000 tölgy	38000 akác	20000 fenyő

Összesen 86.000 csemete. Jól fogantak, szépen fejlődnek. A vágások az üzemtervnek megfelelőleg történtek.

A ló- és marhaállomány egészséges volt. A juhállományt Alamoron ellenben megviselte a nagy tél. A bárányokból 33% pusztult el a nagy hideg és az anyák tejhiánya miatt. A sertések között f. év elején vész volt Alamoron és Szentmiklóson. Alamoron 60%, Szentmiklóson 90% pusztult el a malacokból. A fertőtlenítések kellő módon foganatosítottak; ma úgy a sertés-, mint a juhállomány egészséges. Az állat-állomány szaporítása iránti javaslatunkat 202—1907. sz. alatti felterjesztésünkben megtettük.

Nagyobb építkezés nem történt a f. évben. A bánya-bükki istálló és a buni komlószáritó építése most foly.

Birtokot sem a múlt, sem a jelen évben nem vásároltunk. Jelenleg Sárdon 209 h. szomszédos birtok megvétele folyamatban van.

A múlt évben eladatott Ladamoson 11 h. 56 □ öl szántó, mely a birtoktól távol a község mellett fekszik 9000 K. áron és a községben egy 290 □ öl területű belsőség 800 K. árban. Vételáruk csak részben folyt be.

A közegészségi állapot jó volt.

A gazdaságok 1906. évi számadásait és 1907. évi költségvetéseit gazdasági szempontból megvizsgáltuk s véleményes jelentéseinket felterjesztettük.

A Ladamos—alamori gazdaságot megvizsgáltuk július 6—8 án, a többi gazdaságok megvizsgálását ezután ejtjük meg.

Az egyháznak összes kolozsvári házai felett felügyeletet gyakoroltunk s azok jókarban tartásáról gondoskodtunk.

Bizottságunk elintézett 1806-ban 16 ülésen 219, és 1907-ben ez ideig 12 ülésen 219 ügyet.

A munkásviszonyokra általában bénítólag hatott a szocializmus s ezzel, valamint a kivándorlással felmerülő munkáshiány.

Méltóztassék jelentésünket a Mélt. és Főt. Zsinati Főtanács elé terjeszteni, hol annak jóváhagyó tudomásul vételét kérjük

A Magyarországi Unitárius Egyház Gazdasági Bizottságának Kolozsvárt, 1907. évi augusztus hó 14-én tartott üléséből.

Teljes tisztelettel

Petrichevich-Horváth Kálmán s. k.

b. elnök.

Dr. Nagy Zoltán s. k.

b. jegyző.

Az E. K. Tanács felvilágosításul megjegyzi, hogy a jelentésből azért hiányzik az egyes gazdaságok évi jövedelmének $\%$ -okban való kimutatása, mivel az E. K. Tanács határozata szerint jövőben nem a gazdasági év, hanem a naptári évnek megfelelően lesz feltüntetendő az egyes gazdaságok jövedelmezősége. Ez okon az 1906. év átmeneti évnek tekintendő, minthogy ez év első felében beszolgáltatott jövedelem az 1905. évet illetőleg kimutatattott.

E. K. Tanács a jelentés hiányának pótlása végett, utasította a pénztári hivatalt, hogy a pénztári főkönyvek adatai alapján a legnagyobb pontossággal mutassa ki, hogy egyes gazdaságaink az 1906. év egész folyamán mekkora összeget szolgáltattak be a közpénztárba jövedelem gyanánt és a beszolgáltatott összeg, hány $\%$ os jövedelemnek felel meg. A pénztári hivatal által egybeállított kimutatás következő:

Folyó- szám	Birtok megnevezése	Leltári érték	Évi jövedelem	Százalé- kokban
1	Bányabükki	207122.62	8235.78	3.97 $\%$
2	Buniből	155132.—	9000.—	5.86 $\%$
3	Bágyonból	110515.—	4000.—	3.61 $\%$
4	Pusztaszentmiklósról . .	144769.—	7000.—	4.83 $\%$
5	Ladamos--Alamorról . .	488200.13	21919.67	4.48 $\%$
6	Szabó József debreczeni	52048.60	2250.—	4.32 $\%$

E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot a jelentés jóváhagyó tudomásulvételére.

E. K. Tanács előterjesztése után felolvastatott a főt. bizottság jelentése is, a melyben:

Különösen elszomorítónak jelenti, hogy Alamoron a juhállományt annyira megviselte a tél, hogy pl. a bárányokból 33% pusztult el a nagy hideg és az anyatej hiánya miatt. A sertésekből pedig Alamoron 60%, Szentmiklóson 90% pusztult el, miért is javasolja: méltóztassék Zsin. Főtanács szigorú vizsgálatot indíttatni, hogy kit terhel a felelősség e károkért, melyektől — ha kellő időben, kellő formában előleges intézkedés történik — a gazdaságot meg lehetett volna óvni. A gazdasági bizottság felkérendő lenne, hogy hasonló esetekben mondjon véleményt jövőben is a felelősségről.

Bizottság helyesli az E. K. Tanács azon intézkedését, hogy jövőben a gazdaságokról vezetett számadás a naptári év és ne a gazdasági év szerint szerkesztessék, mert ez megfelel a kezelés egyöntetűségének és helyességének.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésének keretében a gazdasági bizottság évi jelentését egyházunk gazdaságainak állapotáról, jóváhagyó tudomásul veszi; az E. K. T. intézkedéseit szintén jóváhagyólag veszi tudomásul, a Főtanácsi bizottság által javasolt vizsgálatot pedig mellőzi, tekintettel arra, hogy a Főt. bizottság által tett észrevételekre a felvilágosítások, tárgyalás közben, megadattak s mert az ajánlatba hozott vizsgálat utólagos megejtése úgy sem vezetne célra.

21. Az E. K. Tanács 1173 — 1906., 342. és 434 — 1907. számok alatt jelenti, hogy pénztárvizsgáló bizottság a pénztárvizsgálatokat 1906. évi decz. 20., 1907. évi márcz. 25. és április hó 26-án megtartotta úgy a közpénztárnál, mint a belső emberi nyugdíjpénztárnál. Az 1907. évi április 26-án tartott vizsgálat az összes értékekre is kiterjedt. Úgy

a közpénztárnál, mint a belső emberi nyugdijpénztárnál minden rendben találtatott.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, ezen jelentésnek tudomásul vételére.

Ezt ajánlja a Főtanácsi bizottság is azzal, hogy úgy a pénztárvizsgálóknak, mint a pénztárnoknak és ellenőrnek kifogástalan munkálkodásukért fejeztessék ki a Zsinati Főtanács elismerése.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács jelentését tudásul vévén, úgy a pénztárvizsgálóknak, mint a pénztárnoknak és ellenőrnek elismerését nyilvánítja.

22. Az E. K. Tanács 149. és 652—1907. számok alatt a székelykereszturi gymn. kiépítése ügyében a következő előterjesztést teszi:

Az elmúlt évben beterjesztett jelentésünk rendén jeleztük, hogy 880—1906. sz. alatt tett feliratban kértük a vallás-és közokt. miniszter urat, miszerint eltekintve attól, hogy kereszturi gymnasiumunk csak 6 osztályu, a fenntartási államsegélyre vonatkozólag egyházunkkal ez intézetet illetőleg kössön szerződést s annak folytán a kért 213.577 kor. 85 fill. beruházási államsegélyt is engedélyezze. A váltás és közokt. miniszter ur ezen feliratunkra 90.226—1906, minist. szám alatt a következő választ adta.

„Folyó évi szeptemper 13-án 880. sz. a. kelt előterjesztésében a képviselő-tanács azon kérést intézi hozzám, hogy a székelykereszturi unitárius gymnásiumnak, mint hat osztályu középiskolának segélyezését foglaltassam szerződésbe, s a hat osztályu gymnasium részére emelendő épület céljaira engedélyezzek 213577 kor. 85 fillér beruházási államsegélyt.

Az első kérést illetőleg van szerencsém a képv. Tanácscsal tisztelettel közölni, hogy a székelykereszturi gymnasiumnak, mint hat osztályu gymnásiumnak állami segélyezését nem foglalhatom szerződésbe. A középiskolai tör-

vény 2-ik §. szerint csonka középiskolák csak kivételesen állíthatók fel. A középiskolai törvény e rendelkezéséből az következik, hogy a midőn egy középiskola államsegélyre állandóan biztosítatik, kívánatos a középiskolát a végleges kifejlesztés alapjára fektetni. A közoktatási kormány eddig is minden esetben ezt az elvet tartotta szem előtt, s a hatosztályu középiskolák fenntartóival az államsegélyre vonatkozó szerződést csakis a nyolcz osztályu középiskolává leendő kifejlesztés mértéke és szükségletei szerint kötötte meg.

Önként következik azonban, hogy a nyolcz osztályra szóló szerződés még nem jelentené azt, hogy a hatosztályu gymnasium mindjárt most vagy a közel jövőben fejlesztés még tovább, hanem akkor, amikor az államsegély oly mértékig emelkedik, a melyben a kifejlesztés költségei fedezhetők.

A midőn tehát készségemet fejezem ki az iránt, hogy a székelykereszturi gymnasiumot, mint hat osztályu gymnasiumot ezentul is mint eddig a rendelkezésemre álló fedezet keretén belül ideiglenesen segítyezzem, egyuttal kijelentem, hogy a segélynek szerződésbe foglalását csak azon időponttól kezdve helyezhetem kilátásba, a mikor az intézet fentartója a gymnasium továbbfejlesztésének idejét elérkezettnek látja.

A mi a kért beruházási államsegélyt illeti, van szerencsém a képv. tanácsot tisztelettel értesíteni, hogy a törvényhozás hozzájárulása esetén hajlandó vagyok egy teljes főgymnasium szükségleteinek megfelelő épület céljaira a terv és költségvetés előzetes bemutatása mellett legfeljebb 240000 koronáig terjedhető beruházási államsegélyt engedélyezni, feltéve, hogy a Tanács az intézetnek 8 osztályúvá való kifejlesztését előzetesen elhatározza. Megjegyzem, hogy internátus céljaira beruházási államsegélyt nem engedélyezhetek s így a mennyiben a Tanács a főgymnasiummal kapcsolatban internátus építését is tervezné, a költségvetés tervezetében feltüntetendő lesz, hogy mibe kerülnek a gymnasium céljaira, mibe az internátus céljaira emelendő helyiségek.

Az E. K. Tanács a miniszteri válaszirat beható tárgyalása után, tekintettel arra is, hogy úgy a miniszteri irat értelmében, valamint a székelyföldön levő hiveinknél nyilatkozó közhangulat következtében, nehéz lehet már ezen gymnasiumunknak 8 osztályúvá kifejlesztésével szemben határozott állást foglalni el, a kifejlesztésnek elvileg kimondását megelőzőleg szükségesnek tartotta a kérdés pénzügyi oldalával is számot vetni s így készíteni elő az ügyet a Zsinati Főtanácsra, mely egyedül hivatott a miniszteri leiratra választ adni, a kiegészítést vagy annak ellenkezőjét illetőleg. Ehez képest 149—1907. szám a. elhatározta: hivassék fel a székelykereszturi gymnasium igazgatósága, hogy a gymnasium 8 osztályra kiegészítése tárgyában állítson egybe egy költségvetést, hogy tekintettel egy 8 osztályu gymnasium személyi és dologi kiadásaira a mostani igényeknek megfelelőleg mennyit tenne ki a szükséglet s arra ez idő szerint minő fedezet állna rendelkezésünkre s a hiány kipótlására minő forrásokat lehetne nyitni? Valamint tisztán csakis a gymn. tanczéljaira szükséges épületet ellehetne-e és minő módon helyezni a gymnasiumnak jelenleg rendelkezésünkre álló területén, úgy hogy a meglevő épület csakis internátus czéljaira tartassék fenn?

Továbbá kéressék fel Pákey Lajos építészmnérk afa, hogy tegyen számítást arra nézve, hogy egy 8 osztályu gymnasium tanczéljaira szükséges épület, a berendezéssel együtt, hozzávetőleg mibe kerülne? Ezeknek az adatoknak alapján lehetne azután érdemleges tárgyalás alá venni az ügyet.

Egyszersmind határozta, hogy a vallás- és közokt. miniszter úrhoz, leiratára való hivatkozással, tétessék felterjesztés, melyben kifejeztetvén a minister ural szemben az E. K. Tanács köszönete, székelykereszturi gymnasiumunk iránt megnyilvánult jóindulatáért, értesíttessék a miniszter úr, hogy a székelykereszturi gymnásium 8 osztályra kiegészítése kérdésében a kért elvi kijelentést megtenni Egyházi Főtanácsunk hatáskörébe tartozik, a mely legközelebbi ülését f. évi augusztus hóban tartja meg, s ez okon addig a

határozott válaszadásra legyen kegyes időhaladékokat adni. A mennyiben pedig leiratából nem vehető ki tisztán az, hogy vajjon az elvi kijelentéssel egyidejűleg az időt is meg kell-e határozni, a mikor a gymnasium 8 osztályra kiegészítendő lesz s nevezetesen ezt az államsegély maximumának megadásához kívánja-e kötni, vagy ahoz a mikor az államsegély mellett egyházunk is a megfelelő összeggel rendelkezik; továbbá, hogy mekkora összegű évi államsegély nyerhetésére lehet reményünk, mivel egyházunk szégyenes anyagi helyzeténél fogva egy főgymnasium fenntartási költségének fedeztetéséről a megfelelő államsegély nélkül gondolnunk sem lehet, ámbár e tekintetben nagy megnyugvásunkra szolgál a miniszter úrnak leiratában foglalt azon kijelentése, hogy a „nyolcz osztályra szóló szerződés még nem jelentené azt, hogy a hat osztályu gymnasium mindjárt most vagy közel jövőben fejlesztessék még tovább, hanem akkor, a mikor az államsegély oly mértékig emelkedik, a melyben a kifejlesztés költségei fedezhetők“, s ehez képest az évi államsegélynek szerződésileg biztosítására, valamint a kilátásba helyezett beruházási államsegély kiutalására elégséges-e az elvi kijelentés vagy mindezekre csak akkor lehet számítani, a mikor már a 8 osztályra kiegészítés munkába vétetett? a miniszter urtól felvilágosítás kérendő.

A vallás- és közokt. miniszter úr feliratunkra 25.447—1907. szám alatt a következő választ adta:

„Folyó évi február hó 15-én 149. sz. a kelt becses előterjesztésére van szerencsém a mélt. Tanácsot tisztelettel értesíteni, hogy a székeskereszturi unit, gymnasium államsegélyének szerződésileg biztosítására elégséges a gymnasium nyolcz osztályra kifejlesztésének elvi kijelentése. VII-ik osztály megnyitását csak akkor kívánom, a mikor az államsegély már oly mérvű lesz, a melyből ennek költségei is fedezhetők lesznek, ennélfogva a fentartó részéről leendő elvi kijelentéssel egyidejűleg nem szükséges már most egy fix időt is megjelölni, a mikorra az intézet 8 osztályra lesz kifejlesztendő.

A kilátásba helyezett beruházási államsegélyt az évi fentartásra vonatkozó szerződés megkötése után igyekezni fogok a legközelebbi évi költségvetésbe beállítani, útalványozását tehát csak akkorra helyezhetem kilátásba, a mikor azt a törvényhozás rendelkezésemre fogja bocsátani.“

A kereszturi gymn. igazgatósága elkészítvén és felterjesztvén a kért költségvetést, valamint Pákey Lajos mérnök afia is beadván jelentését írásban és szóbelileg is előterjesztette, hogy a gymn. új épülete és felszerelése mennyibe kerülhet hozzávetőleges számítás szerint, E. K. Tanácsunk 652—1907. szám alatt, a legnagyobb körültekintéssel járva el, egy Székelykeresztúron fentartandó 8 osztályu gymnasium fentartására vonatkozólag a következő normális költségvetési tervezetet állapította meg:

A) *Szükséglet.*

I. A főgymnásium fentartására.

1. 11 rendes tanár beállítására, a kik közül 6 a VIII-ik és 5 a IX-ik fizetési osztályba lenne. És pedig:

a 6 közül 2 tanár à 4400 K. = 8800 K.

„ 2 „ à 4000 „ = 8000 „

„ 2 „ à 3600 „ = 7200 „

az 5 közül 2 „ à 3200 „ = 6400 „

„ 2 „ à 2900 „ = 5800 „

„ 1 „ à 2600 „ = 2600 „ = 38800 K.

2. Tanárok korpótlékába. És pedig:

a IX-ik fizetési oszt. 2-ik fokozatában 2 pótlék

„ „ „ 1-ső „ 4 „

a VIII-ik „ „ 3-ik „ 6 „

„ „ „ 2-ik „ 8 „

„ „ „ 1-ső „ 10 „

és így összesen 30 pótlékra a 200 kor.

leszámitva 6000 K.

3. 1 rendes hittanár fizetésébe 2600 kor. és

szálláspénzébe 400 kor. 3000 „

4. 2 helyettes tanár fizetése à 1600 kor. . 3200 „

Átvitel . . . 51000 K.

	Áthozat . . .	51000 K.
5.	5 rendes tanár szálláspénze VIII. fiz. osztályba à 500 kor.	2500 „
6.	5 rendes tanár szálláspénze IX. fiz. osztályba à 400 kor.	2000 „
7.	Tornatanár fizetése 2000 kor., szálláspénze 350 kor.	2350 „
8.	Igazgatói tiszteletdíj	600 „
9.	Ének- és zenetanítás	1000 „
10.	Intézeti pénztárnok fizetése	400 „
11.	Könyvtárosnak	200 „
12.	Intézeti orvosnak	500 „
13.	Igazgatósági jegyzőnek	120 „
14.	Két iskolaszolga, egyik 600, a másik 500 kor. és szálláspénzük à 120 kor. . . .	1340 „
15.	Tanesszközök, könyvek, folyóiratokra . .	1500 „
16.	Épületek fentartása, adó, tűzbiztosításra .	600 „
17.	Fűtés és világítás. irodai kellékekre . .	3000 „
18.	Tanári nyugdíj-intézetbe (a köteles 5 ⁰ / ₀ -ból 3 ⁰ / ₀ , miután a tanároktól 2 ⁰ / ₀ megtérül)	1200 „
19.	Előre nem látott kiadások	1000 „
20.	Iskolai épületek, felszerelések, igazgatói lakás béregyenértéke, valamint a 240000 kor. építési költség és telekházának 5 ⁰ / ₀ -os kamatára	12000 K.
21.	Tanulóktól tanári nyugdíj-alapba 200 tanuló à 6 kor.	1200 „
22.	A 240000 kor. építési államsegély 5 ⁰ / ₀ -os kamata	7200 „
	Összesen . . .	89710 K.

Ha azonban a tanári fizetéseket az 1904. évi. I. t.-cz. előtti állapotra vesszük fel, akkor a 89710 kor. szükségleti főösszeg a 11 rendes és 1 hittanár, valamint 1 r. tornatanítóval apad 6200 koronával, mivel remélhető, hogy a 6200 kor. a tanárok részére fizetésekiegészítés czimén adandó államsegély, illetve személyi pótlékból fog fedeztetni. És így

ha a szükségleti főösszezből a 89.710 koronából a 6200 korona levonatik, a főgymnasium fenntartási évi *szükséglete 83510 koronát* tenne.

II. Az internátus évi szükséglete.

1. Két internátusi felügyelő évi fizetése à 800 kor.	1600 K.
2. Két szolga fizetése egyik 600, a másik 500 kor. és lakpénzük à 120 kor.	1340 „
3. 25 helyiség és 5 mellékhelyiség fűtése és világítása	1500 „
4. Tűzbiztosítás és kéményseprés	200 „
5. Helyiségek surlása (30 helyiség à 1 kor. évenként ötször)	150 „
6. Portörölők, szeméthordók, kefeseprük	200 „
7. Nyári szüneten javítások, vakolás, festés stb.	600 „
8. Előre nem látható kiadások	600 „
9. Épület fentartás	600 „
Összesen	6790 K.

A szükségletek összesítése.

a) a főgymnasium szükséglete	83510 K.
b) az internátus „	6790 „
Összszükséglet	90300 K.

A. Fedezet.

I. A főgymnasium szükségleteire.

1. Demeter János-alap hozzájárulhat a költségekhez	700 K. — fill.
2. Berde Mózsa kereszturi gymn.-alap hozzájárulhat a költségekhez	6849 „ 30 „
Átvitel	7549 K. 30 fill.

Áthozat . . .	7549 K. 30 fill.
3. Koncz János kereszturi gymn.-alap hozzájárulhat a költségekhez . . .	400 „ — „
4. Derzsi János 6 oszt. alap. hozzájárulhat a költségekhez	1000 „ — „
5. Schuster Lajos-alap hozzájárulhat a költségekhez	194 „ — „
6. A Derzsi János-féle pusztaszentmihályi birtok a végrendelet rendelkezéseinek szem előtt tartásával hozzájárulhat a szükséglet fedezéséhez	3000 „ — „
7. Az 5-ik, 6-ik tanári tanszékre tett adományok összegének, mely kikérítve 25000 K. tehető 4 ^o / ₁₀ -os kamata	1000 „ — „
8. A közpénztár a tanárok nyugdíjilletékébe	1000 „ — „
9. A kereszturi gymn. pénztárában kezelt alapok hozzájárulása (107—1097-ig a kimutatás szerint) . . .	1422 „ 83 „
10. Az iskolai összes díjak 200 tanuló után a 60 kor. val számítva tenne 12000 koronát, melyből azonban a 25% elegendésre számítatik = 3000 kor. és az internátusi díjra szintén 3000 K. együtt 6000 kor. számítatik s így e czímen a gymn. költségeire fordítható	6000 „ — „
11. A közpénztár a fennebbi 8-ik pont alatt felvett 1000 koronán kívül, hozzájárulhat az eddig is adott évi 8129 koronával, de mert ebből 2000 kor. az internátus céljára vonandó le, marad a gymn. céljára	6129 K. — fill.
12. Lakbér egyenlegre számítandó	12000 „ — „
13. Tanulók járaléka a tanári nyugdíj-alapba 200 tanuló à 6 korona	1200 „ — „
Osszesen	40895 K. 19 fill.

II. Az internátus szükségletére:

1. Iskolai díjakból	3000 K.
2. A közpénztárból	2000 „
Összesen	5000 K.

A fedezetek összesítése:

a) gymnasium céljaira szolgáló fedezet	40895 K. 19 fill.
b) internátus	5000 „ — „
A fedezet összege	45895 K. 19 fill.

Mérleg:

1. Az összes szükségletek	90300 K. — fill.
2. Az összes fedezet	45895 „ 19 „
Hiány	44404 K. 81 fill.

Ezen hiánylatot csökkenti a vallás és közokt. miniszter úr által kilátásba helyezett iskola fentartási államsegély, melyet ha a kolozsvári főgymnásiumnak is nyújtott összegben, évi 32000 koronában vesszük számításba, a fedezetlen hiány tenne: **12404 Kor. 81 fillért.** Ha pedig a némely felekezeti főgymnásiumnak is nyújtott legmagasabb összegben évi 36000 koronában vesszük számításba, akkor a fedezetlen hiány: **8404 kor. 81 fillér.**

Tekintettel arra, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kijelentése szerint a 7-ik osztályt csak akkor kell beállítani, a mikor az államsegély már oly mérvű lesz, melyből ennek költségei is fedezhetők, lehetséges, hogy addig az ideig a pénzügyi helyzet esetleges kedvezőbb változása, nevezetesen a fedezet céljára szolgáló tőkék remélhető gyarapodása folytán, a fedezetlen hiány összege csökkenthető lesz.

Az új épület építés és felszerelési költségei, valamint a jelenlegi épületen szükséges javítások, átalakítás költségei a Pákey mérnök által tett számítások szerint hozzávetőleg 280000 koronát tesznek ki.

Ezek kimutatása után az E. K. Tanács tekintettel arra, hogy Kereszturon egy 8 osztályu gymnasium fenntartásának évi szükséglete az internátussal együtt 90300 koronát teszen, melylyel szemben a remélhető évi 32000 korona, illetve 36000 kor. fenntartási államsegélylyel együtt a fedezet 76404 Kor. 81 fill., illetve 80404 kor. 81 fill. s ezek szerint a fedezetlen hiány évenként 12404 kor. 81 fill., illetve kedvezőbb esetben, ha t. i. az évi fentartási államsegély 36000 koronában adatnék meg, 8404 kor. 81 fillért teszen ki, s tekintettel továbbá arra, hogy a gymn. új épülete és felszerelése, valamint a régi épület kijavításának költségei, Pákey Lajos mérnök afiának írásban és szóbelileg előterjesztett jelentése szerint hozzávetőlegesen 280000 koronát tenne, melylyel szemben fedezetül csakis a vallás-és közokt. miniszter úr által kilátásba helyezett 240000 kor. beruházási államsegély állana rendelkezésünkre és így itt is 40000 kor. hiány mutatkozik; az E. K. Tanács ajánlatba hozza ugyan a Zsinati Főtanácsnak a székelykereszturi gymnasium 8 osztályuvá kifejlesztésének élvileg való kimondását, de azon határozott kijelentéssel, hogy a maga részéről felelősséget csakis abban az esetben vállal, ha a fenntartásra vonatkozólag készített évi normális költségvetés tervezetben kitüntetett 12404 kor. 81 fill., illetve 8404 kor. 81 fill. és még esetleg felmerülhető hiány fedezetére megkivántató összeget, minthogy egyházunk meglévő alapjaira egyáltalában nem számithatunk, a Zsinati Főtanács biztosítja s annak idején rendelkezésére bocsátja az évi egyházi államsegélynek segélyezésekre szolgáló részéből. Továbbá ha az építkezésnél felmerülő, s hozzávetőleg 40000 koronára számított hiány fedezetére, melyre nézve törlesztés kölcsön felvételét ajánlja az E. K. Tanács és így a törlesztés kölcsön után szükséges évi hányad fedezésére szükséges összeget, szintén az évi egyházi államsegély terhére biztosítja a Zsinati Főtanács. Ezek kimondása esetén a Zsin. Főtanács hatalmazza fel a E. K. Tanácsot az ezen ügyben szükséges további intézkedések megtételére.

Végül tisztelettel megjegyzi az E. K. Tanács, hogy

előterjesztett javaslata az E. K. Tanács folyó évi június hó 26-án tartott ülésében 9 igen szavazattal 4 nemmel való szavazat ellenében határoztatott el.

Ezzel kapcsolatosan bejelenti az E. K. Tanács hogy összes egyházköreink felterjesztést tettek az iránt, hogy a kereszturi gymnasium 8 osztályu főgymnásiummá kifejlesztessék és pedig annak kimondásával, hogy mihelyt a kifejlesztésnek anyagi akadályja nem lesz, a kifejlesztés nyomban vegye kezdetét, valósíttassék meg.

Az E. K. Tanácsnak előterjesztése során felolvastatik a Főt. bizottság jelentése, mely szerint a Főtanácsi bizottság is ajánlja a kereszturi gymn. fejlesztését Mndezeknek előterjesztése után

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács előterjesztését, tett intézkedéseit és javaslatait mindenekben helyesli és elfogadja. Megfelelően a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 25447—1907. számu válasziratában tett nyilatkozatára, hogy a székelykereszturi unit. gym államsegélyének szerződésileg biztosítására elégséges a gymnasium 8 osztályra kifejlesztésének elvi kijelentése, Egyh. Főtanács elvileg kimondja és meghatározza a sz.-kereszturi gymnásiumnak nyolcz osztályra leendő kifejlesztését, a költségek illető részének fedezéséhez hozzájárul mindaddig, mig a gymnásium és fentartó egyház kellő állami segélyezésben részesül és ez hozassék tudomására a miniszternek.

Minden további szükséges lépések és intézkedések megtételére E. K. Tanács felhatalmaztatik.

23. Az E. K. Tanács 130., 495 , 629—1907. számok alatt tordai gymnasiumunk ügyében a következő előterjesztést teszi:

Alig volt időnk örvideni tordai gymnasiumunk viszállithatása felett, már is fájó érzéssel kell jelentenünk, hogy közel áll megszüntetéséhez. Ugyanis a vallás- és közokt. minister úr tervbe vette Torda városában egy állami főgymnasium felállítást és pedig oly módon, hogy az egyházunk által fenntartott s az 1907/8. tanévre már 4 osztályúvá kiegészítendő algymnasiumot hajlandó átvenni s 1908. szept. 1-én az állami gymnasiumot egyenesen 5 osztálylyal indítani be. Az ezen ügyben Tordán folyó évi május hó 18-án megtartott tárgyalásra képviselőket küldeni Egyházunk is felhivatott, mely felhívás folytán Egyházunk részéről megjelenésre felkértük: Gál Jenő, Kozma Ferencz, Csegezy Mihály és Varga Dénes egyházi tanácsos fiait. A Tordán jelzett időben megtartott tárgyalás eredménye egy szerződés-tervezet lett, melyet megbizottaink beterjesztettek E. K. Tanácsunkhoz és a melynek 1 példányát a vallás- és közokt. minister úr is 53653—1907. szám alatt megküldötte az E. K. Tanácsnak hozzászólás végett. E. K. Tanácsunk 629—1907. szám alatt értesítette a miniszterurat, hogy a szerződést jóváhagyni Zs. Főtanácsunk illetékes, mely csak augusztus hóban fogja megtartani ülését s addig a szerződés-tervezet jóváhagyása nem eszközölhető. Egyszersmind jeleztük, hogy a szerződés-tervezetben foglaltakat illetőleg, nincs egyéb észrevételünk, mint az, hogy a III-ik szakasz 3-ik pontjában foglalt ezen homályos kifejezés: „hogy az V-ik osztályba szükséges tanerőket az 1907/8-ik tanév tanév tartamára, az állami tanári karból, szolgáltatattételre a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium rendeli ki“, érthetetlen s kértük annak megvilágosítását adni. E feliratunkra azonban ez ideig választ nem kaptunk.

A szerződés-tervezet a következő:

SZERZŐDÉS.

Mely egyrésről a m. kir. államkincstár képviselében Kuncz Elek kolózsvári királyi tankerületi főigazgató,

mint a Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1907. évi 70264/1906. szám alatt kelt rendeletével kiküldött miniszteri biztos, másrésről Tordaaranyos vármegye, Torda rendezett tanácsú város és a magyarországi unitárius egyház képviselő tanácsa között a Tordán, jelenleg a magyarországi unitárius egyház képviselő tanácsa által fenntartott három osztályú unitárius algymnasium átvétele és nyolcz osztályú állami főgymnasiummá való fejlesztése és fenntartása tárgyában a m. kir. Belügyminiszterium, valamint a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium jóváhagyásának föntartása mellett kötötett meg.

I.

1. Torda r. tan. város kötelezi magát, hogy az állami főgymnasium felállításához 100.000, azaz egyszázezer koronát egy összegben, az államosítási szerződés jogerőre emelkedése után három hónapon belül, a tordai m. kir. adóhivatalba, a tordai állami főgymnasiumi építkezésre befizetni tartozik.

2. A város díjtalanul ad ezen kívül az építkezéshez megfelelő telket, az épület közelében megfelelő játszóteret, ez utóbbit bekerítetteti, elegyengetteti és megengedi, hogy mindkét telekre a m. kir. kincstár tulajdonjoga telekkönyvileg rájegyeztessék.

3. A város az épületnek és tartozékainak, bővitményeinek, a játszótér építményeinek, valamint az összes felszerelések jókarbantartására, tisztogatására, évi 2000, azaz kettőezer koronát, 1908 október 1-től kezdve, évnegyedes előleges részletekben az állami főgymnasium pénztárába fizet.

II.

Torda-Aranyos vármegye közönsége kötelezi magát, hogy a Tordán felállítandó főgymnasium céljaira 200.000 azaz kettőszázezer koronát egy összegben, az államosítási szerződés jogerőre emelkedése után, három hónapon belül,

a tordai m. kir. adóhivatalba a tordai állami főgymnásiumi építkezésre befizet.

III.

1. Az államkincstár viszont az I. és II-ik szakaszok alatti kikötések betartásának föltétele mellett kötelezi magát, hogy a jelenlegi tordai unitárius algymnásiumnak az 1908/909-ik tanévtől kezdve való átvétele mellett Tordán egy állami főgymnásiumot állít fel és tart fenn.

2. A jelenlegi tordai unitárius algymnásiumban az 1907—908-ik tanévben a IV-ik osztály megnyitandó és pedig akként, hogy az elhelyezésről és az összes dologi szükségletekről, a helyi érdekeltség gondoskodni köteles, míg az V-ik osztályhoz szükséges tanárokat az 1907—908-ik tanév tartamára, az állami tanári karból, szolgálattételre a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszterium rendeli ki.

3. 1908. augusztus 31-ével az unitárius algymnásium megszűnik és az ott alkalmazott rendes tanárokat, a meny nyiben képesítés, működés és erkölcsiség tekintetében kifogás alá nem esnek, a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszterium állami tanárokká fogja kinevezni. Az állami főgymnásium az 1908—909-ik tanévben öt osztálylyal nyílik meg és a következő tanévekben fokozatosan nyolcz osztályuvá fejlesztetik.

4. Az államkincstár az I. és II-ik szakaszokban említett összegek felhasználásával a tordai állami főgymnásium elhelyezésére új épületet emelni, azt bebutoroztatni és felszereltetni tartozik; a költségek ez összeg terhére utalványoztatnak, az építkezés után esetleg fennmaradó összeg a kir. kincstár tulajdonát képezi.

5. Az államkincstár kötelezi magát továbbá arra is, hogy a mindenkor kizáróan magyar tannyelvű főgymnásiumot vagy a város és vármegye belcegyezésével helyébe lépő megfelelő iskolát, állandóan fenntartja és ellátja olyan számu tanerőkkel, mint ez az ország többi hasonló iskoláinál történik.

IV.

Ezek a feltételek és megállapodások kölcsönösen elfogadtatnak; jelen szerződés öt eredeti példányban állítatik ki.

Kelt Tordán, 1907. évi május hó 18-án.

Kuncs Elek,
az államkincstár képviselőjében.

Lovassy Andor, *Dr. Harmat Miklós,*
Torda-Aranyos vármegye képviselőjében.

Zilahi Sebess Andor polgárm., *Dr. Szenkovics Ede,*
Fogarasi József, tanácsos, *Dr. Vertán Endre,*
Egerházi Lajos, *Fekete Ferencz,*
Torda város képviselőjében.

Gál Jenő, *Kozma Ferencz,*
Csegezi Mihály, *Varga Dénes,*
a magyarországi unitárius egyház képviselőjében.

Megjegyezzük, hogy egyházunk megbizottai a szerződés-tervezet létesítése alkalmával felvett jegyzőkönyvbe a következő kijelentéseket vették fel:

1. A magyarországi unitárius egyház képviselői kijelentik, hogy a Tordán létesítendő állami főgymnásium tárgyában kötendő szerződéshez az egyházi főhatóság jóváhagyása feltétele mellett járulhatnak hozzá s egyuttal kijelentik, hogy ezen szerződéssel az unitárius Egyház, Torda-Aranyos vármegye és Torda városa között a négy (4) osztályú gymnasium felállítása tárgyában kötött szerződés érvényét az állami főgymnasium megnyitásáig érintetlennek tekintik.

2. Az unitárius egyház képviselői, valamint a helyi érdekesség megbizottai jegyzőkönyvre kívánják vétetni, hogy a megállapított és ezen jegyzőkönyvhöz fűzött szerződési tervezet III-ik szakaszának 2-ik pontját úgy értelmezik, hogy mivel az iskolafentartó s a város és vármegye között fennálló szerződés alapján az unitárius egyház, mint iskolafentartó,

négy (4) osztály beállítására és fenntartására van kötelezve, az ide szükséges tanári kart is ő jogosított kinevezni. A mennyiben azonban az állam az 1907 – 1908-ik tanévben az V-ik osztályt bármi okból felállítani és az ezen osztályhoz szükséges tanári kart kinevezni akarná, ezeknek javadalmazását a mostani iskolafenntartó nem köteles fizetni.

Ezek után tekintettel arra, hogy az állam Torda városban 1908. év szeptember 1-re egy állami főgymnasium fölállítását határozta el, a minnek folytán egyházunk a Torda város és Tordaaranyos megye részéről az algymnasium fenntartására adott együtt 10.000 koronát tevő évi dotációt, abban az esetben, ha Tordán a tervbe vett állami főgymnasium tényleg létesül, az 1907/8. tanéven túl nem fogja kapni, a mely dotáció nélkül pedig egyházunk az algymnasium fönntartási költségeit fedezni képtelen; tekintettel továbbá arra, hogy az állam az egyházunk által fönntartott s az 1907/8-ik tanévre már négy osztályúvá kifejlesztett algymnasiumot az 1908/9. tanévtől kezdve hajlandó átvenni és az ezen algymnasiumhoz egyházunk részéről alkalmazott rendes tanárokat, a mennyiben azok képesítés, működés és erkölcsiség tekintetében kifogás alá nem esnek, állami tanárokká kinevezi, E. K. Tanácsunk ezen ügyet azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, miszerint mondja ki a Zsinati Főtanács, hogy az egyházunk által fönntartott tordai algymnasiumot az 1908/9. tanév kezdetétől megszünteti s ehhez képest az államkinestár képviselője és Tordaaranyos vármegye Torda város, valamint az E. K. Tanács megbízott képviselői között Tordán 1907. évi május hó 18-án létesített szerződést jóváhagyja, jóváhagyási záradékkal ellátja s az ezen ügyben szükséges további intézkedések megtételével az E. K. Tanácsot megbizza.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében, a tárgyalás alatti ügyben, az E. K. T. javaslatát elfogadásra ajánlja; azonban ő maga is javaslatot teszen, kéri annak kimondását, hogy az Egyház a tordai gymnasiumban eddig fenntartott internátust a felállítandó állami főgymn. mellett is fenntar-

tani kívánja. Ezt kívánja Tordaaranyos vármegye nagyszámu unitárius közönsége és egyházunk érdeke. Internátus nélkül a taníttatás nagyon meg lenne nehezítve s a szegényebb sorsu unitárius gyermekek az állami gymnasiumból teljesen kiszorulnának. Ugyanazért méltóztassék a Zsin. Főt. az E. K. Tanácsot megbizni, hogy annak idején az internátus ügyében a szükséges intézkedéseket tegye meg. Hadd álljon és hirdesse legalább egy ilyen szerény intézmény a tordai unitárius gymn. több mint háromszáz éves fennállását

Zsinati Főtanács, beható tanácskozás és megvitatás után az E. K. Tanács javaslatát elfogadván, kimondja, hogy az Egyházunk által századokon át fentartott tordai algymnasiumot az 1908/9. tanév kezdetétől megszünteti s ehhez képest az államkincstár képviselője és Tordaaranyos vármegye, Torda város, valamint az E. K. T megbizott képviselői között Tordán 1907. évi május hó 18-án létesített szerződést jóváhagyja s jóváhagyási záradékkal ellátja. Minden ez ügyben szükséges további intézkedések megtételével az E. K. Tanácsot megbizzza s figyelmébe ajánlja az internátus ügyét is.

24. Az E. K. Tanács 877—1907. szám alatt a jelen évi zsinati Főtanácson elrendelendő választások tekintetében a következő előterjesztést teszi:

1. Egyházi törvényünk 224. § b) pontja értelmében az E. K. Tanács tagjai közül 9 tagnak megbizatási ideje folyó évi decz. 31-vel lejár. És pedig az első csoportba beosztott: dr. Bedő Albert, Ballok Károly, Csongvai Lajos, dr. Ferencz Ákos, Gál Jenő, Gyöngyösi Béla, Gvidó Béla, Szentiványi Miklós tagoknak. Ugyanezen csoportból Filep Albert elhalt. A II-ik csoportból dr. Ferenczi Géza lemondott a tagságról és azt felkérésünkre sem vonta vissza s így ezen csoportban is 1 hely megüresedett.

2. A II-od foku fegyelmi bíróság tagjainak megbizatási ideje folyó évi decz. hó 31-vel letelik.

3. A III-ad foku fegyelmi bíróság megbizatási ideje folyó évi decz. hó 31-vel letelik.

4. A gazdasági bizottság megbizatási ideje f. évi decz. hó 31-vel megszűnik.

5. A kollegiumi könyvtárnok megbizatási ideje folyó évi aug. 31-vel megszűnik.

6. A székeykereszturi gymn. igazgatójának megbizatási ideje folyó évi aug. 31-vel megszűnik.

Ajánlja az E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsnak, hogy fenti előterjesztés alapján a választást rendelje el.

Zsinati Főtanács fennebbi előterjesztés alapján a választást elrendeli:

a) az E. K. Tanácsi tagok közül 10 állásra és pedig úgy, hogy a 9 legtöbb szavazatot nyert egyén az I-ső csoportba, az ez után következő legtöbb szavazatot nyert egyén a II-ik csoportba esik.

b) A II-od foku fegyelmi bíróságba a püspök elnöklete alatt 2 egyházi és 2 világi rendes tag és 1 egyházi és 1 világi póttagnak választására, 1908. évi január 1-től számított 3 évi működési időre.

c) A III-ad foku fegyelmi bíróságba az egyik főgondnok elnöklete alatt 3 egyházi és 3 világi rendes tag és 2 egyházi s 2 világi póttag választására, 1908. évi január hó 1-től számított 1 évi működési időre.

d) A gazdasági bizottságba, tekintettel arra, hogy 808—1907/Tan. szám alatt javaslatba hoztuk, hogy egyházunk pénztárnoka hivatalból legyen tagja a bizottságnak, a pénztárnok beszámításával az egyik főgondnok elnöklete alatt 6 tagnak választására, 1908. évi január 1-től számított 5 (öt) évi működési időre.

e) a kolleg. könyvtárnokságra 1907. évi szept. hó 1-től számított 5 évi működési időre.

f) A székelykereszturi gymnasiumi igazgatói állásra 1907. évi szept. hó 1-től számított 4 évi működési időre

Ezen kívül a megfelelő számú egyházi tanácsosi tagságra.

25. Elnök előterjeszti, hogy Fekete Gábor afia főgondnokká lett megválasztásával egy hely az E. K. Tanácsban megüresedett, tehát 11 E. K. Tanácsi tag választandó.

Zsinati Főt. az E. K. T. tagok 3-ik csoportjába még egy tagnak választását elrendeli.

26. Indítványoztatván a kijelöléssel nem járó bizottsági tagoknak és a kollegiumi könyvtárnoknak közfelkiáltás útján való megválasztása, elnöki ajánlatra

Zsinati Főtanács közfelkiáltással megválasztja

a) A II-od foku fegyelmi bíróságban 3 évi időre püspök elnöklete alatt *egyházi részről*: Dr. Boros György és Csifó Salamon fiait rendes tagoknak, póttagnak Iszlai Mártont, *világi részről*: Gál Jenő és Zsakó István fiait; r. bírácoknak, póttagnak Dr. Gál Kelement.

b) a III-ad foku fegyelmi bíróságba egy évi időre Br. Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok elnöklete alatt *egyházi részről*: rendes tagoknak: Csegezi László, Raffaj Domokos, Gvidó Béla esperesafiait, pót bírácoknak: Kisgyörgy Sándor és Osváth Gábor esperesafiait; *világi részről*: rendes tagoknak: Benkő Mihály, Csegezi Mihály és Molnár Sándor egyh. tanácsosafiait, póttagoknak Ballok Károly és Székely Miklós egyh. tanácsosokat.

c) Kollegiumi könyvtárnoknak Pálfi Márton tanár afia 5 évi időre, 1907 szept. 1-től 1912. aug. 31 ig.

Megválasztatásukról az illetők értesítsenek.

27. Az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülés idejét következő napon reggel 8 órára kitüzi. Elfogadtatott.

HARMADIK ÜLÉS.

Tartatott Csókfalván 1907. évi augusztus 26-án délelőtt 8 órától kezdődőleg ugyanazon elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint előbb.

28. Olvastatik a kijelölő-bizottság jelentése, mely szerint jelöltettek:

1. Egyházi képviselő tanácsosi tagságra: Dr. Bedő Albert, Ballok Károly, Csongvay Lajos, Dr. Ferencz Ákos, Gál Jenő, Gyöngyösi Béla, Gvidó Béla, Szentiványi Miklós, Józan Miklós, Gálfi Lőrincz, Gombos Sámuel, Vári Albert, Hadházi Sándor, Árkosi Lajos, Lőrinczy Dénes.

Választandó 11 tag.

2. Egyházi tanácsosságra: *Egyházi részről*: József Lajos, Nagy Béla, Ádamosi Gábor, Barabás István. *Világi részről*: Barabás András, Lőrinczy Dénes nyug. tábornok, Imreh József, Tanka Sándor, Török Sándor, Ürmösi Kálmán, Jakab József, Buzogány Gyula.

Választandó 1 egyh. 2 világi tag.

3. Gazdasági bizottságba: *Elnök*: Br. Petrichevich-Horváth Kálmán. *Tagok*: Molnár Sándor, Benkő Mihály, Gyöngyösi Béla, Daniel Lajos, Ürmösi Jenő, Dr. Nagy Zoltán, ifj. Pataky László, Csiki Elek.

Választandó 5 tag.

Zsin. Főtanács a jelentést átadja a választási bizottság elnökének a választás megajtására Választási idő ma délután.

29. Az E. K. Tanács az elmúlt évben tartott E. Főtanácsnak egyes intézkedéseire, illetve a főtanácsbi bizottság egyes észrevételeire vonatkozólag a következő jelentést teszi:

1. Az E. Főtanács 15—1906. jk. sz. határozata alapján Barabás Lajos székelykereszturi gymn. tanár felhívott, hogy a kereszturi egyházkör segélyegyletének, a Daloskörnek és a Simén Domokos alapoknak, az ez alapokat a székely egyleti takarékpénztár csődbe-jutása által ért károkat térítse meg. Barabás Lajos kijelentette, hogy ő magát hibásnak nem érzi és saját reputációja érdekében is kéri az ügynek bíróság elé vitelét s bíróság útján tisztázását. Ezen nyilatkozat után az E. K. Tanács útasította a kereszturi egyházkört, mint az említett és kárt szenvedett alapok tulajdonosát, hogy a törvényes eljárást indítsa meg Barabás Lajossal szemben. A kereszturi kör jelentette is, hogy e törvényes eljárás megindítására és folytatására az egyházkör dr. Ferenczi Géza ügyvéd, egyh. tanácsos afiát megbizta. Újabb jelentés az ügyben nem terjesztetett fel.

2. A 65—1906. főtan. jk. sz. végzésre a kolleg. konv. 1905/6. tanévi számadására vonatkozólag, a főtan. bizottság által tett észrevételeket figyelembevée 29—1907. sz. alatt útasítottuk a konv. gondnokot, hogy jövőben, konv. kedvezményt élvező tanulónak az intézetből történt eltávoztása után, a konv. kedvezmény értékét ne számítsa javára még hátráléka törlesztése címén se.

3. A 68—1906. főtan. jkvi végzésre jelentjük, hogy a belső emberi nyugdijalap és kongrua pénztárnokának évi tiszteletdíját, tekintettel a munkakörre és az azzal járó nagy felelősségre, 1170—1906. sz. alatt 200 Kor. emeléssel 600 koronában állapítottuk meg és útaltuk ki 1907. év jan. 1-től kezdődőleg.

4. A 71—1906. főtan. jkvi végzésre, illetve a főtan. bizottság által a buni birtok 1905. évi számadására vonatkozólag tett észrevételekre 500—1907. sz. a. jelentjük, hogy e birtok vagyonkimutatásában az eltérés abból származott, miszerint a kimutatás V. czime alatt év elején a szemes gabona értéke 4525 koronában lett felvéve, mivel a magtárban tényleg megvolt 7525 kor. értékű gabonából 3000 kor. értékűt, egy gabonakereskedő még az előző évben megvásárolt, kifizetett, de nem szállította el s számadó úgy tekintette, hogy ezt nem kell felvennie a kimutatásba, ellenben a számvevőség a tényleges állapotnak megfelelően a magtárban talált összes gabonát vette számításba. Egerszersmind jelentjük, hogy számadó utasított a naplónak időrendbeni pontos vezetésére.

5. A 72—1906. főtan. jkvi végzésre, illetve a főtanácsbi bizottságnak a ladamos—alamori birtok 1905. évi számadására vonatkozólag tett észrevételeire 309—1907. szám alatt jelentjük, hogy ámbár 1905. évi július hó 28-án 5475 kor. 85 fill. pénzkészletnek kellett volna lenni, de jószágigazgató jelentése szerint e pénzkészletből a többi gazdaságoknak aratásra időleges kölcsönöket, a hordási, cséplési munkálatokra, a jnh-akol építési vállalkozójának előlegeket kellett adnia, melyek azonban akkor a pénztári naplón nem könyveltettek el s mivel ugyanabban az időben az idegen aratók járandóságai kifizetéséről kellett gondoskodni, vált szükségessé az 1000 kor. kölcsön felvétele. Utasított jószágigazgató és számadó a helyes könyvelésre és a naplónak időrendbeni pontos vezetésére.

A főtanácsbi bizottság általános észrevételeire külön jelentést teszünk. Kéri E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsot ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére.

Kapcsolatosan felolvastatik erre a Főt. bizottság jelentése is.

Zsinati Főtanács az E. K. T. jelentését tudomásul veszi. A Főt. bizottság jelentését pedig kiadja E. K. Tanácsnak esetleg szükséges további elintézésre.

30. Az E. K. Tanács 898 —1907. szám alatt jelenti, hogy az 1906. évi főtanácsi bizottságnak a gazdasági bizottság évi jelentésére tett észrevételeit beható tárgyalásra s annak eredményéhez képest jelentéstételre kiadta a gazd. bizottságnak. A gazd. bizottság által beterjesztett jelentést az E. K. Tanács elfogadta s egész terjedelmében a Zsinati Főtanács elé terjeszti a következőkben:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

A t. Főtanácsi bizottságnak bizottságunk 1906. évi jelentésére, mely a Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács 1161. sz. alatti határozatával felvilágosító jelentés tétele végett bizottságunkhoz áttétetett, jelentésünket van szerencsénk a következőkben előterjeszteni:

Tekintve az egyes birtokok nagyságát és azoknak gazdasági művelés alatt álló részét (erdők kivételével) és ehhez viszonyítva az abban levő állatok létszámát, a t. Főtanácsi bizottság tévesen állapította meg, hogy a bányabükki gazdaságban $4\frac{1}{2}$ holdra, Bunban $6\frac{1}{2}$ holdra, Ladamos—Alamoron és Pusztaszentmiklóson pedig csak $7\frac{1}{2}$ holdra esik egy állat. Főtanácsi bizottság tévedése azon alapul, hogy a gazdaságokban levő juh- és sertésállományt nem számítja be az állat-állományba azon indokból, hogy azoknak külön legelője van. Azon legelők, a melyeken a juhok és sertések legeltetnek, a birtokok alkotó részei, a hold-számba épen úgy be vannak véve, mint a szántók, rétek vagy kaszálók, a melyeket az évnek bizonyos szakában épen úgy legelnek s éppen úgy trágyáznak, mint a legelőnek kiszakított részeket. A juh-állománnyal az ugar, betakarítás után pedig más szántók állandóan egész éven át kosaraztatnak s ezzel a juhok után nyert trágya túlnyomó része a szántók trágyázására használtatik. A juh- és sertés-állomány tehát nem vehető külön számításba, hanem a többi gazdasági állatokkal együtt számítandó a gazdasági üzemtanban is elfogadott számítások szerint. A juh- és sertés-állomány beszámításával pedig a bányabükki gazdaságban nem $4\frac{1}{2}$ holdra esik egy állat, hanem

$4\frac{3}{10}$ holdra, Bunban nem $6\frac{1}{2}$ holdra, hanem $5\frac{9}{10}$ holdra, ladamos—alamori és pusztaszentmiklósi gazdaságokban nem $7\frac{5}{10}$ holdra, hanem Pusztaszentmiklóson $4\frac{7}{10}$ holdra, Ladamos—Alamoron $6\frac{3}{10}$ holdra esik egy állat.

Az állatlétszám emelést bizottságunk már évekkal ez előtt nemcsak tervbe vette, de az állatállományt tervének megfelelőleg szaporította is, a mennyiben ezt a rendelkezésre álló eszközökkel tehette. Hogy azonban a pusztaszentmiklósi, buni, ladamos—alamori gazdaságokban az állatállomány annyira szaporittassék, hogy legalább 5 holdra egy számos marha essék, amint ezt a Főtanácsi bizottság javasolja, az ez idő szerint még ki nem vihető. Ugyanis a pusztaszentmiklósi birtoknak sem legelője, sem takarmánya nincsen több állatra, mint a mennyi állata jelenleg van. Bunban mindaddig, míg a tagosítás be nem fejeztetik, az állat-állományt szaporítani nem lehet, mert Bunban mai napig is a nyomásos rendszer áll fenn, a legelőre bocsátható marhák arányszáma meg van határozva s legeltetési jogunk teljes számban igénybe van véve, úgy, hogy több állatot a jelenleginél legelővel ellátni nem tudunk, de takarmányt is alig tudnánk többet produkálni, mint a mennyit jelenleg előállítunk, ezért az állat-állomány szaporítása itt sem lehetséges ez idő szerint. A Ladamos—alamori gazdaságban az állatlétszámot mintegy 500 juhval, vagy ennek megfelelő marhával lehet és szándékunk is emelni, ennél nagyobb számmal az állatállományt nem szaporíthatjuk, mert sem teleltetni, sem elhelyezni nem tudnók. A bánya-bükki gazdaságban mintegy 20 fejős tehénnel emelhetnők, de csak a lecsapolások megtörténte után, mert addig az összes rétek és legelők a folytonos előntésnek vannak kitéve. A fentebbiekből kitetszőleg a gazdaságokba beállítható szaporításhoz nem sok kell s ha egyszerre nem is, de 3 év alatt minden gazdaság maga előállíthatja a pótláshoz szükséges állatállományt.

A mi a magyar. marhafaj tiszta tenyésztését illeti, arra nézve bejelentjük, hogy az Ladamos—Alamoron, Bunban és Pusztaszentmiklóson fajtisztán tenyésztetik.

Azon kérdést illetőleg, hogy az alamori gazdaságba kincstári mén vétessék bérbe, Főtanácsi bizottság véleményével szemben bejelentjük, hogy a mén beszerzésének szüksége azért forgott és forog fenn, mert a legközelebbi megfelelő ménekkel ellátott fedezettési állomás Nagy-Szebenben van, a mi Alamortól 22 kilométerre esik. 22—26 kanczát az istállótól 22 kilométernyi távolságban fedeztetni a gazdaságra nézve kárral járt, mert a fedeztetés után 22 kilométert tévén meg, a fedezettett kanczák legtöbbje nem fogott csikót, úgy, hogy az 1906. évben fedezett 22 drb. kancza után csak 3 drb csikónk van. Mig a jelen évben az alamori gazdaságba vitettek a többi birtokokról is az anyakanczák fedeztetés végett s fedezve lett alamori kancza 23, pusztaszentmiklósi 4, buni 3, bányabükki 3, összesen 33 drb. és ezek közül az eddigi jelekből ítélve, 31 drb. meg van állapotva. De nagy előnye a bérmennek az is, hogy az összes csikók egy apától származván, egyöntetűek s ennél fogva nagyobb értékűek lesznek.

Megjegyezzük különben, hogy a bérbe vett ménnel 6 idegen kancza is lett díj mellett fedeztetve.

A ménért 1907. évre 600 korona bért fizettünk, 6 idegen kancza fedeztetéseért visszatérült készpénzben 120 korona, fizetendő bér maradt 480 korona. Ezen összeg, valamint a 100—150 koronára tehető mellék-kiadások fejében fedezve lett 33 uradalmi kancza s így egy kancza fedeztetése, daczára annak, hogy egy igen szép és jó Furiozóval fedeztettünk, semmi esetre sem került többbe, mint Szebenben került volna. Miért is mindaddig, mig egy megfelelő félvér mént vásárolhatunk előnyös árban, vagy egy ilyent az újabban beszerzett magas félvérű kanczáink után nevelhetünk, csakis a bér-mén bérlését tartjuk szükségesnek a lótenyésztésünk eredményes folytatásához.

A mi a buni malom-gát újra építését illeti, erre nézve bejelentjük, hogy megkíséreltük a malmot oly módon bérbe adni, hogy bérbe-vevő készítse el a gátat, de nem akadt rá vállalkozó. A gátnak házilag való felépítése első sorban is azon nehézségbe ütközik, hogy a Küküllő azon helyen, a

hol a gát állott, a partokat kimosta, úgy, hogy a jelenlegi partokba a gátat bekötni lehetetlen. A régi helyre a gátat kötni csak úgy lehetne, ha mindkét part előbb erős kőfallal megerősítenék. Ezen kőfalaknak az építése igen sokba kerülne, de tekintettel arra, hogy a Küküllő a gát helyén nagyon széles, a rőzsegát megkötése is nagy összegbe kerülne. Ha a régi gát helyénél fennebb akarnók építeni az új gátat, azért, hogy a kőfalak építését elkerüljük (mely esetben a vízrendészeti hatóság engedélyét kellene beszereznünk), az összes malom-csatornákat újra kellene építenünk, ami tetemes költségbe kerülne. Tekintettel tehát arra, hogy a gát építése 8000 koronánál sokkal többbe kerülne, hogy ki vagyunk téve annak, hogy a víz a gátat újból elmossa, tekintettel arra, hogy Bun községben a múlt télen egy benzin-malom állíttatott fel, a mely malom, mivel bennt van a községben, az eddigi forgalom tetemes részét elvonta, a gát felépítését nemcsak hogy haszonnal járónak nem tartjuk, hanem annak felépítését egyenesen károsnak s ezért mellőzendőnek tartjuk.

A magyarországi Unitárius Egyház gazdasági bizottságának Kolozsvárt, 1907. évi augusztus hó 3-án tartott üléséből.

Petrichevich-Horváth Kálmán s. k.
b. elnök h.

Dr. Nagy Zoltán s. k.
b. jegyző.

E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot a jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére. Főtanácsai bizottság megtette jelentését,

Zsinati Főtanács a gazdasági bizottság jelentését jóváhagyó tudomásul veszi.

31. Az E. K. Tanács 151—1907. szám alatt a következő előterjesztést teszi :

Az elmúlt évben tartott E. Főtanács 97—1906. főtan. jkvi sz. alatt határozatával, a főtanácsai bizottság általános

jelentését megküldte az E. K. Tanácsnak azzal, hogy a jelentés 4, 5, 6, 7, és 8 pontjaira nézve a szükséges intézkedéseket tegye meg. E. K. Tanácsunk a 4-ik pontot illetőleg a következőket jelenti a Zsinati Főtanácsnak:

Gazdasági bizottságunk teljes odaadással igyekszik a gazdaságok jövedelmezőségének emelésére és belterjesebbé tételére, de nem hagyható felemlítés nélkül a munkás viszonyok felette kedvezőtlen volta, mely a munkás hiány és a napszámbérek rohamos emelkedése folytán a mezőgazdaságokra általában veszedelmes jelleget kezd öltetni. Ez okon gazd. bizottságunk intézkedett, hogy a nagy munkaerőt igénylő és nem megfelelő jövedelmet biztosító szemtermelés lehetőleg megszoríttassék.

Az állatállomány lépfene ellen eddig is ojtatott. Jóságigazgató utasított, hogy a bányabükki birtokon a nyugoti fajteheneknél a tuberkulin ojtás foganatosíttassék. A ladamos-alamori birtokon a nyugati fajszarvasmarhák csak husztermelésre teryesztetvén, csak szükség esetén fog a tuberkulin ojtás alkalmaztatni.

A főtanácsi bizottság azon óhajását, hogy tagjai, mint olyanok az egyes birtokokkal és azok viszonyaival helyszini megtekintés útján való megismerkedhetése végett, gazdasági bizottságunk hivatalos birtok vizsgálatain részt vegyenek, E. K. Tanácsunk nem tartja teljesíthetőnek. Mert a Főtanácsi bizottság nem hivatalos szerv, a birtokok vizsgálata nem tartozik hatáskörébe, s a gazdasági bizottság hivatalos birtokvizsgálatain való megjelenésével esetleg gátolhatja a gazd. bizottságot hivatalos működésében. Azonban ha úgy a főtanácsi bizottságba bevászlott, mint bármely más egyházi tanácsos afia ha egyházunk birtokaival helyszini megtekintés útján óhajt megismerkedni, örvendetesnek tartjuk és bármely birtokon megjelenésük alkalmával jószágigazgató afia vagy a tiszti személyzet szívesen megadja a szükséges felvilágosításokat.

A jelentés 5-ik pontját illetőleg, a „kántorság“ kérdését tanulmánytárgyává tenni E. K. Tanácsunk most még korainak tarja. Az idő mint mindennek úgy e kérdésnek is, helyes megoldását meg fogja hozni.

A jelentés 6-ik pontját illetőleg, E. K. Tanácsunk a kolleg. kórháznak, az eddigi módon továbbra is fentartását tartja czélszerűnek.

A 7-ik pontot illetőleg, E. K. Tanácsunk a maga részéről is sajnálattal tapasztalja, hogy a dr. Bedő Albert egyh. tanácsos afia által egyh. beszéd írására évenként kitűzni szokott pályadij iránt, papságunk nem tanusítja a kellő érdeklődést. E tekintetben azonban az E. K. Tanács semmit sem tehet. Ez ügy iránt papi karunk kebelében önként, minden kényszerítés nélkül kellene felébredjen a magasabb foku érdeklődés és tevékenység.

Végül jelenti E. K. Tanács, hogy a kolozsvári „Közhasznu Szövetkezés“ pénzügyekkel szemben, egyházközségeinket illető jótékony adományaiért köszönet fejeztett ki.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére.

E jelentésre a Főt. bizottság válaszképpen újabb jelentést adván be, az E. K. Tanács jelentésével az is letárgyalatott.

Végre is Zsinati Főtanács hosszas tárgyalás és vita után az E. K. Tanács jelentését mindenkben jóváhagyó tudomásul vette.

32. Megkondult harangszó jelezvén a papszentelés idejének közeledését, püspök Főtisztelendő Ferencz József úr a felszentelendő lelkészeket egybehívja és bemutatja a Zsinati Főtanácsnak, megkérdezi az ifju lelkészektől: akarják felszenteltetésüket, készek-e most, a döntő pillanatban is, a papi pályán maradni, fáradhatatlanul, hiven és örömmel foglalkozni a népnek lelki ügyeivel, bajai-
val és boldogításával? Ha igen, nyilatkoztassák ki. Felszentelendő lelkészek mind a tizenöten igennel nyilatkozván, Főt. püspök úr őket a Zsinati Főtanácsnak a felszentelésre beajánlotta, kérvén a Zsinati főtanácsnak bele-

egyezését abba, hogy a felszentelés ne az 1751. évi Főtanács által megállított módon, egyénenként, egymás után, hanem együttesen, egyszerre történjék, miáltal a felszentelés jelentőségéből semmit sem veszít, s a tanácskozásra több időt nyerünk.

Zsinati Főtanács egyértelemmel beleegyezett az új papok felszentelésébe, valamint abba is, hogy a felszentelés ez uttal ne az 1751. évi Főtanács által megállított módon, egyénenként egymás után, hanem együttesen, egyszerre történjék.

Megnyervén a Zsinati Főtanács beleegyezését, püspök a felszentelendő lelkészeket az Isten házába vezérelte. Ez alkalommal az ünnepi beszédet Gvidó Béla esperes tartotta, alapul vévén Ezekiel próféta könyvének III. rész 4-ik versét: „Embernek fia eredj, menj el Izrael házához, és szólj az én szómmal nekik. Közben elzengett összhangzó ének után a püspök tartott kizárólag az új lelkészekhez intézett beszédet, kötelességeiket illetőleg. Intelmi beszéde végeztével ismételtén feltette a kanonikus kérdéseket s felhivta főjegyző afiát, hogy az új lelkészek nevét irassa be a felszentelt lelkészek anyakönyvébe s vegye be tőlük a lelkészi esküt.

Mindez megtörténvén, felszenteltettek névszerint a következő ifjú lelkészek:

Kelemen Sándor, kőrispataki lelkész. Kökössi Mihály, tordátfalvi lelkész. Kovács István, pipei lelkész. Kovács Lajos, kissolymosi lelkész. Végh Benjámín, árkosi lelkész. Halmágyi János, vadadi lelkész. Dr. Pázsint Mihály, szent-mihályfalvi lelkész. Nagy Dénes, alsójárai lelkész. Veress György, nagyajtai lelkész. Gálfi András, iszlói lelkész. Szén Mihály, homoródszentpéteri lelkész. Kiss Károly, polgárdii lelkész. Pap Gyula, tarcsafalvi lelkész. Molnár Kálmán, bordosi lelkész. Bedő Gábor magyarsárosi lelkész.

Püspök megáldotta a gyülekezetet és az ünnepély köszönök, Kelemen Albert imájával véget ért.

NEGYEDIK ÜLÉS.

Tartatott Csókfalván 1907 augusztus 26-án d. u. 5 órakor kezdődőleg az első ülésben jegyzett elnökök és egyh. tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint előbb.

33. Az E. K. Tanács 9. és 103—1907. számok alatt jelenti, hogy a vallás- és közokt. miniszter úr 110., 513—1906. számú iratával egyházunk részére 1906. évet illetőleg pótlólag 6000 kor. egyházi államsegélyt útal ki, melyet az E. Főtanács 84—1906. főtan. jk. szám alatt adott felhatalmazása alapján a következőleg használt fel:

1. A közalapba, a theol. tanárok 1906. évi személyi pótléka fedezésére	600 kor
2. A közalapba, Pálfi Miklós volt tordai elemi iskolai tanító egy évi tanítói fizetésének kárpótláskénti kiadására	600 „
3. A közalapba, az ezen alapot ért veszteségek részbeni fedezésére	1600 „
4. Csifó Salamon egyházi tanácsosnak az 1906. évi főtanácsai jegyzőkönyv megszerkesztéséért tiszteletdíjba	100 „
5. Gyulay Árpád számvevőnek tiszteletdíjába	100 „
6. Csifó Salamon számvevőnek tiszteletdíjába	100 „
7. A várfalvi egyházközségnek templomjavításra	400 „
8. A csegezi egyházközségnek templomépítésre	200 „
9. A komjátszegi egyházközségnek harangra	100 „
10. A marosvásárhelyi egyházközségnek templomépítésre	200 „
11. A szentháromsági egyházközségnek segélyül	100 „
12. Az iszlói egyházközségnek segélyül	100 „
Átvitel	4200 kor.

Áthozat . . . 4200 kor.

13. A martonosi egyházközségnek templomépítésre	200	„
14. A székelyudvarhelyi egyházközségnek templomépítésre	200	„
15. A nagysolymosi egyházközségnek templomjavításra	600	„
16. A m.-szováti egyházközségnek harangra	200	„
17. A kolozsi egyházközségnek segélyül	100	„
18. A verespataki egyházközségnek segélyül	100	„
19. A medeséri egyházközségnek templomjavításra	400	„
<hr/> Összesen		6000 kor.

A 6000 koronának fentiek szerinti felhasználásáról a számadás felterjesztetett a vallás- és közokt. miniszter úrhoz és az 62093—1907. szám alatt jóváhagyatott.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére. Ezt ajánlja Főt. bizottság is.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács fennebbi jelentését jóváhagyó tudomásul veszi.

34. Az E. K. Tanács 796—T907. szám alatt jelenti, hogy a vallás- és közokt. miniszter úr 74173—1907. sz. iratával egyházunk részére, az elmúlt évben kapott 42000 kor. egyházi államsegélyt állami törvényhozó testületünk 58000 koronával emelve, 1907. évre 100000 korona egyházi államsegélyt utalt ki s ez összeg a kolozsvári kir. adóhivataltól felvételre s további intézkedésig, szabályszerű kezelésre beutaltatott a pénztárba. A 100000 kor. mikénti felhasználására nézve, külön javaslat is tételik. Ajánlja az E. K. Tanács, hogy a midőn a felemelt összegű egyházi államsegély kiutalása örvendetes tudomásul vétetik, az államsegélyért és a kiutalásért fejezze ki a Zsinati Főtanács gróf Apponyi Albert vallás- és közokt. miniszter úr ő nagyméltóságával szemben köszönetét s egyszersmind kérje fel a mi-

niszter urat, hogy miként az ev. ref. és ágostai egyházaknak, eddig is élvezett évi egyházi államsegélyeken kívül, az 1848 évi XX.-ik törvényczikk alapján még évi 3000000 korona államsegélyt törvényhozásilag is biztosítani szándékozik, azonképen egyházunk részére is 276—1904. szám alatt tett felterjesztésünkhöz képest a megfelelő államsegélyt megadni és törvényhozásilag biztosítani kegyeskedjék.

Zsinati Főtanács az E. K. T. valamint a Főt. bizottságnak is egyhehangzó javaslatukat elfogadván, a javasolt feliratokat gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz még ez ülés idején megküldötte.

35 Az E. K. Tanács 158— és 635—1907. számok alatt a következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy a magas kormány középiskoláink tanárainak fizetését a megfelelő államsegélynek, mint személyi pótléknak engedélyezésével rendezte, E. K. Tanácsunk méltányosnak tartotta, hogy papnevelő intézeti tanáraink fizetése is rendeztessék, legalább is abban az arányban, a melyben gymn. tanáraink fizetése rendeztetett. Ehez képest a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében a jelenleg szolgálatban álló papnevelő int. tanárok szolgálati idejének számításba vételével, 1906. évi július hó 1-től decz. hó 31-ig terjedő időre személyi pótlék czímen Péterfi Dénes lelkész-tanár részére 200 kor., dr. Boros György tanár részére 400 kor., Csifó Salamon lelkész-tanár részére 200 kor., együtt 800 korona utaltatott ki egyházunk pénztárából a közalap terhére. Ezen 800 korona fedezetet nyert az 1906. évre pótlólag adott 6000 kor. egyházi államsegélynek a közalapba beúttalt részéből. Egyszersmind javasolja az E. K. Tanács, hogy 1907. évi jan. hó 1-től számítandólag ne személyi pótlék adás, hanem törzsfizetésök megfelelő kiegészítésével rendeztessék a papn. int. tanárok fizetése, úgy hogy a kiegészítési összeg 1907. évi jan 1-től

nyugdíjigényükbe is beszámíttassék és a fizetésrendezés folytán részükre kiutalandó összeg eddigi fizetésükkel együtt nyugtára felvehető legyen. Jelenleg szolgáló tanáraink fizetése következőleg állapittatik meg.

1. Péterfi Dénes lelkész-tanárt 1906. évi szept. 1-én betöltött 30 évi szolgálat után megilleti évi 2200 kor.

2. Dr. Boros György tanárt 1906 évi szept. 1-én betöltött 27 évi szolgálat után megilleti évi 4400 kor.

3. Csifó Salamon lelkész-tanárt 1906 évi szept. 1-én beszámított 14 év $7\frac{1}{2}$ hónapi szolgálat után megilletti évi 1800 kor. egészen 1909 évi január hó 15-ig, a mikor is évi 2000 kor. törzsfizetés élvezetébe fog bejutni.

A korpótlék és szálláspénz-illetmény érintetlen hagyatnak. A fizetésrendezés folytán előálló 1400 kor. szükséglet fedezetet nyerne az egyházi államsegélynek papnevelő intézetünk fenntartási és fejlesztési költségeire közalapunkba beutalandó részéből.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen javaslatot elfogadni s minden egyéb ez ügyben szükséges intézkedések megtételével az E. K. Tanácsot megbizni.

Főtanácsi bizottság beadott jelentésében javasolja kimondani, hogy a fennebbiekben megállapított fizetési többlet személyi pótlék maradjon mindaddig, míg az államsegély törvényhozásilag állandóan biztosittatik. Ez a személyi pótlék azonban birjon törzsfizetés jellegével s csak 1907. jul. 1-től kezdődőleg úaltassék

Zsirati Főtanács az E. K. Tanács fennebbiekben tett előterjesztését mindenekben helyesli és elfogadja. Következőleg jóváhagyó tudomásul veszi a theologiai tanárok részére kiadott 800 kor. fizetési pótléket 1906 évi julius 1-től decz 31-ig terjedő időre. Jelenben megillető fizetésöket a javaslat 1, 2, 3 pontjai szerint kiutalni határozza, 1907. jan. 1-től

1. Péterfi Dénes lelkész-tanárnak évi 2200 kor.

2. Boros György dr. tanárnak évi 4400 korona,

3. Csifó Salamon lelkész-tanárnak évi 1800 koronában 1909. évi jan. 15-ig, mikor 2000 kor. törzsfizetést kap.

Egyszersmind meghatározza Zsinati Főtanács azt, hogy a fennebi fizetési többlet személyi pótlék marad mindaddig, míg az államsegély törvényhozásilag állandóan biztosittatik — azonban fizetés jellegével bir.

Ez ügyben szükséges további intézkedéssel az E. K. Tanácsot megbizza.

36. E. K. Tanács 809—1907. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Minthogy az egyházi közpénztárnoki állás néhai Ben-
czédi Gergely afia halálával megüresedett és mielőtt betöl-
tetnék, a pénztárnoki állás és fizetésrendezése elkerülhe-
tetlenné vált, de másfelől tekintettel arra is, hogy a köz-
ponti közigazgatási tisztviselők fizetését a munkakörhöz
képest rendezni szükséges, az E. K. Tanács a következő
javaslatot terjeszti a Zsinati Főtanács elé:

I. A pénztárnoki állás szervezésére vonatkozólag ajánl-
juk a következőket:

1. Tekintettel arra, hogy egyházunk kolozsvári épü-
leteinél a gazdai teendőket idáig is a pénztárnok teljesítette,
tekintettel arra, hogy a közigazgatási államsegély kérése
alkalmával is tervbe volt véve egy gazdai állás szervezése,
melynek szükségességét a tapasztalat igazolta s a munka
követeli; tekintettel továbbá az Augusztinovich-alapok ke-
zelési szabályzatára, mely szerint az egyik adminisztrator
örökké pénztárosi teendőket kell hogy teljesítsen, illetve
a későbbi változott viszonyok szerint a pénztárnok mindig
tagja volt az Augusztinovich-alapokat kezelő bizottságnak:
ajánljuk, hogy a pénztárnok ezután is *hivatalból* tagja legyen a

gazdasági bizottságnak, egyszersmind pedig hivatalánál fogva egyuttal *gazda* is legyen, illetve tétessék kötelességévé, hogy a gazdai teendőket teljesítse, mely munkájában őt az ellenőr éppen mint más egyéb munka közben segíteni tartozik. A gazdasági bizottság tagjai közé akkor soroztassék be hivatalból a pénztárnok, mikor a legközelebbi alkalomott egy hely megüresedik, vagy pedig a bizottság újraalkotása válik szükségessé. A pénztárnoknak, mint gazdasági bizottsági tagnak járó jutaléka az évi tiszteletdíjből nem számíttatik be rendes évi fizetésébe s annak mekkorásága sem biztosíttatik részére.

E pont alatti javaslatnak elfogadását anynyival inkább ajánljuk, mert mi a pénztárnokot tartjuk olyannak, ki alkalmas arra, hogy a gazdasági érdekek mellett a közpénztár érdekeit mindig képviselje. Mint gazdának övé legyen az e tekintetben előállható minden felelősség, noha az ellenőr neki segédkezni tartozik.

2. A pénztárnoki állás betöltésére nézve ajánljuk, hogy töltsék be az egyelőre ideiglenesen, vagyis úgy, hogy szolgálata 1908. január 1-től számítandólag mindaddig, míg két évről szóló számadását és költségvetéseit beadva számvevőileg, illetve pénzügyi bizottságilag megvizsgálva és az E. K. Tanács által elfogadva nincsenek, tekintessék ideiglenesnek. E mintegy két és fél évet igénybe vevő idő után pénztárnok a pénzügyi bizottság meghallgatása után véglegesíttessék, illetve hivatalában állandósíttassék. A mi azt jelenti, hogy újabb választásnak nem lesz alávetve és mint állandósított egyén tisztviselőnek tekintendő, kinek korpótlékokra, szálláspénz illetményre és nyugdíj jogosultságra van igénye s ezek tekintetéből az említett $2\frac{1}{2}$ év csak próbaidőnek tekintendő, mely azonban az állandósítás után szolgálati és nyugdíjjogosultsági idejébe teljes egészében beszámítandó.

3. A pénztárnok, mint állandó tisztviselő a kebli tanári nyugdíj-intézetnek lesz tagja s rá és családjára nézve ez intézet szabályai lesznek érvényesek. Ugy azonban, hogyha valaki pénztárnokká létele előtt egyházi, más — papi vagy

tanári — oly szolgálatban állott, a honnan nyugdíjat nem nyerhet vagy nem nyerhetett, az esetben előbb eltöltött szolgálati évei nyugdíjszámítási alapul betudandók; de ha bárki is valamely oly külső szolgálatból lép át pénztárnoknak, melyben nyugdíjjogosultsága volt, vagy a mely után nyugdíjat is élvez, akkor nyugdíjra jogosító szolgálati ideje csak a pénztárnoki állásba történt belépése idejétől számittatik. Önként értetődven, hogy más egyházi szolgálatból történt átlépésnél, illetve egyik nyugdíjintézetből a a másikhöz való átlépésnél az illető nyugdíjalapok elszámolása egymás közt megtörténik s a különbözetet pénztárnok kiegyenlíteni tartozik. A pénztárnok szolgálati ideje 40 évben állapittatik meg, 65-ik életévének betölése után csak kivételes esetben folytathatja hivatali szolgálatát

4. A fentti három pont alatti javaslataink elfogadásával tisztelettel kérjük, méltóztassék a szervezeti törvény, kebli-tanári nyugdíj-törvény és gazdasági bizottságra vonatkozó szabályzat vonatkozó szakaszait módosítani, illetve a szükséges módosítás keresztülvitelével az E. K. Tanácsot megbízni. A pénztárnok, mint állandó tisztviselő fizetésére vonatkozólag alább tesszük meg javaslatunkat.

II. A központban szolgáló tisztviselők fizetése rendezésére vonatkozólag 1907. január hó 1-től számítandólag tesszük a következő javaslatot.

1. A püspöki fizetést, tekintettel jelenlegi püspökünk 31 évi püspöki szolgálatára. az ő személyéhez kötve, fizetés természetével bíró és rendes fizetésével egyszerre felveendő személyi pótlékkal kiegészítendőnek tartjuk 12000 koronára. Ezenkívül úti és representationális költségek czimén, tekintettel, hogy jelenlegi püspökünk a főrendiháznak is tagja, adni javaslunk neki évi 1000 koronát.

2. Az egyh. főjegyző rendes évi fizetése 800 koronában állapítandó meg.

3. Pénztárnok évi fizetéséül ajánljuk nyugdíjigénybe beszámítandólag 3200 koronát, öt évenként ötször 200 – 200 kor. korpótlékot és évi 700 kor. szálláspénzt. Ezenkívül jó a gazdasági bizottságtól nyerendő tiszteletdíja, mely nyugdíjigényébe be nem számítható.

4. Ellenőrnek, tekintettel, hogy a gazdai munkában is segédkezni tartoztk, javaslunk évi 2000 koronát.

5. Jogtanácsosnak évi fizetését tekintettel jelenlegi jogtanácsosunk hosszas és hasznos szolgálataira, az ő személyéhez kötve 1200 koronában ajánljuk.

6. Az egyh és püspöki titkár fizetését ugy és azon módon kívánjuk megállapíttatni, mint egy rendes theol. tanár fizetését. Ez alapon jelenlegi titkárunk törzsfizetése a már beszámítandólag eltöltött 16 évi szolgálat után évi 3600 koronában állapítandó meg, ezenkívül az öt éves korpótlékokban, lakáspénze évi 700 kor.-ban.

6. Számvevők fizetése, illetve tiszteletdíjába megállapítani javasolunk :

a) az előadó számvevőnek évi 1400 koronát és

b) a másik számvevőnek évi 1200 koronát.

9. Az egyházi irnok részére javaslunk évi fizetésnek 1200 koronát és szálláspénznek évi 300 koronát.

10. A dijak részére fentartandó minden évben 500 korona.

11. Mérnök részére javaslunk évi 400 koronát.

Ezek szerint a fizetések mérlege a következőkép alakul:

	volt	lesz	emelkedés
1. Püspök fizetése	10000 K.	12000 K.	2000 K.
Püspök úti és reprezentationális költsége	—	1000 „	1000 „
2. Egyházi főjegyző fizetése	500 „	800 „	300 „
3. Pénztárnok fizetése	2400 „	3200 „	} 1500 „
„ lakpénze	—	700 „	
4. Ellenőr fizetése	1600 „	2000 „	400 „
5. Jogtanácsos fizetése	400 „	1200 „	800 „
6. Titkár fizetése	2400 „	3600 „	} 1300 „
„ korpótléka	600 „	600 „	
„ szálláspénze	600 „	700 „	
7. Előadó számvevő	800 „	1400 „	} 1200 „
Másik „	600 „	1200 „	
8. Könyvtárnok fizetése	200 „	300 „	100 „
Levéltárnok „	—	200 „	200 „

		volt	lesz	emelkedés
9. Egyh. irnok	fizetése .	1000 K.	1200 K.	200 K.
"	" lakpénze	300 "	300 "	— "
10. A dijnok részére fenntar-	tandó	120 "	500 "	380 "
11. Mérnök tiszteletdíjába .		— "	400 "	400 "
	Együtt . .	21520 K.	31300 K.	9780 K.

Mint a fennebbi kimutatásból látható, az összes emelkedés 9780 koronát teszen ki. Ezzel szemben megszűnnek az államsegélyből egyes tisztviselőknek eddig adott 2600 korona tiszteletdíj és a füspöki fizetés fedezésére szintén innen adott évi 1500 korona, együtt 4100 korona, tehát tulajdonképeni emelkedés az államsegély terhére, szemben az eddig adott összeggel 5580 korona. Tekintettel arra, hogy a kultuszminiszter úr kijelentése is az volt az ez évi költségvetések tárgyalása alkalmával, hogy az egyházak dotátioját emelik első sorban a közigazgatási költségek fedezésére, azután a lelkészi nyugdíj és végül az egyházközségek adóterheinek könnyítésére; mély tisztelettel ajánljuk hogy méltóztassék a f. évre adott államsegélyből legkevesebb 20000 koronát különszakítani és azt a központi tisztviselők fizetésjavítására szolgáló összeg gyanánt a közalap pénztárába beutalni.

Végül a fentti javaslat elfogadása esetén tekintettel arra, hogy a pénztárnokot 1908. év január 1-én be kell állítani, de mivel az állás betöltését a javaslat értelmében való rendezés okán a jelen Zsinati Főtanács ülésén nem lehet végrehajtani, az E. K. Tanács a Zsinati Főtanács felhatalmazását kéri arra, hogy a megállapított alapon és fizetéssel az E. K. Tanács a pénztárnokot mielőbb megválassza és 1908. január 1-jére beállítsa, hogy így a pénztárnoknak az év végéig még alkalma legyen a pénztári hivatalba járni s pénztárunk kezelésére az előismereteket megszerezni.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, ezen javaslat elfogadására s elfogadás esetén meghatalmazni minden

egyéb ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedés megtételére.

Ezzel kapcsolatosan 897—1907. szám alatt jelenti az E. K. Tanács, hogy Nagy Lajos egyházi főjegyző afia a fennebbi javaslatnak az egyházi főjegyző fizetésére vonatkozó részét illetőleg egy kérvényt, illetve fellebbezést adott be, melyet az F. K. Tanács tisztelettel beterjeszt a Zs. Főtanácsnak.

Beadja jelentését a Főtanácsi bizottság melynek figyelembe vétele mellett

Zsinati Főtanács hosszas és beható tanácskozás után elfogadta az E. K. Tanácsnak 809—1907. sz. fennebb jegyzőkönyvre vett előterjesztésében foglalt javaslatokat, valamint a pénztárnoki állás szervezésére és betöltésére, úgy a központban szolgáló tisztviselők fizetésének emelésére vonatkozólag, az 1907. évre adott 100,000 korona egyházi állami segély alapján és terhére; a Főtanácsi bizottság jelentésében javasolt hozzáadásokkal és módosításokkal.

Nevezetesen: 1) Meghatározza az E. K. Tanács, hogy a pénztárnok a gazdasági bizottságnak hivatalból tagja legyen s ezért a gazdasági bizottsági tagokat illető külön jutalmazásban részesüljön. Utasítja E. K. Tanácsot a vonatkozó törvények, illetve a gazdasági szabályzat és a tanári nyugdíjtörvénynek megfelelő módosítására javaslatot készíteni.

2) Utasítja az E. K. Tanácsot, hogy a pénztárnoki állásra hirdessen pályázatot és a pályázati feltételek közé vegye be, hogy a pénztárnoki állás érettségi és államszámviteli vizsga letételéhez, vagy rövid időn annak megszerzéséhez köttetik. A pályázók közül választja a Főtanács, miért is még a

folyó év őszen rendkívüli Főtanács ülés tartassék.

A megválasztott pénztárnok hivatalát 1908 jan. 1-én veszi át. Állandósítása azonban csak 2 év múlva történik meg; a menyiben pedig a választott pénztáros 2 év múlva alkalmatlannak bizonyulna, úgy minden kártalanítási igény nélkül bocsáttassék el s ez a feltétel a pályázati pontok közé vételessék fel.

Meghatározza Zsin. Főtanács a központban szolgáló tisztviselők javasolt fizetésemelését azzal a változtatással, hogy az egyházi főjegyző évi fizetését 1000 koronában, a jogtanácsos tiszteletdíját 1000 koronában, az előadó számvevő tiszt tiszteletdíját 1200 koronában és a másik számvevő díját 1000 koronában állítja meg. Többi fizetésemelés az E. K. T. javaslata szerint állittatik meg.

3) Meghatározza Zsin. Főtanács, hogy a közigazgatási tisztviselők fizetésének emelése csupán az egyh. államsegélyből fedeztessék, hogy e célra az idej államsegélyből 20,000 kor. kiszakittassék és hogy a fizetésemelések 1907. évi július 1 től utalványoztassanak — mint fizetés természetével bíró személyi pótlékok — az interkálárék a közalap javára fordításával.

Mindezen határozatoknak s ezekkel kapcsolatos és szükséges intézkedéseknek megtételére az E. K. Tanács megbízatik.

37. Az E. K. Tanács 750—1907. szám alatt jelenti, hogy az elmúlt évben tartott E. Főtanács 30 —1906. főtan. jk. sz. határozata értelmében a dr. Bedő Albert egyházi tanácsos a fia által egy egyházi beszéd írására, mely annak bizonyítását tárgyalja, hogy az unitárius vallás hitelvei a

Jézus Krisztus életében és tanításában gyökereznek, kitűzött 100 kor. pályadíjat, a pályázatot szabályszerűen kihirdette. A kitűzött pályázati határidőig beérkezett 4 pályamunka. A pályamunkákat a pályázati feltételek értelmében megalkotott bíráló bizottság: dr. Boros György elnöke alatt Csifó Salamon és Gálfi Lőrincz biz. tagok megbírálták. Az E. K. Tanács a jelígés levélkékkal ellátott pályamunkákat, valamint a bíráló-bizottság által betérjesztett bírálatot további ellátás végett a Zsinati Főtanácsnak tisztelettel beadja azzal a javaslattal, hogy a pályadíjat ne adja ki.

Sajnálattal veszi tudomásul a Zsinati Főtanács a pályázat eredménytelenségét, a pályadíjat nem adja ki, a jelígés leveleket az ülés színén elégetteti.

38. Az E. K. Tanács 891 — 1907. szám alatt jelenti, hogy dr. Bedő Albert egyházi tanácsos afia új pályázatot tűz ki egy vasárnapi oly egyházi beszéd megírására, melynek tárgya: „Miként teljesítse az unitárius ember Jézus Krisztus példáját követőleg családjá, hazája, vallása és embertársai iránti kötelességeit s miképpen szolgáltathatja e kötelességek teljesítésének bizonyítékait?”

Az E. K. Tanács ajánlja a Zsinati Főtanácsnak, hogy az új pályázat kitűzését tudomásul véve, bizza meg E. K. Tanácsot a pályázatnak szokott módon való kihirdetésére.

Zsinati Főtanács megbizza az E. K. Tanácsot az újabb pályázatnak szokott módon kihirdetésére.

39. A szavazatszedő bizottság jelentést teszen a szavazás eredményéről.

Beadatott 70 szavazat. Ebből kaptak:

1. *E. K. Tanácsi tagságra:* Dr. Bedő Albert 42 szavazatot, Ballók Károly 40, Csongvai Lajos 68, Dr. Ferencz Ákos 61, Gál Jenő 69, Gyöngyösy Béla 67, Gvidó Béla 67, Szentiványi Miklós 67, Józan Miklós 68, Gálfi Lőrincz 68,

Gombos Sámuel 55, Hadházy Sándor 33, Vári Albert 28, Lőrinczy Dénes 19, Árkosy Lajos 7 szavazatot.

2. *Egyházi tanácsosságra*: József Lajos 66, Nagy Béla 2, Imre József 50, Barabás András 44, Lőrinczy Dénes ny. tábornok 43 szavazatot.

3. *Gazdasági bizottsági tagságra*: Elnök: Br. P. Horváth Kálmán 70 szavazatot, Molnár Sándor 68, Benkő Mihály 64, Gyöngyössy Béla 65, Daniel Lajos 67, Ürmösy Jenő 65, Dr. Nagy Zoltán 6, ifj. Pataky László 9 szavazatot.

4. *Székelykereszturi gymn. igazgatói állásra*: Pap Mózes 55 szavazatot, Dr. Szolga Ferencz 13 szavazatot.

Zsinati Főtanács a szavazás eredménye alapján megválasztottakká nyilvánítja:

1. E. K. T. tagságra: Csongvai Lajost, Dr. Ferencz Ákost, Gál Jenőt, Gyöngyösi Bélát, Gvidó Bélát, Szentiványi Miklóst, Józan Miklóst, Gálfi Lőrinczet, Gombos Sámuel 6 évre az 1-ső csoportba. Dr. Bedő Albertet 42 szavazattal a 2-ik csoportba 4 évre, Ballok Károlyt 40 szavazattal a 3-ik csoportba 2 évre.

2. Egyh. tanácsosságra: Egyh. részről: József Lajost; világi részről: Imre Józsefet és Barabás Andrást

3. Gazdasági bizottságba: Elnöknek: Br. P. Horváth Kálmánt; tagoknak: Molnár Sándort, Benkő Mihályt, Gyöngyösi Bélát, Daniel Lajost, Ürmösi Jenőt.

4. Székelykereszturi gymnásiumi igazgatónak Pap Mózes tanárt 1907 szept. 1-től számítva 4 évre.

40. A megválasztott egyh. tanácsosok az egyházi tanácsosi eskü tételére felhivatván,

József Lajos és Imre József az egyházi tanácsosi esküt leteszik. Zsinati Főt. őket megéljenzi.

41. Az E. K. Tanács 461—1907. szám alatt jelenti, hogy Sándor János székelykereszturi gymn. tanár afiát saját kérése alapján 35 évi hű és lelkiismeretes rendes tanári szolgálata után a maga méltányló elismerésének kifejezése mellett folyó évi szept. hó 1-től kezdve nyugalomba bocsátotta. Nyugdíja megállapítása és kiutalása iránt a vallás és közokt. miniszterhez intézett okmányolt folyamodása felterjesztetett a miniszter úr ő nagyméltóságához, melyre azonban válasz ez ideig még nem érkezett.

Jóváhagyó tudomásul vétetik, egyben
hosszas lankadatlan becses szolgálataiért Zs.
Főtanács Sándor Jánosnak méltányló elismerését fejezi ki.

42. Az E. K. Tanács 527—1907. szám alatt jelenti, hogy Gombos Sámuel székelykereszturi gymn. tanár afiát, saját kérése alapján 34 évi hiv és lelkiismeretes rendes tanári szolgálata után a maga méltányló elismerésének kifejezése mellett folyó évi szept. hó 1-től kezdődőleg nyugalomba bocsátotta. Nyugdíja megállapítása és kiutalása iránt a vallás és közokt. miniszterhez intézett okmányolt folyamodása felterjesztetett a miniszter úr ő nagyméltóságához, melyre azonban válasz ez ideig még nem érkezett.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy tett intézkedését vegye jóváhagyó tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetik. Egyben
hosszas lankadatlan becses szolgálataiért Zs.
Főtanács Gombos Sámuelnek méltányló elismerését fejezi ki.

43. Az E. K. Tanács 676—1907. szám alatt jelenti, hogy Kanyaró Ferencz főgymn. ideiglenesen nyugalmazott tanár afia a jelen évben orvosi bizonyítvánnyal is igazolt szolgálatképtelensége okán végleges nyugalmaztatásáért folyamodott. Az E. K. Tanács Kanyaró Ferenczet folyamodásában felhozott indokai alapján a maga részéről folyó évi szept. hó 1-től kezdve végleges nyugalomba bocsátotta.

Végleges nyugalmaztatása iránt a vallás- és közokt. miniszterhez intézett okmányolt folyamodása felterjesztetett a miniszter úr ő nagyméltóságához, melyre azonban válasz ez ideig még nem érkezett.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy tett intézkedését vegye jóváhagyó tudomásul.

Jóváhagyó tudomásul vétetik. Egyben Zsin. Főtanács méltányló elismerét kifejezi Kanyaró Ferenczcel szemben, tekintettel hasznos tanári munkásságára.

44. Az E. K. Tanács 524—1907. szám alatt előterjeszti, hogy az E. K. Tanács 946—1905/Tan. sz. és az E. Főtanács 36—1906. főt. jk. számú határozata alapján Ürmösi Sándor lelkész afia ideggyengeség okán 1906. évi január hó 1-től kezdve ideiglenesen nyugalmaztatott. Most Ürmösi Sándor közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy még mindig szolgálatképtelen s egyben kéri ideiglenes nyugalmaztatásának továbbra is fenntartását. E. K. Tanácsunk, tekintettel Ürmösi Sándornak orvosi bizonyítvánnyal is igazolt szolgálatképtelenségére, ajánlatba hozza a Zsin. Főtanácsnak Ürmösi Sándornak 1907. évi szept. hó 1-től kezdve véglegesen való nyugalmaztatását és az részére 36—1906. főtan. jk. sz. határozattal megállapított évi nyugdíjnak végérvényesen való kiutalását.

Zsinati Főtanács Ürmösi Sándor tarcsafalvi lelkészt véglegesen nyugalmazza az 1906. évi főtanácsban 36 jkvi szám alatt megállapított évi nyugdíj élvezetével.

45. Az E. K. Tanács 378 és 679—1907. szám alatt jelenti, hogy a kolozsvári főgymnásiumnál 1907/8. tanévre üresedésbe jövő tanári állásokra a szabályszerű pályázatot a maga idejében kihirdette s a pályázat eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A történelem-latin tanszakra, a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, ideiglenesen alkalmazta

rendes tanárnak Kovács Kálmán okleveles tanárt, a ki főgymásiumunknál a mult évben is helyettes tanárként működött. Ajánlja, hogy Kovács Kálmán neveztessék ki véglegesen rendes tanárnak, a főgymnásiumnál egy rendes tanárt megillető járandóságnak 1907. évi szept. hó 1-től számítandó élvezetével.

2. A klassika-filologiai tanszak, a pályázat eredménytelensége okán, rendes tanárral nem lévén betölthető, ezen állásra 1 évig ideiglenesen alkalmaztatott a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, helyettes tanárnak: Kegyes István okleveles tanár s részére a helyettes tanári 1600 kor évi fizetés 1907. évi szeptember hó 1-től kezdve, a főgymn. számadás terhére kiúttaltatott. Nevezett tanár az utóbbi napokban, más helyre történt megválasztatása következtében, ezen állásáról lemondott. Ez okon 679. szám alatt kiúttalt fizetése 906. elnöki sz. alatt beszünttetett s az igazgatóság útasíttatott ezen tanszak óráinak ellátásáról is gondoskodni.

3. A mennyiségtan-természettani tanszak szintén a pályázat eredménytelensége okán nem volt betölthető rendes tanárral s ezen állásra a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében alkalmaztatott 1 évig ideiglenes minőségben helyettes tanárnak Uzoni Imre végzett tanárjelölt s részére a helyettes tanári 1600 kor. évi fizetés 1907. évi szept. 1-től kezdve, a főgymn. számadás terhére kiúttaltatott.

4. A földrajz-történelem tanszakra helyettes tanárnak alkalmaztatott a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében Kelemen Lajos szakvizsgázott tanárjelölt s részére a helyettes tanári 1600 kor. évi fizetés 1907 évi szept. hó 1-től kezdve, a főgymn. számadás terhére kiúttaltatott.

Egyszersmind ajánlja az E. K. Tanács annak kimondását, hogy Kelemen Lajos h. tanár, azon esetben, ha ranári oklevelét a tanév folyamán megszerezte s az E. K. Tanácsnak bemutatta, oklevelének bemutatását követő hónap 1-ső napjától számítva, mint rendes tanár alkalmaztatik főgymnásiumunkhoz, egy főgymn. rendes tanárt megillető járandóságoknak élvezetével.

5. A kihirdetett magyar-latin rendes tanári állásra egy pályázati folyamodvány sem érkezvén be, ezen állás betöltetlen maradt. Útasított a kolleg. igazgatóság, hogy ezen tanszékhez tartozó órák ellátásáról is gondoskodjék.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy nevezze ki Kovács Kálmánt főgymnásiumunkhoz a történelem-latin tanszakra rendes tanárnak végleges minőségben és a helyettes tanárok alkalmazását illetőleg tett intézkedéseit vegye jóváhagyó tudomásul annak kimondásával, hogy Kelemen Lajos oklevelének bemutatását követő hó 1-ső napjától rendes tanárnak alkalmaztatik. Egyszersmind bizza meg az E. K. Tanácsot minden egyéb ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedések megtételére.

Zsinati Főtanács a fennebbi előterjesztésre:

a) Kinevezi Kovács Kálmánt főgymnásiumunkhoz a történelem-latin tanszakra rendes tanárnak végleges minőségben, egy a főgymn. rendes tanárt megillető járandóságnak 1907. évi szept. 1-ső napjától számítandó élvezetével.

b) Jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az E. K. T. Uzoni Imre, végzett tanárjelöltet 1 évre ideiglenes minőségben a mennyiségtan-természettan tanszékre, és Kelemen Lajos szakvizsgázott tanárjelöltet a földrajz történelem tanszakra helyettes tanárnak alkalmazta s mindkettőnek fizetését évi 1600 koronában megállapítja, utóbbira nézve kijelenti, hogy ha tanári oklevelét a tanév folyamán megszerezte s a E. K. T.-nak bemutatta, akkor az oklevelének bemutatását követő hónap első napjától számítva mint rendes tanár alkalmaztatik főgymnásiumunknál, egy főgymn. rendes tanárt megillető járandóságok élvezetével.

c) Jóváhagyólag tudomásul veszi azt is,

hogy a magyar-latin és klasszika-philologiai tanszékekre pályázó nem akadván, a kolleg. igazgatóság útasítottott a tanórák ellátására.

d) Megbizzá végül az E. K. Tanácsot minden egyéb ez ügygyel kapcsolatos intézkedések megtételével.

46. Az E. K. Tanács 643. és 840—1907. számok alatt jelenti, hogy székelykereszturi gymnasiumunknál az 1907/8. tanévre üresedésbe jövő tanári állásokra a szabályszerű pályázatot kihirdette. És pedig tekintettel arra, hogy Sándor János és Gombos Sámuel r. tanárok nyugalomba vonulását az E. K. Tanács a maga részéről engedélyezte és minden valószínűség szerint a vallás- és közokt. miniszter úr is engedélyezni fogja, hogy az általok betöltött tanszakok is ellátást nyerjenek, 2 rendes és 2 helyettes tanári állásra hirdetett pályázatot. A pályázás eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A magyar—latin tanszakra, a pályázat eredménytelensége okán nem lévén betölthető rendes tanárral, a Zsinati főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1 év.ig ideiglenesen alkalmazta helyettes tanárnak Péter Lajos eddig is alkalmazásban volt, szakvizsgázott h. tanárt s részére a helyettes tanári 1600 kor. évi fizetés 1907. évi szept. hó 1 től kezdve a székelykereszturi gymn. pénztárából kiutaltatott. Egyszersmind ajánlja az E. K. Tanács annak kimondását, hogy Péter Lajos h. tanár azon esetben, ha tanári oklevelét megszerezte és az E. K. Tanácsnak bemutatta, oklevelének bemutatását követő hónap első napjától számítva mint rendes tanár alkalmaztatik a székelykereszturi gymnasiumhoz, egy ottani gymn. rendes tanárt megillető járandóságoknak élvezetével.

2. A mennyiségtan—természettani tanszak szintén a pályázat eredménytelensége okán rendes tanárral nem lévén betölthető, ezen állásra a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1 évig ideiglenes minőségben helyettes

tanárnak alkalmaztatott Lőrinczy Géza eddig is alkalmazásban volt h. tanár s részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetés 1907. évi szept. hó 1-től kezdve a székelykereszturi gymnasium pénztárából kiutaltatott.

3. A magyar—latin tanszakra a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében 1 évig ideiglenes minőségben helyettes tanárnak alkalmaztatott Fogarasi Géza szakvizsgázott tanárjelölt s részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetés 1907. évi szept. 1-től kezdve a székelykereszturi gymn. pénztárából kiutaltatott.

4. A földrajz—történelem-tanszakra, tekintettel arra, hogy a fennebb említett nyugalmaztatások következtében ezen gymnaiumnál csak 5 rendes tanár lett volna, a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, ideiglenesen alkalmaztatott rendes tanárnak Szentmártoni Kálmán okleveles tanár. Ajánlja E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsnak, hogy Szentmártoni Kálmán neveztesse ki véglegesen rendes tanárnak a székelykereszturi gymnasiumnál egy rendes tanárt megillető járandóságoknak 1907. évi szept. hó 1-től számítandó élvezetével.

Az E. K. Tanács fenti előterjesztése alapján kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy nevezze ki Szentmártoni Kálmánt a székelykereszturi gymnasiumhoz a földrajz—történelem tanszakra rendes tanárnak végleges minőségben és a helyettes tanárok alkalmazását illetőleg tett intézkedését vegye jóváhagyó tudomásul, annak kimondásával, hogy Péter Lajos oklevelének bemutatását követő hónap 1-ső napjától kezdve rendes tanárnak alkalmaztatik. Egyszersmind bizza meg az E. K. Tanácsot minden egyéb ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedés megtételére.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanácsnak 643. és 840—1907. számú fennebbi előterjesztése alapján Szentmártoni Kálmán okleveles tanárt a székelykereszturi gymnasiumhoz a földrajzi és történelmi tanszakra a végleges minőségben kinevezi rendes tanárnak

egy rendes tanárt megillető járandóságoknak 1907. évi szept. 1-től számítandó élvezetével

Jóváhagyó tudomásul veszi az E. K. Tanácsnak a helyettes tanárok alkalmazását illetőleg tett intézkedéseit, annak kimondásával, hogy Péter Lajos tanári oklevelének bemutatását követő hónap 1-ső napjától kezdve rendes tanárnak alkalmaztatik a kereszturi gymnasiumnál az ottani rendes tanárt megillető járandóságoknak élvezetével. Egyszersmind megbizza az E. K. Tanácsot minden egyéb ez ügygel kapcsolatos intézkedések megtételével.

47. Az E. K. Tanács 509. és 700—1907. számok alatt jelenti, hogy mivel az 1907/8. tanévre tordai gymnasiumunkban a 4-ik osztály is beállittatik s ez okon 5 rendes tanár és 1 helyettes tanár szükséges, az új és üresedésbe jövő tanári állásokra a szabályszerű pályázatot a maga idejében kihirdette s a pályázat eredményéhez képest a következő előterjesztést teszi:

1. A magyar—latin tanszakra, a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, ideiglenesen alkalmazta rendes tanárnak *Kemény* Gábor okleveles tanárt. Ajánlja, hogy Kemény Gábor neveztesse ki a tordai gymnasiumhoz véglegesen rendes tanárnak, az ottani gymnasiumnál egy rendes tanárt megillető járandóságoknak 1907. évi szept. hó 1-től számítandó élvezetével.

2. A latin—német tanszakra, a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, ideiglenesen alkalmazta rendes tanárnak *Demeter* Dezső okleveles tanárt. Ajánlja, hogy Demeter Dezső neveztesse ki a tordai gymnasiumhoz rendes tanárnak, az ottani gymnasiumnál egy rendes tanárt megillető járandóságoknak 1907. évi szept. hó 1-től számítandó élvezetével.

3. A földrajz — természetrajz tanszakra, a Zsinati Főtanács utólagos jóváhagyása reményében, 1 évig ideiglenes

minőségben helyettes tanárnak alkalmaztatott Kozma Béla szakvizsgázott tanárjelölt s részére a helyettes tanári 1600 korona évi fizetés a tordai gymn. pénztárából 1907. évi szept. hó 1-től kezdve kiútatlatott.

Az E. K. Tanács fenti előterjesztése alapján kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy nevezze ki Kemény Gábort és Demeter Dezsőt, előbbi a magyar—latin és utóbbit a latin—német tanszakra rendes tanárnak végleges minőségben és a helyettes tanár alkalmazását illetőleg tett intézkedését vegye jóváhagyó tudomásul. Egyszersmind bizza meg az E. K. Tanácsot minden egyéb, ez ügygyel kapcsolatos intézkedés megtételére.

Zsinati Főtanács fennebbi előterjesztés alapján Kemény Gábor okleveles tanárt a magyar—latin és Demeter Dezső szintén okleveles tanárt a latin—német tanszakra a tordai gymnásiumhoz rendes tanárnak véglegesen kinevezi, egy rendes tanárt megillető járandóságoknak 1907. évi szept. hó 1-ső napjától számítandó élvezésével Jóváhagyó tudomásul veszi Kozma Béla h. tanárrá alkalmazását — egyszersmind megbizza az E. K. Tanácsot minden ez ügygyel kapcsolatos intézkedések megtételére.

48. Az E. K. Tanács 619. és 700 —1907. számok alatt a következő előterjesztést teszi:

Az elmúlt évben tartott E. Főtanács 31—1906. jk. sz. a. dr. Barabás Ábelt főgymnasiumunkhoz, 32—1907. sz. a. Gálfalvi Sámuel és Nagy Lajost székelykereszturi gymnasiumunkhoz, 33—1906. sz. alatt; Pap Domokost és Major Sándort tordai gymnasiumunkhoz 1 évig ideiglenes minőségben rendes tanároknak alkalmazta. Tekintettel az illetékes gymn. igazgatóságok javaslatára, E. K. Tanács ajánlja a Zsinati Főtanácsnak, hogy nevezett tanárok rendes tanári állásukban 1907. évi szept. hó 1-től számítandólag véglegesítsenek. Egyszersmind bizassék meg az E. K. Tanács

minden egyéb ez ügygyel kapcsolatos szükséges intézkedés megtételére.

Zsinati Főtanács Dr. *Barabás* Ábelt kolozsvári főgymnásiumunkhoz, *Gálfalvi* Sámuel és *Nagy* Lajost székelykereszturi gymnasiumunkhoz, *Pap* Domokost és *Major* Sándort a tordai gymnasiumhoz végleges minőségben rendes tanárokká kinevezi, a rendszeresített rendes tanári javadalmaknak 1907. évi szept. 1-ső napjától számítandó élvezetével. Egyszersmind megbizza az E. K. Tanácsot minden ez ügygyel kapcsolatos intézkedések megtételével.

49. Megválasztott rendes tanárok törvény szerint tagjai lévén a Főtanácsnak, eskütételre jelentkeznek és az egyházi tanácsosi esküt leteszik: *Pap* Domokos, *Major* Sándor, *Kemény* Gábor, *Demeter* Dezső, *Gálfalvi* Sámuel, *Szentmártoni* Sámuel, *Barabás* Ábel, *Nagy* Lajos.

Zsin. Főtanács az eskütételt eljenzéssel fogadja.

50. Az E. K. Tanács 354. és 639 —1907. számok alatt a következő előterjesztést teszi:

Tekintettel arra, hogy főgymnasiumunknál egy rendes hittanári állás szervezése és beállítása elkerülhetetlenné vált, E. K. Tanácsunk ajánlja a Zsinati Főtanácsnak, hogy a kolozsvári főgymnasiumhoz már az 1907/8. tanévre egy rendes hittanári állás szerveztessék és állittassék be. A hittanár évi kezdő fizetése 2400 kor. és évi 560 kor. szálláspénz lenne, a mely egyházunk pénztárából a főgymn. számadás terhére fedeztetnék. A mennyiben ezen javaslatot a Zsin. Főtanács elfogadja, javasoljuk, hogy az állás pályázat útján töltsék be, ajánlva a következő pályázati feltételek elfogadását:

1. A gymn. hittanárságra pályázhatnak azok, a kik az unitárius lelkészi hivatal viselésére jogosító vizsgálatokat

kiállották. Előnyben részesítettnek azok, a kik valamelyik külföldi theologiai akadémián folytatták tanulmányaikat.

A folyamodás felszerelendő szakvizsgálati bizonyítvánnyal és ezen a téren kifejtett tanítói és irodalmi munkásságáról, hazai és külföldi tanulmányairól szóló bizonyítványokkal.

2. A hittanár évi fizetése: 2400 kor. törzsfizetés és 560 kor. lakáspénz. Tagja lesz az országos középiskolai tanári nyugdíjintézetnek.

3. Kötelessége: a gymn. osztályok hittani tárgyait tanítása (heti 16 órán át); a gymn. vasárnapi iskola vezetése, a szerint, a mint az a tantárgy kiosztása alkalmával évről-évre meghatároztatik.

A javaslat elfogadása esetén kéri E. K. Tanács a Zsin. Főtanácsot, hogy tekintettel az 1907/8. tanév kezdetére, bizza meg egy rövid lejáratu pályázat kihirdetésére és az állásnak betöltésére, valamint ez ügyben még szükséges minden egyéb intézkedés megtételére. Főtanácsi bizottság megteszi jelentését.

Zsinati Főtanács beható tárgyalás alá vevén úgy az E. K. Tanácsnak előterjesztését, valamint a főtanácsi bizottságnak arra tett véleményes javaslatát, ezen ügyben a következő határozatot hozta:

Zsinati Főtanács a kolozsvári főgymnasiumhoz egy rendes hittanári állást szervez 2400 kor. kezdőfizetéssel és évi 560 korona szálláspénzzel, a mi egyházunk pénztárából a főgymnasiumi számolás terhére tedeztetik.

A hittanár tagja lesz az országos középiskolai tanári nyugdíj-intézetnek.

A hittanári állás azonban vizsgálatához köttetik. E célból felhivja Zsin. Főtanács az E. K. Tanácsot, hogy egy megfelelő hittanári vizsgálati szabályzatra készítsen javaslatot úgy a vizsgálat tárgyaira, valamint a vizsgáló bizottság szervezetére nézve s azt ter-

jessze a közelebbiről tartandó Egyházi Főtanács elébe.

A hittanári állás ennél fogva csak akkor lesz betöltendő, a mikor a Főtanács által megállított vizsgálati szabályzat szerint lesz, esetleg lesznek, a kik a hittanári vizsgálatot letették és ez állásra erről kiállított érvényes bizonyítvánnyal, illetőleg hittanári oklevéllel pályázhatnak.

A hittanár választása, mint általában a rendes tanároké, az Egyházi, esetleg Zsinati Főtanács joga.

A hittanári állásnak rendes hittanárral leendő betöltéséig Zsin. Főtanács az E. K. Tanácsot megbizza, hogy gondoskodjék továbbra is kolozsvári főgymnasiumunkban a vallástanításnak a lehető legjobb módon leendő elintézéséről.

51. Jegyzőkönyv hitelesítésére

Zsinati Főtanács kinevezi Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen és Végh Mihály fiait.

Ezzel az idő előre haladván, elnök az ülést bezárja és a következő ülést következő nap d. e. 8 órára kitüzi

ÖTÖDIK ÜLÉS.

Tartatott Csókfalván 1907. évi augusztus hó 27-én az első ülésről felvett jegyzőkönyvben beirt elnökök és egyházi tanácsosok jelenlétében.

Előadó, jegyző, mint előbb.

52. Az E. K. Tanács 239—1907. szám alatt beterjeszti közalap 1906 évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	271833 K. 75 fill.
„ kiadás volt	271830 K. 60 fill.
Pénzmaradvány	3 K. 15 fill.
Leltári érték jövedelmező	632371 K. 16 fill.
„ „ nem jövedelmező	1336217 K. 26 fill.
Együtt	1968588 K. 42 fill.

Az előző évihez képest mutatókozó szaporodás	8076 K. 29 fill.
A közalap terhe 1906. év végén	873073 K. 49 fill.
„ „ 1905.. „ „ volt	865198 K. 48 fill.
Mutatkozik teher szaporodás	7875 K. 29 fill.
A mutatókozó leltárszaporulatból	8076 K. 29 fill.
Levonva a teherszaporulatot	7875 K. 06 fill.
Mutatkozik tiszta szaporodás	201 K. 23 fill.

A múlt évi számadatokhoz képest elég kedvezőnek mondható eredmény.

Igaz ugyan, hogy az 1906. évi előirányzott és előállott szükséglet csak úgy volt fedezhető, hogy az 1905. évről átjött összes adósság mellé még 21335 kor. 13 fillér újabb adósságot kellett csinálni s innen van a teherszaporulat, de ez magyarázza meg a leltári szaporulatot is, mert amíg a leltári vagyon növekedett, addig ugyancsak az adósság is növekedett az előző évvel szemben.

Tekintettel arra, hogy az 1906. évi költségvetés 27498 kor. 90 fill. hiánylattal volt előirányozva s ennek fedezetére 21335 kor. 12 fill. adósság csináltatott, kedvezőbb eredmény mutatkozik számadás szerint a költségvetéssel szemben 6163 kor. 78 fill.

A közalap vagyonáról az elmúlt évben egybeállított kimutatás szerint az 1903—1905 évekig vissza nem helyezett elköltött vagyon 1905 év végén

teszen összesen	23580 K. 74 fill.
ehhez járul az 1906. évben csinált új adósság	21335 K. 12 fill.
Együtt	44915 K. 86 fill.

És így 44915 K. 86 fillért teszen azon összeg, mely a közalap vagyonából 1903—1906. években a költségvetési hiánylatok fedezésére elköltetett. De mert a vallás és közoktatásügyi miniszter úr által az 1906. évet illetőleg, csak jelen évben kiúttalt 15.800 kor. tőke gyarapítási rendkívüli, és 6000 kor. pótlólag kiúttalt rendes egyházi államsegélyből 15400 kor. az elköltött vagyon visszapótlására fordítottatott, már úgy tekinthetjük, hogy az 1906 év végéig elköltött és visszapótlandó vagyon összege 29515 K. 86 fill. a mi tagadhatatlanul nagy összeg, de remélhetőleg a magasabb államsegély kapása és gazdaságaink óhajtott bővebb jövedelmezősége folytán, ha nem is egyszerre és azonnal, de egy-két év alatt visszapótolható lesz s ha lassanként is, de sikerülni fog a közalap megingott egyensúlyát is helyreállítani.

Az 1906 év végéig elköltött vagyon mikénti helyrepótlását illetőleg, az alap 1908. évi költségvetése rendén javaslatunkat beterjesztjük.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács ele, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok afia hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afia a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt a közalap 1906. évi számadásának további terhe alól, fennhagyva a fennhagyandókat, felmenti s őket erről értesíteni határozza

53. Az E. K Tanács 409—1907. szám alatt beterjeszti a közalap 1908. évi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételeknek	139.144 K. 46 fill.
„ / kiadásnak	170.854 K. 98 fill.
Mutatkozik hiány:	31.710 K. 52 fill.

A hiánylati összeg, habár valamivel kevesebb is az 1907. évi költségvetésben kitüntetett hiánylatnál, felette nagy. Befolyásolta, hogy a főgymn fenntartási költségeit 4000 koronánál, a tordai gymnasiumét 3000 koronánál magasabb összeggel kellett beállítani. Ezeken kívül a theologiai tanárok és a főgymnasiumi elemi tanítók fizetése rendezéséről 2300 koronával történt gondoskodás.

Ezekkel szemben azonban nincs felvéve a bevételek közé a tőkegyarapításra esetleg kapandó 14000 kor. államszegély, melynek megnyerése a hiánylatot 17.715 K. 52 fillérre szállítaná.

Tekintettel a hiánylat nagy összegére, E. K. Tanácsunk a költségvetést kiadta a 173—1906/Tan. sz. alatt kiküldött ad hoc bizottságnak, azzal a felhívással, hogy a közalap ez ideig elköltött vagyona mikénti helyrepótlásának tárgyalása alkalmával ezen költségvetést is vegye beható tárgyalás alá s annak eredményéhez képest adjon javaslatot az iránt, hogy ezen állandónak mutakozó hiánylatot minő módon lehetne megszüntetni, vagy legalább is csökkenteni?

A bizottság megbízatásának eleget tett és a következő javaslatot terjesztette be:

Méltóságos és Főtisztelendő E. K. Tanács!

Hivatkozással az E. Főtanács 77—1906. sz. határozatára méltóztatott bizottságunkat 1154—1906. és 409—1907/Tan. számu határozatokkal felhívni arra, hogy tegyünk javaslatot arra nézve, hogy egyházunk közalapjából az 1806. év végéig elköltött vagyon honnan is mikép pótolható helyre; továbbá, hogy az évi költségvetésekben az évről-évre állandónak mutakozó hiánylat elenyésztetésére nézve is, alapul véve számításunknál most már az 1908. évre elkészített költségvetést, szintén terjesszünk be javaslatot.

A 173—1906/Tan. sz. határozattal kiküldött bizottságunk említett mindkét ügyre vonatkozólag beható tanácskozás és tárgyalás után teljes tisztelettel a következő javaslatokat terjeszti elő.

I. Az 1906. év végén elköltött vagyon helyrepótlását illetőleg.

Az 1906. évi számadások megvizsgálása alkalmával a számvevőség megállapította, hogy egyházunk közalapjának vagyonából 1906. év végéig elköltött és 1907 márciusig helyre nem pótoltt összeg együttesen 29515 kor. 86 fillért teszen ki. Ez tehát az az összeg, melynek helyrepótlásáról gondoskodnunk kell. Erre nézve bizottságunk nem talál más módot, mint azt, hogy kérje az E. K. Tanács a Főtanácsot, hogy az egyházi évi államsegélyből 1907. évtől kezdve bocsásson a közalap rendelkezésére évenként 5000 koronát mindaddig, míg a jelzett 29515 kor. 76 fill. vagyonapadást helyrepótolja a következő módon. Az évi 5000 koronából fedeztessék első esetben a mindenkor hátralékban lévő tőkének évi $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatja s a mi ezután fennmarad, az fordíttassék a tőke törlesztésére, illetve a tartozás apasztására, a mely célból és nyilvántartás céljából is a 29515 kor. 86 fill. a közalap számadásán a beveendőik között előírandó az évi egyházi államsegélyt terhelőleg.

II. Az Egyh. közalap költségvetési hiányait illetőleg 1908. és a következő évekre:

A költségvetés 1908. évre 31715 kor. 52 fillér hiánnyal van előirányozva. Ez azonban növekedni fog, mert hátrább látható javaslatunk szerint — ha az elfogadtatik — leesik az előirányzott jövedelemből a püspöki fizetés fedezésére az államsegélyből eddig adott 1500 korona. Továbbá az E. Főtanács az E. K. Tanács előterjesztésére 77—1906. sz. határozatával a deficitek fedezésére jóváhagyta azt, hogy a gazdaságok a jószágigazgató gazdasági bizottság s kezelési költségekre fizessen, illetve adjon be a közpénztárba, a közalapba a birtokok értéke után kirótt $4\frac{1}{2}\%$ -on, mint tiszta jövedelmen felül, még 8392 koronát. Sajnos, még 1907. év se telt el, illetve még erre az évre se tudtak a gazdaságok ez ideig semmit beadni; sőt arra a tapasztalatra kellett ily hamar jönnünk, hogy örvidenünk kell, ha ez összeget a gazdaságok képesek lesznek bár két részben befizetni, mert a gazdasági viszonyok részben az időjárás mostohasága, részben a cselédmunkás és napszámosok hiánya és drágasága miatt nagyon is válságossá,

bizonytalanná és ingataggá lettek, melynek szanálását egyhamar várnunk alig lehet. Ugy hogy a mostani viszonyok szerint meg kell elégednünk azzal, — ha reális pénzügyi alapra akarunk helyezkedni — ha gazdaságaink a terhükre tiszta jövedelem gyanánt előirányzott $4\frac{1}{2}\%$ -ot fennakadás nélkül be tudják szolgáltatni. Bár jobb viszonyok reményében nem ajánljuk, hogy e tétel a bevételi előirányzatból végkép töröltessék, mégis, ha reális alapra akarunk helyezkedni, azt mindig évről-évre tekintetbe kell vennünk, hogy vajjon számilhatunk-e annak bevételére vagy sem? s ezek szerint kell a további intézkedést megtennünk. Mi legalább is ez és a következő években az említett 8392 kor. bevételére nem számithatunk és nem számítunk. Ez összeget is tehát mind az 1907., mind az 1908. évi költségvetésből leütendőnek tartjuk, amit szem előtt tartva tettünk is javaslatot a múlt évben az 1907. évi deficit elenyésztetésére vonatkozólag. Ezek szerint a helyzet így alakulna: 1908-ra költségvetésileg előirányzott hiány 31715 K. 52 fill. Leesik az államsegélyből . . . 1500 K. }
A gazdaságoktól 8392 K. } 9992 K. — fill.

Lenne így az 1908 évi hiánylat . . . 41607 K. 52 fill.

Ennek fedezésére a következőket ajánljuk:

1. Ha a közigazgatási költségekre vonatkozólag elfogadtatik a benyújtott javaslat, hogy ezek fedezetére adassék a közalapnak évi 20000 kor. akkor ez javítani fog a helyzeten, egybevetve a közigazgatási költségek jelen és jövőbeli szükségletei és fedezetei közti különbséget, 10620 koronával.

2. Mint a múlt évben tüzetesen kifejtettük a kollegiumi telkek vásárlási árának 250276 kor. 90 fillérnek a jövedelmét nem nélkülözhetjük, épen ezért gondoskodni kell a tőkének is, mely számadáson beveendőnek elő is van írva, a visszafizetéséről. Erre nézve javasoljuk, hogy kéretessék, egy 50 évre szóló költsön törlesztéses táblázat, mely szerint évi 5% -al vagyis $4\frac{1}{2}\%$ kamat és $\frac{1}{2}\%$ tőkerészlettel az említett összeg 50 év alatt helyreállítatik ezt, mint a múlt évben is javasoltuk az egyh. államsegély fedezhetné

csupán. Ez igényelne évenként 12511 kor. 35 fillért, melyből tőketörlesztésbe 1908. évre esnék 1251 kor. 14 fillér és kamatra 11260 kor. 21 fill. E kamatösszeg felhasználható lévén, javitaná a költségvetés bevételeit s így enyésztené a hiánylatot 11260 kor 21 fillérrel.

3. Az 1906. végéig elköltött és helyre nem pótoltt 29515 kor. 86 fillér évenkénti esedékes kamata szintén javitaná a helyzetet évi $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatot számítva 1328 kor. 22 fillérrel.

4. A papnevelő intézet fenntartására és fejlesztésére adni javasolunk az egyházi államsegélyből évi 5000 koronát Ennek szükségességét nincs miért indokolnunk; papnevelő intézetünk eddig nem vett sok segílyt igénybe. Ez javitaná a helyzetet évi 5000 koronával.

5. A mint azt már a mult évi Főtanács 77—1906. sz. alatt meghatározta, mindaddig. míg csakugyan tőkésítésre forditható lesz, az évi 15800 kor. tőkegyarapítási államsegélyből a közalap szükségletére fordítandó a már megállapított 14000 kor., mely javitana a helyzeten 14000 koronával. Önként következvén, hogyha e segílyt az állam megtalálná vonni, az esetben ez a fedezeti összeg elveszvé, új fedezetről válik szükségesse gondoskodnunk.

Ezek szerint a fedezeti összeg a következőképalakulna:

1. Közigazgatási költségekre adott összeg		
javit évenként	10620 K. — fill.	
2. A kolleg. telkek árának	250226 K.	
90 fill. $4\frac{1}{2}\%$ -os kamata	11260 „ 21 „	
3. Az elköltött de helyrepótlandó vagyon		
29515 korona 86 fill. $4\frac{1}{2}\%$ kamata	1328 „ 22 „	
4. A papnevelő intézet fenntartási és fejlesztési költségére	5000 „ — „	
5. A tőke gyarapítási államsegélyből ..	14000 „ — „	
Együtt	42208 K. 43 fill.	
Összes hiánylat előirányozva 1908. évre		
költségvetésileg	41607 „ 52 „	
Ennek fedezésére szolgálna 1908. évre költségvetésileg	42208 „ 43 „	
Marad több bevétel	600 K. 91 fill.	

Az 1907. évi költségvetési hiánylat fedezéséről az E. Főtanács 77—1906. számú határozatával gondoskodott. S bárha tudjuk, hogy a gazdaságokra előírányzott 8392 kor. teher aligha fog befolyjni ez évben még részleteiben is, arra nézve újabb gondoskodást ez alkalommal nem teszünk. Nem pedig azért, mert reméljük, hogy az eddigi takarékoságot fenntartva és itt-ott a bevételeket szaporítva, más helyen pedig a kiadásokat megvonva, tatán csak sikerülni fog a szükségletünket fedeznünk még ha kisebb összegű vagyron elköltéssel is, a mit tisztázni majd az 1907. évi számadások lezárása alkalmával tudunk, azt azonban ajánljuk az E. K. Tanácsnak, hogy mivel a gazdaságokra kirótt újabbi 8392 koronát a gazdaságok pénztárai kötelesek közvetlen a köz-alap pénztárába befizetni, méltóztassék már ez évre megállapítani, hogy az összeget az egyes gazdaságok minő arányban fizessék, mely részösszegek aztán beveendőnek a közalapról az egyes gazdaságok terhére évről-évre előírandók, illetve a költségvetésbe felveendőek.

III. A fennebbiek és a 77—1906. sz. főtanácsai határozat szerint most már az tisztázandó nézetünk szerint, hogy minő összegek lesznek lefoglalva az egyházi államsegélyből 1907-re és 1908-ra? Ezt van szerencsénk a következőkben állítani össze, illetve mutatni ki:

1. Az 1907. évre fizetendő az államsegélyből a köz-alapba:

a) A kollég. építésre felvett kölcsön törlesztésére	10000 K. — fill.
b) A magyar-utczai telekért az 1391—1902. sz. határozat szerint	1200 „ — „
c) A papnövendékek internátusi díjába 1907/8 tanévre	1200 „ — „
d) A papnövendékek egyetemi tandíjába	610 „ — „
e) Közigazgatási költségekre	20000 „ — „
f) Az 1907. évi hiánylat fedezésére a 77—1906. Főt. hat. szerint	13360 „ 21 „
Átvitel.. ..	46370 K. 21 fill.

	Áthozat	46310 K. 21 fill.
g)	Az 1906. végéig elköltött vagyon hely- repótlására	5000 „ — „
h)	A papnevelő intézet fenntartására és fejlesztésére	5000 „ — „
	Együtt	56370 K. 21 fill.

2. Az 1908. évre fizetendő az államsegélyből a köz-
alapba;

a)	A kolleg. építésre felvett kölcsön törlesztésére	10000 K. — fill.
b)	A magyar-utczai telekért az 1391— 1902. sz. hat. szerint	1200 „ — „
e)	A papnövendékek internátusi díjába 1908/9 tanévre... .. .	1200 „ — „
d)	A papnövendékek egyetemi tandijába	610 „ — „
e)	Közigazgatási költségekre	20000 „ — „
f)	A kollegiumi telkek árába törlesztéses kölcsönért	12511 „ 35 „
g)	Az 1906. végéig elköltött vagyon helyrepótlására	5000 „ — „
h)	A papnevelő intézet fenntartására és fejlesztésére	5000 „ — „
	Együtt:	55521 K. 35 fill.

Megjegyezzük, hogy az 1906. végéig elköltött vagyon az évi 5000 koronát 7 év alatt vissza fogja pótolni a kívánt összeget s azután ez 5000 korona felett is szabadon lehet rendelkezni. Egyszersmind ajánljuk, hogy segélyképen tartassák fenn továbbra is a papnevelő intézetnek szerelvényekre adott 300 kor. évi segély, mely számadás terhe mellett a dekánnak fizetendő ki.

E javaslatunk elfogadásával a helyzet oda változik, hogy ha csak valami nagyobb teher nem jö közbe, a csendes, de rendes előhaladás útjára lépünk és sok időre megállítottuk a hógomolyként évről-évre szaporodó s mindnyájunkat elkeserítő deficitet.

Javaslatunkat a legnagyobb bizalommal bátorkodunk elfogadásra ajánlani.

Mély tiszteletünk kifejezése mellett vagyunk a Mélt. és Főtiszt. E. K. Tanácsunknak a kiküldött bizottság nevében.

Kolozsvár, 1907. július 20.

alázatos szolgálai:

Kozma Ferencs s. k.,
elnök.

Csifó Salamon s. k.,
előadó.

E. K. Tanácsunk a javaslatot 814—1907. sz. alatt a következő módosításokkal fogadta el s terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé:

1. A II ik czim 1. tétele alatt a helyzet javítására 10 620 koronában feltüntetett összeg, tekintettel arra, hogy a 809—1907/Tan. sz. határozat értelmében a jogtanácsos évi tiszteletdíja 800 kor. helyett 1200 koronában vétetett fel, 10.220 koronára helyesbítették.

2. A II-ik czim 5-ik pontja, tekintettel arra, hogy az állam által egyházunk tőkái gyarapítására adni szokott évenkénti 15800 kor. államsegély rendeltetésének megfelelőleg tőke gyarapításra használható fel helyesen, nem pedig a szükségletek fedezésére; de tekintettel arra is, hogy ezen államsegélynek 1908. évre megadása bizonytalan, mely okon azt fedezetnek előirányozni nem lehet, a következőleg állapittatik meg:

Ezek szerint a fedezeti összeg a következőkép alakulna:

1. A közigazgatási költségekre adott összeg javít évenként	10.220 K. — fill.
2. A kolleg. telkek árának 250.236 K. 90 fill. 4 ^o / _o -os kamata	11.260 K. 21 fill.
3. Az elköltött, de helyrepótlandó vagyon 29.515 K. 86 f. 4 ¹ / ₂ ^o / _o -os kamata	1.328 K. 22 fill.
4. A papnevelő intézet fenntartása és fejlesztési költségei	5.000 K. — fill.
Együtt	27.808 K 43 fill.

Összes hiánylat előirányozva 1908. évre

költségvetésileg	41.607 K. 52 fill.
Ennek fedezetére szolgálna	27.808 K. 43 fill.
Marad hiánylat . .	13.799 K. 09 fill.

Tagadhatatlanul ezen hiánylati összeg is magas, a melynek elenyésztetésére jelenben nincsen fedezet. Azonban remélhető, hogy a számadás szerinti eredmény kedvezőbb lesz.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot a javaslatot elfogadni.

Ez előterjesztés után felolvastatott a Főtanácsi bizottság ide vonatkozó jelentése is, melyben a költségvetést reálisnak és a szükségletnek megfelelőnek találja ugyan, de az előirányzott hiánylatot bírálat tárgyává teszi s reményli, hogy az E. K. T. a legmesszebbmenő takarékossgal és a gazdaságok jövedelmezőbbé tételével az állandónak mutató hiánylatot el fogja enyésztetni.

Zsinati Főtanács az egyházi közalapnak 1908. évre vonatkozó, fennebbiekben előterjesztett és részleteiben is több oldalról megbírált és megvitatott költségvetését elfogadja. S midőn a mutató hiánylat fedezésére az egyh. államsegélyt, az államsegélynek felhasználására vonatkozó jegyzőkönyvi határozatok szerint, nagyobb összegekben a közpénztári hiánylatok elenyésztetésére fordította és fordítja jelenben is — teljes bizalommal elvárja az E. K. Tanácstól, hogy igyekezni fog a legmesszebb menő takarékossgal, valamint saját gazdasági s más erőforrásainak segítségével is az egyházi közpénztár állását lehetőleg mielőbb egyensúlyba hozni.

54. Az E. K. Tanács 250—1907. szám alatt beterjeszti a Berde Mózsa-alapok 1906. évi számadását a következőkben:

I. *Közalap.*

Összes bevétel volt	48725	kor. 26	fill.
„ kiadás „	48725	„ 26	fill.
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték mint jövedelmező	731920	„ 06	„
Mutatkozik évi szaporodás	12965	„ 14	„

II. *Kezelési alap.*

Összes bevétel volt	11839	kor. 39	fill.
„ kiadás „	11766	„ 61	„
Pénzmaradvány	72	kor. 78	„
Leltári érték jövedelmező	215680	„ 46	„
„ „ nem jövedelmező	2772	„ 78	„
Együtt	218453	kor. 24	fill.
Mutatkozik évi szaporodás	2060	„ 28	„
Ez alap terhe	48000	„ —	„

III. *Kolozsvári tanári alap.*

Összes bevétel volt	6261	kor. 41	fill.
„ kiadás „	6261	„ 41	fill.
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték mint jövedelmező	107234	„ 59	„
Mutatkozik évi szaporodás	950	„ 90	„

IV. *Kereszturi gymn. alap.*

Összes bevétel volt	11830	kor. 54	fill.
„ kiadás „	11830	„ 54	„
Pénzmaradvány	—	kor. —	fill.
Leltári érték jövedelmező	214043	„ 17	„
Nem jövedelmező	2000	„ —	„
Együtt	216043	kor. 17	fill.
Mutatkozik szaporodás	1843	„ 26	fill.

V. *Családi alap.*

Összes bevétel volt	3007	kor. 13	fill.
„ kiadás „	2813	„ 97	„
Pénzmaradvány	193	kor. 16	fill.

Leltári érték jövedelmező . . .	52957	„	72	„
Leltári érték nem jövedelmező . . .	592	„	08	„
Együtt . . .	53549	kor.	80	fill.
Mutatkozik évi apadás	79	„	09	„
Ez alapnak terhe van	1738	„	19	„

VI. *Buni cipó-alap.*

Összes bevétel volt	14150	kor.	85	fill.
„ kiadás „	14177	„	26	„
Kiadási többlet	26	kor.	41	fill.
Leltári értékmint jövedelmező	166442	„	86	„
Mutatkozik évi szaporodás	3800	„	—	„

VII. *Toroczkói alap.*

Összes bevétel volt	36	kor.	19	fill.
„ kiadás „	36	„	19	„
Pénzmaradvány	—	kor.	—	fill.
Leltári érték mint jövedelmező	843	„	90	„
Mutatkozik évi szaporodás	36	„	19	„
A fenti I—VII. alapok összes bevétele volt	95850	„	77	„
Kiadás	95611	„	24	„
Pénzmaradvány	239	kor.	53	fill.
Kiadási többlet	26	„	41	„
Melyszerint kellene lenni pénztári maradványnak	265	„	94	„

A kiadási többlet a buni cipó-alapnál fordult elő, mely összeget a pénzmaradványnak megtéríteni tartozik.

A pénzmaradványból illeti:

a) Kezelési alapot	72	kor.	78	fill.
b) Családi alapot	193	„	16	„
Együtt	265	kor.	94	fill.

A fenti I—VII. alap összes leltári értéke:

jövedelmező	1489122	kor.	76	fill.
nem jövedelmező	5364	„	86	„
Együtt	1494487	kor.	62	fill.

Mutatkozik évi leltári vagyon			
szaporulat	22116	„ 68 „	
Az összes alapokat terheli ki-			
adandó	49738	„ 19 „	

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afia a fennhagyandók fennhagyásával, mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt jelen számadás további kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őket értesíteni határozza.

55. Az E. K. Tanács 419 — 1907. szám alatt betérjeszti a Berde Mózsa alapok 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Közalapnál.

Előirányoztatik bevételnek .	32910	kor. 12 fill.
„ kiadásnak .	32910	„ 12 „
Pénzmaradványnak . .	—	kor. — fill.

II. Kezelési alap.

Előirányoztatik bevételnek .	6486	kor. 89 fill.
„ kiadásnak .	6486	„ 89 „
Pénzmaradványnak . .	—	kor. — fill.

III. Kolozsvári tanári alap.

Előirányoztatik bevételnek .	4750	kor. 50 fill.
„ kiadásnak .	4750	„ 50 „
Pénzmaradványnak . .	—	kor. — fill.

IV. *Kereszturi gymn. alap.*

Előirányoztatik bevételek . . .	9279	kor.	71	fill.
„ kiadásnak . . .	9279	„	71	„
Pénzmaradványnak . . .	—	kor.	—	fill.

V. *Családi alap.*

Előirányoztatik bevételek . . .	2998	kor.	90	fill.
„ kiadásnak . . .	2998	„	90	„
Pénzmaradványnak . . .	—	kor.	—	fill.

VI. *Buni cipó-alap.*

Előirányoztatik bevételek . . .	6125	kor.	50	fill.
„ kiadásnak . . .	6125	„	50	„
Pénzmaradványnak . . .	—	kor.	—	fill.

VII. *Torockói alap.*

Előirányoztatik bevételek . . .	42	kor.	15	fill.
„ kiadásnak . . .	42	„	15	„
Pénzmaradványnak . . .	—	„	—	„

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak. Ezt teszi a Főt. bizottság is.

Elfogadtatott.

56. Az E. K. Tanács 251—1907. szám alatt beterjeszti az Augusztinovich-féle alapok 1906. évi számadását a következőkben:

I. *Elkülönített alap.*

Összes bevétel volt . . .	49957	kor.	16	fill.
„ kiadás „ . . .	49957	„	16	„
Pénzmaradvány . . .	—	kor.	—	fill.
Leltári vagyon mint jövedelmező	488296	„	67	„
Szaporodás mutatkozik . . .	31033	„	13	„

II. *Administratori alap.*

Összes bevétel volt . . .	8708 kor.	46 fill.
„ kiadás „ . . .	7015 „	02 „
Pénzmaradvány . .	1683 kor.	44 fill.
Leltári érték jövedelmező	73414 „	17 „
„ „ nem jövedel-		
mező	1773 „	44 „
Együtt . .	75187 kor.	61 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	5391 „	34 „

III. *Könyv és szertár-alap.*

Összes bevetel volt . . .	1600 kor.	38 fill.
„ kiadás „ . . .	1600 „	38 „
Pénzmaradvány . .	— kor.	— fill.
Leltári érték jövedelmező	16370 „	39 „
„ „ nem jövedel-		
mező	1030 „	07 „
Együtt . .	17400 kor.	46 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	275 „	34 „
Az alap összesített bevétele		
volt	60266 „	— „
Az alap összesített kiadása		
volt	58572 „	56 „
Pénzmaradvány . .	1693 kor.	44 fill.
Összesített leltári érték .	580884 „	74 „
1505. év végén volt . .	544184 „	93 „
Mutatkozik évi szaporodás	36699 kor.	81 fill.
Az alap terhe	55429 „	63 „
1905. év végén volt . .	23205 „	25 „
Teher szaporulat . . .	32224 kor.	38 fill.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Ben-
czédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi

Lőrinc pénztári ellenőr afia a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyásával felmenti s erről őket értesíteni határozza.

57. Az E. K. Tanács 418—1907. szám alatt beterjeszti az Augusztinovics-féle alapok 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Elkülönített alap.

Előirányoztatik bevételek .	21754	kor.	34	fill.
„ kiadásnak .	21754	„	34	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

II. Adminisztratori alap.

Előirányoztatik bevételek .	6421	kor.	18	fill.
„ kiadásnak .	6421	„	18	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

III. Könyv- és tanszer-alap.

Előirányoztatik bevételek .	876	kor.	35	fill.
„ kiadásnak .	876	„	35	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

Az E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak. A Főt. bizottság is ajánlja.

Elfogadtatott.

58. Az E. K. Tanács 114—1907. szám alatt beterjeszti a Koncz János féle alapok 1906. évi számadását a következőkben:

I. *Kolozsvári alap.*

Összes bevétel volt	2490 K. 12 fill.
„ kiadás „	2490 „ 12 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték mint jövedelmező	35380 „ 90 „
Mutatkozik évi szaporodás	490 „ 12 „

II. *Tordai alap.*

Összes bevétel volt	8520 K. 27 fill.
„ kiadás „	9229 „ 02 „
Kiadási többlet	708 K. 75 fill.
Leltári érték jövedelmező	24390 „ 29 „
„ „ nem jövedelmező	16 „ — „
Együtt	24406 K. 29 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	757 „ 76 „
De ezzel szemben kiadandója van az 1906 évi kiadási többletért	708 „ 75 „
és így lesz az évi tiszta gyarapodás	49 „ 01 „

III. *Kereszturi alap.*

Összes bevétel volt	890 K. 23 fill.
„ kiadás „	890 „ 23 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték, mint jövedelmező	22259 „ 42 „
Mutatkozik évi szaporodás	130 „ 23 „

IV. *Toroczkói alap.*

Összes bevétel volt	697 K. 91 fill.
„ kiadás „	697 „ 91 „
Pénzmaradvány	— K. — fill.
Leltári érték mint jövedelmező	17857 „ 92 „
Mutatkozik évi szaporodás	467 „ 91 „
Az alap összesített bevétele	12598 „ 53 „
„ „ kiadása	13307 „ 28 „
Kiadási többlet	708 K. 75 fill.

Összesített leltári érték jövedelmező	99888	„ 53 „
„ „ „ nem jöved.	16	„ — „
Együtt . .	99904	K. 53 fill.
De ebből levonandó a kiadási többlet	708	„ 75 „
Igy lesz a leltári érték	99195	K. 78 fill.
Mutatkozik évi tiszta gyarapodás	1137	„ 27 „

A számadás rendben levőnek találtatván azt E. K. Tanácsunk a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal határozta a Zsinati Főtanács elé terjeszteni, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrfia mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács jelen számadást az E. K. Tanács előterjesztésére elfogadja, Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól felmenti s erről őket értesíteni határozza.

59. Az E. K. Tanács 417—1907. szám alatt beterveztet a Koncz János-féle alapok 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik.

I. Kolozsvári alapnál.

Előirányoztatik bevételek . .	1569	kor. 33 fill.
„ kiadásnak . .	1569	„ 33 „
Pénzmaradványnak	—	kor. — fill.

II. Tordai alap.

Előirányoztatik bevételek . .	1031	kor. 50 fill.
„ kiadásnak . .	1031	„ 50 „
Pénzmaradványnak	—	kor. — fill.

III. *Kereszturi alap.*

Előirányoztatik bevételek . .	901 kor. 65 fill.
„ kiadásnak . .	991 „ 65 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

IV. *Toroezkői alap.*

Előirányoztatik bevételek . .	723 kor. 56 fill.
„ kiadásnak . .	723 „ 56 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak. Ezt ajánlja a Főt. bizottság is.
Elfogadtatott.

60. Az E. K. Tanács 188—1907. szám alatt betérjeszti a kisebb alapok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	127522 kor. 09 fill.
„ kiadás „	122770 „ 76 „
Pénzmaradvány	4751 kor. 33 fill.

A pénzmaradványból illeti:

1. A Br. Baldácsy segély alapot	4 kor. 83 fill.
2. „ „ rendelkezési „	371 „ 61 „
3. Channing tanári alapot . .	342 „ 34 „
4. Dávid Ferencz-emlék alapot	200 „ — „
5. „ „ irodalmi „	222 „ 60 „
6. Sala—Gálfalvi alapot . .	294 „ 17 „
7. Tordai gymn. alapokat . .	1724 „ 30 „
8. Derzsi János kereszturi alapot	1235 „ 65 „
9. Szabó József debreczeni „	290 „ — „
10. Dicső-Szent-Mártoni dézma kárp. alapot	3 „ 44 „
11. Ürmösi dézma kárp. alapot	62 „ 39 „
Együtt . .	4751 kor. 33 fill.

A kisebb alapok leltári értéke 1906. év végén:

a) ingatlanokban	506291	kor. 60	fill.
b) 1906. évi pénzmaradványban	4751	„ 33	„
c) értékpapírok és pénzvagyon- ban bevárando	575025	„ 33	„
Összesen	1086068	kor. 01	fill.
Kiadandó mint teher	116984	„ 07	„
Tiszta vagyon	969083	„ 89	„

A számadás renpben levőnek találtatván azt E. K. Tanácsunk a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal határozta elfogadásra Zsinati főtanács elé terjeszteni, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok afiának hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afia mentes-
senek fel, a fennhagyandók fennhagyása mellett, ezen számadás további kötelezettsége alól.

Jelen számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács jelen számadást elfogadja, Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őket értesíteni határozza.

61. Az E. K. Tanács 482—1907. szám alatt beterjeszti a kisebb alapok 1907. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Előirányoztatik összes bevételek	39936	kor. 65	fill.
„ „ kiadásnak	39936	„ 65	„
Pénzmaradványnak	—	kor. —	fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak; a Főt. a bizottság is azt ajánlja.
Elfogadtatott.

62. Az E. K. Tanács 116—1907. szám alatt beterjeszti a kórházi alap 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2807	kor.	33	fill.
„ kiadás „	2682	„	25	„
Pénzmaradvány	125	kor.	08	fill.
Leltári vagyon jövedelmező	35058	„	35	„
„ „ nem jövedel-				
mező	135	„	10	„
Együtt	35193	kor.	45	fill.
Mutatkozik évi szaporodás .	85	„	78	„
Az alapnak kiadandó terhe	36	„	80	„

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afiai fennhagyva a fennhagyandókat, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács és Főtanácsi bizottság ajánlatára a kórház-alap 1906. évi számadását elfogadja. Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőrt ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyásával felmenti és erről őket értesíteni határozza.

63. Az E. K. Tanács 414 — 1907. szám alatt betérjeszti a kórházalapok 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Előirányoztatik bevételnek .	2260	kor.	31	fill.
„ kiadásnak .	2280	„	31	„
Pénzmaradványnak .	—	kor.	—	fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak, ezt teszi a Főt. bizottság is.

Elfogadtatik.

64. Az E. K. Tanács 299—1907. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdijalap 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	82821 kor. 05 fill.
„ kiadás „ . . .	82689 „ 59 „
Pénzmaradvány . .	131 kor. 46 fill.

A vagyonkimutatás szerint 1906. év végén az alap vagyona:

jövedelmező	217674 kor. 81 fill.
nem jövedelmező	131 „ 46 „
Együtt . .	217806 kor. 27 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	21518 „ 51 „

A számadás szerinti bevétel és kiadás összegeinek a költségvetésben előirányzott összegektől eltérése abból származott, hogy az alap részére évközben 35000 kor. névértékű 4% os magyar korona járadékkötvény vásároltatott, amiért tényleg kiadatott 33440 kor., a mi ugy a forgalmi bevételt, mint a kiadást növelte.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy Végh Mihály b. e. nyugdíj intézeti pénztárnok a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a belső emberi nyugdij-alap 1906. évi számadását elfogadja és Végh Mihály nyugdíj-pénztárnokkal szemben elismerését fejezi ki. Nyugdijalap pénztárnokát jelen számadásnak további terhe alól, a fennhagyandók fennhagyása mellett feloldja s erről ötet értesíteni határozza

65. Az E. K. Tanács 415—1907. szám alatt beterjeszti a belső emberi nyugdijalap 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Előirányoztatik bevételek .	23463 kor. 48 fill.
„ kiadásnak .	23363 „ 48 „
Pénzmaradványnak .	100 kor. — fill.

Egyszersmind ajánlja az E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsnak, hogy a nyugdíj maximum 1908. évre 60 kor. emelkedéssel 1020 koronában állapittassék meg, az 1908. január 1-ső napjától nyugalomba menők részére teljes szolgálat után.

Főt. bizottság jelentését beadja.

Zsin. Főt. a költségvetést elfogadja. A nyugdíjmaximumot 1908. évre 1020 koronában megállapítja az 1908. évi jan. 1-ső napjától nyugalomba menők részére teljes szolgálat után.

Erről esperesi úton az illetők értesítsenek, valamint a nyugdíjalap pénztárnoka Végh Mihály afia is.

66. Az E. K. Tanács 157 -1907. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	75204 kor. 09 fill.
„ kiadás „	75103 „ 10 „
Pénzmaradvány	100 kor. 99 fill.
E számadásnál kiadandó	
teher	3533 „ 61 „

A számadás rendben lévén és a vallás- és közokt. miniszter ur is 17445—1907. számú iratával helyben hagyván, E K. Tanács a számadást azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati főtanács elé, hogy néhai benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afia, mentessenek fel ezen számadás további terhe alól.

Ezt ajánlja a Főtanácsi bizottság is.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s néhai Benczédi Gergely családját és Sárdi Lőrinc ellenőrt a fennhagyandók fennhagyása

mellett a kolozsvári főgymnasiumi 1906 évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

67. Az E. K. Tanács 410—1907. szám alatt beterjeszti a főgymnasium 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek . . .	86137 kor. 98 fill.
Kiadásnak . . .	86137 „ 98 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak. Ezt teszi a Főtanácsi bizottság is.
Zsinati Főtanács a költségvetést elfogadja.

68. Az E. K. Tanács 341 -- 1907. szám alatt beterjeszti a székelykereszturi gymnasium 1906. évi számadását a következőkben:

I. *Iskolai alepok.*

Összes bevétel volt . .	36776 kor. 67 fill.
„ kiadás „ . .	36536 „ 41 „
Pénzmaradvány . . .	240 kor. 26 fill.

II. *Alapítványok.*

Összes bevétel volt . .	18939 kor. 05 fill.
„ kiadás „ . .	18939 „ 05 „
Pénzmaradvány . . .	— „ — „

III. *Államsegély.*

Összes bevétel volt . .	13223 kor. 36 fill.
„ kiadás „ . .	11534 „ 01 „
Pénzmaradvány . . .	1689 kor. 35 fill.

Leltári érték jövedelmező	68008	„	93	„
Leltári érték nem jöve-				
delmező	148020	„	89	„
Együtt . .	216029	„	82	„
Mutatkozik évi szapo-				
rodás	6615	kor.	61	fill.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy Gombos Sámuel pénztárnok a fia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Gombos Sámuel pénztárnok a fiát a fennhagyandók fennhagyása mellett a kereszturi gymnasiumi 1906. évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és erről őt értesíteni határozza.

69. Az E. K. Tanács 645 — 1907. szám alatt betérjeszti a székykereszturi gymnasium 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

I. Az iskolai alapoknál.

Bevételnek	39997	kor.	66	fill.
Kiadásnak	38904	„	30	„
Pénzmaradványnak . .	1093	kor.	36	fill

II. Az alapítványoknál,

a) melyeknek kamata részben elköltetik, részben tőkésítettik:

Előirányoztatik bevételnek .	3001	kor.	—	fill.
„ kiadásnak .	3001	„	—	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

b) melyeknek kamata egészen tőkésítettik:

Előirányoztatik bevételek . . .	132 kor. 60 fill.
„ kiadásnak . . .	132 „ 60 „
Pénzmaradványnak . . .	— kor. — fill.

III. *Tanári nyugdíjnál.*

Előirányoztatik bevételek . . .	1964 kor. — fill.
„ kiadásnak . . .	1964 „ — „
Pénzmaradványnak . . .	— kor. — fill.

Az igazgatóság által a hitoktató részére javaslatba hozott 1200 kor. visszaállíttatott az eddigi 600 koronára. Tekintettel azonban a fenntartási évi államsegély emelkedésére, az egész 600 kor. az államsegély terhére vitetett át.

Az igazgatóság által Pap Mózes és Barabás Lajos tanárok 100—100 kor. lakáspénz tervezett emelkedése töröltetett.

Az igazgatóság által korpótlék adásra előirányzott 600 kor. meghagyatott a költségvetésben, mivel tényleg lesznek újabb korpótlékok. Ez azonban csak fedezetül fog szolgálni s csak akkor és oly mérvben fog felhasználtatni, a mikor és a mennyiben azt az E. K. Tanács útalni fogja.

A pénztárnoki fizetés 240 koronáról 400 koronára, a könyvtárosi 72 koronáról 120 koronára, az igazgatósági jegyzői 60 koronáról 80 koronára emeltetett.

Az E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsin. Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a költségvetést elfogadja.

70. Az E. K. Tanács 390—1907. szám alatt beterjeszti a tordai gymnasium 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . . .	32288 kor. 82 fill.
„ kiadás „ . . .	31242 „ 48 „
Pénzmaradvány . . .	1047 kor. 34 fill.

A gymn. pénztár és az alapítványok együttes zárszámadásai szerint:

Összes bevétel volt . .	35003 kor. 29 fill.
„ kiadás „ . .	33956 „ 95 „
Pénzmaradvány . . .	1046 kor. 34 fill.

A vagyon kimutatás szerint, mely szintén egyesítettett, mutatkozik vagyon 1906. év végén:

a) jövedelmező . . .	65043 kor. 34 fill.
b) nem jövedelmező . .	92266 „ 51 „
Együtt . .	157309 kor. 85 fill.

Az E. K. Tanács a számadást a maga részéről elfogadta, s elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy Varga Dénes pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett, mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács jelen számadást elfogadja, Varga Dénes pénztárnok afiát a fennhagyandók fennhagyása mellett a tordai gymnáziumi 1906. évi számadás további kötelezettsége alól felmenti és ötét erről értesíti.

71. E. K. Tanács 421—1907. szám alatt beterjeszti a tordai gymnásium 1908. évi költségvetését, mely szerint

Előirányoztatik bevételek .	28101 kor. 25 fill.
„ „ kiadásnak .	28101 „ 25 „
Pénzmaradványnak . . .	— kor. — fill.

Kapcsolatosan az E. K. Tanács 420—1907. szám alatt beterjeszti a tordai gymn. pénztár alapítványi tőkéinek 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Bevételnek	4118 kor. 91 fill.
kiadásnak	4118 „ 91 „
Pénzmaradványnak	— kor. — fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzatok elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak.

A Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Zsinati Főtanács a költségvetést elfogadja.

72. E. K. Tanács 388—1907. szám alatt beterjeszti a tordai gymnasium alapítványai 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	2714 kor. 47 fill.
„ kiadás „	2714 „ 47 „
Pénzmaradvány	— kor. — fill.

A leltár egyesítve van a gymnasium pénztári vagyonával.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s ázzal az ajánlattal határozta elfogadásra a Zsinati Főtanács elé terjeszteni, hogy Varga Dénes gymn. pénztárnok afia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja,
Varga Dénes pénztárnokot ezen számadás további terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őt értesíti.

73. Az E. K. Tanács 112—1907. szám alatt beterjesztⁱ a kebli tanári nyugdíjalap 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	47056 kor. 67 fill.
„ kiadás „	47127 „ 91 „
Kiadás többlet	71 kor. 24 fill.

Leltári érték jövedelmező .	128321. kor 77 fill.
„ „ nem jövedel-	
mező	3118 „ 72 „
Együtt . .	131440 kor. 49 fill.
Mutatkozik évi szaporodás	5652 „ 65 „

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőr afia, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

Fenntebbi számadást a főtanácsbi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsbi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrinc pénztári ellenőrt a fennhagyandók fennhagyása mellett a kebli tanári nyugdilatlap 1906. évi számadásának további kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíteni határozza.

74. Az E. K. Tanács 112—1907. szám alatt betereszti a kolozsvári tanári özvegy-árvai alapnak 1906. évi számadását:

Összes bevétel volt	185 kor. 01 fill.
„ kiadás „	185 „ 01 „
Pénzmaradvány . .	— kor. — fill.
Leltári vagyon mint jövedel-	
mező	4148 „ 23 „
Mutatkozik évi szaporodás .	70 „ 35 „

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta, s azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrinc pénzt-

tári ellenőr a fia, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

Fenntebbi számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást az E. K. Tanács és a főtanácsi bizottság ajánlatára elfogadja s Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőrt a fennhagyandók fennhagyása mellett a kolozsvári özvegy-árvai alapok 1906. évi számadásának további kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíteni. határozza.

75. Az E. K. Tanács 411—1907. szám alatt beterjesztⁱ a kebli tanári nyugdíjalap 1908. évi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételeknek . .	6917	kor.	76	fill.
„ kiadásnak . .	6917	„	76	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

E. K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság a költségvetést elfogadásra ajánlja.
Főtanács a költségvetést elfogadja.

76. Az E. K. Tanács 412—1907. szám alatt beterjeszti a kolozsvári tanári özvegy-árvai alap 1908. évi költségvetését, mely szerint:

I. Az Incze Mihály alapjánál:

Előirányoztatik bevételeknek . .	174	kor.	87	fill.
„ kiadásnak . .	174	„	87	„
Pénzmaradványnak . .	—	kor.	—	fill.

II. Benczédi Gergely és neje Mikó Klára alapjánál:

Előirányoztatik bevételeknek . . .	13	kor.	09	fill.
„ kiadásnak . . .	13	„	09	„
Pénzmaradványnak . . .	—	kor.	—	fill.

E. K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak.

Főtanácsi bizottság is a költségvetést elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a költségvetést elfogadja.

77. Az E. K. Tanács 113—1907. szám alatt beterjeszti az 1906. évre adott 36000 korona egyházi államsegélyről a számadást a következőkben:

Összes bevétel volt .	36000 kor.
„ kiadás „ .	36000 „
Pénzmaradvány . .	— kor.

A számadás rendben levőnek találtatván s a vallás- és közokt. miniszter úr is 13364—1907. számú iratával helybenhagyván, E. K. Tanács azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsin. Főtanács elé, hogy Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a számadást.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja, Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évi egyházi államsegély további számadásának kötelezettsége alól felmenti s őket erről értesíti.

78. Az E. K. Tanács 136—1907. szám alatt jelenti, hogy a vallás- és közokt. miniszter úr 110837—1906. szám alatt egyházunk alapjainak gyarapítására az 1906. évet illetőleg 15800 korona államsegélyt utalt ki egyházunk részére. Ez összeg a következőleg használtatott fel:

1. A közalap 1906 évben elköltött vagyonának részben helyreépítésére	14000 kor.
2. A belső emberi nyugdíjalap gyarapítására	1000 „
3. A kebli tanári nyugdíjalap gyarapítására	800 „
együtt	15800 kor.

A számadás rendben lévén s azt a vallás- és közokt. miniszter úr 29176 — 1907. számú iratával helybenhagyván, E. K. Tanácsunk azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsin. Főtanács elé, hogy Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiai a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évre tőke gyarapításra adott államsegély további számadási kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti

79. Az E. K. Tanács 111 — 1907. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktusi alapok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	10274	kor.	77	fill.
„ kiadás „	10274	„	77	„
Pénzmaradvány	— kor. — fill.			
Leltári vagyon, mint jövedel-				
mező	62029	„	81	„
Mutatkozik évi szaporodás .	120	„	69	„

A számadás rendbenlevőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy néhai Benczédi Gergely volt pénztárnok hátrahagyott családja és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afia fennhagyva a fennhagyandókat mentessenek fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

Számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Benczédi Gergely volt pénztárnok családját és Sárdi Lőrincz ellenőr afiát a fennhagyan-

dók fennhagyása mellett a konviktusi alapok 1906. évi számadásának további kötelezettsége alól felmenti és erről őket értesíti.

80. Az E. K. Tanács 416—1907. szám alatt beterjeszti a kolleg. konviktusi alapok 1908. évi költségvetését, mely szerint előirányoztatik:

Előirányoztatik bevételek .	10327 kor. 86 fill.
„ kiadásnak .	10327 „ 86 „
Pénzmaradványnak . .	— kor. — fill.

E K. Tanács a fenti előirányzat elfogadását ajánlja a Zsinati Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a költsévetést elfogadja.

81. Az E. K. Tanács 794—1907. szám alatt beterjeszti a kolleg. konviktus 1906/7. tanévi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	40264 kor. 82 fill.
„ kiadás „	37741 „ 15 „
Pénzmaradvány	2513 kor. 77 fill.
Hátralékok összege az év végén	4377 „ 12 „
Számadásból töröltetett mint felhajthatatlan hátralék és csak nyilvántartásként vezetetik összesen	1547 „ 27 „

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsin. Főtanács elé, hogy Gálfi Lőrincz konv. gondnok a fia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja,

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Gálfi Lőrincz konv. gondnok afiát a számadás kötelezettsége alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti és őt erről értesíti.

82. Az E. K. Tanács 413 — 1907. szám alatt beterjeszti a kollegiumi konviktusi alapok 1907/8. tanévi költségvetését, mely szerint:

Előirányoztatik bevételeknek .	35644	kor.	—	fill.
„ kiadásnak .	35644	„	—	„
Pénzmaradványnak .	—	kor.	—	fill.

E K. Tanács a fentti előirányzat elfogadását ajánja a Zsinati Főtanácsnak.

A költségvetést a főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a költségvetést elfogadja.

83. Az E. K. Tanács 93—1907. szám alatt beterjeszti az 1907. év első félévi kongrua számadást a következőkben:

I. Összes bevétel volt . . .	56831	kor.	36	fill.
„ kiadás „ . . .	56336	„	76	„
Pénzmaradvány . . .	494	kor.	60	fill.

A számadás rendben levén s a vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur is 17466—1907. számú iratával helybenhagyván, azzal az ajánlattal terjeszti az E. K. Tanács a Zsin. Főtanács elé, hogy Végh Mihály kongrua-pénztárnok a fia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

II. Ugyancsak E. K. Tanács 807—1907. szám alatt beterjeszti az 1907. év második félévi kongrua-számadást a következőkben:

Összes bevétel volt	57442 kor. 42 fill.
„ kiadás „	57442 „ 42 „
Pénzmaradvány . .	— kor. — fill.

A számadás okmányolt példánya felterjesztetett helybenhagyásra a vallás és közokt. Miniszter úrhoz. A másik E. K. Tanácsunk által jóváhagyott példánya azzal terjesztetik elfogadásra a Zsin. Főtanács elé, hogy Végh Mihály kongrua-pénztárnok a fia a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a számadást.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Végh Mihály kongrua-pénztárnok a fiát a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1907. évi lelkészi kongrua I. és II. félévi számadás további kötelezettsége alól felmenti s erről őt értesíti.

84. Az E. K. Tanács 613—1907. szám alatt beterjeszti a középiskolánk tanárai részére, 1906. évi július 1-től 1907. évi július 1-ig terjedőleg, személyi pótlék czímen 8870 — 1907. miniszt. szám alatt kiutalt államsegélyről szóló számadást a következőkben:

Összes bevétel volt .	10380 kor.
„ kiadás „ .	10380 „
Pénzmaradvány . .	— kor.

A számadás okmányolt példánya helybenhagyás végett felterjesztetett a vallás- és közokt. miniszter úrhoz. A másik példány, E. K. Tanácsunk által elfogadottan azzal terjesztetik elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr a fia, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessenek fel ezen számadás kötelezettsége alól

A főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja a számadást.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja

s Albert Dénes h. pénztárnok és Sárdi Lőrincz pénztári ellenőr afiait a fennhagyandók fennhagyása mellett fennti számadás további kötelezettsége alól felmenti s őket erről értesíteni határozza.

85. Az E. K. Tanács 829—1907. szám alatt beterjeszti a ladamosalamori Augusztinovich-féle alapítv. birtok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	88390 kor. 79 fill.
„ kiadás „	83770 „ 93 „
Pénzmaradvány	4619 kor. 86 fill.
Hátralék gyanánt átvitetik	
1907. évre	619 „ 50 „
A közpénztárba beadott	
tiszta jövedelem gyanánt	11480 „ 97 „

Állatállomány:

Igás állat	67 drb.
Szarvasmarha .	284 „
Juh	1542 „
Sertés	102 „
Együtt . . .	1995 drb.

Az állatállomány értéke . . 113787 kor. — fill.

A vagyonkimutatás szerint
ezen birtok összes értéke

1906. év végén 713063 „ 66 „

Az előző évinél több . . . 13750 „ 35 „

A közpénztárba beszolgáltatott jövedelem csekélyisége abban találja magyarázatát, hogy a jövedelem egyrésze 1907. évben fog beszolgáltatni. A juh állomány 259 darabbal való nagymérvű apadását a bárányok elhullása okozta.

E. K. Tanács a számadással kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K.

Tanács a maga részéről elfogadta s elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti a Zsin. Főtanács elé, hogy Fikker Sándor számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettség alól.

A főtanácsbi bizottság is egyes észrevételei megtétele mellett ajánlja a számadás elfogadását.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Fikker Sándor számadót, a fennhagyandók fennhagyása mellett fennti számadás további terhe alól felmenti s őt erről értesíti. A főtanácsbi bizottság vonatkozó észrevételei további intézkedésre kiadatnak az E. K. Tanácsnak.

86. Az E. K. Tanács 535—1907. szám alatt beterjeszti a Buni Berde Mózsa alapítv. birtok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	30335 kor. 67 fill.
„ kiadás „	27980 „ 79 „
Pénzmaradvány	2354 kor 88 fill.
A közpénztárba beadatott jövedelem gyanánt	6000 „ — „

Állatállomány:

ló	12 drb.
szarvasmarha . .	83 „
sertés	44 „
Együtt . .	139 drb.

Az állatállomány értéke . . 22980 kor. — fill.

A vagyonkimutatás szerint
ezen birtok összes értéke 188103 „ 38 „

E. K. Tanács a számadással kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal ter-

jeszti elfogadásra a Zsin. Főtanács elé, hogy hogy Péterfi Albert számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A főtanácsi bizottság is ajánlja a számadást elfogadásra s betérjesztvén egyuttal egyes vonatkozó észrevételeit a gazdaság pénztárában levő összeg gyümölcsöztetésére és a bor előnyösebb árusítására.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja és Péterfi Albert számadót az 1906. évi további számadás terhe alól a fennhagyandók fennhagyása mellett felmenti s erről őt értesíti. A főtanácsi bizottság vonatkozó észrevételeit, javaslatait pedig kiadja további intézkedésre az E. K. Tanácsnak.

87. Az E. K. Tanács 795—1907. szám alatt betérjeszti a Bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna-féle alapítványi birtok 1906 évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	4207 kor. 46 fill.
„ kiadás „	4082 „ 78 „
Pénzmaradvány	124 kor. 68 fill.
A közpénztárba beadatott, mint jövedelem . . .	2000 kor. — fill.
A vagyoni kimutatás szerint ezen birtok összes vagy- ónának értéke 1906. év végén	119808 kor. 94 fill.
Az előző évinél több . . .	1786 kor. 86 fill.

A számadás rendben levőnek találtatván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy Máté Sándor számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is elfogadásra

ajánlja, s egyben sajnálatát fejezi ki a jövedelem csekélységét illetőleg.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Máté Sándor számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évi számadás további kötelezettsége alól felmenti s erről őt értesíti.

88. Az E. K. Tanács 636—1907 szám alatt beterjeszti a pusztaszentmiklósi Derzsi János alapítv. birtok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	22592 kor. 10 fill.
„ kiadás „	21624 „ 41 „
Pénzmaradvány . .	967 kor. 69 fill.

A közpénztárba beadatott	
összesen	3000 kor. — fill.

Állatállomány:

Igás állat (ló és szamár)	11 drb.
Szarvasmarha	85 „
Juh	258 „
Sertés	55 „
Együtt	409 drb.

Az állatállomány értéke . .	29165 kor. — fill.
-----------------------------	--------------------

A vagyon kimutatás szerint
a pusztaszentmiklósi bir-
tok összes értéke 1906.

év végén	162322 „ 34 „
Az előző évinél több . . .	3929 „ 94 „

E. K. Tanács a számadással kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette.

A számadás rendben levőnek találtatván azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s elfogadásra azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy Kiss László

számadó a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Kiss László számadót, a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évi további számadás terhe alól felmenti s erről őt értesíti.

89. Az E. K. Tanács 634—1907. szám alatt beterjeszti a debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt . .	3800 kor. 23 fill.
„ kiadás „ . .	3788 „ 83 „
Pénztári maradvány .	11 kor. 40 fill.
Hátralék tartozás . . .	30 kor. — fill.

A vagyonkimutatás szerint összes vagyonérték 1906. év végén 52060 korona, több az előző évinél 33 fillérrel. A közpénztárba beadatott 1906. évben 2540 korona, mely összegből 440 kor. 1905. évi, 2100 kor. pedig 1906. évi jövedelem, melyhez hozzászámítva a 30 kor. hátralékban levő összeget is az évi tiszta jövedelem 2130 kor. a mi 4.09%-nak felel meg.

A számadás rendben levőnek találtatván az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s azzal az ajánlattal határozta a Zsinati Főtanács elé terjeszteni, hogy Lukács Géza számadó, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

A számadást a Főtanácsi bizottság is egyes észrevételei megtétele mellett elfogadásra ajánlja,

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Lukács Géza számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett, a debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtok 1906. évi további számadása terhe alól

felmenti s őt erről értesíti. A főtanácsi bizottság vonatkozó észrevételeit pedig kiadja további intézkedésre az E. K. Tanácsnak.

90. Az E. K. Tanács 780—1807. szám alatt berjeszti a bányabükki birtok 1906. évi számadását a következőkben:

Összes bevétel volt	35649 kor. 89 fill.
„ kiadás „	35331 „ 92 „
Pénzmaradvány . .	317 kor. 97 fill.

A közpénztárba beadatott tiszta jövedelem gyanánt	6343 „ 28 „
Átvitetik behajtandó hátralék . . .	624 „ 72 „

Állatállomány:

ló	8 drb.
szarvasmarha . . .	90 „
sertés	13 „
együtt . .	111 drb.

Az állatállomány értéke 30720 kor. — fill.

A vagyon kimutatás szerint ezen birtok vagyonának összes értéke

1906 év végén	216393 „ 07 „
Az előző évinél több	6282 „ 15 „

E. K, Tanács a számadással kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette. A számadás rendben levőnek találattván, azt az E. K. Tanács a maga részéről elfogadta s az az ajánlattal terjeszti elfogadásra a Zsinati Főtanács elé, hogy Máté Mózes számadó, a fennhagyandók fennhagyása mellett mentessék fel ezen számadás további kötelezettsége alól.

Főtanácsi bizottság a számadást azon megjegyzéssel ajánlja elfogadásra, hogy a közpénztárba beadott jövedelmet igen csekélynek tartja.

Zsinati Főtanács a számadást elfogadja s Máté Mózes számadót a fennhagyandók fennhagyása mellett az 1906. évi számadás

további kötelezettsége alól felmenti s őt erről értesíti.

91. Az E. K. Tanács 389—1907. szám alatt beterjeszti az összesített vagyon mérleget az 1906. évről a következőkben:

1905. év végén volt az összesített vagyon	5930501 kor. 33 fill.
1906. év végén tesz az összesített vagyon	6053891 „ 24 „
Mutatkozik szaporodás .	123389 kor. 91 fill.
1905. év végén volt teher összesen	1056270 „ 11 „
1906. év végén tesz teher összesen	1095648 „ 35 „
Mutatkozik szaporodás .	39378 kor. 24 fill.
1905. év végén tiszta cselekvő vagyon volt . .	4874231 „ 22 „
1906. év végén tiszta cselekvő vagyon van . .	4958242 „ 89 „
Az előző évinél több . .	84011 „ 67 „

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot az 1906. évi, fentiekben beterjesztett összesített vagyonmérleg elfogadására.

Az összesített vagyonmérleget a Főtanácsi bizottság is elfogadásra ajánlja.

Zsinati Főtanács az összesített vagyonmérleget elfogadja.

92. Az E. K. Tanács 241—1907. szám alatt előterjeszti, hogy egyházunkban a felsőbb oktatásügy minél sikeresebbé tétele czéljából szükségesnek tartja, hogy papnevelőintézeti és középiskolai tanáraink évenként értekezletet tartsanak. Az erre vonatkozó szabályzatot tisztelettel beterjeszti jóváhagyás végett s kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy a szabályzat jóváhagyása esetén, hatalmazza fel az E. K.

Tanácsot az ezen ügyben szükséges további intézkedések megtételére.

Erre felolvastatik a következő

Szabályzat.

a magyaroeszági unitárius egyház tanárainak évi értekezletéről.

1. Az értekezlet célja, hogy a tanárok évenként legalább egyszer találkozzanak, iskolai és nevelési nézeteiket, egyházi és társadalmi felfogásukat egymással közöljék, intézeteik állapotát, hiányait és jó oldalait megismerjék, az összetartás és barátság érzetét növeljék.

2. Az értekezlet tagjai a kolozsvári unitárius papnevelő-intézetnek, a kolozsvári, székelykereszturi és tordai gymnasiumoknak rendes és helyettes tanárai és tornatanárai, kik az értekezleten megjelenni kötelezve vannak és elmaradásukat minden értekezleten az elnökségnek írásban kötelesek megokoltan bejelenteni.

3. Az értekezlet állandó választmánya a második pontban megnevezett intézetek dekánja és igazgatói. Az értekezlet elnökét és jegyzőjét a következő év tartamára az értekezlet választja.

4. Az elnökség kötelessége, hogy a választmánynyal egyetértve az értekezlet tárgysorozatáról, melyen legalább egy szaktárgy megvitatása kitűzendő, gondoskodik; felkér önkéntes vállalkozókat egyes tárgyak előadóiu.

5. Az értekezlet ideje a husvéti vagy pünköshti szünet; napja esetről esetre határozandó meg. Az elnökség kötelessége, hogy a választmánnyal egyetértve az értekezlet napját minden iskolai év elején megállapítsa és az E. K. Tanácsnak bejelentse.

6. Az értekezteten résztvevőknek az egyház értekezleti díjakat ad a következő módozatok szerint :

a) Az értekezlet helyén alkalmazott tanárok értekezleti díjban ném részesülnek.

b) A Kolozsvárról és Tordáról Székelykereszturra

vagy megfordítva utazó értekezleti tagok díja egy értekezletre 30 korona.

c) A Kolozsvárról Tordára vagy megfordítva utazó tagok díja, egy értekezletre 15 korona.

7. Az értekezletről jegyzőkönyv vezetendő. Az elnökség az értekezleten résztvevőktől — a díj kiutalványozása céljából s az értekezlet lefolyásáról részletes jelentést tesz az E. K. Tanácsnak.

Felolvastatik a Főt. bizottság jelentése is. Mindezek után
Zsin. Főt. az E. K. Tanács előterjesztésére a szabályzatott mindezekben elfogadja, a végrehajtást az E. K. T-ra bizza.

93. Az E. K. Tanács 162—1907. szám alatt jelenti, hogy Nagy Lajos egyházi főjegyző afia kérést intézett E. K. Tanácsunkhoz az iránt, hogy általa, az egyház közszükségeinek s főleg a tanárok fizetésének fedezhetésére még 1857. évben aláírt 63 frt (126 kor.) ugynevezett konferens tartozása, melynek kamataiba ez ideig mintegy 350 koronát fizetett be, töröltessék.

Az E. K. Tanács ajánlja a Zsinati Főtanácsnak, hogy ezen 126 kor. tőketartozás, tekintettel Nagy Lajos afiának több mint 40 éves tanári, s általában egyházunk érdekében 50 évnél több ideig folytatott hasznos szolgálataira, töröltessék és törlés esetén kötelezvénye kiadassék.

Elfogadtatott az E. K. T. javaslata.

94. E. K. Tanács 40—1907. szám alatt jelenti, hogy a szentgericei egyházközség az iránt folyamodott, miszerint lelkészének eddig az egyházközség tulajdonát tevő erdőből adott évi failetmény helyett, 1907. évi január 1 től kezdődőleg annak pénzértékét: 96 koronát fizessen évenként, az egyházközség pénztárából kepemegváltási alapja terhére, évnegyedenkénti előleges részletekben. Az E. K. Tanács az egyházközségnek ez ügyben hozott jegyzőkönyvi határozatát ideiglenesen jóváhagyta s végleges jóváhagyását ajánlja

a Zsin. Főtanácsnak, azzal, hogy útasitassék a szentgericzei egyházközség a tett változtatásnak a vallás- és közokt. miniszter urhoz való bejelentésére.

Jóváhagyatott.

95. Az E. K. Tanács 734—1907. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Az elmúlt évben tartott E. Főtanács az E. K. Tanácsnak, Egyed Ferencz nyug. lelkész és egyházi tanácsos nyugdíj ügyében benyújtott kérései és indítványa tárgyában, 722—1906. tan. sz. alatt tett előterjesztését 39—1906. főtan. jkőnyvi sz. a. hozott határozatával azzal az utasítással adta vissza az E. K. Tanácsnak, hogy azokra vonatkozólag meghallgatva a jogügyi bizottságot, ennek véleményezése után tegyen újabb előterjesztést. A jogügyi bizottság megadta javaslatát és ajánlatba hozta, hogy Egyed Ferencz mindkét rendbeli kérelme és indítványa utasíttassék el, mert:

1. Ezen kérelmek Egyed Ferencznek 463. és 647/905. sz. alatt beadott kérésére hozott 72/905. főtanácsai számú határozattal az Egyházi Főtanács által már elbíráltattak és miután egyházi szervezetünk szerint a törvényalkotó és törvényt magyarázó testület az E. Főtanács e kérdésben már törvényt magyarázó jogát gyakorolta és a b. e. nyugdíjszabályzat 15. és 16. §-ai értelmezése tárgyában a 72/905. sz. főtanácsai határozat folytán mint egyedül illetékes forum már határozatot hozott, ez mint a törvényalkotó testület által a b. e. nyugdíjszabályzat értelmezése tárgyában hozott határozat kötelező és így Egyed Ferencz kérelmei, mint a törvényhozó testület az E. F. Tanács által már elbíráltak, elutasítandók.

Ugyhogy eltekintve attól, hogy a Főtanácsnak korábban hozott határozata megfelel a nyugdíjszabályzat rendelkezéseinek és szellemének, a jogügyi bizottság nem is érzi magát hivatva, hogy ezen törvényt magyarázat tárgyában, melyben az E. F. Tanács, mint egyedüli illetékes forum már határozott, érdemlegesen nyilatkozzék.

2. A mi az E. K. Tanács 587/1903. sz. határozata 5-ik

pontjának megsemmisítése iránti kérelmet illeti, ez szintén elútasítandó, mert a nyugdíjszabályzat végrehajtása tárgyában az E. T. által 587/903. sz. a. kiadott határozat és különösen annak sérelmezett 5-ik pontja az 1905. évi Főtanács által 72/905. főtanácsai számú határozattal, mint a mely megfelel a b. e. nyugdíjtörvény szellemének, elfogadott és így a legfőbb törvényhozó és törvénymagyarázó testület által jóváhagyatott.

A mi a b. e. nyugdíjtörvény 15-ik §-ának megváltoztatása iránti indítványt illeti, a jogügyi bizottság szintén elútasítandónak véleményezi, mert azt sem méltányosnak, sem igazságosnak nem tartja.

Nem tartja pedig azért, mert az 1903. január 1-ig nyugalmazott lelkészek a nyugdíjalap emeléséhez és gyarapításához már hozzá nem járulnak, a nyugdíjalapba fizetendő és épen az 1902-ben alkotott nyugdíjtörvény 32. §-ában fel emelt nagyobb tagsági díjakat nem fizetik és így méltánytalan lenne, hogy azon lelkészek is, a kik az alap emeléséhez hozzá nem járultak, az esetleg időközben emelkedő magasabb nyugdíjban részesüljenek, a mely emelkedést pedig az 1903 után a nyugdíjtörvény 32. §-ában felemelt és fizetett tagsági díjak eredményeztek.

De különben is a nyugdíj mindig véglegesen állapítatik meg és semmiféle nyugdíjtörvény, vagy szabályzat nem ismeri a nyugdíjnak később magasabb összegre való fel emelését.

Mindezek alapján az E. K. Tanács 722—1906. tan. sz. alatt tett előterjesztését fenntartva, kéri a Zsinati Főtanácsot, hogy Egyed Ferencz kérelme és indítványa utasítás sikk el.

Elutasittatik.

96. Az E. K. Tanács 696—1907. szám alatt jelenti, hogy a keresztsuri egyházkör 911—1907. rendk. közgyűlési jk. sz. alatt azon kérést terjesztette az E. K. Tanács elé, hogy az egyházi tanácsosok választásánál azok jelölésére nézve jövőre az egyházkörök véleménye is kikérressék. Az

E. K. Tanács 274—1907. tan. szám alatt értesítette az egyházkört, hogy a kérés nem teljesíthető. A kereszturni egyházkör ezen határozatot 4/e—1907. rendes közgyűlési jegyzőkönyvi szám alatt megfellebbezván a Zsin. Főtanácshoz, az E. K. Tanácsunk az egyházkör fellebbezését azzal határozta a Zsin. Főtanács elé terjeszteni, hogy mivel egyházszerkezeti törvényünk 201. §. 2-ik pontja világosan körülírja az egyházi tanácsosok választásánál követendő eljárást, mondja ki a Zsin. Főtanács is, miszerint a kereszturni egyházkör kérése nem teljesíthető, illetve az egyházkör fellebbezése útasíttassék el.

Ezután felolvastatik ez ügyben az egyházi Főt. bizottság véleményes javaslata is.

Zsinati Főtanács a kereszturni egyházkör jelen fellebbezését elútasítja.

97. Az E. K. Tanács 831—1907. szám alatt a kolozsvári kollegium 1906—7. tanévi tanügyi dolgairól a következő előterjesztést teszi:

Kollegiumunkban papnevelő intézet, főgymnázium és elemi iskola tartatik fenn. A papnevelő intézetbe felvételt 26 növendék, az előző évinél 3-al több. A főgymnáziumba felvételt 330 növendék, az előző évinél kevesebb 9-el. Vizsgálatot tett összesen 232. Ezek közül 16 jeles, 41 jó, 188 elégséges eredménnyel, az elégtelenek száma 78, ami 24.04%-nak felel meg és így az eredmény jó volt. Az elemi iskolába felvételt 69 növendék, az előző évinél 8-al kevesebb. Vizsgát tett 64 növendék.

A főgymnázium és elemi iskolában tanult unitárius növendékek száma együtt 209.

A tanulók magaviselete és egészségi állapota jó volt.

A segélyezések és jutalmak összes értéke: 27698 kor. 31 fill. teszen ki.

Az évi értesítőbe foglalt részletes jelentés hű képét állítja elénk kollegiumunk egy évi életének.

E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentés jóváhagyó tudomásul vételére.

Zsinati Főtanács a fennebbi jelentést jóváhagyó tudomásul veszi

98. Az E. K. Tanács 857—1907. szám alatt a székelykereszturi gymnazium 1906—7. tanévi tanügyi dolgairól, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

Felvétetett 157 tanuló, vizsgát tett: 148 rendes és 2 magántanuló. Jeles eredményű 19, legalább jó 35, legalább elégséges 61, az elégtelenek száma 33, ami 21.29%-nak felel meg és így az eredmény jó. A magaviseletre nézve jó volt 142 és szabályszerű 6 tanuló. Az egészségi állapot elég jó volt. A tanulók által élvezett összes segélyek és jutalmak értéke 5331 kor. 12 fillért teszen ki.

Az unitárius vallásu tanulók száma 87 volt. Az évi értesítőbe foglalt részletes jelentés teljes képet nyújt az intézet egy évi állapotáról.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentés jóváhagyó tudomásul vételére.

Zsinati Főtanács az E. K. T. és Főt. bizottság együttes ajánlatára jelentést jóváhagyó tudomásul veszi.

99. Az E. K. Tanács 856—1907. szám alatt a tordai gymnazium 1906—7. tanévi tanügyi dolgairól a következő előterjesztést teszi:

Ezen gymnaziumunkba az 1906—7. tanévvel beállított a 3-ik osztály is. A 3 osztályba beiratkozott tanulók száma: 152. Év végén vizsgálatot tett: 140 tanuló. És pedig jeles eredménnyel 8, jóval 28, elégséggessel 59, az elégtelen osztályzatnak száma 44, ami 31.42%-nak felel meg és így az eredmény nem kielégítő. A magaviseletből jó volt 121, szabályszerű 18. A tanulók egészségi állapota jó volt. Az unitárius vallásu tanulók száma 38.

A tanulók alapítványok és egyesek jótékonyágából segélyezésben és jutalmazásban is részesültek. E segélyek és jutalmak pénzértéke 3500 koronára tehető. Az évi érte-

sitőben foglalt részletes jelentés teljes képet ad a gymnázium egy évi dolgairól.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentés jóváhagyó tudomásul vételére.

Zsinati Főt. fennebbi jelentést az E. K. T. és Főt. bizottság együttes ajánlatára jóváhagyó tudomásul veszi.

100. Az E. K. Tanács 853—1907. szám alatt a nem unitárius középiskolákba járt unitárius növendékek 1906—7. tanévi hitoktatásáról, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

1. *A kolozsvári* felső kereskedelmi iskolában tanult 9 növendék. Heti óraszám 1. Hitoktató: Csifó Salamon lelkész.

2. *A szamosújvári* állami főgymnáziumban tanult 3 növendék, oktatásban részesültek havonként 2 órán át. Hitoktató: Fülöp Mózes kidei lelkész.

3. *Az erzsébetvárosi* állami főgymnáziumban tanult 6 növendék. Hitoktató: Szabó Albert szőkefalvi lelkész.

4. *A medgyesi* ág. ev. főgymnáziumban tanult 1 növendék. Hitoktató: Szabó Albert szőkefalvi lelkész.

5. *A marosvásárhelyi* ev. ref. főgymnáziumban tanult 9 növendék heti 2 órán, a róm. kath. főgymnáziumban 3 növendék heti 2 órán át. Hitoktató: Kelemen Albert lelkész.

6. *A segesvári* ág. ev. főgymnáziumban tanult 1 növendék. Hitoktató: Raffaj Domokos újszékelyi lelkész.

7. *A székeljudvarhelyi* állami főreál iskolában tanult 10 növendék, az ev. ref. főgymnáziumban 13 növendék, a róm. kath. főgymnáziumban 5 növendék. Hitoktató: Vári Albert lelkész. Egyházi éneket tanított Lőrinczi Béla énekvezér.

8. *A sepsiszentgyörgyi* ev. ref. főgymnáziumban tanult 18 növendék. Hitoktató: József Lajos lelkész.

9. *A brassói* állami főreál iskolában tanult 3, a róm. kath. főgymnáziumban 5, az ág. ev. főgymnáziumban 1 és az állami felső kereskedelmi iskolában 3 növendék. Hitoktató: Vaska Béla kökösi lelkész.

10. *A kézdivásárhelyi* róm. kath. főgymnáziumban tanult 1 növendék. Hitoktató: Göncz Mihály laborfalvi lelkész.

11. *A fogarasi* állami főgymnáziumban tanult 4 növendék. Hitoktató: Kiss Aladár hévizi lelkész.

12. *A budapesti* különböző tanintézetekben tanult 34 növendék. Hitoktató: Józán Miklós lelkész.

13. *A hódmezővásárhelyi* ev. ref. főgymnáziumban tanult 2 növendék. Hitoktató: Barabás István lelkész.

A tanítás mindenik intézetben a törvényes tanterv szerint történt.

A tanítás eredménye a betérjesztett jelentések szerint jó volt.

A nem unitárius középiskolákban tanult és lelkészeink által hitoktatásban részesített növendékek száma 122. Ezenkívül több helyen a tanuló növendékek részint ev. ref. lelkészekről, részint egyes buzgó világi hiveinktől nyertek hitoktatást.

E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére.

Zsinati Főtanács ezen jelentést az E. K. T. és Főt. bizottság együttes ajánlatára jóváhagyó tudomásul veszi.

101. Az E. K. Tanács 852—1907. szám alatt a képezdekbe járt unitárius növendékek 1906—7. tanévi hitoktatásáról, a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

1. *A kolozsvári* állami fiutanító képző-intézetben tanult 21 növendék. Tanképesítőt tett 8, kántorképesítőt 3 növendék. Hitoktató: Csifó Salamon lelkész.

2. *A székelykereszturi* állami fiutanító képző-intézetben tanult 16 növendék. Tanképesítőt tett 4, kántorképesítőt 1 növendék. Hitoktató: Lőrinczy István lelkész.

3. *A kolozsvári állami* nőtanító képző intézetben tanult 13 rendes és 6 magán, együtt 19 növendék. Tanképesítőt tett 9 növendék. Hitoktató: Péterfi Dénes lelkész.

4. *A sepsiszentgyörgyi* állami nőtanító képző-intézetben tanult 12 növendék Tanképesítőt tett 1 növendék. Hitoktató: József Lajos lelkész

5. *A budapesti* állami nőtanító képző-intézetben tanult 2 növendék, akik tanképesítőt is tettek. Hitoktató: Józan Miklós lelkész.

A tanterv betartatott és a tananyag mindenütt feldolgoztatott. A vizsgálatok eredménye jó volt.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentés jóváhagyó tudomásul vételére.

Zsinati Főtanács jelentést jóváhagyó tudomásul veszi.

102. Az E. K. Tanács 854 — 1907. szám alatt az 1906. évi nyári vasárnapi tanításról a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

A múlt évinél is fokozottab örömmel tesszük meg jelentésünket a nyári vasárnapi vallás-erkölcsi oktatásról, mert immár mindenik egyházkör megmozdult, kivéve talán a kolozsдобokait és a háromszékit, a melyektől nem érkezett jelentés.

A beérkezett jelentésekről külön-külön előterjesztjük a következőket:

1. *Aranyostordai kör* is a munka terére lépett, vagyis nemcsak elhitte, hogy lehet tenni, hanem tett is, mert volt:

Alsójárában 7 tanítás

Csegezben 8 „

Toroczkón 7 „

Várfalván 9 „

Bágyonban, Tordán, Aranyosrákoson, Sinfalván egyh. ének tanításával és más fajta önképzőköri vagy társadalmi munkával, Toroczkószentgyörgyön és Abrudbányán az ismétlő iskolázással vélik pótolhatni a nyári tanítást.

Kövenden, Mészkon, Szentmihályfalván, Szinden csak kísérlet tétel. Verespatakról nem érkezett semmi jelentés.

2. *A dunatiszamenti körből* jelentések érkeztek, de nagy

eredményről nem lehet szó az ottani sajátságos viszonyok miatt.

Budapesten lelkész a fia a székelyeknek rendezett délutáni istentisztelettel igyekezett segíteni.

Hetesen az iskolázás keretében oktatta tanító a fia a felnőtteket is.

Dévarányán tanító a fia téli időben tartott 9 tanítást mindig hat tanulónak.

Hódmezővásárhelyen kísérlet tétetett a téli hónapokban, de eredmény nélkül.

Polgárdiból nincs jelentés.

3. *A küllői körben* a tanítás mindig gyakorlatban volt. Az 1906. évben is csak Széplakon maradt el, mivel ott nincs tanító. Tartatott 8, 9, 10, 12, 18 és 21 tanítás.

4. *A marosi körben* a tanítás legtöbb helyen szabályszerűen folyt 10—12 vasárnap, Szentháromságon 4 vasárnap, Csikfalván a lelkész betegsége, Iszlóban az ifjuság közönye, Marosvásárhelyt a városi viszonyok miatt nem volt tanítás. Nyomátról a lelkész nem küldött jelentést.

Több helyen örvendetes érdeklődést tanusítottak a felnőttek.

5. *A kereszteri körben* általában szorgalommal foly a tanítás és a tanulás is, a 30 egyházközség közül 24-ben. A tanulók aránylag legnagyobb számban jártak Szentmiklós, Rava, Énlaka, Böződ, Gagy, Kadács, Tordátfalva, Böződujfalu községekben. Az ifjak részvétlensége miatt nem volt tanítás Medeséren és Kedében, azonban Firtosváralján, Korondon, Körispatakon, Tarcsafalván is elmaradt egy s más kisebb okból. Az egyházkör megtette az intézkedést.

6. *Udvarhely körben* 19 egyházközségből 16-ban volt tanítás. Lokodban nem volt lelkész, Abátfalváról a lelkész elhalása miatt nem érkezett jelentés, Udvarhelyt templom nem lévén, nem volt tanítás. A tanítás 9—14 vasárnap folyt. Általában buzgóság és siker jellemezte lelkészeink és énekevezéreink munkásságát.

7. *A felsőfejéri körben* az 5 egyházban 3—8 tanítás tartatott. Mindenikben júliusban kezdődött, csak Datkon

jun. 24-én s már augusztusban végződött, csak Ürmösön és Felsőrákoson szept. 2-án, pedig a hol egy tanításra átlag 54 ifju jár el, ott több időt és fáradságot is megérdemelne a szent ügy.

A tanítás tárgya elég jól volt megválasztva.

A háromszéki egyházkörben levő lelkészeink, sajnálatos, de arra a meggyőződésre jutottak, hogy az ottani heiyi viszonyok miatt a nyári vasárnapi tanítást életbe léptetni képtelenek s hiányát a községi ifjusági egyesületben törekednek pótolni.

A kolozsdobokai nem küldött ugyan hivatalos jelentést, de az egyházköri esperesi vizsgálat jegyzőkönyvének igazolásaszerint Magyarorszáton rendesengyakoroltatott a tanítás.

Az E. K. Tanács kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére.

Főt. bizottság megteszi jelentését

Zsinati Főt. az E. K. T. jelentését egyebekben tudomásnl veszi, felhivja azonban azokat az egyházköröket, melyekben a nyári tanításban csak kísérleteznek, vagy nem tartják meg pontosan, hogy kötelességeik teljesítését vegyék komolyabban.

102. Az E. K. Tanács 855 1907. szám alatt az elemi népiskolák 1906—7. tanévi tanügyi állapotáról a nevelésügyi bizottság jelentése alapján a következő előterjesztést teszi:

Az egyházkörök nevelésügyi bizottságának 1906—7. évről szóló jelentései alapján örömmel győződött meg E. K. Tanács arról, hogy népoktatásunk a fejlődés terén hovatöbbre előbbre halad. A beérkezett jelentések alapján ez évi munka eredményét a következőkben összegezzük:

I. *A kolozsdobokai körben* csak két elemi iskolánk van. Egyik a Kollegiummal kapcsolatos elemi fiúiskola, melynek munkásságáról annak értesítőjében van részletes jelentés téve. Második a kolozsvári leányiskola. Itt a tanterv és a tanmenet be lett tartva. Mindkét tanerő buzgósággal, szak-

értelemmel felelt meg hivatásának. A más három eklézsiánkban a növendékek állami iskolákban nyertek hitoktatást s úgy ez, mint az énektanítás, tanmenet szerint történt.

2. *A tordaaranyosi körben* felekezeti jellegű iskola a mészköi és szindi. Mindkét helyen úgy az iskolai épület, mint a felszerelés jó karban van. Tanulmányi dolgokban is öröndetes eredményt mutatnak fel. Szinden azonban az ismétlő tankötelesek nem állottak vizsgára, s hogy ez jövőre ne forduljon elő, az egyházkör keblileg intézkedett, hogy az iskolaszék szigorúan járjon el az ily mulasztásokkal szemben. Ugyancsak itt — bár csak 10 növendék van — a tanmenetből hiányzik a rajztanítás anyaga, e hiányt pedig ily kis népességű iskolánál megindokolni lehetetlen. A többi egyházközségekbén növendékeink állami iskolába jártak. A helyi nevelésügyi bizottság örömmel győződött meg, hogy lelkész és énekvezér afiai a hitélet előbbrevitelén lelkiismeretesen fáradozuak.

3. *A küüllői körben* 3 elemi iskolánk van, Dombón, Haranglábön és Magyarsároson. A tanítás eredménye a haranglábön iskolában jó, a másik kettőben jeles. A haranglábön iskolától az elvégzett tananyagról kimutatás nincsen. Magyarsároson a növendékek 50% nem volt beiskolázva. A többi egyházközségekbén növendékeink állami elemi iskolában nyertek oktatást. A hittant és egyházi éneket lelkész és énekvezér afiai mindenütt szép eredménynyel tanították, miről vizsgabiztosok tesznek bizonyyságot

4. *A marosi egyházkörben* egyházközségeink 12 felekezeti iskolát tartanak fenn. És pedig Buzaházán, Csikfalván, Iklandon, Iszlóban, Kisadorjánban, Nyárádgálfalván, Nyárádszentlászlón, Nyárádszentmártonban, Nyomáton, Szentháromságon, Kálban és Vadadban.

A beérkezett vizsgabiztosi ielentések szerint az eredmény részben jeles, részben jó volt. Csak szentháromsági iskolánknál nem kielégítő.

Az iskolai épület és felszerelés a legtöbb helyen gyarló lábön áll, remélhetőleg az új törvény kényszerítő hatása alatt iskolafentartók e tekintetben is megfogják tenni köte-

lességűket. Örvendetes kivételek: Buzaháza, Csikfalva és Ikland.

A jelentések szerint tanterv mindenütt bevan tartva. Ha azonban a kimutatásokat nézzük végig, némiekből hiányt is tapasztaltunk. Így az írás, olvasás az 1. osztályban csak részben van bevégezve Iszlóban, Ny.-Gálfalván és Székely-Kálban. Ugyancsak hiányzik a legtöbb kimutatásból az egészségtani-alkotmánytani ismeretek tanmenete s végül a rajz.

A szentháromsági iskola egész tanmenete élénk világot vet az iskola jelellegi beléletére. Egyebet nem említve, ma is Győrkét utaztatja a 3-ik osztálylyal Erdélyben lelkész-tanító afia. S hogy jobban megragadjon a növendék lelkében, a 4-ik osztályosokkal egész éven át ismételteti.

Csikfalván és Iklandon a növendékekkel lehetetlen rajz-anyagot dolgoztatnak fel. Pl. az előbbi helyen a 2. oszt.-ban lovat, kocsit stb. Ez nem tanítási anyag, ezzel rajztechnikát nem tanulnak a növendékek, csak képzeleti világukat foglalkoztatják. Ugy látszik tanító afiai ott hallottak valamit az új tantervről, de még nem foglalkoztak vele alaposan.

Vadadban a tanító halála zavarta az év lefolyását, Székely-Kálban nov. 13-án lehetett megnyitani az iskolát betegség miatt

A többi egyházközségekben részben állami, részben más jellegű iskolákban nyertek oktatást unitárius növendékeink. Jobbágyfalván hitoktató lelkész afiát nem engedték vallásórát tartani a r. kath. iskolában ez évben sem. Szomorú világítás a felekezeti béke hangoztatása korában! Egyebütt úgy az egyh. éneket, mint a hittant szép sikerrel tanították.

5. *A kereszturi körben* 10 felekezeti iskolánk van. És pedig: Székelykeresztur, Szentmihály, Tarcsafalva, Tordátfalva, Csehátfalva, Martonos, Énlaka, Sárd, Magyarzsákod és Rava egyházközségekben. Ezek többnyire 6 osztályuak, Magyarzsákodon 5, Kereszturon 4 és Sárdon 3 osztály van.

A felszerelés többnyire hiányos, csupán Ravában és

Énlakán van kellőleg felszerelve az iskola. Székelykeresztúron intézkedés történt a taneszközök beszerzésére.

Az eredmény legtöbb helyen kielégítő, csak Firtos Martonoson jegyzi meg a vizsgálóbiztos, hogy a tanításban rendszertelenséget tapasztalt, hogy e rendszertelenség miben nyilvánult, erről nem számolt be. Magyarzsákodon az 5. oszt. növendékek közül egy se vizsgázott, Ravában — mi semmiképen se megnyugtató jelenség — a növendékeknek $\frac{1}{3}$ része maradt el a vizsgáról (ok a tanító és hivek közötti konfliktus). Sárdon és Keresztúron nincs beállítva az ismétlő iskola, utóbbi helyen az ismétlő tankötelesek azonban nem maradnak beiskolázatlanul, mivel az állami iskolába járnak be. Tarcsafalván az ismétlőkkel vizsgát nem tartottak.

A tananyag kimutatásokból itt is arról győződhetünk meg, hogy a legtöbb helyen az egészségtant, testgyakorlatot és rajzot elhanyagolják. Kivételt képez Énlaka, hol minden fel van dolgozva. Székelykeresztúrról nem érkezett tananyag kimutatás.

Többi egyházközségeinkben állami és községi, Bordoson r. k. iskolába jártak a növendékek. Ez utóbbi helyen dicséretes egyetértés volt hitoktató lelkészünk és az iskolafenntartó hatóság között. A hittant és az egyh. éneket mindenütt kellő sikerrel oktatták. Parajdról és Medesérről nem érkezett jelentés.

6. *Az udvarhelyi körben* egy felekezetű iskolánk sincs. A növendékek részben állami, részben községi iskolában nyertek oktatást. A vallás és egyházi énektanítást részben lelkész, részben tanító afiai végezték kiváló szorgalommal és szép eredménnyel. Itt megkívánjuk jegyezni, hogy e kör nevelésügyi bizottsága járt el a legköryltekintőbben a jelentések összegyűjtése és feldolgozása körében.

7. *A felsőfejéri körben* tankötelesek mind állami iskolába jártak. Ez iskolák unitár. növendékeinek lelkész és tanító afiai tanították a hittant és egyházi éneket szép eredménnyel.

8. *A háromszéki egyházkörben* 2 iskolánk van, a bölöni és sepsiköröspataki. A tanítás eredménye mindkét he-

lyen jó volt. Bölönben az 1. osztályban az abc nincs egészen ismertetve, minek oka a tanítóváltozásban található meg.

Az állami iskolákban lelkész és énekvezér afia részesítették a növendékeket hitoktatásban és énektanításban. Szentkirályban és Nagyajtán énektanításról nincs jelentés. Kilyénben és Szentgyörgyön nem tanultak egyh éneket, minek oka az, hogy a lelkész nem tud énekelni. Kökösből a vizsgálóbiztos nem küldött jelentést.

9. *A dunatiszamenti* egyházkörben ez évben 5 felekezeti iskola működött. Hódmezővásárhelyen, Mezőberényben, Füzesgyarmaton, Dévaványán és Hetesen. A jelentés szerint a tanítás minden iskolában szép eredménnyel végződött. A hitoktatást részben lelkész, részben tanító afia teljesített igen szép sikerrel. Örömmel jegyezzük meg e helyen is, hogy hódmezővásárhelyi iskolánk modern, a kor kívánalmainak teljesen megfelelő elhelyezést nyert, miben az érdem Kovács József gondnok afiáé. A más jellegű iskolákba járt növendékek oktatásáról lelkész afiai gondoskodtak. Fájdalom, a mint a jelentésből látjuk Orosházán 95 növendék közül csak 35 nyert hitoktatást, 60 pedig egyházunk nevelésügyére nézve elveszettnek tekinthető.

A beterjesztett jelentések szerint felekezeti jellegű iskolánk összesen volt 36, egygyel kevesebb, mint a múlt évben. Ugyancsak a jelentésből a haladás is látható minden vonalon. A statisztikai adatok fájdalom ma is megbizhatlanok s azok alapján megbizható képet alkotni iskolánk életéről nem lehet. A tanítók által felvett tananyag szép sikerrel lett feldolgozva, mi mindenesetre szép jele a szorgalom és buzgóságnak.

Végül beterjeszti E. K. Tanács a Zsinati Főtanácsnak a jelentéshez mellékelten az 1906/7. tanévi iskoláztatás eredményét feltüntető és a beérkezett adatokból nevelésügyi bizottságunk által egybeállított statisztikai kimutatást. E kimutatás szerint a 6—12 éves tankötelesek száma 7630 volt, beiskolázva lett 6385, a mi 83 68% nak felel meg.

Az egyes egyházakörök 6---12 éves tan köteles növendékeinek statisztikai kimutatása
az 1906—1907. tanévről.

Egyházkör	A t a n k ö t e l e s e k h ó z ú l										Más községi összeírásban fölvett unitá- rius tanköte- les itt jár iskolába			A községben levő összes iskolák népessége				
	A helybeli össze- írásban felvett unitárius tankö- telesek száma			helyben			iskolába jár			iskolába nem jár			évközben szülőivel más községbe költözött					
	összesen			összesen			összesen			összesen			összesen					
fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen	fiu	leány	összesen				
Kolozsдобokai	145	137	282	105	78	183	34	55	89	2	2	4	4	2	6	3	—	96.45%
Aranyos-tordai	628	599	1227	546	510	1056	30	20	50	34	40	74	16	27	43	4	7	90.14%
Küküllői	272	252	524	211	184	395	4	8	12	26	24	50	19	28	47	2	10	77.69%
Marosi	451	454	905	372	370	742	27	17	44	44	54	98	4	10	14	12	15	85.75%
Udvarhelyi	795	734	1529	691	638	1329	12	14	26	58	79	137	11	12	23	16	20	88.49%
Felsőfehéri	204	225	429	196	203	399	2	—	2	5	21	26	—	—	—	2	—	93.49%
Kereszturi	961	864	1825	817	719	1536	39	37	76	82	88	170	14	10	24	19	14	88.33%
Háromszéki	364	330	694	326	285	611	22	27	49	6	3	9	6	11	17	11	8	96.55%
Duna-tízamenti	106	109	215	62	72	134	44	37	81	—	—	—	—	—	—	—	—	100%
Összesen	3926	3704	7630	3326	3069	6385	214	215	429	257	311	568	74	100	174	72	67	83.68%

E. K. Tanács e jelentéssel kapcsolatos szükséges intézkedéseket megtette. Kéri a Zsinati Főtanácsot ezen jelentésnek jóváhagyó tudomásul vételére.

Főt. bizottság megteszi jelentését.

Zsinati Főtanács az E. K. Tanács jelentését tudomásul veszi azzal, hogy Kovács József hódmezővásárhelyi gondnok atyánkfia-nak, kié az érdem, jelentés szerint, hogy hódmezővásárhelyi iskolánk a kor kívánalmainak teljesen megfelelő elhelyezést nyert, maga is elismerő köszönetét fejezi ki. Továbbá megkívánja, hogy felekezeti tanítóink és tanulóink létszámáról is jövőben tétessék jelentés.

104. Az E. K. Tanács 867 -- 1907. szám alatt az 1907. évre adott 100000 korona egyházi államsegély felhasználását illetőleg a következő előterjesztést teszi:

1. A 814—1907/Tan. sz. alatt hozott határozat figyelembe vételével az ott jelzett czimeken egyházunk közalapjába áttenni javaslunk 56370 kor. 21 fillért.

2. Az egyházköri esperesek évi tiszteletdíjába az eddig adott évi együttesen 3510 tiszteletdíjat a jelen évtől 810 kor. emelkedéssel 4320 koronában megállapítani javasoljuk. A 810 kor. emelkedési összeget 59 — 1900 főtan. jkvi szám alatti végzéssel megállapított arány szerint osztottuk meg közöttük.

3. Az egyházköri jegyzők évi irodaátalányát az eddig egyenként élvezett 40 kor. helyett 20 kor. emelkedéssel 60 koronában megállapítani javasoljuk és így a 9 egyházköri jegyző évi iroda-átalányát együttesen 540 koronában.

4. Tekintettel az egyházközségeinkre nehezedő terhekre, azok könnyítése okából javasoljuk, hogy az esperesi évi vizsgálatok alkalmával felmerülő költségekből az esperesi és jegyzői tiszteletdíj, valamint fuvardíj jelen évtől kezdve fedeztessék az államsegélyből és az egyházközségeket csakis az ellátás költsége terhelje továbbra is. E czélból felhasználó 2985 korona. Ez összegnek megosztását az egyes egy-

házkörökben felmerülő munkakör figyelembe vételével, akként tettük meg, hogy minden egyes anya és társegyház-község után az esperest 12 kor., a jegyzőt 8 kor. tisztelet-dij, fuvar-dij pedig együttesen egyházközségenként 5 kor. illeti meg. A fuvar-dij megállapításánál tekintetbe vesszük az egyes egyházkörökben előforduló eltéréseket is, mely okon a kolozsдобokai körben a fuvar-dij egyházközségenként 20 koronában; az aranyostordai körben az abrudbányai egyházközség nagy távolsága okán ez egyházközség után a fuvar-dij 30 koronában, a dunatiszamenti körben az egyház-községek szétszórtsága okán 2 egyházközség után, egyen-ként 25 kor.; 5 egyházközség után egyenként 10 koronában lett számítva.

Ez alapon:

a)	<i>A kolozsдобoka körben</i>	esperesi tiszteletdíj	36 K.	}	120 K.
		jegyzői	24 K.		
	3 egyházközség	fuvar-dij	60 K.		
b)	<i>Az aranyos-torda körben</i>	esperesi tiszteletdíj	180 K.	}	400 K.
		jegyzői	120 K.		
	15 egyházközség	fuvar-dij	100 K.		
c)	<i>A kükküllő körben</i>	esperesi tiszteletdíj	120 K.	}	250 K.
		jegyzői	80 K.		
	10 egyházközség	fuvar-dij	50 K.		
d)	<i>A marosi körben</i>	esperesi tiszteletdíj	180 K.	}	375 K.
		jegyzői	120 K.		
	15 egyházközség	fuvar-dij	75 K.		
e)	<i>A kereszturi körben</i>	esperesi tiszteletdíj	360 K.	}	750 K.
		jegyzői	240 K.		
	30 egyházközség	fuvar-dij	150 K.		
f)	<i>Az udvarhelyi körben</i>	esperesi tiszteletdíj	228 K.	}	475 K.
		jegyzői	152 K.		
	19 egyházközség	fuvar-dij	95 K.		
g)	<i>A felsőfjérei körben</i>	esperesi tiszteletdíj	60 K.	}	125 K.
		jegyzői	40 K.		
	5 egyházközség	fuvar-dij	25 K.		

h) <i>A háromszéki</i>	esperesi tiszteletdíj .	120 K.	}	250 K.
<i>körben</i>	jegyzői „ .	80 K.		
10 egyházközség	fuvardíj	50 K.		
i) <i>A dunatiszamenti</i>	esperesi tiszteletdíj .	84 K.	}	240 K.
<i>körben</i>	jegyzői tiszteletdíj .	56 K.		
7 egyházközség	fuvardíj	100 K.		

Önként értetődik, hogy jövőre irodai szükséglet vagy ugynevezett esperesi útipénz czimen sem szedhető semmi összeg.

5 Tekintettel arra, hogy a központban szolgáló tisztviselők fizetésrendezését illetőleg javaslat terjesztetett be, mely okon a tisztviselőknek eddig adott tiszteletdíj a jelen évi államsegély felhasználásánál számításba nem jöhetett, azt mellőztük. Csakis Albert Dénes h. pénztárnok afiának, aki mint ideiglenes tisztviselő a fizetésrendezés előnyeiben nem részesülhetett, hoztunk javaslatba 1000 koronát,

Segélykiosztó bizottság beadta jelentését.

Zsinati Főtanács elfogadván az 1907. évre adott 100000 korona egyh. államsegélyt, azt az alábbi czimek és tételek szerint a következőleg határozta kiosztani:

Az 1907. évre adott 100.000 korona egyházi államsegély felhasználása.

1. A 814—1907. tan. sz. javaslat értelmében a közalapba áttételek:

a) Az új Kollegium építésére felvett kölcsön törlesztésére	10000 K. — fill.
b) A Magyar-utcai telekért az 1391—1902. tan. sz. határozat értelmében	1200 „ — „
c) A papnövendékek 1907/8. tanévi internatusi díjába	1200 „ — „
d) A papnövendékek 1907. évi egyetemi díjába	610 „ — „
Átvitel	13010 K. — fill.

	Áthozat . .	13010 K. — fill.
e)	Közigazgatási költségekre . . .	20000 „ — „
f)	Az 1907. évi hiánylat fedezésére a 77 — 1906. főtan. sz. határozat ér telmében	13360 „ 21 „
g)	Az 1906. év végéig elköltött vagyon részbeni helyreépítésére	5000 „ — „
h)	A papnevelő-intézet fenntartása és fejlesztése	5000 „ — „
2.	Esperesek évi tiszteletdíja és irodai átalánya:	
a)	Nagy Lajos kolozsdobokaköri es- peres	432 „ — „
b)	Csegezy László aranyostordaköri esperes	496 „ — „
c)	Gvidó Béla küküllőköri esperes . .	464 „ — „
d)	Kelemen Albert marosköri esperes	496 „ — „
e)	Raffaj Domokos kereszturköri es- peres	560 „ — „
f)	Kisgyörgy Sándor udvarhelyköri esperes	496 „ — „
g)	Ozsváth Gábor felsőfejérköri esperes	432 „ — „
h)	Kiss Sándor háromszékköri es- peres	464 „ — „
i)	Józan Miklós dunatiszamenti egy- házköri esperes	480 „ — „
3.	Egyházköri jegyzők átalányába, à 60 K	540 „ — „
4.	Az 1907 évre vonatkozó esperesi vizs- gálatok alkalmával felmerülő tisz- teletdíjak és fuvar költségek fedezé- sére az egyházköri esperesek nyug- tájára deczember hóban kifizeten- dőleg:	
a)	A kolozsdobokai körben esperesi tiszteletdíj 36 K., jegyzői tisztelet- díj 24 K., fuvardíj 60 K., együtt . .	120 „ — „
	Átvitel . .	61350 K. 21 fill.

	Áthozat . .	61350 K. 21 fill.
b)	Az aranyostordai körben esperesi tiszteletdíj 180 K., jegyzői tiszteletdíj 120 K., fuvardíj 100 K., együtt	400 „ — „
c)	A küküllői körben esperesi tiszteletdíj 120 K., jegyzői tiszteletdíj 80 K., fuvardíj 50 K. együtt . . .	250 „ — „
d)	Marosi körben esperesi tiszteletdíj 180 K., jegyzői tiszteletdíj 120 K., fuvardíj 75 K., együtt	375 „ — „
e)	Kereszturi körben esperesi tiszteletdíj 360 K., jegyzői tiszteletdíj 240 K., fuvardíj 150 K., együtt . . .	750 „ — „
f)	Udvarhelyi körben esperesi tiszteletdíj 228 K., jegyzői tiszteletdíj 152 K., fuvardíj 95 K. együtt	475 „ — „
g)	Felsőfejéri körben esperesi tiszteletdíj 60 K., jegyzői tiszteletdíj 40 K., fuvardíj 25 K., együtt	125 „ — „
h)	Háromszéki körben esperesi tiszteletdíj 120 K., jegyzői tiszteletdíj 80 K., fuvardíj 50 K., együtt	250 „ — „
i)	Dunatiszamenti körben esperesi tiszteletdíj 84 K., jegyzői tiszteletdíj 56 K., fuvardíj 100 K., együtt . . .	240 „ — „
5.	Lelkészi nyugdíjalap gyarapítására .	5000 „ — „
6.	A kebli tanári nyugdíjalap gyarapítására	5000 „ — „
7.	Az egyházközségek 1856. évből származott tartozásának 1907. évi kamatába a közalaphoz	2205 „ 75 „
8.	Az 1856. évből származott tartozás tőke törlesztésébe:	
a)	Az árkosi papság után	840 „ — „
b)	A vargyasi papság után	1050 „ — „
9.	A papnevelő intézetnek szerelvényekre	400 „ — „
	Átvitel . .	78710 K. 96 fill.

Áthozat . .		78710 K. 96 fill.
10. Albert Dénes h. pénztárnoknak tiszteletdíjába	1000	„ — „
11. Kidei egyházközségnek segélyül . .	200	„ — „
12. Kolozsi „ „ . .	200	„ — „
13. Magyarorszáti egyházközségnek segélyül	200	„ — „
14. Kolozvári egyházközségnek toronyjavítási segélyül	500	„ — „
15. Régeni Áron tanítónak segély . . .	200	„ — „
16. Nagy József „ „ . . .	200	„ — „
17. Tordai egyházközségnek adósság törlesztésre	300	„ — „
18. A szentmihályfalvi egyházközségnek építkezésre	100	„ — „
19. Csegezi egyházközségnek templomra	300	„ — „
20. Turi egyházközségnek építkezésre .	200	„ — „
21. Mózes Mihály abrudbányai lelkésznek petrozsényi beszolgáltatásért . .	200	„ — „
22. K.-Széplaki egyházközségnek építkezésre	200	„ — „
23. Haranglábi egyházközségnek adósság törlesztésre	200	„ — „
24. Magyarsárosi egyházközségnek templomra	1000	„ — „
25. Ádámosi egyházközségnek templomjavításra	300	„ — „
26. Bethlenszentmiklósi egyh. községnek templomjavításra	300	„ — „
27. Szőkefalvi egyh. -községnek templomjavításra	200	„ — „
28. Marosszentbenedeki egyh. községnek papi lakházra	400	„ — „
29. Marosvásárhelyi egyházközségnek templomra	400	„ — „
Átvitel . .		85310 K. 96 fill.

Áthozat . .	85310 K. 96 fill.
30. Szentháromsági egyházközségnek iskolai célra és adósságtörlesztésre .	300 „ — „
31. Kaáli egyházközségnek építkezésre	200 „ — „
32. Csókfalvi egyh.-községnek templomjavításra	400 „ — „
33. Buzaházi egyh.-községnek építkezésre	100 „ — „
34. Böződi egyházközségnek adósságtörlesztésre	300 „ — „
35. Bordosi egyházközségnek templomra	500 „ — „
36. Tarcsafalvi egyházközségnek adósságtörlesztésre	200 „ — „
37. Fiótfalvi egyházközségnek papi lakházra	200 „ — „
38. Sz.-kereszturi egyházközségnek papilakház-javításra	300 „ — „
39. Nagykedei egyh. községnek templom-és toronyjavításra	200 „ — „
40. Firtosmartonosi egyh.-községnek adósságtörlesztésre	1000 „ — „
41. Énlaki egyházközségnek iskolajavításra	150 „ — „
42. Gagyai egyházközségnek adósságtörlesztésre	100 „ — „
43. Medeséri egyházközségnek templomjavításra	100 „ — „
44. Sárosi József ravai lelkésznek segélyül	100 „ — „
45. Székelyudvarhelyi egyházközségnek templomra	2000 „ — „
46. Székelyudvarhelyi egyházközségnek lelkészi javadalmazás, vallás tanításért 84 — 1904. főt. sz. határozat értelmében	400 „ — „
47. A székelyudvarhelyi egyházközségnek kántori javadalmazásra segélyül	100 „ — „
Átvitel . .	91960 K. 96 fill.

	Áthozat . .	91960 K. 96 fill
48.	Kénosi egyházközségnek építkezésre	200 „ — „
49.	Homoródabásfalvi egyházközségnek építkezésre	200 „ — „
50.	Homoródszentpéteri egyházközségnek építkezésre	200 „ — „
51.	Recsenyédi egyházközségnek építkezésre	200 „ — „
52.	Muzsnai egyh.-községnek építkezésre	200 „ — „
53.	Homoródoklándi egyházközségnek adósságtörlesztésre	100 „ — „
54.	Demeter Dénes homoródkarácsonfalvi lelkésznek segélyül	100 „ — „
55.	Tibáld József hom.-ujfalvi lelkésznek szászszombori beszolgáltatásért . . .	100 „ — „
56.	Hévízi egyházközségnek templomjavításra	100 „ — „
57.	Datki egyházközségnek építkezésre .	100 „ — „
58.	Kiss Aladár hévízi lelkésznek fogarasi beszolgáltatás és vallástanításért	250 „ — „
59.	Gál Miklós datki lelkésznek kőhalmi beszolgáltatásért	80 „ — „
60.	Sepsiszentgyörgyi egyházközségnek templomjavításra	400 „ — „
61.	Sepsikőröspataki egyházközségnek templomjavításra	200 „ — „
62.	Laborfalvi egyh. községnek templomjavításra	150 „ — „
63.	Kilyéni egyházközségnek templomjavításra	150 „ — „
64.	Nagyajtai egyházközségnek adósságtörlesztésre	150 „ — „
65.	Budapesti egyházközségnek segélyül	500 „ — „
66.	Hódmezővásárhelyi egyh.-községnek belső emberei javadalmazhatására segélyül	1000 „ — „
	Átvitel . .	96340 K. 96 fill.

Áthozat . .		96340 K. 96 fill.
67. Barabás István, hódmezővásárhelyi lelkésznek segélyül	300	" — "
68. Boros Áron hódmezővásárhelyi tanítónak segélyül	200	" — "
69. Kiss Károly polgárdii lelkésznek segélyül	200	" — "
70. A polgárdii egyh.-községnek segélyül	200	" — "
71. Asztalos Ferencz hetesi tanítónak segélyül	500	" — "
72. Pálffy Samu dévaványai tanítónak segélyül	250	" — "
73. A füzesgyarmati egyh.-községnek segélyül	400	" — "
74. A füzesgyarmati egyházközségnek körlelkész javadalmazására . . .	500	" — "
75. Gálffy Kálmán füzesgyarmati tanítónak segélyül	300	" — "
76. Gálffy Ferenc mezőberényi tanítónak segélyül	150	" — "
77. A pipei egyházközségnek adósságtörlesztésre	100	" — "
78. Kelemen Albert, marosvásárhelyi lelkésznek vallástanításért	100	" — "
79. Raffaj Domokos újszékelyi lelkésznek segesvári vallástanításért	100	" — "
80. Molnár Kálmán bordosi lelkésznek segélyül	159	" 04 "
81. Nagy Lajos főjegyzőnek személyi pótlék	200	" — "

Összesen . . 100000 K. — fill.

Erről a pénztár és az illetők esperesi úton értesítetnek.

105. Az E. K. Tanács 867 -1907. szám alatt beterjeszti javaslatát a Br. Baldácsy protestáns alapból 9000 korona felhasználása iránt.

Zsinati Főtanács tekintettel a Főtanácsból kiküldött bizottság javaslatára, nevezett segélyt a következőkép használja fel:

1. A rendelkezési alapba segélyekre . . . 540 kor.
2. A közalapba püspöki fizetésre . . . 3000 „
3. A megmaradó 5460 kor. felerésze
2730 kor. egyházközségek és belső
emberek segélyezésére fordittatik a
következésképpen:
 - a) Toroczkószentgyörgyi egyházköz-
ségnek 200 „
 - b) Iklandi egyházközségnek épít-
kezésre 200 „
 - c) Marosjárai egyházközségnek épít-
kezésre 200 „
 - d) Kisadorjáni egyházközségnek épít-
kezésre 100 „
 - e) Iszlói egyházközségnek adósság
törlesztésre 200 „
 - f) Csehétfalvi egyházközségnek is-
kola építésre 200 „
 - g) Magyarzsákodi egyházközségnek
építkezésre 200 „
 - h) Sárdi egyházközségnek adósság
törlesztésére 200 „
 - i) Baróthi egyházközségnek segélyül . . . 50 „
 - j) Kőhalmi „ „ „ 50 „
 - k) Ferenczi Mózes várfalvi kántornak . . . 100 „
 - l) László Gyulának kőhalmi vallás-
tanításért 50 „
 - m) Molnár János ádámosi lelkésznek
segélyül 100 „
 - n) József Dénes dombói tanítónak
segélyül 200 „
 - o) Kelemen György csókfalvi lelkész-
nek segélyül 100 „

Átvitel . . 5690 Kro.

Áthozat . . 5690 kor.

p)	Boór Jenő iklandi lelkésznek segélyül	100	„
q)	József János firtosváraljai kántornak segélyül	100	„
r)	Lőrinczi György iszlói tanítónak segélyül	50	„
s)	Benedek Mihály kereszturi tanítónak segélyül	100	„
t)	József Mihály ravai tanítónak segélyül	100	„
v)	Varga Dénes felsőrákosi lelkésznek baróthi vallástanításért . .	80	„
z)	Kádár Sándor s.-kőröspataki tanítónak	50	„
4.	Belső emberi özvegyek és árvák segélyezésére és a belső emberi nyugdíjalap gyarapítására fordittatik 2730 korona a következőképpen:		
a)	Özv. Siménfalvi Györgyné	50	„
b)	Özv. Fodor Andrásné	40	„
c)	Gál Kata	60	„
d)	Özv. Sárdi Imréné	60	„
e)	Özv. Györfi Józsefné	120	„
f)	Özv. Gvidó Mózesné	120	„
g)	Özv. Deák Dénesné	50	„
h)	Özv. Kovács Ferenczné a már kapott előleg betudásával	120	„
i)	Özv. Kozma Elekné	120	„
j)	Özv. Egyed Mózesné	120	„
k)	Özv. Nagy Mózesné	50	„
l)	Özv. Péterfi Sámuelné	50	„
m)	Özv. Bedő Józsefné	50	„
n)	Özv. Molnár Miklósné	50	„
o)	Özv. Gálfalvi Sámuelné	50	„
p)	Özv. Bomhér Mózesné	60	„

Átvitel . . 7440 kor.

Áthozat . .		7440 kor.
q) Özv. Siménfalvi Sándorné	50	"
r) Özv. Péterfi Miklósné	120	"
s) Özv. Kozma Tamásné	50	"
t) Özv. Máthé Sándorné	50	"
v) Özv. Dombi Mózesné	50	"
x) Özv. Győrfi Ferenczné	50	"
y) Özv. Gábor Albertné	50	"
z) Özv. Péterfi Sándorné	50	"
aa) Özv. Barabás Jánosné	120	"
bb) Máté Róza	60	"
cc) Özv. Szederjesi Ferenczné a már kapott előleg betudásával	120	"
dd) Özv. László Domokosné	120	"
ee) Dézsi Mihályné	120	"
ff) Orbán Mihályné	60	"
gg) A belső emberi nyugdijalapba át- tétetik	490	"
Osszeg . .		9000 kor.

Erről esperesi úton az illetők ér-
tesíttetnek.

106. Az E. K. Tanács 867—1907. szám alatt bete-
jeszti javaslatát a Berde Mózsa alapból szegény és alakuló
egyházközségek javára 2000 korona felhasználása iránt,

Zsinati Főtanács az E. K. T. javaslatára,
nevezett segélyt a következőkép osztja ki:

1. Hódmezővásárhelyi egyházközség-
nek építkezésre 400 kor.
2. Dévaványai egyházközségnek se-
gélyül 200 "
3. Mezőberényi egyházközségnek se-
gélyül 100 "
4. Hetesi egyházközségnek segélyül 100 "
5. Brassói " " 400 "

Átvitel . . 1200 kor.

	Áthozat ..	1200 kor.
6. Fogarasi egyházközségnek tem-		
plomra	200	„
7. Lokodi egyh.-községnek templomra	300	„
8. Kisillyei	200	„
9. Medgyesi	100	„
	segélyül ..	100 „
	Összeg	2000 kor.

Erről esperesi úton az illetők értesítettnek

107. Az E. K. Tanács 867—1907. szám alatt betér-
jeszti javaslatát a Kovács Dénes és neje Bencze Anna alap-
ból 1000 korona felhasználása iránt.

Zsinati Főtanács nevezett segélyt a követ-
kezőképpen adja ki:

1. A dézsfalvi egyházközségnek ..	200 kor.
2. Sándor Aron kadácsi lelkésznek	200 „
3. Balázs András kénosi lelkésznek	200 „
4. Farkas Lajos yárádszentmártoni lelkésznek	200 „
5. Kiss Mózes habásfalvi énekve- zérnek	100 „
6. Fodor Ferencz bethlenszentmik- lósi énekvezérnek	100 „
Összeg	1000 kor.

Erről esperesi úton az illetők értesítettnek

108. Az E. K. Tanács 867—1907. szám alatt betér-
jeszti javaslatát a Dávid Ferencz-emlékalapból 1519 K. 44
fillér kamat és az 1906. évről irodalmi célra fentartott 200
K., együtt 1719 K. 44 fill felhasználása iránt.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Fő-
tanácsból kiküldött bizottság javaslatára.
nevezett segélyt a következőképpen adja
meg:

1. Albert János nyug. lelkész évjáradéka	360 K. — f.
2. Szabó Albert szőkefalvi lel- késznek erzsébetvárosi és med- gyesi beszolgálás és vallástá- nitásért	240 „ — „
3. Vaska Béla kökösi lelkésznek brassói vallástanításért . . .	120 „ — „
4. Göncz Mihály laborfalvi lel- késznek kézdivásárhelyi és ko- vásznai vallástanításért . .	120 „ — „
5. József Lajos sepsiszentgyöri lelkésznek vallástanításért .	100 „ — „
6. Pap Zsigmond papnövendék- nek kelezsvári vallástani- tásért	60 „ — „
7. Az 1906. évi irodalmi célra szánt összeg Varga Dénesnek a tordai gymn. története című mű megírásáé	200 „ — „
8. Az 1907. évi irodalmi célra szánt összegből a Dávid Fe- rencz egyletnek irodalmi cé- lokra 100 K. és az unitárius névtár angol nyelven kiadása 100 K., együtt	200 „ — „
9. Tőkéhez csatoltatik	319 „ 44 „
Összeg . .	1719 K. 44 f.

Erről az illetők esperesi úton értesit-
tetnek.

109. Az E. K. Tanács 867—1907. szám alatt bete-
jeszti javaslatát a Zsuki László alaphól 210 korona felhasz-
nálása iránt.

Zsinati Főtanács, tekintettel a Főta-
nácsból kiküldött bizottság javaslatára is,

nevezett segélyt a következőképen adja meg:

1. Kászoni Árpádnak mezőörményesi szolgálatért	120 K. — f.
2. Fekete József kisadorjáni tanítónak díjlevél szerint	10 „ 50 „
3. Nagy Lajos vadadi tanítónak díjlevél szerint	10 „ — „
4. Bartalis József csikfalvi tanítónak díjlevél szerint	10 „ — „
5. Szentmártoni Bálint buzaházi tanítónak díjlevél szerint	10 „ — „
6. Andrási Gyula torockószentgyörgyi énekvezérnek	49 „ — „
Összeg	210 K. 50 „

Erről az illetők esperesi úton értesítettnek.

110. Az E. K. Tanács 365—1905. szám alatt, a Berde Mózsa alaphól gyümölcsészet és méhészet tanításáért jutalomra fordítandó 2000 korona felhasználását illetőleg, a következő eléterjesztést teszi:

Beérkezett 9 pályázati folyamodás, u m.: 1. Nagy Ferencz énlaki tanítóé, 2. Miklós György szentmihályi tanítóé, 3. Máthé József firtosmártonosi tanítóé, 4. Péter József torlátfalvi tanítóé, 5. Erdős Mihály csehétfalvi tanítóé, 6. Gálfalvi Péter kaáli tanítóé, 7. Győrfi István homoródszentmártoni tanítóé, 8. Kiss Jakab kövendi tanítóé, 9. Székely Zsigmond kálnoki lelkészé.

A beérkezett folyamodások közül az Erdős Mihályé, mint felszereletlen, a Győrfi Istváné és Kiss Jakabé, mivel nem voltak jogosultak a folyamodásra, nem vétettek figyelembe.

Zsinati Főtanács, az E. K. Tanács ajánlára és a Főtanácsbi bizottság javaslatára, nevezett jutalomdíjat a következőképpen osztja ki:

1. Nagy Ferencz énlaki tanítónak gyümölcsészetért és méhészetért	200 kor.
2. Miklós György szentmihályi tanítónak gyümölcsészet és méhészetért	150 „
3. Máthé József martonosi tanítónak gyümölcsészet és méhészetért .	50 „
4. Péter József tordátfalvi tanítónak gyümölcsészet és méhészetért .	50 „
5. Gálfalvi Péter kaáli tanítónak gyümölcsészetért	50 „
9. Székely Zsigmond kálnoki lelkésznek gyümölcsészet és méhészetért	100 „
Az egyház közalapjába szükségletek fedezésére tétessék át . . .	1400 „
Összesen . .	2000 kor.

Erről az illetők esperesi úton értesítetnek.

111. Felolvastatik a Főtanácsi bizottság általános jelentése.

Zsinati Főtanács köszönetét és elismerését fejezi ki Főtanácsi bizottságnak fáradtságos, de a közügy iránti lelkesedésben meg nem lakadt munkássága iránt, a mi pedig a jelentést illeti: Zsinati Főtanács a jelentést kiadja az E, K. Tanácsnak tárgyalásra és jelentéstételre.

112. Ezek után elnök, tekintettel arra is, hogy még ez évben rendkívüli Főtanácsot kell tartanunk, a tárgysorozat 23, 32, 33, 34 számai alatt felvett ügyeket napirendről levenni ajánlja.

Elnök ajánlata elfogadtatott.

Erre az ülést az elnökség bezárta és pedig a főgondnok következő beszédével:

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

A Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács nevében fogadják hálás köszönetemet mélt. és főtisztelendő Ferencz József szeretett püspök urunk és ujonnan megválasztott főgondnokunk Fekete Gábor k. t. elnök úr Őméltósága azért, hogy szakszerű felvilágosításaikkal tanácskozásaink menetét megkönnyíték; nemkülönben Önöknek, mindnyájuknak, kik megjelenni szívesek voltak, köszönöm kifejtett buzgóságukat.

Egyházunk iránti szeretet és az érdeklődés, melylyel dolgai iránt viseltetünk, hozott minket össze, most midőn távoznak, vigyük megennkel mindkét érzést csorbitatlanul otthonunkba, megtoldva azon tisztelettel, melyet tanácskozásaink folyamán egymás iránt nyertünk. Adja Isten, hogy jövő főtanácsi ülésünkön jó egészségben újra találkozhassunk!

Ezen óhajtásommal jelen Zsinati Főtanácsi gyűlésünket bezárom.

Esperes Kelemen Albert köszönök hálaadó imát mond Istenhez az adott segedelemért és a sikeres munkálkodásért; Isten áldását kéri hazánkra, a koronás királyra, egyházunkra, közintézeteinkre, előljáróinkra és az egyházkörre és egyházközségekre, kik a Zsinati közönséget oly nagy vendégszeretettel fogadták.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és határozottak, arról neveink aláírásával bizonytságot teszünk:

Br. Petrichevich-Horváth Kálmán,

egyházi főgondnok.

Ferencz József,

püspök.

Nagy Lajos,

egyházi főjegyző.

Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen, Végh Mihály,

jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

RENDKIVÜLI FŐTANÁCS.

Tartatott Kolozsvárt 1907. évi november 24-ik napján d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órakor kezdődőleg, püspök Főtisztelendő *Ferencz József* és Főgondnok Br. *Petrichevich-Horváth Kálmán* urak elnöklése alatt.

Előadó: *Végh Mihály* egyh. és püspöki titkár.

Jegyző: *Nagy Lajos* egyh. főjegyző.

1. Püspök főtiszt. *Ferencz József* ur e rendkívüli Főtanácsi ülést a következő beszéddel nyitja meg:

Méltóságos és főtisztelendő Egyházi Főtanács!

A f. évben tartott zsinati Főtanácsunk meghatározván, hogy a pénztárnoki állás betöltése végett még ez évben egyházi főtanácsi gyűlés tartassék, E. K. Tanácsunk azt a mai napra egybehívta. A midőn azért atyafiságos szeretettel üdvözölném az egyházi Főtanács megjelent tagjait, mindenek előtt mély hálával dobban meg szívem az isteni gondviselés iránt, hogy kegyelmesen elhárította fejünk felől azt a megmérhetetlen nagy veszedelmet, a mely Urunk, királyunk aggasztó betegségével hazánkat és nemzetünket fenyegette s visszaadta Ő Felségének erejét és egészségét, a miért a jogara alatt élő népek milliói imádkoztak. Istennek e jósága és kegyelme legyen és maradjon velünk!

A jelen főtanácsi gyűlésen a pénztárnok megválasztásán kívül csak a zsin. Főtanácsról lemaradt néhány tárgys a vallástanári minősítésre megállítandó szabályzat lévén elintézendő, ez utóbbit a zsin. Főtanács határozata alapján az E. K. Tanács, hogy az ügy késedelmet ne szenvedjen,

a jelen főtanácsi gyűlésre elkészítette, remélem, hogy ezekkel röviden végezhetünk.

Jelentéseinket a 3 hóval ezelőtt tartott zsin. Főtanácsra megtevén, most újabb jelentéseket nem teszünk. Nem mulaszthatom el azonban tudomására hozni a mlts és főt. egyh. Főtanácsnak, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő nagyméltósága folyó évi okt. 4-ről 110229. sz. a. arról értesítvén E. K. Tanácsunkat, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. 3. §.-a alapján az egyházak alapítványszerű segélyezésére vonatkozólag törvényjavaslatot szándékszik a képviselőház elé terjeszteni, egyszersmind felhívta, hogy nevezze meg azon egyéneket, a kik egyházunkat a törvényjavaslat előzetes tárgyalásánál képviselni jogosítva lesznek, hogy a hivatkozott törvény 3. §-ának rendelkezése szerint az említett törvényjavaslatra nézve egyházunk véleményét előzetesen meghallgathassa. Az E. K. Tanács ezzel az elnökséggel, illetve a főgondnok urakat velem bizta meg s erről a Miniszter urat értesítette. További lépés ez ügyben még nem történt. Ez a miniszteri leirat annyiban megnyugtatónkra szolgálhat, hogy miután ez irányu felterjesztéseink mind ez ideig válasz nélkül maradtak, eloszlatta azt az ebből könnyen támadhatott gyanút, hogy azok egyáltalában figyelemben sem részesülnek. A mihez pedig a törvéynél és az osztó igazságnál fogva elvitathatlan jogunk van. A jövő évi országos költségvetést ugyan még nem sikerült megkapnom és így nem tudom, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. alapján ezen a czimen fel van-e abban véve egyházunk is a segélyezésre, mint a ref. és a hitv. evangélikus egyházak, a melyek a jövő évben már a 2-dik milliót is megkapják e czimen. A mennyiben ki lennénk hagyva, ennek orvoslását kérni nem fogjuk elmulasztani akkor, a mikor a benyújtandó törvényjavaslat iránt véleményünk meghallgatására a Miniszter ur meghívni méltóztatik.

Tudomására kívánom még hozni a mlts és főt. Egyh. Főtanácsnak, hogy E. K. Tanácsunk sz.-kereszturi gimnáziumunknak 8 osztályuvá kifejlesztése iránt zsin. Főtaná-

csunknak elvileg meghatározott határozatáról a Miniszter urat felterjesztésében értesítvén, Ő Nagyméltósága már ki is küldötte a maga megbízottját, hogy sz.-kereszturi gimnáziumunkra nézve E. K. Tanácsunk által kiküldendő bizottsági tagokkal a szerződésileg biztosítandó államsegély iránt tárgyalást folytasson. E. K. Tanácsunk a maga részéről szintén kinevezvén ez ügyben a bizottságot, a mult héten abban tárgyaltak is. Az eredményről még nincs hivatalos tudomásunk s arról valamint az egyházi segélynek országos törvény által alapítványszerű biztosítása iránt folyamatban levő ügy kimeneteléről csak a jövő évben tartandó egyh. főtanácsnak tehet az E. K. T. érdemleges jelentést.

A miket mondtam, mlgs és főt. Egyh. Főtanács, ha nem is teljesen megnyugtatók, a mennyiben a positiv eredményt még nem tudjuk, de mindenesetre örvendetes dolgoknak tarthatjuk egyházunkra nézve. De minő aggodalmak tölthetik el keblünket, ha figyelemmel kísérvük azokat a jelenségeket és mozgalmakat, a melyekkel a társadalom minden rétegében, minden osztálynál és — sajnos — a különböző egyházaknál is találkozunk. Nem terjeszkedem ki arra, hogy ezekre a jelenségekre és mozgalmakra egyenként rámutassak. Ez nagyon messze vezetne. Különben is a kinek szeme van a látásra és füle van a hallásra, láthatja mi történik és hallhatja, mit mondanak itt is, amott is az emberek Valóban, korunk jellemzésére alig találhatnánk találóbb szavakat, mint a melyekkel a római író jellemezte a maga korát; „bellum omnium contra omnes.“ Annyi bizonyos, hogy megnehezült az idők járása felettünk s talán soha sem állottunk távolabb az Isten országától, melynek eljöveteleért mindennap imádkozunk, mint napjainkban. De nézetem szerint ez nem is fog eljönni, mi meg nem alkotjuk, ha egyik egy, a másik más néven bármennyi szövetkezetet s a jó Isten tudja, miféle egyesületeket alkotunk — a mi-ben nincs hiány — de ezek a szövetkezetek és egyesületek nem hogy kezét fognának, hanem egymással farkasszemet néznek; ha nem becsüljük meg egymás munkásságát csak azért, mert nem ugyanazon barázdán járunk, más-

úton haladunk s különböző módon és eszközökkel véljük a különben közös célzt elérni; ha egymáson inkább uralkodni, mint e közös cél érdekében egymást támogatni s egymásba fogódzni törekszünk, ha nem tesszük mindnyájan magunkévá a nagy apostól intelmét: „Sokan egy test vagyunk a Krisztusban, mindnyájan pedig egymásnak tagjai;“ ha még ugyanazon szövetkezetben, egyesületben vagy testületben is mindenki vezér akar lenni, tekintélyt nem is akar ismerni s azt hiszi, hogy ő találta fel a bölcsesség követ, ő van az igazság birtokában — nem is említve azokat, a kik vallás és Isten nélkül akarják reformálni a világot s az emberiséget a közboldogsághoz juttatni.

De nem folytatom tovább, mert tudom, hogy ezek is csak kiáltó szavak lesznek a pusztában. Ki is hallaná meg ez egyszerű helyről s csak is egy unitárius főpásztor ajkairól elhangzó szavakat, a kit némelyek — mert vannak még ma is ilyenek — még kereszténynek sem tartanak s protestánsnak sem akarnak elismerni. Nem is másokért és másoknak mondtam én ezeket, hanem magunkért és saját hitsorsosaimnak és hiveimnek, a kiktől már koromnál fogva is elvárhatom, hogy szavaimat ne csak meghallják, hanem meg is hallgassák s legalább figyelemre méltassák. Igaz, hogy mi kevesen vagyunk. A fenyegető hullámokat fel nem tartoztathatjuk; de a felebaráti szeretetet mindenki iránt ápolva keblünkben, nem irigykedve senkire, senkit jogaitól megfosztani, avagy azoknak gyakorlásában megakadályozni nem törekedve, a magunkét pedig megvédve és gyakorolva, keresztényi és hazafiui kötelességeinket teljesítve, talán megóvhatjuk magunkat attól, hogy azok a vészes hullámok minket magokkal sodorjanak s azokban elmerüljünk. A világ ábrázatát mi meg nem változtathatjuk, szebbé nem tehetjük, de munkások lehetünk abban, hogy azt ne torzítsuk el még jobban. Nekünk is vannak egyesületeink, működjenek azok úgy, hogy senki szemrehányással ne illethesse; sőt a köz-elismerést kiérdemeljék; maradjanak saját hatáskörükben s ne igyekezzenek statust alkotni a statusban. Kölcsönös bizalom és szeretet vezessen mindnyájunkat szeretett egy-

házunk épületének fenntartásában, intézményeinek fejlesztésében, hogy a mikor eljő az az idő, mert végre mégis el kell jönnie — a mikor a most háborgó hullámok lecsillapulnak, az egyetértés, a béke és szeretet fáklyái hazánk bércein és völgyeiben, a folyók mentén és a síkságokon kigyulnak s nemzetünk az általános jólét ünnepét fogja megülni, abban mi is résztvehessünk azzal az öntudattal, hogy annak megteremtésében, ha bármily kis részünk, de nekünk — a mi kicsiny egyházunknak — is volt.

Mielőtt még egyházi főtanácsi gyűlésünket megnyitnám, nem mulaszthatom el a kegyeletes megemlékezés kószoruját letenni zsinati főtanácsunk óta elhunyt 2 egyházi tanácsosafia sirjára. Az egyik Barabási Ferencz, volt nyugalmazott árvaszéki elnök Marosvásárhelyt. A másik Dr. Kőváry László, a Magy. Tud. Akadémia volt nesztor, kolozsvári kollegiumunknak legidősebb telügyelő gondnoka, egyházunknak különösen az irodalmi téren egyik büszkesége. Halála felett E. K. Tanácsunk jegyzőkönyvében is kifejezte a maga fájó részvétét s özvegyének ezt írásban is megküldötte. Pár nappal ezelőtt kaptam Szolnokról Berde István, kir. táblai bíró haláláról is a szomorú jelentést, a kivel e szerint 3 hó alatt 3 egyh. tanácsosafia vesztettük el. Legyen csendes álmuk. Béke lengjen sirjok felett.

Ezek után a jelen főtanácsi gyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

2. Főgondnok Br. P.-Horváth Kálmán úr indítványára
Főtanács a püspök úr megnyitó beszédét jegyzőkönyvre vétetni határozza.

3. Köszönök Kelemen Albert esperes buzgó imádságban Isten áldását kéri Főtanácsi gyülekezetünkre és tanácskozásunkra.

4. Felolvastatván a Főtanács tagjainak névsora, kitünt-hogy a következők jelentek meg:

I. Hivatalból:

1. *Főtanács elnökei:* püspök: Ferencz József; főgondnok: Br. Petrichevich Horváth Kálmán, második főgondnok; Fekete Gábor; egyh. főjegyző: Nagy Lajos; egyh. közigazgató: Kelemen Albert esperes; egyházi és püspöki titkár: Végh Mihály; ideiglenes pénztárnok: Albert Dénes; jogtanácsos: Molnár Sándor; számvevők: Csifó Salamon, Gyulai Árpád; gazdasági bizottságból: Daniel Lajos, Gyöngyösi Béla, Molnár Sándor, Dr. Nagy Zoltán, Ürmösi Jenő; jószágigazgató: Szentiványi István:

Esperesek: Nagy Lajos, Kelemen Albert, Kisgyögy Sándor, Raffaj Domokos, Gvidó Béla, Osváth Gábor, Jozan Miklós, Kiss Sándor, Csegezi László helyett Németh István egyházköri jegyző.

3. *Egyházköri felügyelő gondnokok:* Gotthárd Sándor, Csegezi Mihály, Székely Miklós, ifj. Pataki László, Daniel Lajos.

4. *Iskolai felügyelő gondnokok:* Kozma Ferencz, Gál Jenő. Daniel Lajos, Csegezi Mihály, Székely Miklós.

5. *Tanárok:* Dr. Boros Cyörgy, Péterfi Dénes, Csifó Salamon, Nagy Gyula, Dr. Nyiredy Géza, Dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrincz, Pálfi Márton, Kiss Ernő, Hidegh Mihály, Márkos Albert Dr. Barabás Ábel, László Gyula, Kovács Kálmán, Pap Mózes.

Egyházi tanácsosok:

1. *Egyházi részről:* Adorján Domokos, Ajtai János, Iszlai Márton, Létai Domokos, Lőrinczi István, Lőrinczi Dénes. Németh István, Hadházi József, Pál Ferencz, Gombos Sámuel.

2. *Világi részről:* Ambrus Gergely, Árkosi Lajos, Balogh József, Ballok Károly, Dr. Demeter Lőrincz, Dr. Ferencz Ákos, Dr. Ferencz József, Gyulai László, Hadházi Sándor, Jékei Aladár, Orbók Ferencz, Dr. Veress Vilmos, Zsakó István, Dr. Ferenczi Géza, Lőrinczi Dezső, Boér Gergely, Barabás András, Pákei Lajos, Sándor János.

III. *Képviselők :*

A tordai egyházközségből: Fekete Ferencz, Lőrinczi Ákos.

A kolozsdobokai egyházkörsből: Biró Elek lelkész.

Az aranyos-tordai „ Biró Lajos lelkész.

A marosi „ Kelemen Árpád lelkész.

A kereszturi „ Geréb Zsigmond lelkész, Jakabházi Zsigmond, Máthé Lajos lelkész.

Az udvarhelyi egyházkörsből: Demeter Dénes, Tarcsafalvi Albert.

A f.-fejéri „ Varga Dénes lelkész.

A duna—tiszamenti „ Barabás István lelkész.

Elnök erre a Főtanácsot megalakultnak nyilvánítja.

5. Főtanácsban meg nem jelenésöket kimentették :

Székely Ferencz koronaügyész, Ürmösi Kálmán lelkész, Egyed Ferencz ny. lelkész, Malatinszky György országos képviselő, Deák Miklós lelkész, Csiky Elek, Török Árpád, József Lajos, Veress György, Fazakas Lajos, Deák Lajos, Nagy János, Kovács Gábor, Mikó Béla, Kádár József, Dr. Gothárd Zsigmond, Marosi Ferencz, Ütő Lajos, Csegezy László esperes — helyettesíti Németh István, Derzsi János, Járai Róbert, Szentiványi Miklós, Hosszu Ferencz, Imreh József, Nagy Béla, Barabás Lajos, Bede János, Gálfalvi János, Kádár Lázár, Gálfi Kálmán, Dr. Szolga Ferencz, Fekete Pál, Müller Gyula.

Tudomásul vétetett.

6. Nagy Lajos egyházi főjegyző visszatekintéssel a megnyitó beszédre, melyben a Főt. püspök úr mély hálával említi fel az isteni gondviselést, hogy kegyelmesen elhárította fejünk fölől azt a megmérhetetlen veszedelmet, a mely Urunk királyunk aggasztó betegségével hazánkat és nemzetünket fenyegette s visszaadta Ő Felségének erejét és egészségét, a miért a jogara alatt élő népek milliói imádkoztak — indítványozta, hogy a Ministerelnökhöz intéztessék felirat, mely szerint adja tudomására Urunk Királyunk Ő Felségé-

nek a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának őszinte alattvalói örömét Ő Felségének szerencsés felgyógyulása felett. Indítvány közértelemmel elfogadtatott.

7. Ugyancsak a megnyitó beszédre való visszatekintéssel indítványoztatott, hogy intéztessék felirat Gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi Minister Urhoz, melyben a Főtanács is köszönetet mondván azért, hogy az 1848. évi XX-ik t.-cz. 3. §-a alapján az egyházak alapítványszerű segélyezésére vonatkozólag törvényjavaslatot szándékszik a Képviselőház elé terjesztetni s midőn mindezért Főtanácsunk hálás köszönetét kifejezi Ő Nagyméltóságának, egyszersmind kérje meg a Kegyelmes Urat, hogy Egyházunkat becses figyelmében és jóakaratában jövőben is megtartani kegyeskedjék.

Indítvány elfogadtatott.

8. Felolvastatván a tárgysorozat
Elfogadtatott.

9. Egyházi tanácsosi eskütételre felhivatván:

Barabás András és Kovács Kálmán az egyháztanácsosi esküt leteszik. Főtanácsos őket éljennel fogadja kebelébe.

10. Elnöki előterjesztésre és ajánlatra

Főtanács a következő bizottságokat küldi ki:

a) Jelölő bizottság tagjainak, püspök és főgondnokok mellé Gál Jenő, Csegezi Mihály, Kelemen Albert és Daniel Lajos fiait.

b) Szavazatszedő bizottságba Kisgyörgy Sándor elnöklete alatt Németh István és Pap Mózes fiait.

c) Főtanács jegyzőkönyvét hitelesítő bizottságba püspök mellé Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen és Végh Mihály fiait.

11. Titkár előadja az E. K. Tanácsnak 1046. és 1115—1907. sz. alatti következő előterjesztését:

A folyó évben tartott Zsinati Főtanács 36 jk. határozatával megbizta az E. K. Tanácsot a pénztárnoki állásra a pályázatot kihirdetni és a pénztárnoki állás újjászervezése folytán egyházi törvényeink vonatkozó részeinek megfelelő módosítására javaslatot tenni. E. K. Tanácsunk a pénztárnoki állásra a pályázatot kihirdette s a kitűzött határidőig a következő pályázati folyamodások adattak be: Dr. Kisgyörgy Lajos szolgabíróé. 2. Hadházi Sándor pénzügyi számellenőré. 3. Fodor Máté adóhivatali ellenőré. 4. Nagy Lajos magántisztviselőé. A pályázati folyamodásokat tisztelettel beterjesztjük az E. Főtanácsnak további eljárásra.

A pénztárnoki állás újjászervezése folytán egyházi törvényeink vonatkozó részeinek módosítását illetőleg javasoljuk, hogy :

I. A szervezeti törvényben :

a) XXVIII. fejezet 234. §. 1. pontja hatályon kívül helyeztetve így állapíttassék meg :

A gazdasági bizottság, melynek elnöke az egyik e célra megválasztott főgondnok s tagjai gyakorlati gazdasági ismeretekkel bíró 5 tag és az egyházi pénztárnok, kik közül 4 Kolozsvárt, 2 vidéken lakik. Jegyzőjét a bizottság a maga kebeléből maga választja. Ez a bizottság van hivatva az Augusztinovich és a Berde végrendelete 12. §-ában megjelölt gazdasági teendőket, mint intézőgazdasági és szakbizottság is végezni a püspök és másik főgondnok részvételével.

b) A XXXIV. fejezet 275. §.

A pénztárnokot a Főtanács választja pályázat útján jelölés alapján (201. §. 2. p.) titkos szavazattal, általános szótöbbséggel. Állandósítása két évi működés után történik. Ha ez idő alatt hivatala betöltésére nem bizonyulna megfelelőnek, állásából minden kártérítési igény nélkül bármikor és minden indokolás nélkül elbocsátható. 55-ik életévének betöltése után csak kivételes esetben az E. K. Tanács

javaslatára a Főtanács engedélyével folytathatja hivatali szolgálatát. A megválasztott pénztárnok hivatali esküt tesz. Állandósítás esetén tagja a kebli tanári nyugdíj-intézetnek. A pénztárnál tisztviselők nem lehetnek, a kik egymással vagy a számvevőkkel következő viszonyban állanak stb.

281. §. A pénztárnok az egyház kolozsvári ingatlanait felelősség mellett gondozza és kezeli. E nemű teendőit a pénztárnoki és gazdasági (235. §.) útasítás vonatkozó részei foglalják magukban.

XXXV. fejezet.

282. §. Az ellenőrt a Főtanács választja pályázat útján jelölés alapján (201. §. 2. p.) titkos szavazattal, általános szótöbbséggel, 5 évről 5 évre. Az ellenőr a pénztárnokkal együtt az egyház kezelése alatt álló, külön rendeltetéssel bíró összes alapok és alapítványok vagyonának és ezek jövedelmeinek kezelője. Az egyház kolozsvári ingatlanainak gondozásában és kezelésében a pénztárnoknak segédkezni köteles. 283. §. Felelősségére, a hivatalos órákra, a pénztárvizsgálat körüli eljárásra, teendőire és kötelességeire nézve a XXXIV. fej. 275—280. §§-ai itt is alkalmazandók.

II. A kebli tanári nyugdíjtörvényben.

I. fejezet 2. §. és 4. §., valamint a II. fej. 13. §-nál az egyházi és püspöki titkár után bevétetik; „*egyházi pénztárnok*.”

Az E. K. Tanács kéri az E. Főtanácsot, méltóztassék a pénztárnoki állást betölteni s egyházi törvényeink vonatkozó részeinek módosítását illetőleg beterjesztett javaslatot elfogadni.

Főtanács az előterjesztésben foglaltakat mindenkben elfogadta.

12. A templomba menetel ideje közeledvén, elnöki ajánlatra

Főtanács a pénztárnok választását a templomozás utáni időre elrendeli — s e végre felhívja a kijelölő bizottságot a kijelölés megejtésére, templomozás után azonnal.

Erre a Főtanács tagjai a templomba mentek, hol Péterfi Dénes tartott szent beszédet.

13. Isteni tisztelet után első sorban is a kijelölő bizottság beadja jelentését jegyzőkönyvi alakban, mely szerint kellő időben pályáztak Dr. Kisgyörgy Lajos I. oszt. szolgabíró, Hadházi Sándor pénzügyi számellenőr, Fodor Máté adóhivatali ellenőr és Nagy Lajos magánpénzügyi igazgató. A jelölő bizottság mind a négy pályázót jelöli, még pedig első sorban Hadházi Sándort, mivel már meg van a számviteli vizsgálója; továbbá jelöli Fodor Máté, Nagy Lajos és Dr. Kisgyörgy Lajos pályázókat, a pályázat feltétele szerint, melynél fogva köteleztettek az utóbbiak is, megválasztásuk esetén egy év alatt a számviteli vizsgát letenni.

Főtanács a jegyzőkönyvet átadja a választási bizottság elnökének és a választást azonnal elrendeli.

14. Az E. K. Tanács 1095 - 1907. sz. a következő előterjesztést teszi:

A folyó évben tartott Zsin. Főtanács 50 jkv. határozatával megbizta az E. K. Tanácsot a vallástanári minősítési szabályzat tervezetének megkészítésével, valamint azzal, hogy a főgymn. vallástanításról az 1907/8. tanévben belátása szerint intézkedjék. Az E. K. Tanács a szabályzat tervezetet beterjeszti.

Egyszersmind jelenti, hogy az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében főgimnáziumunkhoz az 1907/8. tanévre h. vallástanárnak alkalmazta Raffaj Károly lelkészjelöltet s részére a h. tanári 1600 kor. évi fizetést 1907. évi szept. hó 1-ről kezdve a főgimn. számadás terhére kiútalta.

Az E. K. Tanács kéri a E. Főtanácsot méltóztassék a beterjesztett szabályzat tervezetet elfogadni és megerősíteni s a vallástanári állás betöltésére vonatkozólag tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni.

Főtanács az E. K. Tanácsnak a vallás-tanári állás betöltésére vonatkozólag tett intézkedéseit jóváhagyó tudomásul veszi, a szabályzatot azonban előzetes tárgyalásra és véleményadásra az egyházkörökhöz kiküldeni határozza.

15. Az E. K. Tanács 1032 — 1907. sz. a. következő előterjesztést teszi:

A folyó évben tartott Zsin Eótanács 38. jkönyvi sz. a. hozott határozatával útasította az E. K. Tanácsot, hogy a dr. Bedő Albert egyh. tanácsos aafia által kitűzött 100 korona pályadíjra hirdesse ki a pályázatot egy egyházi beszéd írására a következő pályatétellel: „Miként teljesítse az unitárius ember Jézus Krisztus példáját követőleg családjá, hazájá, vallása és embertársai iránti kötelességeit s mikép szolgáltathatja a kötelességek teljesítésének bizonyítékait?” Időközben azonban dr. Bedő Albert aafia értesítette a főtiszt. püspök urat, hogy a midőn az új pályatételt megállapította abban a hitben volt, hogy az előzőleg kihirdetett pályatétel eredményesen dolgoztatott fel. Értésére jutván azonban a pályázat eredménytelensége, fenntartja az előbbi pályatételt s ehhez képest kéri az intézkedést megtenni. Az E. K. Tanács dr. Bedő Albert aafia kifejezett óhajtásához képest az új pályázatot az előbbi pályatételre tűzte ki, t. i.: „Az unitárius vallás hit elvei Jézus Krisztus életében és tanításaiban gyökereznek.”

Az E. K. Tanács kéri a E. Főtanácsot ezen jelentés jóváhagyó tudomásul vételére.

Főtanács a jelentést jóváhagyó tudomásul veszi.

16. Az E. K. Tanács 720 1907. szám alatt a következő előterjesztést teszi:

Lőrinczy István székelykereszturi lelkész és gymn. hitoktató felebbezést nyújtott be az E. K. Tanács 569—1906/tan. sz. alatt hozott következő határozata ellen:

„Lőrinczy István székelykereszturi lelkész és hitokta-

tónak a kereszturi gymn. igazgatósága által 65—1906 ig. szám alatt pártolólág felterjesztett azon folyamodására, melyben azt kéri, hogy a kereszturi gymn. hitoktatói állás rendes tanári állásra emeltessék, s a míg ő mint kereszturi lelkész teljesíti a hitoktatást, mint hittanár a hittan tanításért, heti 1 óráért 100 koronát számítva a 6 osztálynak adott heti 12 óráért, 1906. évi szept. hó 1-től kezdődőleg évi 1200 korona fizetésben részesüljön s ezen fizetésnek megfelelőleg vétessék fel a kebli tanari nyugdíjintézetbe is, E. K. Tanácsunk a következőleg határozott.

E. K. Tanács a maga részéről is elismeri, hogy a szé-kelykereszturi lelkészre a gymn. hitoktatás terhes kötele-zettségeket ró, amelyek esetleg a lelkészi teendőkre is hát-rányosan hatnak, s épen ez okból szándékában van a kereszturi gymnáziumnál a hittanári állást, mihelyt a körülmények megengedik szervezni és beállítani.

A míg ez megtörténik, kereszturi lelkész afia kell hogy teljesítse a hitoktatást.

Ezek folytán Lőrinczy István lelkész afia folyamodása azon részét, hogy hittanárként alkalmaztassék, s mint ilyen vétessék fel a kebli tanári nyugdíj-intézetbe is, E. K. Tanácsunk tárgytalannak tekinti:

A mi kérése azon ágát illeti, hogy a hittan tanításáért heti 1 órát 100 koronával számítva, f. évi szept. hó 1-től kezdve 1200 korona évi fizetést kapjon, azt E. K. Tanácsunk pénzügyi tekintetből sem tartja teljesíthetőnek. Azt azonban méltányosnak tartja, hogy a kereszturi gymn. hitoktatásért a főgymnáziumban való hitoktatásért is járó díj fizetessék; s minthogy az állammal kötött szerződés értelmében a főgymn. hitoktatásra évi 800 kor. lett felvéve s így heti 1 óráért 50 korona számítódik, E. K. Tanács a kereszturi gymn. hitoktató díjazását is heti 1 órát 50 koronával veszi számításba s ennek folytán Lőrinczy István lelkész hitoktatói díját heti 12 óráért évi 600 koronában állapítja meg s utálja ki 1906. évi szeptember hó 1-től kezdve a szé-kelykereszturi gymnázium pénztárából “

Az E. K. Tanács 569—1906/tan. szám alatt hozott

ezen határozatát egész terjedelmében fenntartva Lőrinczy István főlebbezését azzal az ajánlattal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy a főlebbezés utasitassék el.

Kivánatra felolvastatott a folyamodás egész terjedelmében, valamint a Főtanácsi bizottság jelentése is, melyben az E. K. Tanács javaslatának mellőzésével ajánlja Lőrinczy István kérésének teljesítését.

Főtanács a Lőrinczy István kérésének mellőzésével, az E. K. T. javaslatának elfogadásával átadja az ügyet az E. K. Tanácsnak, hogy tekintettel a változott viszonyokra, a jövő Főtanács eleibe terjesszen be javaslatot, mind a székelkereszturi gymnáziumnál, mind pedig a Tordán felállítandó állami gymnáziumnál szo'gáló vallás tanári állás szervezésére.

17. Az E. K. Tanács 668 — 1907. szám alatt jelenti, hogy a felsőfejéri egyházkör indítványt terjesztett fel az iránt, hogy a főtanácsi bizottság aképpen alakittassék meg, hogy abban az egyes egyházkörök képviselve legyenek. E. K. Tanácsunk tekintettel arra, hogy a főtanácsi bizottság megalkotásánál nem annyira azon irányelvnek kell érvényesülnie, hogy a bizottságba mindenik egyházkörből egy-egy tag választassék be, mint inkább annak, hogy megfelelő számban legyenek abban egyházi és világi tagok, ez indítványt azzal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy az ne fogadtassék el. Ezt ajánlja Főt. bizottság is.

Főtanács az indítványt nem fogadta el.

18. Az E. K. Tanács 695 — 1907 szám alatt jelenti, hogy a kereszturi egyházkör javaslatot terjesztett fel az iránt, hogy egyházunk központján Kolozsváron létesíttessék egy egyházi takarékpénztár, a melyben kezeltetnének egyházunk egyetemének, intézeteinek, iskoláinak kolozsvári központunkban levő, ma különböző takarékpénztárakban elhelyezett pénzei, valamint azon pénzek is, melyeket ezután egyház-

köreink, egyházközségeink, iskoláink, intézményeink önkéntesen odahelyeznének el. Ezenkívül elhelyezhetők lennének benne, vallásfelekezeti külömbség nélkül, magánosok pénzei is, az Unitárius Egyházon kívül álló intézményekéi szintén.

Az E. K. Tanács a keresztsuri egyházkör javaslatát, tekintettel arra, hogy egy oly magas nivón álló erkölcsi testületnek, mint egyházunk is, pénzintézet felállítása és fenntartásától távol kell tartania magát, azzal az ajánlattal határozta a Zsinati Főtanács elé terjeszteni, hogy az ne fogadtassék el. Ezt ajánlja a Főt bizottság is.

Főtanács az indítványt nem fogadta el.

19. Az E. K. Tanács 713—1907. szám alatt jelenti, hogy a háromszéki egyházkör indítványt terjesztett fel az iránt, hogy az E. K. Tanácsnak a főtanácsai üléseken tárgyalás alá kerülő egyes ügyekre vonatkozó jelentései, azok közül pedig különösen a fontosabbak, nevezetesen, melyek a vagyoni viszonyokat tárgyazzák: mint költségvetés, számadás stb. ha nem is teljes szövegükben, de oly bő kivonatban, mely az ügy állását teljesen feltünteti, ha elébb nem is, de legalább a tárgysorozat kapcsán a főtanácsai tagokkal közöltessenek.

Az E. K. Tanács, tekintettel arra, hogy a javaslatban foglaltak végrehajtása eltekintve annak nehézségétől, tetemes költséggel terhelné a jelenben is deficizzel küzdő közalapot és eddig is csak a közalap évi költségvetésének kinyomatása gyakoroltatott; tekintettel továbbá arra, hogy a főtanácsai bizottság éppen azon okon alkottatott meg, hogy a Főtanács elé kerülő számadásokat, költségvetéseket, jelentéseket előzetesen megvizsgálják s annak eredményéről a Főtanácsnak jelentést tegyenek s az által a javaslatban felhozott aggodalmakat eloszlassák; a javaslatot azzal terjeszti a Zsinati Főtanács elé, hogy az ne fogadtassék el.

Főtanácsai bizottság fölolvastott jelentésében ajánlja, hogy a minden évben megtartott Főtanács jegyzőkönyve, az abban levő összes határozatokkal kinyomatva, mindenik egyháztanácsos afiának küldessék meg.

Főtanács a háromszéki egyházkör indítványát nem fogadja el, de meghatározza, hogy a Főtanácsí jegyzőkönyvek jövőre több példányban nyomtatván, mindenik egyh. tanácsosnak megküldessenek

20. Az E. K. Tanács 705—1907. szám alatt jelenti, hogy a küüllői egyházkör javaslatot terjesztett fel az iránt, hogy a szétszórtan lakó hivek összeírassanak, azoknak lelki gondozásával felmerülő úti költségek az illető lelkészeknek megtéríttessenek, az E. K. Tanács tekintettel arra, hogy püspökileg már tétettek intézkedések a szétszórtan lakó hivek összeírását és leki gondozását illetőleg, a lelkészek e tekintetben felmerülhető útiköltségei megtérítésére pedig fedezet nem áll rendelkezésre, a javaslatot azzal határozta az E. Főtanács elé terjeszteni, hogy az ez idő szerint mellőztessék. Felolvastatott a Főt. bizottság jelentése is.

Főtanács a küüllői egyházkör indítványát ez idő szerint mellőzi.

21. Az E. K. Tanács 745—1907 szám alatt jelenti, hogy az udvarhelyi egyházkör 15—1907. közgy. jkvi szám alatt javaslatot terjesztett föl a templomi énekes könyvek olcsóbbá tétele tárgyában, E. K. Tanácsunk tekintettel arra, miszerint az énekes könyv kiadója az E. K. Tanácscsal történt megegyezés folytán állapította meg az énekes könyv árát s ez okon az egyháznak csak abban lehet beleszólási joga, hogy a kiadó a megállapított árnál magasabban ne árusítsa az énekeskönyvet, de olcsóbbá tételére befolyást nem gyakorolhat; a javaslatot azzal terjeszti a Zs. Főtanács elé, hogy az mellőztessék.

Felolvastatott a Főt. bizottság jelentése is.

Főtanács az udvarhelyi egyházkör indítványát mellőzni határozta.

22. Az E. K. Tanács 536—1907. szám alatt jelenti, hogy a dunatiszamenti egyházkör még az elmúlt évben in-

ditványt terjesztett fel az egyházi énekeinkhez Wégler Gyula zenetanár által készített orgonakisérek kiadása iránt. Az E. K. Tanács a beterjesztett indítványt megvizsgálás és javaslatadásra kiadta volt egy szakemberekből álló ad hoc bizottságnak, a mely megadta javaslatát. E. K. Tanácsunk a bizottság javaslatához képest, tekintettel arra, hogy a bemutatott 8 drb orgonakiséret bár zenei szempontból értékes és becses, azonban egy ily terjedelmes zenemű kiadása, milyennek szerzője azt tervezi, nagyon is költséges s a kívánt cél még sem lenne elérve, és tekintettel arra, hogy a Dávid Ferencz emlékalap évi kamataiból az irodalmi célra szánt összeget e zenemű kiadására több évekre lekötöni nem lehet, az indítványt azzal az ajánlattal terjeszti a Főtanács elé, hogy az mellőztessék.

Felolvastatott a Főt. bizottság jelentése is.

Főtanács a dunatiszamenti egyházkör indítványát az E. K. T. által tett előterjesztésre mellőzi, az ügyet azonban átadja a Képviselő Tanácsnak, hogy egyh. ének ügyünket tegye beható tanulmányozás tárgyává.

23. A választásra kiküldött bizottság elnöke Kisgyörgy Sándor afia megteszi jelentését a pénztárnoki választásról.

Beadtak összesen 71 szavazatot, valamennyien Hadházi Sándorra szavaztak.

Főtanács a jelentésre Hadházi Sándort megválasztott egyházi pénztárnoknak nyilvánítja, a pénztárnoki eskü bevételét azonban az időre halasztja, mikor Hadházi Sándor afia jelenlegi hivatalos állásából felmentését megkapta. Ennek megtörténte után E. K. Tanács az eskü bevételére felhatalmaztatik.

24. Elnök melegen üdvözli a megválasztott pénztárnokot, egyszersmind felhívja őt az elfogadásra nézve nyilatkozni. Megválasztott pénztárnok hálás szívvvel elfogadja a választást ígéri, hogy hiv és igaz pénztárnoka lesz az egy-

háznak, annyival inkább, mert leghőbb vágya volt mindig szeretett Egyházának szolgálni.

Főtanács éljenzéssel fogadja nyilatkozatát és a további teendők intézésével az E. K. Tanácsot megbizza.

25. Elnöki előterjesztésre és ajánlatra

Főtanács megválasztja a következő 1908 évre a Főtanács bizottság tagjaivá Kozma Ferencz, Kelemen Albert, Dr. Ferenczi Géza, Gvidó Béla, Józan Miklós, Lőrinczi Dénes, ifj. Pataki László, Dr. Ferencz József, Ajtai János egyh. tünácsos afiait.

Póttagoknak: Lőrinczi István, Marosi Ferencz, Váry Albert afiait.

26. Jövő évi Főtanács idejének megállapítását

Főtanács az E. K. Tanácsra bizza.

27. A főt. püspök ur hivatkozva a zsin. Főtanácshoz tett évi jelentésére, a melyben Józan Miklós budapesti esperes-lelkész afiának ámerikai utjára Isten segedelmét és oltalmát kérte, örömmel jelenti, hogy nevezett afia szerencsésen haza érkezett s ámerikai utjáról be is adta jelentését az E. K. Tanácsnak. Addig is azonban a míg az E. K. Tanács abból részletesen megismerhetné ámerikai utjának eredményét, atyafiságos szeretettel üdvözli jelenlevő Józan Miklós afiát, a mit Józan Miklós afia köszönettel fogadva, úgy a nemzetközi Tanácsnak Bostonban lefolyt kongresszusáról, valamint különböző városokban kivándorolt hiveinknek meglátogatásáról előszóval tett jelentése mellett, átadta az ámerikai, valamint a Brit. és külföldi unitárius Társulattól nyert megbiztatásból azoknak testvéries meleg üdvözlét is.

Az egyh. Főtanács a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel meghallgatva Józan Miklós afia jelentését, az ő szíves fogadtatásáért mind az ámerikai, mind a britt és

külföldi unitárius Társulatnak az üdvözlét viszonzása mellett köszönő irat küldését határozta.

Több tárgy nem lévén, elnök a Főtanácsi ülést bezárja, megköszönvén elnöktársának és a Főtanács tagjainak megjelenését, a tanácskozásokban részvételét; főtanácsi tagok részéről Kisgyörgy Sándor esperes köszöni meg elnökségnek a bölcs és tapintatos vezetést a tanácskozásokban. Végül Kelemen Albert Isten dicsőítésével befejezi e rendkívüli Főtanács működését.

Hogy mindezek a fennebbiek szerint végeztettek és határozattak, arról neveink aláírásával bizonytságot teszünk:

Br. Petrichevich-Horváth Kálmán,
egyházi főgondnok.

Ferencz József,
püspök.

Nagy Lajos,
egyházi főjegyző.

Dr. Boros György, Dr. Gál Kelemen, Régh Mihály.
jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság.

TARGYMUTATO.

A rendes Főtanácsi határozatokhoz :

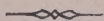
	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
A Zsinati Főtanács megnyitása	1	3
Megnyitó beszéd jegyzőkönyvre vétele.....	3	8
A Zsinati Főtanács megalakulása	4	10
Ürmösi Károly Főt képviselő lett	8	10
A tárgysorozat megállapítása	6	11
Evi jelentések:		
a) a püspöktől	8	11
b) az E. K. Tanács részéről	9	17
Bizottságok kiküldése	10	31
Id. Daniel Gábor tiszteletbeli egyházi főgondnok levele	11	32
Egyházi főgondnok választása	12, 13	33
Hajdu Elek egyházi tanácsosnak marosköri felügyelő- gondnoki állásában megerősítése	15	39
Benczédi Gergely egyházi pénztárnok halála és az azzal kapcsolatosan tett intézkedésekről jelentés	16	40
Alapítványok bejelentése:		
a) özv. Dr. Nagy Károlyné	17	41
b) Gombos Sámuelé	18	43
c) Bedő Dénesé	19	44
Jelentések;		
a) a gazdaságokról	20	45
b) a pénztarvizsgálatokról	21	52
c) a székelykereszturi gymn. ügyében	22	53
d) a tordai gymn. ügyében	23	63
e) az 1906. évi főtanácsi bizottság egyes ész- revételeire és általános jelentésére	29	73
f) Gazdasági bizottság felel a Főtanácsi bi- zottság jelentésére	30	75
g) E. K. T. felel a gazdasági dolgokban a Főtanácsi bizottság jelentésére	31	78

	Jegyzőkönyvi sorsz.	lapsz.
h) az 1906. évre pótlólag adott 6000 korona egyházi államsegély felhasználásáról	33	82
i) az 1907. évre adott egyházi államsegélyről	34	83
A papnevelő intézeti tanárok fizetésrendezésének ügye.....	35	84
A pénztárnoki állás és a központi közigazgatási tisztviselők fizetésrendezésének ügye	36	86
A dr. Bedő Albert pályadíjra a pályázat eredmé- nyének kihirdetése	37, 38	92, 93
Választások elrendelése.....	24, 25	69, 71
Jelölés	28	72
Választandók:		
a) E. K. Tanácsosi állásra 11 tag	39	93
b) Egyházi tanácsosi tagságra	39	94
c) II-od foku fegyelmi bíróságba 6 rendes és 2 póttag	26	71
d) III-ad foku fegyelmi bíróságha 6 rendes és 4 póttag	26	71
e) kollégiumi könyvtárnok	26	71
t) székelykereszturi gimnásiumhoz igazgató	39	94
g) gazdasági bizottságba 1 elnök és 6 tag ..	39	94
Egyházi tanácsosi esküt tesznek.....	40, 49	94, 103
Nyugalmaztatások:		
a) Sándor János tanáré	41	95
b) Gombos Sámuel tanáré	42	95
c) Kanyaró Ferencz tanáré.....	43	95
d) Ürmösi Sándor lelkeszé	44	96
Tanári állások betöltése:		
a) a kolozsvéri főgymnásiumnál.....	45	96
b) a székelykereszturi gimnásiumnál	46	99
c) a tordai gimnásiumnál	47	101
d) Dr. Barabás Ábel.....	48	102
Gálfalvi Sámuel	48	102
Nagy Lajos	43	102
Pap Domokos	43	102
Major Sándor tanárok véglegesítettnek ..	43	102
e) A kolozsvári főgymnásiumhoz hittanári állás szervezésének ügye	50	103
Jegyzőkönyv hitelesítés.....	51	105
Számadások:		
a) a közalapról	52	105
b) a Berde-alapokról	54	115
c) Augusztinovics-alapokról	56	119

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
d) Koncz-alapokról	58	122
e) kisebb alapokról	60	124
f) kórház alapról	62	125
g) kebli tanári nyugdíjalapról	73	133
h) kolozsvári tanári özvegy és árvái alapról	74	134
i) egyházi államsegélyből 1906. évre	77	136
j) az egyházi alapok gyarapítására adott államsegélyről	78	136
k) a kolozsvári főgymnásiumról	66	128
l) a székelykeresztúri gymnásiumról	68	129
m) a tordai gymnásiumról	70	131
n) a kolleg. konviktusi alapokról	72	133
o) a kolleg. konviktusi 1906/7. tanévről....	79	437
p) a belső emberi nyugdíjalapról	81	138
q) a 1907. évi lelkészi kongruáról	64	127
r) az 1907. évi lelkészi kongruáról	83	139
s) a debreczeni Szabó József és testvére Szabó Zsófia alapítványi birtokról	84	140
t) a n.-buni Berde Mózsa-féle alapítványi birtokról	89	145
u) a ladamos-alamori Augusztinovich féle alapítványi birtokról.....	86	142
v) a pusztaszentmiklósi Derzsi János-féle alapítványi birtokról.....	85	141
w) a bágyoni Kovács Dénes és neje Bencze Anna-féle alapítványi birtokról.....	88	144
y) a bányabükki birtokról	87	143
z) összesített vagyonmérleg	90	146
Költségvetések 1908. évre:	91	147
a) közalapról	53	107
b) Berde-alapról	55	118
c) Augusztinovich alapról	57	121
d) Koncz-alapokról	59	123
e) kisebb alapokról	61	125
f) kórházi alapokról	63	126
g) kebli tanári nyugdíjalapról	75	135
h) kolozsvári tanári özvegy, árvái alapról ..	76	135
i) a főgymnásiumról	67	129
j) a székelykeresztúri gymnásiumról	69	130
k) a tordai gymnásiumról	71	132
l) kolleg. konviktusi alapokról	80	138

	Jegyzőkönyvi	
	sorsz.	lapsz.
m) a belső emberi nyugdijalapról	65	127
n) a kolleg. konviktusról 1907/8. tanévre ..	82	139
A gymn. tanárok évi értekezletének szabályzata..	92	147
Egy konferens tartozás leírása	93	149
A szentgericzei egyházközségben a lelkészi tűzifá- nak pénzül megváltás ügye.....	94	149
Egyed Ferencz nyug. lelkész nyugdíjügyi folya- modása	95	150
A kereszturi egyházkör felebbezése a 274—1907. Tan. sz. határozat ellen	96	151
Tanügyi jelentések:		
a) a kollegiumról	97	152
b) a székelykereszturi gymnásiumról	98	153
c) a tordai gymnásiumról	99	153
d) a nem unitárius középiskolába járt unitárius növendékek hitoktatásáról	100	154
e) a képezdei hitoktatásról	101	155
f) a nyári vasárnapi tanításról	102	156
Az elemi népiskolákról jelentés	103	158
Segélyek kiosztása:		
a) az egyházi államsegélyből	104	164
b) a br. Baldácsy-alapból	105	172
c) Berde Mózsa-alapból	106	175
d) a Kovács Dénes és neje Bencze Anna- alapból	107	176
e) a Dávid Ferencz emlékalapból	108	176
f) a Zsuki László-alapból.....	109	177
A Berde-alapból gyümölcsészet és méhészet tani- tásért jutalmak	110	178
Főtanácsai bizottság általános jelentése	111	119
Napirendről lemaradó tárgyak.....	119	179

TÁRGYMUTATÓ.

Rendkívüli Főtanácsi határozatokhoz:

	Jegyzőkönyvi lapsz.	sorsz.
Elnöki megnyitó	1	181
Elnöki megnyitó jegyzőkönyvre vétetik	2	185
Köszönök Isten áldását kéri a gyülekezetre.....	3	185
Főtanács megalakulása	4	185
Főtanácsban megnem jelent egyh. tan. névsora....	5	187
Miniszterelnökhöz felirat.....	6	187
Kultuszminiszterhez felirat	7	188
Egyh. tanácsosi esküt tesznek Barabás András Ko- vács Kálmán.....	8	188
Bizottságok kiküldése	10	188
Pénztárooki állás szervezése	11	189
Pénztárnoki állásra jelölés elrendeltetik	12	190
Pénztárnoki állásra jelölés	13	191
Vallástanári állás szervezése	14	191
Bedő Albert dr. pályadija	15	192
Lőrinczi István hitoktató felebbezése	16	192
Indítvány a Főt. bizottság alakítása iránt.....	17	194
„ egyh. takarékpénztár felállítására.....	18	194
„ fontos tárgyak előzetes közlésére	19	195
„ szétszortan lakó hivek gondozása	20	196
„ templomi énekes könyvek olcsóbbátétele	21	196
„ orgona kísérek kinyomatása iránt	22	196
Pénztárnok választásáról jelentés	23	197
„ nyilatkozatá az állás elfogadására.....	24	197
Főtanácsi bizottság megválasztatása	25	198
Jövő évi Főtanács ideje	26	198
Józan Miklós jelentése amerikai utjáról	27	198

